แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

A PHYSICAL INTERIOR ENVIRONMENT DESIGN GUIDELINE FOR PRE-SCHOOL BABIES' HOME IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREA

สุรัติ จิตรสิงห์

SURAT CHITSING

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2550

แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

A PHYSICAL INTERIOR ENVIRONMENT DESIGN GUIDELINE FOR PRE-SCHOOL BABIES' HOME IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREA

สุรัติ จิตรสิงห์

SURAT CHITSING

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2550

A PHYSICAL INTERIOR ENVIRONMENT DESIGN GUIDELINE FOR PRE-SCHOOL BABIES' HOME IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREA

SURAT CHITSING

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE IN INTERIOR ARCHITECTURE
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2007

CORYRIGHT 2007

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
นักศึกษา	นายสุรัติ จิตรสิงห์
รหัสประจำตัว	45062204
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2550
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ.อรรถพร เพชรานนท์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เพื่อหาแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ใช้พื้นที่และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์ในสภาพปัจจุบัน เพื่อศึกษากิจกรรมและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของเด็กและเจ้าหน้าที่ เพื่อศึกษาทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้พื้นที่ ที่มีผลมาจากกิจกรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และเพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสถานสงเคราะห์ ที่มีความเหมาะสมต่อกิจกรรมการใช้พื้นที่และความพึงพอใจ

การวิจัยนี้ใช้วิธีการประเมินสภาพแวดล้อมหลังการเข้าใช้ (Post Occupancy Evaluation : POE) เป็นทฤษฎีหรือวิธีการหลักในการวิจัยร่วมกับทฤษฎีหลักอีกสามกลุ่มได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและพัฒนาการของเด็ก แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก และหลักการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับเด็ก ในการประเมินนั้นจะตรวจสอบถึงระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมและสภาพแวดล้อมจากกลุ่มตัวอย่างคือ ครูพัฒนาการที่ให้การดูแลเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี โดยการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้พื้นที่จากเด็กขณะประกอบกิจกรรม โดยเลือกศึกษาเฉพาะในส่วนพื้นที่กิจกรรมในสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาที่ให้การดูแลเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 3 แห่ง ได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท และสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็กที่เป็นแบบคล้ายโรงเรียนอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดและสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต มีความเหมาะสมต่อการใช้พื้นที่และความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างมากกว่ารูปแบบครอบครัวคล้ายบ้านในสถาน

สงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท ด้วยเหตุผลคือเด็กจะได้ฝึกฝนการใช้ชีวิตประจำวันในแบบโรงเรียนก่อนที่จะถูกส่งคืนสู่ครอบครัวทดแทนและสังคมต่อไป กลุ่มตัวอย่างจากทั้งสามสถานสงเคราะห์มีความพึงพอใจในการจัดผังพื้นที่ส่วนพักอาศัยเด็ก และส่วนกิจกรรมเด็กให้อยู่บริเวณส่วนด้านในของพื้นที่สถานสงเคราะห์เพื่อความเป็นส่วนตัวและปลอดภัย และบริเวณส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กต้องอยู่ในตำแหน่งใกล้เคียงกัน สัญจรถึงกันและเข้าถึงได้สะดวก สภาพแวดล้อมภายในห้องกิจกรรมต้องมีขนาดกว้างขวางเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กซึ่งพื้นที่ไม่ควรต่ำกว่า 4.6 ตารางเมตรต่อคน วัสดุปูพื้นควรเป็นพรมยาง ขนาดเครื่องเรือนต้องเป็นขนาดเล็กสำหรับเด็ก วัสดุเครื่องเรือนควรเป็นไม้และพลาสติกที่มีน้ำหนักเบา เคลื่อนย้ายได้สะดวกและปลอดภัย อุปกรณ์เครื่องเล่นเด็กต้องมีสีสันสดใส เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก โดยต้องมีจำนวนมากเพียงพอและมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น บล็อกไม้หลากสี ตัวต่อพลาสติก ตุ๊กตาหลากหลายรูปแบบ ชุดเสื้อผ้าจำลองอาชีพต่างๆ ชุดครัว ผัก ผลไม้ หนังสือนิทาน เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดโต๊ะกิจกรรมแบบนั่งเป็นกลุ่ม และพอใจต่อห้องที่มีพื้นที่ว่างในปริมาณมาก เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มและเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ ห้องกิจกรรมควรเป็นห้องที่มีผนังกั้นโดยรอบมากกว่าห้องที่เปิดโล่งคล้ายศาลา เพื่อเป็นการส่งเสริมสมาธิเด็ก โดยห้องกิจกรรมควรมีช่องประตูและหน้าต่างในปริมาณที่มาก เพื่อให้แสงสว่างและการระบายอากาศของอาคารเป็นไปได้ดี ภายในห้องกิจกรรมควรติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์และพัดลมระบายอากาศในจำนวนที่มากเพื่อเพิ่มแสงสว่างในเวลาที่มืดและลดอุณหภูมิ หรือช่วยในการระบายอากาศในวันที่มีอากาศร้อนและอาจติดเครื่องปรับอากาศเพื่อใช้เปิดในวันที่มีอากาศร้อนมากเป็นพิเศษก็ได้ ห้องน้ำเด็กต้องมีสุขภัณฑ์ขนาดเล็กที่เด็กใช้งานได้สะดวก ควรมีโถแบบนั่งยองมากกว่าแบบนั่งราบ วัสดุปูพื้นควรเป็นกระเบื้องเซรามิกและต้องมีความสะอาดอยู่เสมอ สนามเด็กเล่นต้องมีขนาดกว้างขวางและมีส่วนพื้นที่ว่างให้เด็กวิ่งเล่นได้อย่างสะดวกและปลอดภัย เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นต้องมีจำนวนมากและมีรูปแบบที่หลากหลาย เครื่องเล่นควรทำจากพลาสติกเพื่อความปลอดภัย และส่วนสนามเด็กเล่นควรปลูกต้นไม้ให้มากเพื่อเพิ่มความร่มรื่น ใกล้กับสนามเด็กเล่นควรมีบ่อทรายที่มีรั้วกั้นโดยรอบและควรมีก๊อกน้ำหรืออ่างล้างมืออยู่ในบริเวณเดียวกัน เพื่อให้เด็กได้ทำความสะอาดร่างกายหลังทำกิจกรรมด้วย

Thesis Title	A Physical Interior Environmental Design Guideline for Pre-School Babies' Home in Bangkok and Metropolitan Area
Student	Mr. Surat Chitsing
Student ID.	45062204
Degree	Master of Architecture
Programme	Interior Architecture
Year	2007
Thesis Advisor	Associate Professor.Athaporn Bejrananda

ABSTRACT

This research is intended to provide guidelines in designing interior environment of activity areas for preschool children aged between 3-6 years in Babies' Homes around Bangkok and metropolitan areas that suits satisfaction of area users and facilitates children development. The objectives of this research are to study the interior environment of current Babies' Homes, to study the activities and the behaviors of children and staffs' area usage, to study the area users' attitudes towards satisfaction that result from the activities and interior environment, and to provide guidelines in designing interior environment of the activity areas for preschool children aged between 3-6 years in Babies' Homes which well suit the activities and satisfaction of area users.

This research employs "Post Occupancy Evaluation" (POE) as a theory or a main approach, as well as, three other main theories which are; idea of physical characteristics and baby development, idea of children education management, and principle of designing environment for children. To evaluate, we examined the level of satisfaction towards types of activities and environment from the sample group which is development teachers who take care of children aged between 3-6 years by interviewing and observing children's behaviors of area usage while they are having activities. The focus of this study is the areas where the activities for children aged between 3-6 years are held, which are located in Bangkok and metropolitan areas. There are totally 3 Babies' Homes, which are Pakkred Babies' Home, Phayathai Babies' Home, and Rangsit Babies' Home.

The results of this research found that activities and daily routines of children in Pakkred Babies' Home, and in Rangsit Babies' Home that are similar to those of kindergartens'

better suit with the area usage and satisfaction level of the sample group than the family type of activities held in Phayathai Babies' Home. The reason is that children will get to practice and be familiar with their daily lives like in school before they are further sent to substitute families and society. The sample group from these 3 Babies' Homes is satisfied with the area layouts of both residential and activities which are located in the inner part of the Babies' Home for privacy and safety purposes. In addition, the children's activity areas must be located nearby and there must be an easy and convenient access among the areas. The environment in the activity rooms must be spacious enough for the usage of children, which should not be less than 4.6 square meters per person. The floor material should be rubber carpet. The housing facilities should be in small sizes for children. The materials of housing facilities should be made of wood and light plastic that can be moved easily, conveniently and safely. The children's toys should be colorful in order to attract children's attentions. And they should be enough and various for children such as multi-color wooden blocks, plastic legos, variety of dolls, mock-up costumes for several types of occupations, kitchen toys, vegetable and fruit toys, novel books, etc. The sample group is satisfied with the table settings that are designed in group and is satisfied with the rooms that have plenty of free space in order for the children to do activities together in group and to move around freely. The activity rooms should have surrounded walls instead of open rooms like those in Thai style pavilions in order to promote children's concentration. The activity rooms should have many doors and windows so that the lighting and air ventilation are in good conditions. Inside of the activities rooms, fluorescent lights and fans should be installed a lot in order to improve lighting adequacy when it is dark and to decrease temperature or to facilitate air ventilation during the hot days. And air conditioners may be recommended for the days which are exceptionally hot. The children's bathrooms should have small size bathroom facilities for children that can be conveniently used. Toilet bowls should be leveled instead of flat. Ceramic tiles should be used as floor materials and they must always be clean. Children's playgrounds should be spacious and have the free areas for children to run and play conveniently and safely. The facilities in the children's playgrounds should be many and various. They should be made from plastic for safety purpose. There must be a lot of trees that yield cool shade. And next to the children's playgrounds, there should be a sand pool that has fences around and a water tap or a sink in the same area so that the children can clean their bodies after finishing with their activities.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้โดยได้รับความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือ คำแนะนำ ความร่วมมือจากหลายภาคส่วน หน่วยงาน และบุคคลต่างๆ ดังต่อไปนี้

รองศาสตราจารย์อรรถพร เพชรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์จันทนี เพชรานนท์ อาจารย์ผู้ให้คำปรึกษาและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ฉัตรชัย อินทรโชติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ คณะผู้บริหารและบุคลากร สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ คณะผู้บริหารและบุคลากร สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ คณะผู้บริหารและบุคลากร สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

อาจารย์สุวรรณา จิตรสิงห์ ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา กรุงเทพฯ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพฯ

อาจารย์บุญส่ง อุดมกิจโกศล

อาจารย์สัญชัย ขุนนุช

อาจารย์ธนวัฒน์ ดีนพเก้า

อาจารย์จณิน ชัชวาลย์

คุณวราภรณ์ สุ้ยเสริมสิน

และผู้ที่มิได้เอ่ยนามอีกหลายท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ คำแนะนำ และกำลังใจ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ทุกประการ จึงขอกล่าวคำขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สุรัติ จิตรสิงห์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย I

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ III

กิตติกรรมประกาศ V

สารบัญ VI

สารบัญตาราง XI

สารบัญภาพ XIII

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 ประเด็นปัญหา 2

1.3 คำถามการวิจัย 3

1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

1.5 ขอบเขตของการวิจัย 3

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 4

1.7 คำนิยามศัพท์ 4

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม 5

2.1 ลักษณะทางกายภาพและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี 5

2.2 แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี 9

2.3 หลักการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี 12

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร 17

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการศึกษาเด็ก 21

2.6 นโยบายสถานสงเคราะห์ 24

2.7 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 26

2.8 สรุปกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย 26

2.9 ตัวแปรที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม 27

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 33
3.1 ขั้นตอนวิธีในการวิจัย 33
3.2 ตัวแปรในการวิจัย 36
3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 39
3.4 เครื่องมือในการวิจัย 41
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 42
3.6 ข้อจำกัดของการวิจัย 43

บทที่ 4 การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน 44
4.1 ข้อมูลทั่วไปและการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์ 44
4.1.1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 44
4.1.1.1 การดำเนินงานบริการด้านต่างๆที่จัดให้แก่เด็ก 45
4.1.1.2 การบริหารงานสถานสงเคราะห์ 47
4.1.1.3 กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 47
4.1.2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 49
4.1.2.1 การดำเนินงานบริการด้านต่างๆ ที่จัดให้แก่เด็ก 49
4.1.2.2 การบริหารงานสถานสงเคราะห์ 50
4.1.2.3 กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 51
4.1.3 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 52
4.1.3.1 การดำเนินงานบริการด้านต่างๆ ที่จัดให้แก่เด็ก 53
4.1.3.2 การบริหารงานสถานสงเคราะห์ 55
4.1.3.3 กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 55
4.2 ข้อมูลจำนวนเด็กที่ให้การสงเคราะห์และครูพัฒนาการที่ดูแลเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี 57
4.2.1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 57
4.2.2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 58
4.2.3 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 58

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.3 ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน 59
4.3.1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 60
4.3.1.1 สถานที่ตั้งสถานสงเคราะห์ 60
4.3.1.2 การวางผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์ 60
4.3.1.3 ส่วนพื้นที่กิจกรรมที่เลือกทำการศึกษา 61
4.3.2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 82
4.3.2.1 สถานที่ตั้งสถานสงเคราะห์ 82
4.3.2.2 การวางผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์ 83
4.3.2.3 ส่วนพื้นที่กิจกรรมที่เลือกทำการศึกษา 84
4.3.3 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 96
4.3.3.1 สถานที่ตั้งสถานสงเคราะห์ 96
4.3.3.2 การวางผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์ 96
4.3.3.3 ส่วนพื้นที่กิจกรรมที่เลือกทำการศึกษา 96

บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล 108
5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 108
5.1.1 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อกิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย 108
5.1.2 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
และการสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก 111
5.1.2.1 การวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรม 112
5.1.2.2 ห้องกิจกรรมเตรียม 1 (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง) 113
5.1.2.3 ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง) 123
5.1.2.4 ห้องกิจกรรมเตรียม 2 (อาคารกิจกรรมชั้นบน) 125
5.1.2.5 บ่อทราย (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง) 134
5.1.2.6 ห้องสมุดของเล่น 134
5.1.2.7 ห้องน้ำในอาคารห้องสมุดของเล่น 145
5.1.2.8 สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม 147

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 150
5.2.1 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อกิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย 150
5.2.2 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
และการสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก 152
5.2.2.1 การวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรม 152
5.2.2.2 ห้องกิจกรรม (อาคารเด็กดีชั้นล่าง) 153
5.2.2.3 ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรม (อาคารเด็กดีชั้นล่าง) 165
5.2.2.4 สนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี 166
5.2.2.5 บ่อทราย 167
5.2.2.6 ศาลาอเนกประสงค์ 168
5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 169
5.3.1 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อกิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย 169
5.3.2 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
และการสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก 171
5.3.2.1 การวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรม 172
5.3.2.2 อาคารกิจกรรมสาละ 173
5.3.2.3 อาคารกิจกรรมมลิ 181
5.3.2.4 อาคารกิจกรรมราชาวดี 188
5.3.2.5 ศาลาเฉลิมพระเกียรติ 196
5.3.2.6 ห้องน้ำส่วนบริเวณอาคารกิจกรรม 202
5.3.2.7 ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก 204

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 206
6.1 สรุปผลทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบกิจกรรม
และกิจวัตรประจำวันของเด็ก 206
6.2 สรุปผลทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
ส่วนพื้นที่กิจกรรม 208

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

6.2.1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 208
6.2.2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 218
6.2.3 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 223
6.2.4 สรุปผลรูปแบบการวางผังพื้นที่อาคารภายในสถานสงเคราะห์ 232
6.3 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรม ของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมต่อความพึงพอใจ และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก 232
6.3.1 แนวทางการออกแบบรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็ก.....233
6.3.2 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรม ในสถานสงเคราะห์ 233
6.3.2.1 แนวทางการจัดรูปแบบและวางตำแหน่งผังพื้นที่อาคาร ภายในสถานสงเคราะห์ 233
6.3.2.2 แนวทางการออกแบบผังบริเวณในสถานสงเคราะห์ 234
6.3.2.3 แนวทางการออกแบบห้องกิจกรรม 236
6.3.2.4 แนวทางการออกแบบห้องของเล่นหรือห้องสมุดของเล่น 240
6.3.2.5 แนวทางการออกแบบห้องน้ำเด็ก 241
6.3.2.6 แนวทางการออกแบบศาลาหรืออาคารอเนกประสงค์ 243
6.3.2.7 แนวทางการออกแบบสนามเด็กเล่น 243
6.3.2.8 แนวทางการออกแบบบ่อทราย 244
6.4 สรุปขั้นตอนการเข้าเก็บข้อมูลการวิจัย สิ่งที่พบและข้อเสนอแนะ ในการทำวิจัยครั้งต่อไป 245

บรรณานุกรม 249

ภาคผนวก 252

ประวัติผู้เขียน 419

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

2.1 แสดงค่าการส่องสว่างของส่วนพื้นที่ต่างๆ 16

2.2 แสดงตัวแปรที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม 28

3.1 แสดงการนิยามตัวแปรแนวความคิดไปเป็นตัวแปรปฏิบัติการ 37

3.2 แสดงตัวแปร ตัวชี้วัด และเครื่องมือในการวิจัย 38

4.1 แสดงกิจกรรมประจำวันของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 48

4.2 แสดงกิจกรรมประจำวันของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 52

4.3 แสดงกิจกรรมประจำวันของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 56

4.4 สรุปการดำเนินงานบริการด้านต่างๆที่จัดให้แก่เด็ก 57

4.5 แสดงจำนวนเด็กในความอุปการะของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 57

4.6 แสดงจำนวนเด็กในความอุปการะของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 58

4.7 แสดงจำนวนเด็กในความอุปการะของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 58

4.8 แสดงการเปรียบเทียบข้อมูลครูพัฒนาการและเด็กทั้ง 3 สถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษา.....59

5.1 แสดงทัศนคติของเด็กที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 111

6.1 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเตรียม 1 จากครูพัฒนาการ 209

6.2 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเตรียม 1 จากเด็ก 210

6.3 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 จากครูพัฒนาการ 211

6.4 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเตรียม 2 จากครูพัฒนาการ 212

6.5 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเตรียม 2 จากเด็ก 213

6.6 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมบ่อทราย จากครูพัฒนาการ 214

6.7 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องสมุดของเล่น จากครูพัฒนาการ 214

6.8 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องสมุดของเล่น จากเด็ก 215

6.9 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องน้ำในอาคารห้องสมุดของเล่น จากครูพัฒนาการ 216

6.10 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม จากครูพัฒนาการ 217

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

6.11 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม จากเด็ก 217

6.12 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเด็กดี จากครูพัฒนาการ 219

6.13 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเด็กดี จากเด็ก 220

6.14 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเด็กดีจากครูพัฒนาการ 221

6.15 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมสนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดีจากครูพัฒนาการ 222

6.16 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมสนามเด็กบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดีจากเด็ก ...222

6.17 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมสาละ จากครูพัฒนาการ 224

6.18 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมสาละ จากเด็ก 225

6.19 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมมลิ จากครูพัฒนาการ 226

6.20 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมมลิ จากเด็ก 227

6.21 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมราชาวดีจากครูพัฒนาการ 228

6.22 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมราชาวดี จากเด็ก 229

6.23 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ จากครูพัฒนาการ...230

6.24 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องน้ำส่วนบริเวณอาคารกิจกรรมจากครูพัฒนาการ 231

6.25 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องเล่นลูกบอลพลาสติก จากครูพัฒนาการ 231

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

2.1 แสดงกระบวนการประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร 18
2.2 แสดงรูปแบบใบหน้าตัวการ์ตูนที่ใช้ในการทดลองของงานวิจัย 23
2.3 แสดงการเชื่อมโยงกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย 27
3.1 แสดงแผนภูมิขั้นตอนในการวิจัย 35
3.2 แสดงแผนภูมิการเชื่อมโยงตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม 36
4.1 แสดงผังบริเวณอาคารพักอาศัย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 45
4.2 แสดงผังบริเวณอาคารพักอาศัย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 50
4.3 แสดงผังบริเวณอาคารพักอาศัย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 53
4.4 แสดงที่ตั้งของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 60
4.5 บริเวณหน้าสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดและอาคารอำนวยการ..... 60
4.6 แสดงผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 61
4.7 แสดงส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษา 62
4.8 แสดงส่วนพื้นที่ต่างๆ ภายในบริเวณอาคารกิจกรรม 63
4.9 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่และตำแหน่งดวงโคม พัดลมเพดานในห้องกิจกรรมเตรียม 1 64
4.10 แสดงบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมห้องกิจกรรม เตรียม 1.....65
4.11 แสดงตำแหน่งของห้องน้ำเด็กบริเวณอาคารกิจกรรมชั้นล่าง 66
4.12 แสดงตำแหน่งและภาพส่วนพื้นที่บ่อทรายสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 66
4.13 แสดงภาพด้านหน้าและบรรยากาศภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 67
4.14 แสดงการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 68
4.15 แสดงตำแหน่งงานระบบไฟฟ้าและระบายอากาศห้องกิจกรรมเตรียม 2 68
4.16 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องกิจกรรมเตรียม 2 69
4.17 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องกิจกรรมเตรียม 2 70
4.18 แสดงรูปแบบการปรับเปลี่ยนผังพื้นที่ใช้สอยภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 71
4.19 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารห้องสมุดของเล่น 72
4.20 แสดงผังพื้นภายในอาคารห้องสมุดของเล่น 73
4.21 แสดงบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในอาคารห้องสมุดของเล่น 74
4.22 แสดงตำแหน่งหลอดไฟฟ้า พัดลม และเครื่องปรับอากาศ ในงานฝ้าเพดาน 74

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ หน้า

4.23 แสดงการจัดแบ่งส่วนพื้นที่เป็นมุมต่างๆภายในอาคารห้องสมุดของเล่น 75
4.24 แสดงบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในส่วนพื้นที่ต่างๆ ในอาคารห้องสมุดของเล่น 76
4.25 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมโฮมรูม 76
4.26 แสดงลักษณะเครื่องเล่นในมุมคณิตศาสตร์และภาษา 77
4.27 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมนิทานและตุ๊กตา 77
4.28 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมอิสระ 77
4.29 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมบทบาทสมมุติ 78
4.30 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมวิทยาศาสตร์ 78
4.31 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมศิลปะและสิ่งประดิษฐ์ 79
4.32 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมบล็อก 79
4.33 แสดงส่วนห้องน้ำเด็กในอาคารห้องสมุดของเล่น 80
4.34 แสดงบริเวณสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 81
4.35 แสดงลักษณะสภาพแวดล้อมและรูปแบบเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นหน้าอาคาร กิจกรรม 82
4.36 แสดงที่ตั้งของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 83
4.37 แสดงผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 83
4.38 แสดงส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษาในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท.....84
4.39 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่และบรรยากาศภายในอาคารเด็กดีชั้นล่าง.....85
4.40 แสดงตำแหน่งดวงโคม พัดลมเพดาน และเครื่องปรับอากาศในห้องกิจกรรมเด็กดี 85
4.41 แสดงการจัดส่วนพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเด็กดี 86
4.42 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมบล็อก ห้องกิจกรรมเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท 86
4.43 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมครัว ห้องกิจกรรมเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท 87
4.44 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมแต่งตัว ห้องกิจกรรมเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท 87
4.45 อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม มุมหนังสือและศิลปะ ห้องกิจกรรมเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท.....88
4.46 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในส่วนห้องเรียน อาคารเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท.....88

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ หน้า

4.47 แสดงผังและลักษณะห้องน้ำเด็ก ในอาคารกิจกรรมเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท 89

4.48 แสดงตำแหน่งสนามเด็กเล่นและบ่อทราย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 90

4.49 แสดงตำแหน่งของสนามเด็กเล่นด้านซ้ายของอาคารเด็กดี 90

4.50 แสดงผังพื้นที่สนามเด็กเล่นด้านซ้ายของอาคารเด็กดี 91

4.51 แสดงสภาพแวดล้อมและเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นด้านซ้ายของอาคารเด็กดี 91

4.52 แสดงตำแหน่ง และผังพื้นที่สนามเด็กเล่นฝั่งด้านขวาของอาคารเด็กดี.....92

4.53 แสดงสภาพแวดล้อมและเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นด้านขวาของอาคารเด็กดี 92

4.54 แสดงตำแหน่ง ผังพื้นที่ และบรรยากาศสนามเด็กเล่น ฝั่งริมด้านทิศตะวันตก ของโครงการ.....93

4.55 แสดงเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นส่วนริมทางทิศตะวันตกของที่ทำการ สถานสงเคราะห์ฯ.....94

4.56 แสดงตำแหน่งและสภาพบ่อทราย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 94

4.57 แสดงผังและภาพศาลาอเนกประสงค์ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 95

4.58 แสดงที่ตั้งของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 96

4.59 แสดงผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 96

4.60 แสดงผังบริเวณส่วนพักเด็กและภาพคลองกับรั้วที่กั้นส่วนพักเด็ก 97

4.61 บรรยากาศสภาพแวดล้อมโดยรวมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 97

4.62 แสดงภาพอาคารพักอาศัยและอาคารพยาบาลเด็กป่วย ในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน รังสิต 98

4.63 แสดงส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษา สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 98

4.64 แสดงผังพื้นภายในและภาพอาคารกิจกรรมสาละ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 99

4.65 แสดงตำแหน่งงานระบบไฟฟ้า ภายในอาคารกิจกรรมสาละ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน รังสิต 99

4.66 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมภายในอาคารกิจกรรมสาละ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 100

4.67 แสดงรูปแบบอาคารภายนอกและภายในอาคารกิจกรรมมลิ และการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน 100

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ หน้า

4.68 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมภายในอาคารกิจกรรมมลิ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน รังสิต 101
4.69 แสดงตำแหน่งงานระบบไฟฟ้า ภายในอาคารกิจกรรมมลิ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน รังสิต 101
4.70 แสดงรูปแบบภายนอกและภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี และการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ ภายใน 102
4.71 แสดงตำแหน่งงานระบบไฟฟ้า ภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี 102
4.72 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี 103
4.73 แสดงภาพและผังพื้นภายในห้องเล่นลูกบอลพลาสติก สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน รังสิต 104
4.74 แสดงภาพผังพื้น ภาพด้านหน้า และภาพอุปกรณ์ภายในห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม 105
4.75 แสดงผังและภาพอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ 106
5.1 แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ทำการวิเคราะห์ 108
5.2 แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ทำการวิเคราะห์ 111
5.3 แสดงผังบริเวณส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษาในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 112
5.4 แสดงผังและภาพห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 113
5.5 แสดงผังพฤติกรรมการใช้พื้นที่ห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน ปากเกร็ด 114
5.6 แสดงรูปแบบการเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือนห้องกิจกรรมเตรียม 1 115
5.7 แสดงขนาดเครื่องเรือนภายในส่วนห้องกิจกรรมเตรียม 1 116
5.8 แสดงลักษณะเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 116
5.9 แสดงภาพวัสดุปูพื้นห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 118
5.10 แสดงบรรยากาศและการใช้สีของวัสดุต่างๆในห้องกิจกรรมเตรียม 1 118
5.11 แสดงช่องเปิดและการให้แสงภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1 119
5.12 แสดงผังพฤติกรรมเด็กกิจกรรมร้อยมาลัย ห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด 122
5.13 แสดงผังพฤติกรรมเด็กกิจกรรมพับผ้า ห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์ ปากเกร็ด 122

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ หน้า

5.14 แสดงผังและอุปกรณ์ภายในห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 (ชั้นล่างอาคารกิจกรรม) 123
5.15 แสดงส่วนพื้นที่ ที่เด็กใช้งานภายในห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรมชั้นล่าง 124
5.16 แสดงผังและภาพห้องกิจกรรมเตรียม 2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 125
5.17 แสดงลักษณะเครื่องเรือนห้องกิจกรรมเตรียม 2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 127
5.18 แสดงรูปแบบการจัดเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 2 128
5.19 แสดงการใช้สีของวัสดุอุปกรณ์ภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 129
5.20 แสดงตำแหน่งช่องเปิด หลอดไฟฟ้า และภาพช่องแสง ห้องกิจกรรมเตรียม 2 130
5.21 แสดงรูปแบบการจัดเก้าอี้ขณะทำกิจกรรมกลุ่มในห้องกิจกรรมเตรียม 2 133
5.22 แสดงรูปแบบการจัดโต๊ะกิจกรรมในห้องกิจกรรมเตรียม 2 133
5.23 แสดงผังและภาพของบ่อทราย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด 134
5.24 แสดงผังและภาพหน้าอาคารห้องสมุดของเล่น 134
5.25 แสดงภาพบันได ทางลาด และโถงหน้าห้องสมุดของเล่น 135
5.26 แสดงการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารห้องสมุดของเล่น 136
5.27 แสดงลักษณะเครื่องเรือนภายในห้องสมุดของเล่น 137
5.28 แสดงการใช้สีภายในห้องสมุดของเล่น 139
5.29 แสดงตำแหน่งหลอดไฟฟ้า พัดลม เครื่องปรับอากาศ และช่องเปิดอาคารห้องสมุดของเล่น 140
5.30 แสดงภาพตำแหน่งอุปกรณ์ไฟฟ้า และรูปแบบหน้าต่างภายในห้องสมุดของเล่น 140
5.31 แสดงการใช้พื้นที่ส่วนมุมโฮมรูม ภายในห้องสมุดของเล่น 143
5.32 แสดงตำแหน่งการเล่นของเด็กตามมุมกิจกรรมต่างๆ ในห้องสมุดของเล่น 143
5.33 แสดงการเล่นของเด็กตามมุมต่างๆในห้องสมุดของเล่น 144
5.34 แสดงตำแหน่งของห้องน้ำเด็กภายในอาคารห้องสมุดของเล่น 145
5.35 แสดงภาพอ่างล้างมือในห้องน้ำเด็กภายในอาคารห้องสมุดของเล่น 146
5.36 แสดงพื้นที่การใช้งานของเด็กในห้องน้ำเด็กภายในอาคารห้องสมุดของเล่น 146
5.37 แสดงผังและภาพสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม 147
5.38 แสดงภาพกิจกรรมการใช้พื้นที่สนามเด็กเล่นในตอนเช้า 149

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ หน้า

5.39 แสดงผังพฤติกรรม ภาพกิจกรรมกายบริหาร และบริเวณที่ล้างมือเด็ก ในสนามเด็กเล่น .. 150
5.40 แสดงผังบริเวณส่วนพื้นที่กิจกรรม 153
5.41 แสดงภาพด้านหน้าอาคารเด็กดี 153
5.42 แสดงการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมเด็กดี 154
5.43 แสดงการจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรมเด็กดีชั้นล่าง 155
5.44 แสดงขนาดและความสูงของเครื่องเรือนภายในห้องกิจกรรมเด็กดี 156
5.45 แสดงลักษณะเครื่องเรือนที่ออกแบบมาเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุต่อเด็ก 157
5.46 แสดงการใช้สีภายในห้องกิจกรรมเด็กดี 158
5.47 แสดงตำแหน่งดวงโคม พัดลมเพดาน เครื่องปรับอากาศ และช่องเปิดอาคารกิจกรรม เด็กดี 160
5.48 แสดงรูปแบบช่องเปิดอาคารกิจกรรมเด็กดี 160
5.49 แสดงผังพฤติกรรมการใช้พื้นที่ห้องของเล่น อาคารกิจกรรมเด็กดี 162
5.50 แสดงรั้วไม้หน้าทางเข้าส่วนห้องของเล่น อาคารกิจกรรมเด็กดี 163
5.51 แสดงผังพฤติกรรมการใช้พื้นที่ฝั่งห้องกิจกรรม อาคารกิจกรรมเด็กดี 164
5.52 แสดงผังห้องน้ำเด็กในอาคารกิจกรรมเด็กดี 165
5.53 แสดงภาพเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี 167
5.54 แสดงลักษณะบ่อทราย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท.....168
5.55 ภาพกิจกรรมทำขนมครก ในศาลาอเนกประสงค์ 169
5.56 แสดงผังที่ตั้งกลุ่มอาคารกิจกรรมและส่วนพื้นที่กิจกรรม สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน รังสิต 172
5.57 แสดงตำแหน่งอาคารกิจกรรมสาละ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 173
5.58 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมสาละ 174
5.59 แสดงรูปแบบโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมในอาคารกิจกรรมสาละ 175
5.60 แสดงการใช้สีภายในอาคารกิจกรรมสาละ 176
5.61 แสดงลักษณะส่วนผนังที่เปิดโล่งและงานเพดานอาคารกิจกรรมสาละ 177
5.62 แสดงผังพฤติกรรมเด็กขณะทำกิจกรรมคัดลายมือ อาคารกิจกรรมสาละ 178
5.63 แสดงผังพฤติกรรมเด็กขณะทำกิจกรรมดูสื่อการสอน อาคารกิจกรรมสาละ 180

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ หน้า

5.64 แสดงตำแหน่งอาคารกิจกรรมมลิ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 181
5.65 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมมลิ 182
5.66 แสดงลักษณะเครื่องเรือนภายในห้องกิจกรรมมลิ 183
5.67 แสดงการใช้สีภายในอาคารกิจกรรมมลิ 184
5.68 แสดงผนังกระจกใสของอาคารกิจกรรมมลิ 185
5.69 แสดงผังพฤติกรรมเด็กขณะเล่นบล็อกไม้หลากสี อาคารกิจกรรมสาละ.....187
5.70 แสดงตำแหน่งอาคารกิจกรรมราชาวดี สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 188
5.71 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี 189
5.72 แสดงภาพผนังกระจกใสสีชาและส่วนนั่งเล่นเด็กภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี 190
5.73 แสดงลักษณะเครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี 191
5.74 แสดงการจัดโต๊ะกิจกรรมและมุมบทบาทสมมุติที่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่ม 192
5.75 แสดงการใช้สีภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี 192
5.76 แสดงผังพฤติกรรมเด็กขณะเล่นอิสระตามมุมต่างๆ อาคารกิจกรรมราชาวดี 196
5.77 แสดงตำแหน่งอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 196
5.78 แสดงระดับความต่างและวัสดุของพื้นบริเวณศาลาเฉลิมพระเกียรติ 198
5.79 แสดงลักษณะผนังที่เปิดโล่งและโครงสร้างเพดานที่สูงโปร่งของศาลาเฉลิมพระเกียรติ ...199
5.80 แสดงผังพฤติกรรมเด็กขณะเล่นอิสระภายในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ 201
5.81 แสดงภาพเด็กขณะทำกิจกรรมในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ 202
5.82 แสดงตำแหน่งห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต.....202
5.83 แสดงผังห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 203
5.84 แสดงตำแหน่งห้องเล่นลูกบอลพลาสติก สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต 204
5.85 แสดงลักษณะเสาเหล็กและขอบคอนกรีตของห้องลูกบอลพลาสติก 204
6.1 แสดงแนวทางการออกแบบส่วนพื้นที่ว่างหน้าเสาธงเพื่อใช้ทำกิจกรรมในตอนเช้า.....233
6.2 แสดงตัวอย่างแนวทางการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในสถานสงเคราะห์.....234
6.3 แสดงแนวทางการออกแบบผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์.....235
6.4 แสดงแนวทางการจัดวางผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์.....236
6.5 แสดงแนวทางการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในห้องกิจกรรม.....237
6.6 แสดงแนวทางการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรม.....238

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ หน้า

6.7 แสดงตัวอย่างแนวทางการเลือกใช้เครื่องเรือนสำหรับเด็ก.....239
6.8 แสดงแนวทางการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในห้องของเล่น.....240
6.9 แสดงแนวทางการจัดวางเครื่องเรือนภายในห้องของเล่น.....241
6.10 แสดงตัวอย่างแนวทางการเลือกรูปแบบเครื่องเล่นให้มีความหลากหลาย.....241
6.11 แสดงแนวทางการวางผังห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรมและอาคารห้องของเล่น.....242
6.12 แสดงแนวทางการเชื่อมโยงพื้นที่กิจกรรมกับห้องน้ำ.....242
6.13 แสดงรูปแบบศาลาอเนกประสงค์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบได้.....243
6.14 แสดงแนวทางการออกแบบสนามเด็กเล่น.....244

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสถานการณ์ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้งในปัจจุบันยังคงความรุนแรงอยู่ ดังจะสังเกตได้จากการนำเสนอข่าวสารเด็กถูกทอดทิ้งผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ บางรายถูกทิ้งไว้ตามโรงพยาบาลหรือที่สาธารณะ บางรายถูกทิ้งไว้ในรถแท็กซี่ บ้างก็ถูกทารุณกรรมและถูกทำให้เสียชีวิต โดยการทอดทิ้งเด็กมักจะมาจากสองสาเหตุใหญ่ๆ คือ สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากการพัฒนาประเทศเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเน้นการกระตุ้นเศรษฐกิจซึ่งผลของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจนี้ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สังคมมีความเจริญเป็นสังคมเมืองมากขึ้น จากที่เคยเป็นครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว พ่อแม่ต่างต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ไม่มีเวลาในการดูแล อบรม สั่งสอน หรือเลี้ยงดูเด็ก ทำให้ครอบครัวขาดความสัมพันธ์มั่นคง พ่อและแม่ต่างไม่ได้ทำหน้าที่ของตนเองจึงส่งผลให้เกิดการทอดทิ้งเด็ก และอีกสาเหตุเนื่องมาจากการสื่อสารไร้พรมแดน ทำให้มนุษย์สามารถรับข้อมูลข่าวสารกันได้อย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกันทำให้เกิดการเลียนแบบทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นซึ่งขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา ขาดการยับยั้งชั่งใจ ไม่มีวุฒิภาวะที่เพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์นอกสมรสและการทำแท้งผิดกฎหมาย

สถานสงเคราะห์จึงถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับปัญหาดังกล่าว เพื่อให้เด็กที่ถูกทอดทิ้งและเด็กที่ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทได้ ได้มีโอกาสมีชีวิตรอดและเติบโตเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป (รายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปีสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด : 2548)

จากแผนการดำเนินงานปีงบประมาณ 2548 เรื่องการดำเนินการสงเคราะห์เด็กของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนของรัฐในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ตั้งเป้าหมายการส่งเด็กออกคืนสู่ครอบครัวให้เป็น 1.25 เท่า ของจำนวนการรับเด็กเข้าใหม่ แสดงให้เห็นว่าสถานสงเคราะห์ต้องการหมุนเวียนเด็กออกให้มากกว่าจำนวนเด็กเข้า อันเนื่องมาจากปัญหาความคับแคบของพื้นที่ต่อจำนวนเด็กและปัญหาอัตราครูและพี่เลี้ยงไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ส่วนปัญหาเรื่องงบประมาณในการเลี้ยงดูเด็กที่มีจำกัด รวมถึงปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่างๆไม่เพียงพอและไม่คล่องตัวต่อการใช้งาน จึงทำให้สถานสงเคราะห์จำเป็นต้องจัดตั้งมูลนิธิขึ้นเพื่อรับเงินและสิ่งของบริจาคเพิ่มเติมจากงบประมาณของรัฐที่จัดให้เพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

เป็นที่ยอมรับกันว่าเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีจะเป็นเด็กที่มีคุณภาพมากกว่าเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีนัก เพราะสภาพแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก สภาพแวดล้อมถูกสร้างโดยมนุษย์และมีผลโดยตรงต่อมนุษย์ หากเราออกแบบสภาพแวดล้อมสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมก็ย่อมอำนวยโอกาสให้เด็กได้เจริญเติบโตและพัฒนาการได้อย่างปลอดภัย

ปัญหาสถานที่คับแคบ งบประมาณและครูพี่เลี้ยงที่มีจำกัดและขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกสบายจะส่งผลต่อเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์อย่างแน่นอน โดยการวิจัยนี้จะเข้าไปศึกษาถึงแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ ภายใต้เงื่อนไขของงบประมาณและแนวนโยบายสถานสงเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ที่เหมาะสมต่อกิจกรรม พฤติกรรม และความพึงพอใจ เกิดความสะดวกสบายต่อการใช้งานมากขึ้น มีความสวยงามมากขึ้น ดูแลรักษาทำความสะอาดง่าย มีสุขอนามัยที่ดี ปลอดภัยต่อการใช้งาน ประหยัดเวลาในการทำงานของเจ้าหน้าที่ ทั้งหมดนี้จะช่วยให้ผู้ใช้พื้นที่ภายในสถานสงเคราะห์เกิดความสุขสบายและพึงพอใจต่อการใช้สอย และช่วยสงเสริมให้เด็กได้แสดงพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา บุคลิกภาพที่ดีออกมาได้อย่างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพของเด็กที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคตต่อไป

1.2 ประเด็นปัญหา

เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงของเด็กถูกทอดทิ้งที่ยังมีมากในปัจจุบันและงบประมาณที่มีจำกัดในสถานสงเคราะห์ของรัฐ จึงส่งผลมาถึง

1. จำนวนเด็กที่เข้าสู่สถานสงเคราะห์มีมากขึ้น
2. ขนาดของพื้นที่ไม่เพียงพอต่อการใช้สอย
3. จำนวนวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่างๆไม่เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก
4. รูปแบบบรรยากาศสภาพแวดล้อมในส่วนต่างๆ จึงไม่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรม พฤติกรรม และทัศนคติ ความรู้สึก ของผู้ใช้พื้นที่

ดังนั้นการวิจัยนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อที่จะศึกษาแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ให้สอดคล้องกับกิจกรรมพฤติกรรมการใช้สอยและทัศนคติ ตามแนวคิดที่ว่าสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยดี ผู้อยู่อาศัยก็จะมีคุณภาพตามไปด้วย เพื่อหวังว่าจะช่วยเติมเต็มส่วนที่ขาดหายไปของเด็กที่อยู่ภายในสถานสงเคราะห์นี้ให้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีคุณภาพ

1.3 คำถามการวิจัย

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นอยู่ของสถานสงเคราะห์เป็นอย่างไร

2 กิจกรรมและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของเด็กและเจ้าหน้าที่ภายในสถานสงเคราะห์เป็นอย่างไร

3 ความพึงพอใจของผู้ใช้พื้นที่ต่อสภาพแวดล้อมกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เป็นอย่างไร

1.4 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสภาพปัจจุบัน

2. เพื่อศึกษากิจกรรมและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของเด็ก 3-6 ปี และเจ้าหน้าที่ภายในสถานสงเคราะห์

3. เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่และความรู้สึกของเด็ก ที่มีผลมาจากกิจกรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์

4. เพื่อนำเสนอแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการใช้พื้นที่และความพึงพอใจ

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม พฤติกรรม และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยใช้กระบวนการประเมินสภาพแวดล้อมหลังการเข้าใช้ หรือ Post Occupancy Evaluation : POE เป็นวิธีการศึกษาหลัก โดย

1. เลือกศึกษาเฉพาะส่วนพื้นที่กิจกรรม ซึ่งได้แก่ ห้องกิจกรรม ห้องของเล่น ห้องน้ำเด็ก สนามเด็กเล่น บ่อทราย โดยจะไม่ศึกษาส่วนพื้นที่อื่น

2. เลือกศึกษาเฉพาะส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี เท่านั้น

3. สถานสงเคราะห์ที่เลือกทำการศึกษาเป็นสถานสงเคราะห์สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ให้การสงเคราะห์เด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ซึ่งในประเทศไทยมีอยู่ด้วยกันสามสถานสงเคราะห์ โดยได้เลือกทำการศึกษาทั้งหมด ได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทและสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมที่เหมาะสมต่อความต้องการด้านการใช้เนื้อที่ใช้สอย (space)

2. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการออกแบบหรือการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนที่มีความใกล้เคียงกัน

3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1.7 คำนิยามศัพท์

1. สถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง สถานที่ที่ให้การดูแลเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 – 6 ปี ซึ่งไม่ได้มีบิดาและมารดาให้การเลี้ยงดู เพื่อให้เด็กมีที่พักอาศัยและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ อีกทั้งเป็นที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้รับการศึกษาและสามารถใช้ชีวิตต่อไปในสังคมได้

2. เด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง เด็กทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 3 – 6 ปี

3. สภาพแวดล้อมกายภาพภายใน หมายถึง สิ่งต่างๆ ทางกายภาพที่อยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียน ได้แก่เนื้อที่ใช้สอยภายใน (space) การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (function) ผังพื้น (plan) การจัดวางเฟอร์นิเจอร์ รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ ขนาดและระยะห่างต่างๆ แสงสว่าง สี เสียง รบกวน กลิ่น อุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ เป็นต้น

4. กิจกรรมและพฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมและพฤติกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยของเด็กก่อนวัยเรียนและผู้ดูแลเด็กที่เกิดขึ้นในส่วนพื้นที่กิจกรรมภายในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียน

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียน

6. ส่วนพื้นที่กิจกรรม หมายถึง ส่วนพื้นที่ที่ใช้สำหรับทำกิจกรรมหรือส่วนพื้นที่ที่เกี่ยวเนื่องขณะทำกิจกรรมของเด็กภายในสถานสงเคราะห์ตามตารางกิจวัตรประจำวัน อันได้แก่ ห้องกิจกรรม ห้องน้ำในส่วนห้องกิจกรรม ศาลากิจกรรม สนามเด็กเล่น บ่อทราย เป็นต้น

7. ครูพัฒนาการ หมายถึง เจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่เป็นนักพัฒนาการคอยดูแลเด็กก่อนวัยเรียนในชั่วโมงกิจกรรม เป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้เด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดพัฒนาการ

8. พี่เลี้ยง หมายถึง เจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่เป็นเสมือนแม่ของเด็กในสถานสงเคราะห์ จะดูแลเด็กให้ทำกิจวัตรประจำวันในแต่ละวัน เช่น ช่วยอาบน้ำ แต่งตัว ช่วยเตรียมอาหาร เตรียมที่หลับนอน เป็นต้น

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยนี้จะทำการศึกษาถึงแนวความคิดและทฤษฎีในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องสรุปรวม 7 เรื่อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน แนวคิดเกี่ยวกับหลักการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารหลังการเข้าใช้หรือ POE แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการศึกษาเด็ก นโยบายการจัดการสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนและพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดจะนำไปสู่ตัวแปรและการตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้ได้ซึ่งแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน ต่อไป

2.1 ลักษณะทางกายภาพและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

ในส่วนนี้จะแสดงถึงลักษณะทางกายภาพและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี กล่าวคือ การเจริญเติบโตและพัฒนาการในด้านต่างๆ หลักการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก รวมถึงความต้องการด้านต่างๆที่เด็กพึงได้รับ โดยทำการศึกษาเพื่อจะได้รู้ธรรมชาติของเด็กวัยก่อนเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กต่อไป

ความหมายของการเจริญเติบโตและพัฒนาการ

การเจริญเติบโต (Growth) หมายถึง การเพิ่มขนาดหรือมิติอันเป็นผลจากการเพิ่มจำนวนและขนาดของเซลล์ ดังเห็นได้จากเด็กที่ร่างกายโตขึ้นพร้อมกับที่ปอด หัวใจ และอวัยวะต่างๆ ก็มีขนาดใหญ่ขึ้นด้วย การเจริญเติบโตสามารถวัดได้จาก น้ำหนัก ส่วนสูง ความกว้างและความยาว

พัฒนาการ (Development) หมายความถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีทิศทางและดำเนินไปอยู่ตลอดเวลา เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงในร่างกายที่มีรูปแบบหรือลักษณะที่แน่นอน โดยพัฒนาการเป็นผลของการกระทำร่วมกันระหว่างกรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อม คำที่ใช้แทนพัฒนาการคือ การเจริญเติบโต (วันดี วราวิทย์. 2547)

จากความหมายของคำว่าการเจริญเติบโตและพัฒนาการซึ่งมักใช้ร่วมกันหรือใช้แทนกันอย่างใกล้ชิดนั้น แต่ในทางการศึกษาจะเปรียบการเจริญเติบโตว่าเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงขนาดและรูปร่างของร่างกาย ขณะที่พัฒนาการจะเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะ

ในการจำแนกระยะการเจริญเติบโตของเด็กนั้น นักวิชาการหลายท่านได้แบ่งช่วงระยะการเจริญเติบโตของเด็กเป็นหลายระยะต่างๆ กันไป ตามแต่ละทฤษฎีและมิติที่ต้องการทำการศึกษา แต่ก็ไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนัก โดยจะขอกล่าวไว้ในที่นี้คือ ในชีวิตวัยเด็กนักจิตวิทยาได้แบ่งช่วงวัยเด็กออกเป็น 6 ระยะคือ วัยทารกแรกเกิดมีอายุประมาณแรกเกิดจนถึงหนึ่งเดือน วัยทารกมีอายุประมาณหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี วัยหัดเดินมีอายุประมาณหนึ่งถึงสามปี วัยก่อนเรียนมีอายุประมาณสามถึงหกปี วัยเรียนมีอายุประมาณหกถึงสิบสองปีและวัยรุ่นมีอายุประมาณสิบสองถึงสิบแปดปี (วันดี วราวิทย์. 2547) โดยการวิจัยนี้จะเจาะจงเฉพาะรายละเอียดของเด็กวัยก่อนเรียนหรือเด็กที่มีกลุ่มอายุอยู่ระหว่างประมาณ 3 – 6 ปี เท่านั้น

ลักษณะทางกายภาพของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

เด็กก่อนวัยเรียนเป็นวัยต่อจากวัยทารกและสิ้นสุดลงเมื่ออายุประมาณ 6 ปี เป็นช่วงเวลาที่เด็กกำลังเจริญเติบโตโดยลักษณะทางร่างกายจะแตกต่างจากวัยทารก จากรูปร่างอ้วนกลมจะค่อยๆ เปลี่ยนเป็นรูปร่างที่สูงขึ้น การเคลื่อนไหวคล่องแคล่วขึ้น เริ่มเป็นอิสระและพึ่งพาตนเองได้ทีละน้อย มีความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ผูกเชือกรองเท้าไปจนถึงขี่จักรยานได้เมื่อปลายวัย จากการค้นคว้าของนักจิตวิทยาเด็กพบว่า เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ขวบ เป็นวัยที่เด็กเกิดการเรียนรู้มากที่สุด และการเรียนรู้เหล่านี้มีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กเป็นอย่างยิ่งในอนาคต จึงเป็นช่วงวัยของการวางรากฐานชีวิตให้แก่เด็กเพื่อเติบโตเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี นี้จะมีความกระตือรือร้น สดชื่น ร่าเริงแจ่มใส มีพลังคล่องแคล่วว่องไว มีความกระหายใคร่รู้ เด็กวัยนี้มักจะชอบซักถามจนเรียกได้ว่าเป็นวัยชอบถาม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เต็มไปด้วยจินตนาการ เป็นตัวของตัวเอง เริ่มเข้าใจเหตุผล เริ่มรู้ว่าอะไรผิดอะไรถูกต้องและพยายามประพฤติตนให้เป็นเด็กดี เด็กวัยนี้ต้องการการเรียนรู้ ชอบให้คนยกย่องชมเชย ถ้าเด็กโกรธก็มักจะแสดงอาการโกรธที่รุนแรงและควบคุมอารมณ์ได้ยาก เด็กก่อนวัยเรียนยังถือว่าเป็นวัยสำคัญของพัฒนาการทางบุคลิกภาพเช่นเดียวกับวัยทารก ในวัยนี้พัฒนาการด้านความตระหนักรู้ใน “ตน” เพิ่มขึ้น เด็กวัยนี้ชอบเลียนแบบผู้ใหญ่กว่าตน ทั้งคำพูด กิริยา และนิสัยใจคอ เด็กหญิงชอบเลียนแบบแม่มากกว่าพ่อ เด็กชายชอบเลียนแบบพ่อมากกว่าแม่ เนื่องจากความใฝ่รู้ เด็กวัยนี้มักต้องการทำกิจกรรมต่างๆ เกินขอบเขตที่เขาจะช่วยตนเองได้ ฉะนั้นจึงดูเหมือนว่าเด็กวัยนี้เป็นเด็กสอนยาก ดื้อดึง ไม่เชื่อฟัง ขัดขืน ขี้โมโหโทโส ละเมอกลางคืน หวาดกลัวแม้แต่กลางวัน และอิจฉาริษยาเป็นต้น (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2542. ในพัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู)

เด็กวัยนี้ต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย และการควบคุมอารมณ์ ฝึกหัดเกี่ยวกับระเบียบวินัย ส่งเสริมด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาด้านจริยธรรม พัฒนาการแยกเพศหญิงเพศชาย กระตุ้นให้รู้จักช่วยเหลือตนเองแต่ให้อยู่ในขอบเขตที่จำกัด โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเจตคตินิยมที่ดีงาม รวมทั้งต้องเป็นแบบอย่างอันดีแก่เด็กในเรื่องการแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมด้วย

ลักษณะพัฒนาการและพฤติกรรมที่สำคัญของเด็กวัยก่อนเรียน

ในส่วนนี้จะแสดงลักษณะพัฒนาการและพฤติกรรมที่สำคัญของเด็ก โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท ซึ่งได้แก่ พัฒนาการทางร่างกาย พัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการทางอารมณ์ และพัฒนาการทางสังคมและจริยธรรม

พัฒนาการทางร่างกาย

พัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยก่อนเรียนนี้เป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งน้ำหนักและความสูง ซึ่งจะเป็นการเติบโตของกล้ามเนื้อเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะเติบโตมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย การออกกำลังกาย และการได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ ในปลายของวัยฟันแท้จะขึ้น 1 – 2 ซี่เมื่ออายุเพิ่มขึ้นในวัยประมาณ 4 – 6 ขวบ เด็กจะมีความคล่องตัวเพิ่มขึ้น ว่องไวต่อการเดิน วิ่ง หยิบจับ และการช่วยเหลือตนเอง บังคับการทรงตัวได้ดี เขย่งปลายเท้าและยืนขาเดียวได้ เด็กจะพร้อมต่อการออกกำลัง หัดพละ หรือเต้นรำ ควรส่งเสริมด้านสุขอนามัยของเด็กด้วย สร้างบริโภคนิสัยที่ดีเช่นการล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร ซึ่งจะเป็นรากฐานที่ดีต่อการพัฒนาในขั้นต่อๆ ไป

พัฒนาการทางสติปัญญา

ความคิดของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี นี้จะเห็นว่าตนเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่ง เด็กยังไม่สามารถมองโลกในแง่ความคิดของผู้อื่นได้ ความคิดของตนย่อมเป็นใหญ่ที่สุด ดังตัวอย่างจากการที่เด็กมักจะพูดในสิ่งที่ต้องการจะพูดโดยไม่ต้องการฟังผู้อื่นเท่าที่ควร เด็กมักจะพูดคุยคนเดียวอยู่เสมอโดยที่ไม่มีคนฟังเลยก็ตาม

เด็กวัยนี้จะมีภาพความจำเกิดจากการกระทำซ้ำๆ จนตนจำได้ ประกอบกับความเจริญทางด้านภาษา ทำให้ความรู้และความจำกว้างขวางขึ้น ตัวอย่างเช่น เด็กฟังโฆษณาหรือเพลงจากสื่อบ่อยๆ ก็จะจำและร้องตามได้อย่างดี

ในเรื่องของระยะเวลา เด็กสามารถเข้าใจวันวานนี้ วันพรุ่งนี้ได้ แต่ยังไม่สามารถเข้าใจเวลาเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน เด็กเริ่มรู้จักการจัดกลุ่ม การจัดลำดับตัวเลข แต่ยังไม่แจ่มชัดจนกว่าอายุจะถึง 7 ขวบ

การพัฒนาทางร่างกายในส่วนก่อนหน้านี้เป็นส่วนสำคัญหรือเป็นฐานของการพัฒนาทางสติปัญญาของบุคคล ตัวอย่างเช่น การที่ให้เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์ประสาทสัมผัสต่างๆ จะทำให้เด็กสามารถใช้ทุกส่วนของร่างกายเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ ได้ เช่นการแก้ปัญหา นอกจากนั้นก็ยังทำให้เด็กพัฒนาความรู้สึกนึกคิด ซึ่งถ้าเด็กมีโอกาสได้พัฒนาทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตัวเองอยู่เสมอแล้ว เด็กนั้นจะค่อยๆ สะสมประสบการณ์ในความสำเร็จทำให้เด็กเห็นคุณค่าของตนเองและอยากที่จะเรียนรู้ต่อไป

ทางด้านระดับสติปัญญานั้น ผลการวิจัยจำนวนมากพบว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบประชาธิปไตย คือ การที่ให้เด็กได้มีสิทธิในการคิด และการกระทำอย่างมีเหตุผลโดยไม่บีบบังคับพฤติกรรมเด็กจนเกินไป จะส่งผลดีต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กมากกว่าการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กจะส่งผลทางบวกต่อการเรียนของเด็กมากกว่าการเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วย

พัฒนาการทางอารมณ์

การแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กวัยนี้จะรุนแรงกว่าวัยทารก เรียกได้ว่าเป็นวัยเจ้าอารมณ์ สังเกตเห็นได้เมื่อเด็กหวาดกลัวอย่างสุดขีด อิจฉาริษยาอย่างไม่มีเหตุผลและโมโหร้าย แต่เมื่อมีโอกาสเข้าไปอยู่ในสังคมที่กว้างขวางขึ้น เช่น เข้าโรงเรียนหรือมีเพื่อนเล่นอารมณ์ก็จะสงบลง

ความโกรธเป็นอารมธรรมดาที่สุดของเด็กวัยนี้ เช่นจากการถูกขัดใจเรื่องต่างๆ เมื่อเด็กโกรธเด็กจะแสดงอาการโทสะออกมาด้วยการร้องไห้ กรี๊ด กระทืบเท้า เตะ กระโดด ทุบตี นอนลงกับพื้น เกร็งตัวหรือทำตัวอ่อนปวกเปียก แต่เมื่อโตขึ้นมาใกล้จะพ้นวัยนี้ อาการโมโหก็จะน้อยลง แทนที่จะเกรี้ยวกราดบางคนใช้วิธีนั่งซึม โอดครวญหรือหน้างอแทน

ในช่วงต้นของวัยเมื่อเด็กมีอาการกลัวซึ่งอาจเกิดได้จากประสบการณ์ใหม่ๆ ที่เด็กได้รับรู้ จะทำให้เด็กมีอาการขัดขืนในการที่จะกระทำหรือไปในสถานที่ๆ ตนกลัว แต่เมื่อโตขึ้นความกลัวจะลดลงหรือหมดไปเนื่องจากเด็กรู้ว่าสิ่งเหล่านั้นไม่ได้น่ากลัวเลย

กล่าวโดยสรุปในส่วนนี้เกี่ยวกับลักษณะทั่วๆ ไปของอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียน คือ อารมณ์ทุกชนิดจะแสดงออกมาอย่างเต็มที่ไม่ปิดบังซ่อนเร้น จะเกิดขึ้นเพียงชั่วครู่และหายไป อารมณ์รุนแรงจะเกิดขึ้นบ่อยๆ จนโตขึ้นก็จะควบคุมได้ดีขึ้น ดังนั้นเพื่อให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดีจึงต้องทำให้อารมณ์มีสภาพที่ดีด้วย ซึ่งขึ้นอยู่กับการอบรมสั่งสอนของผู้เลี้ยงดู สภาพแวดล้อมภายในบ้านและสภาพครอบครัวที่อบอุ่นรักใคร่น่าพอใจ จึงจะทำให้เด็กมีอารมณ์ดี มีสุขภาพจิตดีเมื่อเขาเติบโตขึ้น

พัฒนาการทางสังคมและจริยธรรม

เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3–6 ปี เริ่มเรียนรู้การติดต่อและมีความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กวัยเดียวกันโดยการเล่นด้วยกัน เด็กวัยนี้ควรได้รับการส่งเสริมให้เข้าสังคมหรือติดต่อกับเด็กอื่นๆ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์เบื้องต้นซึ่งจำเป็นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในวัยต่อไป จะเห็นได้ว่าเด็กที่อยู่ในโรงเรียนอนุบาลหรือศูนย์เด็ก จะปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีกว่าเด็กที่ไม่เคยเข้าโรงเรียนอนุบาลหรือขาดการติดต่อกับเด็กวัยเดียวกัน เด็กวัยนี้เริ่มรู้จักผิดชอบเริ่มรู้จักเหตุและผล ดังนั้นผู้ดูแลเด็กจะต้องสอนให้เด็กได้รับรู้ว่าสิ่งไหนดีควรกระทำและสิ่งไหนไม่ดีไม่ควรกระทำ โดยในการกระทำที่ดีงามนั้นผู้ใหญ่ต้องให้คำชมหรือของรางวัลเพื่อในอนาคตเด็กจะได้จดจำและมีแรงจูงใจที่ต้องการกระทำแต่สิ่งดีๆต่อไป

พัฒนาการทุกด้าน ได้แก่ ทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจริยธรรม ดำเนินต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งและเพิ่มความซับซ้อนยิ่งขึ้น ในช่วงวัยนี้เด็กจะมีลักษณะพัฒนาการกลายเป็นบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะพิเศษของเขาเองและพร้อมที่จะออกสู่สังคมนอกบ้านต่อไป (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2542. ในพัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู)

แนวความคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีที่สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพและพัฒนาการ

พัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนมีความหมายและมีความสำคัญต่อชีวิต เพราะเป็นการวางรากฐานให้แก่เด็กเพื่อเจริญเติบโตเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ วัยนี้เป็นวัยที่มีพัฒนาการแทบทุกด้านเกือบจะสูงสุด โดยเฉพาะทางสมองและการพัฒนานั้นต้องกระทำทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม จริยธรรม บุคลิกภาพ ซึ่งทำให้การก้าวไปสู่วัยผู้ใหญ่เป็นไปอย่างสมบูรณ์และมีคุณภาพ

เด็กวัยก่อนเรียนเป็นช่วงที่กำลังต้องการเสริมสร้างพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจริยธรรม ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ให้แก่เด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยต้องจัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับความพร้อม วุฒิภาวะ ความสนใจ ความต้องการและความสามารถของเด็ก เช่น จัดกิจกรรมการเล่น การฝึกการทำงานร่วมกัน การฝึกทักษะด้านต่างๆ การเสริมสร้างจินตนาการและเจตคติที่ดีและถูกต้องให้แก่เด็ก เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้เด็กมีร่างกายแข็งแรง เคลื่อนไหวคล่องแคล่ว สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เข้ากับผู้อื่นได้ รู้จักหัดควบคุมอารมณ์ เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม และเริ่มรู้จักผิดชอบชั่วดี เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเพื่อก้าวไปสู่วัยต่อไปอย่างมีความสุข

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนเป็นปัญหาเกี่ยวกับการเจริญเติบโตพัฒนาการของเด็กเอง การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และการปรับตัวของเด็กต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อใดเด็กเกิดความเครียดและกังวล เด็กจะมีปฏิกิริยาออกมาทางอารมณ์และพฤติกรรมได้ แต่ปัญหาที่เกิดกับเด็กวัยนี้มักเป็นปัญหาที่เข้าใจง่ายและตรงไปตรงมา การแก้ปัญหาจึงทำได้ง่ายกว่าเด็กวัยโตกว่านี้ ถ้าพ่อแม่หรือผู้ดูแลเข้าใจและบำบัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กได้ทันท่วงที

2.2 แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

ในส่วนนี้จะแสดงถึงแนวคิดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก โดยได้ทบทวนแนวคิดของนักการศึกษา นักจิตวิทยาพัฒนาการที่สำคัญของโลกและในประเทศไทย ตั้งแต่ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงรูปแบบการเรียนรู้ รูปแบบหลักสูตรที่ควรจะเป็นสำหรับเด็ก

เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการหาแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีในสถานสงเคราะห์ให้เหมาะสมต่อไป

แนวคิดในการจัดการศึกษา

จากการทบทวนแนวความคิดสามารถแยกแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีได้เป็นสี่แนวทางหลักซึ่งได้แก่

1. บ้านเป็นสถานศึกษาแห่งแรกในชีวิตสำหรับเด็ก ในการจัดการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญกับบ้านและครอบครัว การจัดสภาพแวดล้อมของสถานที่เรียนให้มีความอบอุ่น ปลอดภัยที่เปรียบเสมือนบ้านจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการเรียนรู้และจิตใจของเด็กด้วย สภาพแวดล้อมมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต ดังนั้นจึงต้องจัดสภาพแวดล้อมให้ดีและเหมาะสม เด็กจะได้มองโลกในแง่ดีและเชื่อมั่นตนเอง (คอมินีอุส : John Amos Comenius , มอนเตสซอรี : Maria Montessori , อิริคสัน : Eric Erikson อ้างถึงใน อภิชาติ ทวีวัฒน์. 2548 , เอนกกุล กรีแสง. 2547)

2. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลายด้าน เช่น เพศต่างกัน ร่างกายต่างกัน บางคนตัวใหญ่บางคนตัวเล็ก บางคนแข็งแรงกว่าบางคนอ่อนแอกว่า พัฒนาการทางสมองและสติปัญญาของแต่ละคนก็ต่างกัน อารมณ์พื้นฐานต่างกัน นิสัย ความชอบ ความสนใจก็ต่างกัน ฯลฯ ดังนั้นจึงควรมีเสรีภาพในการทำกิจกรรมใดๆให้เป็นไปตามความพร้อมและความสนใจของเด็ก ให้เด็กได้พัฒนาไปตามธรรมชาติ โดยการศึกษาเรียนรู้ของเด็กจะต้องค่อยเป็นค่อยไป เน้นการทำซ้ำในสิ่งที่เพิ่งได้เรียนรู้ใหม่ ไม่ต้องรีบเร่งแต่ต้องให้เด็กเรียนรู้ได้จริง โดยเน้นที่กระบวนการของการเรียนรู้มากกว่าที่ตัวของผลงาน (รุสโซ : Jean Jacques Rousseau , เปสตาลอสซี่ : Johann Heinrich Pestalozzi , เฟรอเบล : Friedrich Froebel , มอนเตสซอรี : Maria Montessori , ฮิลส์ : Patty Smith Hill , คามิท : Constant Kamit, อัลไคน์ด : David Alkind อ้างถึงใน อภิชาติ ทวีวัฒน์. 2548, ดวงเดือน ศาสตรภัทร. 2547 , ปรีชา ธรรมา.2547)

3. ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กต้องให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการกระทำ (Learning by Doing) ได้ลองผิดลองถูก ฝึกการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเชื่อว่าการให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสจะส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้าน ช่วยให้กล้ามเนื้อได้ทำงานอย่างเป็นระบบสมองได้ใช้ความคิด เกิดประสบการณ์ทางสังคมเมื่อเขาได้เล่นเป็นกลุ่มกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ควรปล่อยให้เด็กได้เล่น ได้แสดงออกอย่างเต็มที่ โดยครูพี่เลี้ยงหรือผู้ดูแลคอยแนะนำอยู่ภายนอก เชื่อว่า "เล่นคือเรียน" นั่นเอง (รุสโซ : Jean Jacques Rousseau , เปสตาลอสซี่ : Johann Heinrich Pestalozzi , จอห์น ดิวอี้ : John Dewey , อิลส์ : Patty Smith Hill , เพียเจท์ : Jean Piaget , คามิท : Constant Kamit , อัลไคน์ด : David Alkind อ้างถึงใน อภิชาติ ทวีวัฒน์. 2548 , ดวงเดือน ศาสตรภัทร. 2547 , พรรณี ช.เจนจิต.2547 , ปรีชา ธรรมา.2547 , จรรยา สุวรรณทัต.2547)

4. การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กต้องฝึกฝนทางจิตใจควบคู่ไปกับทางสติปัญญา ต้องสอนให้เด็กรู้จักคุณค่ามากกว่าความรู้ รู้ว่าสิ่งใดดีควรกระทำ สิ่งใดไม่ดีไม่ควรกระทำ ปลูกฝังจริยธรรม

ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ฝึกให้รู้จักเสียสละแบ่งปันไม่เห็นแก่ตัว ฝึกให้มีความรับผิดชอบ ซึ่งจะเป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่ดีของเด็กต่อไป (คอมินีอุส : John Amos Comenius , เปสตาลอสซี่ : Johann Heinrich Pestalozzi , เคทซ์ : Lilian Katz อ้างถึงใน อภิชาติ ทวีวัฒน์. 2548 , วรวิทย์ วศินสรากร.2547 , ปรีชา ธรรมา.2547 , วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี.2547 , รัจรี นพเกตุ.2547 , ธีระพร อุวรรณโณ. 2547)

รูปแบบการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

รูปแบบการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจะเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ (Child Centered) โดยเน้นการพัฒนาเด็กในทุกๆ ด้านและทุกๆ คน เน้นการพัฒนาศักยภาพของเด็กไปตามความสามารถแห่งตน ให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอนให้เด็กมีคุณธรรมและนำเอานวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ เข้ามาอยู่เสมอ โดยมีจุดประสงค์คือ เน้นให้เด็กเกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตใจไปพร้อมๆ กัน

แนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก

1. มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบหน่วยสอน โดยไม่มีการแยกเป็นรายวิชา โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนทุกๆ ด้านเป็นสำคัญ โดยเน้นการเล่นเป็นหัวใจของการเรียนรู้ กิจกรรมต่างๆ ที่จะจัดเพื่อพัฒนาการเด็กแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

2. มีการพิจารณานำเอานวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและเลือกประสบการณ์ และการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่เด็ก นวัตกรรมต่างๆ เหล่านี้ได้แก่

- การจัดประสบการณ์แบบที่เน้นภาษาแบบองค์รวม
- การจัดประสบการณ์แบบที่เน้นวิทยาศาสตร์
- การจัดประสบการณ์แบบที่เน้นการเสริมศักยภาพ และแก้ปัญหาพฤติกรรม
- การจัดประสบการณ์แบบที่เน้นธรรมชาติและศิลปะ
- การจัดประสบการณ์แบบที่เน้นการแก้ปัญหา
- การจัดประสบการณ์แบบที่เน้นการพัฒนาสติปัญญาเชิงสร้างสรรค์
- การจัดประสบการณ์แบบให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม

3. มีการจัดกิจกรรมการเล่นแบบต่างๆ บรรจุไว้ในกิจกรรมประจำวัน เช่น การเล่นทราย เล่นน้ำ เล่นบล็อก เล่นบทบาทสมมุติ เล่นเครื่องเล่นสนาม เล่นกลางแจ้ง เล่นเครื่องดนตรี เล่นละครสร้างสรรค์ เล่นเกมส์การศึกษา ฯลฯ เพราะ การเล่นเป็นหัวใจของการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ ซึ่งจะนำไปสู่การคิดแก้ปัญหา และการสร้างสิ่งต่างๆ อีกด้วย

4. กิจกรรมที่จัดควรเน้นการปฏิบัติจริง เช่น การทำอาหาร การไปทัศนศึกษา การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การจัดโต๊ะอาหาร การไปเยี่ยมสถานที่ต่างๆใกล้สถานที่เรียน เป็นต้น

5. ให้เด็กเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และตั้งเป้าหมาย ฝึกให้กล้าคิด กล้าทำ การคิดริเริ่ม และพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง (อภิชาติ ทวีวัฒน์. 2548)

ในส่วนนี้สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบและแนวทางการเรียนรู้ของเด็กต้องเน้นให้เด็กเกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน คือทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจิตใจไปพร้อมๆ กัน โดยให้ความสำคัญกับเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ผ่านการกระทำด้วยตนเอง คือการเล่น เพราะการเล่นก็คือการเรียนรู้ของเด็กนั่นเอง

2.3 หลักการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

ในส่วนนี้จะเป็นการรวบรวมเกณฑ์ แนวทาง หลักการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน โดยจะแบ่งตามส่วนพื้นที่ที่สำคัญของการศึกษาตามกรอบของการวิจัยและพื้นที่ที่คาดว่าจะมีผลต่อพื้นที่ที่ทำการวิจัย รวมไว้ดังนี้

การจัดทิศทางอาคารและสถานที่ตั้งของส่วนพื้นที่ต่างๆภายในสถานสงเคราะห์

การวางอาคารให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและถูกต้องตามทิศทางของแสงแดดและลม จะทำให้อาคารสามารถใช้ประโยชน์จากแสงและลมธรรมชาติได้เป็นอย่างดี มีปริมาณแสงที่เพียงพอต่อการใช้งาน มีลมถ่ายเทที่ดีทำให้ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของสถานสงเคราะห์ได้ ห้องที่ควรได้รับประโยชน์จากธรรมชาติมากที่สุดคือห้องเรียนหรือห้องกิจกรรม เพราะเด็กจะใช้เวลาอยู่ในห้องเรียนหรือห้องกิจกรรมยาวนานกว่าห้องอื่นๆ จึงควรจัดให้มีตำแหน่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้เพื่อรับลมธรรมชาติให้เข้าผ่านทางช่องหน้าต่าง แต่ต้องระวังอย่าให้อยู่ทางทิศตะวันตก เพราะจะมีผลของความร้อนจากดวงอาทิตย์ได้ ห้องน้ำเป็นห้องที่ต้องมีความสะอาดอยู่เสมอ และต้องมีการถ่ายเทของอากาศที่ดี ดังนั้นจึงควรวางตำแหน่งห้องน้ำไว้ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้รับแสงแดดและความร้อนจากดวงอาทิตย์ เพื่อเป็นการลดเชื้อโรคและสิ่งสกปรก อีกทั้งป้องกันกลิ่นพัดผ่านเข้าอาคารอีกด้วย ส่วนรับประทานอาหารและส่วนครัวควรเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกัน เพื่อสะดวกต่อการจัดเตรียมอาหาร เสริฟอาหารและเก็บล้างภาชนะ ส่วนนอนเป็นส่วนพื้นที่ที่ต้องการความเงียบมากที่สุด จึงต้องจัดให้อยู่ลึกที่สุดแต่ต้องไม่อยู่ทางทิศตะวันตก เพราะตัวอาคารจะสะสมความร้อนเอาไว้ทำให้ตอนหัวค่ำหรือเวลาที่เด็กนอนจะรู้สึกร้อน

หลักการออกแบบห้องเรียนหรือห้องกิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

การจัดสภาพแวดล้อมของห้องกิจกรรมมีผลต่อการเรียนของเด็กมาก ถ้าเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่สบาย เช่น พื้นที่คับแคบเกินไป ขนาดเฟอร์นิเจอร์ที่เด็กใช้เล็กหรือใหญ่เกินไปก็จะส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กด้วย ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมของห้องกิจกรรมหรือห้องเรียน

สำหรับเด็กนั้น ต้องทำให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ มีเครื่องเรือนที่ได้สัดส่วนกับร่างกายของเด็ก มีความยืดหยุ่นในการจัดห้อง และพื้นที่ตอบสนองประโยชน์ใช้สอยได้อย่างเต็มที่ จะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการสร้างสรรค์ได้ดีขึ้นในทุกๆด้าน

การจัดพื้นที่ห้องกิจกรรมหากแบ่งเป็นพื้นที่ของแต่ละกิจกรรมเป็นมุมนั้นจะส่งเสริมให้เด็กได้ค้นหา ศึกษา และตั้งใจทำงานของเขามากขึ้น และทำให้เด็กได้เคลื่อนย้ายจากกิจกรรมหนึ่งไปยังอีกกิจกรรมหนึ่งได้คล่องตัวมากยิ่งขึ้น เด็กสามารถเดินผ่านไปได้รอบๆห้องโดยไม่ไปรบกวนกลุ่มกิจกรรมอื่น ทำให้ลดความขัดแย้งของการใช้พื้นที่อีกด้วย อุปกรณ์ของแต่ละกิจกรรมควรวางไว้ในที่เห็นได้ชัด และแยกประเภทไว้ไม่ปะปนกัน เด็กจะได้เดินไปมาเพื่อเลือกกิจกรรมที่เขาชอบได้อย่างคล่องตัว เครื่องเรือนภายในห้องกิจกรรมไม่ควรมีความสูงมาก เพื่อที่ผู้ดูแลเด็กจะสามารถมองเห็นเด็กได้อย่างทั่วถึง โดยชั้นหนังสือหรือชั้นวางของต่างๆควรมีความสูงไม่เกิน 4 ฟุต (1.2 เมตร)

ขนาดพื้นที่ของห้องกิจกรรมหรือห้องเรียนจะต้องกว้างพอที่เด็กจะเล่นได้อย่างสบายและปลอดภัย โดยเด็ก 1 คน จะใช้พื้นที่ในการเล่นหรือทำกิจกรรมประมาณ 40-60 ตารางฟุต หรือ 3.72-5.57 ตารางเมตร (Leeper Skipper and Witherspoon : 1979 อ้างถึงใน อรุณ ศรีจันทร์. 2542) โดยขนาดของห้องเรียนตามกำหนดที่เหมาะสมคือ 5.00x7.00 เมตร ซึ่งเท่ากับ 35 ตารางเมตรหรือ 6.00x6.00 เมตรหรือ 7.00x9.00 เมตร โดยต้องคำนึงถึงจำนวนเด็กอย่าให้มากหรือน้อยเกินไป หากมากเกินไปจะเกิดปัญหาในการแย่งกันใช้พื้นที่ แต่ถ้าน้อยเกินไปจะทำให้จัดพื้นที่ใช้สอยที่น่าสนใจได้ยาก ทำให้เด็กเกิดความสับสนในการใช้พื้นที่

พื้นในห้องเรียนของเด็กวัยก่อนเรียนมักจะมีอุบัติเหตุการทำพื้นเปียกเกิดขึ้นเสมอไม่ว่าเป็นการทำน้ำหกหรืออุบัติเหตุจากการไปห้องน้ำไม่ทัน ดังนั้นการเลือกวัสดุบุผิวพื้นควรจะใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติที่แห้งเร็ว ถูกสุขลักษณะ ทำความสะอาดง่าย ทาทาน และดูดเสียง โดยปกติเด็กจะชอบเล่นบนพื้น ดังนั้นถ้ามีพื้นที่ดีและสะอาด อาจใช้พื้นที่เป็นบริเวณทำกิจกรรมได้และเป็นการช่วยลดจำนวนของโต๊ะเก้าอี้ลงได้ พื้นที่ดีควรจะมีความยืดหยุ่นในตัววัสดุ เล่น พรม กระเบื้องยาง และพรมน้ำมัน พรมจะมีคุณสมบัติที่ดีที่สุดและมีความนุ่ม แต่มีปัญหาเรื่องการทำความสะอาดเมื่อเด็กทำน้ำหรือสิ่งอื่นหกราด และจะเป็นที่สะสมของกลิ่นและสิ่งสกปรก ดังนั้นการใช้พรมในบางส่วนที่ไม่เกิดการทำเปียกหรือในบริเวณที่ทำกิจกรรมที่ไม่อึกทึก จะดีกว่าการปูพรมทั้งห้อง

ผนังถาวรจะช่วยในการควบคุมเสียง แต่จะทำให้ไม่มีความยืดหยุ่นในการจัดห้อง ควรใช้เครื่องเรือนกั้นห้องแทนการกั้นห้องด้วยผนังถาวรจากพื้นจรดเพดาน สีที่ใช้ภายในห้องเรียนควรจะเป็นสีอ่อนๆ ความน่าสนใจของห้องเรียนนั้นจะถูกแต่งเติมด้วยสีสันของอุปกรณ์งานศิลปะและตัวเด็กเอง สีที่ใช้ควรมีคุณสมบัติที่ทำความสะอาดเช็ดรอยคราบเปื้อนออกได้ง่ายเพราะบนผนังมักเกิดรอยเปื้อนต่างๆจากฝีมือของเด็กๆเสมอ นอกจากการทาสีผนังแล้วผนังอาจบุวัสดุอื่นได้ เช่น ไม้

หรือวัสดุที่สามารถเป็นที่ติดแสดงผลงานของเด็กหรือเป็นกระดานดำ โดยมีความสูงที่เด็กสามารถติดผลงานและเขียนกระดานด้วยตัวเองได้

เพดานควรมีความสูงเท่ากับความสูงของอาคารทั่วไปตามปกติที่ผู้ใหญ่ใช้ได้ ถ้าระดับเพดานต่ำเกินไปจะทำให้เด็กมองเห็นผู้ใหญ่สูงกว่าปกติ เนื่องจากความสูงของผู้ใหญ่จะใกล้เคียงกับเพดาน การลวงตาที่เกิดขึ้นจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกกลัวและรู้สึกว่าผู้ใหญ่จะเข้าครอบงำพวกเด็กๆ แต่ก็ควรจัดให้มีพื้นที่ส่วนของเพดานที่ต่ำลงบ้างในบางส่วน ทำได้โดยการยกพื้นขึ้นไปตามริมห้องเพื่อเพิ่มจุดกิจกรรมที่น่าสนใจได้ และฝ้าเพดานควรมีสีโปร่งอย่ามืดทึบ

ประตูควรจะเปิดออกและง่ายต่อการเปิดสำหรับเด็ก โดยมือจับต่ำและควรมีประตู 2 ประตูในแต่ละห้อง ถ้าเป็นประตูกระจกต้องเป็นกระจกนิรภัยและควรติดมู่ลี่หรือม่านเพื่อให้ห้องมืดเวลาเด็กนอน

หน้าต่างควรอยู่ในระดับต่ำที่เด็กจะมองเห็นภายนอกอาคารได้ ขอบหน้าต่างสูงจากพื้นไม่เกิน 2 ฟุต และติดมู่ลี่หรือม่านเช่นกัน

เครื่องเรือนในห้องกิจกรรมหรือห้องเรียนนี้ควรมีที่เก็บของให้เพียงพอต่ออุปกรณ์ต่างๆ ที่เด็กใช้ประจำวันและเก็บเครื่องมือรวมถึงอุปกรณ์ต่างๆสำหรับผู้ดูแลเด็กด้วย ที่เก็บของต้องมีความสูงในระดับที่เด็กหยิบถึง คือประมาณ 0.90 เมตร หรือถ้าต้องการเก็บของให้พ้นมือเด็ก ชั้นเก็บของจะต้องมีความสูงอย่างน้อย 1.35 เมตร หรือมีกุญแจล็อกไว้ ชั้นเก็บของควรจะวางให้เด็กเห็นได้ชัดเลือกหยิบได้ตามความต้องการและวางในตำแหน่งที่เดินเข้าหยิบได้ง่าย วัสดุที่ใช้ต้องทนต่อการเปียกน้ำด้วย

เก้าอี้ต้องแข็งแรงแต่มีน้ำหนักเบาและมีสัดส่วนพอดีกับร่างกายของเด็ก เคลื่อนย้ายและเก็บได้ง่าย

ขนาดโต๊ะต้องพอดีกับร่างกายของเด็ก อาจมีทั้งโต๊ะที่ต้องใช้กับเก้าอี้หรือโต๊ะเตี้ยที่นั่งกับพื้นก็ได้และต้องง่ายต่อการเคลื่อนย้ายเพื่อความยืดหยุ่นในการใช้ห้อง

เครื่องเล่นหรือของเล่นเด็กต้องมีรูปแบบที่หลากหลายและมีสีสันที่สดในเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก วัสดุที่ใช้ทำของเล่นต้องปลอดภัยต่อเด็กเช่นไม่มีความแหลมคมและแข็งกระด้าง ขนาดอุปกรณ์ของเล่นต้องมีขนาดไม่เล็กมากจนเกินไปป้องกันเด็กกลืนลงในลำคอและยังหยิบจับได้อย่างสะดวกมือ

หลักการออกแบบส่วนนอนของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

เด็กก่อนวัยเรียนต้องการการพักผ่อนเพราะการพักผ่อนมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็ก ถ้าเด็กพักผ่อนหรือนอนไม่เพียงพอ จะทำให้เกิดผลเสียทั้งทางร่ายกายและจิตใจ เด็กจะเจริญเติบโตช้า หงุดหงิด เจ้าอารมณ์และไม่ค่อยร่าเริงแจ่มใส แต่ส่วนมากเด็กจะไม่ยอมพักผ่อนหรือนอนไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือโรงเรียน เพราะเด็กมักห่วงการเล่นมากกว่า เด็กจะรู้สึกว่าการนอนมาขัดขวางความสุขความสนุกของเขา ดังนั้นพื้นที่ส่วนนอนต้องมีบรรยากาศที่ทำให้เด็กรู้สึก

อยากนอน ห้องต้องระบายอากาศได้ดี แสงสว่างไม่จ้าเกินไป สถานสงเคราะห์ที่มีพื้นที่เพียงพอจะจัดแยกห้องนอนเฉพาะออก แต่ถ้ากรณีที่มีพื้นที่ไม่เพียงพอ จะรวมไว้ในห้องกิจกรรมก็ได้ แต่ต้องมีที่เก็บที่นอนให้เรียบร้อยและต้องทำความสะอาดบริเวณส่วนนอนทุกวันให้สะอาดอยู่เสมอและควรอยู่ใกล้ห้องน้ำและบริเวณที่แต่งตัว

หลักการออกแบบห้องน้ำสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

ห้องน้ำเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยฝึกและพัฒนาเด็กวัยก่อนเรียนได้ เพราะการฝึกการใช้ห้องน้ำมีผลหลายอย่างต่อพฤติกรรมของเด็ก ควรให้เด็กได้กล้าที่จะเล่น กล้าที่จะกระทำในสิ่งที่ทำให้ตัวเขาสกปรก เช่น เล่นดิน ทราย โคลน น้ำ สี เมื่อตัวของเด็กเปรอะเปื้อนจากสิ่งเหล่านี้แล้ว ต้องฝึกให้เด็กได้รู้จักทำความสะอาดร่างกายตัวเอง ล้างมือ ล้างเท้า อาบน้ำ ทำให้เด็กกล้าที่จะเล่นในครั้งต่อไป มีความสนุกสนานร่าเริงแจ่มใส ทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นตัวเองและจะมีพัฒนาการที่ดีตามไปด้วย

ขนาดพื้นที่ห้องน้ำควรจะกว้างพอที่เด็กจะใช้พร้อมกันทีเดียวหลายๆ คน และในห้องน้ำหนึ่งห้องอย่างน้อยควรจะมีอ่างล้างมือ 2 ที่ และโถส้วม 2 ที่ โดยอ่างล้างมือจะอยู่ใกล้กับทางเข้าและอยู่แยกออกจากส้วม เพื่อเป็นสิ่งที่คอยเตือนให้เด็กล้างมือหลังจากการใช้ห้องน้ำทุกครั้ง ส่วนอาบน้ำควรให้ผู้ดูแลเด็กเห็นได้ง่ายเพราะอาจต้องเข้าไปช่วยอาบน้ำด้วย

ที่ตั้งของห้องน้ำเนื่องจากเด็กในช่วงวัยก่อนเรียนจะต้องใช้ห้องน้ำบ่อยถ้าห้องน้ำอยู่ไกลจากห้องกิจกรรมจะทำให้เสียเวลาในการพาเด็กไปห้องน้ำ ดังนั้นการวางตำแหน่งห้องน้ำให้อยู่ใกล้ห้องกิจกรรมหรือเป็นส่วนเดียวกัน จะทำให้เด็กไปห้องน้ำได้เองโดยไม่ต้องอาศัยผู้ดูแลเด็กพาไป ทำให้เด็กได้เรียนรู้การช่วยตัวเอง ห้องน้ำควรอยู่ในที่เข้าถึงได้ง่ายจากบริเวณที่เด็กเล่นทั้งภายนอกและภายในอาคาร ควรจะมีทางเข้า 2 ทาง ทางหนึ่งเปิดออกสู่บริเวณที่เล่นภายนอกอาคารและอีกส่วนหนึ่งเปิดเข้าห้องกิจกรรมภายในอาคาร การเข้าห้องน้ำจากภายนอกอาคารต้องไม่รบกวนกิจกรรมภายในอาคาร

การจัดห้องน้ำต้องเพียงพอกับจำนวนเด็ก โดยทั่วไปห้องน้ำของเด็กวัยก่อนเรียนจะไม่แบ่งห้องน้ำชาย-หญิง แต่เด็กบางคนอาจขี้อายก็อาจใช้ผนังเตี้ยๆ กั้นแบ่งส่วนไว้ แต่ผู้ดูแลต้องสามารถมองเห็นได้ด้วย ห้องน้ำควรจะมีลักษณะสะอาด สดชื่นมีหน้าต่างรับแสงแดด มีช่องระบายอากาศเพื่อให้ถูกสุขลักษณะและห้องน้ำควรจะเป็นห้องที่มีแสงสว่างมากพอ ไม่ควรอยู่ในมุมที่อับชื้น วัสดุที่ใช้ปูพื้นและผนังห้องควรเป็นวัสดุที่ทำความสะอาดง่ายและแห้งเร็วเมื่อเปียกน้ำ เช่น กระเบื้องโมเสกสำหรับปูพื้น และใช้กระเบื้องเคลือบที่มีสีสดใสบุผนัง นอกจากนี้อาจจะเพิ่มความสดชื่นแจ่มใสในบรรยากาศด้วยการประดับด้วยต้นไม้กระถางก็ได้

อัตราจำนวนสุขภัณฑ์ต่อจำนวนเด็ก กำหนดไว้คือ 1:10 , 1:8 และถึง 1:15 (Decker and Decker, 1980 อ้างถึงใน อรุณ ศรีจันทร์. 2542) โดยอัตราส่วน 1:15 นั้นจะประหยัดที่สุด โดยขนาดความสูงของเครื่องสุขภัณฑ์จะต้องพอดีกับขนาดความสูงของร่างกายของเด็ก

หลักการออกแบบลานเด็กเล่นสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

การพัฒนาสมองและกล้ามเนื้อของเด็กวัยก่อนเรียนถือเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด เด็กวัยนี้ต้องการวิ่งเล่น ต้องการการเข้าร่วมกลุ่ม ดังนั้นจึงต้องจัดให้มีส่วนลานเด็กเล่นด้วย โดยในส่วนนี้ควรมีอุปกรณ์ให้เด็กได้ปีนป่ายในขนาดเล็กๆ เพื่อฝึกกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็ก ควรมีลานทรายและอุปกรณ์เล่นทรายเพื่อให้เด็กได้ฝึกกล้ามเนื้อแขน มือ และนิ้ว อีกทั้งฝึกความคิดจินตนาการและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กด้วยกันอีกด้วย ส่วนลานเด็กเล่นควรจะเป็นพื้นทราย ดินหรือเป็นสนามหญ้า ไม่ควรเป็นพื้นคอนกรีตและระดับพื้นควรจะเป็นระดับเดียวกันเพื่อความปลอดภัยในการวิ่งเล่นมากยิ่งขึ้น และควรมีตู้น้ำดื่มอยู่ในบริเวณนี้ด้วย

หลักการออกแบบแสงสว่างสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน

ห้องกิจกรรมและห้องอื่นๆต้องมีแสงสว่างตามธรรมชาติในระดับที่พอจะอ่านหนังสือได้โดยไม่ต้องเปิดไฟ เด็กที่อยู่ในที่มืดเป็นระยะเวลานานจะเกิดความผิดปกติทางระบบประสาทตาได้ นอกจากนี้เด็กควรได้รับแสงแดดอ่อนๆ ในตอนเช้า แสงแดดจะช่วยให้ร่างกายสังเคราะห์วิตามินทำให้กระดูกและฟันแข็งแรง มีภูมิต้านทานโรค ซึ่งปกติแสงแดดตอนเช้าสามารถส่องลอดช่องแสงผ่านเข้ามาได้ โดยห้องกิจกรรมเด็กและห้องอื่นๆจะต้องมีช่องแสงและสามารถระบายอากาศได้เป็นพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง

ปริมาณแสงสว่างโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้กำหนดปริมาณแสงสว่างของส่วนต่างๆ ในอาคารไว้ดังนี้คือ

ตารางที่ 2.1 แสดงค่าการส่องสว่างของส่วนพื้นที่ต่างๆ

ส่วนพื้นที่	ค่าการส่องสว่าง (ลักซ์)
ส่วนนอน	50
ห้องน้ำ	100
ส่วนพักผ่อน	100
ส่วนอเนกประสงค์	300
ส่วนทำงานอ่านหนังสือ	500

อุณหภูมิ

ห้องกิจกรรมเด็กและห้องอื่นๆควรจะมีอุณหภูมิประมาณ 22-27 องศาเซลเซียสและอากาศต้องถ่ายเทได้ดี มีความเร็วลมอ่อนๆ และไม่มีมลพิษจากทางอากาศ จะช่วยทำให้เกิดภาวะน่าสบายทำให้เด็กทำกิจกรรมได้อย่างปราศจากความกังวล เกิดประสิทธิภาพต่อพัฒนาการอย่างสูง

เสียง

ระดับความดังของเสียงในพื้นที่เลี้ยงเด็กไม่ควรดังเกิน 85 เดซิเบล หรือมีความดังเทียบเท่ากับเสียงตะโกนดังๆ เพราะจะทำให้แก้วหูเกิดอันตรายได้

พื้นที่ส่วนลานกิจกรรมและรับประทานอาหารมักจะมีเสียงดัง ดังนั้นจึงควรวางพื้นที่ในส่วนนี้ให้แยกออกจากส่วนพักผ่อนหรือส่วนนอนและอาจทำได้โดยทำฉากหรือปลูกต้นไม้เพื่อกำบังและดูดซับเสียงไม่ให้แผ่กระจายออกไปรบกวนส่วนอื่นๆ ได้

หลักการออกแบบเพื่อป้องกันอุบัติเหตุไฟไหม้

สถานสงเคราะห์เด็กต้องมีแผนการและการเตรียมการที่ดีที่จะป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างปลอดภัย โดย

- ต้องมีทางหนีไฟที่ชัดเจน มีเส้นทางเคลื่อนย้ายเด็กฉุกเฉิน ประตูต้องเปิดเข้าออกได้ง่าย
- มีผังบอกตำแหน่งเส้นทางฉุกเฉินอยู่ทุกๆส่วนของตัวอาคาร
- ติดตั้งไฟหรือสัญญาณเตือนฉุกเฉิน
- มีอุปกรณ์การดับเพลิงเช่นถังน้ำยาดับเพลิง สายน้ำดับเพลิง ในปริมาณที่เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้
- ปลั๊กไฟต้องมีฝาครอบปิดและอยู่ในตำแหน่งที่สูงเหนือมือเด็ก
- อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าต้องอยู่ในสภาพดีและปลอดภัย
- พัดลมระบายอากาศ สวิตท์ ปลั๊ก หลอดไฟ ต้องสะอาดไม่มีฝุ่นจับ
- ควรหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ติดไฟง่ายและเกิดควันพิษ เช่น พรม ขยะเศษผ้า และเชื้อเพลิงต่างๆ เป็นต้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร

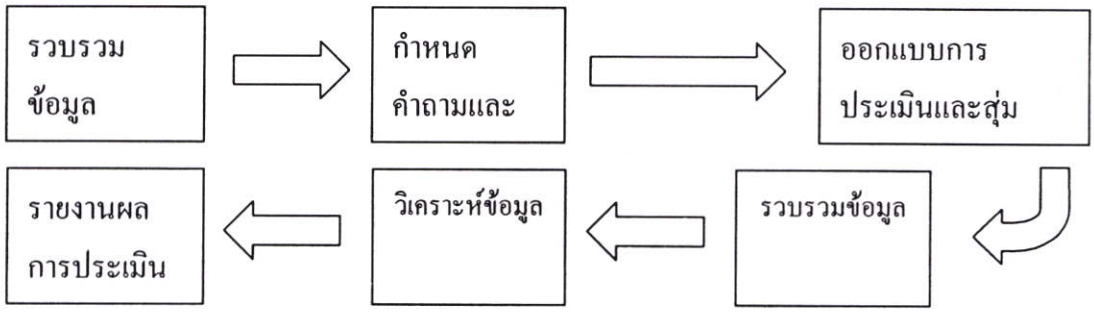
การประเมินอาคารคือการวัดสมรรถนะของอาคารโดยอาศัยเกณฑ์การวัดที่เหมาะสมและเชื่อถือได้ การประเมินอาคารและสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจะเป็นเครื่องมือช่วยให้นักออกแบบได้ข้อมูลที่จะใช้ตรวจสอบสมมติฐานต่างๆ ที่กำหนดขึ้นสำหรับอาคารหรือสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นกับพฤติกรรมของผู้ใช้อาคารนั้นว่าสอดคล้องกันเพียงใด โดยผลการประเมินสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขอาคารหรือสภาพแวดล้อมที่ทำการประเมินนั้นได้

การประเมินทางสถาปัตยกรรมต้องทำอย่างมีระบบ โดยแบ่งการประเมินเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การประเมินอาคารก่อนการเข้าใช้ (ex-ante evaluation) , การประเมินอาคารหลังการเข้าใช้ (post-occupancy evaluation) และการตรวจสอบและวินิจฉัยอาคาร (building diagnostics) (วีระ สัจกุล, 2544 : 41)

โดยในการวิจัยนี้เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารหลังการเข้าใช้ (POE) ซึ่งหมายถึง การประเมินประสิทธิภาพของสิ่งแวดล้อมที่ออกแบบหลังการเข้าใช้ โดยจะต้องเป็นการทดลองภาคสนามหรือทำกับสิ่งแวดล้อมนั้นจริงๆ โดยที่มีการควบคุมและมีการใช้ทฤษฎีที่ชัดเจน

โครงสร้างและกระบวนการประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร

ขั้นตอนหลักของกระบวนการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารประกอบด้วย 6 กิจกรรมหลัก ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น การกำหนดคำถามและเป้าหมายในการประเมิน การออกแบบการประเมินและการสุ่มตัวอย่าง การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผลการประเมิน ซึ่งกระบวนการข้างต้นนี้ สอดคล้องกับแนวทางการวิจัยซึ่งมีการกระทำที่เป็นกระบวนการอย่างมีเหตุผล ซึ่งเรียกได้ว่าการวิจัยเชิงประเมินนั่นเอง (วีระ สัจกุล. 2544)

ภาพที่ 2.1 แสดงกระบวนการประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร

การประเมินสภาพแวดล้อมหลังการเข้าใช้ มักดำเนินการใน 3 ลักษณะคือ

1. สอบถามทัศนคติ และระดับความพึงพอใจของผู้ใช้หรือผู้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ประเมิน
2. สอบถามเพื่อค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ใช้อาคารหรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นเชิงวิทยาศาสตร์ โดยใช้การทดลองในสภาพแวดล้อมจริงที่สามารถควบคุมได้
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการกำหนดโปรแกรมสิ่งแวดล้อมที่จะออกแบบหรือสร้างใหม่ หรือเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมอาคารเดิม โดยผู้ใช้อาคารหรือสิ่งแวดล้อมนั้นๆได้มีส่วนร่วมในกระบวนการรับฟังความคิดเห็น โดยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินมักใช้วิธีที่มีการโต้ตอบ เช่น การสัมภาษณ์รวมถึงการเดินสำรวจผ่านเข้าไปในสภาพแวดล้อมหรืออาคารที่ทำการประเมิน (วีระ สัจกุล. 2544)

องค์ประกอบของการประเมินผลหลังการเข้าใช้อาคาร

แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านเทคนิค (technical) จะพิจารณาถึงงานระบบต่างๆของอาคาร เช่น การส่องสว่าง การหมุนเวียนของอากาศ ระดับเสียง อุณหภูมิอากาศ ความชื้นสัมพัทธ์ เป็นต้น

2. ด้านการใช้สอย (functional) พิจารณาถึงการจัดพื้นที่และทางสัญจรภายในอาคาร โดยอ้างอิงจากสรีระของมนุษย์และความพอใจของผู้ใช้อาคาร

3. ด้านพฤติกรรม (behavioral) พิจารณาในด้านจิตวิทยาและสังคม โดยมุ่งประเด็นความพึงพอใจของผู้ใช้สอยอาคาร เช่น การรับรู้สภาพแวดล้อม การรับรู้ทิศทาง ภาพลักษณ์ ระยะและอาณาเขตครอบครอง ความเป็นส่วนตัว เป็นต้น (วีระ สัจกุล. 2544)

การออกแบบและการใช้เครื่องมือในการสำรวจข้อมูล

เครื่องมือในการสำรวจข้อมูลที่ใช้กันแพร่หลายในการประเมินอาคารหรือสิ่งแวดล้อมมีหลายอย่างได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการสำรวจโดยวิธีอื่นๆ

แบบสอบถาม (questionnaires)

การออกแบบสอบถามในการประเมินอาคารต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินไว้ให้ชัดเจน และต้องตั้งคำถามให้ได้คำตอบตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยรูปแบบของคำถามไม่มีแบบตายตัวขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในแต่ละงาน แต่ต้องพิจารณาเบื้องต้นว่าจะถามอะไร กับใคร คำถามควรมีลักษณะใด ต้องตัดคำถามที่ไม่จำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ออกเพื่อให้เหลือแต่ประเด็นที่สำคัญเท่านั้น คำถามต้องเป็นประโยคที่ดีมีทั้งแบบเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นและแบบปิดซึ่งมีคำตอบให้เลือกตอบหรือในบางกรณีอาจมีภาพของรูปแบบสภาพแวดล้อมต่างๆให้เลือกตอบเพื่อให้ผู้ตอบได้เห็นภาพลักษณะต่างๆ ของสภาพแวดล้อมได้เข้าใจดีกว่าแบบคำบรรยาย เป็นต้น

การสัมภาษณ์ (interviews)

ข้อดีของการสัมภาษณ์ คือ การได้ข้อมูลที่ผู้ตอบสัมภาษณ์ไม่อยากเขียนเป็นหลักฐาน ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสอธิบายขยายคำถามในกรณีที่ผู้ตอบไม่เข้าใจ ทำให้คาดการได้ว่าคำตอบที่ได้น่าจะมีความถูกต้องแม่นยำเพียงใด จากการสังเกตปฏิกิริยาและความร่วมมือของผู้ตอบ แต่ก็มีข้อเสียคือจะใช้เวลาและงบประมาณมากกว่าการใช้แบบสอบถาม

ในงานวิจัยนี้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งการรวบรวมข้อมูลที่นอกเหนือจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในสภาพแวดล้อมแล้ว การสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กถึงพฤติกรรมของเด็กนับเป็นสิ่งสำคัญด้วยเพราะเด็กนั้นไม่สามารถทำ

แบบสอบถามและให้คำตอบเราได้ทั้งหมด ดังนั้นการสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กจึงถูกนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ด้วย

การสังเกตการณ์ (observations)

การสังเกตจะเป็นการสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมและสังเกตสภาพแวดล้อมและปัญหาที่ขัดแย้งต่อการใช้สภาพแวดล้อมนั้นๆ ข้อดีของการสังเกตคือช่วยให้ได้ข้อมูลเพิ่มจากการสำรวจโดยวิธีอื่นๆ

การสังเกตสภาพแวดล้อมคือการสำรวจสภาพแวดล้อม ณ จุดนั้น อาจทำได้โดยการถ่ายภาพ การเขียนผัง โดยที่ระบุตำแหน่งของสิ่งต่างๆที่อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นด้วย เช่น ตำแหน่งเฟอร์นิเจอร์ เส้นทางเดิน ต้นไม้ ตำแหน่งเครื่องปรับอากาศ ดวงโคมไฟ เป็นต้น

การสังเกตพฤติกรรมทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและการออกแบบ โดยเขียนเป็นแผนที่พฤติกรรม (behavioral map) จะบันทึกพฤติกรรมของคนที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้นๆ ภายใต้กรอบของเวลาและพื้นที่

องค์ประกอบของแผนที่พฤติกรรมมี 5 ประการคือ

1. ผังพื้นที่ที่ต้องสังเกตการณ์
2. ประเภทของพฤติกรรมที่ชัดเจน
3. ตารางเวลาที่ทำการสังเกตซ้ำๆ เพื่อการเปรียบเทียบ
4. กระบวนการและระบบวิธีที่จะใช้ในการสังเกต
5. ระบบรหัสและระบบการนับซึ่งทำให้การบันทึกการสังเกตง่ายขึ้น

การสังเกตพฤติกรรมโดยการทำผังพฤติกรรมทำได้ 2 วิธี คือ การดูพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในผังของคนหมู่มาก เช่น พื้นที่ส่วนใดในผังเกิดพฤติกรรมอะไร เช่น นั่งคุย อ่านหนังสือ เดิน ภายในกรอบเวลาที่กำหนดเป็นต้น กับอีกวิธี คือ เป็นการตามสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเล็กๆกลุ่มเดียว ตั้งแต่เริ่มต้นว่าเขาได้กระทำหรือมีพฤติกรรมอะไรบ้างในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เช่น เดินเข้า หยุดมองป้าย เดินต่อ หยุดถาม .... ไปจนถึงออกจากพื้นที่เป็นต้น

ในการวิจัยนี้นอกจากการสังเกตสภาพแวดล้อมของสถานสงเคราะห์แล้ว จะต้องทำการศึกษาพฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมของสถานสงเคราะห์ด้วย ซึ่งวิธีการสำรวจข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมเด็กมีความสำคัญมาก โดยจะสังเกตพฤติกรรมเด็กที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าและภาวะต่างๆที่เด็กปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม รวมถึงปฏิกิริยาที่เด็กมีต่อกิจกรรมที่จัดให้ด้วย เพราะการสังเกตจะทำให้เราได้ข้อมูลสำคัญที่ไม่สามารถสอบถามหรือสัมภาษณ์เด็กและผู้ดูแลเด็กได้

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการศึกษาเด็ก

เพียเจท์ (Piaget) อ้างถึงใน วนัชศมน ฉ่ำลมัย. 2549 ได้อธิบายถึงวิธีการศึกษาจิตวิทยาเด็ก (Research of Child Psychology) โดยส่วนมากมักจะนิยมใช้ 2 วิธี คือ

1) Longitudinal Method

เป็นการศึกษาตลอดชีวิต หรือเป็นช่วงยาวนาน เช่น ศึกษาคนๆหนึ่งตั้งแต่ระยะวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่จนกระทั่งถึงวัยชรา จะต้องมีการติดตามผลอยู่ตลอดเวลา ในบางครั้งก็ศึกษาเด็กเป็นกลุ่ม ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะถูกศึกษาเป็นช่วงเวลานาน จะถูกทดสอบ สังเกตพฤติกรรมอย่างละเอียด ตัวอย่างเช่น ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสามารถในการคิดและการสร้างความคิดรวบยอดระหว่างเด็กอายุ 4 ขวบ และ 10 ขวบ ผู้ทำการศึกษาจะต้องหาเด็กที่มีอายุ 4 ขวบมากลุ่มหนึ่งและนำข้อทดสอบต่างๆ มาทดสอบดู และทำการบันทึกผลไว้ต่อจากนี้ อาจจะเป็นระยะทุกๆ ปี หรือทุกๆ ครึ่งปี จะต้องมีการทดสอบและบันทึกผลเอาไว้อีกเรื่อยๆ จนในที่สุดเด็กกลุ่มนั้นมีอายุ 10 ขวบ จึงยุติการทดลองแล้วสรุปรวบรวมผลการศึกษาที่ค้นคว้ามาได้ ข้อดีของการศึกษาแบบนี้ คือ ทำให้สามารถทราบว่าตัวประกอบหรือสาเหตุอันใดที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขึ้น ข้อเสีย คือ เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและงบประมาณเป็นอย่างมาก ต้องใช้เวลาในการศึกษาเป็นเวลานาน ซึ่งบางอย่างเป็นการทดลองก็อาจจะไม่ได้ผลเต็มที่ เช่น เด็กที่ใช้ทำการทดลองอาจจะล้มป่วยหรือเสียชีวิตไป ก็ทำให้การทดลองที่เริ่มมาตั้งแต่ต้นต้องล้มเลิกหรือเสียเวลานานยิ่งขึ้นไปอีกได้ นอกจากนี้ความก้าวหน้าของเทคนิคการวัดผลใหม่ๆ ก็อาจจะทำให้การวัดผลเดิมใช้ได้ไม่ดีนัก

2) Cross–Sectional Method

เป็นการศึกษาเด็กเฉพาะช่วงอายุที่น่าสนใจ ตัวอย่างเช่น การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสามารถในการคิดและการสร้างความคิดรวบยอดแบบข้างต้นนั้น ในการศึกษาแบบที่สองนี้ก็จะต้องหาเด็กที่มีอายุ 4 ขวบ 5 ขวบ 6 ขวบ จนถึง 10 ขวบ มาอย่างละกลุ่ม แล้วให้ข้อทดสอบในเรื่องที่ต้องการศึกษานั้น เสร็จแล้วจึงนำผลมาสรุปตีความหมายผลการทดลอง ซึ่งจะทำให้ช่วงเวลาที่ใช้ในการทดลองสั้นลง ข้อดี คือ ได้ข้อมูลที่พอจะเชื่อถือและนำมาตั้งเป็นกฎเกณฑ์ได้ เพราะได้จากกลุ่มเด็กจำนวนมากในระดับอายุเดียวกัน ข้อเสีย คือ บางครั้งไม่สามารถจะบอกได้ว่าข้อมูลเช่นสิ่งแวดล้อมมีส่วนกำหนดพฤติกรรมของเด็กหรือไม่ ตัวอย่างเช่น เด็กชาย ก. อาจมีความสามารถทางด้านภาษาดีกว่าเด็กชาย ข. ทั้งๆที่มีอายุเท่ากัน โดยที่เด็กชาย ก. เป็นเด็กที่เจริญเติบโตขึ้นมาในสังคมเมืองหลวง ซึ่งมีสื่อมวลชนที่เจริญก้าวหน้ากว่าสังคมชนบทที่เด็กชาย ข. อาศัยอยู่เป็นต้น

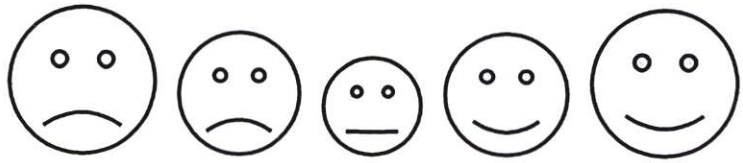
แต่อย่างไรก็ตามในการศึกษาค้นคว้าบางเรื่องนั้นก็ต้องอาศัยวิธีการของ Longitudinal Method เท่านั้น เช่นในเรื่องการพัฒนาการของแต่ละบุคคล ผู้ศึกษาก็จะต้องสังเกตและศึกษาจากบุคคลผู้นั้นคนเดียวเท่านั้น เพราะการที่จะดูถึงบุคลิกภาพการปรับตัวก็จะต้องมองย้อนไปถึงวิธีการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อบุคคลนั้นและประสบการณ์ตอนต้นๆ ของชีวิตของเขา เป็นต้น แต่ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ในส่วนต้นว่าการใช้วิธีการแบบนี้เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและงบประมาณมาก นอกจากนี้การที่บุคคลใดก็ตามหากรู้ตัวว่าตนถูกสังเกต ถูกทดสอบพฤติกรรมต่างๆ อยู่ตลอดเวลานั้นก็อาจจะทำให้ผลที่ได้รับไม่ใช่ความจริงเต็มที่ หรือไม่เป็นไปตามธรรมชาติซึ่งจะทำให้วิธีการนี้ไม่ค่อยจะเป็นที่นิยมนัก ดังนั้นการศึกษาเด็กจึงมักใช้วิธีแบบ Cross–Sectional Method กัน

ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัยและวิธีการเก็บข้อมูลที่ใช้สำหรับเด็กจากงานวิจัยต่างๆ

1) งานวิจัยเรื่องการศึกษาพื้นที่ส่วนตัวภายในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา โดย Sigal Friedmann and Ann Asher Thomson (Journal of Interior Design,1995) อ้างใน วนัชศมน ฉ่ำลมัย. 2549 เป็นการวิจัยเพื่อพิจารณาถึงระดับของความสนใจการใช้พื้นที่ส่วนตัวภายในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาตลอดช่วงเวลาของการเล่นอย่างอิสระของเด็ก ในขณะที่มีทางเลือกที่หลากหลายสำหรับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ต่างกันเท่าที่จะหาได้ เพื่อกำหนดการเลือกพื้นที่ส่วนตัวซึ่งอาจมีผลที่กระทบต่อลักษณะของงานออกแบบ และเพื่อสำรวจธรรมชาติของกิจกรรมภายในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีความสอดคล้องกับภายในสภาพแวดล้อมส่วนตัว โดยเครื่องมือการวิจัย และวิธีในการศึกษาของงานวิจัยนี้ได้สร้างแบบจำลองพื้นที่ขึ้นมาในลักษณะกล่อง 3 มิติ ที่มีขนาดมาตราส่วน 1:1 แล้วให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กเข้าใช้เล่นอิสระเป็นเวลาครั้งละ 60 นาที โดยผู้วิจัยจะทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กอยู่ใกล้ๆกับกล่องจำลองเพื่อทำการจดบันทึกและถ่ายภาพด้วยกล้องวีดีโอ การสร้างแบบจำลองที่เป็นขนาดเท่าจริงและการบันทึกภาพด้วยกล้องวีดีโอนี้ทำให้ได้รู้ถึงพฤติกรรมที่แท้จริงของเด็ก ได้เห็นกริยาท่าทางและสีหน้าของเด็กอย่างชัดเจน

2) งานวิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นทางผ่านเข้าสู่สถานรับเลี้ยงเด็ก : การใช้แบบจำลองมาตราส่วนเพื่อตรวจสอบพื้นที่บริเวณทางผ่าน โดย Lisa Anne Hoover (Master of Science Degree, 1995) เป็นการวิจัยเพื่อตรวจสอบรูปแบบตลอดช่วงเวลาของการผ่านเข้าภายในโถงกลางของศูนย์รับเลี้ยงเด็กตอนกลางวันระหว่างผู้ปกครอง เด็ก และเจ้าหน้าที่ โดยขอบเขตของการศึกษาเป็นการแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมนั้นมีบทบาทความสำคัญต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและเด็กตลอดจนช่วงเวลาที่ต้องแยกจากกันและกลับมาอยู่ร่วมกันอีกของเด็กและผู้ปกครอง โดยเครื่องมือการวิจัยและวิธีในการศึกษาของงานวิจัยนี้ได้สร้างแบบจำลองโถงกลางของศูนย์รับเลี้ยงเด็กโดยใช้มาตราส่วน 1:12 ภายในแบบจำลองประกอบด้วยเฟอร์นิเจอร์ที่วางตำแหน่งและมีรูปแบบเสมือนจริงที่ใช้อยู่ภายในสภาพแวดล้อมจริง ต่อจากนั้นจึงนำเด็กออกมาจากห้องเรียนเพื่อให้เข้าไปดูสภาพแวดล้อมในโถงกลาง โดยเด็กจะถูกถามคำถามเพื่อวัดระดับความพอใจ (Likert Format) โดยการใช้ระดับมาตราส่วนของรอยยิ้มบนใบหน้าของรูปภาพให้เด็กเลือกจากรูปหน้าบึ้ง > หน้าเฉย > หน้ายิ้ม เพื่อให้เด็กตอบคำถามได้ง่ายขึ้น

ภาพที่ 2.2 แสดงรูปแบบใบหน้าตัวการ์ตูนที่ใช้ในการทดลองของงานวิจัย

วิธีการวิจัยในรูปแบบการสร้างแบบจำลองนี้จะทำให้เด็กเข้าใจสภาพแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น และรูปแบบที่น่าสนใจทำให้เด็กเกิดความสนใจอยากมีส่วนร่วมในการทดสอบและเป็นการประหยัดเวลาในการวิจัยด้วย

การศึกษาพฤติกรรมเด็กโดยวิธีการสังเกต

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2541) ได้แบ่งประเภทของการสังเกต ไว้ดังนี้คือ

1) การสังเกตโดยผู้ถูกสังเกตรู้ตัว/ไม่รู้ตัว การสังเกตโดยผู้สังเกตรู้ตัวนั้น ผู้สังเกตจะเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์และอยู่ใกล้ชิดกับผู้ถูกสังเกต ข้อดีคือ ผู้สังเกตสามารถสังเกตพฤติกรรมได้ครบถ้วน ข้อเสียคือ การที่ผู้ถูกสังเกตรู้ตัวอาจมีผลทำให้การสังเกตพฤติกรรมไม่เป็นไปตามธรรมชาติ ส่วนการสังเกตโดยผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวนั้นอาจทำโดยการลอบสังเกต โดยการใช้กระจกที่มองเห็นด้านเดียวเป็นต้น วิธีนี้ผู้สังเกตอาจไม่ได้เห็นพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตอย่างใกล้ชิด แต่จะได้พฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติแท้จริง

2) การสังเกตแบบมี/ไม่มีส่วนร่วม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมนั้น ผู้สังเกตต้องทำตัวเสมือนเป็นสมาชิกของกลุ่มและต้องร่วมทำกิจกรรมไปกับกลุ่มด้วย วิธีนี้เหมาะสำหรับการวิจัยทางมนุษย์วิทยา วิธีนี้ได้ข้อสรุปที่เป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติและได้ข้อมูลครบถ้วนซึ่งนับว่าเป็นจุดเด่นของวิธีนี้ ส่วนการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตทำตัวเป็นผู้ดู หรือสังเกตการณ์อยู่ภายนอกกลุ่มและไม่เข้าร่วมกิจกรรม วิธีนี้อาจไม่ได้ข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติและอาจได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนเมื่อผู้ถูกสังเกตมีปฏิกิริยาต่อผู้สังเกต

3) การสังเกตแบบมี/ไม่มีระบบ ในกรณีที่ผู้สังเกตทราบแน่ชัดว่าพฤติกรรมที่จะสังเกตเกิดขึ้นในช่วงเวลาใด อย่างไร ผู้สังเกตอาจกำหนดแนวทางรูปแบบของการสังเกตให้เป็นระบบไว้ล่วงหน้าได้โดยการนิยามพฤติกรรม การกำหนดหน่วยพฤติกรรมและตัวผู้ถูกสังเกต การกำหนดช่วงเวลาการสังเกต การสร้างเครื่องมือบันทึกผลการสังเกต และการซ้อมก่อนที่จะทำการสังเกตจริง การเตรียมระบบการสังเกตล่วงหน้าทำให้ได้ข้อมูลที่มีความเป็นปรนัยครบถ้วนและมีความสอดคล้อง กรณีที่ผู้สังเกตหลายคน สำหรับการสังเกตแบบไม่มีระบบเหมาะสำหรับสถานการณ์ที่ผู้สังเกตไม่คุ้นเคยกับสภาพการณ์ที่จะสังเกต ต้องการได้ข้อมูลที่เป็นลักษณะทั่วๆไปหรืออาจต้องการรายละเอียดของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นให้มากที่สุด จนไม่อาจวางระบบการสังเกตได้

4) การสังเกตโดยตรง/อ้อม การสังเกตโดยตรงเป็นวิธีการที่ผู้สังเกตได้สัมผัสสิ่งที่ต้องการสังเกตด้วยตนเอง ส่วนการสังเกตโดยอ้อมนั้นผู้สังเกตไม่สามารถสัมผัสด้วยตนเอง แต่ใช้เครื่องมือ เช่น การบันทึกเทปโทรทัศน์ แล้วนำมาสังเกตและบันทึกข้อมูล วิธีนี้ได้ข้อมูลที่มีข้อจำกัดและคุณภาพต่ำกว่าการสังเกตโดยตรง

ประโยชน์ในการสังเกตพฤติกรรมเด็ก

ประโยชน์ในการสังเกตพฤติกรรมเด็กสามารถช่วยให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาช่วยเหลือแนะนำเด็กได้ และทำให้ได้ทราบรายละเอียดที่สำคัญเพิ่มเติม และข้อเท็จจริงบางประการที่ไม่สามารถได้มาโดยวิธีการศึกษาในแบบอื่นๆ ได้

2.6 นโยบายสถานสงเคราะห์

จากสภาพปัญหาเด็กถูกทอดทิ้งที่มีความรุนแรงและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว ดังที่ได้นำเสนอไว้ในส่วนนำข้างต้นจึงเป็นสาเหตุสำคัญในการก่อตั้งสถานสงเคราะห์ขึ้นเพื่อรองรับปัญหาดังกล่าว เพื่อให้เด็กที่ถูกทอดทิ้งและเด็กที่ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทได้ ได้มีโอกาสมีชีวิตรอดและเติบโตเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญของสถานสงเคราะห์สามารถแบ่งได้เป็น 4 หัวข้อหลักก็คือ

1. เพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดู การพยาบาลและส่งเสริมพัฒนาการให้เจริญเติบโตมีสุขภาพแข็งแรงและมีพัฒนาการสมวัย

2. เพื่อให้เด็กในการอุปการะทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีโอกาสใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว

3. เพื่อให้เด็กได้รับการปกป้องคุ้มครองตามสิทธิมนุษยชนที่เด็กพึงได้รับ

4. เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของประเทศต่อไป

(มูลนิธิสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด, มูลนิธิสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท, มูลนิธิสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต, กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ : 2548)

จากข้อจำกัดเรื่องพื้นที่คับแคบ งบประมาณและจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอของสถานสงเคราะห์ในสังกัดหน่วยงานของรัฐ สถานสงเคราะห์จึงจัดให้มีโครงการต่างๆเพื่อรองรับกับข้อจำกัดดังกล่าวอาทิเช่น

โครงการป้องกันเด็กเข้าสู่สถานสงเคราะห์ เป็นการให้คำปรึกษาแนะนำแก่หน่วยงานและบุคคลเพื่อให้เข้าใจนโยบายการทำงานของสถานสงเคราะห์ และเห็นความสำคัญในการเลี้ยงดูเด็กให้บริการนมผง เครื่องใช้อุปโภค บริโภค ถุงยังชีพเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวที่ประสบความเดือดร้อน

โครงการอาสาสมัคร เป็นการแก้ปัญหาบุคลากรที่มีจำกัดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนเด็ก โดยหาอาสาสมัครชาวไทยและต่างประเทศเข้ามาช่วยเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้เด็กได้รับความรักจากการอุ้ม โอบกอด สัมผัส ป้อนนม ป้อนอาหาร พาเดินเล่น ซึ่งจะช่วยลดปัญหาอารมณ์ของเด็กและทำให้เด็กมีสุขภาพจิตดีขึ้น

โครงการครอบครัวอุปการะ สถานสงเคราะห์ได้จัดส่งเด็กไปอยู่กับครอบครัวอุปการะ เป็นการหมุนเวียนเด็กที่เคยอยู่ในสถานสงเคราะห์ออกเพื่อให้มีพื้นที่ว่างสำหรับรับเด็กใหม่เข้า เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเติบโตใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว

โครงการส่งเสริมด้านการศึกษา การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยหล่อหลอมขัดเกลาให้เด็กเติบโตมีความสามารถทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างประสบความสำเร็จในสังคม โดยสถานสงเคราะห์จะคัดเลือกเด็กที่มีความสามารถ และคุณสมบัติที่เหมาะสมเข้ารับการศึกษาในระดับชั้นต่างๆ ของโรงเรียนใกล้เคียงทั้งรัฐบาลและเอกชน

บริการด้านต่างๆ ของสถานสงเคราะห์

เด็กที่เข้ารับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ทุกคนจะได้รับการเลี้ยงดูโดยได้รับประทานอาหารหลักครบ 5 หมู่ ของว่าง นม รวมถึงผลไม้ทุกวัน

อาคารนอนแต่ละหลังก็จะแยกตามกลุ่มอายุของเด็กเพื่อความสะดวกในการดูแลเด็กตามกลุ่มของอายุ และได้จัดสภาพแวดล้อมเรือนนอนให้มีความใกล้เคียงกับบ้าน ประกอบด้วยส่วนนอนและส่วนห้องนั่งเล่นที่มีมุมของเล่นให้เด็กได้ฝึกทักษะ โดยมีพี่เลี้ยงคอยดูแลอย่างใกล้ชิดและมีห้องน้ำที่สะอาดสะดวกต่อการใช้งาน มีส่วนสนามเด็กเล่นที่มีเครื่องเล่นต่างๆ ให้เด็กได้ฝึกทักษะและพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง

สถานสงเคราะห์จัดให้มีบริการกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กทุกวัย โดยจัดให้มีครูพัฒนาการคอยดูแลเด็กแต่ละวัย ในส่วนเด็กโตจะได้เข้ารับการเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้เด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนกับโรงเรียนอนุบาล มีครูพัฒนาการคอยดูแลกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละวันอย่างใกล้ชิด เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านคือ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก ภาษา และสังคม โดยให้เด็กได้วิ่งเล่นในสนามหญ้า เล่นเครื่องเล่นกลางแจ้ง เล่นทราย การเล่นตามมุมต่างๆ เช่น มุมบล็อก มุมศิลปะ มุมคณิต-วิทย์ มุมบทบาทสมมุติ การฟังนิทาน รวมถึงการแสดงบนเวที

ด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ได้จัดอาคารแยกเด็กป่วยโดยเฉพาะ มีแพทย์และพยาบาลให้การดูแลอย่างใกล้ชิด ให้วัคซีนป้องกันโรคและดูแลคุณภาพอาหารที่ควรได้รับตามวัย

ด้านจิตวิทยาได้จัดนักจิตวิทยาเพื่อปรับเปลี่ยนแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็กให้สมบูรณ์

กล่าวโดยสรุปนโยบายสถานสงเคราะห์เป็นการสนับสนุนด้านการเลี้ยงดู การพยาบาล ส่งเสริม

การเรียนรู้และพัฒนาการโดยจัดกิจกรรมเด็กและสร้างสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับบ้าน เพื่อให้เด็กมีคุณภาพออกสู่สังคมต่อไป

2.7 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้ไว้ ณ วันที่ 24 กันยายน พ.ศ.2546 เนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติเดิมใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน จึงทำการตราพระราชบัญญัติขึ้นใหม่เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และสภาพสังคมปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

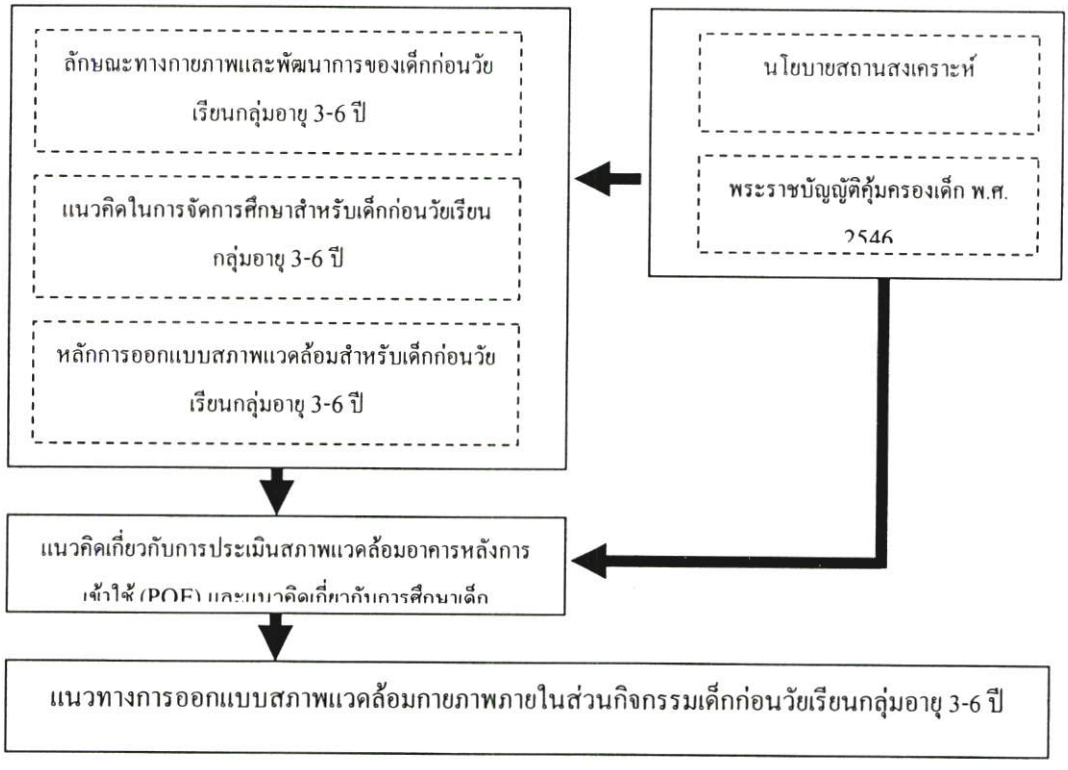
พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ประกอบด้วย 9 หมวด กับ 1 บทเฉพาะกาล รวมทั้งหมด 88 มาตรา โดยใจความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์เด็กและสภาพแวดล้อมสถานสงเคราะห์สรุปได้ดังนี้คือ

การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใดๆต้องไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ต้องทำเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก ต้องอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ไม่บังคับ ขู่เข็ญ ชักจูงให้เด็กกระทำในสิ่งผิด ต้องส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการทุกด้านได้อย่างเต็มที่ ต้องจัดให้มีการตรวจสุขภาพกายและจิตใจ จัดที่พักอาศัย ที่หลับนอน เครื่องนุ่งห่มให้ถูกสุขลักษณะ จัดอาหารให้ถูกอนามัยและเพียงพอต่อเด็ก จัดการศึกษา การกีฬา นันทนาการ ให้คำปรึกษาแก้ไขความประพฤติให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้เติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

2.8 สรุปกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัยได้เป็น 4 กลุ่มทฤษฎีหลักได้แก่ ทฤษฎีแรกกล่าวถึง ลักษณะทางกายภาพและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทางกายภาพทั่วไปของเด็ก การเจริญเติบโตพัฒนาการในด้านต่างๆ ความต้องการของเด็กในด้านต่างๆ และรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ทฤษฎีที่สองกล่าวถึง แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษา รูปแบบของกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการในทุกๆด้านของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ทฤษฎีที่สามกล่าวถึง หลักการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี เพื่อให้ทราบถึงเกณฑ์ แนวทาง หลักการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนที่เหมาะสม และทฤษฎีที่สี่กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารซึ่งการวิจัยนี้ได้ใช้การประเมินสภาพแวดล้อมอาคารหลังการเข้าใช้

(POE) ในการตรวจประเมินลักษณะสภาพแวดล้อมต่างๆของสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาและศึกษาถึงระดับทัศนคติความพึงพอใจในการใช้งาน นอกจาก 4 กลุ่มทฤษฎีหลักนี้แล้วผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาถึงอีก 2 แนวคิด ได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสถานสงเคราะห์และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในการทำการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนกิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วย

ภาพที่ 2.3 แสดงการเชื่อมโยงกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย

2.9 ตัวแปรที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในส่วนต้น สามารถสรุปและแยกออกมาเป็นตัวแปรต่างๆ ที่มีความสำคัญ ซึ่งตัวแปรต่างๆ ที่ได้เหล่านี้จะนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างคำถามของเครื่องมือวิจัยซึ่งได้แก่ แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ แนวคำถามในแบบสอบถามครูพี่เลี้ยงและหัวข้อที่จะทำการสำรวจในแบบสังเกตการณ์ต่อไป เพื่อให้สามารถประเมินสภาพแวดล้อมอาคารหลังการเข้าใช้ได้อย่างตรงประเด็นและครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งหมด และจะได้มาซึ่งคำตอบที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในส่วนนี้จะนำเสนอเป็นตารางแสดงตัวแปรที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมในช่องทางด้านซ้าย ซึ่งหลังจากที่ได้ตัวแปรที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมแล้วตารางในส่วนกลางจะแสดงคำถามที่มุ่งถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบว่าสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมนั้นเป็นอย่างไร และตารางทางขวา

จะแสดงคำตอบซึ่งคำตอบที่แสดงในช่องทางขวานี้ได้มาจากการค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นทั้งจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและได้จากการสอบถาม สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องในสถานสงเคราะห์ โดยข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากตารางนี้จะนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างคำถามของเครื่องมือวิจัยต่อไป

ตารางที่ 2.2 แสดงตัวแปรที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม

ตัวแปร ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม	คำถาม	คำตอบ
ธรรมชาติของเด็กวัยนี้มีความกระตือรือร้น สดชื่น ร่าเริง	สภาพแวดล้อมอย่างไรที่ส่งเสริมให้เด็กมีความกระตือรือร้น สดชื่น ร่าเริง	- สีสันสดใส รูปภาพรูปทรงสนุกสนาน - ตัวการ์ตูนยิ้มแย้มแจ่มใส
มีพลัง คล่องแคล่วว่องไว	สภาพแวดล้อมอย่างไรที่ส่งเสริมให้เด็กมีพลังคล่องแคล่วว่องไว	- ต้องมีพื้นที่ให้เด็กได้เคลื่อนไหวอย่างอิสระ - เดิน ยืน นั่ง นอน กลิ้ง เคลื่อนไหวอิสระ - สนามเด็กเล่น ชิงช้า กระดานลื่น ฯ
เด็กวัยนี้มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	สภาพแวดล้อมอย่างไรที่ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก	- จัดส่วนกิจกรรมเป็นมุมต่างๆ - มีมุมศิลปะสิ่งประดิษฐ์ มุมบทบาทสมมุติฯ
เด็กวัยนี้เริ่มรู้จักช่วยเหลือตนเอง	สภาพแวดล้อมอย่างไรส่งเสริมให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองได้	- เด็กต้องเข้าถึงส่วนพื้นที่นั้นๆได้สะดวก - ขนาด,ความสูงของเครื่องเรือนต้องสอดคล้องกับร่างกายของเด็กทำให้เด็กช่วยเหลือตนเองได้เต็มที่ - เก็บของเล่นเอง ตักอาหารเอง ล้างมือเองหลังเข้าห้องน้ำ
เด็กวัยนี้จะชอบเลียนแบบผู้ใหญ่ ผู้ชายมักชอบเลียนแบบพ่อ ผู้หญิงมักชอบเลียนแบบแม่	สภาพแวดล้อมแบบใดที่ทำให้เด็กเข้าใจการแยกเพศหญิงและชายและเลือกเลียนแบบได้ถูกต้อง	- ต้องมีมุมบทบาทสมมุติเพื่อให้เด็กได้เลือกเล่นตามบทบาทต่างๆ - ครูพี่เลี้ยงหรือเจ้าหน้าที่ต้องมีทั้งเพศหญิงและชายเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เห็นและเลือกปฏิบัติตาม
เด็กวัยนี้จะมีอารมณ์รุนแรงบ้างแต่จะหายเร็ว	สภาพแวดล้อมแบบใดที่ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์หรือช่วยลดภาวะอารมณ์รุนแรงของเด็ก	- การให้เด็กได้เล่นด้วยกันเป็นกลุ่มหรือได้อยู่รวมกันเป็นสังคมช่วยลดอารมณ์รุนแรงของเด็กได้ - การจัดสภาพแวดล้อมคล้ายบ้านเช่นไม่จัดชุดโต๊ะเรียนเหมือนโรงเรียนทั่วๆไปแต่จัดให้เล่นเป็นกลุ่มนั่งที่พื้นบ้าง โต๊ะญี่ปุ่นบ้าง จะทำให้เด็กมีความอบอุ่นและช่วยลดอารมณ์รุนแรงได้

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ตัวแปร ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม	คำถาม	คำตอบ
เด็กวัยนี้มีความกระหายใคร่รู้ ชอบลองผิดลองถูก เริ่มรู้จักแบ่งแยกถูกผิด และเริ่มรู้จักเหตุและผล	สภาพแวดล้อมแบบใดที่ส่งเสริมความกระหายใคร่รู้และทำให้เด็กรู้จักเหตุและผล	- การให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่มหรือทำกิจกรรมรวมกันในสังคมเด็กจะรู้จักปรับตัวให้เข้าได้กับสังคมตามเหตุและผลหรือระเบียบสังคมนั้น - ให้เด็กได้เลือกเล่นตามมุมต่างๆอย่างอิสระตามความชอบและความพอใจ โดยครูพี่เลี้ยงคอยดูแลอยู่ห่างๆ - ขนาดความสูงของเครื่องเรือนต้องไม่สูงมากเกินที่ครูพี่เลี้ยงจะสามารถมองเห็นเด็กได้ชัดเจนส่งเสริมให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระแต่ครูพี่เลี้ยงต้องคอยดูอยู่ห่างๆเพื่อดูพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและคอยตักเตือน - ต้องมีพื้นที่ Home Room ที่จะคอยควบคุมหรือแนะนำวิธีการทำกิจกรรมนั้นๆ อย่างถูกต้องตามระเบียบ โดยพื้นที่ Home Room นี้ครูพี่เลี้ยงจะต้องสามารถมองเห็นเด็กได้อย่างทั่วถึง
เด็กวัยนี้ชอบการได้รับคำยกย่องชมเชย	การจัดสภาพแวดล้อมแบบใดที่สามารถส่งเสริมเด็กที่ทำตัวเป็นเด็กดี ให้ได้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน	- ต้องมีพื้นที่ Home Room เพื่อประกาศหรือให้รางวัลเด็กดีให้เพื่อนในกลุ่มได้รับรู้ ถึงความดีเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำความดีของเด็กคนอื่นๆ - มีกระดานหรือมีที่ติดประกาศรายชื่อเด็กดีประจำวันเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำดี
เด็กวัยนี้ต้องการความรักความอบอุ่นจากคนรอบข้าง	สภาพแวดล้อมอย่างไรส่งเสริมให้เด็กได้รับความรักความอบอุ่น	- ต้องจัดสภาพแวดล้อมให้คล้ายกับบ้าน มีการอยู่ร่วมกัน เล่นด้วยกันเป็นกลุ่ม - หลีกเลี่ยงการจัดสภาพแวดล้อมแบบห้องเรียน - ครูพี่เลี้ยงต้องคอยดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา
เด็กวัยนี้ควรพัฒนาให้ได้ใช้ประสาทสัมผัสและฝึกปฏิบัติจริง	สภาพแวดล้อมแบบใดที่ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสหรือทำจริง	- ไม่ท่องจำในตำรา แต่ให้เล่นด้วยตัวเอง "เล่นคือเรียน" - ไม่จัดแบบห้องเรียน แต่จัดให้เด็กได้เล่นกันโดยครูคอยควบคุม

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ตัวแปร ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม	คำถาม	คำตอบ
เด็กวัยนี้จะมีความเครียด ความกังวล หรือความกลัว เนื่องจากความไม่รู้จักหรือไม่คุ้นเคยกับเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมรอบตัวใหม่ๆ	สภาพแวดล้อมแบบใดที่ช่วยลดความเครียด ความกังวล ความกลัวพื้นฐานของเด็กลงได้	- เด็กกลัวความมืด ห้องจึงต้องสว่างไม่มืดทึบ - เด็กกลัวพื้นที่แคบ ห้องจึงต้องมีความกว้างพอ ไม่ลึกยาวคล้ายรถไฟและไม่แคบ - ห้องต้องระบายอากาศได้ดี ไม่อับทึบโดยต้องมีช่องแสงหรือช่องเปิดอย่างเพียงพอ - เด็กกลัวความเงียบ จึงต้องมีช่องเปิดเพื่อให้เสียงจากสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น เสียงนก รถยนต์ ลมพัด ใบไม้ไหว ฯลฯ เข้ามาได้บ้างแต่ระวังอย่าให้ดังมากจนรบกวนการทำกิจกรรม - ฝ้าเพดานของห้องกิจกรรมเด็กควรมีขนาดความสูงเท่ากับการใช้งานทั่วไปของผู้ใหญ่ ถ้าฝ้าเพดานเตี้ย จะทำให้เด็กมองผู้ใหญ่เป็นเหมือนยักษ์ เด็กจะหวาดกลัว
เด็กวัยนี้ควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการในทุกๆ ด้าน	สภาพแวดล้อมแบบใดที่ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย	- มีสนามเด็กเล่น , มีจำนวนและรูปแบบเครื่องเล่นที่เพียงพอและหลากหลาย , มีเนื้อที่ว่างเพื่อใช้ในการหัดพละและออกกำลังกาย โดยสามารถให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างเต็มที่เป็นการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ - มีบ่อทรายให้เด็กได้เล่นดินเล่นทรายและมีห้องน้ำที่เด็กใช้งานได้สะดวกเพื่อฝึกให้เด็กกล้าที่จะเล่นและทำความสะอาดร่างกายทุกครั้ง - มีของเล่นตามมุมต่างๆให้เด็กได้เลือกเล่นเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ตัวแปร ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม	คำถาม	คำตอบ
เด็กวัยนี้ควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการในทุกๆ ด้าน	สภาพแวดล้อมแบบใดที่ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย สภาพแวดล้อมแบบใดที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาและภาษา สภาพแวดล้อมแบบใดที่ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมแบบใดที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมและจริยธรรม	-ไม่แยกสอนเป็นรายวิชาแต่จัดเป็นกิจกรรมตามกลุ่มต่างๆ - แบ่งส่วนกิจกรรมเป็นมุมต่างๆ โดยมีของเล่นที่ส่งเสริมการทำซ้ำๆ กันเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสและจดจำได้ - มีมุมศิลปะ สิ่งประดิษฐ์ บทบาทสมมุติ เพื่อฝึกจินตนาการ - มีมุมนิทาน หรือสื่อโทรทัศน์ VCD นำเสนอนิทานหรือการ์ตูนให้เด็กดู เป็นการพัฒนาทางภาษาให้เด็ก - การจัดให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่ม ได้ฝึกการเข้าสังคม ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนๆ
สภาพแวดล้อมต้องทำให้เด็กได้เคลื่อนไหวอย่างอิสระ	สภาพแวดล้อมแบบใดส่งเสริมการเคลื่อนไหวของเด็ก	- มีพื้นที่ส่วนกิจกรรมกว้างขวางเพียงพอ ไม่คับแคบจนเกินไป
ห้องกิจกรรมต้องมีความยืดหยุ่นในการจัดห้อง	ลักษณะเครื่องเรือนแบบใดที่สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย	- เครื่องเรือนต้องเคลื่อนย้ายได้สะดวก หรือมีน้อยชิ้น - เป็นเครื่องเรือนแบบลอยตัว ไม่ใช้เครื่องเรือนติดตาย
เครื่องเรือนต้องมีขนาดเหมาะสมกับร่างกายของเด็ก	ลักษณะและขนาดของเครื่องเรือนต้องเป็นแบบใด	-ขนาดและความสูง รวมถึงวัสดุต้องเหมาะสมกับเด็ก3-6ปี
อุปกรณ์ของแต่ละกิจกรรมต้องแยกประเภทไม่ปะปนกัน	ทำอย่างไรไม่ให้อุปกรณ์ของเล่นปะปนกัน	- ต้องแบ่งที่เก็บอุปกรณ์เป็นแต่ละอย่างให้ชัดเจน
พื้นและวัสดุปูพื้น	ลักษณะพื้นและวัสดุควรเป็นอย่างไร	- ระดับพื้นควรเป็นระดับเดียวไม่ควรทำ Step - วัสดุปูพื้นควรเป็น พรม กระเบื้องยาง พรมน้ำมัน
ผนังในห้องกิจกรรม	ลักษณะการกั้นแบ่งพื้นที่ห้องและวัสดุควรเป็นอย่างไร	- ควรใช้เฟอร์นิเจอร์กั้นส่วนพื้นที่แทนผนังทึบ - ควรมีส่วนกระดานติดผลงานเด็ก ในระยะที่เด็กติดเองได้ถึง

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ตัวแปร ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม	คำถาม	คำตอบ
ฝ้าเพดาน	ลักษณะฝ้าเพดานควรเป็นแบบใด	- ระดับฝ้าเพดานควรสูงเป็นระดับใช้งานปกติ - สีของฝ้าเพดานควรเป็นสีอ่อน ไม่รู้สึกกดทับ
ประตูห้องกิจกรรม	ลักษณะประตูควรเป็นอย่างไร	- มือจับต่ำ เปิดได้ง่าย
หน้าต่าง	ลักษณะหน้าต่างควรเป็นอย่างไร	- ช่องหน้าต่างควรให้เด็กได้มองเห็นสิ่งภายนอกได้สะดวก - วงกบหน้าต่าง สูงจากพื้นไม่เกิน 0.60 เมตร
เครื่องเรือน	ลักษณะเครื่องเรือนควรเป็นอย่างไร	- ตามสัดส่วนของเด็ก (สูงไม่เกิน 3 ฟุต) - จัดวางเครื่องเรือนให้เดินเข้าถึงได้ง่าย - การวางของเล่นต้องเห็นชัด หยิบจับได้ง่าย - วัสดุทนต่อการเปียกน้ำและมีความปลอดภัย - เก้าอี้ต้องมีความแข็งแรงและมีน้ำหนักเบาเคลื่อนย้ายได้ง่าย

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

ในส่วนนี้จะแสดงถึงวิธีในการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่างๆ แสดงตัวแปรและรายละเอียดเครื่องมือในการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย รวมถึงสถิติที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

3.1 ขั้นตอนวิธีในการวิจัย

3.1.1 ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษาซึ่งเนื้อหาที่จะทำการศึกษานั้นประกอบไปด้วย 6 ส่วนหลักๆ ได้แก่

ลักษณะทางกายภาพและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี โดยส่วนนี้จะแสดงถึงความหมาย การจำแนกระยะการเจริญเติบโต ลักษณะทางกายภาพต่างๆของเด็กก่อนวัยเรียน พัฒนาการทางด้านต่างๆ ของเด็กก่อนวัยเรียน วิธีการอบรมและเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมกับเด็กก่อนวัยเรียน

แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี เพื่อดูแนวความคิดวิวัฒนาการทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนและศึกษาแนวทางหรือรูปแบบในการจัดการศึกษาที่จะทำให้เด็กก่อนวัยเรียนสามารถเกิดพัฒนาการในด้านต่างๆทุกๆด้านอย่างดีเยี่ยม

หลักการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในส่วนนี้จะเป็นการรวบรวมเกณฑ์ แนวทาง หลักการออกแบบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน โดยในการวิจัยนี้ได้กรอบส่วนที่จะทำการศึกษาไว้เฉพาะส่วนพื้นที่ประกอบกิจกรรมของเด็กเท่านั้น ซึ่งได้แก่ทิศทาง รูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ หลักการออกแบบส่วนใช้สอยต่างๆ ประกอบไปด้วย ส่วนห้องกิจกรรมหรือส่วนห้องเรียน ส่วนห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรม ส่วนสนามเด็กเล่น และหลักการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพต่างๆ เช่น การให้แสงสว่าง เสียง อุณหภูมิ การเลือกใช้วัสดุ ความปลอดภัยเป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร ส่วนนี้ศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงรูปแบบและวิธีการในการดำเนินการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารหลังการเข้าใช้ ซึ่งการวิจัยนี้เป็นหนึ่งในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารหลังการเข้าใช้หรือ (POE) เป็นงานวิจัยที่จะเข้าไปตรวจสอบถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและความพึงพอใจในด้านต่างๆ ซึ่งได้แก่ความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่เกิดขึ้น และความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมภายในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนที่เลือกนำมาเป็นกรณีศึกษา ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจและเลือกใช้เครื่องมือในการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของสถานสงเคราะห์ ทำให้รับรู้ถึงแนวทางในการจัดการสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียน ประเภทและรูปแบบของกิจกรรม ตารางกิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนที่พักอาศัยอยู่ภายในสถานสงเคราะห์ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

และส่วนสุดท้ายที่ทำการศึกษาได้แก่พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติต่อเด็กและสิ่งที่เด็กพึงได้รับตามความเหมาะสม

3.1.2 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสถานที่จริง เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานสงเคราะห์ทั้ง 3 แห่ง ทราบถึงกิจกรรม พฤติกรรมในสภาพแวดล้อม โดยการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพในเบื้องต้นโดยการสังเกตการณ์และศึกษาถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมกายภาพของผู้ใช้เนื้อที่ใช้สอยเพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการออกแบบการวิจัย

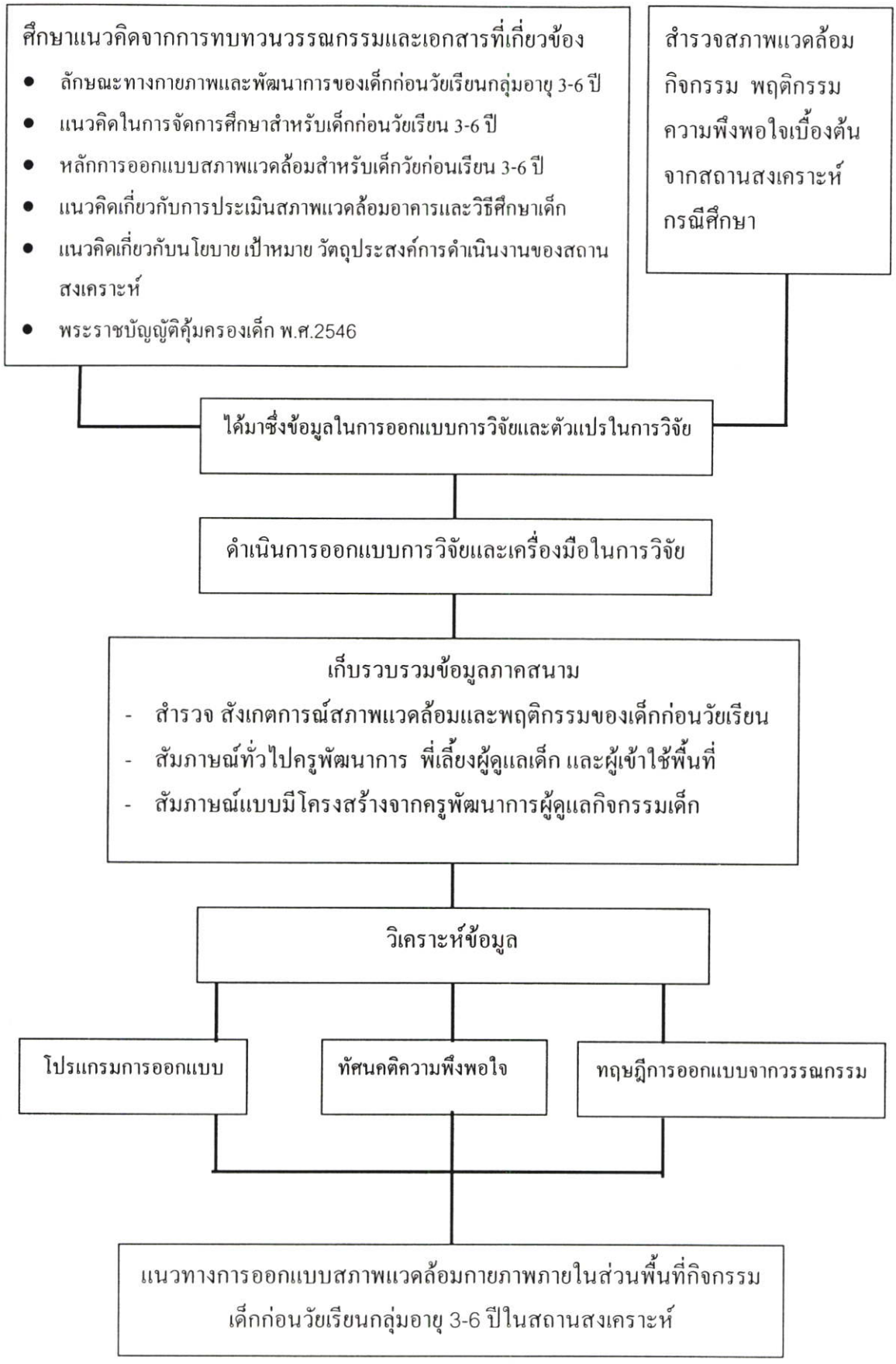
3.1.3 ทำการออกแบบการวิจัยและเครื่องมือในการวิจัยตามข้อมูลทั้งหมดที่ได้ทำการ ศึกษามาในส่วนต้น

3.1.4 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง โดยเข้าทำการสำรวจสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน เข้าทำการศึกษากิจกรรม พฤติกรรมการใช้พื้นที่ส่วนกิจกรรมและ ทัศนคติความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมและสภาพแวดล้อม โดยการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้างและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.1.5 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์โดยยึดแนวทางตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1.6 ทำการเสนอแนะแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมต่อความพึงพอใจและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยแนวทางการออกแบบนี้ได้มาจากผลสรุปข้อมูลที่ได้จากการวิจัยและจากแนวคิดทฤษฎีที่ได้ทำการศึกษาไว้ในตอนต้น

3.1.7 เขียนรายงานการวิจัย

ภาพที่ 3.1 แสดงแผนภูมิขั้นตอนในการวิจัย

3.2 ตัวแปรในการวิจัย

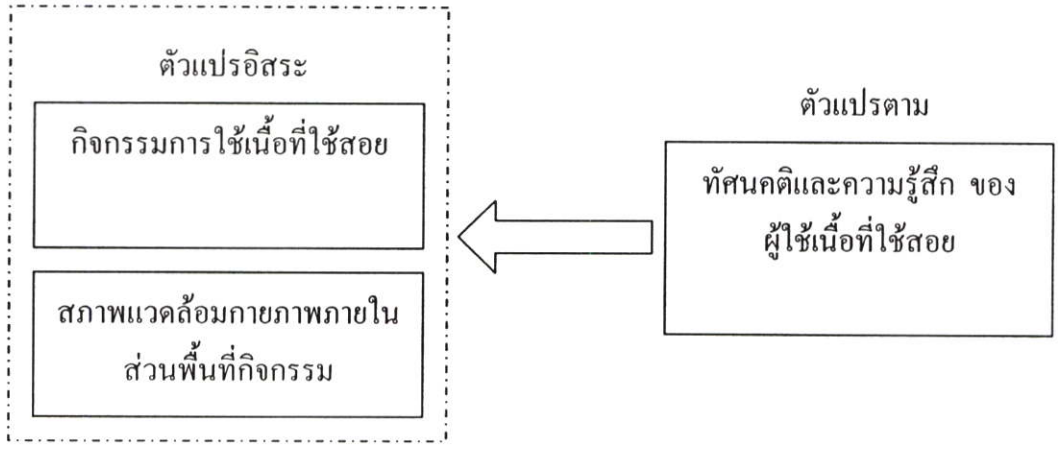
การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อจะหาแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งใช้วิธีการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารหลังการเข้าใช้ (POE) โดยศึกษาถึงความพึงพอใจในการเข้าใช้เนื้อที่ใช้สอย (space) ดังนั้นตัวแปรในการวิจัยจึงได้แก่

ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ซึ่งในการวิจัยนี้จะศึกษาตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร ได้แก่

1. กิจกรรมของผู้ใช้เนื้อที่ใช้สอยภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปีในสถานสงเคราะห์
2. สภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปีในสถานสงเคราะห์

ตัวแปรตาม คือ ตัวแปรที่เป็นผลหรือตัวแปรที่ได้รับอิทธิพลมาจากตัวแปรอิสระ ได้แก่ ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้เนื้อที่ใช้สอยส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ที่มีต่อรูปแบบกิจกรรม พฤติกรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมที่เหมาะสมต่อการใช้งาน ความพึงพอใจ และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

ภาพที่ 3.2 แสดงแผนภูมิการเชื่อมโยงตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตารางที่ 3.1 แสดงการนิยามตัวแปรแนวความคิดไปเป็นตัวแปรปฏิบัติการ

ตัวแปรแนวความคิด		ตัวแปรปฏิบัติการ
ตัวแปรต้น	กิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย	ตารางกิจกรรมประจำวันตามช่วงเวลาต่างๆ ได้แก่ - กิจกรรมการเรียนในอาคารกิจกรรมหรืออาคารเรียน - พฤติกรรมการใช้ห้องน้ำ - กิจกรรมการเล่นในสนามเด็กเล่น - กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการอื่นๆ เช่น การเล่นทราย การเล่นลูกบอล การขี่จักรยาน การว่ายน้ำ
	สภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรม	- ตำแหน่งของแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรม - ความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรม - การเข้าถึงแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรม - ขนาดของพื้นที่ใช้สอย - รูปร่างของผังพื้นที่ใช้สอย - ความสูงของเนื้อที่ใช้สอย - การจัดตำแหน่งส่วนกิจกรรมภายใน(Zone) - การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) - ความสะดวกหรือความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายเครื่องเรือน - การส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่ม - การส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการทำกิจกรรมและการเคลื่อนไหว - ขนาดของเครื่องเรือน - รูปแบบของเครื่องเรือน - การใช้วัสดุต่างๆ ได้แก่ วัสดุปูพื้น วัสดุกรุผนัง วัสดุปิดเพดาน วัสดุของเครื่องเรือน และวัสดุอุปกรณ์เครื่องเล่นของเด็ก - สี - แสงสว่าง - อุณหภูมิ - การระบายอากาศ - ความดังของเสียงรบกวน - กลิ่นเหม็นจากภายนอก
ตัวแปรตาม	ทัศนคติและความรู้สึกของผู้ใช้เนื้อที่ใช้สอยส่วนพื้นที่กิจกรรม	- ทัศนคติของครูพัฒนาการ - ความรู้สึกของเด็ก 3-6 ปี

ตารางที่ 3.2 แสดงตัวแปร ตัวชี้วัด และเครื่องมือในการวิจัย

ตัวแปรปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด	เครื่องมือในการวิจัย			
		การทบทวนวรรณกรรม	สังเกตการณ์และบันทึก	การสัมภาษณ์	การใช้แบบสอบถาม
ตัวแปรอิสระ กิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย					
กิจกรรมการเรียนในอาคารกิจกรรมหรืออาคารเรียน	รูปแบบหรือลักษณะของกิจกรรมและพฤติกรรม		●	●	●
พฤติกรรมการใช้ห้องน้ำ			●	●	●
กิจกรรมการเล่นในสนามเด็กเล่น			●	●	●
กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการอื่นๆ เช่น การเล่นทราย การเล่นลูกบอล การขี่จักรยาน การว่ายน้ำ			●	●	●
ตัวแปรอิสระ สภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรม					
ตำแหน่งของแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรม	แผนผังบริเวณสถานสงเคราะห์	●	●	●	●
ความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรม	แผนผังบริเวณสถานสงเคราะห์	●	●	●	●
การเข้าถึงแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรม	แผนผังบริเวณสถานสงเคราะห์	●	●	●	●
ขนาดของพื้นที่ใช้สอย	ผังพื้น วัดเป็นตารางเมตร	●	●	●	●
รูปร่างของผังพื้นที่ใช้สอย	ผังพื้น	●	●	●	●
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอย	รูปด้าน วัดเป็นเมตร	●	●	●	●
การจัดตำแหน่งส่วนกิจกรรมภายใน(Zone)	Functional or Zoning	●	●	●	●
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan)	Furniture Planning	●	●	●	●
ความสะดวกหรือความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายเครื่องเรือน	ผังพื้นหรือผังเฟอร์นิเจอร์	●	●	●	●
การส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่ม	ผังพื้นหรือผังเฟอร์นิเจอร์	●	●	●	●
การส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการทำกิจกรรมและการเคลื่อนไหว	ผังพื้นหรือผังเฟอร์นิเจอร์	●	●	●	●
ขนาดของเครื่องเรือน	ความสะดวกในการใช้งาน	●	●	●	●
รูปแบบของเครื่องเรือน	ความสะดวกในการใช้งาน	●	●	●	●

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวแปรปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด	เครื่องมือในการวิจัย			
		การทบทวนวรรณกรรม	สังเกตการณ์และบันทึก	การสัมภาษณ์	การใช้แบบสอบถาม
การใช้วัสดุต่างๆ ได้แก่ วัสดุปูพื้น วัสดุกรุผนัง วัสดุปิดเพดาน วัสดุของเครื่องเรือน และวัสดุอุปกรณ์เครื่องเล่นของเด็ก	ความเหมาะสมในการใช้งานและความปลอดภัย	●	●	●	●
ตัวแปรอิสระ สภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรม (ต่อ)					
สี	สีห้อง เครื่องเรือน ของเล่น	●	●	●	●
แสงสว่าง	จำนวนช่องเปิดและหลอดไฟฟ้า	●	●	●	●
อุณหภูมิ	วัดเป็นองศาเซลเซียส	●	●	●	●
การระบายอากาศ	จำนวนและขนาดช่องเปิด	●	●	●	●
ความดังของเสียงรบกวน	วัดเป็นเดซิเบล	●	●	●	●
กลิ่นเหม็นจากภายนอก	ระยะห่างจากแหล่งกำเนิดกลิ่น	●	●	●	●
ตัวแปรตาม ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้เนื้อที่ใช้สอยส่วนพื้นที่กิจกรรม					
ทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการ	แบบทดสอบทัศนคติ			●	●

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีสถานสงเคราะห์เด็ก สถานแรกรับเด็ก สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก อยู่ในความดูแลทั้งหมด 24 แห่ง ประกอบไปด้วย

สถานสงเคราะห์เด็ก 20 แห่ง ได้แก่

1. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด จ. นนทบุรี
2. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท จ. นนทบุรี
3. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต จ. ปทุมธานี
4. สถานสงเคราะห์เด็กชายนราธิวาส จ. นราธิวาส
5. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่ จ. เชียงใหม่
6. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านบางละมุง จ. ชลบุรี

7. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด	จ. นนทบุรี
8. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ	เขตสาธร กรุงเทพฯ
9. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านราชสีมา	จ. นครราชสีมา
10. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช	จ. นครศรีธรรมราช
11. สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านหนองคาย	จ. หนองคาย
12. สถานสงเคราะห์เด็กชายจังหวัดยะลา	จ. ยะลา
13. สถานสงเคราะห์เด็กบ้านแคนทอง	จ. ขอนแก่น
14. สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเวียงพิงค์	จ. เชียงใหม่
15. สถานสงเคราะห์เด็กบ้านสงขลา	จ. สงขลา
16. สถานสงเคราะห์เด็กปัตตานี	จ. ปัตตานี
17. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี	เขตราชเทวี กรุงเทพฯ
18. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงจังหวัดสระบุรี	จ. สระบุรี
19. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงอุดรธานี	จ. อุดรธานี
20. สถานสงเคราะห์เยาวชนมูลนิธิมหาราช	จ. ปทุมธานี

สถานแรกรับเด็ก 2 แห่ง ได้แก่

1. สถานแรกรับเด็กชายปากเกร็ด	จ. นนทบุรี
2. สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร	จ. ปทุมธานี

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก 2 แห่ง ได้แก่

1. สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กขอนแก่น	จ. ขอนแก่น
2. สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กระยอง	จ. ระยอง

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยและกรอบของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนแล้วว่า จะเลือกทำการศึกษาเฉพาะสถานสงเคราะห์ที่ให้การสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุตั้งแต่ 3 ปี จนถึง 6 ปี ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลซึ่งจากสถานประกอบการทั้งหมดในที่นี้ จะมีสถานสงเคราะห์ที่ให้การสงเคราะห์เด็กในกลุ่มตามกรอบของการวิจัยอยู่ 3 แห่ง ได้แก่

1. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด	จ.นนทบุรี
2. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท	จ.นนทบุรี
3. สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต	จ.ปทุมธานี

โดยประชากรในการวิจัยนี้ได้แก่บุคคลทั้งหมดที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ทั้ง 3 แห่ง ซึ่งได้แก่ บุคคลระดับผู้บริหาร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ครูพัฒนาการ พี่เลี้ยง และเด็กที่อยู่ในการสงเคราะห์

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ จะเลือกทำการศึกษาให้ตรงตามวัตถุประสงค์และกรอบของการวิจัย โดยเลือกทำการศึกษากิจกรรมและพฤติกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยของเด็กที่อยู่ในการสงเคราะห์ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 3-6 ปี ทั้งหมดของสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่งดังกล่าวข้างต้น และกลุ่มตัวอย่างที่เลือกทำการศึกษาถึงทัศนคติที่มีต่อรูปแบบกิจกรรม และสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนกิจกรรมเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ได้แก่ครูพัฒนาการที่ดูแลเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปีทุกคนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ทั้ง 3 แห่งดังกล่าวข้างต้น ซึ่งในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดจำนวน 3 คน สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทจำนวน 1 คน และ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตจำนวน 8 คน

3.4 เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้จัดอยู่ในประเภทของการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี ซึ่งเครื่องมือในการวิจัยส่วนหนึ่งจะเป็นการสังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรม และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องถึงความพึงพอใจในด้านต่างๆ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์ (ดูตัวอย่างเครื่องมือการวิจัยได้ในภาคผนวก) โดยใช้กระบวนการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารหลังการเข้าใช้ (POE) ทำให้ได้มา ซึ่งรูปแบบหรือแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความพึงพอใจและความต้องการทางด้านการใช้สอยของเด็กที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบไปด้วย

3.4.1 การสังเกตการณ์ เครื่องมือชนิดนี้ใช้ในแทบทุกส่วนทุกตัวแปรของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

- การสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์ที่เป็นอยู่เดิมและทำการบันทึก โดยการทำเป็นแผนผังบริเวณ การทำผังพื้นภายในของแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรม การทำผังตำแหน่งอุปกรณ์ไฟฟ้าและพัดลมระบายอากาศ การถ่ายภาพส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งหมด เช่น รูปแบบอาคาร สี วัสดุ เครื่องเรือน และส่วนประกอบต่างๆให้ได้มากที่สุดตามกรอบตัวแปรของการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการดำเนินการวิจัยต่อไป
- การเข้าสังเกตการณ์กิจกรรมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการใช้เนื้อที่ใช้สอย ดูถึงรูปแบบของกิจกรรมและความสะดวกในการใช้งาน เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างที่เลือกทำการศึกษาส่วนหนึ่งเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี ซึ่งจะไม่สะดวกหรือไม่สามารถให้คำตอบโดยการให้สัมภาษณ์หรือตอบคำถามได้โดยตรง การสังเกตการณ์พฤติกรรมนี้จึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมาก
- การสังเกตการณ์ถึงพฤติกรรมหรือกริยาของเด็ก ในส่วนนี้ผู้วิจัยใช้ทั้งวิธีแบบเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเด็ก และวิธีสังเกตจากระยะห่างโดยที่ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรม

ของกลุ่มเด็ก เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่เด็กได้แสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างเป็นธรรมชาติ จะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.4.2 การสัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้าง เครื่องมือชนิดนี้ใช้ในการสัมภาษณ์ครูพัฒนาการผู้ดูแลเด็กและพี่เลี้ยงรวมถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องภายในสถานสงเคราะห์ ให้ได้ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของเด็กและข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม โดยมุ่งประเด็นไปที่ตัวแปรความสะดวกสบายในการใช้งาน ข้อดี ข้อเสีย ความชอบ ความไม่ชอบ ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ในการใช้เนื้อที่ใช้สอยของส่วนพื้นที่กิจกรรม

3.4.3 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เครื่องมือในส่วนนี้จะใช้สอบถามถึงทัศนคติความพึงพอใจในการใช้เนื้อที่ใช้สอยและองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของผู้ใช้เนื้อที่ใช้สอย ซึ่งได้แก่ ครูพัฒนาการผู้ดูแลเด็กให้ทำกิจกรรมในส่วนพื้นที่กิจกรรมโดยตรงทั้งหมดทุกคน ซึ่งในแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจะแสดงข้อความที่ใช้ประเมินตัวแปรสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

โดยแบบสัมภาษณ์จะมีการให้คะแนนเป็นมาตราส่วน (Rating Scale) แบ่งเป็น 4 ระดับดังนี้

ระดับ 4	หมายถึง	พอใจมาก หรือ เห็นด้วยเป็นอย่างมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ค่อนข้างจะพอใจ หรือ ค่อนข้างจะเห็นด้วย
ระดับ 2	หมายถึง	ไม่ค่อยจะพอใจ หรือ ไม่ค่อยจะเห็นด้วย
ระดับ 1	หมายถึง	ไม่พอใจที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

- ข้อมูลส่วนที่ไม่ใช่เชิงปริมาณ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา โดยอาศัยหลักแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบมาสนับสนุน

- ส่วนที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์โดยเป็นค่าสถิติพรรณนา เสนอเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และจัดลำดับความสำคัญเสนอเป็นตารางและคำอธิบาย และสรุปเพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบโดยอาศัยหลักแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบมาสนับสนุน

3.6 ข้อจำกัดของการวิจัย

1. เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่ได้รับการสงเคราะห์ในสถานสงเคราะห์ โดยตามระเบียบและข้อปฏิบัติแล้วนั้น ทำให้ภาพถ่ายขณะที่เด็กประกอบกิจกรรมในบางส่วนอาจจะไม่สมบูรณ์เนื่องจากไม่สามารถเผยแพร่ภาพออกมาได้ทั้งหมด

2. ช่วงเวลาที่เข้าทำการเก็บข้อมูลพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมของทั้ง 3 สถานสงเคราะห์กรณีศึกษานั้นอยู่ระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือน กุมภาพันธ์ รวมระยะเวลาประมาณ 5 เดือน โดยฤดูกาลในช่วงเดือนที่กล่าวมานี้จะเป็นช่วงฤดูหนาว ดังนั้นการประเมินสภาพแวดล้อมในบางส่วนหรือบางตัวแปรเช่น ตัวแปรแสงสว่าง อุณหภูมิ การระบายอากาศ และตัวแปรอื่นๆที่เป็นผลมาจากสภาพภูมิอากาศอาจจะไม่สมบูรณ์มากนัก เนื่องจากขณะที่ทำการวิจัยนั้นไม่ได้พบกับวันที่มีฝนตกเลยและไม่ได้ทำการวิจัยในฤดูร้อน ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรจะกระทำการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ในทุกๆ ฤดูกาลของปี

บทที่ 4
การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

ในบทนี้จะแสดงถึงข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ปัจจุบันของสถานสงเคราะห์ที่เลือกมาทำการศึกษาทั้ง 3 แห่ง ซึ่งได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท และสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต โดยมีหัวข้อดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปและการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์

4.2 ข้อมูลจำนวนเด็กที่ให้การสงเคราะห์และครูพัฒนาการที่ดูแลเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี

4.3 ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

การอธิบายถึงข้อมูลทั่วไปและการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลลักษณะการดำเนินงานทั่วไปของสถานสงเคราะห์ วัตถุประสงค์แผนงาน สายการบริหารงาน ภารกิจ และข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่อยู่ในการสงเคราะห์ และการอธิบายถึงข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงลักษณะที่ตั้งสภาพแวดล้อม การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ใช้สอย ผังบริเวณภายในอาคารกิจกรรม และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถานสงเคราะห์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นข้อมูลที่จะดำเนินการประเมินสภาพแวดล้อมหลังการเข้าใช้ในส่วนต่อไป

4.1 ข้อมูลทั่วไปและการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์

4.1.1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด ก่อตั้งเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2506 สถานที่ตั้งเลขที่ 78/1 หมู่ที่ 1 ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงานคือ เพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการให้เจริญเติบโตมีสุขภาพแข็งแรงและมีพัฒนาการสมวัย เพื่อให้เด็กในความอุปการะทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีโอกาสใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว เพื่อให้เด็กได้รับการปกป้อง คุ้มครอง ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของประเทศต่อไป

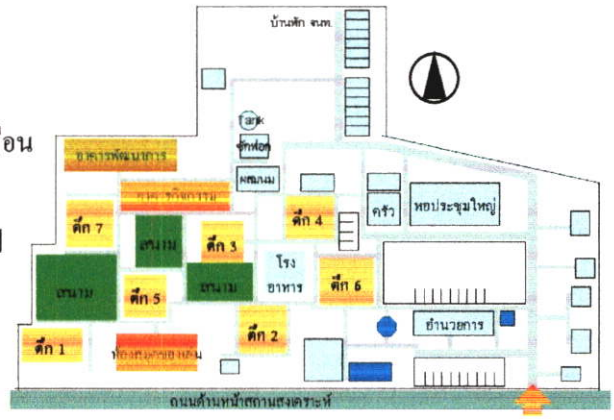
เป้าหมายการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดคือ เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กที่ครอบครัวประสบปัญหา ได้รับการเลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการให้เหมาะสมตามวัย และได้รับการจัดหาครอบครัวทดแทน หรือกลับสู่ครอบครัวเดิม เพื่อให้เด็กมีโอกาสอยู่กับครอบครัว เจริญเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป (สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด. 2549)

4.1.1.1 การดำเนินงานบริการด้านต่างๆที่จัดให้แก่เด็ก ได้แก่

บริการด้านการเลี้ยงดู

สถานสงเคราะห์จะจัดให้เด็กอยู่ในบ้านแต่ละหลังตามอายุและพัฒนาการของเด็ก มีบ้านทั้งหมด 7 หลัง ดังนี้

อาคาร 1 ตึกป่วย
อาคาร 2 เด็กอายุแรกเกิด – 6 เดือน
อาคาร 3 เด็กอายุ 7 เดือน – 1 ปี
อาคาร 4 เด็กอายุ 1.1 ปี – 1.6 ปี
อาคาร 5 เด็กอายุ 1.7 ปี – 2 ปี
อาคาร 6 เด็กอายุ 2.1 ปี – 3 ปี
อาคาร 7 เด็กอายุ 3.1 ปี – 5 ปี

ภาพที่ 4.1 แสดงผังบริเวณอาคารพักอาศัย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ภายในอาคารเรือนนอน แต่ละหลังจะจัดบรรยากาศให้มีสภาพเหมือนบ้านประกอบด้วยห้องนั่งเล่นที่มีมุมของเล่นต่างๆ ให้เด็กได้ฝึกทักษะและส่งเสริมพัฒนาการโดยมีพี่เลี้ยงดูแลอาคารละ 9 – 12 คน ทำหน้าที่ป้อนอาหาร ให้นม อาบน้ำ ดูแลให้นอนตามเวลา ฝึกกิจวัตรประจำวัน พาเดินเล่น และออกกำลังกายตามวัยของเด็ก

บริการด้านส่งเสริมพัฒนาการ

สถานสงเคราะห์ฯ ได้จัดบริการกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กทุกวัย โดยจัดให้มีครูพัฒนาการประจำตึกเด็ก ทำหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน ได้แก่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก ภาษา และสังคม ตลอดจนวางแผนและพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล แก้ไขปัญหาพัฒนาการเด็ก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

* กระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน คือ กล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ภาษา และสังคม

* กายภาพบำบัด โดยนักกายภาพบำบัดจากโรงพยาบาลชลประทานมาให้บริการแก่เด็กที่มีปัญหากล้ามเนื้อทุกวันพุธ นวดกระตุ้นกล้ามเนื้อ

* ฝึกกิจวัตรประจำวัน เช่น การแปรงฟัน การรับประทานอาหาร การขับถ่าย

* จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต เช่น ทัศนศึกษา ช็อปปิ้งเด็กดี วันจ่ายตลาด วันเกิดประจำเดือน หนูน้อยเริงร่า

* จัดกิจกรรมตามประเพณี เช่น วันสงกรานต์ วันเด็ก วันปีใหม่ วันมาฆบูชา

* จัดศูนย์การเรียนเด็กก่อนวัยเรียน

* ส่งเด็กเรียนภายนอก

บริการด้านสังคมสงเคราะห์

ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เด็กมีสิทธิที่จะเจริญเติบโตในครอบครัว สถานสงเคราะห์ฯ ได้จัดบริการด้านสังคมสงเคราะห์ โดยนักสังคมสงเคราะห์จะดำเนินการจัดหาครอบครัวทดแทนให้แก่เด็ก รวมทั้งจัดบริการด้านอื่น ๆ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

* จัดทำทะเบียนประวัติเด็ก
* ติดตามประวัติเด็กและครอบครัว
* ดำเนินการด้านทะเบียนราษฎร
* จัดหาครอบครัวบุญธรรม ครอบครัวอุปการะ
* เยี่ยมบ้านเด็กและครอบครัว
* ส่งเด็กกลับคืนสู่ครอบครัวเดิม
* ติดตามผลการดำเนินงาน
* จัดหาอาสาสมัคร เพื่อเลี้ยงดู พัฒนาเด็ก
* ให้คำปรึกษาครอบครัว
* ให้บริการนมผง

บริการด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ

จากการตั้งครรภ์อันไม่พึงประสงค์ของมารดา เด็กจึงไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลตั้งแต่อยู่ในครรภ์ มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของเด็ก เด็กบางรายคลอดก่อนกำหนด บางรายน้ำหนักแรกคลอดน้อยทำให้เด็กมีปัญหาด้านสุขภาพ โรคที่พบบ่อยได้แก่ ทางเดินหายใจ หอบ ขาดสารอาหาร ซึ่งสถานสงเคราะห์ ตระหนักดีว่าเด็กมีสิทธิที่จะได้รับมาตรฐานสาธารณสุขที่สูงที่สุดเท่าที่จะหาได้และสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับการบำบัดรักษาความเจ็บป่วยและการฟื้นฟู สถานสงเคราะห์ฯ จึงได้จัดบริการ สุขภาพอนามัย และโภชนาการ เช่น

* จัดอาคารสำหรับเด็กป่วยโดยเฉพาะ มีพยาบาลให้การรักษาพยาบาล และดูแลอย่างใกล้ชิด
* มีแพทย์มาตรวจรักษาเด็กที่เจ็บป่วยทุกอาทิตย์ ที่สถานสงเคราะห์ ฯ
* เด็กที่เจ็บป่วย หรือมีปัญหาสุขภาพต้องได้รับการตรวจจากแพทย์เฉพาะทางจะได้รับการนำไปพบแพทย์ยังโรงพยาบาลต่าง ๆ
* ภูมิคุ้มกันโรคเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับเด็ก ๆ เด็กจะได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ
* เด็กๆ จะได้รับการดูแลด้านโภชนาการ คุณภาพของอาหารและปริมาณที่ควรจะได้รับตามวัย

บริการด้านจิตวิทยา

สถานสงเคราะห์ฯ ได้จัดนักจิตวิทยาเพื่อให้บริการวัดพัฒนาการเด็ก ปรับเปลี่ยนแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็ก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

* ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล
* ประสานงานการวัดพัฒนาการเด็ก
* ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก
* จัดทำกลุ่มกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางอารมณ์

4.1.1.2 การบริหารงานสถานสงเคราะห์

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดแบ่งสายการบริหารงานเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่

1) ฝ่ายบริหารงานสถานสงเคราะห์ รับผิดชอบงานสารบรรณ ธุรการ การเงิน และบัญชี แผนงานและโครงการ งบประมาณ พิมพ์ดีด พัสดุ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ อาคารสถานที่ เวรยาม สถิติข้อมูล ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่งานโครงการ การประชุม การบริการด้านปัจจัย 4

2) ฝ่ายสงเคราะห์และส่งเสริมพัฒนาการ รับผิดชอบจัดหาครอบครัวทดแทนให้เด็กในอุปการะ ให้คำปรึกษาแนะนำการเลี้ยงดู แก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็ก ติดตามทะเบียนประวัติเด็ก กระตุ้นพัฒนาการเด็ก วางแผนพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล ดูแลและให้การรักษาเด็กเจ็บป่วย เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน เฝ้าระวังโรคติดต่อ ฟื้นฟูสุขภาพเด็กป่วย และจัดหากายอุปกรณ์สำหรับเด็กพิเศษ

อัตรากำลัง สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด รวมทั้งหมด 130 คน ประกอบด้วย

ข้าราชการ	15	คน
พนักงานราชการ	2	คน
ลูกจ้างประจำ	55	คน
ลูกจ้างชั่วคราว	58	คน

4.1.1.3 กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

กิจกรรมประจำวันประกอบด้วย

* กิจกรรมกลุ่มเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน พัฒนากล้ามเนื้อ และสติปัญญาและเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ เคลื่อนไหวพื้นฐาน เคลื่อนไหวเข้าจังหวะ วาดภาพตามจินตนาการ

* กิจกรรมเสรี เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาและเพื่อพัฒนาด้านภาษาได้แก่เล่นตามมุมต่างๆ

* กิจกรรมกลางแจ้งเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ได้แก่เล่นบ่อทราย แข่งขันกีฬา เกมส์ เครื่องเล่นสนาม

* กิจกรรมสงบเพื่อฝึกสมาธิและพัฒนาด้านภาษาได้แก่ เล่านิทาน ฝึกมารยาท

ในการศึกษาวิจัยนี้จะทำการศึกษาถึงลักษณะกิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนเฉพาะกลุ่มอายุ 3-6 ปีเท่านั้น โดยการประกอบกิจกรรมของเด็กในแต่ละวันจะมีตารางเวลาที่ชัดเจน โดยแบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ ตารางเวลาในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ จะเป็นวันที่เด็กทำกิจกรรมอยู่ในโรงเรียนโดยมีครูพัฒนาการเป็นผู้ให้การดูแลเด็กในตอนกลางวัน และส่งคืนพี่เลี้ยงเด็กในตอนเย็น และตารางกิจกรรมในวันเสาร์ อาทิตย์ จะมีเพียงเวลาในการตื่นนอน เข้านอน อาบน้ำ รับประทานอาหารเท่านั้น จะปล่อยให้เด็กเล่นอยู่ในบ้านไม่มีกิจกรรมการเรียนรู้เพราะจัดให้เป็นวันหยุดของเด็กเหมือน ดังเช่นโรงเรียนอนุบาลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 แสดงกิจกรรมประจำวันของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
5.30 – 6.30 น.	ตื่นนอน,ล้างหน้า	อาคารนอน
6.30 – 7.00 น.	รับประทานอาหารเช้า	โรงอาหาร
7.00 – 8.30 น.	แปรงฟัน,อาบน้ำ,แต่งตัว	อาคารนอน
8.30 – 9.00 น.	รับเด็กเข้าโรงเรียน	สนามหน้าอาคารเรียน
9.00 – 9.30 น.	เคารพธงชาติ,สวดมนต์,กายบริหาร, กิจกรรมกลุ่ม(เคลื่อนไหวพื้นฐาน)	สนามหน้าอาคารเรียน
9.30 – 9.45 น.	พักดื่มนม,เข้าห้องน้ำ	อาคารเรียน
9.45 – 10.30 น.	กิจกรรมเสรี(เล่นตามมุมต่างๆ)	ห้องกิจกรรมในอาคารกิจกรรม
10.30 – 11.30 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง,กิจกรรมพิเศษ, กิจกรรมเสรี	สนาม,ห้องกิจกรรม,ห้องสมุด ของเล่น
11.30 – 12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน,อาบน้ำ	โรงอาหาร,อาคารนอน
12.00 – 14.30 น.	นอนพักผ่อน	อาคารนอน
14.30 – 15.00 น.	ตื่นนอน,รับประทานอาหารว่าง	โรงอาหาร
15.00 – 15.30 น.	กิจกรรมสงบ,ส่งเด็กกลับบ้าน	ห้องกิจกรรมในอาคารกิจกรรม
15.30 – 16.45 น.	พักผ่อน,วิ่งเล่น	สนามเด็กเล่น
16.45 – 17.15 น.	รับประทานอาหารเย็น,ผลไม้	โรงอาหาร
17.15 – 20.00 น.	อาบน้ำ,แต่งตัว,พักผ่อน	อาคารนอน
20.00 – 5.30 น.	นอน	อาคารนอน

4.1.2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

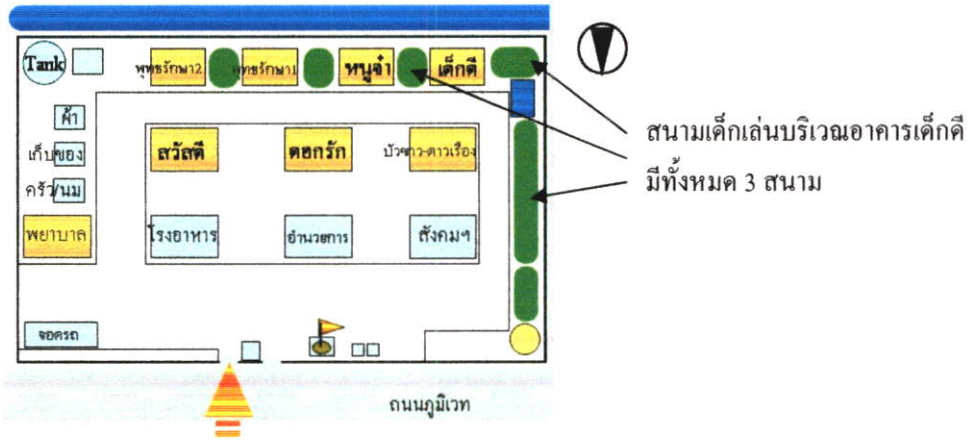
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท เป็นสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนแห่งแรกในประเทศไทย ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2496 สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี สร้างขึ้นภายในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี และได้ย้ายไปตั้งใหม่ที่ เลขที่ 264/1 ถนนพระราม 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ต่อมาในปี พ.ศ.2545 กรมประชาสงเคราะห์ฯ ได้ประชุมหารือร่วมกับคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ให้โรงพยาบาลรามาธิบดีใช้พื้นที่ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทและบ้านพักเด็กและครอบครัวกรุงเทพมหานครเป็นสถานที่ก่อสร้างอาคาร "สมเด็จพระเทพรัตน" อาคารผู้ป่วยนอก โดยบ้านพักเด็กและครอบครัวกรุงเทพมหานครย้ายไปสร้างใหม่ในบริเวณสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี และสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทย้ายไปสร้างใหม่ในพื้นที่ของสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยได้ย้ายมาดำเนินการตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548 ปัจจุบันสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทตั้งอยู่เลขที่ 78/24 หมู่ที่ 1 ถนนภูมิเวท ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 มีพื้นที่ทั้งหมด 10 ไร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การอุปการะเด็กกำพร้า เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กที่พ่อแม่ไม่สามารถให้การเลี้ยงดูได้ รวมทั้งเด็กเร่ร่อน และพลัดหลง อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ทั้งชายและหญิง

4.1.2.1 การดำเนินงานบริการด้านต่างๆที่จัดให้แก่เด็ก ได้แก่

บริการด้านการเลี้ยงดู

ให้การเลี้ยงดู ให้นม อาหารเสริม และอาหารที่เหมาะสมตามวัย มีสถานที่อยู่สะอาดแบ่งตามอายุของเด็ก มีแม่บ้านและพี่เลี้ยงคอยดูแลให้ความรัก ความอบอุ่น โดยสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทได้แบ่งอาคารเพื่อให้เด็กพักอาศัยดังนี้

อาคารพุทธชาด	สำหรับเด็กรับใหม่และเด็กป่วย	
อาคารสวัสดี	ห้องเฟื่องฟ้า(ชั้นล่าง)	เด็กแรกเกิด – 4 เดือน
	ห้องปาริชาติ(ชั้นบน)	เด็กอายุ 4 - 8 เดือน
อาคารดอกรัก	ห้องผกามาศ(ชั้นล่าง)	เด็กอายุ 8 – 10 เดือน
	ห้องดอกรัก(ชั้นบน)	เด็กอายุ 10 เดือน–1 ปี 2 เดือน
อาคารบัวขาว-ดาวเรือง	ห้องดาวเรือง(ชั้นล่าง)	เด็กอายุ 1 ปี 2 เดือน – 1 ปี 6 เดือน
	ห้องบัวขาว(ชั้นบน)	เด็กอายุ 1 ปี 6 เดือน – 2 ปี
อาคารหนูจ๋า	ห้องหนูจ๋า(ชั้นบน)	เด็กอายุ 2 – 3 ปี
อาคารเด็กดี	ห้องเด็กดี(ชั้นบน)	เด็กอายุ 3 – 5 ปี
อาคารพุทธรักษา1	ห้องพุทธรักษา 1	เด็กติดเชื้อ HIV แรกเกิด – 6 ปี
อาคารพุทธรักษา2	เป็นอาคารพัฒนาการเด็กติดเชื้อ HIV	

ภาพที่ 4.2 แสดงผังบริเวณอาคารพักอาศัย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

บริการด้านการรักษาพยาบาลและโภชนาการ

เน้นการป้องกันแก้ไขและบำบัดรักษาสุขภาพอนามัยของเด็ก ให้วัคซีนสร้างภูมิคุ้มกันโรคตามวัย มีพยาบาลดูแลตลอด 24 ชั่วโมง

บริการด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

มีนักพัฒนาการแบ่งกลุ่มจัดกิจกรรมเสริมพัฒนาการตามช่วงวัย ได้แก่ พัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพ

บริการด้านสังคมสงเคราะห์

จัดทำทะเบียนประวัติเด็ก ส่งเด็กกลับคืนสู่ครอบครัวเดิม ดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก ให้เด็กมีการเรียนรู้เชิงสังคม เติบโตเป็นคนมีคุณภาพ ตลอดจนเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนส่งไปอยู่ในครอบครัวทดแทน

4.1.2.2 การบริหารงานสถานสงเคราะห์

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทแบ่งสายการบริหารงานเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่

1) ฝ่ายบริหารงานสถานสงเคราะห์ ทำหน้าที่บริหารงานทั่วไป งานโครงการ งานธุรการ งานการเงินและบัญชี งานวัสดุครุภัณฑ์ งานบริการ

2) ฝ่ายสงเคราะห์และส่งเสริมพัฒนาการ ทำหน้าที่ด้านงานสังคมสงเคราะห์ ทะเบียนประวัติเด็ก จัดสวัสดิการดูแลสวัสดิภาพทั่วไปของเด็ก จัดกิจกรรมตามพระเพณีให้เด็ก จัดหาครอบครัวทดแทน เยี่ยมเยียนบ้านและติดตามประวัติ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำแก่ผู้มาติดต่อ งานด้านจิตวิทยาและพัฒนาการเด็ก แก้ไขปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์เด็ก วางแผนการกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการและติดตามผลการพัฒนาการ เตรียมความพร้อมเด็กก่อนส่งออกสู่ครอบครัว

3) ฝ่ายงานพยาบาลและโภชนาการ ทำหน้าที่ดูแลป้องกันและส่งเสริมสุขภาพอนามัย สร้างภูมิคุ้มกันโรคและเฝ้าระวังโรคติดต่อและไม่ติดต่อ ปฐมพยาบาลเบื้องต้น ส่งเด็กตรวจสุขภาพเมื่อรับมาใหม่ และดูแลเรื่องโภชนาการ

อัตรากำลัง สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท รวมทั้งหมด 171 คน ประกอบด้วย

ข้าราชการ	10	คน
พนักงานราชการ	20	คน
ลูกจ้างประจำ	54	คน
ลูกจ้างชั่วคราว	87	คน

4.1.2.3 กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

กิจกรรมประจำวันประกอบด้วย

* กิจกรรมกลุ่มเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน พัฒนากล้ามเนื้อและสติปัญญาและเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ เคลื่อนไหวพื้นฐาน เคลื่อนไหวเข้าจังหวะ วาดภาพตามจินตนาการ ดูโทรทัศน์ วีดิทัศน์

* กิจกรรมเสรี เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก สติปัญญา และพัฒนาด้านภาษา ได้แก่เล่นตามมุมต่างๆ

* กิจกรรมกลางแจ้งเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ได้แก่ เล่นเกมส์ แข่งขันกีฬา เครื่องเล่นสนาม

* กิจกรรมสงบเพื่อฝึกสมาธิและพัฒนาด้านภาษาได้แก่ เล่านิทาน ฝึกมารยาท นั่งสมาธิ

ตารางเวลาการประกอบกิจกรรมของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทนี้แบ่งออกเป็น 2 แบบเช่นเดียวกับสถานสงเคราะห์อีก 2 แห่ง คือตารางเวลาในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เด็กจะมีกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีครูพัฒนาการเป็นผู้ดูแลการเรียนการเล่น และในวันเสาร์อาทิตย์ จะไม่มีกิจกรรมการเรียนรู้ จะมีแต่เวลาของการตื่นนอน เข้านอน อาบน้ำ และรับประทานอาหารเท่านั้น ส่วนเวลาในช่วงอื่นๆ ก็จะให้เด็กได้เล่นอิสระ พักผ่อน และดูโทรทัศน์

ตารางที่ 4.2 แสดงกิจกรรมประจำวันของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
6.00 – 7.00 น.	ตื่นนอน , อาบน้ำ	อาคารนอน
7.00 – 8.00 น.	รับประทานอาหารเช้า	อาคารนอน / โรงอาหาร*
8.00 – 9.30 น.	กิจกรรมกลุ่ม เปิดโทรทัศน์หรือเทปเพลง	ส่วนพักผ่อน (อยู่ชั้นล่างของอาคารนอน)
9.30 – 11.00 น.	เรียนอ่าน – เขียน หรือกิจกรรมเสรี	ห้องกิจกรรม ส่วนพักผ่อน
11.00 – 12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน	โรงอาหาร
12.00 – 13.30 น.	อาบน้ำ , นอนพักผ่อน	อาคารนอน
13.30 – 14.30 น.	ตื่นนอน	อาคารนอน
14.30 – 15.00 น.	รับประทานอาหารว่าง	สนามเด็กเล่นข้างอาคารนอน*
15.00 – 16.30 น.	วิ่งเล่นอิสระ กระตุ้นพัฒนาการ	สนามเด็กเล่น
16.30 – 17.30 น.	รับประทานอาหารเย็น	โรงอาหาร
17.30 – 18.00 น.	อาบน้ำ,แต่งตัว,พักผ่อน	อาคารนอน
18.00 – 18.30 น.	ดื่มนม	ส่วนพักผ่อน
18.30 – 20.00 น.	ดูโทรทัศน์ , เข้านอน	ส่วนพักผ่อน , ห้องนอน

* ถ้ามีแขกมาเลี้ยงอาหารในมื้อเช้าหรืออาหารว่างในตอนบ่าย จะไปรับประทานที่โรงอาหาร

4.1.3 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตก่อตั้งเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2522 สถานที่ตั้งเลขที่ 2/40 หมู่ที่ 2 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12111 มีเนื้อที่ 50 ไร่ 2 งาน 92 ตารางวา โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงานคือ เพื่อให้การอุปการะเลี้ยงดูเด็กชาย เด็กหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 6 ปี กำพร้าไร้ที่พึ่ง สมควรได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยให้เด็กได้รับปัจจัย 4 และการพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และภาษาที่เหมาะสมกับวัย

เด็กที่อยู่ในหลักเกณฑ์ให้การสงเคราะห์ ได้แก่ เด็กถูกทอดทิ้งตามโรงพยาบาลหรือที่สาธารณะ เด็กกำพร้า ไร้ที่พึ่ง ครอบครัวยากจน ขาดแคลน เด็กจากครอบครัวประสบปัญหา เช่น บิดา มารดา ทุพพลภาพเจ็บป่วยด้านร่างกาย จิตใจ ต้องโทษขาดผู้เลี้ยงดู บุตรผู้รับการสงเคราะห์อยู่ในสถานสงเคราะห์ต่างๆ ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เด็กเร่ร่อน พลัดหลง อยู่ในสภาวะยากลำบาก ที่ตำรวจนำส่ง เด็ก หรือหญิงที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์

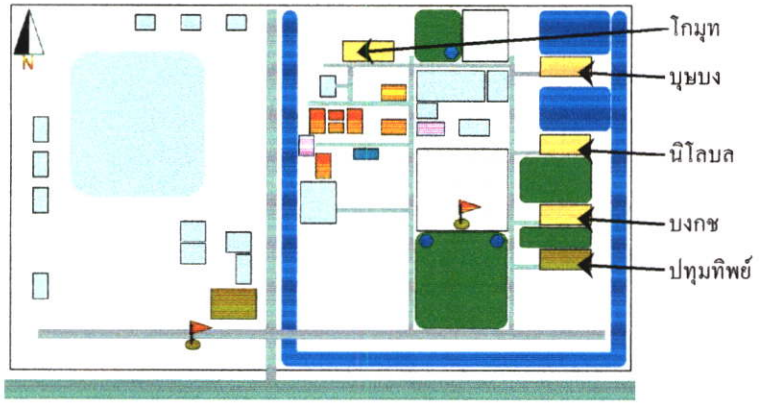
4.1.3.1 การดำเนินงานบริการด้านต่างๆ ที่จัดให้แก่เด็ก ได้แก่

บริการด้านการเลี้ยงดู

* ให้การอุปการะเลี้ยงดูด้วยความรัก ความอบอุ่น จัดพี่เลี้ยงดูแลเด็กตลอดเวลา
* ดูแลด้านปัจจัยสี่ อาหาร นม เครื่องอุปโภค บริโภค
* ฝึกสอนให้เด็กเรียนรู้ความเป็นอยู่ด้านกิจวัตรประจำวันและได้รับการพักผ่อนหย่อนใจ

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตจัดให้เด็กอยู่ในบ้านแต่ละหลังตามอายุและพัฒนาการของเด็ก โดยบ้านแต่ละหลังเป็นอาคาร 2 ชั้น และแบ่งอาคารออกเป็น 5 อาคาร ได้แก่

อาคารปทุมทิพย์	อาคารพยาบาลเด็กป่วย
อาคารบงกช(ล่าง)	เด็กเล็กอายุ 6 เดือน ถึง เกือบ 2 ปี
อาคารบงกช(บน)	เด็กหญิง อายุประมาณ 4-5 ปี
อาคารนิโลบล(ล่าง)	เด็กเล็กอายุ 6 เดือน ถึง เกือบ 2 ปี
อาคารนิโลบล(บน)	คละหญิงชาย อายุประมาณ 2 ปีครึ่ง
อาคารบุษบง(ล่าง)	คละหญิงชาย อายุประมาณ 2 ปีครึ่ง (ส่งเรียนภายนอก)
อาคารบุษบง(บน)	คละหญิงชาย อายุประมาณ 3-5 ปี (ส่งเรียนภายนอก)
อาคาร โกมุท(ล่าง)	คละหญิงชาย อายุประมาณ 3-4 ปี
อาคาร โกมุท(บน)	เด็กชาย อายุประมาณ 5 ปี

ภาพที่ 4.3 แสดงผังบริเวณอาคารพักอาศัย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

บริการด้านการรักษาพยาบาล

* นำเด็กพบแพทย์เพื่อตรวจสุขภาพและรับการตรวจรักษาโรคเมื่อเด็กเกิดการเจ็บป่วย
* บริการรักษาพยาบาลเบื้องต้นแก่เด็กและฟื้นฟูสภาพเด็กป่วย
* การให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็กตามเกณฑ์อายุ

* จัดทำประวัติสุขภาพเด็กทุกคน

* ติดตามผลการเจริญเติบโตของเด็ก โดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเป็นประจำทุกเดือน

* ดูแลด้านโภชนาการ ตรวจคุณภาพอาหารและปริมาณให้เหมาะสมกับเด็ก

บริการด้านพัฒนาและฝึกอบรม

* ฝึกให้เด็กได้รับการพัฒนาการตามวัย

* ฝึกสอนให้เด็กได้รู้จักการฟัง การพูด เด็กที่มีพัฒนาการช้ากว่าปกติส่งปรึกษาแพทย์

* ฝึกสอนเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน การช่วยเหลือตัวเองในด้านต่างๆ เช่น การรับประทานอาหาร การขับถ่าย การสวมเสื้อผ้า ฯลฯ

* ฝึกสอนมารยาทเด็ก เช่น การไหว้ การกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ

* ฝึกหัดนิสัยของเด็ก เช่น นิสัยในการรักความสะอาด การมีระเบียบรู้จักรักสิ่งของ ไม่ทำลายสิ่งของ การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน เป็นต้น

* จัดให้เด็กอายุระหว่าง 3-6 ปี หัดเขียนอ่านและร่วมทำกิจกรรมเพื่อเตรียมตัวสำหรับการเรียนชั้นอนุบาล

บริการด้านสังคมสงเคราะห์

* งานด้านทะเบียนประวัติ นักสังคมสงเคราะห์จัดทำประวัติเด็กแต่ละคน ติดตามบิดา มารดา ตลอดทั้งรายงานประวัติสุขภาพเด็ก ความเป็นอยู่ของเด็กขณะรับการสงเคราะห์

* งานด้านสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายและกลุ่มชน พิจารณาแก้ไขปัญหาของเด็กเฉพาะราย เช่น ปัญหาความประพฤติ ความผิดปกติทางพฤติกรรม โดยนำเด็กไปพบแพทย์เฉพาะทางเพื่อรับการบำบัดรักษา ฝึกสอนให้เด็กได้รู้จักการอยู่รวมกลุ่ม รู้จักกฎระเบียบต่างๆ

* ครอบครัวทดแทน ในกรณีที่ติดตามครอบครัวไม่พบ จะพิจารณาจัดหาครอบครัวทดแทนให้เด็กได้อยู่กับครอบครัวที่เหมาะสมและอบอุ่น แบบครอบครัวบุตรบุญธรรมหรือครอบครัวอุปถัมป์

บริการด้านนันทนาการ

* จัดกิจกรรมในร่ม จัดหาและให้เด็กได้เล่นของเล่นตามความเหมาะสมกับวัย เสริมสร้างความคิดและพัฒนาสติปัญญา

* จัดกิจกรรมกลางแจ้ง ให้เด็กออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย เล่นเกมส์ต่างๆ

* จัดให้เด็กได้ไปทัศนศึกษาภายนอกสถานสงเคราะห์ เช่น สวนสัตว์ ชายทะเล เพื่อเรียนรู้สิ่งแวดล้อมภายนอก

บริการด้านการติดตามผล

* ดำเนินการติดต่อกับครอบครัวของเด็ก ทั้งการออกเยี่ยมครอบครัวหรือทางจดหมาย เพื่อขอทราบข่าวคราวและพิจารณาช่วยเหลือตามสมควรแก่กรณี

4.1.3.2 การบริหารงานสถานสงเคราะห์

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตแบ่งสายการบริหารงานเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่

1) ฝ่ายบริหารงานสถานสงเคราะห์ รับผิดชอบงานสารบรรณ ธุรการ การเงินและบัญชี แผนงานและโครงการ งบประมาณ พิมพ์ดีด พัสดุ ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ อาคารสถานที่ เวรยาม สถิติข้อมูล ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่งานโครงการ การประชุม การบริการด้านปัจจัย 4

2) ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ รับผิดชอบจัดหาครอบครัวทดแทนให้เด็กในอุปการะ ให้คำปรึกษาแนะนำการเลี้ยงดู แก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็ก ติดตามทะเบียนประวัติเด็ก กระตุ้นพัฒนาการเด็ก วางแผนพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล ดูแลและให้การรักษาเด็กเจ็บป่วย เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน เฝ้าระวังโรคติดต่อ ฟื้นฟูสุขภาพเด็กป่วย

อัตรากำลัง สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต รวมทั้งหมด 93 คน ประกอบด้วย

ข้าราชการ	11	คน
พนักงานราชการ	3	คน
ลูกจ้างประจำ	45	คน
ลูกจ้างชั่วคราว	4	คน

4.1.3.3 กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

กิจกรรมประจำวันประกอบด้วย

* กิจกรรมกลุ่มเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน พัฒนากล้ามเนื้อ และสติปัญญาและเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ เคลื่อนไหวพื้นฐาน เคลื่อนไหวเข้าจังหวะ วาดภาพตามจินตนาการ นาฏศิลป์

* กิจกรรมเสรี เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก สติปัญญา และพัฒนาด้านภาษา ได้แก่เล่นตามมุมต่างๆ

* กิจกรรมกลางแจ้งเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ได้แก่ เล่นเกมส์ แข่งขันกีฬา เครื่องเล่นสนาม ขี่จักรยาน

* กิจกรรมสงบเพื่อฝึกสมาธิและพัฒนาด้านภาษาได้แก่ เล่านิทาน ฝึกมารยาท นั่งสมาธิ

* กิจกรรมพิเศษ สำหรับสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตนี้จะมีส่วนกิจกรรมที่แตกต่างจากสถานสงเคราะห์อื่น คือ จะมีห้องลูกบอลพลาสติก และ สระว่ายน้ำ เพื่อให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และสติปัญญา โดยกิจกรรมห้องลูกบอลพลาสติกจะเฉลี่ยให้เด็กได้เข้าใช้

ประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ส่วนสระว่ายน้ำก็เช่นเดียวกัน เพียงแต่ต้องดูถึงสุขภาพของเด็กและสภาพอากาศ ณ ขณะนั้นด้วย

ตารางเวลาการประกอบกิจกรรมของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตนี้แบ่งออกเป็น 2 แบบเช่นเดียวกับสถานสงเคราะห์ทั้ง 2 แห่งข้างต้นคือตารางเวลาในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เด็กจะมีกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน และในวันเสาร์ อาทิตย์ จะไม่มีกิจกรรมในโรงเรียน จะมีแต่เวลาของการตื่นนอน เข้านอน อาบน้ำ และรับประทานอาหารเท่านั้น

ตารางที่ 4.3 แสดงกิจกรรมประจำวันของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

เวลา	เด็กโต อายุ 3-6 ปี	สถานที่ประกอบกิจกรรม
6.00	ตื่นนอน อาบน้ำ	อาคารนอน
7.00	รับประทานอาหารเช้า	โรงอาหาร
8.00	เคารพธงชาติ สงบนิ่ง กล่าวคำปฏิญาณตน กายบริหาร	ลานคอนกรีตหน้าเสาธง
8.30	พักผ่อนภายในอาคาร	อาคารนอน
9.00	รับประทานอาหารว่าง (นม , ขนม)	โรงอาหาร
9.15	สวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิและแผ่เมตตา สนทนาข่าวเหตุการณ์ต่างๆ อบรมจริยธรรม	ศาลาเฉลิมพระเกียรติ
10.00	เด็กเข้าสู่ภาคเรียนในกลุ่มและเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ	อาคารกิจกรรม
11.00	รับประทานอาหารกลางวัน	โรงอาหาร
11.45	นอนหลับพักผ่อน	อาคารนอน
14.00	รับประทานอาหารว่าง (นม , ขนม)	โรงอาหาร
14.15	กิจกรรมกลุ่ม เล่นกลางแจ้ง ชมวีดีโอ ทัศนศึกษาโดยขบวนรถไฟ 50 ปี กรมประชาสงเคราะห์	ศาลาเฉลิมพระเกียรติ
16.00	พักผ่อน	สนามเด็กเล่น
16.30	รับประทานอาหารเย็น	โรงอาหาร
17.00	พักผ่อน	อิสระตามสนามเด็กเล่น และอาคาร
17.30	อาบน้ำ	อาคารนอน
18.00	ดื่มนม	อาคารนอน
19.00	ดูโทรทัศน์ เข้านอน	อาคารนอน

ตารางที่ 4.4 สรุปการดำเนินงานบริการด้านต่างๆ ที่จัดให้แก่เด็ก

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด	สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท	สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต
ด้านการเลี้ยงดู	ด้านการเลี้ยงดู	ด้านการเลี้ยงดู
ด้านส่งเสริมพัฒนาการ	ด้านส่งเสริมพัฒนาการ	ด้านพัฒนาการและฝึกอบรม
ด้านสังคมสงเคราะห์	ด้านสังคมสงเคราะห์	ด้านสังคมสงเคราะห์
ด้านสุขภาพอนามัยโภชนาการ	ด้านพยาบาลและโภชนาการ	ด้านรักษาพยาบาล
ด้านจิตวิทยา	-	-
-	-	ด้านนันทนาการ
-	-	ด้านการติดตามผล

4.2 ข้อมูลจำนวนเด็กที่ให้การสงเคราะห์และครูพัฒนาการที่ดูแลเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี

4.2.1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

จำนวนเด็กในความอุปการะของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดขณะที่ทำการศึกษามีทั้งหมด 438 คน โดยมีเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี รวมทั้งหมด 43 คน คิดเป็นร้อยละ 9.82 ของจำนวนเด็กทั้งหมด

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนเด็กในความอุปการะของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

กลุ่มอายุเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
แรกเกิด – ประมาณ 3 ปี	395	90.18
3-6 ปี	43	9.82
รวม	438	100

จำนวนครูพัฒนาการที่ให้การดูแลเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด มีจำนวน 3 คน ต่อจำนวนเด็ก 43 คน คิดเป็นอัตราส่วนครูต่อเด็กเท่ากับ 1 : 14.33 คน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่แสดงถึงข้อมูลส่วนตัวของครูพัฒนาการผู้ให้การสัมภาษณ์จำนวน 3 คนในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดนี้ ประกอบไปด้วยครูพัฒนาการที่เป็นเพศชาย 1 คน และเพศหญิง 2 คน มีอายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 2 คน และอายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 1 คน ระดับการศึกษาสูงสุดเป็นปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทั้งหมด โดยผู้ที่มีระยะเวลาการทำงานในสถานสงเคราะห์แห่งนี้สูงที่สุดเท่ากับ 7 ปี จำนวน 1 คน 6 ปี 1 เดือน จำนวน 1 คน และน้อยที่สุดเท่ากับ 4 ปี 8 เดือน จำนวน 1 คน

4.2.2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

จำนวนเด็กในความอุปการะของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท ขณะที่ทำการศึกษามีทั้งหมด 271 คน โดยมีเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี รวมทั้งหมด 48 คน แยกเป็นเด็ก 3-6 ปี ปกติ ทั้งหมด 25 คน คิดเป็นร้อยละ 9.23 ของจำนวนเด็กทั้งหมด และกลุ่มที่ติดเชื้อ HIV ทั้งหมด 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.49 ของจำนวนเด็กทั้งหมด แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้เฉพาะเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีปกติเท่านั้นจึงจะไม่ทำการศึกษาเด็กกลุ่มติดเชื้อ HIV ดังกล่าว

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนเด็กในความอุปการะของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

กลุ่มอายุเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
แรกเกิด – ประมาณ 3 ปี	223	82.29
3-6 ปี ปกติ	25	9.23
3-6 ปี ติดเชื้อ HIV	23	8.49
รวม	271	100

จำนวนครูพัฒนาการที่ให้การดูแลเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีปกติ ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท มีจำนวน 1 คน ต่อจำนวนเด็ก 25 คน คิดเป็นอัตราส่วนครูต่อเด็กเท่ากับ 1 : 25 คน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่แสดงถึงข้อมูลส่วนตัวของครูพัฒนาการผู้ให้การสัมภาษณ์จำนวน 1 คนในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทนี้ ครูพัฒนาการเป็นเพศหญิง อายุมากกว่า 35 ปี ระดับการศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรี และมีระยะเวลาการทำงานในสถานสงเคราะห์แห่งนี้ 25 ปี

4.2.3 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

จำนวนเด็กในความอุปการะของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตขณะที่ทำการศึกษามีทั้งหมด 281 คน โดยมีเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี รวมทั้งหมด 211 คน คิดเป็นร้อยละ 75.09 ของจำนวนเด็กทั้งหมด

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนเด็กในความอุปการะของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

กลุ่มอายุเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
6 เดือน – ประมาณ 3 ปี	70	24.91
3-6 ปี	211	75.09
รวม	281	100

จำนวนครูพัฒนาการที่ให้การดูแลเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต มีจำนวน 8 คน ต่อจำนวนเด็ก 211 คน คิดเป็นอัตราส่วนครูต่อเด็กเท่ากับ 1 : 26.38 คน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่แสดงถึงข้อมูลส่วนตัวของครูพัฒนาการผู้ให้การสัมภาษณ์จำนวน 8 คนในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตนี้ ประกอบไปด้วยครูพัฒนาการที่เป็นเพศชาย 1 คน และเพศหญิง 7 คน มีอายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 3 คน อายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 1 คน และอายุมากกว่า 35 ปี จำนวน 4 คน ระดับการศึกษาเป็นปริญญาโท 1 คน ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 4 คน และน้อยกว่าปริญญาตรี 3 คน โดยผู้ที่มีระยะเวลาการทำงานในสถานสงเคราะห์แห่งนี้สูงที่สุดเท่ากับ 17 ปี

ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบข้อมูลครูพัฒนาการและเด็กทั้ง 3 สถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษา

		สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด	สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท	สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต
จำนวนเด็กที่ให้การอุปการะทั้งหมด		438 คน	271 คน	281 คน
จำนวนเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี		43 คน	25 คน(เด็กปกติ)	211 คน
จำนวนครูพัฒนาการที่ดูแลเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี		3 คน	1 คน	8 คน
อัตราส่วน ครูพัฒนาการ : เด็ก		1 : 14.33	1 : 25	1 : 26.38
ครูพัฒนาการจำแนกตามเพศ	หญิง	2 คน	1 คน	7 คน
	ชาย	1 คน	-	1 คน
กลุ่มอายุของครูพัฒนาการ	26-30 ปี	2 คน	-	3 คน
	31-35 ปี	1 คน	-	1 คน
	มากกว่า35ปี	-	1 คน	4 คน
ระดับการศึกษาของครูพัฒนาการ	ต่ำกว่า ป.ตรี	-	1 คน	3 คน
	ป.ตรี/เทียบเท่า	3 คน	-	4 คน
	ป.โท	-	-	1 คน

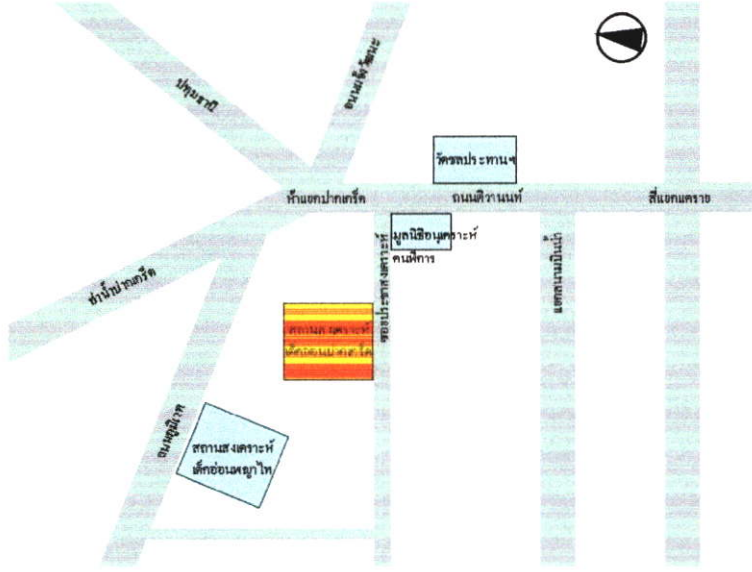
4.3 ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

ส่วนนี้จะแสดงถึงสถานที่ตั้งของสถานสงเคราะห์ ผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์ รูปแบบสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษา ผังพื้นหรือการจัดวางเครื่องเรือนภายในพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษา และลักษณะบรรยากาศของเนื้อที่ใช้สอยส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษา

4.3.1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

4.3.1.1 สถานที่ตั้งสถานสงเคราะห์

สถานที่ตั้ง เลขที่ 78/1 หมู่ที่ 1 ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ใกล้กับห้าแยกปากเกร็ด วัดชลประทานฯ และสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท อยู่ห่างจากถนนติวานนท์โดยเข้ามาในซอยประชาสงเคราะห์ประมาณ 500 เมตร

ภาพที่ 4.4 แสดงที่ตั้งของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

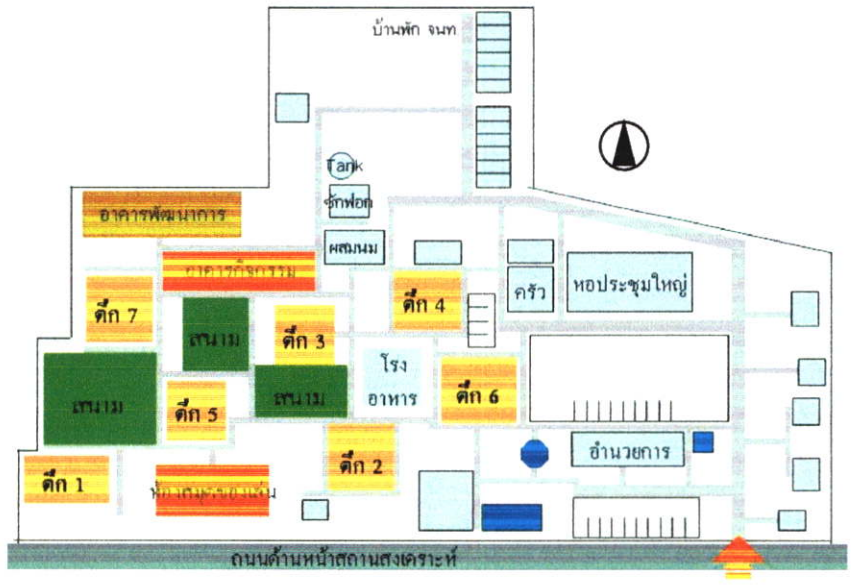

ภาพที่ 4.5 บริเวณหน้าสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดและอาคารอำนวยการ

4.3.1.2 การวางผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์

ผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด จากทางเข้ามาในส่วนหน้าจะเป็นลานจอดรถ อาคารอำนวยการ และอาคารสำนักงานฝ่ายฯ เป็นส่วนพื้นที่สำหรับติดต่อราชการ โดยในส่วนบริเวณนี้เป็นเสมือนพื้นที่ส่วนนอกที่จะกันไม่ให้เด็กในการอุปการะได้เข้ามาใช้ เนื่องจากอยู่ใกล้ทางเข้าออก มีรถยนต์วิ่งผ่าน ดูแลเด็กได้ยากจนอาจทำให้เกิดอันตรายต่อเด็กได้

พื้นที่ส่วนด้านในจะจัดให้เป็นส่วนบ้านพักเด็ก สนามเด็กเล่น และส่วนอาคารเรียน โดยบ้านพักเด็กจะแบ่งเป็น 7 อาคาร มีลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียวทั้งหมด มีสนามเด็กเล่น 3 ส่วน อาคารกิจกรรม 2 ชั้น ซึ่งในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดนี้เปรียบเสมือนเป็นโรงเรียนที่จะรับเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี เข้ามาใช้ทำกิจกรรมในตอนกลางวัน และอาคารห้องสมุดของเล่นเป็นอาคารชั้นเดียวที่ใช้สำหรับให้เด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปีมาทำกิจกรรมในตอนกลางวันด้วย

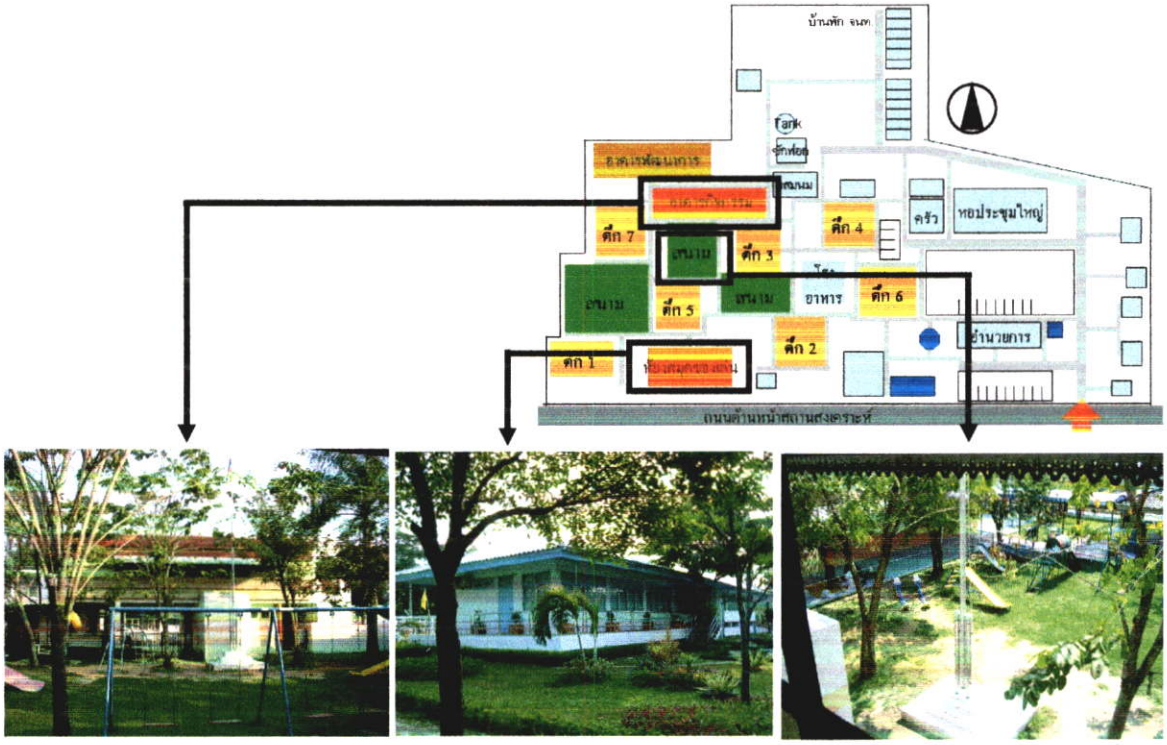
ภาพที่ 4.6 แสดงผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

เนื่องจากสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดได้ก่อตั้งมาเป็นเวลานาน ได้ทำการปลูกสร้างต่อเติม ปรับปรุงอาคารมาตามลำดับเป็นระยะ ไม่ได้ทำการก่อสร้างทีเดียวให้แล้วเสร็จทั้งหมด ดังนั้นลักษณะกลุ่มอาคารในสถานสงเคราะห์ฯ จึงจัดวางอย่างไม่เป็นระบบระเบียบเท่าไรนัก อีกทั้งขนาดเนื้อที่ดินเดิมไม่สามารถขยายออกเพิ่มเติมได้ กลุ่มอาคารจึงมีความหนาแน่นสูง โดยตั้งกันอยู่อย่างเบียดเสียดแทบจะชิดติดกัน ในหลายอาคารมีการต่อเติมกันสาด ทางเชื่อมระหว่างอาคารแทบทั้งหมดจึงมีหลังคากันสาดปิดเป็นการป้องกันแดดและฝน

4.3.1.3 ส่วนพื้นที่กิจกรรมที่เลือกทำการศึกษา

การวิจัยนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ที่เฉพาะบริเวณส่วนพื้นที่กิจกรรมภายในสถานสงเคราะห์เท่านั้น โดยในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดนี้มีส่วนพื้นที่กิจกรรมที่จะทำการศึกษาอยู่ 3 ส่วนหลักๆ ได้แก่

1) บริเวณอาคารกิจกรรม
2) อาคารห้องสมุดของเล่น
3) ส่วนสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

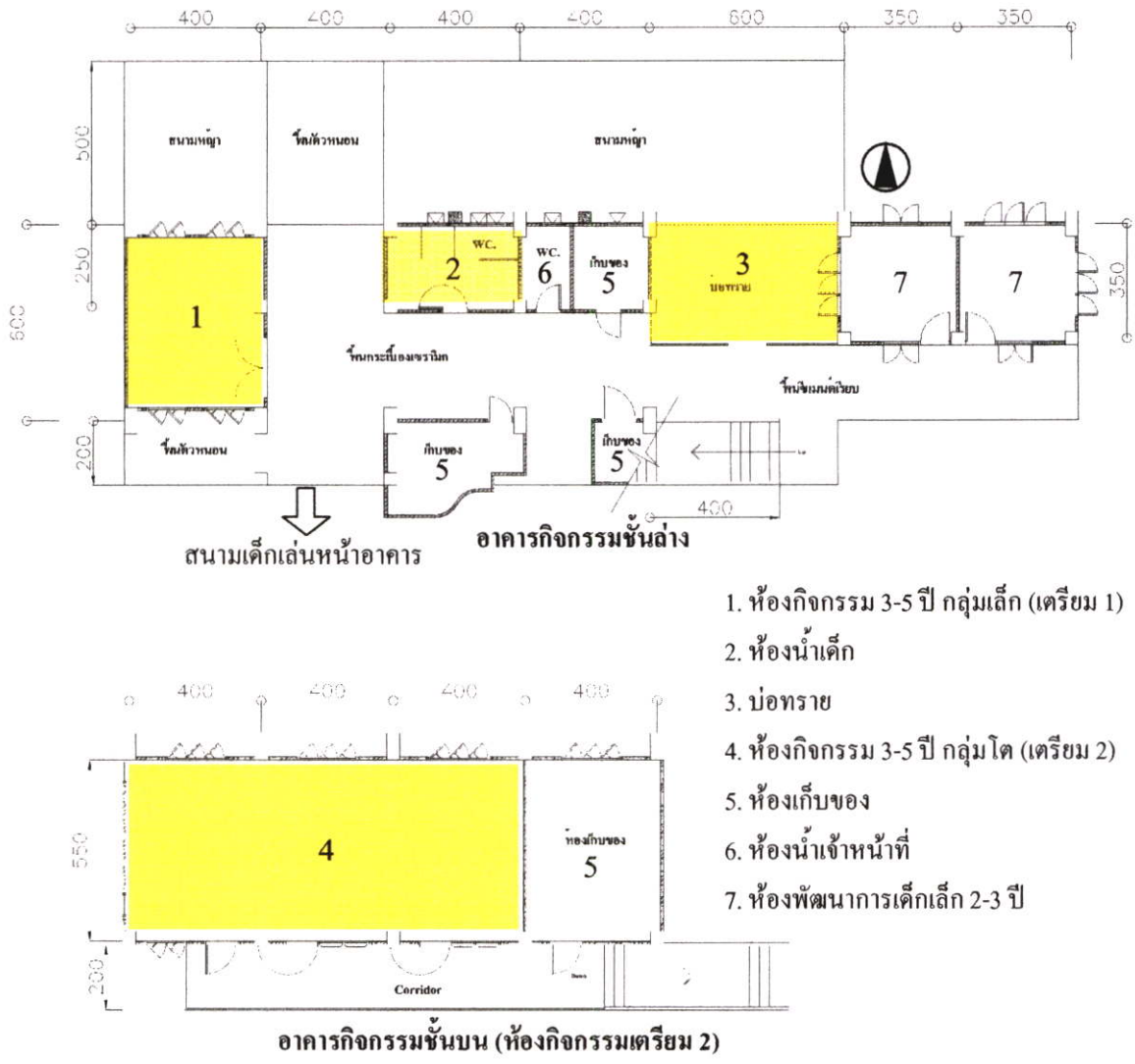
ภาพที่ 4.7 แสดงส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษา

1) บริเวณอาคารกิจกรรม

อาคารกิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดเป็นอาคาร 2 ชั้น อาคารนี้เปรียบเสมือนโรงเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ที่เข้ามาใช้ทำกิจกรรมในวันจันทร์ถึงวันศุกร์เวลากลางวัน โดยชั้นล่างของอาคารประกอบไปด้วย ห้องเรียนของเด็ก 3-6 ปีกลุ่มเล็ก (เตรียม 1) จำนวน 1 ห้อง ห้องน้ำจำนวน 2 ห้อง ห้องเก็บของ 3 ห้อง บ่อเล่นทรายจำนวน 1 ห้อง และห้องพัฒนาการของเด็กเล็กอายุ 2-3 ปี จำนวน 2 ห้อง อาคารชั้นบนประกอบด้วยห้องเรียนของเด็ก 3-6 ปีกลุ่มโต (เตรียม 2) จำนวน 1 ห้อง และห้องเก็บของอีก 1 ห้อง โดยอาคารกิจกรรมนี้มีพื้นที่การใช้งานรวมทางสัญจรแล้วเท่ากับ 346 ตารางเมตร

ส่วนพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมที่ทำการศึกษาในงานวิจัยนี้ มี 4 ส่วนได้แก่

1. ห้องกิจกรรม 3-5 ปี กลุ่มเล็ก (เตรียม 1)
2. ห้องน้ำเด็ก
3. บ่อทราย
4. ห้องกิจกรรม 3-5 ปี กลุ่มโต (เตรียม 2)

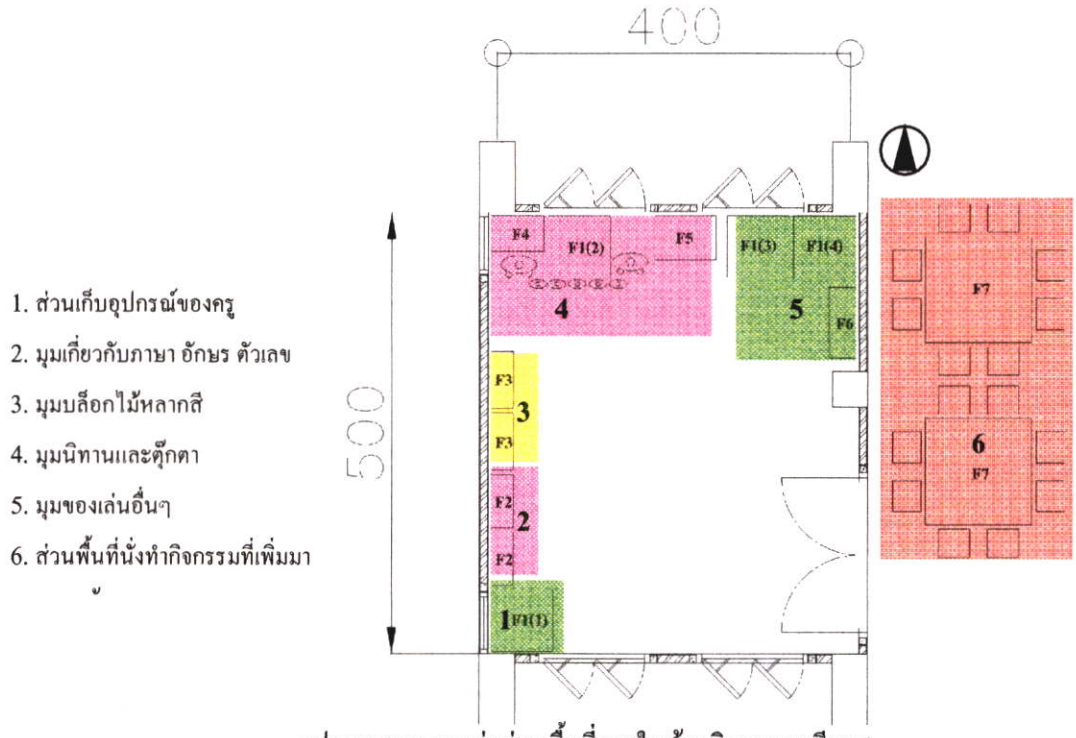
ภาพที่ 4.8 แสดงส่วนพื้นที่ต่างๆ ภายในบริเวณอาคารกิจกรรม

ห้องกิจกรรม 3-5 ปี กลุ่มเล็ก (เตรียม 1)

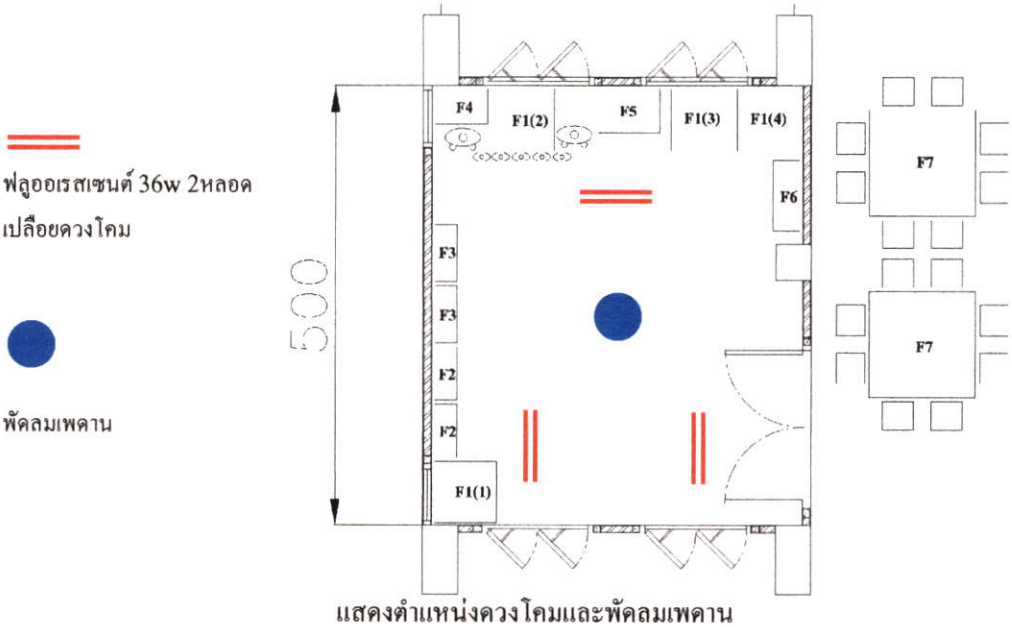
ห้องกิจกรรม 3-5 ปี กลุ่มเล็กหรือห้องเตรียม 1 นี้ มีขนาด 5.00 x 4.00 เมตร หรือเท่ากับ 20 ตารางเมตร อยู่ชั้นล่างด้านทิศตะวันตกของอาคารกิจกรรม ภายในห้องมีของเล่นฝึกพัฒนาการจัดวางอยู่บนชั้นวางของเล่นโดยรอบห้อง โดยวางของเล่นเป็นส่วนมุมต่างๆ แต่เนื่องจากพื้นที่ในห้องนี้มีขนาดเล็กทำให้การแบ่งแยกของเล่นเป็นมุมต่างๆ ยังทำได้ไม่ชัดเจนและไม่หลากหลาย อีกทั้งจำเป็นต้องขยายบริเวณการประกอบกิจกรรมของเด็กออกไปด้านหน้าห้องอีกด้วย สังเกตได้จากจะมีชุดโต๊ะและเก้าอี้อยู่ด้านหน้าห้องกิจกรรมนี้เพิ่มอีก 2 ชุด

โครงสร้างอาคารกิจกรรมเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กระบบเสาและคาน โดยในห้องกิจกรรม 3-5 ปีกลุ่มเล็กหรือห้องเตรียม 1 นี้ พื้นเป็นคอนกรีตปูทับด้วยพรมยางแบบผืนหน้ากว้าง 2 เมตร ตลอดทั้งห้อง ผนังอาคารเป็นผนังก่ออิฐครึ่งแผ่นฉาบปูนเรียบ มีหน้าต่างบานเปิดเดี่ยวกระจกใส อยู่ทางด้านทิศเหนือและทิศใต้ เพดานเป็นคอนกรีตสำเร็จเปลือยสูงจากพื้นเท่ากับ 2.80 เมตร ติดตั้ง

หลอดฟลูออเรสเซนต์ 36w สองหลอดคู่เปลือยควงโคมทั้งหมด 3 จุดทั่วห้องและมีพัดลมเพดาน 1 ตัว ช่วยระบายอากาศในห้อง

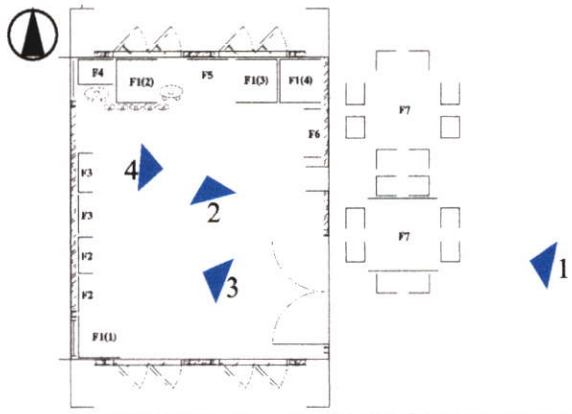

แปลนแสดงการแบ่งส่วนพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1

แสดงตำแหน่งควงโคมและพัดลมเพดาน

ภาพที่ 4.9 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่และตำแหน่งควงโคม พัดลมเพดานในห้องกิจกรรมเตรียม 1

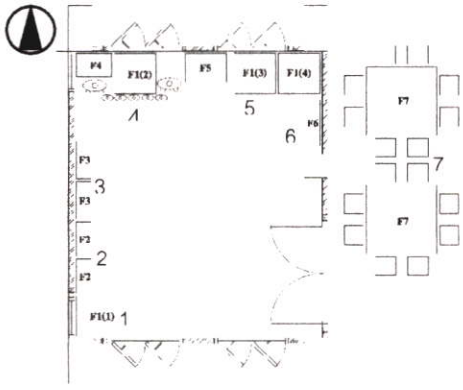
ภาพด้านหน้าห้องกิจกรรมเตรียม 1

บรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1

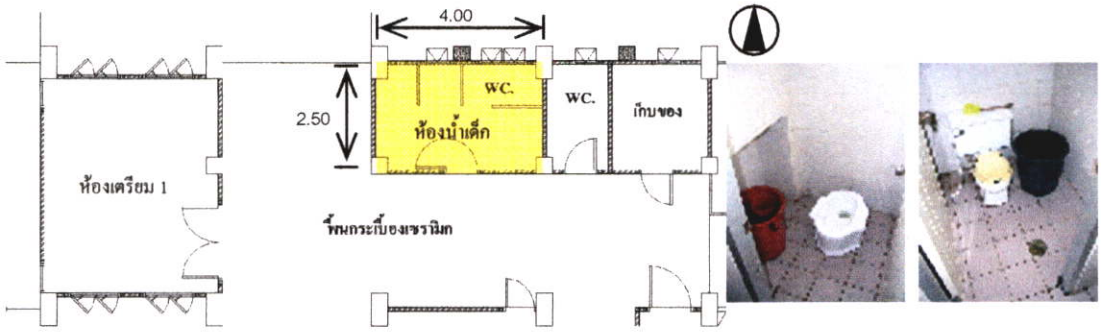

ภาพที่ 4.10 แสดงบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมห้องกิจกรรมเตรียม 1

ห้องน้ำเด็ก

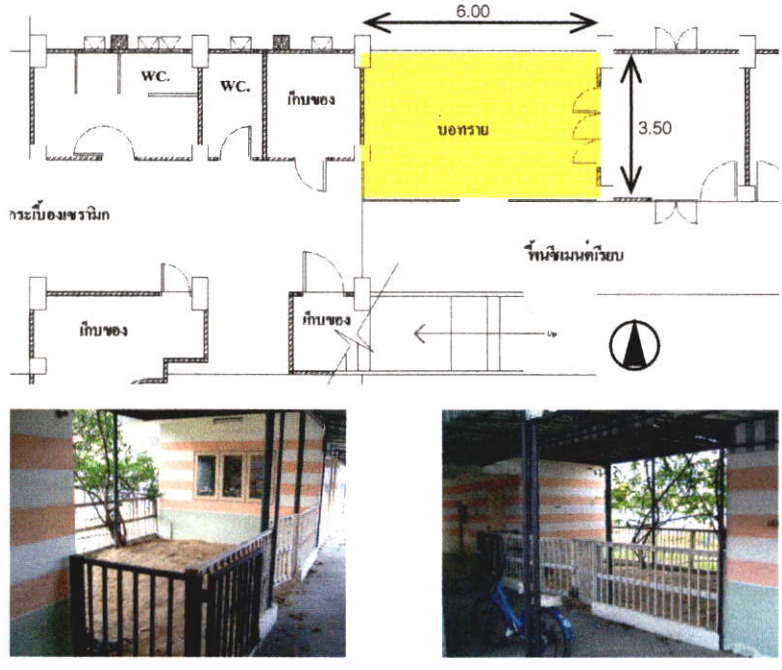
ห้องน้ำเด็กในส่วนอาคารกิจกรรมสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดจะอยู่ที่ชั้นล่างของอาคาร มีขนาด 2.50 x 4.00 เมตร หรือ 10 ตารางเมตร โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กระบบเสาและคาน พื้นเป็นคอนกรีตปูกระเบื้องเซรามิก ผนังก่ออิฐฉาบปูนเรียบโดยส่วนล่างกรุกระเบื้องเซรามิก เพดานเป็นยิปซั่มบอร์ด มีหน้าต่างบานกระทุ้งสูงเหนือศีรษะ ภายในมีโถสุขภัณฑ์ขนาดเล็กสำหรับเด็กและถังใส่น้ำ

ภาพที่ 4.11 แสดงตำแหน่งของห้องน้ำเด็กบริเวณอาคารกิจกรรมชั้นล่าง

บ่อทราย

บ่อทรายของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดเป็นบ่อทรายในร่มที่อยู่ภายในอาคารกิจกรรมชั้นล่าง มีขนาด 3.50 x 6.00 เมตร หรือ 21 ตารางเมตร ล้อมรอบด้วยรั้วไม้ระแนงสูง 1 เมตร

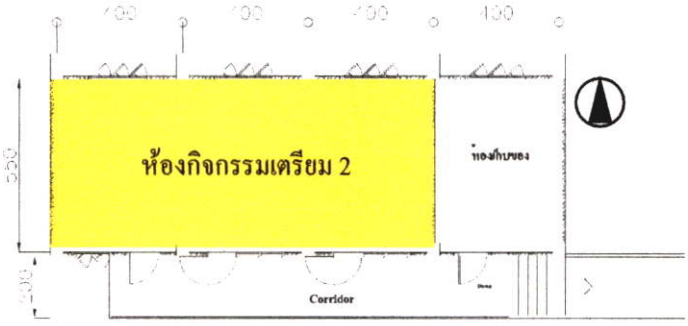

ภาพที่ 4.12 แสดงตำแหน่งและภาพส่วนพื้นที่บ่อทรายสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ห้องกิจกรรม 3-5 ปี กลุ่มโต (เตรียม 2)

ห้องกิจกรรม 3-5 ปีกลุ่มโตหรือห้องเตรียม 2 นี้จะอยู่บริเวณชั้น 2 ของอาคารกิจกรรม มีขนาดพื้นที่ภายใน 5.50 x 12.00 เมตร หรือเท่ากับ 66 ตารางเมตร ภายในจะมีของเล่นต่างๆ วางอยู่โดยรอบห้อง แต่จะเว้นส่วนพื้นที่กลางห้องไว้เพื่อใช้ประกอบกิจกรรมสำหรับเด็ก โดยเป็นการใช้พื้นที่ซ้อนทับกัน คือ 1) เป็นพื้นที่โล่งสำหรับทำกิจกรรมกลุ่ม 2) จัดเก้าอี้เป็นรูปครึ่งวงกลมทางฝั่งบริเวณใกล้กับกระดานไวท์บอร์ดเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน 3) จัดเป็นชุดโต๊ะและเก้าอี้เพื่อให้เด็กได้นั่งทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม 4) ปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่นอนสำหรับเด็กหลังรับประทานอาหารกลางวัน

โครงสร้างอาคารของห้องกิจกรรมเตรียม 2 เป็นคอนกรีตเสริมเหล็กระบบเสาและคาน พื้นเป็นคอนกรีตปูทับด้วยพรมยางแบบผืนหน้ากว้าง 2 เมตรตลอดทั้งห้อง ผนังอาคารเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนเรียบครึ่งแผ่นทาสี มีหน้าต่างบานเปิดเดี่ยวกระจกใสอยู่ทางด้านทิศเหนือและทิศใต้ เพดานเป็นโครงสร้าง ที-บาร์ กรุยิปซั่มบอร์ดขนาด 0.60 x 0.60 เมตร สูงจากพื้นเท่ากับ 2.60 เมตร ติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์ 36w สองหลอดคู่เปลือยดวงโคมกระจายกันทั่วห้อง มีพัดลมระบายอากาศทั้งแบบติดผนังและติดเพดานรวม 5 ตัว และมีเครื่องปรับอากาศติดเพดาน 2 เครื่อง

ภาพด้านหน้าห้องกิจกรรมเตรียม 2

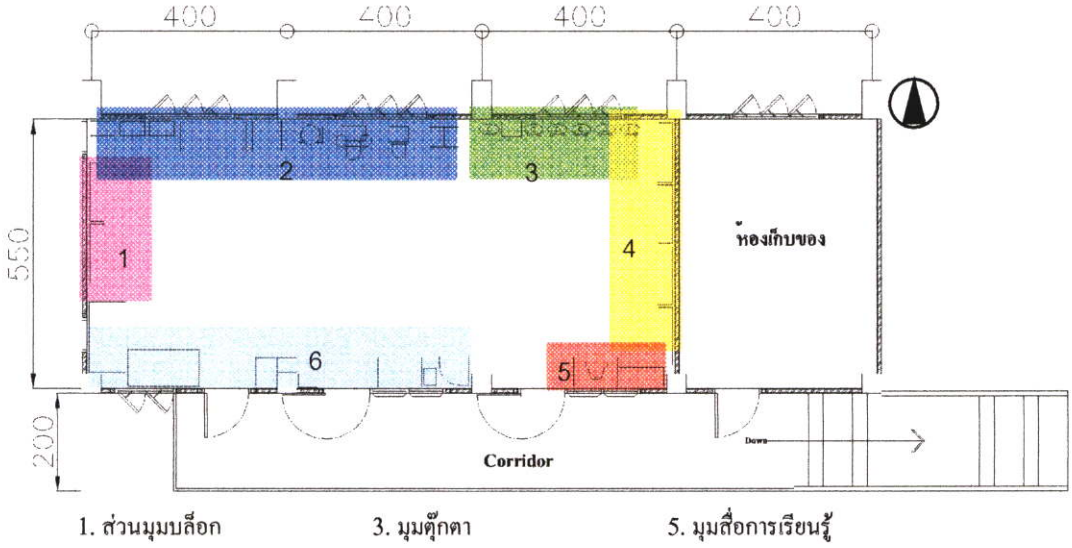

บรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2

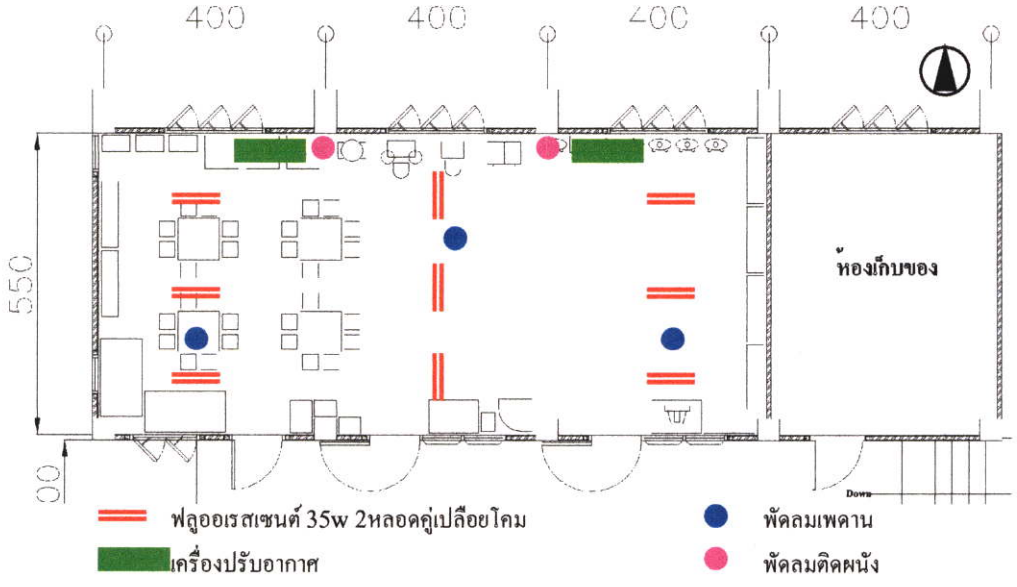
ภาพที่ 4.13 แสดงภาพด้านหน้าและบรรยากาศภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2

ห้องกิจกรรมเตรียม 2 ได้แบ่งส่วนพื้นที่ภายในออกเป็นส่วนต่างๆ ได้แก่ ส่วนมุมบล็อก ส่วนมุมบ้านและเครื่องใช้ในบ้าน ส่วนมุมตุ๊กตา ส่วนมุมหนังสือ ส่วนมุมสื่อการเรียนรู้โทรทัศน์, วีดีทัศน์ และส่วนเก็บของ

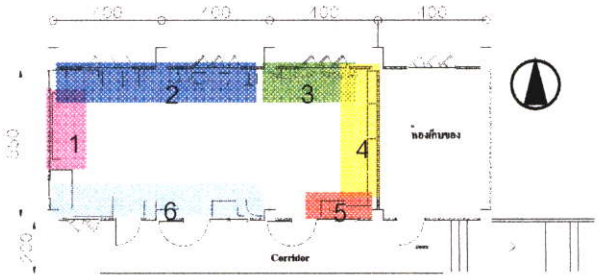
ภาพที่ 4.14 แสดงการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2

งานระบบฝ้าเพดานเป็นโครงสร้าง ที-บาร์ กรุยิปซั่มบอร์ดขนาด 0.60 x 0.60 เมตร สูงจากพื้นเท่ากับ 2.60 เมตร ติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์ 35w สองหลอดคู่เปลือยดวงโคมกระจายกันทั่วห้อง มีพัดลมระบายอากาศทั้งแบบติดผนังและติดเพดานรวม 5 ตัว และมีเครื่องปรับอากาศติดเพดาน 2 เครื่อง ซึ่งจะแสดงตำแหน่งงานระบบให้เห็นในรูปดังนี้

ภาพที่ 4.15 แสดงตำแหน่งงานระบบไฟฟ้าและระบายอากาศห้องกิจกรรมเตรียม 2

ห้องกิจกรรมเตรียม 2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด แบ่งการจัดเก็บของเล่นเป็นส่วนต่างๆ แต่ยังไม่แบ่งเป็นมุมที่ชัดเจนนัก เนื่องจากห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้ ส่วนใหญ่จะใช้เป็นห้องเรียนรู้ตามแผนการเรียนการสอนที่ครูพัฒนาการได้จัดทำขึ้น ไม่ค่อยให้เด็กได้ทำกิจกรรมเสรีหรือการเล่นอิสระในมุมต่างๆ ในห้องนี้นัก โดยกิจกรรมเสรีจะเน้นไปทำกันในอาคารห้องสมุดของเล่นแทน โดยลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในห้องกิจกรรมเตรียม 2 จะแสดงเป็นรูปภาพในส่วนด้านล่างนี้

1. ส่วนมุมบล็อก ของเล่นส่วนใหญ่จะทำจากไม้หลากสีใช้ต่อกันให้เกิดเป็นรูปแบบต่างๆ

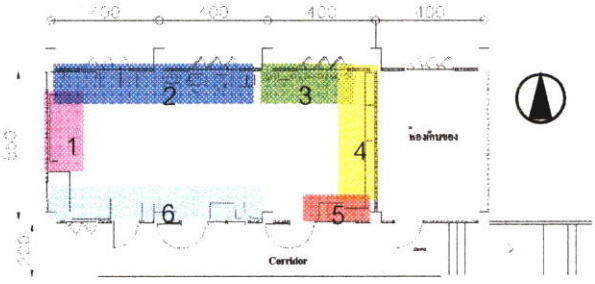

2. มุมบ้านและเครื่องใช้ในบ้าน ของเล่นจะเป็นเครื่องใช้ในบ้านเช่น ที่รีดผ้า โต๊ะแต่งตัว เครื่องครัว เตาแก๊ส อุปกรณ์ส่วนใหญ่ทำจากพลาสติกและไม้

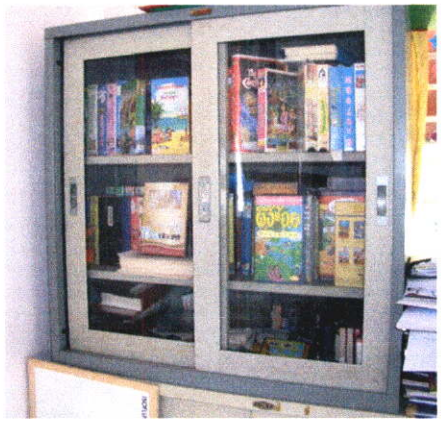
3. มุมตุ๊กตา จะเป็นส่วนวางของเล่นที่เป็นตุ๊กตา

ภาพที่ 4.16 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องกิจกรรมเตรียม 2

4. มุมหนังสือ เป็นส่วนที่เก็บหนังสือ สมุดภาพ นิทาน ฯลฯ

5. มุมสื่อการเรียนรู้ เก็บอุปกรณ์ทีวี วีดีทัศน์ วิทยุ และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ

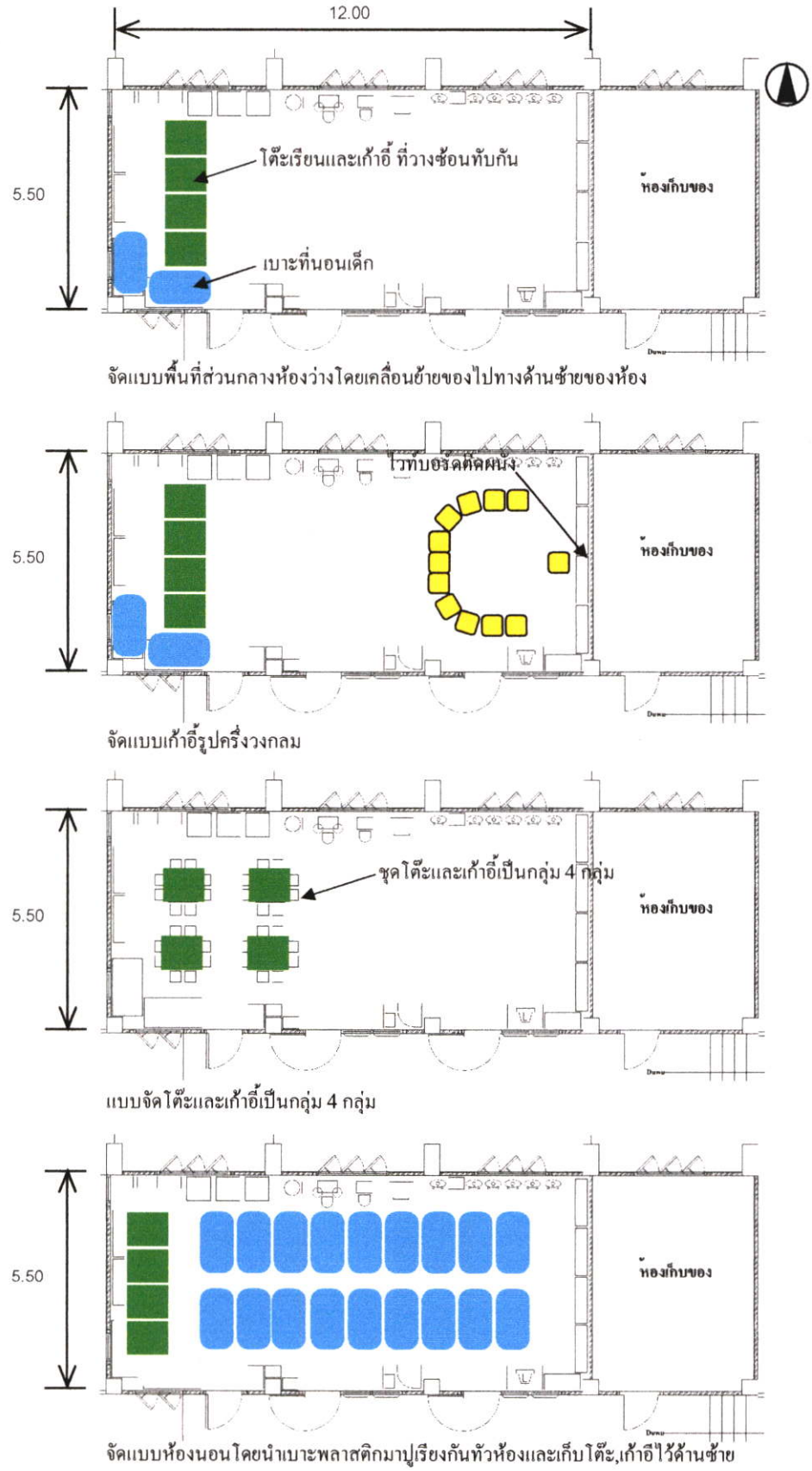

6. ส่วนเก็บของ ส่วนหนึ่งเป็นที่เก็บอุปกรณ์ของครูพัฒนาการ เก็บอุปกรณ์เครื่องเขียน กระดาษ และเบาะที่นอนเด็ก

ภาพที่ 4.17 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องกิจกรรมเตรียม 2

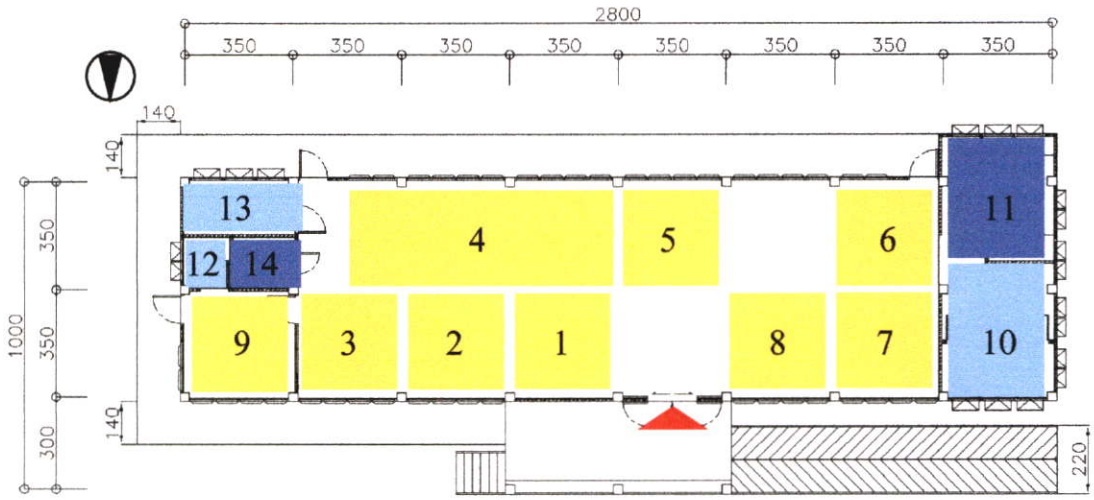
ห้องกิจกรรมเตรียม 2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดนี้ เป็นห้องที่ใช้พื้นที่ซ้อนทับกันใน 4 รูปแบบ คือ แบบพื้นที่ส่วนกลางห้องว่างโดยเคลื่อนย้ายของไปทางด้านซ้ายของห้อง แบบเก้าอี้รูปครึ่งวงกลมด้านขวาของห้องฝั่งที่มีกระดานไวท์บอร์ดเพื่อใช้ในการเรียนรู้ของเด็ก แบบจัดโต๊ะและเก้าอี้เป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมแบบเป็นกลุ่ม และจัดแบบห้องนอนโดยนำเบาะพลาสติกมาปูเรียงกันโดยทั่วห้องเพื่อให้เด็กนอนกลางวันหลังจากรับประทานอาหาร

ภาพที่ 4.18 แสดงรูปแบบการปรับเปลี่ยนผังพื้นที่ใช้สอยภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2

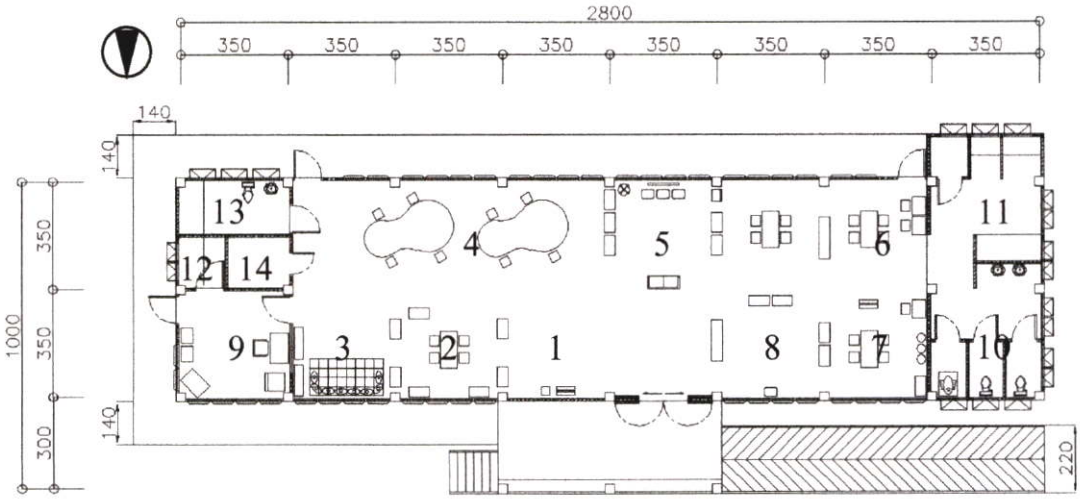
2) อาคารห้องสมุดของเล่น

อาคารห้องสมุดของเล่นเป็นอาคารชั้นเดียวยกพื้นสูงจากระดับดิน 1.50 เมตร รูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า อาคารห้องสมุดของเล่นนี้ใช้เพื่อการทำกิจกรรมเสรี (เล่นตามมุมต่างๆ) ของเด็กกลุ่มอายุ 2-3 ปี และ 3-6 ปี โดยภายในอาคารจัดแบ่งส่วนพื้นที่เล่นเด็กเป็นมุมต่างๆ ประกอบไปด้วย ส่วนโฮมรูม มุมคณิตศาสตร์และภาษา มุมนิทาน มุมอิสระ มุมบทบาทสมมุติ มุมวิทยาศาสตร์ มุมศิลปะ มุมบล๊อก มีห้องเก็บอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ 1 ห้อง ห้องเก็บของ 1 ห้อง ห้องน้ำเจ้าหน้าที่ 2 ห้อง ห้องเปลี่ยนผ้าอ้อม 1 ห้อง และห้องน้ำเด็ก 1 ห้อง อาคารห้องสมุดของเล่นนี้มีพื้นที่การใช้งานรวมทางสัญจรแล้วเท่ากับ 225.50 ตารางเมตร

1. มุมโฮมรูม
2. มุมคณิตศาสตร์และภาษา
3. มุมนิทาน
4. มุมอิสระ
5. มุมบทบาทสมมุติ
6. มุมวิทยาศาสตร์
7. มุมศิลปะสิ่งประดิษฐ์
8. มุมบล๊อกไม้
9. ห้องเก็บโสตทัศนูปกรณ์
10. ห้องน้ำเด็ก
11. ห้องเปลี่ยนผ้าอ้อม
12. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่
13. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่
14. ห้องเก็บของ

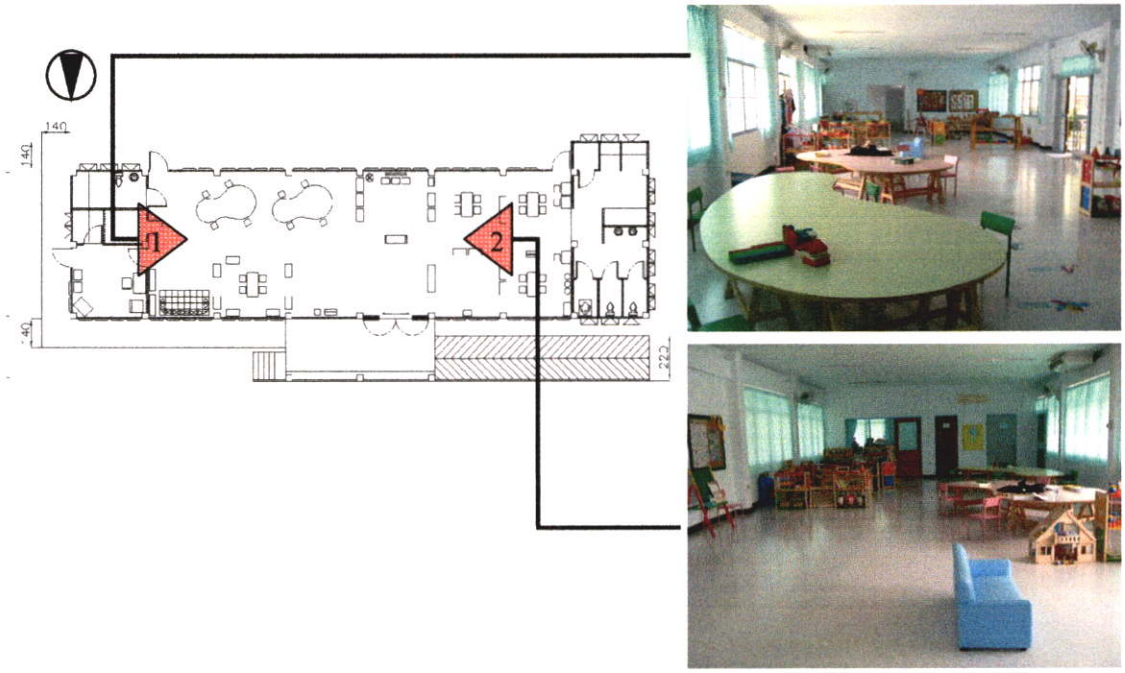
ภาพที่ 4.19 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารห้องสมุดของเล่น

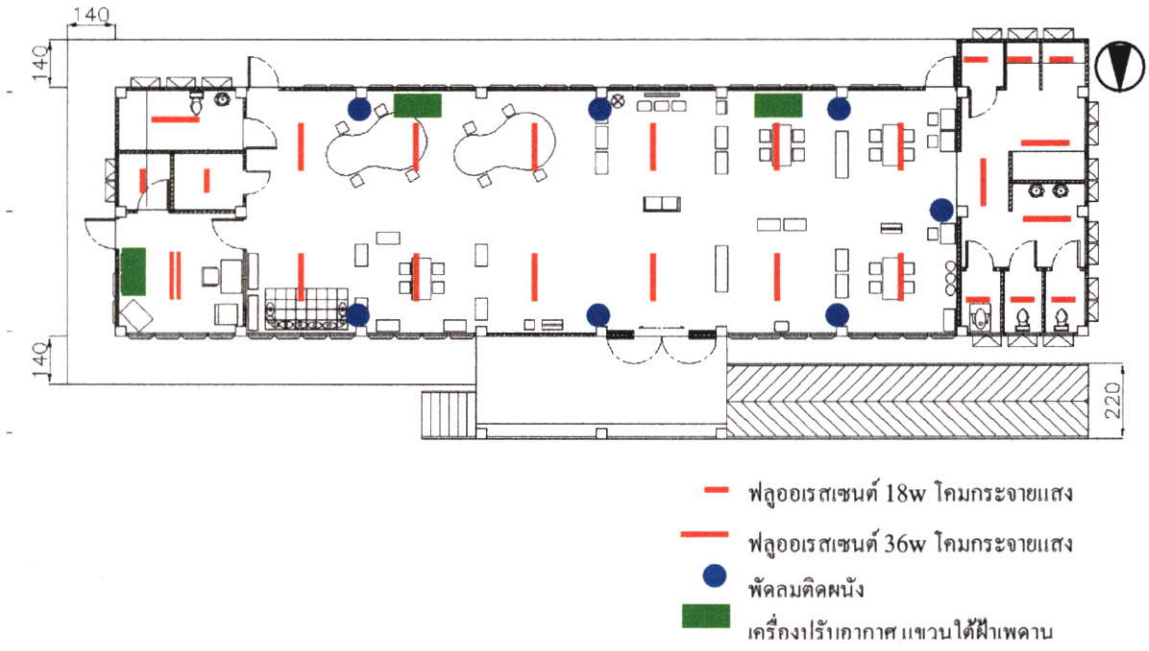
1. มุมโฮมรูม
2. มุมคณิตศาสตร์และภาษา
3. มุมนิทาน
4. มุมอิสระ
5. มุมบทบาทสมมุติ
6. มุมวิทยาศาสตร์
7. มุมศิลปะสิ่งประดิษฐ์
8. มุมบล็อกไม้
9. ห้องเก็บโสตทัศนูปกรณ์
10. ห้องน้ำเด็ก
11. ห้องเปลี่ยนผ้าอ้อม
12. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่
13. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่
14. ห้องเก็บของ

ภาพที่ 4.20 แสดงผังพื้นภายในอาคารห้องสมุดของเล่น

ลักษณะสภาพแวดล้อมภายในอาคารห้องสมุดของเล่น เป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีพื้นที่ใช้สอยรวมทางสัญจรเท่ากับ 225.50 ตารางเมตร โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กระบบเสาและคาน พื้นเป็นคอนกรีตปูทับด้วยพรมยางแบบผืนหน้ากว้าง 2 เมตรตลอดทั้งห้อง ผนังอาคารเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนเรียบครึ่งแผ่นทาสีฟ้าอ่อน มีหน้าต่างบานเกร็ดกระจกใสปรับระดับตลอดแนวผนังอาคาร ฝ้าเพดานกรุยิปซั่มบอร์ดฉาบเรียบสูงจากพื้นเท่ากับ 3 เมตร ฝ้าเพดานติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์ในดวงโคมกระจายแสงฝังเสมอฝ้าเป็นระยะ และมีพัดลมติดผนังช่วยระบายอากาศในอาคารติดตั้งเป็นระยะเช่นกัน เครื่องเรือนภายในอาคารห้องสมุดของเล่นส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่จำจากไม้และมีขนาดที่เล็กกว่าเครื่องเรือนปกติ ซึ่งเหมาะสำหรับการใช้งานของเด็ก เครื่องเรือนมีสีสันที่สดใสหลากหลายสีคละกันไปทั่วทั้งห้อง

ภาพที่ 4.21 แสดงบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในอาคารห้องสมุดของเล่น

ภาพที่ 4.22 แสดงตำแหน่งหลอดไฟฟ้า พัดลม และเครื่องปรับอากาศ ในงานฝ้าเพดาน

1) ส่วนพื้นที่โฮมรูม

5) มุมบทบาทสมมุติ

2) มุมคณิตศาสตร์และภาษา

6) มุมวิทยาศาสตร์

3) มุมนิทานและตุ๊กตา

7) มุมศิลปะสิ่งประดิษฐ์

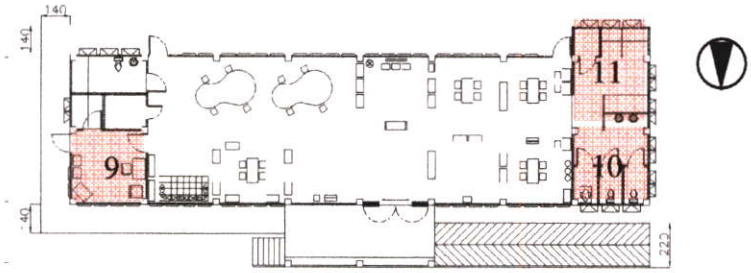

4) มุมอิสระ

8) มุมบล๊อก

ภาพที่ 4.23 แสดงการจัดแบ่งส่วนพื้นที่เป็นมุมต่างๆ ภายในอาคารห้องสมุดของเล่น

9) ห้องเก็บอุปกรณ์โสตฯ

10) ห้องน้ำเด็ก

11) ห้องเปลี่ยนผ้าอ้อมเด็ก

ภาพที่ 4.24 แสดงบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในส่วนพื้นที่ต่างๆ ในอาคารห้องสมุดของเล่น

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมภายในอาคารห้องสมุดของเล่นทำให้ทราบถึงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในแต่ละมุมต่างๆ ซึ่งจะมีลักษณะที่ต่างกันไป โดยจะแสดงให้เห็นตามลำดับดังนี้ คือ

ส่วนโฮมรูม

ส่วนโฮมรูมเป็นส่วนพื้นที่ ที่ครูพัฒนาการจะชี้แจง อบรม แนะแนวการเล่นให้แก่เด็กก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมเสรีทุกครั้ง โดยครูจะนั่งอยู่บนเก้าอี้ด้านหน้าและให้เด็กนั่งบนพื้นเป็นรูปครึ่งวงกลม อุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในส่วนโฮมรูมนี้ประกอบไปด้วย เก้าอี้ที่ครูใช้นั่ง กระดานไวท์บอร์ด และบอร์ดติดผนังที่ใช้ติดรายชื่อเด็กดีประจำสัปดาห์

ภาพที่ 4.25 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมโฮมรูม

มุมคณิตศาสตร์และภาษา

มุมคณิตศาสตร์และภาษานี้จะเป็นมุมที่มีของเล่นเกี่ยวกับการจับคู่เหมือนตัวเลขและตัวพยัญชนะ เป็นมุมที่ให้เด็กได้เริ่มรู้จักการนับและรู้จักตัวพยัญชนะต่างๆ ในภาษาไทย ของเล่นในมุมนี้ส่วนใหญ่จะเป็นของเล่นที่ทำจากไม้ เด็กสามารถสัมผัสและหยิบจับได้ด้วยตัวเอง

ภาพที่ 4.26 แสดงลักษณะเครื่องเล่นในมุมคณิตศาสตร์และภาษา

มุมนิทานและตุ๊กตา

ในมุมนิทานและตุ๊กตานี้จะเป็นมุมที่รวบรวมหนังสือภาพ การ์ตูน นิทาน จัดเก็บไว้บนชั้นวางหนังสือและมีตุ๊กตาหลากหลายรูปแบบวางอยู่ด้วย ส่วนพื้นที่ในมุมนี้จะไม่มีโต๊ะและเก้าอี้สำหรับนั่งแต่จะให้เด็กได้นั่งหรือนอนเล่นบนพื้นซึ่งได้ปูโฟมยางรูปจิ๊กซอว์เอาไว้

ภาพที่ 4.27 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมนิทานและตุ๊กตา

มุมอิสระ

ในมุมนี้จะเป็นส่วนพื้นที่ ที่จัดโต๊ะและเก้าอี้ให้เด็กได้นั่งเล่นกันอย่างอิสระ โดยเด็กจะหยิบของเล่นมาจากมุมคณิตศาสตร์และภาษา หรือมุมบทบาทสมมุติแล้วเดินมานั่งเล่นในส่วนนี้

ภาพที่ 4.28 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมอิสระ

มุมบทบาทสมมุติ

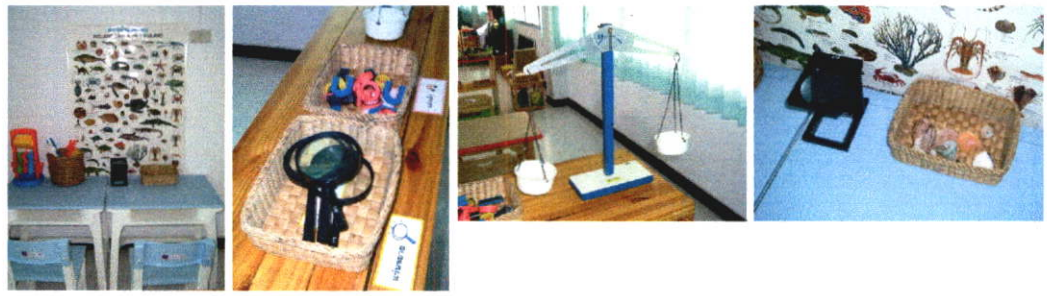
ในมุมบทบาทสมมุตินี้จะเป็นส่วนที่เก็บของเล่นประเภทเครื่องแต่งกายสมมุติเลียนแบบอาชีพต่างๆ อุปกรณ์เสมือนจริงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องครัว จานช้อน โทรศัพท์ แว่น กล้องถ่ายรูป โซฟา ผ้าห่ม ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้จินตนาการสมมุติตัวเองตามบทบาทต่างๆ ที่พวกเขาอยากเป็นการเล่นพ่อ แม่ ลูก ตำรวจ ทหาร เป็นต้น

ภาพที่ 4.29 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมบทบาทสมมุติ

มุมวิทยาศาสตร์

มุมวิทยาศาสตร์นี้จะเก็บของเล่นที่เป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ให้เด็กได้เล่นได้ทดลองด้วยตัวเอง

ภาพที่ 4.30 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมวิทยาศาสตร์

มุมศิลปะและสิ่งประดิษฐ์

มุมศิลปะและสิ่งประดิษฐ์นี้จะเก็บอุปกรณ์การเล่นในเชิงศิลปะ เช่น กระดาษ สี พู่กัน จานสี ดินน้ำมัน และวัสดุเหลือใช้ที่สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นชิ้นงานได้ ที่ผนังห้องของมุมศิลปะฯ นี้จะมีบอร์ดติดผลงานที่เด็กได้ทำด้วยตัวเองไว้แสดงด้วย

ภาพที่ 4.31 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมศิลปะและสิ่งประดิษฐ์

มุมบล็อก

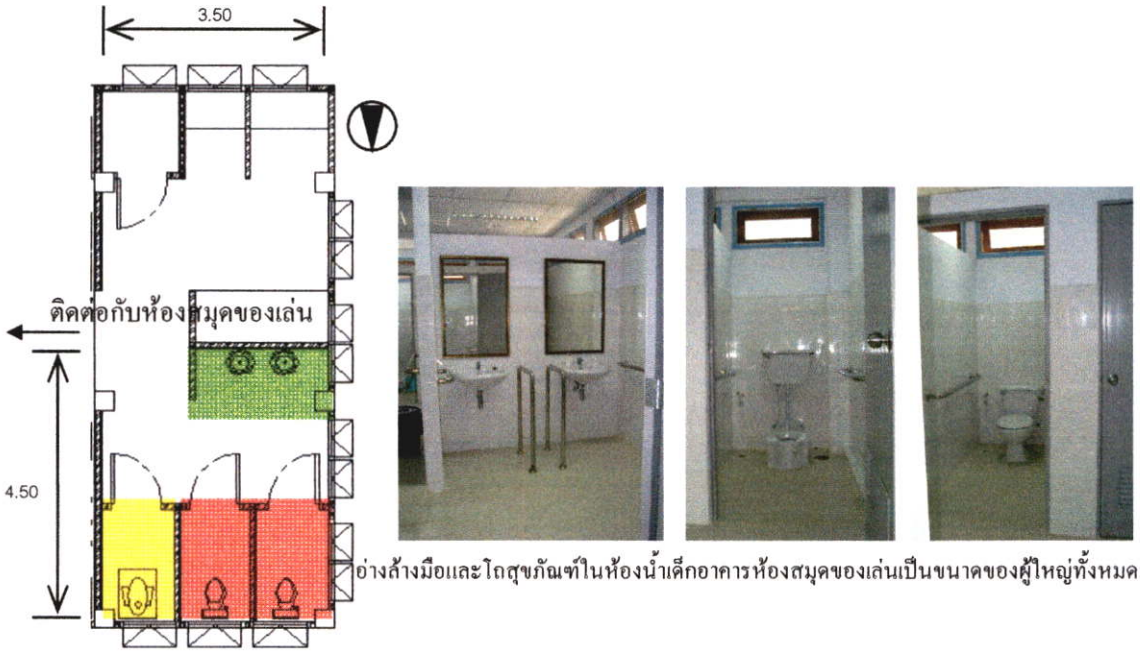
มุมบล็อกนี้จะเก็บของเล่นประเภทบล็อกไม้ ที่มีรูปร่าง ขนาดและสีสันต่างๆกัน เพื่อให้เด็กได้ฝึกกล้ามเนื้อมือในการหยิบจับ และใช้จินตนาการในการคิดต่อบล็อกไม้ให้เป็นรูปแบบต่างๆ

ภาพที่ 4.32 แสดงลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมบล็อก

ส่วนห้องน้ำเด็กภายในอาคารห้องสมุดของเล่น

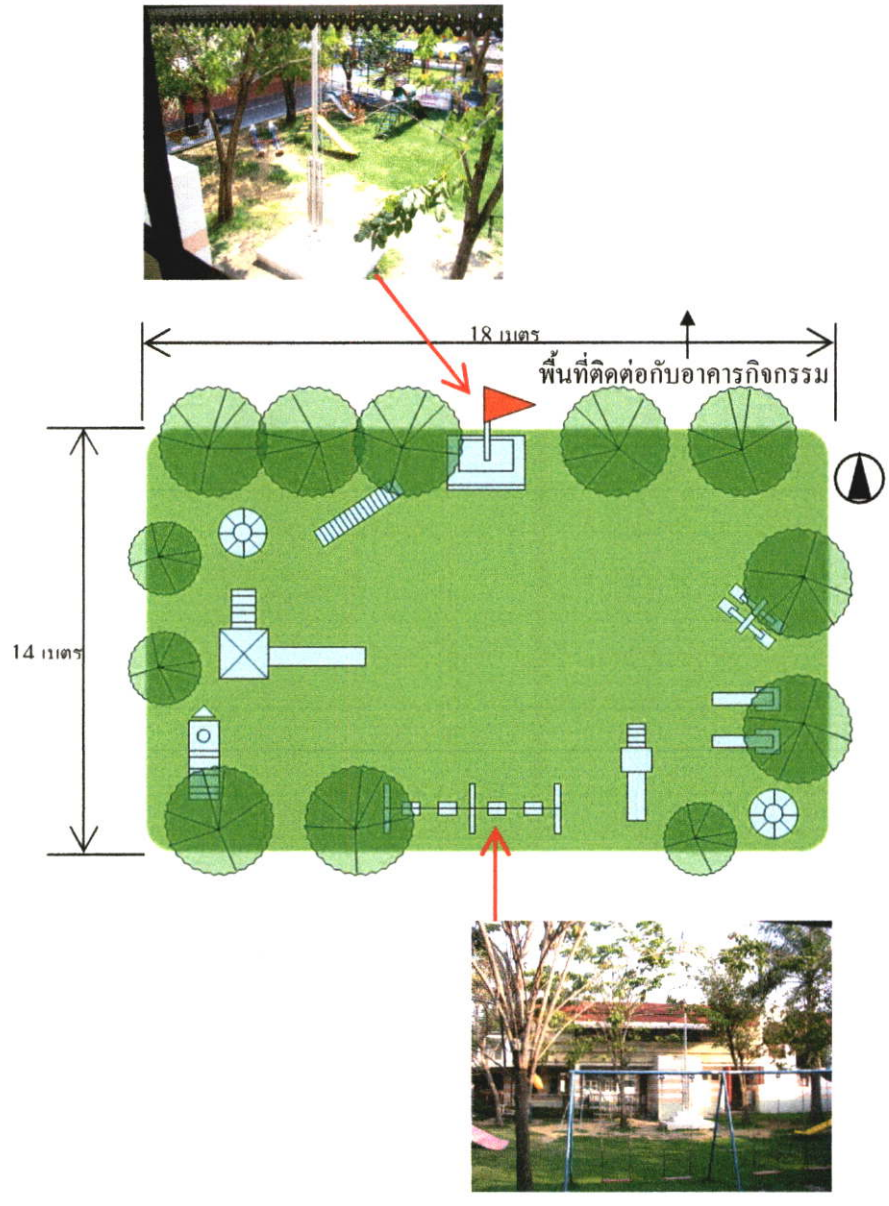
ห้องน้ำของเด็กในอาคารห้องสมุดของเล่นนี้มีขนาด 3.50 x 4.50 เมตร หรือ 15.75 ตารางเมตร จะอยู่ทางด้านขวาสุดของอาคาร ประกอบไปด้วยอ่างล้างมือ 2 อ่าง และห้องน้ำ 3 ห้อง แต่ขนาดและความสูงของอ่างล้างมือและโถสุขภัณฑ์ภายในห้องน้ำของเด็กนี้เป็นขนาดใหญ่ทั้งหมด ไม่ได้จัดเตรียมให้เป็นขนาดเล็กสำหรับเด็กเลย

ภาพที่ 4.33 แสดงส่วนห้องน้ำเด็กในอาคารห้องสมุดของเล่น

3) ส่วนสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

สนามเด็กเล่นด้านหน้าอาคารกิจกรรมเป็นสนามเด็กเล่นที่มีขนาด 252 ตารางเมตร หรือ 14 x 18 เมตร มีลักษณะเป็นสนามหญ้า มีเสาธงชาติอยู่ทางส่วนด้านหน้าอาคาร บริเวณรอบๆ สนามวางเครื่องเล่น ชิงช้า ม้าลื่น ม้าหมุน ส่วนตรงกลางสนามจะเว้นไว้เป็นที่ว่างเพื่อให้เด็กได้ใช้ยืนเคารพธงชาติ และประกอบกิจกรรมกลางแจ้ง

ภาพที่ 4.34 แสดงบริเวณสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม ของสถานสงเคราะห์ปากเกร็ดปัจจุบันมีจำนวนทั้งหมด 11 ชิ้น ประกอบด้วย ม้ากระดก 1 ชุด กระดานลื่น 4 ชุด ม้าหมุน 2 ชุด บันไดโค้ง 1 ชุด ชิงช้า 2 ชุด และรถไฟเลื่อน 1 ชุด

รถไฟเลื่อน

กระดานลื่น

ม้ากระดกและกระดานลื่น

บันไดโค้ง

กระดานลื่นตัวใหญ่

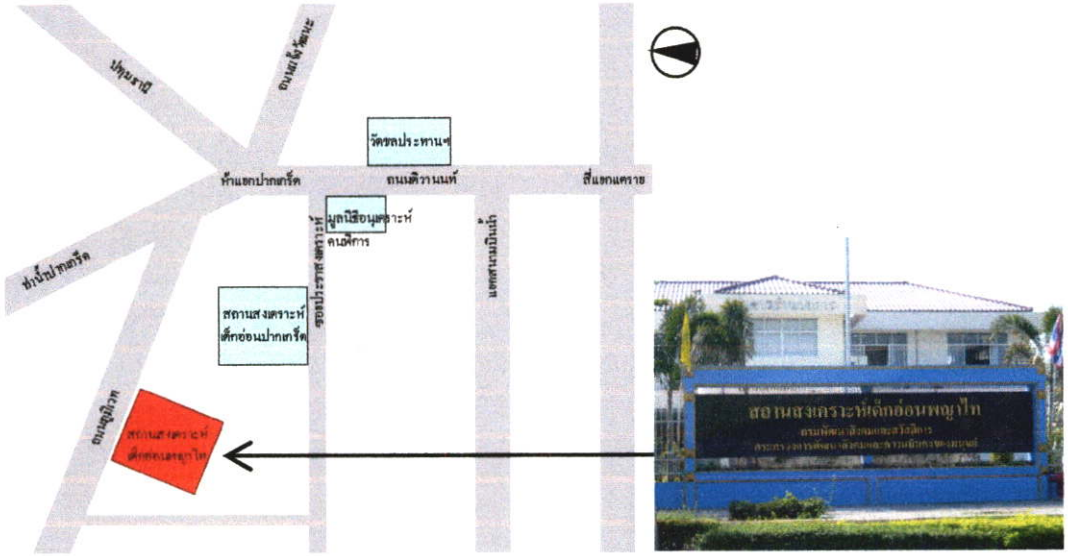
ชิงช้า

ภาพที่ 4.35 แสดงลักษณะสภาพแวดล้อมและรูปแบบเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

4.3.2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

4.3.2.1 สถานที่ตั้งสถานสงเคราะห์

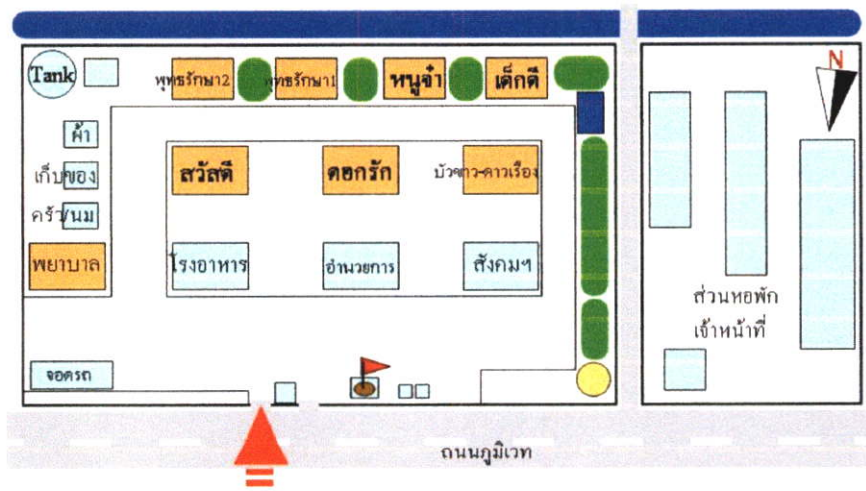
สถานที่ตั้ง เลขที่ 78/24 หมู่ที่ 1 ถนนภูมิเวท ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 ตั้งอยู่ใกล้กับห้าแยกปากเกร็ด เข้ามาทางถนนภูมิเวทประมาณ 500 เมตร

ภาพที่ 4.36 แสดงที่ตั้งของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

4.3.2.2 การวางผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์

ผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทแบ่งพื้นที่เป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ โดยทางฝั่งทิศตะวันออกหรือทางซ้ายมือจากทางเข้าด้านถนนภูมิเวท พื้นที่ประมาณ 7 ไร่ ทำเป็นส่วนสถานที่ทำการของสถานสงเคราะห์และทางฝั่งทิศตะวันตกหรือทางขวามืออีกประมาณ 3 ไร่ ทำเป็นส่วนบ้านพักและหอพักเจ้าหน้าที่

ภาพที่ 4.37 แสดงผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

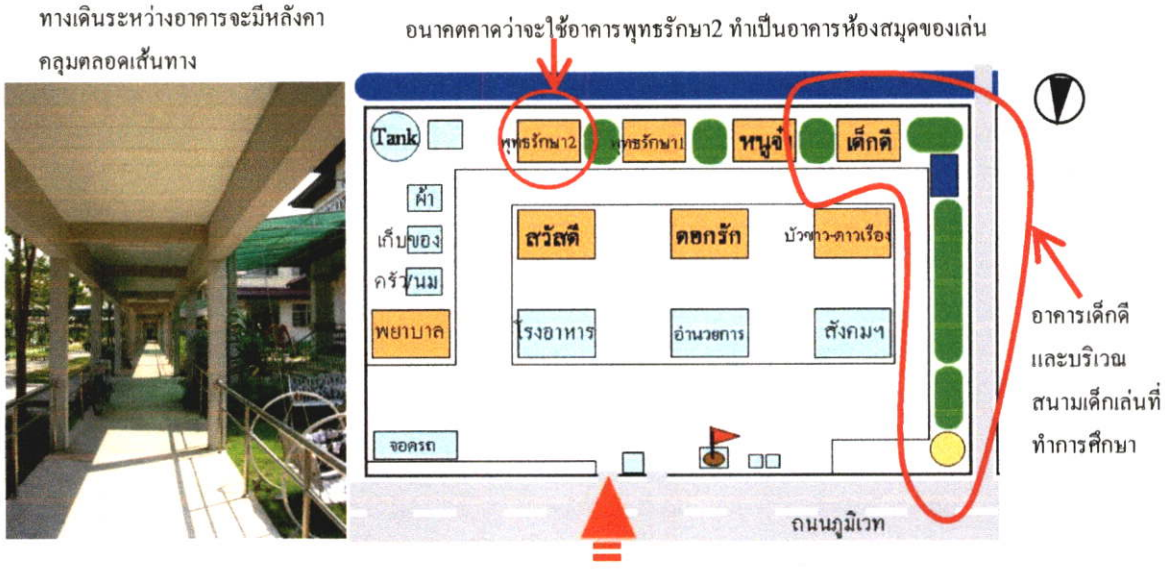
ผังบริเวณภายในส่วนทำการสถานสงเคราะห์แบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ส่วนด้านหน้าจะเป็นลานจอดรถ อาคารอำนวยการหรือฝ่ายบริหารสถานสงเคราะห์ อาคารฝ่ายสังคมสงเคราะห์ อาคาร

โรงอาหารและหอประชุม ส่วนด้านหลังจะเป็นส่วนพักอาศัยของเด็กทั้งหมด ในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทนี้ ไม่ได้จัดอาคารเรียนแยกไว้เฉพาะสำหรับเด็กกลุ่มโต แต่จะจัดให้อยู่ในอาคารเดียวกันกับอาคารพักอาศัยโดยให้พักอาศัยที่ชั้นบนของอาคารและชั้นล่างเป็นส่วนกิจกรรม

4.3.2.3 ส่วนพื้นที่กิจกรรมที่เลือกทำการศึกษา

ส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษาในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท แบ่งเป็น 3 ส่วนหลักๆ ได้แก่

1) ส่วนห้องกิจกรรม จะอยู่บริเวณชั้นล่างของอาคารเด็กดี
2) ส่วนสนามเด็กเล่น และบ่อทราย
3) ศาลาอเนกประสงค์

ภาพที่ 4.38 แสดงส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษาในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

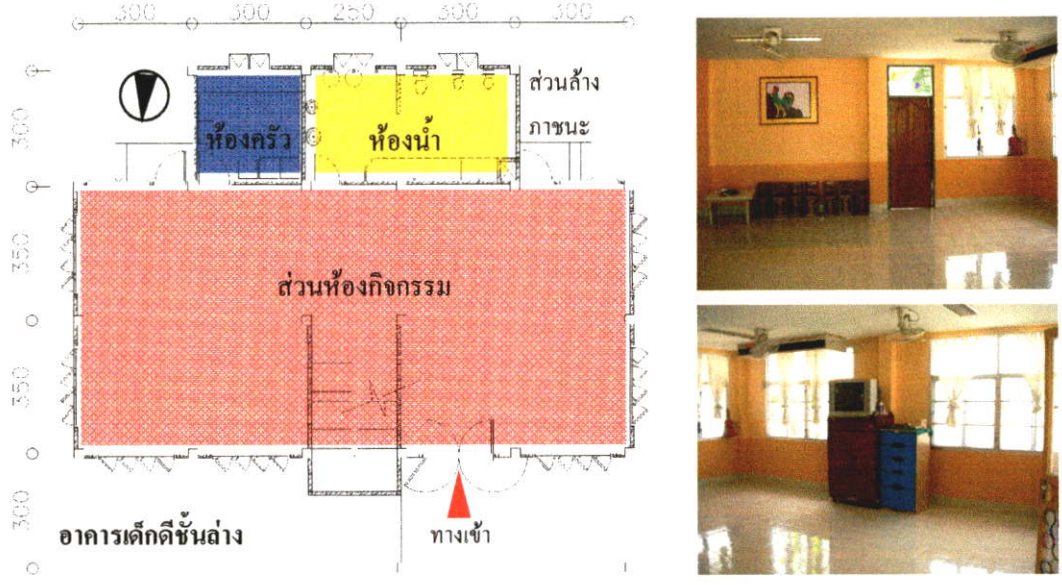
1) ส่วนห้องกิจกรรม

อาคารเด็กดี เป็นอาคาร 2 ชั้น ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของส่วนที่ทำการสถานสงเคราะห์ฯ โดยห้องกิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทนี้จะอยู่ที่บริเวณชั้นล่างของอาคารเด็กดี ส่วนชั้นบนของอาคารจะเป็นห้องนอนเด็ก

ห้องกิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี มีขนาด 7.00 x 14.50 เมตร หรือเท่ากับ 101.50 ตารางเมตร และมีส่วนห้องน้ำเชื่อมต่อกันทางด้านหลังของอาคาร ขนาดห้องน้ำ 3.00 x 5.50 เมตร หรือเท่ากับ 16.50 ตารางเมตร

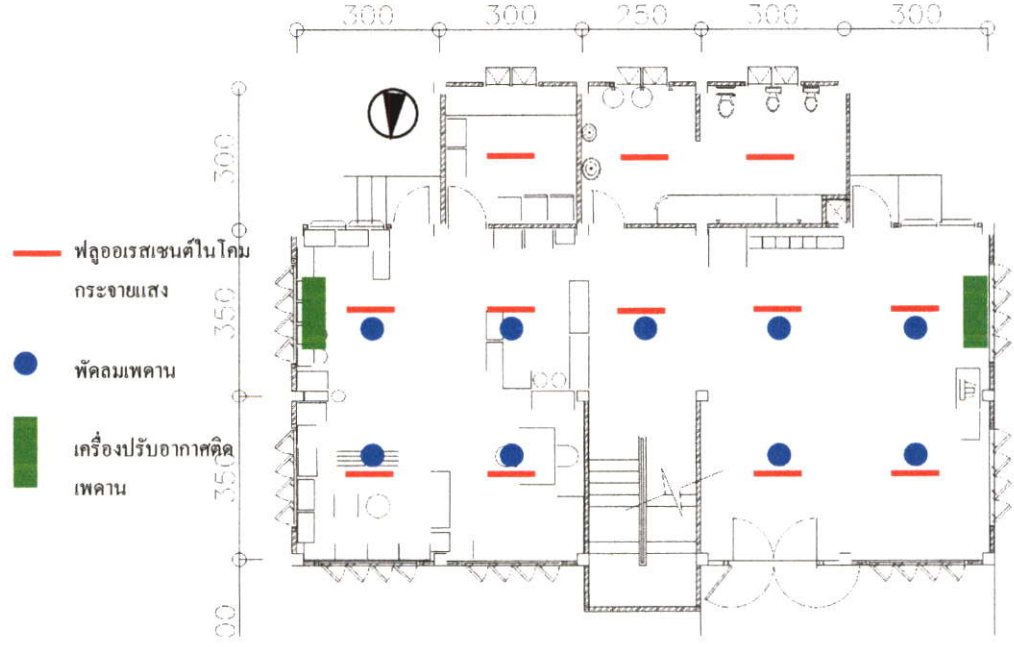
โครงสร้างอาคารห้องกิจกรรมเด็กดีเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กระบบเสาและคาน พื้นเป็นคอนกรีตปูทับด้วยกระเบื้องเซรามิกขนาด 0.30 x 0.30 เมตร ผนังอาคารเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูน

เรียบครึ่งแผ่นทาสี มีหน้าต่างบานเปิดกระจกใสและบานเกร็ดกระจกใสติดผ้าม่าน ฝ้าเพดานยิปซั่ม ฉาบเรียบ

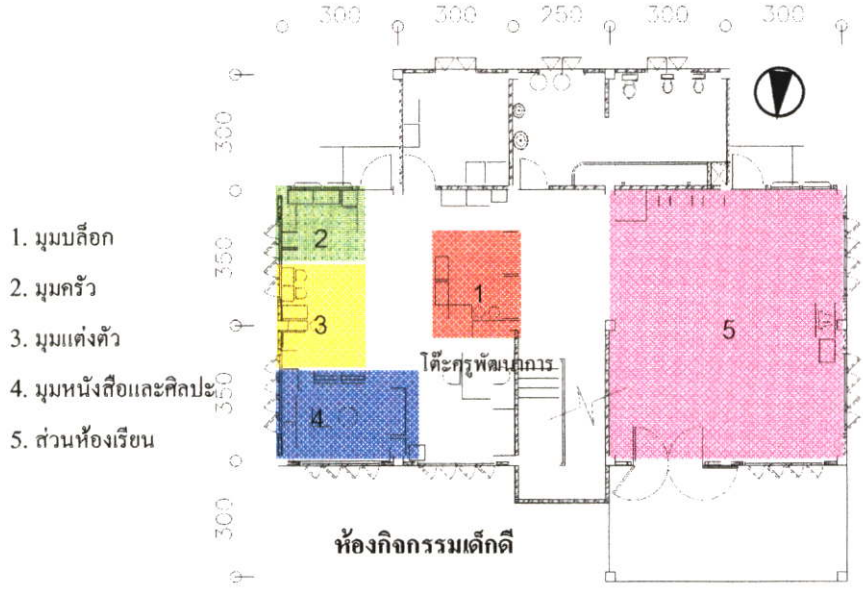
ภาพที่ 4.39 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่และบรรยากาศภายในอาคารเด็กดีชั้นล่าง

งานระบบฝ้าเพดานเป็นฝ้ายิปซั่มฉาบเรียบสูงจากพื้น 2.70 เมตร ติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์ 36w ในดวงโคมแบบกระจายแสงและพัดลมเพดาน อย่างละ 9 จุดกระจายทั่วห้อง และมีเครื่องปรับอากาศ 2 ตัว (เครื่องปรับอากาศจะใช้เฉพาะวันที่มีอากาศร้อนมากเป็นพิเศษเท่านั้นเพื่อประหยัดพลังงาน)

ภาพที่ 4.40 แสดงตำแหน่งดวงโคม พัดลมเพดาน และเครื่องปรับอากาศในห้องกิจกรรมเด็กดี

การจัดส่วนพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเด็กดี แบ่งเป็น 2 ส่วนหลักได้แก่ ส่วนห้องของเล่น ที่จัดของเล่นเป็นมุมต่างๆประกอบด้วย มุมบล็อก มุมครัว มุมแต่งตัว มุมหนังสือและศิลปะ และส่วนห้องเรียนจะเป็นส่วนสำหรับใช้ทำกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมสงบ โดยเด็กที่ทำกิจกรรมในห้องกิจกรรมเด็กดีนี้มี 11 คน จะไม่นับรวมเด็กที่ออกไปเรียนโรงเรียนภายนอก อีก 14 คน

ภาพที่ 4.41 แสดงการจัดส่วนพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเด็กดี

มุมบล็อก

มุมบล็อกนี้จะเก็บของเล่นประเภทบล็อกไม้และตัวต่อประเภทต่างๆ ที่มีรูปร่าง ขนาด และสีสันต่างๆ กัน เพื่อให้เด็กได้เล่นฝึกกล้ามเนื้อมือและจินตนาการในการต่อให้เป็นรูปต่างๆ

ภาพที่ 4.42 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมบล็อก ห้องกิจกรรมเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท

มุมครัว

มุมครัวนี้จะเก็บของเล่นประเภทอุปกรณ์ทำอาหาร อุปกรณ์ทำขนม เตา จาน หม้อ ผัก ผลไม้ จำลอง ฯลฯ ให้เด็กได้เล่น

ภาพที่ 4.43 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมครัว ห้องกิจกรรมเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท

มุมแต่งตัว

มุมแต่งตัวนี้จะเก็บของเล่นประเภทเสื้อผ้าจำลองอาชีพต่างๆ เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันจำลอง โต๊ะแต่งตัว เพื่อให้เด็กได้เล่นบทบาทสมมุติ

ภาพที่ 4.44 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมแต่งตัว ห้องกิจกรรมเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท

มุมหนังสือและศิลปะ

มุมนี้จะเก็บสมุดภาพ หนังสือ นิทาน อุปกรณ์การเขียน และมีโต๊ะญี่ปุ่นสำหรับเขียนหนังสือ 2 ตัวและกระดานไวท์บอร์ด ในส่วนมุมนี้พื้นจะปูด้วยโฟมยาง

ภาพที่ 4.45 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรม มุมหนังสือและศิลปะ ห้องกิจกรรมเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท

ส่วนห้องเรียน

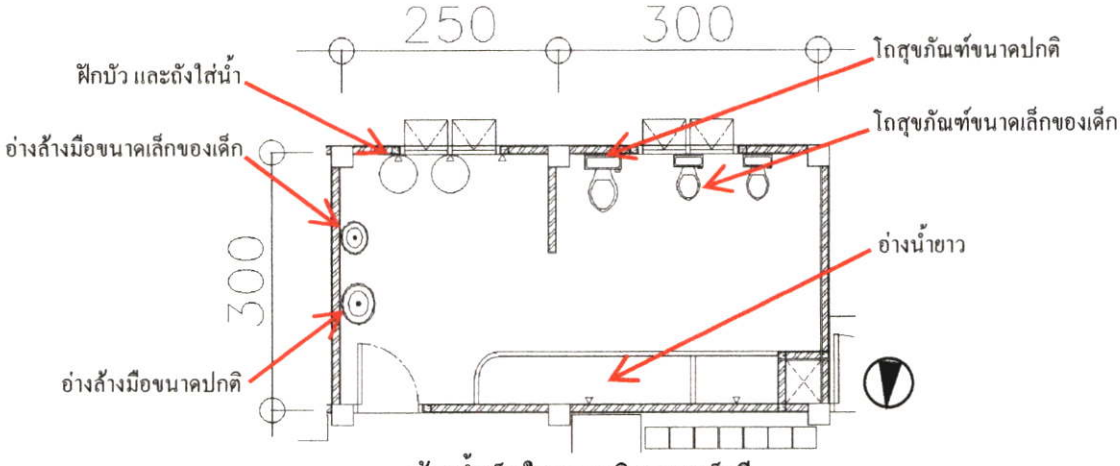
ส่วนนี้จะเป็นพื้นที่ว่างใช้สำหรับทำกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมสงบ ใช้เป็นส่วนนันทนาการ พักผ่อน และใช้รับประทานอาหารเช้าและเย็น โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบห้องไปตามเวลา อุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในส่วนพื้นที่นี้จะมี โต๊ะ เก้าอี้ ทีวี ชั้นวางทีวีและที่เก็บอุปกรณ์วีซีดี

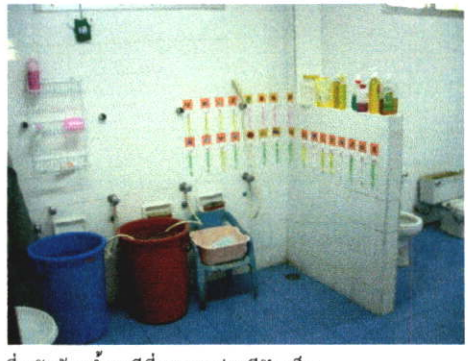
ภาพที่ 4.46 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในส่วนห้องเรียน อาคารเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท

ห้องน้ำเด็กภายในอาคารกิจกรรมเด็กดี

ห้องน้ำเด็กภายในอาคารกิจกรรมเด็กดีนี้อยู่ด้านหลังของห้องกิจกรรม มีขนาด 3.00 x 5.50 เมตร หรือเท่ากับ 16.50 ตารางเมตร พื้นและผนังปูกระเบื้องเซรามิก ภายในมีอ่างล้างมือ 2 อ่าง โถสุขภัณฑ์ 3 โถ อ่างใส่น้ำยาว 1 อ่าง และ ถังใส่น้ำ

ห้องน้ำเด็ก ในอาคารกิจกรรมเด็กดี

ที่ผนังห้องน้ำจะมีที่แขวนแปรงสีฟันเด็ก

ฝักบัวและถังเก็บน้ำ

อ่างล้างมือมี 2 ขนาด

อ่างใส่น้ำอาบแบบยาว

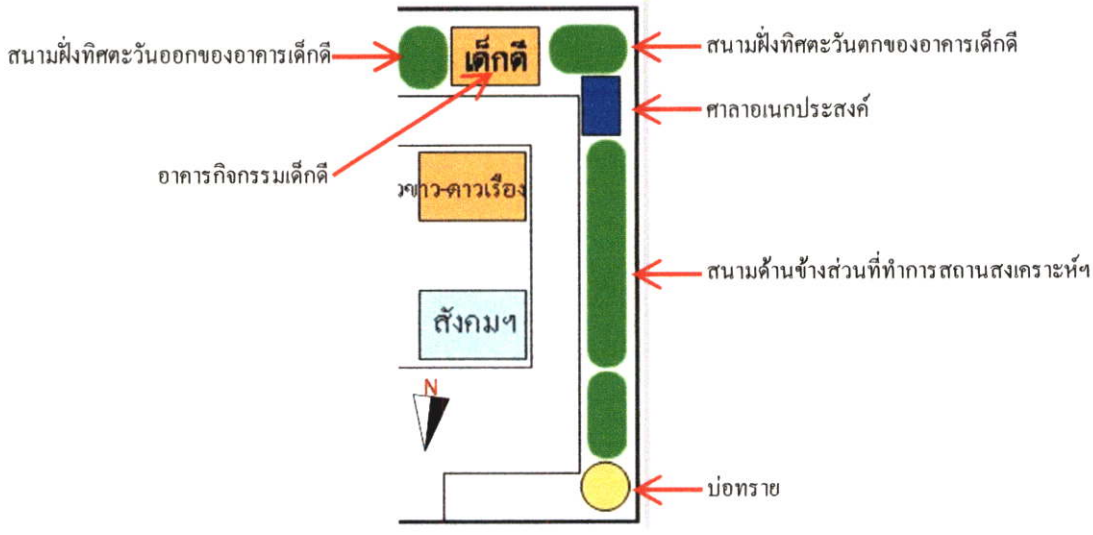

โถสุขภัณฑ์มี 2 ขนาด

ภาพที่ 4.47 แสดงผังและลักษณะห้องน้ำเด็ก ในอาคารกิจกรรมเด็กดี บ้านเด็กอ่อนพญาไท

2) ส่วนสนามเด็กเล่น และบ่อทราย

สนามเด็กเล่นที่เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท ใช้เล่นโดยปกติจะมีอยู่ 3 สนาม จะอยู่ติดกับอาคารพักอาศัยทางด้านซ้าย 1 สนาม ทางด้านขวา 1 สนาม และทางด้านข้างส่วนที่ทำการสถานสงเคราะห์ฝั่งทิศตะวันตกอีก 1 สนาม ซึ่งในส่วนต่อจากสนามนี้จะมีบ่อทรายอยู่ด้วย

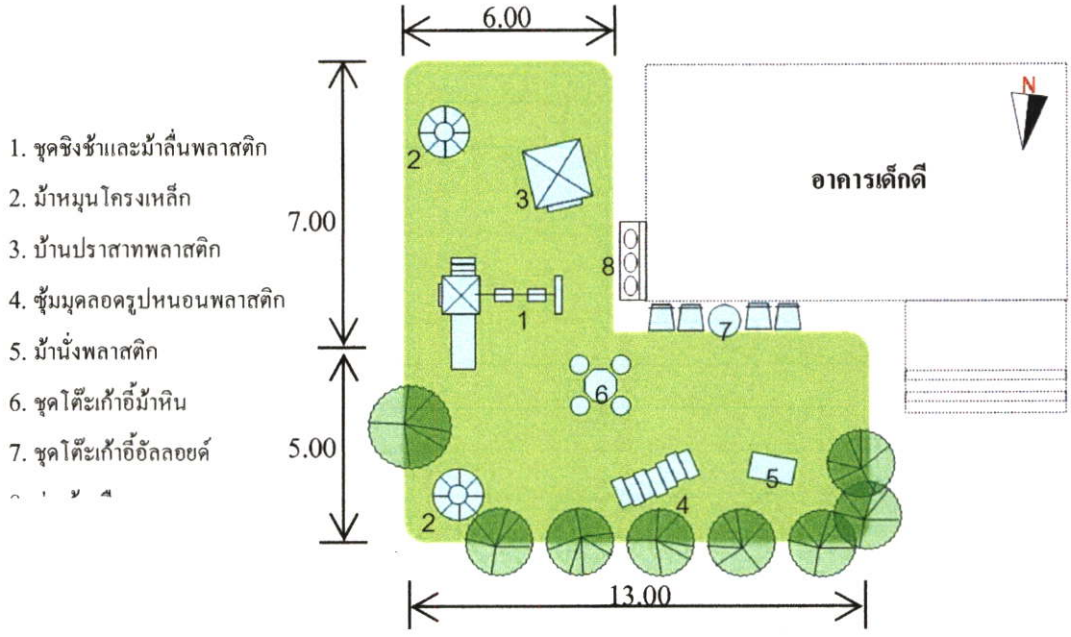
ภาพที่ 4.48 แสดงตำแหน่งสนามเด็กเล่นและบ่อทราย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

สนามเด็กเล่นด้านซ้ายหรือด้านทิศตะวันออกของอาคารเด็กดี

สนามเด็กเล่นนี้มีขนาด 107 ตารางเมตร มีรูปร่างเป็นรูปตัวแอล (L) อยู่ทางด้านซ้ายของอาคารเด็กดี ภายในสนามมีเครื่องเล่นชิงช้า กระดานลื่น ม้าหมุน ซุ้มมุดลอด บ้านปราสาท ชุดนั่งม้าหิน เครื่องเล่นเกือบทั้งหมดทำจากพลาสติก และเหล็ก โดยในสนามเด็กเล่นสนามนี้จะมีอ่างล้างมือของเด็กซึ่งก่อสร้างเพิ่มเติมติดกับตัวอาคารเด็กดี สำหรับใช้ล้างมือหลังจากเมื่อเด็กเล่นเครื่องเล่นเสร็จแล้วด้วย

ภาพที่ 4.49 แสดงตำแหน่งของสนามเด็กเล่นด้านซ้ายของอาคารเด็กดี

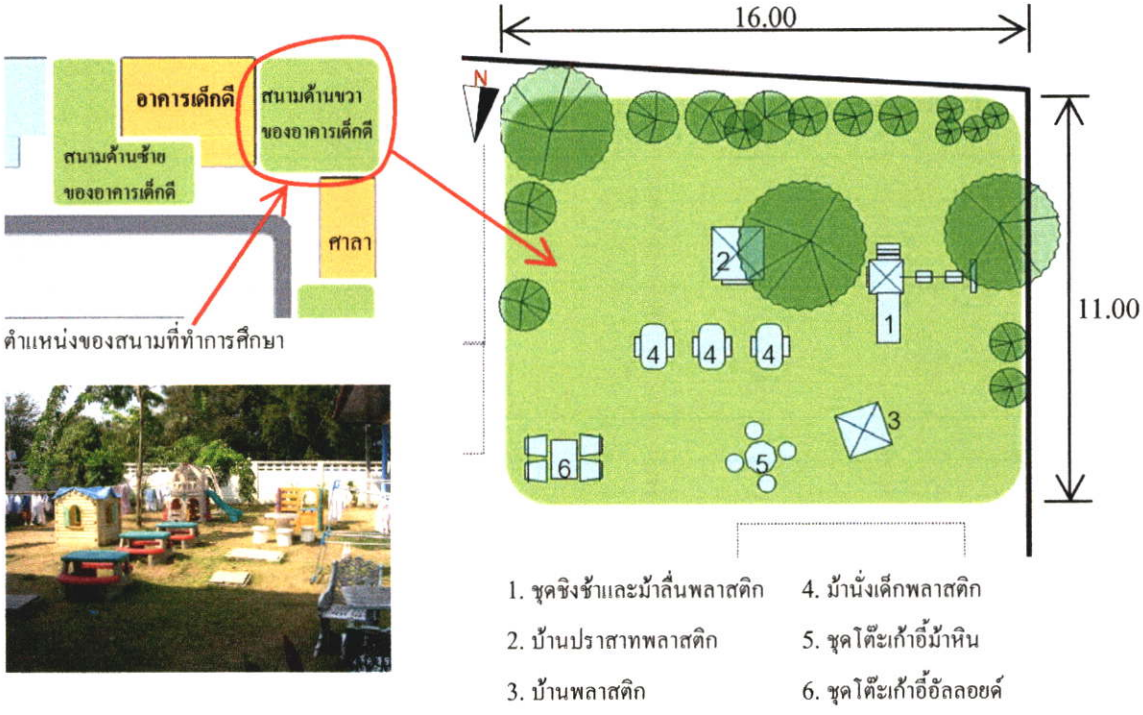
ภาพที่ 4.50 แสดงผังพื้นที่สนามเด็กเล่นด้านซ้ายของอาคารเด็กดี

ภาพที่ 4.51 แสดงสภาพแวดล้อมและเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นด้านซ้ายของอาคารเด็กดี

สนามเด็กเล่นด้านขวาหรือด้านทิศตะวันตกของอาคารเด็กดี

สนามเด็กเล่นนี้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาด 11 x 16 เมตร หรือ 176 ตารางเมตร อยู่ทางด้านขวาหรือทางทิศตะวันตกของอาคารเด็กดี และติดกับศาลาอเนกประสงค์ ภายในสนามมีเครื่องเล่นคล้ายกับสนามทางด้านซ้าย เครื่องเล่นส่วนใหญ่ทำจากพลาสติกและมีสีสันสดใส

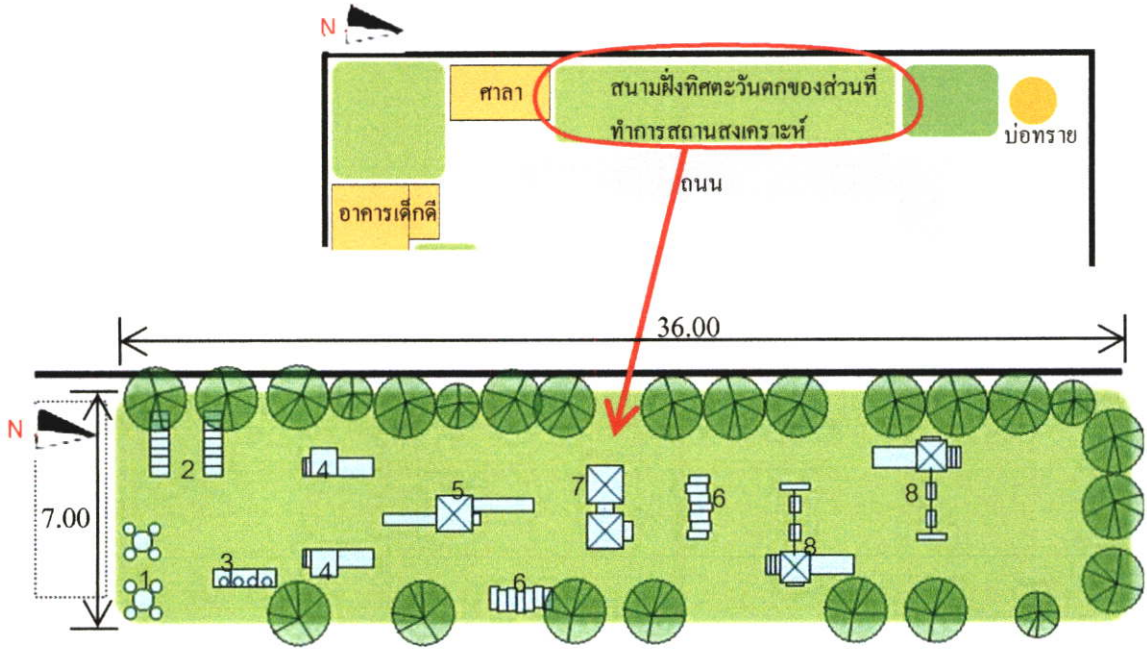
ภาพที่ 4.52 แสดงตำแหน่ง และผังพื้นที่สนามเด็กเล่นฝั่งด้านขวาของอาคารเด็กดี

ภาพที่ 4.53 แสดงสภาพแวดล้อมและเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นด้านขวาของอาคารเด็กดี

สนามเด็กเล่นด้านข้างฝั่งทิศตะวันตกของส่วนที่ทำการสถานสงเคราะห์ฯ

สนามเด็กเล่นนี้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวคล้ายเส้นก๋วยเตี๋ยว มีขนาด 7 x 36 เมตร หรือ 252 ตารางเมตร อยู่ทางด้านขวาสุดหรือทางฝั่งทิศตะวันตกของส่วนที่ทำการสถานสงเคราะห์ฯ ส่วนทางทิศใต้ของสนามนี้ติดกับศาลาอเนกประสงค์ และส่วนทางทิศเหนือของสนามนี้ติดกับบ่อเล่นทราย ภายในสนามมีเครื่องเล่นคล้ายกับสนามเด็กเล่นอีก 2 สนาม เครื่องเล่นส่วนใหญ่ทำจากพลาสติกและเหล็ก มีสีสันสดใส

1. ชุดโต๊ะเก้าอี้ม้าหิน
2. บันไดไต่เหล็ก
3. เครื่องเล่นขับรถยนต์
4. กระดานลื่น
5. กระดานลื่นใหญ่
6. ซุ้มมุดลอดรูปหนอนพลาสติก
7. บ้านปราสาทพลาสติกใหญ่
8. ชุดชิงช้าและม้าลื่นพลาสติก

ภาพบรรยากาศสนามเด็กเล่น จะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว

ภาพที่ 4.54 แสดงตำแหน่ง ผังพื้นที่ และบรรยากาศสนามเด็กเล่น ฝั่งริมด้านทิศตะวันตกของโครงการ

รูปแบบเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นนี้มีอยู่ด้วยกันหลากหลายและมีจำนวนที่มากกว่าอีก 2 สนาม ซึ่งจะแสดงให้เห็นในส่วนล่างนี้

ภาพที่ 4.55 แสดงเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นส่วนริมทางทิศตะวันตกของที่ทำการสถานสงเคราะห์ฯ

บ่อทราย

ส่วนบ่อทรายของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทนี้ เป็นบ่อทรายกลางแจ้ง ตั้งอยู่ต่อเนื่องจากส่วนสนามเด็กเล่นริมฝั่งทางทิศตะวันตกของส่วนที่ทำการ โดยอยู่ติดกับรั้วสถานสงเคราะห์ทางด้านหน้าสุด บ่อทรายมีรูปร่างเป็นวงกลมมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 4 เมตร

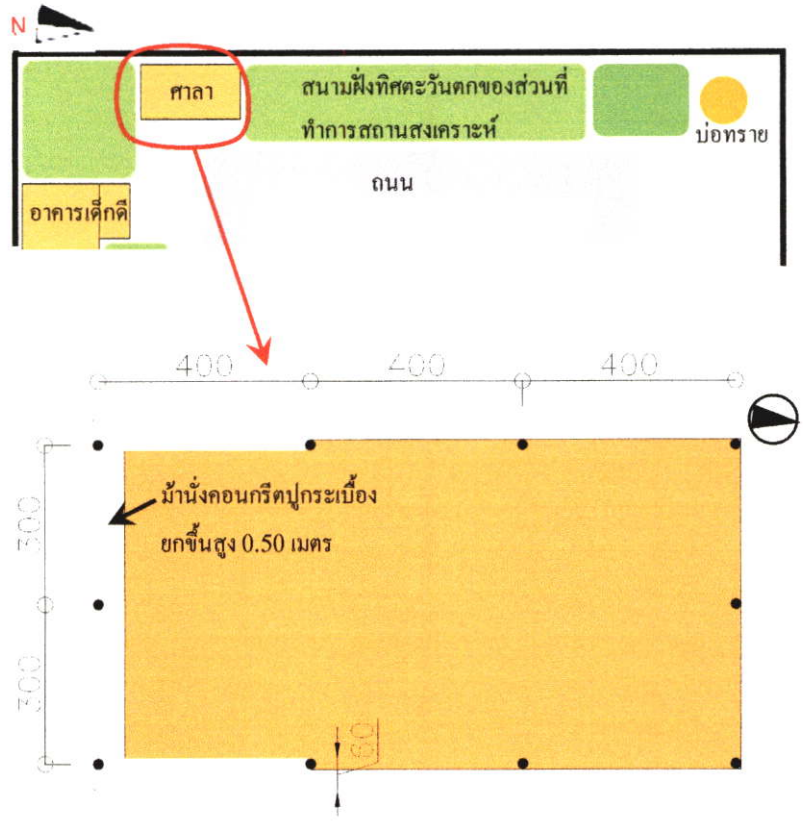

ภาพที่ 4.56 แสดงตำแหน่งและสภาพบ่อทราย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

3) ศาลาอเนกประสงค์

ศาลาอเนกประสงค์เป็นอาคารรูปแบบศาลา เป็นอาคารโปร่งไม่มีผนัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของส่วนที่ทำการสถานสงเคราะห์ฯ ศาลานี้จะใช้สำหรับทำกิจกรรมพิเศษในวาระต่างๆ เช่น กิจกรรมทำอาหาร ทำขนม หรือเมื่อมีแขกมาเยี่ยมเด็กก็จะมาทำกิจกรรมร่วมกับเด็กในศาลานี้

ศาลาอเนกประสงค์มีขนาด 6.00 x 12.00 เมตร หรือเท่ากับ 72 ตารางเมตร โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กระบบเสาและคาน พื้นเป็นคอนกรีตปูทับด้วยกระเบื้องเซรามิกขนาด 0.30 x 0.30 เมตร

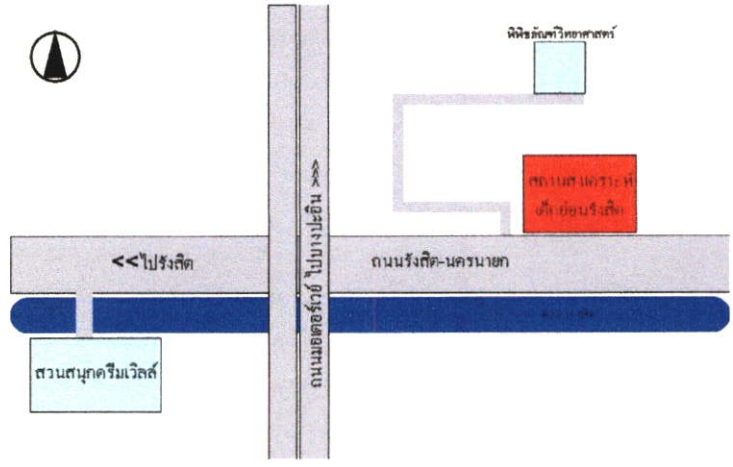
ภาพศาลาอเนกประสงค์

ภาพที่ 4.57 แสดงผังและภาพศาลาอเนกประสงค์ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

4.3.3 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

4.3.3.1 สถานที่ตั้งสถานสงเคราะห์

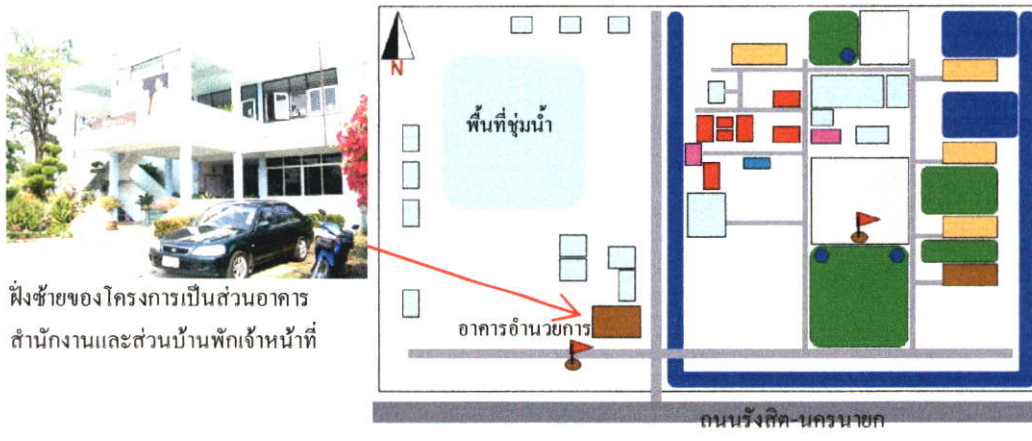
สถานที่ตั้งเลขที่ 2/40 หมู่ที่ 2 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12111 หรือบริเวณคลอง 5 โดยตั้งอยู่ใกล้กับถนนทางด่วนมอเตอร์เวย์

ภาพที่ 4.58 แสดงที่ตั้งของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

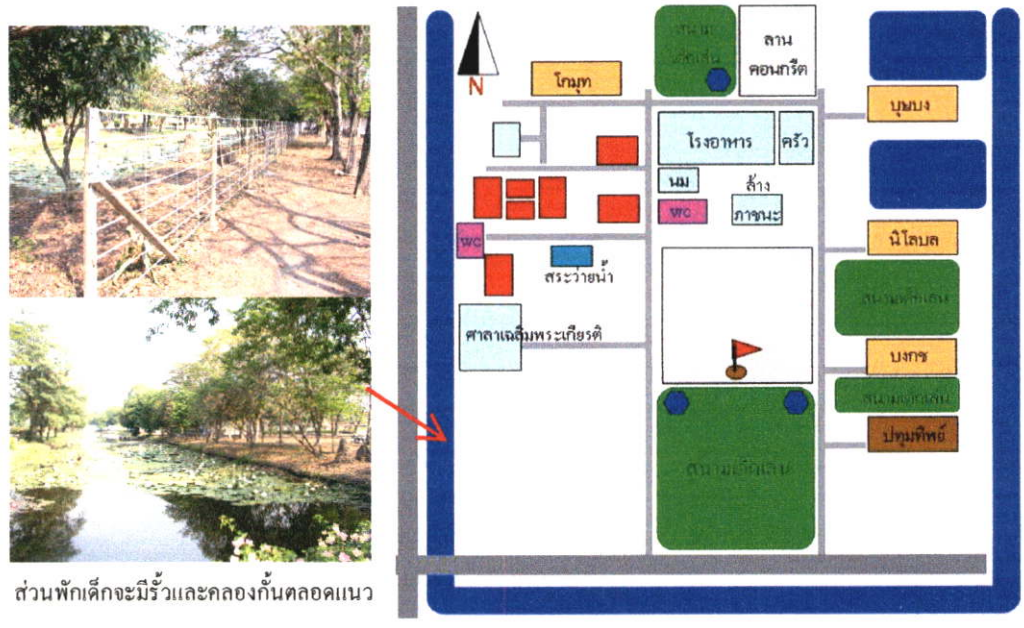
4.3.3.2 การวางผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์

ผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ โดยทางฝั่งซ้ายหรือทางทิศตะวันตกจะเป็นส่วนอำนวยการ ส่วนสำนักงาน ฝ่ายงานต่างๆ และส่วนบ้านพักเจ้าหน้าที่ ทางฝั่งขวาหรือทางทิศตะวันออกจะเป็นส่วนเด็ก ซึ่งได้แยกออกจากส่วนทางด้านซ้ายอย่างชัดเจนโดยมีคูคลองน้ำกั้นรอบเขตตลอดแนวเป็นเหมือนเกาะและมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยดูแลในส่วนทางเข้าในเวลากลางคืน

ภาพที่ 4.59 แสดงผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ผังบริเวณส่วนทางขวาหรือทางทิศตะวันออกของโครงการเป็นส่วนของเด็กที่ถูกล้อมรอบไว้โดยคูคลองน้ำ ประกอบไปด้วยอาคารพยาบาลเด็กป่วย 1 หลัง อาคารพักอาศัย 4 หลัง สนามเด็กเล่น ครัว โรงอาหารและล้างภาชนะ ห้องชงนม ห้องซักผ้า ห้องน้ำ ส่วนกลุ่มอาคารกิจกรรมศาลาเฉลิมพระเกียรติและสระว่ายน้ำเด็ก

ภาพที่ 4.60 แสดงผังบริเวณส่วนพักเด็กและภาพคลองกับรั้วที่กั้นส่วนพักเด็ก

บรรยากาศโดยรวมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตนี้ เนื่องจากมีพื้นที่กว้างขวางจึงสามารถสร้างบรรยากาศให้ร่มรื่นได้ไม่ยาก มีการปลูกต้นไม้ไว้เป็นจำนวนมาก บางส่วนของโครงการก็ได้ขุดสระน้ำ ปลูกพืชน้ำ และมีส่วนพื้นที่ว่างให้พักผ่อนสายตาได้อยู่เป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 4.61 แสดงบรรยากาศสภาพแวดล้อมโดยรวมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

อาคารพักอาศัยของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตนี้มี 4 อาคาร เป็นอาคาร 2 ชั้นทั้งหมด โดยในแต่ละอาคารได้แบ่งเด็กตามกลุ่มอายุและพัฒนาการ ซึ่งได้แสดงกลุ่มอายุเด็กที่พักในแต่ละอาคารไว้แล้วในส่วนก่อนนี้ และมีอาคารพยาบาลเด็กป่วยอีก 1 อาคาร

อาคารพักอาศัยมี 4 อาคาร ได้แก่ บงกช นิโลบล บุษบง โกมุท
ซึ่งอาคารทั้งหมดเป็นอาคาร 2 ชั้น และทาสีแยกต่างกัน

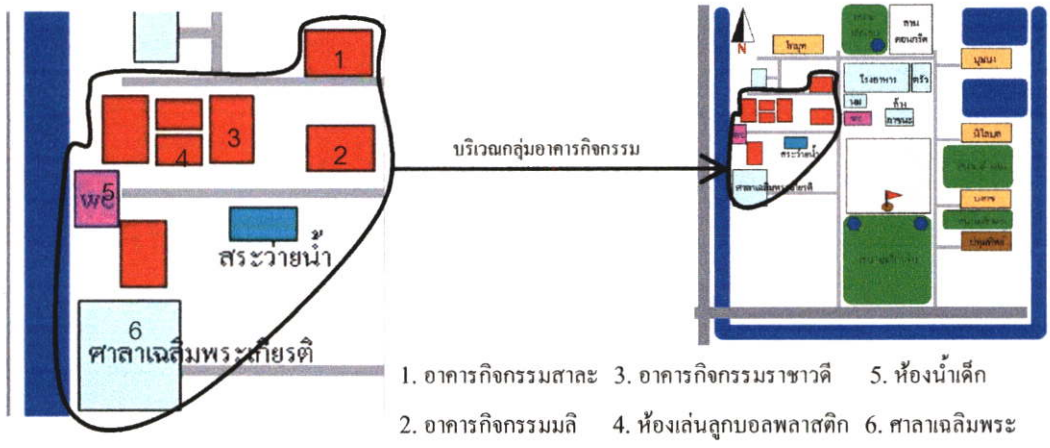
อาคารพยาบาลเด็กป่วย ปทุมทิพย์

ภาพที่ 4.62 แสดงภาพอาคารพักอาศัยและอาคารพยาบาลเด็กป่วย ในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

4.3.3.3 ส่วนพื้นที่กิจกรรมที่เลือกทำการศึกษา

ส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษาในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต ประกอบด้วย

1) อาคารกิจกรรม จำนวน 3 หลัง
2) ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก
3) ห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม
4) ศาลาเฉลิมพระเกียรติ

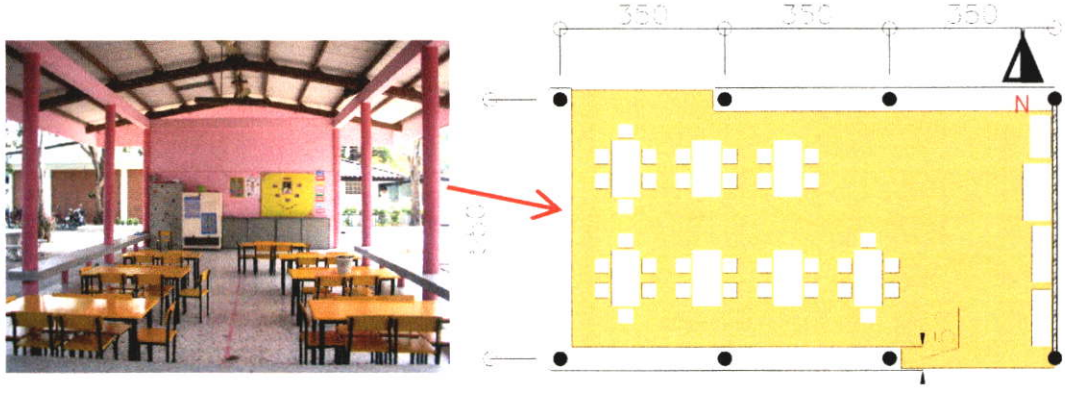
1. อาคารกิจกรรมสาละ 3. อาคารกิจกรรมราชาวดี 5. ห้องน้ำเด็ก
2. อาคารกิจกรรมมลิ 4. ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก 6. ศาลาเฉลิมพระ

ภาพที่ 4.63 แสดงส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษา สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

อาคารกิจกรรมในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตมีทั้งหมด 5 อาคาร แต่ในขณะที่ผู้วิจัยเข้าไปทำการศึกษานั้น อาคารที่ได้ใช้ประกอบกิจกรรมจริงมีอยู่เพียง 3 อาคาร ได้แก่ อาคารสาละ อาคารมลิ อาคารราชาวดี เนื่องจากอีก 2 อาคารซึ่งได้แก่ อาคารรักไทยและอาคารมหาหงส์ ได้ทำการปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอยให้เป็นส่วนเก็บของที่ได้ย้ายออกมาจากอาคารห้องพักครูเดิม ประกอบกับ 2 อาคารดังกล่าวเป็นอาคารที่อยู่ในส่วนหลัง เป็นมุมอับลึก ไม่สะดวกต่อการเข้าใช้ทำกิจกรรม จึงทำให้ไม่มีการทำกิจกรรมใน 2 อาคารดังกล่าว

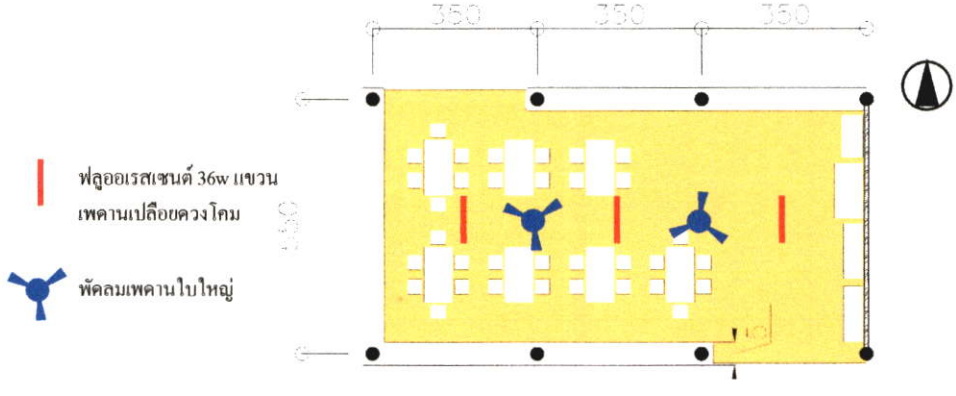
อาคารกิจกรรมสาละ

อาคารกิจกรรมสาละนี้ เป็นอาคารกิจกรรมที่คล้ายศาลาเพราะเป็นอาคารที่ไม่มีผนังกั้น มีขนาด 5.50 x 10.50 เมตร หรือ 57.75 ตารางเมตร โครงสร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก พื้นปูหินขัด หลังคากระเบื้องลอน ภายในอาคารมีชุดโต๊ะและเก้าอี้เรียนหนังสืออยู่ 7 ชุด ด้านริมของอาคารฝั่งที่เป็นผนังทึบ มีตู้เก็บอุปกรณ์การเรียนการสอนและของเล่น และโดยรอบอาคารมีม้านั่งหินขัดเรียงเป็นแนวยาว

ภาพที่ 4.64 แสดงผังพื้นภายในและภาพอาคารกิจกรรมสาละ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

งานเพดานของอาคารกิจกรรมสาละ เป็นโครงสร้างหลังคาเปลือยไม่มีฝ้าเพดาน ภายในติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์ 36w เปลือยดวงโคมชนิดแขวนเพดานและพัดลมเพดานใบใหญ่

ภาพที่ 4.65 แสดงตำแหน่งงานระบบไฟฟ้า ภายในอาคารกิจกรรมสาละ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ลักษณะม้าหินขัดรอบอาคาร

ตู้เก็บอุปกรณ์การเรียนการสอน

รูปแบบโต๊ะและเก้าอี้

ภาพที่ 4.66 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมภายในอาคารกิจกรรมสาละ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

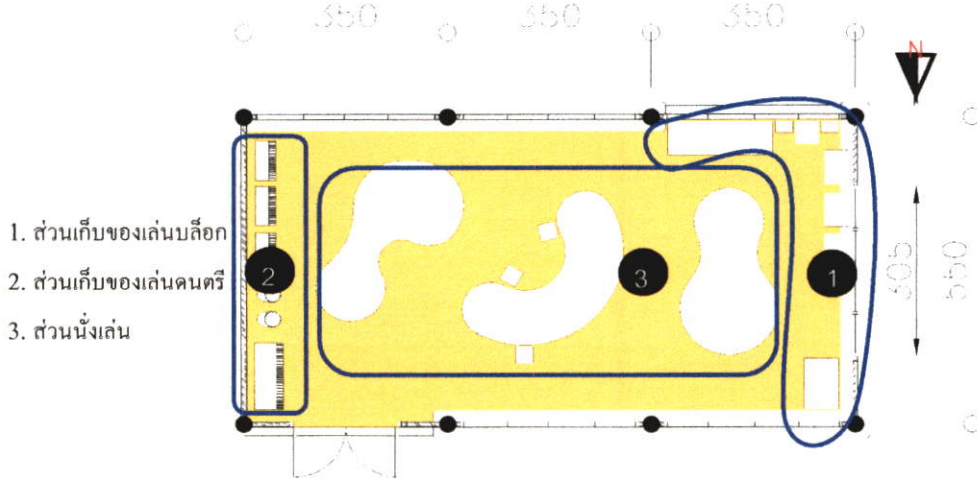
อาคารกิจกรรมมลิ

อาคารกิจกรรมมลินี้ เป็นอาคารที่มีโครงสร้างและขนาดเป็นแบบเดียวกับอาคารกิจกรรมสาละ คือ โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก พื้นเป็นหินขัด หลังคากระเบื้องลอน ขนาดอาคาร 5.50 x 10.50 เมตร หรือ 57.75 ตารางเมตร เพียงแต่ได้ต่อเติมผนังอาคารโครงอลูมิเนียมกรุกระจกใสขึ้นโดยรอบ

ภายในอาคารกิจกรรมมลิ แบ่งส่วนพื้นที่ออกเป็น ส่วนมุมบล็อก และ มุมเครื่องดนตรี โดยกลางห้องจะเป็นโต๊ะใหญ่สำหรับให้เด็กนั่งเล่น

1. ส่วนเก็บของเล่นบล็อก
2. ส่วนเก็บของเล่นดนตรี
3. ส่วนนั่งเล่น

ภาพที่ 4.67 แสดงรูปแบบอาคารภายนอกและภายในอาคารกิจกรรมมลิ และการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน

เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในอาคารกิจกรรมมลินี้ จัดวางกันอย่างหนาแน่น จนเกือบเต็มพื้นที่ห้อง มีโต๊ะขนาดใหญ่ 3 ตัว อยู่กลางห้องจนทำให้อุปกรณ์อื่นๆ ต้องจัดเก็บไว้ในส่วนริมห้องและใต้โต๊ะ ทางเดินภายในห้องค่อนข้างแคบ

ส่วนเก็บอุปกรณ์เครื่องดนตรี

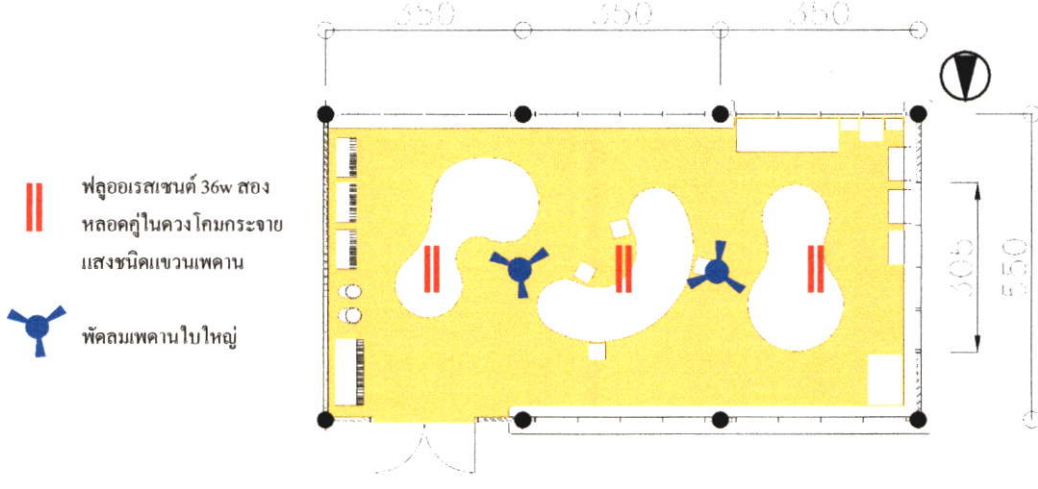
ลังเก็บของเล่นบล็อกไม้ วางอยู่ริมห้อง

โต๊ะกิจกรรมรูปโค้ง

ภาพที่ 4.68 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมภายในอาคารกิจกรรมมลิ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

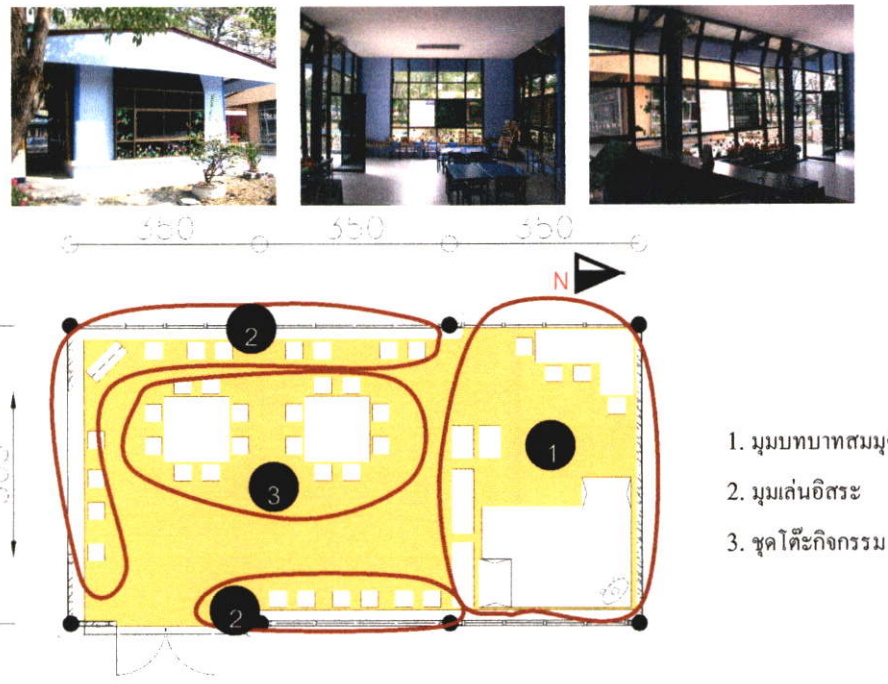
งานเพดานของอาคารกิจกรรมมลิ เป็นโครงสร้างหลังคาเปลือยแบบไม่มีฝ้าเพดาน ภายในติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์ 36w สองหลอดคู่ในดวงโคมกระจายแสงชนิดแขวนเพดาน 3 จุด และพัดลมเพดานใบใหญ่ 2 จุด

ภาพที่ 4.69 แสดงตำแหน่งงานระบบไฟฟ้า ภายในอาคารกิจกรรมมลิ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

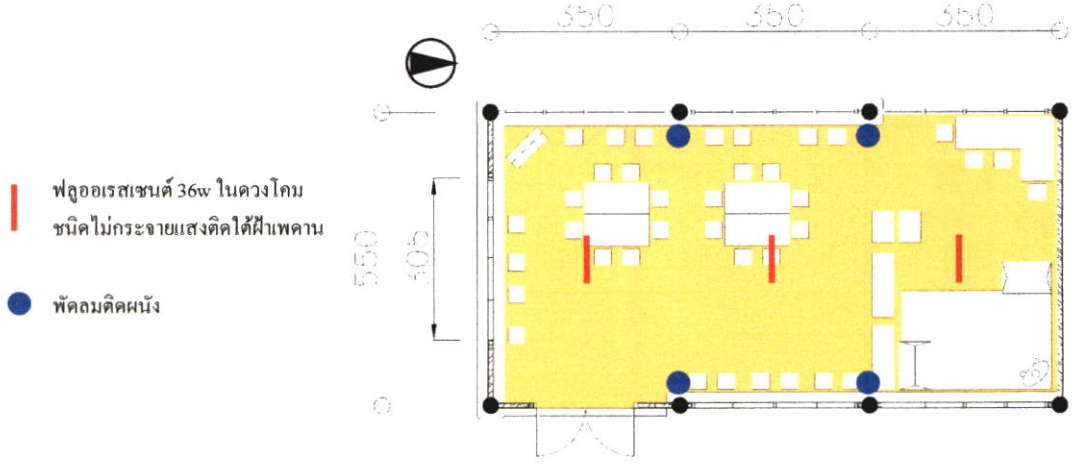
อาคารกิจกรรมราชาวดี

อาคารกิจกรรมราชาวดีนี้ เป็นอาคารที่มีโครงสร้างและขนาดเป็นแบบเดียวกับอาคารกิจกรรมสาละและอาคารกิจกรรมมลิ คือ เป็นโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก พื้นเป็นหินขัด หลังคากระเบื้องลอน ขนาดอาคาร 5.50 x 10.50 เมตร หรือ 57.75 ตารางเมตร และได้ต่อเติมผนังอาคารโครงอลูมิเนียมกรุกระจกใสสีชาขึ้นโดยรอบ

ภาพที่ 4.70 แสดงรูปแบบภายนอกและภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี และการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน

งานเพดานของอาคารกิจกรรมราชาวดี เป็นฝ้าเพดานกรุแผ่นยิปซั่มฉาบเรียบทาสี ภายในติดตั้งหลอดฟลูออเรสเซนต์ 36w ในดวงโคมชนิดไม่กระจายแสงติดใต้ฝ้าเพดาน 3 ชุด และพัดลมติดผนัง 4 ชุด

ภาพที่ 4.71 แสดงตำแหน่งงานระบบไฟฟ้า ภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี

ภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีนี้ ได้จัดส่วนเล่นอิสระสำหรับเด็กไว้ตามริมขอบของอาคาร โดยใช้โครงสร้างม้านั่งหินขัดเดิมที่มีอยู่ก่อนการต่อเติมผนังอาคารแทนโต๊ะ แล้วใช้เก้าอี้เด็กวางเสริมเข้าไป ทำให้ดูเหมือนเป็นส่วนนั่งเล่นที่เป็นแถวยาวโดยรอบ ส่วนนี้จะวางของเล่นทั่วไปเช่น ของเล่นไม้ พลาสติก ตุ๊กตา เครื่องดนตรี สมุดภาพ หนังสือนิทาน ฯลฯ

ในส่วนกลางห้องจะมีชุดโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมจัดวางไว้เมื่อมีกิจกรรมที่ต้องทำเป็นกลุ่ม หรือเพื่อให้เด็กได้นั่งเล่นได้ด้วย

ส่วนริมมุมห้องทางฝั่งทิศเหนือที่มีผนังทึบ ได้จัดให้เป็นมุมบทบาทสมมุติ ให้เด็กได้เล่นครอบครัว พ่อ แม่ ลูก โดยจัดให้เป็นมุมที่ปิดล้อมค่อนข้างเป็นส่วนตัว ภายในปูพื้นด้วยพรมและมีบ้านตุ๊กตาวางอยู่

เก้าอี้เข้ามุมริมอาคาร

ชุดโต๊ะกิจกรรมกลางห้อง

มุมบทบาทสมมุติ

ภาพอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมตามมุมอาคารแบบต่างๆที่คละกันไป

ภาพที่ 4.72 แสดงอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี

ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก

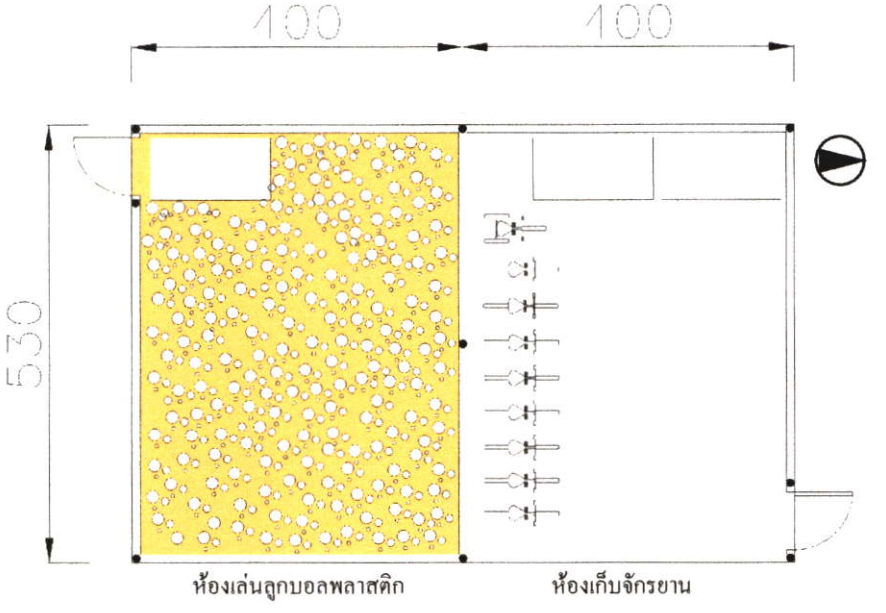
ห้องเล่นลูกบอลพลาสติกตั้งอยู่ในตำแหน่งระหว่างอาคารกิจกรรมราชาวดี และอาคารกิจกรรมรักไทย โดยส่วนบนของห้องลูกบอลพลาสติกจะอยู่ระหว่างแนวชายคาของห้องกิจกรรม

ทั้งสอง และได้ต่อเติมหลังคาปิดไว้มิดชิด ติดกับห้องลูกบอลพลาสติกเป็นห้องเก็บจักรยาน ซึ่งปัจจุบันปิดไว้ไม่ได้ใช้งานเนื่องจากเด็กมักประสบอุบัติเหตุจากการขี่จักรยานเป็นจำนวนมากและบ่อยครั้ง

ห้องเล่นลูกบอลพลาสติกมีขนาด 4.00 x 5.30 เมตร หรือ 21.20 ตารางเมตร ห้องมีความสูง 2.60 เมตร ห้องเล่นลูกบอลพลาสติกนี้เป็นห้องที่ภายในบรรจุลูกบอลพลาสติกและลูกบอลยางหลากหลายสีและขนาดไว้เป็นจำนวนมาก ลักษณะโดยรอบห้องได้ก่อผนังเป็นคอนกรีตสูง 0.90 เมตร และผนังส่วนบนได้ขึ้นเสาเหล็กแล้วติดตะแกรงตาข่ายเหล็กตลอดแนวผนังทั้ง 4 ด้าน รวมถึงเพดานห้องด้วย

โดยในการเข้าใช้ห้องลูกบอลพลาสติกนี้พี่เลี้ยงจะแบ่งเด็กให้เข้าใช้ได้ครั้งละประมาณ 4-6 คน เพื่อให้พอดีกับพื้นที่ห้อง

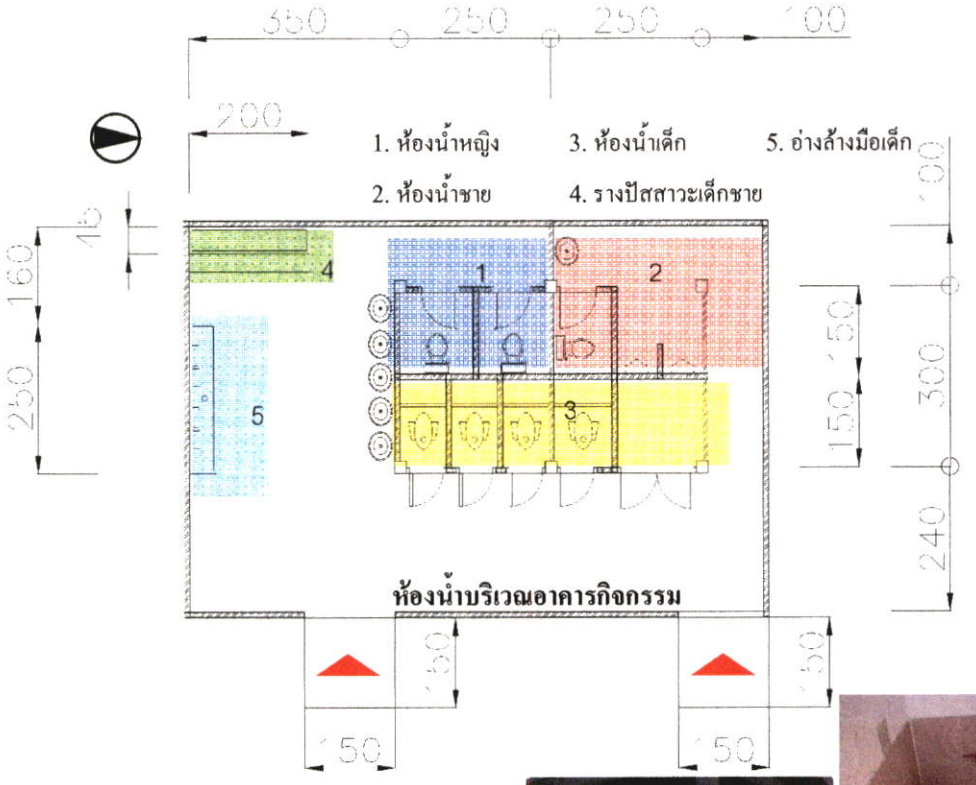

ภาพที่ 4.73 แสดงภาพและผังพื้นภายในห้องเล่นลูกบอลพลาสติก สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

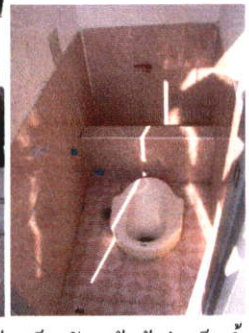
ห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม

ห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรมนี้เป็นอาคารที่อยู่กลางแจ้ง ตั้งอยู่ในบริเวณกลุ่มอาคารกิจกรรม ส่วนรอบนอกห้องน้ำเป็นส่วนเปิดโล่งไม่มีหลังคา มีแต่ส่วนด้านในที่เป็นห้องสุขาที่มีหลังคาปิดเท่านั้น พื้นที่รวมของห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรมนี้เท่ากับ 6.40 x 9.50 เมตร หรือ 60.80 ตารางเมตร

โครงสร้างห้องน้ำเป็นคอนกรีต รั้วคอนกรีต พื้นปูกระเบื้องเซรามิก ภายในแบ่งเป็นส่วนห้องสุขาผู้ใหญ่แยกชายและหญิงอยู่ด้านหลัง ด้านหน้าเป็นห้องสุขาเด็ก ด้านซ้ายต่อเติมเป็นที่ปัสสาวะเด็กชายซึ่งทำเป็นอ่างยาว และมีอ่างล้างมือเด็กทำเป็นอ่างยาวเช่นเดียวกัน

อ่างล้างมือผู้ใหญ่

โถส้วมเด็ก หันหน้าเข้าอ่างเก็บน้ำ

บริเวณด้านหน้าห้องน้ำ

ที่ล้างมือเด็ก

โถปัสสาวะเด็กชาย

ภาพที่ 4.74 แสดงภาพผังพื้น ภาพด้านหน้า และภาพอุปกรณ์ภายในห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม

อาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ

อาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตนี้ เป็นเหมือนศาลาอเนกประสงค์ ซึ่งใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในส่วนกลาง เช่น การจัดงานประชุม การจัดงานเลี้ยง กิจกรรมต่างๆ และใช้ในส่วนกิจกรรมของเด็ก 3-6 ปีด้วย โดยการใช้เป็นอาคารให้เด็กทำกิจกรรมในตอนเช้าหลังจากเคารพธงชาติ และบางวันก็ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กในช่วงกลางวัน หรือถ้าวันไหนมีแขกมาเยี่ยมเด็ก ก็จะใช้อาคารนี้เป็นส่วนต้อนรับ ให้แขกได้เล่นกับเด็กอยู่ภายในศาลานี้ ด้านหน้าอาคารเป็นเวทียกสูงจากพื้น 0.90 เมตร ใช้เป็นเวทีการแสดงเมื่อเวลามีงานพิเศษต่างๆ

อาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ มีขนาดพื้นที่เท่ากับ 10 x 20 เมตร หรือ 200 ตารางเมตร เป็นอาคารโครงสร้างคอนกรีต พื้นเป็นกระเบื้องเซรามิกปูสลับกับกรวดล้าง ไม่มีผนังเป็นอาคารเปิดโล่งอากาศถ่ายเทเข้าและออกได้ดี โครงสร้างหลังคายกขึ้นสูงเป็นโครงสร้างเหล็ก ไม่มีฝ้าเพดาน มุงกระเบื้องคอนกรีต

ภาพที่ 4.75 แสดงผังและภาพอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ

จากการศึกษาข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ปัจจุบันของสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง สามารถสรุปส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษา เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมหลังการเข้าใช้พื้นที่ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษาในสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง

	สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด		สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท		สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต	
		พท. (ตร.ม.)		พท. (ตร.ม.)		พท. (ตร.ม.)
ส่วนห้องกิจกรรม	ห้องกิจกรรมเตรียม 1	20.0	ห้องกิจกรรมเด็กดี	101.50	อาคารกิจกรรมสาละ	57.75
	ห้องกิจกรรมเตรียม 2	66.0	ศาลาอเนกประสงค์	72.00	อาคารกิจกรรมมลิ	57.75
					อาคารกิจกรรมราชาวดี	57.75
	ห้องสมุดของเล่น	225.50			ศาลาเฉลิมพระเกียรติ	200.0
ส่วนห้องน้ำ	ห้องน้ำอาคารเรียนชั้นล่าง	10.0	ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรม	16.50	ห้องน้ำส่วนอาคารกิจกรรม	60.80
	ห้องน้ำในห้องสมุดของเล่น	15.75				
ส่วนสนามเด็กเล่น	สนามหน้าอาคารกิจกรรม	252.0	สนามด้านซ้ายของอาคารกิจกรรมเด็กดี	107.0	-	
			สนามด้านขวาของอาคารกิจกรรมเด็กดี	176.0		
			สนามด้านข้างฝั่งตะวันตกของส่วนที่ทำการสถานสงเคราะห์	252.0		
ส่วนกิจกรรมอื่นๆ	บ่อทราย	21.0	บ่อทราย	12.56	ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก	21.20

บทที่ 5
การวิเคราะห์ข้อมูล

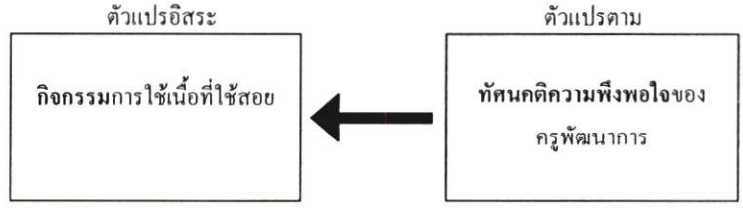
ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งจากทางการสำรวจสภาพแวดล้อมในบทก่อน จากการสัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้างในผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ พี่เลี้ยง และเด็ก จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของครูพัฒนาการผู้ดูแลกิจกรรมการเรียนรู้องเด็ก และจากการสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้พื้นที่ของเด็ก โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่สาม คือ เพื่อศึกษาทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้พื้นที่ที่มีผลมาจากกิจกรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์ ตามกระบวนการการประเมินสภาพแวดล้อมหลังการเข้าใช้ (POE) เพื่อให้ได้แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ที่เหมาะสมตามทัศนคติความพึงพอใจและส่งเสริมพัฒนาการ

ส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการวิเคราะห์ในบทนี้ จะแยกการนำเสนอออกเป็นทีละส่วนพื้นที่กิจกรรมไปจนครบทุกส่วนที่ทำการศึกษา โดยวิเคราะห์ผลตามตัวแปรปฏิบัติการของการวิจัย ผลการวิเคราะห์ที่ได้จะเป็นการวิเคราะห์ผลการวิจัยในเชิงคุณภาพ เนื่องจากจำนวนของกลุ่มตัวอย่างครูพัฒนาการทั้งหมดในทุกสถานสงเคราะห์ที่ให้สัมภาษณ์มีปริมาณไม่มากพอที่จะดำเนินการทางสถิติในเชิงปริมาณได้ โดยจะแยกการนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์ออกทีละสถานสงเคราะห์ ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

5.1.1 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อกิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการที่มีต่อตัวแปรกิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยส่วนพื้นที่กิจกรรม

ภาพที่ 5.1 แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ทำการวิเคราะห์

การสัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้างและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ได้จากครูพัฒนาการที่ให้การดูแลเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดทั้งหมด จำนวน 3 คน พบว่า *ครูพัฒนาการทั้งหมดมีระดับความพอใจกับรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้เด็กในแต่ละวันอยู่ในเกณฑ์ดีมาก* กล่าวคือในตอนเช้าหลังจากที่เด็กรับประทานอาหารเช้าและอาบน้ำแต่งตัวเสร็จแล้ว ครูพัฒนาการจะทำหน้าที่รับเด็กเข้ามาในส่วนโรงเรียน (ส่วนอาคารกิจกรรม) ต่อจากพี่เลี้ยงเด็ก กิจกรรมแรกที่ทำในตอนนี้ก็คือ ให้เด็กได้เล่นอิสระอยู่ในสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรมเพื่อรอเวลาเคารพธงชาติในตอนเช้าพร้อมกัน เมื่อเด็กทั้งหมดถูกส่งมาครบตามจำนวน ครูพัฒนาการให้เด็กได้เข้าแถวหน้าเสาธงที่อยู่ในสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรมเพื่อทำการแนะแนวว่าวันนี้จะทำกิจกรรมอะไรและอบรมความประพฤติเด็ก ต่อจากนั้นจึงเคารพธงชาติโดยให้เด็กได้ผลัดกันขึ้นมาเชิญธงชาติในแต่ละวันและทำการสวดมนต์โดยครูเป็นผู้นำสวด ต่อจากนั้นครูพัฒนาการให้เด็กขยายแถวและเปิดเพลงเพื่อทำการบริหารร่างกายพร้อมกัน ต่อด้วยการล้างมือดื่มน้ำและแยกย้ายเข้าห้องกิจกรรม โดยเด็กกลุ่มเล็กจะไปที่ห้องกิจกรรมเตรียม 1 ซึ่งอยู่ชั้นล่างของอาคารกิจกรรมและเด็กกลุ่มโตจะไปที่ห้องกิจกรรมเตรียม 2 ซึ่งอยู่ชั้นบนของอาคารกิจกรรม

ระดับความพอใจของครูพัฒนาการต่อกิจกรรมในช่วงเช้าก่อนที่เด็กจะแยกย้ายเข้าห้องกิจกรรมนี้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เนื่องจากกิจกรรมทั้งหมดในตอนเช้านี้ได้พยายามทำให้มีความใกล้เคียงกับกิจกรรมจริงในโรงเรียนอนุบาลทั่วไป เป็นการฝึกให้เด็กได้เตรียมความพร้อมก่อนที่จะออกไปศึกษาที่โรงเรียนภายนอก และออกไปใช้ชีวิตจริงภายนอกสถานสงเคราะห์ได้ต่อไป

เมื่อเด็กได้แยกย้ายเข้าห้องกิจกรรมโดยแยกเป็น 2 กลุ่ม ตามอายุและลักษณะทางพัฒนาการเป็นกลุ่มเล็กและกลุ่มโต ทำให้ครูพัฒนาการดูแลเด็กได้ง่ายขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องกิจกรรมนี้จะเป็นกิจกรรมกลุ่ม ครูพัฒนาการจะเป็นผู้จัดกิจกรรมโดยมีแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละวันที่ชัดเจน กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการที่จัดในแต่ละวันจะจัดตามพัฒนาการของเด็กแต่ละคนโดยครูพัฒนาการจะสังเกตและจดบันทึกถึงการเปลี่ยนแปลงทางพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเพื่อเป็นข้อมูลต่อไปด้วย รูปแบบกิจกรรมจะเน้นให้เด็กได้คิด ได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้ฝึกการทำซ้ำ ฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก และสายตา ตัวอย่างเช่น ให้เด็กได้ร้องเพลงและเต้นประกอบท่าทางตามจังหวะเพลง กิจกรรมการวาดภาพในหัวเรื่องต่างๆ กิจกรรมปั้นดินน้ำมัน กิจกรรมฝึกร้อยมาลัย ฝึกพับผ้า เล่นของเล่น เป็นต้น โดย *ระดับความพอใจของครูพัฒนาการต่อรูปแบบกิจกรรมที่จัดขึ้นในห้องกิจกรรมนี้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก* เพราะกิจกรรมต่างๆที่จัดให้เด็กนั้นมีความเหมาะสมตามพัฒนาการของเด็กในแต่ละคนแล้ว เน้นการเรียนรู้โดยการเล่น ไม่ได้เน้นการอ่านเขียนเหมือนในโรงเรียนทั่วไป

หลังจากจบกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องกิจกรรมแล้ว ครูพัฒนาการจะพาเด็กไปที่ห้องสมุดของเล่น เพื่อทำกิจกรรมเสรีคือการเล่นอิสระตามมุมต่างๆ โดยในห้องสมุดของเล่นนี้เป็นห้องที่เก็บของเล่นรูปแบบต่างๆ ไว้เป็นจำนวนมาก โดยจะจัดแบ่งของเล่นเป็นมุมต่างๆ ให้เด็กได้เลือกเล่นตามอิสระและความชอบของแต่ละคน เด็กจะได้ฝึกทักษะและพัฒนาการด้านต่างๆ ได้อย่าง

เต็มที่ มีความสนุกสนาน ร่าเริง และสนใจในของเล่นที่ตัวเองชื่นชอบ โดย *ระดับความพอใจของครูพัฒนาการต่อกิจกรรมในห้องสมุดของเล่นอยู่ในเกณฑ์ดีมาก*

เมื่อจบกิจกรรมเสรีในห้องสมุดของเล่นแล้ว ครูพัฒนาการจะพาเด็กไปรับประทานอาหารกลางวันที่โรงอาหาร ต่อจากนั้นจึงแยกย้ายกันไปแปรงฟัน ซึ่งจะแปรงฟันที่บริเวณอาคารกิจกรรมชั้นล่าง อาบน้ำที่อาคารพักอาศัยและเข้านอนกลางวันที่ห้องกิจกรรมชั้นบน *ระดับความพึงพอใจของครูพัฒนาการต่อรูปแบบกิจกรรมตามลำดับในส่วนนี้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก* เพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้ดูแลสุขอนามัยของตนเองหลังจากการรับประทานอาหารกลางวันและก่อนเข้านอนซึ่งเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปีจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนอนกลางวันเพื่อให้พัฒนาการเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์

เมื่อเด็กตื่นหลังจากนอนกลางวันแล้วก็จะรับประทานอาหารว่าง และทำกิจกรรมสงบในห้องกิจกรรม เช่น การเล่านิทาน นั่งสมาธิ แล้วจึงปล่อยเด็กกลับเข้าบ้าน (อาคารนอน) โดยส่งคืนให้พี่เลี้ยงเด็กมาดูแลต่อไป โดย *ระดับความพอใจของครูพัฒนาการต่อกิจกรรมสงบหลังจากตื่นนอนกลางวันอยู่ในเกณฑ์ดีมาก* เป็นการผ่อนคลายและฝึกทักษะทางด้านภาษาให้เด็กก่อนส่งกลับสูบ้านพัก

สรุปการวิเคราะห์ผลในส่วนทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการที่มีต่อกิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย ในส่วนกิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดอยู่ในเกณฑ์ : *ดีมาก*

ความรู้สึกของเด็กที่มีต่อรูปแบบกิจกรรม

ส่วนต่อไปนี้เป็นการนำเสนอระดับความพอใจของเด็กที่มีต่อกิจกรรมประจำวันของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด จากการสัมภาษณ์เด็ก 3-6 ปี รวมทั้งเตรียม 1 และเตรียม 2 จำนวน 14 คน พบว่า เด็กจำนวน 13 คน หรือ *ร้อยละ 92.86* มีความชื่นชอบกิจกรรมหน้าเสาธงในตอนเช้าเพราะในเวลาก่อนเคารพธงชาติพวกเขาจะได้เล่นอิสระในสนามเด็กเล่น และชอบการที่ครูพัฒนาการให้เด็กผลัดกันขึ้นไปเป็นตัวแทนเชิญธงชาติ ส่วนเด็กอีก 1 คน หรือ *ร้อยละ 7.14* ไม่ชอบกิจกรรมในตอนเช้าเพราะว่าไม่ชอบแดดร้อน

จากการสัมภาษณ์เด็ก 3-6 ปี กลุ่มเล็กหรือห้องเตรียม 1 จำนวน 5 คน และกลุ่มโตหรือห้องเตรียม 2 จำนวน 5 คน ถึงความพอใจต่อกิจกรรมที่ครูพัฒนาการจัดให้ในห้องกิจกรรมต่อจากกิจกรรมหน้าเสาธง เช่น กิจกรรมกลุ่มเคลื่อนไหวพื้นฐาน กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ พบว่า เด็กจำนวน 6 คน หรือ *ร้อยละ 60.00* มีความชอบในกิจกรรม ส่วนอีก 4 คน หรือ *ร้อยละ 40.00* รู้สึกเฉยๆ เพราะกิจกรรมในช่วงนี้ตัวเด็กเองต้องทำตามที่ครูพัฒนาการสั่งให้ทำแทบทั้งหมด ซึ่งเด็กจะชอบกิจกรรมแบบที่ได้เล่นอิสระในห้องสมุดของเล่นมากกว่า

จากการสัมภาษณ์เด็ก 3-6 ปี รวมทั้งเตรียม 1 และเตรียม 2 จำนวน 18 คน ถึงความพอใจในกิจกรรมการเล่นอิสระตามมุมต่างๆ ในห้องสมุดของเล่น พบว่า เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100.00*

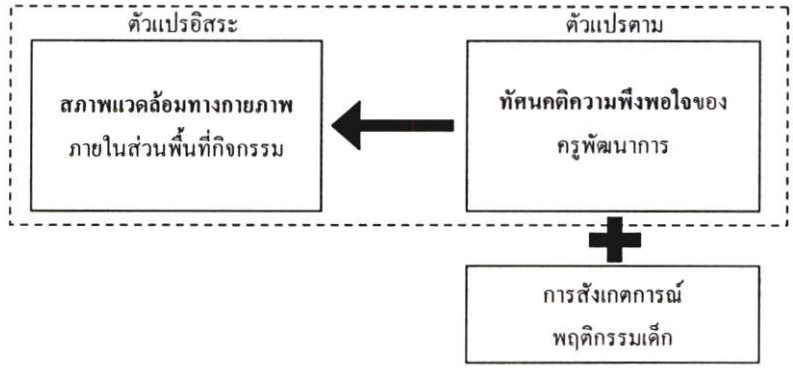
มีความชอบและพอใจกิจกรรมการเล่นอิสระตามมุมต่างๆ ในห้องสมุดของเล่นนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กจะได้เล่นอย่างอิสระ มีของเล่นให้เลือกเล่นอย่างมากมาย และเด็กรู้สึกสนุกสนาน

ตารางที่ 5.1 แสดงทัศนคติของเด็กที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

	กิจกรรมหน้าเสาธงในตอนเช้า		กิจกรรมกลุ่มในห้องกิจกรรม		กิจกรรมเสรีในห้องสมุดของเล่น	
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ
จำนวนเด็กที่ให้การสัมภาษณ์	14	100.00	10	100.00	18	100.00
จำนวนเด็กที่ชื่นชอบและพอใจในกิจกรรม	13	92.86	6	60.00	18	100.00
จำนวนเด็กที่ไม่ชอบหรือไม่พอใจในกิจกรรม	1	7.14	4	40.00	-	0

5.1.2 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการที่เป็นผลมาจากตัวแปรสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้างและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งจำนวนครูพัฒนาการที่ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดที่ให้การสัมภาษณ์นี้มีจำนวนทั้งหมด 3 คน รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กที่เกิดในสภาพแวดล้อม เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรมหลังการเข้าใช้

ภาพที่ 5.2 แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ทำการวิเคราะห์

เกณฑ์การให้คะแนนจากครูพัฒนาการผู้ให้การสัมภาษณ์ในแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างถึงระดับทัศนคติความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพของส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียน ได้แบ่งการให้คะแนนเป็นมาตราส่วน 4 ระดับ ได้แก่

ระดับ 4	หมายถึง	พอใจมาก หรือ เห็นด้วยเป็นอย่างมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ค่อนข้างจะพอใจ หรือ ค่อนข้างจะเห็นด้วย
ระดับ 2	หมายถึง	ไม่ค่อยจะพอใจ หรือ ไม่ค่อยจะเห็นด้วย
ระดับ 1	หมายถึง	ไม่พอใจที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง

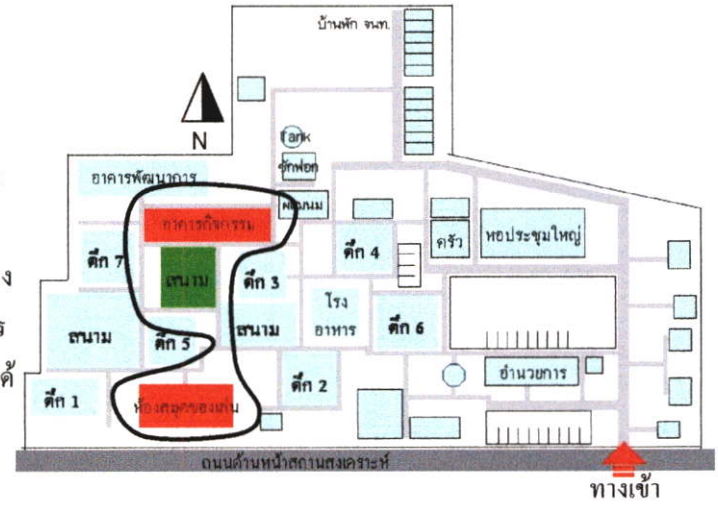
โดยค่าระดับคะแนนที่ได้จะนำมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรมว่าดีหรือเหมาะสมตามความพึงพอใจ และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้ดีหรือไม่อย่างไร

5.1.2.1 การวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรม

ส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดที่ทำการศึกษาได้แก่

1) ห้องกิจกรรมเตรียม 1 (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)
2) ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)
3) ห้องกิจกรรมเตรียม 2 (อาคารกิจกรรมชั้นบน)
4) บ่อทราย (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)
5) ห้องสมุดของเล่น
6) ห้องน้ำในอาคารห้องสมุดของเล่น
7) สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

ตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรมสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดเป็นส่วนพื้นที่ที่อยู่บริเวณด้านในของสถานสงเคราะห์ ใกล้กับส่วนอาคารนอนเด็ก รถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงได้ต้องเดินเท้าเข้าไปเท่านั้น

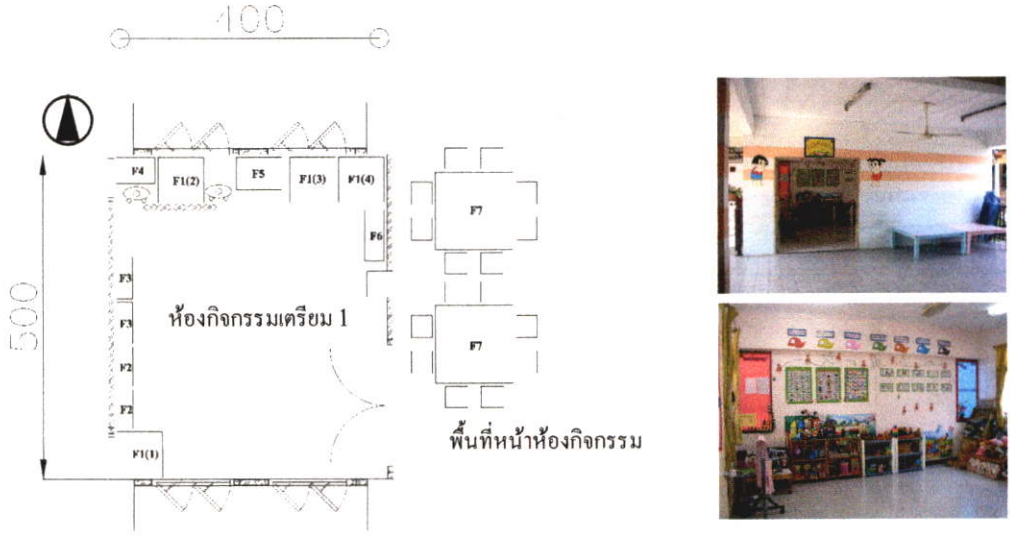

ภาพที่ 5.3 แสดงผังบริเวณส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษาในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างพบว่ากลุ่มตัวอย่างค่อนข้างจะพอใจกับตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรม เนื่องจากอยู่ในบริเวณที่เป็นกลุ่มเดียวกันและใกล้เคียงกัน สามารถติดต่อสัญจรกันได้โดยสะดวก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจกับตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรมและอาคารนอน ที่ได้ตั้งอยู่ในส่วนด้านในของสถานสงเคราะห์ ทำให้มีความเป็นส่วนตัวค่อนข้างสูง มีเสียงรบกวนและมลภาวะจากท่อไอเสียรถยนต์ค่อนข้างน้อย และรู้สึกถึงความปลอดภัยจากรถยนต์และผู้ไม่หวังดีมากกว่าการตั้งอยู่ในส่วนด้านหน้า ทำให้เหมาะสมต่อการพักอาศัยและการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก

5.1.2.2 ห้องกิจกรรมเตรียม 1 (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)

ภาพที่ 5.4 แสดงผังและภาพห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

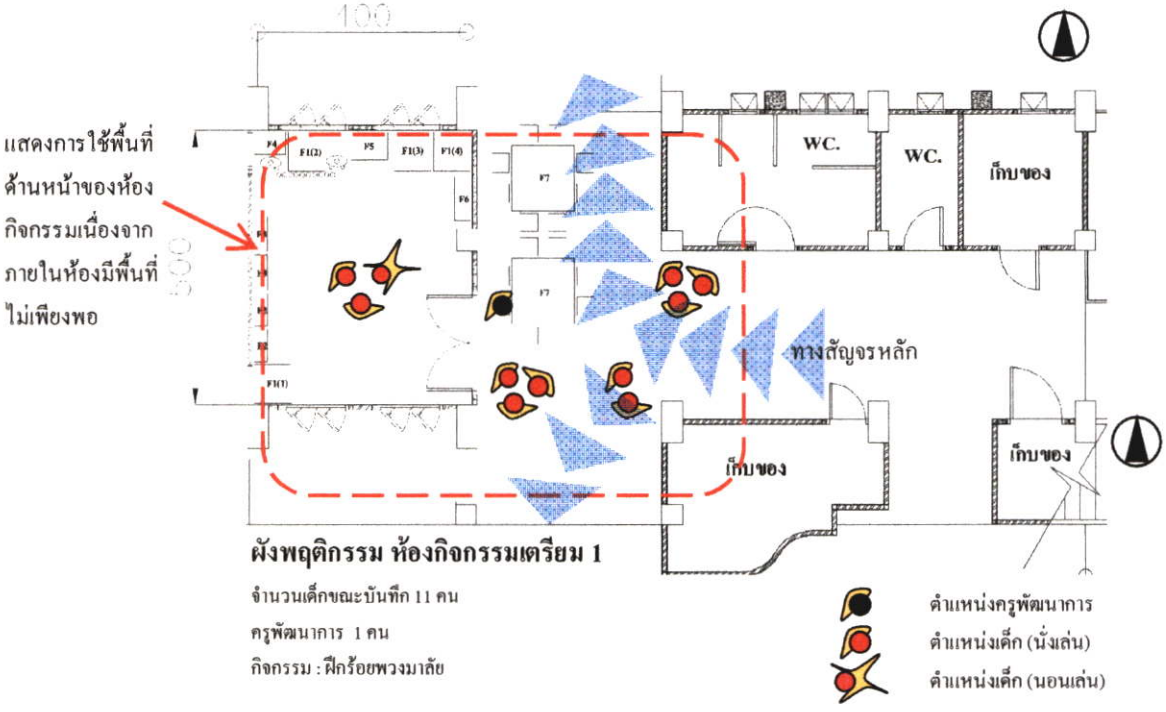
ทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการ

กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจมากในการเข้าถึงห้องกิจกรรมเตรียม 1 เพราะสามารถมองเห็นได้ง่าย หน้าห้องมีพื้นที่โล่งไม่มีสิ่งกีดขวางมาเป็นอุปสรรคในการเข้าถึง ประตูห้องก็มีขนาดใหญ่สะดวกต่อการเข้าและออก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างพอใจกับรูปร่างผังพื้นห้องกิจกรรมที่เป็นสี่เหลี่ยม เพราะสามารถจัดวางเครื่องเรือนและเก็บของได้ง่าย โดยของส่วนใหญ่จะไว้ชิดแนวผนังริมห้อง บางส่วนก็แขวนหรือติดไว้ที่ผนังห้อง โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

ขนาดพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1 มีขนาด 4.0 x 5.0 เมตร หรือ 20 ตารางเมตร โดยขณะที่ทำการศึกษานั้นจำนวนเด็ก 3-6 ปี กลุ่มเล็กที่ใช้ห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้มีจำนวน 11 คน

และครูพัฒนาการอีก 1 คน ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยพื้นที่ต่อคนเท่ากับ 1.66 ตารางเมตรต่อคน จากการสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้พื้นที่ ที่ปรากฏในผังพฤติกรรมพบว่า ครูและเด็กส่วนหนึ่งต้องออกมาทำกิจกรรมในส่วนพื้นที่หน้าห้อง เพราะพื้นที่ในห้องกิจกรรมคับแคบเกินไป ไม่สามารถรองรับจำนวนเด็กขณะทำกิจกรรมได้ทั้งหมด ทางสถานสงเคราะห์ฯ ได้ดำเนินการแก้ปัญหาชั่วคราวไว้ โดยได้จัดชุดโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมไว้ในส่วนด้านหน้าของห้อง ทำให้ดูไม่เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน และเมื่อเด็กทำกิจกรรมบริเวณนี้จะกีดขวางทางสัญจรหลักของผู้ที่เดินผ่านไปมาได้ จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างพบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ห้องกิจกรรมเตรียม 1 โดยได้ค่าเฉลี่ยระดับความพอใจในขนาดพื้นที่ห้องอยู่ที่ *ระดับ 2.0*

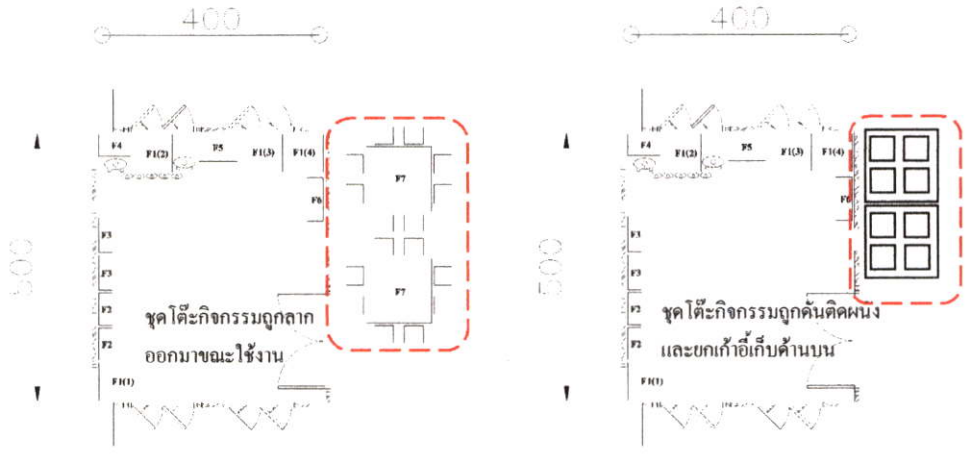
ภาพที่ 5.5 แสดงผังพฤติกรรมการใช้พื้นที่ห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ระดับความสูงฝ้าเพดานของห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้ เท่ากับ 2.80 เมตร ซึ่งเป็นระดับความสูงของห้องทั่วไปทำให้ดูไม่กดทึบ ซึ่งจะไม่ส่งผลทำให้เด็กรู้สึกหวาดกลัวตามทฤษฎีการรับรู้ของเด็ก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในความสูงของฝ้าเพดานห้องกิจกรรมเตรียม 1 อยู่ที่ *ระดับ 3.3*

รูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ของห้องกิจกรรมเตรียม 1 ได้จัดส่วนเก็บของเล่นไว้ติดผนังริมห้อง โดยของเล่นต่างๆจะแยกเป็นหมวดหมู่ที่คล้ายกัน ส่วนกลางห้องจะเว้นไว้ให้เป็นพื้นที่โล่งเพื่อให้เด็กได้นั่งทำกิจกรรม แต่เนื่องจากพื้นที่ห้องค่อนข้างเล็กจึงไม่มีพื้นที่พอที่จะจัดของเล่นให้แยกเป็นมุมต่างๆได้อย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในรูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน อยู่ที่ *ระดับ 2.3*

การจัดวางเครื่องเรือน (Plan) ของห้องกิจกรรมเตรียม 1 ภายในห้องได้จัดชั้นเก็บของเล่นไว้ติดริมผนังห้องโดยรอบ เว้นส่วนกลางไว้เป็นที่โล่ง ส่วนชุดโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมนั้นไม่สามารถวางไว้ภายในห้องนี้ได้เนื่องจากห้องมีขนาดที่เล็กมากจึงต้องจัดวางไว้ด้านหน้าห้อง แต่ก็ยังสามารถให้ความสะดวกในการใช้งานของเด็กได้เนื่องจากเด็กสามารถหยิบของเล่นได้อย่างสะดวกโดยไม่มีสิ่งกีดขวาง โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อความสะดวกในการใช้งานของเด็กอยู่ที่ *ระดับ 3.0* ซึ่งโดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างก็ค่อนข้างพอใจกับการจัดวางเครื่องเรือนในส่วนนี้ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

การเคลื่อนย้ายหรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งของเครื่องเรือนในการทำกิจกรรมที่มีรูปแบบต่างกัน ของห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้ ค่อนข้างทำได้ง่ายคือ มีความยืดหยุ่นสูงเนื่องจากจำนวนเครื่องเรือนมีน้อย มีเพียงชุดโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมที่วางอยู่ด้านหน้าของห้องเท่านั้น เมื่อเวลาใช้งานก็ลากหรือดึงออกมาแล้วจัดเก้าอี้ให้พอดีจำนวนเด็ก หากไม่ใช้งานก็ดันโต๊ะกิจกรรมเข้าเก็บติดผนังห้องแล้วยกเก้าอี้ขึ้นเก็บบนโต๊ะหรือเก็บไว้ด้านข้าง เพื่อเพิ่มพื้นที่ทางสัญจรหลักให้กว้างขึ้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่งเครื่องเรือนอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

ภาพที่ 5.6 แสดงรูปแบบการเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือนห้องกิจกรรมเตรียม 1

เครื่องเรือนในส่วนห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้ ประกอบไปด้วยชุดโต๊ะกิจกรรมด้านหน้าห้องและชั้นเก็บของเล่นที่วางอยู่ติดริมผนังภายในห้อง โดยขนาดของเครื่องเรือนในส่วนนี้เป็นเครื่องเรือนขนาดเล็กสำหรับเด็กทั้งหมด โต๊ะกิจกรรมมีขนาดกว้างและยาวเท่ากับ 1.20 x 1.20 เมตร มีความสูง 0.50 เมตร เก้าอี้กิจกรรมก็เป็นขนาดเล็กสำหรับเด็ก ตู้และชั้นเก็บของเล่นภายในห้องก็เป็นขนาดเล็ก มีความสูง เท่ากับ 0.67 และ 0.75 เมตร ซึ่งมีความเหมาะสมต่อขนาดร่างกายของเด็กในขณะใช้งาน และขนาดความสูงของเครื่องเรือนเหล่านี้ก็ยังทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กขณะทำกิจกรรมได้อย่างทั่วถึงด้วย เป็นผลให้กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างพึงพอใจ โดยค่าเฉลี่ยระดับ

ความพึงพอใจต่อขนาดเครื่องเรือนที่เหมาะสมและสะดวกต่อการใช้งานของเด็กอยู่ที่ *ระดับ 3.3* และค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในความสูงของเครื่องเรือนที่ทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กได้อย่างทั่วถึงเท่ากับ *ระดับ 3.3*

ขนาดเครื่องเรือนในส่วนห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้ เป็นเครื่องเรือนที่มีขนาดเล็กเหมาะสมกับขนาดร่างกายของเด็ก และไม่บังสายตาของครูพัฒนาการทำให้สามารถดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง

ภาพที่ 5.7 แสดงขนาดเครื่องเรือนภายในส่วนห้องกิจกรรมเตรียม 1

ลักษณะและรายละเอียดของเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้ เครื่องเรือนทั้งหมดได้ออกแบบมาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับเด็ก สังเกตได้จากตามขอบหรือมุมของตัวเครื่องเรือนจะทำการลบมุมที่แหลมหรือฉากออกให้เป็นมุมที่โค้งแทน เครื่องเรือนทั้งหมดจะมีลักษณะเป็นแท่นหรือเป็นก้อน จะไม่มีส่วนที่ยื่นออกมาซึ่งอาจทำอันตรายต่อเด็ก วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้ จะเป็นไม้และพลาสติกเท่านั้นซึ่งมีคุณสมบัติที่ทนต่อการเปียกน้ำด้วย จะไม่มีเครื่องเรือนที่ทำจากโลหะเลย เป็นการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดต่อเด็กได้ กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจกับลักษณะ และรายละเอียดรวมถึงวัสดุของเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมนี้ค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

ตามขอบหรือมุมของตัวเครื่องเรือนจะทำการลบมุมที่แหลมหรือฉากออกให้เป็นมุมที่โค้งแทน และวัสดุของเครื่องเรือนทำจากไม้และพลาสติกทนต่อการเปียกน้ำและมีความปลอดภัย

ภาพที่ 5.8 แสดงลักษณะเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

รูปแบบของเล่นในห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้ มีอยู่หลากหลายชนิดและหมวดหมู่ โดยแบ่งเก็บไว้เป็นส่วนมุมต่างๆ ภายในห้อง เช่นของเล่นตัวต่อไม้หลากสี เครื่องดนตรี ตุ๊กตา นิทาน สมุดภาพ ดินน้ำมัน ดินสอสี ฯลฯ ซึ่งมีจำนวนมากเพียงพอต่อจำนวนเด็กขณะใช้งาน (11 คน) แล้ว ด้วยจำนวนที่มากและรูปแบบที่หลากหลายของเครื่องเล่นนี้เองจะสามารถทำให้เด็กเลือกเล่นได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องแย่งกัน ทำให้ส่งเสริมพัฒนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบที่หลากหลายและจำนวนของเครื่องเล่นในห้องกิจกรรมเตรียม 1 อยู่ที่ *ระดับ 3.7*

รูปแบบการจัดพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1 ในปัจจุบันที่ได้จัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนไว้ริมห้องแล้วเว้นที่ตรงส่วนกลางห้องไว้ ก็เพื่อจะทำให้เด็กได้ใช้พื้นที่ในส่วนกลางห้องในการ นั่งเล่น นอนเล่น และเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ แต่เนื่องจากขนาดของห้องกิจกรรมที่เล็กนี้เองจึงทำให้พื้นที่ในส่วนกลางห้องนี้มีไม่มาก เกิดความหนาแน่นในการใช้งาน ทำให้เด็กเคลื่อนไหวได้โดยไม่คล่องตัวเท่าใดนัก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการจัดห้องเพื่อให้เด็กได้เคลื่อนไหวได้อย่างคล่องตัวอยู่ที่ *ระดับ 1.0*

เช่นเดียวกับพื้นที่ในห้องกิจกรรมเตรียม 1 ในส่วนที่เป็นที่ราบ ที่ให้เด็กได้ทำกิจกรรมบนพื้นได้อย่างอิสระนั้นก็มีพื้นที่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนเด็ก จนทำให้เด็กส่วนหนึ่งต้องย้ายมานั่งทำกิจกรรมในบริเวณหน้าห้อง ซึ่งพื้นในส่วนหน้าห้องนี้มีความสะอาดน้อยเพราะเป็นทางสัญจรหลักมีการเดินไปมาของผู้คนมาก ในบางเวลาพื้นก็จะเปียกน้ำด้วยเพราะอยู่ใกล้กับห้องน้ำ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เด็กไม่กล้าที่จะนั่ง นอน กลิ้ง ขณะทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจากข้อมูลการทบทวนวรรณกรรมในบทที่สองพบว่าการนั่งเล่นบนพื้นที่ราบจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้ดีกว่าการนั่งเล่นบนโต๊ะแบบในโรงเรียนทั่วไป ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อปริมาณพื้นที่ราบในห้องกิจกรรมอยู่ที่ *ระดับ 1.0*

รูปแบบการจัดเครื่องเรือนในส่วนห้องกิจกรรมเตรียม 1 สามารถส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีชุดโต๊ะกิจกรรมที่นั่งได้ถึง 8 คนต่อตัว และภายในห้องกิจกรรมก็มีพื้นที่ว่างในส่วนกลางห้องที่เว้นว่างไว้เพื่อให้เด็กได้นั่งรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมได้ เช่นกิจกรรมฟังเพลง เล่านิทาน กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดเครื่องเรือนที่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่มอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

วัสดุปูพื้นห้องกิจกรรมเตรียม 1 ทำจากคอนกรีตปูทับด้วยพรมน้ำมันแบบผืนหน้ากว้าง 2 เมตร ซึ่งมีรอยต่อระหว่างผืนน้อย ทนต่อการเปียกและซึมของน้ำ ไม่ลื่น ทำความสะอาดง่าย มีความอ่อนนุ่มและหยุ่นตัว ทนต่อแรงขูดขีดจากการลากหรือเคลื่อนย้ายเครื่องเรือนและของเล่นเด็กได้ดี อีกทั้งยังดูดซับเสียงได้ดีด้วย กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อวัสดุปูพื้นห้องนี้ค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.3*

ภาพที่ 5.9 แสดงภาพวัสดุปูพื้นห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

การใช้สีในห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้ พื้นเป็นพรมยางสีฟ้าอ่อน ผนังก่ออิฐฉาบปูนทาสีชมพูอ่อน ฝ้าเพดานทาสีขาว โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความรู้สึกต่อสีที่ใช้ในห้องกิจกรรมนี้ว่าเป็นสีกลาง ไม่เข้มและไม่อ่อน โดยมีค่าเฉลี่ยความรู้สึกถึงระดับความเข้มของสีอยู่ที่ *ระดับ 2.7*

สีของเครื่องเรือนในส่วนที่ทำจากไม้จะเป็นสีธรรมชาติ ส่วนชั้นเก็บของเล่นพลาสติกเป็นสีฟ้าอ่อน โต๊ะกิจกรรมบริเวณหน้าห้องก็เป็นสีฟ้าและชมพูอ่อน โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความรู้สึกต่อสีที่ใช้ทำเครื่องเรือนนี้ว่าเป็นสีกลาง ไม่เข้มและไม่อ่อน โดยมีค่าเฉลี่ยความรู้สึกถึงระดับความเข้มของสีเครื่องเรือนอยู่ที่ *ระดับ 2.7*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับสีของห้องกิจกรรมและเครื่องเรือนที่เป็นสีกลางแบบที่เป็นอยู่ปัจจุบันค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อสีของห้องกิจกรรมและเครื่องเรือนอยู่ที่ *ระดับ 3.3*

สีของอุปกรณ์เครื่องเล่นภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1 แทบทั้งหมดเป็นสีจากแม่สี โดยความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นสีที่สดใสมากโดยให้คะแนนความสดใสอยู่ใน *ระดับ 3.3*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับสีของอุปกรณ์เครื่องเล่นในห้องกิจกรรมเตรียม 1 ค่อนข้างมาก สีของเครื่องเล่นส่วนใหญ่เป็นสีของแม่สีที่มีความสดใส ซึ่งจะช่วยดึงดูดความสนใจของเด็กได้ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อสีของเครื่องเล่นอยู่ที่ *ระดับ 3.3*

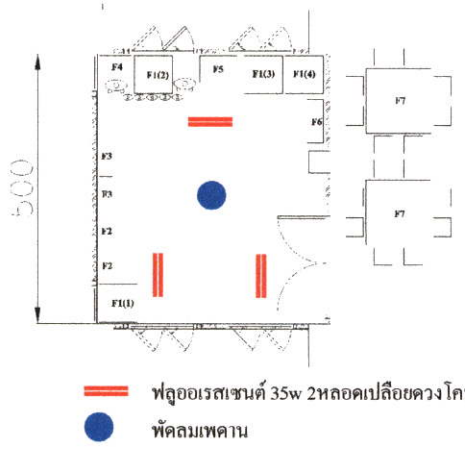

ภาพที่ 5.10 แสดงบรรยากาศและการใช้สีของวัสดุต่างๆ ในห้องกิจกรรมเตรียม 1

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับแสงสว่างภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1 เห็นว่าภายในห้องมีแสงสว่างที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในความเพียงพอของแสงสว่างอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าห้องกิจกรรมมีจำนวนช่องเปิดประตูและหน้าต่างเพียงพอที่จะทำให้ห้องมีความสว่างในขณะทำกิจกรรมของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจำนวนและประเภทของหลอดไฟฟ้าภายในห้องกิจกรรมสามารถให้แสงสว่างขณะทำกิจกรรมของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

รูปแบบช่องแสงและหลอดไฟฟ้าภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1 โดยช่องหน้าต่างทางทิศตะวันตกของห้อง ได้มีการนำฟิวเจอร์บอร์ดมาปิดไว้เพื่อป้องกันแสงและความร้อนที่เข้ามามากเกินไป

ภาพที่ 5.11 แสดงช่องเปิดและการให้แสงภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1

อุณหภูมิภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1 ขณะทำกิจกรรมในช่วงเช้า (เวลาประมาณ 9.30 – 11.30น.) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความเย็นสบายพอดี คือไม่ร้อนจนเกินไป แต่ในช่วงเวลาใกล้เที่ยงจะมีความร้อนเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมเนื่องจากในเวลานี้ เด็กได้ย้ายไปทานอาหารกลางวันที่โรงอาหารแล้วไม่ได้มีการใช้ห้องกิจกรรมนี้อีก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.3*

จำนวนพัดลมในห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้ มีพัดลมติดเพดานอยู่ 1 ตัว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีน้อยเกินไปในบางเวลาไม่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก เช่นในเวลาที่เด็กบางส่วนย้ายไปทำกิจกรรมด้านหน้าห้องก็จะไม่มีพัดลมใช้ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 2.0*

การถ่ายเทหรือการหมุนเวียนของอากาศภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสามารถถ่ายเทอากาศได้ดี เพราะจำนวนหน้าต่างในห้องกิจกรรมมีมากรวมถึงขนาดประตูห้องที่ใหญ่ โดยกว้างถึง 1.80 เมตร ทำให้อากาศภายในห้องสามารถถ่ายเทได้ดีไม่อับทึบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

ระดับความคิดเห็นต่อเสียงรบกวนจากภายนอกนั้น พบว่าเสียงจากภายนอกห้องกิจกรรมมีความดังเข้ามารบกวนสมาธิเด็กขณะทำกิจกรรมบ้างในบางเวลา เนื่องจากลักษณะตำแหน่งของแต่ละอาคารในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดนี้ตั้งอยู่ใกล้กันมาก ทำให้เสียงของเด็กในอาคารอื่นดังเข้ามาในห้องกิจกรรมเป็นระยะ และพื้นที่ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดที่ค่อนข้างเล็กนี้เอง ทำให้ไม่สามารถก่อสร้างอาคารกิจกรรมให้ลึกเข้าไปในบริเวณที่เงียบสงบได้ ทำให้เสียงรถยนต์ที่วิ่งอยู่ด้านหน้าโครงการดังเข้ามารบกวนสมาธิเด็กขณะทำกิจกรรมเป็นระยะเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการป้องกันระดับเสียงรบกวนอยู่ที่ *ระดับ 2.3*

กลิ่นเหม็นจากบริเวณรอบห้องกิจกรรมนั้นได้ส่งผลรบกวนขณะทำกิจกรรมของเด็ก เนื่องจากห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้อยู่ใกล้กับห้องน้ำ และห้องน้ำก็มีความสะอาดน้อย รวมถึงบริเวณด้านข้างห้องกิจกรรมขณะทำการศึกษาได้มีการก่อสร้างปรับปรุงอาคารนอน (อาคาร 7) ทำให้มีกลิ่นของวัสดุก่อสร้าง สารเคมีจากการก่อสร้าง เข้ามารบกวน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อกลิ่นเหม็นรบกวนที่ไม่ดีนักซึ่งอยู่ที่ *ระดับ 1.7*

ความรู้สึกของเด็ก

การสัมภาษณ์เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีกลุ่มเล็กหรือเตรียม 1 จำนวน 6 คนถึงทัศนคติที่มีต่อห้องกิจกรรมเตรียม 1 พบว่า เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความคิดว่าห้องกิจกรรมเตรียม 1 มีขนาดเล็กมาก

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* เห็นว่าการเคลื่อนย้ายเก้าอี้กิจกรรมของเด็กในส่วนห้องกิจกรรมเตรียม 1 ทำได้ง่ายมากเพราะเก้าอี้เป็นพลาสติกและมีน้ำหนักเบา

เด็กจำนวน 5 คน หรือ *ร้อยละ 83.33* มีความเห็นว่าจำนวนของเล่นภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1 มียังจำนวนน้อยและไม่หลากหลายเมื่อเทียบกับของเล่นในอาคารห้องสมุดของเล่น

เด็กจำนวน 4 คน หรือ *ร้อยละ 66.66* เห็นว่าของเล่นในห้องกิจกรรมเตรียม 1 มีสีสันสวยงาม ส่วนอีก 2 คน หรือ *ร้อยละ 33.33* มีความรู้สึกเฉยๆ เพราะของเล่นยังมีจำนวนไม่มาก

เวลาเด็กนั่งเล่นหรือทำกิจกรรมภายในส่วนห้องกิจกรรมเตรียม 1 พบว่า เด็กจำนวน 4 คน หรือ *ร้อยละ 66.66* ชอบที่จะนั่งเล่นบนโต๊ะกิจกรรมโดยมีความเห็นว่าการนั่งเล่นที่พื้นในส่วนนี้จะสกปรก

เด็กจำนวน 5 คน หรือ *ร้อยละ 83.33* มีความชอบที่จะนั่งเล่นด้วยกันกับเพื่อนเป็นกลุ่มมากกว่าเล่นคนเดียว เพราะการเล่นเป็นกลุ่มจะมีเพื่อนเล่นและเล่นได้สนุกกว่า

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าห้องกิจกรรมเตรียม 1 มีแสงสว่างดีแล้วและเป็นห้องที่ไม่ร้อน

จากการสัมภาษณ์เด็กถึงความชอบที่มีต่อภาพรวมของห้องกิจกรรมเตรียม 1 โดยรวมพบว่าเด็กจำนวน 5 คน หรือ *ร้อยละ 83.33* รู้สึกไม่ชอบ เนื่องจากห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้มีขนาดเล็กทำให้มีของเล่นน้อย โดยเด็กจะให้ความเห็นว่าชอบห้องสมุดของเล่นมากกว่า

การสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยของเด็กในส่วนห้องกิจกรรมเตรียม 1 กิจกรรมร้อยมาลัย

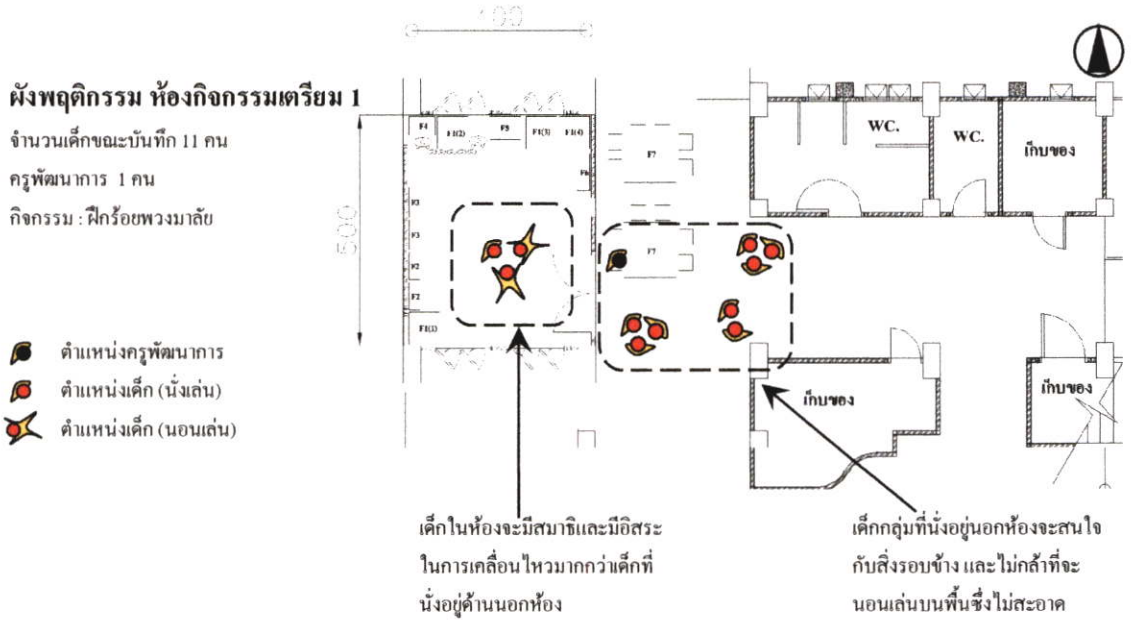
สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปีกลุ่มเล็ก (เตรียม 1) จำนวน 11 คน และครูพัฒนาการ 1 คน ขณะทำกิจกรรมร้อยมาลัย โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมร้อยมาลัยนี้ รวม 1 ชม. คือเวลา 9.00 – 10.00 น.

การสังเกตการณ์ได้ทำการจดบันทึกผลทุกๆ 10 นาที และ/หรือ ทุกๆครั้งที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลัก เช่น เปลี่ยนย้ายตำแหน่งการนั่งเล่น หรือเปลี่ยนอิริยาบถหลัก จากนั่งเป็นนอน นอนเป็นยืน หรือเดินไปมา รวมถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น

จากการทำผังพฤติกรรมพบว่าขนาดพื้นที่ของห้องกิจกรรมเตรียม 1 มีขนาดเล็กเกินไปอย่างมาก ทำให้ครูพัฒนาการต้องย้ายเด็กให้มานั่งทำกิจกรรมด้านหน้าห้อง ซึ่งเป็นส่วนของทางสัญจรหลักของอาคาร โดยมีเด็กเพียง 3 คนที่ได้อยู่ภายในห้องกิจกรรมเท่านั้น ส่วนอีก 8 คนต้องย้ายมานั่งจับกลุ่มเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละ 2-3 คน ทำกิจกรรมกันบริเวณด้านนอกห้อง

ขณะสังเกตการณ์พบว่าเด็ก 3 คนที่อยู่ภายในห้องกิจกรรมนั้น กล้าที่จะนอนเล่น บางคนนอนหงายบางคนนอนคว่ำในขณะที่ทำการร้อยมาลัยไปด้วย แต่เด็กที่อยู่หน้าห้องนั้นไม่มีเด็กคนไหนที่นอนเล่นเลย ทุกคนจะนั่งเล่นกันทั้งหมด

ในส่วนของสมาธิในการทำกิจกรรมของเด็กพบว่าเด็กที่อยู่ภายในห้องกิจกรรมนั้นจะตั้งใจร้อยมาลัยและสนใจในกิจกรรมมากกว่าเด็กที่นั่งอยู่ภายนอก ซึ่งเด็กที่นั่งอยู่ภายนอกห้องบริเวณทางสัญจร เวลามีคนเดินผ่านก็จะหันหน้าหรือลุกยืน ไปให้ความสนใจกับคนที่เดินผ่านไปมามากกว่า และเด็กที่นั่งอยู่หน้าห้องมักจะเล่นกันเองหรือแกล้งเพื่อนที่นั่งอยู่ในกลุ่มเดียวกันมากกว่าเด็กที่นั่งอยู่ภายในห้อง

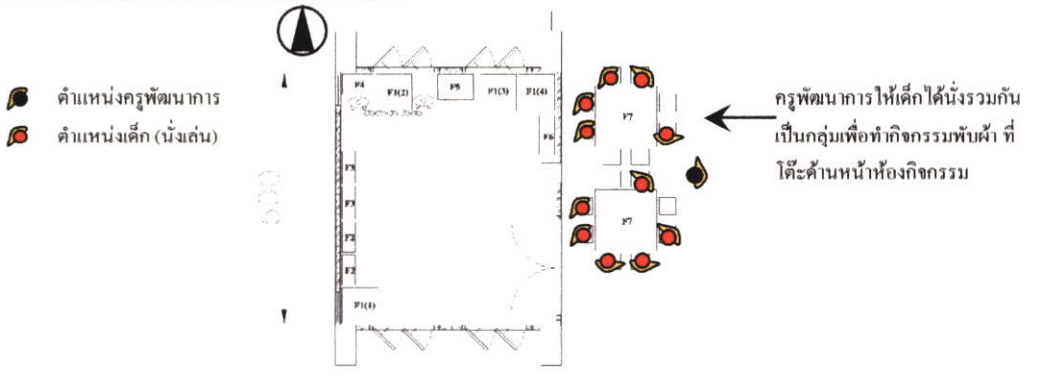
ภาพที่ 5.12 แสดงผังพฤติกรรมเด็กกิจกรรมร้อยมาลัย ห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด

กิจกรรมฝึกพับผ้า

สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปีกลุ่มเล็ก (เตรียม 1) จำนวน 11 คน และครูพัฒนาการ 1 คน ขณะทำกิจกรรมฝึกพับผ้า โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมฝึกพับผ้านี้ รวม 1 ชม. คือเวลา 10.00 – 11.00 น.

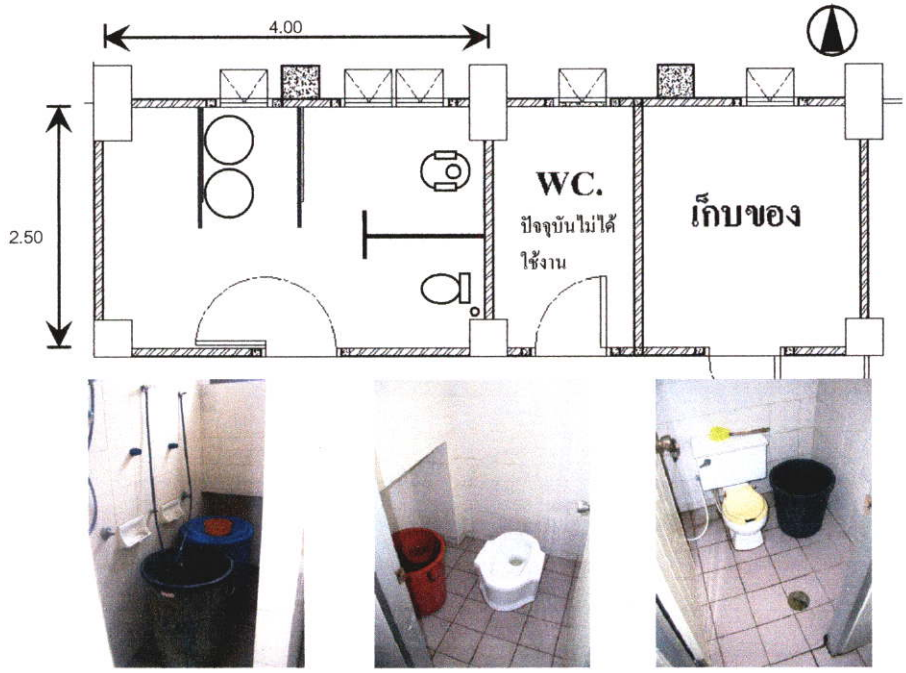
การสังเกตการณ์ได้ทำการจดบันทึกผลทุกๆ 10 นาที และ/หรือ ทุกๆครั้งที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลัก เด็กกิจกรรมพับผ้า ห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด

พบว่าเด็กจะออกมานั่งทำกิจกรรมที่ชุดโต๊ะกิจกรรมด้านหน้าห้องทั้งหมดเพราะครูจะดูแลให้พับผ้าได้อย่างทั่วถึงเป็นรายบุคคล เด็กส่วนมากจะแย่งพื้นที่ในการใช้โต๊ะกัน จะแกล้งกันมาก เนื่องจากระยะห่างระหว่างเด็กแต่ละคนมีน้อย สมาธิของเด็กขณะทำกิจกรรมก็มีน้อย ในเวลาที่มีคนเดินผ่านเด็กจะสนใจคนและสิ่งภายนอก

ภาพที่ 5.13 แสดงผังพฤติกรรมเด็กกิจกรรมพับผ้า ห้องกิจกรรมเตรียม 1 สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด

5.1.2.3 ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)

ภาพที่ 5.14 แสดงผังและอุปกรณ์ภายในห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 (ชั้นล่างอาคารกิจกรรม)

ห้องน้ำเด็กในส่วนชั้นล่างของอาคารกิจกรรมนี้รองรับการใช้งานของเด็ก 3-6 ปีทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มโตเพราะชั้นบนของอาคารไม่มีห้องน้ำ ทำให้เด็กที่เข้าใช้ห้องน้ำห้องนี้มีจำนวนค่อนข้างมาก โดยในแต่ละวันมีเด็กที่เข้าใช้ห้องน้ำนี้ประมาณ 19–25 คน ซึ่งจำนวนนี้เป็นจำนวนเด็ก 3-6 ปีทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มโตที่ทำกิจกรรมในอาคารกิจกรรมโดยไม่นับรวมเด็กที่ไปเรียนหนังสือภายนอกสถานสงเคราะห์อีก 15 คนและเด็กป่วยที่อยู่ในอาคารพยาบาล ภายในห้องน้ำมีโถสุขภัณฑ์แบบนั่งยองซึ่งเป็นขนาดของผู้ใหญ่ 1 โถอยู่ด้านใน และสุขภัณฑ์แบบนั่งราบขนาดเล็กสำหรับเด็ก 1 โถ อยู่ด้านหน้า มีอ่างล้างมือ 1 อ่างซึ่งชำรุดใช้การไม่ได้ แต่ก็มีถังใส่น้ำไว้เพื่อให้เด็กได้ตักน้ำมาล้างมือ

ครูพัฒนาการมีความพึงพอใจค่อนข้างน้อย ต่อจำนวนห้องน้ำและอ่างล้างมือซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 2.3*

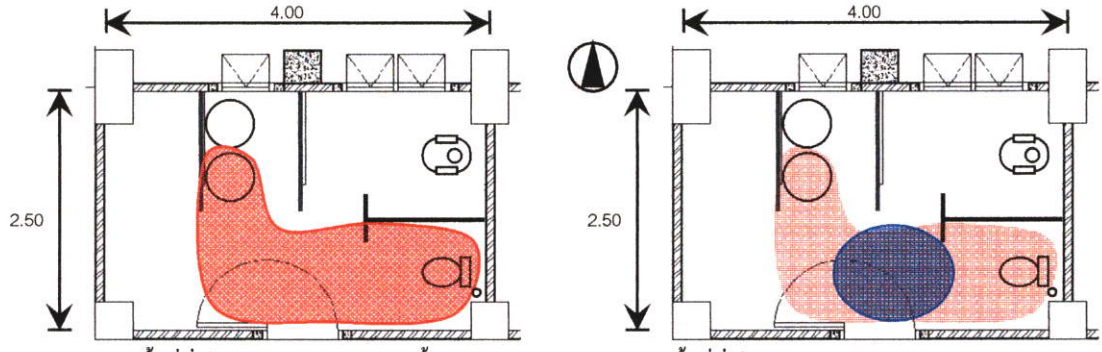
ครูพัฒนาการมีความพึงพอใจค่อนข้างน้อย ต่อความสูงของสุขภัณฑ์ซึ่งไม่เหมาะสมกับร่างกายของเด็ก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 2.7*

ครูพัฒนาการมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าควรซ่อมบำรุงโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือให้ใช้งานได้อย่างปกติและห้องน้ำควรมีความสะอาดมากกว่าที่เป็นอยู่จะได้ไม่มีกลิ่นเหม็นเวลาใช้งาน

จากการสัมภาษณ์เด็กที่เข้าใช้ห้องน้ำจำนวน 8 คน พบว่าเด็กทั้งหมดหรือ *ร้อยละ 100* รู้สึกไม่ชอบห้องน้ำนี้เนื่องจากเปียกแฉะและมืดทึบ และพบว่าเด็กจำนวน 5 คน หรือ *ร้อยละ 62.50* ไม่ชอบใช้โถสุขภัณฑ์แบบนั่งราบเนื่องจากกลัวก้นเปียก

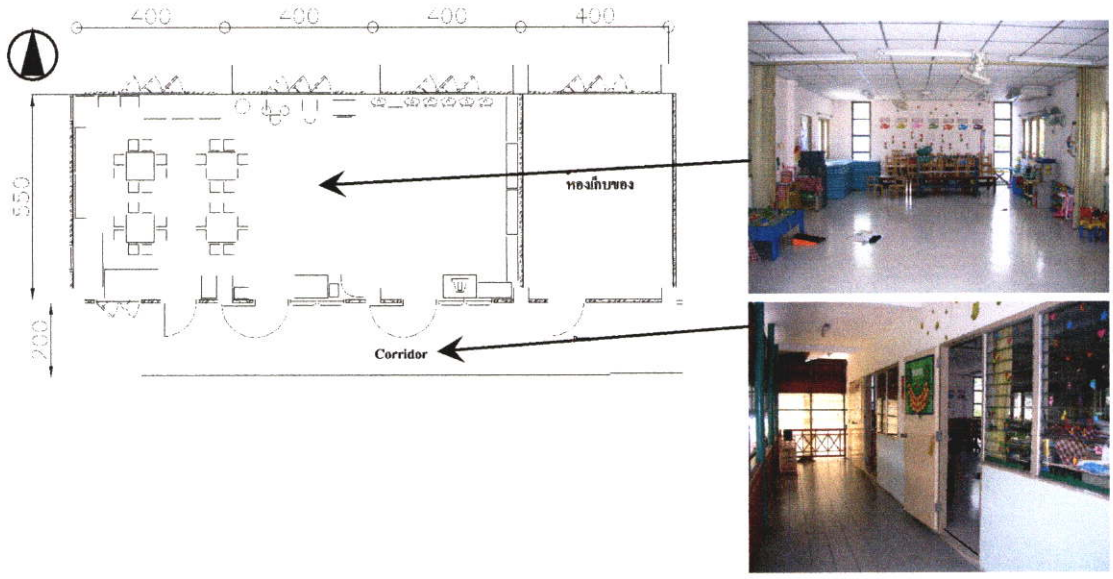
การสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้ห้องน้ำชั้นล่างอาคารกิจกรรม

จากการสังเกตการณ์เด็กที่เข้าใช้ห้องน้ำจำนวน 8 คน โดยไม่จำแนกตามเพศ พบว่าเด็กทั้งหมดไม่เดินเข้าไปใช้โถสุขภัณฑ์แบบนั่งยองที่เป็นขนาดของผู้ใหญ่ด้านในเลย เด็กจะขับถ่ายปัสสาวะเฉพาะในส่วนด้านหน้า พบว่าเด็กจำนวนเพียง 3 คนที่ใช้โถสุขภัณฑ์แบบนั่งราบ แต่อีก 5 คนไม่เข้าใช้โดยขับถ่ายปัสสาวะลงที่พื้นแล้วจึงตักน้ำจากถังใส่น้ำมาเทราดภายหลัง จากการสอบถามเด็กถึงเหตุผลที่เด็กไม่ใช้โถสุขภัณฑ์แบบนั่งราบของเด็กพบว่าการนั่งราบลงไปบนโถทำให้เย็นก้น ไม่ชอบ และไม่เข้าใช้โถแบบนั่งยองของผู้ใหญ่ด้านในเพราะโถมีความสูงมากนั่งไม่ถนัด โดยเด็กส่วนมากจะเลือกการนั่งหรือยืนขับถ่ายในส่วนด้านหน้าเพราะสะดวกกว่า เร็วกว่า

ภาพที่ 5.15 แสดงส่วนพื้นที่ ที่เด็กใช้งานภายในห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรมชั้นล่าง

5.1.2.4 ห้องกิจกรรมเตรียม 2 (อาคารกิจกรรมชั้นบน)

ภาพที่ 5.16 แสดงผังและภาพห้องกิจกรรมเตรียม 2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการ

กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจมากในการเข้าถึงห้องกิจกรรมเตรียม 2 ด้วยเหตุผลเดียวกันกับห้องกิจกรรมเตรียม 1 เพราะสามารถมองเห็นได้ง่าย ไม่มีสิ่งกีดขวางมาเป็นอุปสรรคในการเข้าถึง โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอย่างมากที่สุดกับรูปร่างผังพื้นห้องกิจกรรมที่เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า เพราะสามารถจัดวางเครื่องเรือนและเก็บของได้ง่าย โดยของส่วนใหญ่จะไว้ชิดแนวผนังริมห้อง บางส่วนก็แขวนหรือติดไว้ที่ผนังห้อง โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ขนาดพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 มีขนาด 5.50 x 12.0 เมตร หรือ 66 ตารางเมตร โดยขณะที่ทำการศึกษานั้นมีจำนวนเด็ก 3-6 ปี กลุ่มโตที่ใช้ห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้จำนวน 11 คน และครูพัฒนาการอีก 1 คน ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยพื้นที่ต่อคนเท่ากับ 5.50 ตารางเมตรต่อคน จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอย่างมากที่สุดต่อขนาดพื้นที่ห้องกิจกรรมเตรียม 2 ซึ่งเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดีมาก โดยได้ค่าเฉลี่ยระดับความพอใจในขนาดพื้นที่ห้องอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ระดับความสูงฝ้าเพดานของห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้ เท่ากับ 2.60 เมตร ซึ่งเป็นระดับความสูงของห้องทั่วไปทำให้ดูไม่กดทึบ ซึ่งจะไม่ส่งผลทำให้เด็กรู้สึกหวาดกลัวตามทฤษฎีการรับรู้ของเด็ก ประกอบกับขนาดของห้องที่มีขนาดกว้างด้วยแล้วจึงทำให้ดูค่อนข้างโปร่งโล่ง กลุ่มตัวอย่าง

จึงมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในความสูงของฝ้าเพดานห้องกิจกรรมเตรียม 2 อยู่ที่ *ระดับ 3.3*

รูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ของห้องกิจกรรมเตรียม 1 ได้จัดส่วนเก็บของเล่นไว้ติดผนังริมห้อง โดยของเล่นต่างๆที่คล้ายกันจะแยกเก็บเป็นหมวดหมู่เดียวกัน แต่ก็ยังไม่ค่อยเป็นรูปแบบของมุมที่ชัดเจน ในส่วนกลางห้องจะเว้นไว้ให้เป็นที่โล่งเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในรูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน อยู่ที่ *ระดับ 3.0*

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการจัดวางเครื่องเรือน (Plan) ของห้องกิจกรรมเตรียม 2 สามารถทำให้เด็กใช้งานได้ค่อนข้างสะดวก กล่าวคือภายในห้องได้จัดชั้นเก็บของเล่นไว้ติดริมผนังห้องโดยรอบ เว้นส่วนกลางห้องไว้เป็นที่โล่ง เด็กสามารถหยิบของเล่นแล้วเก็บคืนที่เดิมได้อย่างสะดวกไม่มีสิ่งกีดขวาง โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อความสะดวกในการใช้งานของเด็กอยู่ที่ *ระดับ 3.0* ซึ่งโดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีความพอใจค่อนข้างมากกับการจัดวางเครื่องเรือนในรูปแบบนี้ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.3*

การเคลื่อนย้ายหรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งของเครื่องเรือนในการทำกิจกรรมที่มีรูปแบบต่างกันของห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้ ทำได้ไม่ยาก เนื่องจากการจัดพื้นที่ภายในห้องให้มีส่วนที่ว่างตรงกลางห้องนั้นทำให้ห้องมีความยืดหยุ่นต่อการจัดเครื่องเรือนให้เป็นรูปแบบต่างๆ กันได้สูง สามารถปรับเปลี่ยนการจัดเครื่องเรือนจากรูปแบบหนึ่งไปเป็นอีกรูปแบบหนึ่งโดยไม่ยาก รวมถึงเครื่องเรือนที่ใช้มีขนาดเล็กและน้ำหนักเบา สามารถเคลื่อนย้ายได้โดยสะดวก เมื่อเวลาใช้งานก็ลากหรือดึงออกมาจากที่เก็บ หากไม่ใช้งานก็ย้ายเข้าเก็บในที่เดิม รูปแบบการปรับเปลี่ยนตำแหน่งเครื่องเรือนของห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้สามารถดูได้จากภาพแสดงรูปแบบการปรับเปลี่ยนผังพื้นที่ใช้สอยภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 ได้ในบทที่ 4 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่งเครื่องเรือนอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

เครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้ ประกอบไปด้วยชุดโต๊ะกิจกรรมและชั้นเก็บของเล่นที่วางอยู่ติดริมผนังภายในห้อง ขนาดของเครื่องเรือนในส่วนนี้เป็นเครื่องเรือนขนาดเล็กสำหรับเด็กทั้งหมด โต๊ะกิจกรรมมีขนาดกว้างและยาวเท่ากับ 0.75 x 0.75 เมตร มีความสูง 0.45 เมตร เก้าอี้กิจกรรมก็เป็นขนาดเล็กสำหรับเด็กขนาด 0.28 x 0.28 x 0.30 เมตร ตู้และชั้นเก็บของเล่นเด็กก็เป็นขนาดเล็ก มีความสูงไม่มาก เท่ากับ 0.35 และ 0.70 เมตร ซึ่งมีความเหมาะสมต่อขนาดร่างกายของเด็กในขณะใช้งาน และการจัดวางเครื่องเรือนรวมทั้งขนาดความสูงของเครื่องเรือนเหล่านี้ก็ยังทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กขณะทำกิจกรรมได้อย่างทั่วถึงด้วย เป็นผลให้กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างพึงพอใจ โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อขนาดเครื่องเรือนที่เหมาะสมและสะดวกต่อการใช้งานของเด็กอยู่ที่ *ระดับ 3.3* และค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในความสูงของเครื่องเรือนที่ทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กได้อย่างทั่วถึงเท่ากับ *ระดับ 3.3*

ลักษณะและรายละเอียดของเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้ เครื่องเรือนทั้งหมดได้ออกแบบมาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับเด็กเช่นเดียวกับเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 1 ชั้นล่าง สังเกตได้จากตามขอบหรือมุมของตัวเครื่องเรือนจะทำการลบมุมที่แหลมหรือฉากออกให้เป็นแบบที่โค้งแทน เครื่องเรือนทั้งหมดจะมีลักษณะเป็นแท่นหรือเป็นก้อน จะไม่มีส่วนที่ยื่นออกมาซึ่งอาจทำอันตรายต่อเด็ก วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้ ส่วนใหญ่จะเป็นไม้และพลาสติก แต่ก็มีเครื่องเรือนบางชิ้นที่ทำจากโลหะเช่นตู้เหล็กเก็บสื่อวีดีทัศน์ ตู้เหล็กใบนี้เด็กก็ไม่ได้ใช้งานโดยตรงเพราะครูพัฒนาการจะเป็นผู้ดูแลด้วยตนเอง ลักษณะของเครื่องเรือนโดยรวมจึงมีความปลอดภัย ทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจกับลักษณะและรายละเอียดรวมถึงวัสดุของเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมนี้ค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

เครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 2 มีขนาดที่เล็กเหมาะสมกับร่างกายเด็ก และเครื่องเรือนส่วนใหญ่ทำจากไม้และพลาสติก ลบเหลี่ยมมุม ทนต่อการเปียกน้ำ ทำความสะอาดง่ายและปลอดภัย

ภาพที่ 5.17 แสดงลักษณะเครื่องเรือนห้องกิจกรรมเตรียม 2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

รูปแบบของเล่นในห้องกิจกรรมเตรียม 1 นี้ มีอยู่หลากหลายชนิดและหมวดหมู่ โดยแบ่งเก็บไว้เป็นส่วนมุมต่างๆ ภายในห้อง เช่นของเล่นตัวต่อไม้หลากสี เครื่องดนตรี ตุ๊กตา นิทาน สมุดภาพ ศิลปะฯลฯ ซึ่งมีจำนวนมากเพียงพอต่อจำนวนเด็กขณะใช้งาน (11 คน) แล้ว ด้วยจำนวนที่มากและรูปแบบที่หลากหลายของเครื่องเล่นนี้สามารถทำให้เด็กเลือกเล่นได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องแย่งกัน ทำให้ส่งเสริมพัฒนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบที่หลากหลายและจำนวนของเครื่องเล่นในห้องกิจกรรมเตรียม 2 อยู่ที่ *ระดับ 3.7*

รูปแบบการจัดพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 ในปัจจุบันที่ได้จัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนไว้ริมห้องแล้วเว้นที่ตรงส่วนกลางห้องไว้ สามารถทำให้เด็กนั่งเล่น นอนเล่น และเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ ซึ่งห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้เมื่อเทียบกับจำนวนเด็กขณะใช้งานมีพื้นที่ต่อคนค่อนข้างมาก จึงทำให้เด็กมีอิสระในการเคลื่อนไหวขณะทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการจัดห้องเพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องตัวอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

พื้นที่ในห้องกิจกรรมเตรียม 2 ในส่วนที่เป็นที่ราบมีอยู่มาก ทำให้เด็กได้ประกอบกิจกรรมบนพื้นได้อย่างอิสระ เด็กจะกล้าที่จะนั่ง นอน กลิ้ง ขณะทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อปริมาณพื้นที่ราบในห้องกิจกรรมอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

รูปแบบการจัดเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 2 สามารถส่งเสริมการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มของเด็กได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีชุดโต๊ะกิจกรรมอยู่ 4 กลุ่ม และภายในห้องกิจกรรมก็มีพื้นที่ว่างในส่วนกลางห้องที่เว้นว่างไว้เพื่อให้เด็กได้นั่งรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมได้ ในเวลาที่ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนก็จะเคลื่อนย้ายเก้าอี้มาวางรวมกันเป็นรูปเกือกม้าบริเวณหน้ากระดานไวท์บอร์ดให้เด็กได้นั่งเรียนกันเป็นกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจค่อนข้างมาก โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดเครื่องเรือนที่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่มอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

รูปแบบการจัดเครื่องเรือนที่ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มของเด็กในห้องกิจกรรมเตรียม 2

ภาพที่ 5.18 แสดงรูปแบบการจัดเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 2

วัสดุปูพื้นห้องกิจกรรมเตรียม 2 ทำจากคอนกรีตปูทับด้วยพรมน้ำมันแบบผืนหน้ากว้าง 2 เมตร เช่นเดียวกับห้องกิจกรรมเตรียม 1 ชั้นล่าง ซึ่งมีรอยต่อระหว่างผืนน้อย ทนต่อการเปียกและซึมของน้ำ ไม่ลื่น ทำความสะอาดง่าย มีความอ่อนนุ่มและหยุ่นตัว ทนต่อแร่งขูดขีดจากการลากหรือเคลื่อนย้ายเครื่องเรือนและของเล่นเด็กได้ดี อีกทั้งยังดูดซับเสียงได้ดีด้วย กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อวัสดุปูพื้นห้องนี้ค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.3*

การใช้สีในห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้ พื้นเป็นพรมยางสีฟ้าอ่อน ผนังก่ออิฐฉาบปูนทาสีอ่อน ฝ้าเพดานสีขาว โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความรู้สึกต่อระดับของสีที่ใช้ในห้องกิจกรรมนี้ว่าเป็นสีกลาง เช่นเดียวกับสีของเครื่องเรือนภายในห้องที่ทำจากไม้จะเป็นสีธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างให้ความรู้สึกต่อสีที่ใช้ทำเครื่องเรือนนี้ว่าเป็นสีกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นถึงระดับความเข้มของสีในห้องกิจกรรมเตรียม 2 อยู่ที่ *ระดับ 3.0*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับสีของห้องกิจกรรมและเครื่องเรือนที่เป็นสีกลางแบบที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อสีของห้องกิจกรรมและเครื่องเรือนอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

สีของอุปกรณ์เครื่องเล่นภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 เป็นสีจากแม่สีและสีจากในวงจรสีขั้นที่สองแทบทั้งหมดโดยความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นสีที่สดใสโดยให้คะแนนความสดใสในสีของเครื่องเล่นอยู่ใน *ระดับ 3.3*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับสีของอุปกรณ์เครื่องเล่นในห้องกิจกรรมเตรียม 2 ในระดับมากที่สุด สีของเครื่องเล่นส่วนใหญ่เป็นสีของแม่สีที่มีความสดใส ซึ่งจะช่วยดึงดูดความสนใจของเด็กได้ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อสีของเครื่องเล่นในห้องกิจกรรมเตรียม 2 อยู่ที่ *ระดับ 4.0*

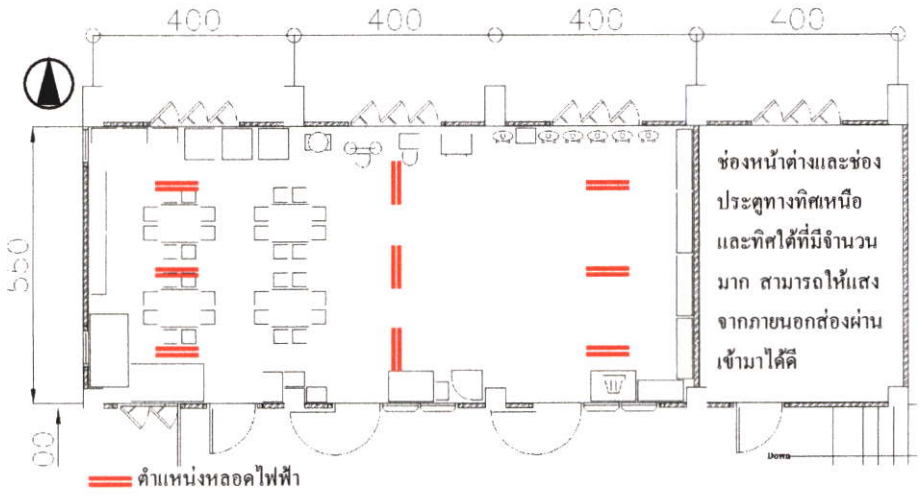
สีของเครื่องเล่นส่วนใหญ่เป็นสีที่สดใส ซึ่งได้จากแม่สีและสีในวงจรสีขั้นที่สอง ตัดกับสีของบรรยากาศโดยรวมของห้อง ซึ่งเป็นสีอ่อน ทำให้เพิ่มความน่าสนใจในตัวของเล่นได้

ภาพที่ 5.19 แสดงการใช้สีของวัสดุอุปกรณ์ภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับแสงสว่างภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 เห็นว่าภายในห้องมีแสงสว่างที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กเป็นอย่างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในความเพียงพอของแสงสว่างอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าห้องกิจกรรมมีจำนวนช่องเปิดประตูและหน้าต่างเพียงพอที่จะทำให้ห้องมีความสว่างในขณะทำกิจกรรมของเด็กได้เป็นอย่างดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจำนวนและประเภทของหลอดไฟฟ้าภายในห้องกิจกรรมสามารถให้แสงสว่างขณะทำกิจกรรมของเด็กได้เป็นอย่างดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ลักษณะและตำแหน่งหลอดไฟฟ้าภายในห้องกิจกรรม

จำนวนช่องแสงของห้องกิจกรรมเตรียม 2 มีมากทำให้แสงผ่านเข้ามาได้ดี

ภาพที่ 5.20 แสดงตำแหน่งช่องเปิด หลอดไฟฟ้า และภาพช่องแสง ห้องกิจกรรมเตรียม 2

อุณหภูมิภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 ขณะทำกิจกรรมในช่วงเช้า (เวลาประมาณ 9.30 – 11.30น.) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความเย็นสบายพอดี คือไม่ร้อนจนเกินไป แต่ในช่วงเวลาเที่ยงและบ่ายจะมีความร้อนเพิ่มสูงขึ้นมาก ซึ่งเวลานี้เป็นเวลานอนของเด็กจึงจำเป็นต้องเปิดพัดลมทุกตัวที่มีอยู่ภายในห้องเพื่อเพิ่มความเย็นขณะเด็กนอน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้ เป็นห้องเดียวที่อยู่บนชั้นสองของอาคารทำให้ความร้อนจากดวงอาทิตย์เข้ามาภายในห้องได้เร็ว และง่ายกว่าห้องที่อยู่ชั้นล่างของอาคาร โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดถึงความเย็นสบายของอุณหภูมิภายในห้องอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

จำนวนพัดลมในห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้ ประกอบด้วยพัดลมติดเพดาน 3 ตัว และพัดลมติดผนังอีก 2 ตัว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กแล้ว อีกทั้งยังมีเครื่องปรับอากาศอีก 2 เครื่องซึ่งจะใช้เปิดในช่วงฤดูร้อนหรือเปิดในวันที่มีอากาศร้อนมากๆ เป็นพิเศษ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในจำนวนพัดลมที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กในระดับดีมากที่สุด คืออยู่ที่ *ระดับ 4.0*

การถ่ายเทหรือการหมุนเวียนของอากาศภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสามารถถ่ายเทอากาศได้ดีมาก เพราะจำนวนหน้าต่างและประตูของห้องกิจกรรมมีมาก อีกทั้ง

ยังอยู่ในแนวทิศเหนือและทิศใต้ ซึ่งเป็นทิศทางที่ลมสามารถพัดผ่านเข้าและออกจากอาคารได้ดี รวมถึงการจัดวางเครื่องเรือนที่ไม่บังช่องทางหมุนเวียนของอากาศ ทำให้ภายในห้องมีอากาศหมุนเวียนที่ดีไม่อับทึบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ระดับความคิดเห็นต่อเสียงรบกวนจากภายนอกนั้น พบว่าเสียงจากภายนอกห้องกิจกรรมมีความดังเข้ามารบกวนสมาธิเด็กขณะทำกิจกรรมบ้างในบางเวลาเช่นเดียวกับห้องกิจกรรมเตรียม 1 เนื่องจากลักษณะตำแหน่งของแต่ละอาคารในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดนี้ตั้งอยู่ใกล้กันมาก ทำให้เสียงของเด็กในอาคารอื่นดังเข้ามาในห้องกิจกรรมเป็นระยะและพื้นที่ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดที่ค่อนข้างเล็กนี้เอง ทำให้ไม่สามารถก่อสร้างอาคารกิจกรรมให้ลึกเข้าไปในบริเวณที่เงียบสงบได้ ทำให้เสียงรถยนต์ที่วิ่งอยู่ด้านหน้าโครงการดังเข้ามารบกวนสมาธิเด็กขณะทำกิจกรรมหรือนอนได้เป็นระยะเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการป้องกันระดับเสียงรบกวนอยู่ที่ *ระดับ 2.3*

กลิ่นเหม็นจากบริเวณรอบห้องกิจกรรมนั้นได้ส่งผลรบกวนขณะทำกิจกรรมของเด็กบ้างเป็นระยะ เนื่องจากห้องกิจกรรมเตรียม 2 นี้อยู่บนชั้นสองของอาคาร เป็นช่องทางหมุนเวียนของอากาศทำให้กลิ่นต่างๆพัดผ่านเข้ามาได้ เช่นกลิ่นอาหารจากโรงครัว กลิ่นควันจากการเผาวัตถุในบริเวณรอบๆ และกลิ่นของสารเคมีจากการก่อสร้างอาคารนอนซึ่งอยู่ติดกันกับอาคารกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อกลิ่นเหม็นรบกวนที่ไม่ดีนักซึ่งอยู่ที่ *ระดับ 1.7*

ความรู้สึกของเด็ก

การสัมภาษณ์เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีกลุ่มโตหรือเตรียม 2 จำนวน 8 คนถึงทัศนคติที่มีต่อห้องกิจกรรมเตรียม 2 พบว่า เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความคิดว่าห้องกิจกรรมเตรียม 2 มีขนาดใหญ่

เด็กจำนวน 5 คน หรือ *ร้อยละ 62.50* เห็นว่าการเคลื่อนย้ายเก้าอี้กิจกรรมของเด็กในห้องกิจกรรมเตรียม 2 ทำได้ง่ายเพราะเก้าอี้มีน้ำหนักเบา

เด็กจำนวน 5 คน หรือ *ร้อยละ 62.50* มีความเห็นว่าจำนวนของเล่นภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 มีจำนวนมากและพึงพอใจส่วนเด็กอีก 3 คน หรือ *ร้อยละ 37.50* รู้สึกไม่ชอบของเล่นในห้องนี้โดยให้ความเห็นว่าจะชอบของเล่นในอาคารห้องสมุดของเล่นมากกว่า

เด็กจำนวน 5 คน หรือ *ร้อยละ 62.50* เห็นว่าของเล่นในห้องกิจกรรมเตรียม 2 มีสีสันสวยงาม

เวลาเด็กนั่งเล่นหรือทำกิจกรรมภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2 พบว่า เด็กจำนวน 4 คน หรือ *ร้อยละ 50.00* ชอบที่จะนั่งเล่นบนโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรม ส่วนอีก 4 คน หรือ *ร้อยละ 50.00* ชอบนั่งเล่นบนพื้นห้องมากกว่าเพราะนั่งเล่นได้สบายกว่า

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความชอบที่จะนั่งเล่นด้วยกันกับเพื่อนเป็นกลุ่มมากกว่าเล่นคนเดียว เพราะการเล่นเป็นกลุ่มจะมีเพื่อนเล่นและเล่นได้สนุกกว่า

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าห้องกิจกรรมเตรียม 2 มีแสงสว่างดีแล้วและเป็นห้องที่ไม่ร้อน

จากการสัมภาษณ์เด็กถึงความชอบที่มีต่อห้องกิจกรรมเตรียม 2 โดยรวมพบว่าเด็กจำนวน 5 คน หรือ *ร้อยละ 62.50* รู้สึกชื่นชอบห้องกิจกรรมนี้ เพราะห้องมีขนาดใหญ่วิ่งเล่นได้ ส่วนเด็กอีก 3 คน หรือ *ร้อยละ 37.50* รู้สึกไม่ชอบเพราะห้องกิจกรรมเตรียม 2 มีของเล่นน้อยกว่าห้องสมุดของเล่น โดยมีเด็กจำนวน 1 คน ที่ไม่ชอบได้ให้ความเห็นว่าเวลามาห้องกิจกรรมต้องเดินขึ้นบันไดและเมื่อเวลาอยากเข้าห้องน้ำก็ต้องเดินลงบันไดไปที่ชั้นล่างอีก

การสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยของเด็กในส่วนห้องกิจกรรมเตรียม 2

กิจกรรมกลุ่ม (นันทนาการเคลื่อนไหวประกอบเพลง)

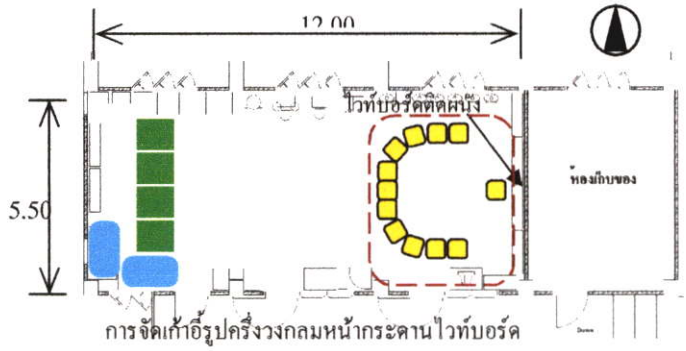
สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปีกลุ่มโต (เตรียม 2) จำนวน 11 คน และครูพัฒนาการ 1 คน ขณะทำกิจกรรมกลุ่มในห้องกิจกรรม โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมรวมครึ่งชั่วโมง คือเวลา 9.30 – 10.00 น.

การสังเกตการณ์ได้ทำการจดบันทึกผลทุกๆ 10 นาที และ/หรือ ทุกๆ ครั้งที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลักที่เกิดขึ้น

จากการทำผังพฤติกรรมพบว่าขนาดพื้นที่ของห้องกิจกรรมเตรียม 2 มีขนาดกว้างขวางเพียงพอต่อการทำกิจกรรมของเด็ก (11 คน) โดยขณะทำกิจกรรมกลุ่ม ครูพัฒนาการจะเคลื่อนย้ายเก้าอี้จากที่เก็บเก้าอี้ออกมาเรียงกันเป็นรูปครึ่งวงกลมบริเวณส่วนหน้ากระดานไวท์บอร์ด แล้วให้เด็กนั่งบนเก้าอี้รูปครึ่งวงกลมนั้น โดยมีครูพัฒนาการนั่งอยู่ตรงกลางหน้ากระดานไวท์บอร์ด เป็นการใช้พื้นที่เพียงส่วนหนึ่งของห้องเท่านั้น

ต่อจากนั้นเป็นการร้องเพลงโดยให้เด็กช่วยกันร้อง ปรบมือ โดยมีตัวแทนเด็ก 1 คน จะเต้นท่าทางประกอบเพลง ทำแบบนี้วนกันไปเรื่อยๆ จนครบตามจำนวนเด็กทุกคน จากการสังเกตการณ์พบว่า ขณะที่เด็กกำลังร่วมกันร้องเพลงอยู่นั้นมีเด็กบางคนที่นั่งโยกเก้าอี้ไปมา บางคนก็ลากเก้าอี้ทำให้รูปครึ่งวงกลมบิดเบี้ยวเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ครูพัฒนาการต้องคอยดูแลอยู่บ่อยครั้ง แต่เนื่องจากวัสดุปูพื้นที่เป็นพรมยางนี้เอง ทำให้ช่วยลดเสียงการขูดลากของเก้าอี้ได้เป็นอย่างดีและพื้นไม่เป็นรอย

ในส่วนของสมาธิในการทำกิจกรรมของเด็กพบว่า เด็กมีสมาธิในการทำกิจกรรมค่อนข้างดี สนใจครูพัฒนาการและเพื่อนๆ ที่กำลังเต้นประกอบเพลงอยู่ เพราะลักษณะของห้องกิจกรรมนั้นมีผนังห้องที่ปิดกั้นเป็นสัดส่วนทำให้สิ่งรบกวนจากภายนอกไม่สามารถเบี่ยงเบนความสนใจเด็กได้ รวมถึงห้องกิจกรรมเตรียม 2 อยู่ชั้นสองของอาคารทำให้ไม่มีคนเดินผ่านขึ้นมาเบี่ยงเบนสมาธิเด็ก

การจัดเก้าอี้รูปครึ่งวงกลมหน้ากระดานไวท์บอร์ด
ใช้เพียงพื้นที่ส่วนทางขวาของห้องเท่านั้น

เด็กกำลังเต้นประกอบเพลง
โดยมีครูคอยดูแลอยู่ตรงกลาง

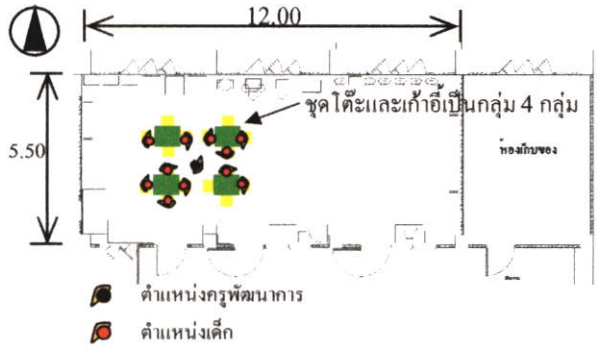
ภาพที่ 5.21 แสดงรูปแบบการจัดเก้าอี้ขณะทำกิจกรรมกลุ่มในห้องกิจกรรมเตรียม 2

กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องร่างกายของเรา

สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปีกลุ่มโต (เตรียม 2) จำนวน 11 คน และครูพัฒนาการ 1 คน ขณะทำกิจกรรมกลุ่มในห้องกิจกรรม โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมรวมครึ่งชั่วโมง คือเวลา 10.00 – 10.30 น.

เมื่อทำกิจกรรมเต้นประกอบเพลงจบแล้วครูจะนำเข้าสู่เนื้อหาของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยวันที่ได้เข้าไปสังเกตการณ์ครูพัฒนาการสอนเรื่องร่างกายของเรา ให้เด็กเรียนรู้อวัยวะต่างๆ ของร่างการมนุษย์ โดยครูแสดงตัวอย่างบนกระดานไวท์บอร์ด ต่อจากนั้นครูนำเด็กเดินมาอีกฝั่งหนึ่งของห้องซึ่งได้จัดโต๊ะกิจกรรมไว้จำนวน 4 กลุ่ม หนึ่งโต๊ะนั่งได้สี่คน ให้เด็กได้วาดภาพอวัยวะต่างๆ ของร่างกายมนุษย์ลงในกระดาษที่จัดเตรียมไว้ให้

จากการสังเกตการณ์พบกว่าเครื่องเรือนมีขนาดเหมาะสมกับร่างกายของเด็กเป็นอย่างดี การจัดโต๊ะกิจกรรมเป็นกลุ่มแบบนี้สามารถส่งเสริมการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มสังคมของเด็กได้ เด็กได้ฝึกการทำงานร่วมกัน รู้จักแบ่งกันใช้อุปกรณ์ดินสอสีกับเพื่อน เมื่อจบกิจกรรมวาดภาพร่างกายของเราแล้ว ครูพัฒนาการจะให้เด็กทุกคนเก็บเก้าอี้ของตัวเองเข้าที่เดิม พบว่าเด็กบางคนยกเก้าอี้บางคนก็ลากเก้าอี้เพื่อไปเก็บ แต่ด้วยวัสดุปูพื้นที่เป็นพรมยางนี้เองสามารถช่วยลดเสียงจากการขูดลากเครื่องเรือนได้

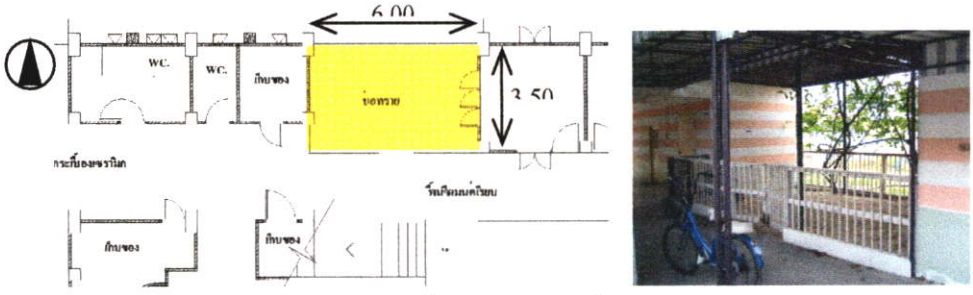

จัดโต๊ะและเก้าอี้เป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม

ภาพที่ 5.22 แสดงรูปแบบการจัดโต๊ะกิจกรรมในห้องกิจกรรมเตรียม 2

5.1.2.5 บ่อทราย (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)

ตำแหน่งของบ่อทรายอยู่ที่อาคารกิจกรรมชั้นล่าง ใกล้กับห้องน้ำ บ่อทรายมีหลังคาปิดทำให้ไม่มีความร้อนจากแสงอาทิตย์ขณะเด็กเล่นทราย

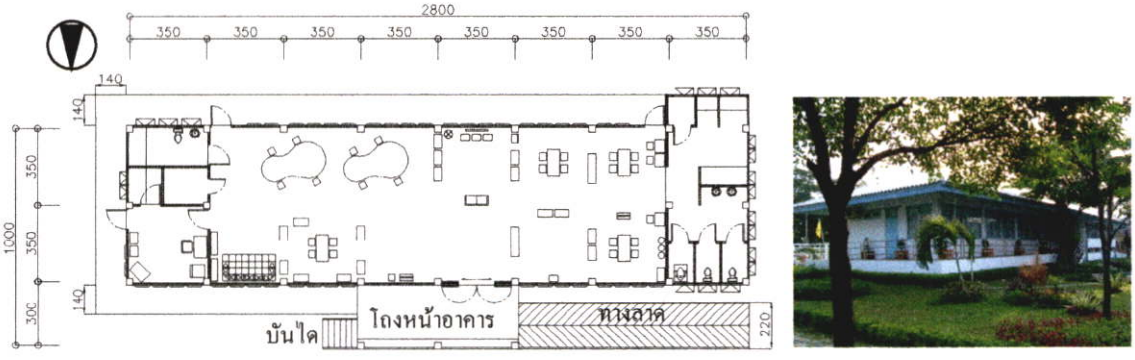
ภาพที่ 5.23 แสดงผังและภาพของบ่อทราย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าขนาดของบ่อทรายที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.3*

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าตำแหน่งที่ตั้งบ่อทรายอยู่ใกล้กับส่วนพื้นที่กิจกรรมอื่นง่ายต่อการนำเด็กเข้าเล่น และอยู่ในร่มใต้หลังคาเวลาเด็กเล่นจะไม่ร้อน และมีความสะอาด

ขณะเด็กเล่นทรายครูจะนำอุปกรณ์ตัก ตวง ทราย และพรมน้ำบนพื้นทรายให้เปียกเล็กน้อย เพื่อให้เด็กสามารถขึ้นรูปทรายให้เป็นรูปร่างต่างๆ ได้ เด็กจะสนุกสนานและชอบเล่นบ่อทรายนี้มาก เมื่อเล่นทรายเสร็จแล้วก็จะไปล้างมือหรือทำความสะอาดร่างกายที่ห้องน้ำข้างบ่อทราย ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับบ่อทราย โดยปัญหาที่มักพบได้แก่การอุดตันของท่อน้ำในห้องน้ำที่เกิดจากทรายเข้าไปอุดตัน

5.1.2.6 ห้องสมุดของเล่น

ภาพที่ 5.24 แสดงผังและภาพหน้าอาคารห้องสมุดของเล่น

ทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการ

กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจมากในการเข้าถึงอาคารห้องสมุดของเล่น เพราะมองเห็นได้ง่าย สามารถขึ้นตัวอาคารได้ 2 ทาง ทั้งทางบันไดด้านซ้ายและทางลาดด้านขวา อีกทั้งหน้าห้องสมุดของเล่นมีพื้นที่โล่งและมีประตูบานเปิดคู่ขนาดใหญ่ ไม่มีสิ่งกีดขวางมาเป็นอุปสรรคในการเข้าถึง โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

ภาพที่ 5.25 แสดงภาพบันได ทางลาด และโถงหน้าห้องสมุดของเล่น

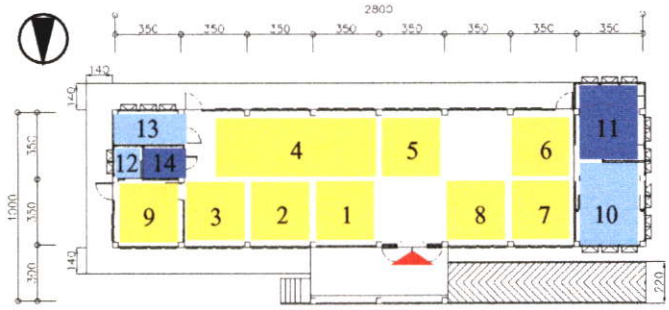
กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับรูปร่างผังพื้นห้องสมุดของเล่นที่เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะสามารถจัดวางเครื่องเรือนให้เกิดเป็นมุมต่างๆ ได้ง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ขนาดพื้นที่ภายในห้องสมุดของเล่น เท่ากับ 225.50 ตารางเมตร โดยขณะที่ทำการศึกษานั้นจำนวนเด็ก 3-6 ปี กลุ่มโตที่ใช้ห้องสมุดของเล่นนี้มีจำนวน 11 คน และครูพัฒนาการอีก 1 คน ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยพื้นที่ต่อคนเท่ากับ 18.79 ตารางเมตร จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ของห้องสมุดของเล่นที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กเป็นอย่างมากที่สุด โดยได้ค่าเฉลี่ยระดับความพอใจในขนาดพื้นที่ห้องอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ระดับความสูงฝ้าเพดานของห้องสมุดของเล่นนี้ เท่ากับ 3.00 เมตร ซึ่งเป็นระดับความสูงฝ้าที่มาก เหมาะสำหรับอาคารสาธารณะทั่วไปทำให้ดูไม่กดทึบ ซึ่งจะไม่ส่งผลทำให้เด็กรู้สึกหวาดกลัวตามทฤษฎีการรับรู้ของเด็ก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในความสูงของฝ้าเพดานห้องสมุดของเล่นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

รูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ของห้องสมุดของเล่น ตั้งแต่ทางเข้ามาจะเป็นส่วนพื้นที่โล่งและส่วนโฮมรูม จากนั้นจะจัดกลุ่มเครื่องเรือนและชั้นเก็บของเล่นแยกเป็นมุมต่างๆ กระจายกันทั่วทั้งบริเวณห้อง โดยมีส่วนทางเดินหลักอยู่ตรงแนวแกนกลางของอาคาร ในส่วนปีกของอาคารทางด้านซ้ายจะเป็นห้องที่มีประตูปิดล็อกได้สำหรับเก็บอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ และทางปีกของอาคารทางด้านขวาจะเป็นห้องน้ำเด็ก เนื่องจากพื้นที่ของห้องสมุดของเล่นที่มีขนาดใหญ่นี้เองจึงทำให้สามารถจัดแบ่งของเล่นเป็นมุมต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ

ในรูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่เป็นอย่างมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในรูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่อยู่ที่ *ระดับ 4.0*

1. มุมโฮมรูม
2. มุมคณิตศาสตร์และภาษา
3. มุมนิทาน
4. มุมอิสระ
5. มุมบทบาทสมมุติ
6. มุมวิทยาศาสตร์
7. มุมศิลปะสิ่งประดิษฐ์
8. มุมบล็อกไม้
9. ห้องเก็บโสตทัศนูปกรณ์
10. ห้องน้ำเด็ก
11. ห้องเปลี่ยนผ้าอ้อม
12. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่
13. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่
14. ห้องเก็บของ

ภาพที่ 5.26 แสดงการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารห้องสมุดของเล่น

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือน (Plan) ภายในห้องสมุดของเล่นเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็กเป็นอย่างมากที่สุด การจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนภายในห้องสมุดของเล่นได้จัดวางเครื่องเรือนและชั้นเก็บของเล่นแบ่งเป็นมุมต่างๆ ที่ชัดเจน เด็กสามารถเลือกเล่นได้อิสระตามมุมต่างๆ โดยครูพัฒนาการจะดูแลให้เด็กเล่นกระจายกันไปคือไม่แออัดอยู่ในมุมเดียวกันหลายคน ทำให้สะดวกในการดูแลเด็ก และเด็กได้เล่นของเล่นอย่างเต็มที่โดยไม่ต้องแย่งกับเพื่อนคนอื่น โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการจัดแปลนให้มีความสะดวกในการใช้งานของเด็กอยู่ที่ *ระดับ 4.0* ซึ่งโดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างก็มีความพึงพอใจเป็นอย่างมากที่สุดในการจัดวางเครื่องเรือนแบบที่เป็นอยู่ปัจจุบันนี้ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.0* เช่นกัน

การเคลื่อนย้ายหรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งของเครื่องเรือนในห้องสมุดของเล่นนี้ สามารถทำได้ง่ายเพราะเครื่องเรือนมีขนาดเล็กและมีน้ำหนักไม่มาก แต่ครูพัฒนาการจะไม่อนุญาตให้ปรับเปลี่ยนตำแหน่งของเครื่องเรือนบ่อยครั้งนัก เพราะภายในห้องสมุดของเล่นได้จัดแบ่งส่วนพื้นที่ไว้เป็นมุมต่างๆ เรียบร้อยดีอยู่แล้ว หากแต่จะปรับเปลี่ยนตำแหน่งเครื่องเรือนบางอย่างเช่น เลื่อนเก้าอี้จากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง หรือขยับของเล่นบางอย่างก็สามารถทำได้ง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่งเครื่องเรือนอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

เครื่องเรือนในห้องสมุดของเล่นนี้ ประกอบไปด้วยชุดโต๊ะกิจกรรมขนาดใหญ่ที่เป็นรูปโค้ง 2 ชุด มีความสูง 0.50 เมตร ชุดโต๊ะกิจกรรมขนาดเล็กที่เป็นสี่เหลี่ยม 4 ชุด มีความสูง 0.52 เมตร เก้าอี้กิจกรรมเด็ก ขนาด 0.35 x 0.32 สูง 0.33 เมตร วางอยู่ตามชุดโต๊ะกิจกรรม ส่วนที่เหลือจะเป็นชั้นเก็บของเล่นที่วางอยู่ตามมุมกิจกรรมต่างๆ ภายในห้อง ส่วนมากมีขนาด 0.35 x 0.65 สูง

0.70 เมตร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความเหมาะสมต่อขนาดร่างกายของเด็กในขณะใช้งานเป็นอย่างมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อขนาดเครื่องเรือนที่เหมาะสมและสะดวกต่อการใช้งานของเด็กอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

การจัดพื้นที่ภายในห้องสมุดของเล่นให้เป็นมุมต่างๆ โดยไม่กั้นผนัง แต่ใช้เครื่องเรือนเช่น ชั้นเก็บของเล่นที่มีขนาดความสูงไม่มากมาวางกั้นเพื่อแบ่งส่วนพื้นที่แทนผนัง สามารถทำให้ครูพัฒนาการมองเห็นเด็กขณะทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ไม่บดบังสายตา แต่เนื่องจากห้องสมุดของเล่นมีขนาดที่ใหญ่มาก จึงทำให้บางทีครูพัฒนาการมองเห็นเด็กได้ไม่ทั่วถึงเหมือนกัน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในความสูงของเครื่องเรือนที่ทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กได้อย่างทั่วถึงเท่ากับ *ระดับ 3.7*

ลักษณะและรายละเอียดของเครื่องเรือนในห้องสมุดของเล่นนี้ เครื่องเรือนทั้งหมดได้ออกแบบมาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับเด็กเช่นเดียวกับเครื่องเรือนในห้องกิจกรรมเตรียม 1 และห้องกิจกรรมเตรียม 2 สังเกตได้จากตามขอบหรือมุมของตัวเครื่องเรือนจะทำการลบมุมที่แหลมหรือฉากออกให้เป็นแบบที่โค้งแทน เครื่องเรือนทั้งหมดจะมีลักษณะเป็นแท่นหรือเป็นก้อน จะไม่มีส่วนที่ยื่นออกมาซึ่งอาจทำอันตรายต่อเด็ก วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือนในห้องสมุดของเล่นนี้ จะเป็นไม้และพลาสติกทั้งหมด ลักษณะของเครื่องเรือนโดยรวมจึงมีความปลอดภัย ทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจกับลักษณะและรายละเอียดรวมถึงวัสดุของเครื่องเรือนในห้องสมุดของเล่นนี้เป็นอย่างมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

เครื่องเรือนจะเป็นไม้และพลาสติกโดยทำการลบเหลี่ยมมุมให้โค้งมนเพื่อลดอันตรายที่อาจเกิดกับเด็ก

ภาพที่ 5.27 แสดงลักษณะเครื่องเรือนภายในห้องสมุดของเล่น

รูปแบบของเล่นในห้องสมุดของเล่นนี้ มีให้เด็กได้เลือกเล่นอย่างหลากหลาย โดยจัดวางไว้เป็นส่วนมุมต่างๆ ภายในห้อง ได้แก่ มุมคณิตศาสตร์และภาษา มุมนิทาน มุมบทบาทสมมุติ มุมวิทยาศาสตร์ มุมศิลปะและสิ่งประดิษฐ์ และมุมบล็อกไม้ ซึ่งของเล่นต่างๆ ในแต่ละมุมมีจำนวนมากเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดีเยี่ยม เด็กสามารถเลือกเล่นอย่างอิสระตามมุมต่างๆได้เต็มที่โดยไม่ต้องแย่งกัน เป็นผลให้ส่งเสริมพัฒนาการและความคิดสร้างสรรค์ได้เป็น

อย่างดี โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบที่หลากหลายและจำนวนของเครื่องเล่นในห้องสมุดของเล่นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

รูปแบบการจัดพื้นที่ภายในห้องสมุดของเล่นในปัจจุบัน สามารถทำให้เด็กนั่งเล่น นอนเล่น และเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ เนื่องจากห้องสมุดของเล่นนี้เมื่อเทียบกับจำนวนเด็กขณะใช้งานมีพื้นที่ต่อคนค่อนข้างมากจึงทำให้เด็กมีอิสระในการเคลื่อนไหวขณะทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการจัดห้องเพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องตัวอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

พื้นที่ในห้องสมุดของเล่นในส่วนที่เป็นที่ราบมีอยู่มาก ทำให้เด็กได้ประกอบกิจกรรมบนพื้นได้อย่างอิสระ เด็กจะกล้าที่จะนั่ง นอน กลิ้ง ขณะทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อปริมาณพื้นที่ราบในห้องกิจกรรมอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

รูปแบบการจัดเครื่องเรือนในห้องสมุดของเล่นสามารถส่งเสริมการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มของเด็กได้เป็นอย่างดีเยี่ยม เนื่องจากมีชุดโต๊ะกิจกรรมที่จัดเป็นกลุ่มวางกระจายอยู่เป็นจำนวนมากและภายในห้องสมุดของเล่นก็มีพื้นที่ว่างในแต่ละมุมกิจกรรมที่เว้นว่างไว้เพื่อให้เด็กได้นั่งเล่นแบบเป็นกลุ่มได้ กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจเป็นอย่างมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดเครื่องเรือนที่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่มในห้องสมุดของเล่นนี้อยู่ที่ *ระดับ 4.0*

วัสดุปูพื้นห้องสมุดของเล่นทำจากคอนกรีตปูทับด้วยพรมน้ำมันแบบผืนหน้ากว้าง 2 เมตร ซึ่งมีรอยต่อระหว่างผืนน้อย ทนต่อการเปียกและซึมของน้ำ ไม่ลื่น ทำความสะอาดง่าย มีความอ่อนนุ่มและหยุ่นตัว ทนต่อแรงขูดขีดจากการลากหรือเคลื่อนย้ายเครื่องเรือนและของเล่นเด็กได้ดี สะท้อนเสียงได้น้อย กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อวัสดุปูพื้นห้องสมุดของเล่นนี้เป็นอย่างมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

การใช้สีในห้องสมุดของเล่นนี้ พื้นเป็นพรมยางสีฟ้าอ่อน ผนังก่ออิฐฉาบปูนทาสีอ่อนฟ้าเพดานสีขาว สีของเครื่องเรือนภายในห้องที่ทำจากไม้จะเป็นสีธรรมชาติ และเครื่องเรือนบางตัวที่ทำจากพลาสติกก็จะมีสีที่สดใส ไม่หมองคล้ำ โปสเตอร์ที่ติดอยู่ตามผนังก็มีรูปแบบที่สนุกสนานและสีสันสดใส กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าห้องสมุดของเล่นนี้โดยรวมมีสีสันที่สดใส มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับการใช้สีของวัสดุต่างๆ และเครื่องเรือนภายในห้องสมุดของเล่นที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

สีของอุปกรณ์เครื่องเล่นภายในห้องสมุดของเล่นเป็นสีจากแม่สีและสีจากในวงจรสีขั้นที่สองแทบทั้งหมดโดยความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นสีที่สดใส ประกอบกับจำนวนเครื่องเล่นที่มีอยู่เป็นจำนวนมากทำให้สีสันในห้องสมุดของเล่นนี้ดูสดใสมากยิ่งขึ้น โดยให้คะแนนความสดใสในสีของเครื่องเล่นอยู่ใน *ระดับ 4.0*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับสีของอุปกรณ์เครื่องเล่นในห้องสมุดของเล่นเป็นอย่างมากที่สุด สีของเครื่องเล่นส่วนใหญ่เป็นสีของแม่สีที่มีความสดใส ซึ่งจะช่วยดึงดูดความสนใจ

ของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อสีของเครื่องเล่นในห้องสมุดของเล่นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

การใช้สีของห้อง เครื่องเรือน และอุปกรณ์เครื่องเล่นภายในอาคารห้องสมุดของเล่น จะเป็นสีสันที่สดใส

ภาพที่ 5.28 แสดงการใช้สีภายในห้องสมุดของเล่น

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับแสงสว่างภายในห้องสมุดของเล่น เห็นว่าภายในห้องมีแสงสว่างที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กเป็นอย่างมาก เนื่องจากห้องมีขนาดกว้าง มีฝ้าเพดานที่สูงโปร่ง มีสีที่สว่างไม่มืดทึบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในความเพียงพอของแสงสว่างอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าห้องกิจกรรมมีจำนวนช่องเปิดประตูและหน้าต่างเพียงพอที่จะทำให้ห้องมีความสว่างในขณะทำกิจกรรมของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

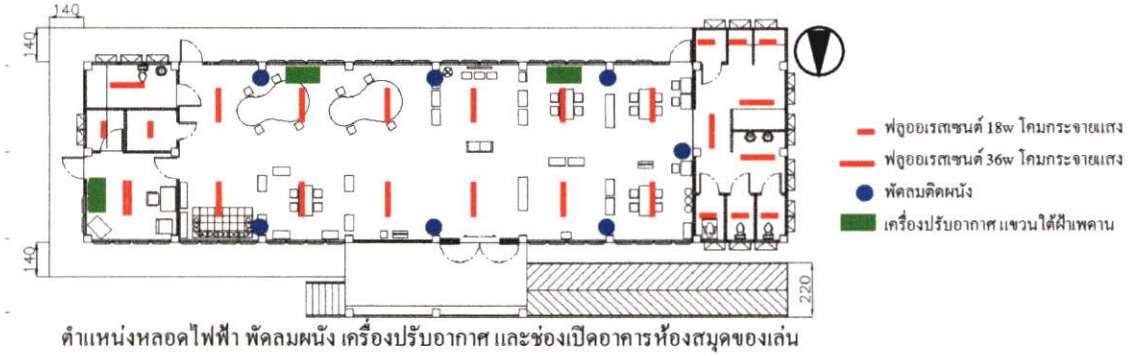
ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจำนวนและประเภทของหลอดไฟฟ้าภายในห้องกิจกรรมสามารถให้แสงสว่างขณะทำกิจกรรมของเด็กได้เป็นอย่างดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

อุณหภูมิภายในห้องสมุดของเล่น ขณะที่เด็กทำกิจกรรมในช่วงเช้า (เวลาประมาณ 10.30 – 11.30น.) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความเย็นสบายพอดี คือไม่ร้อนจนเกินไป เป็นเพราะตัวอาคารมีขนาดค่อนข้างใหญ่ มีช่องเปิดมาก และมีพัดลมระบายอากาศเพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดถึงความเย็นสบายของอุณหภูมิภายในห้องอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

จำนวนพัดลมในห้องสมุดของเล่นนี้ ประกอบด้วยพัดลมติดผนัง 7 ตัว ติดตั้งเฉลี่ยกระจายกันไปทั่วห้อง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กแล้ว อีกทั้งยังมีเครื่องปรับอากาศอีก 2 เครื่องซึ่งจะใช้เปิดในช่วงฤดูร้อนหรือเปิดในวันที่มีอากาศร้อนมากๆ เป็น

พิเศษ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในจำนวนพัดลมที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กในระดับดีมากที่สุด คืออยู่ที่ *ระดับ 4.0*

การถ่ายเทหรือการหมุนเวียนของอากาศภายในห้องสมุดของเล่นนี้ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสามารถถ่ายเทอากาศได้ดี เพราะจำนวนหน้าต่างและประตูของห้องกิจกรรมมีมาก อีกทั้งยังอยู่ในแนวทิศเหนือและทิศใต้ ซึ่งเป็นทิศทางที่ลมสามารถพัดผ่านเข้าและออกจากอาคารได้ดี รวมถึงการจัดวางเครื่องเรือนที่ไม่บังช่องทางหมุนเวียนของอากาศ ทำให้อากาศภายในห้องหมุนเวียนได้ดีไม่อับทึบ หากแต่หน้าต่างของห้องสมุดของเล่นนี้จะเป็นบานเกล็ดปรับระดับทั้งหมด ไม่มีหน้าต่างแบบบานเปิดซึ่งตัวบานเปิดนี้เองจะเป็นเหมือนครีบที่คอยดักลมเข้าอาคาร จึงทำให้การระบายอากาศภายในห้องทำได้อย่างไม่ดีเยี่ยมนัก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเรื่องการระบายอากาศของห้องอยู่ที่ *ระดับ 3.7*

ตำแหน่งหลอดไฟฟ้า พัดลมผนัง เครื่องปรับอากาศ และช่องเปิดอาคารห้องสมุดของเล่น

ภาพที่ 5.29 แสดงตำแหน่งหลอดไฟฟ้า พัดลม เครื่องปรับอากาศ และช่องเปิดอาคารห้องสมุดของเล่น

ตำแหน่งหลอดไฟฟ้า พัดลมติดผนัง และเครื่องปรับอากาศ

ผนังทั้งสองด้านของอาคารเป็นหน้าต่างบานเกล็ดปรับระดับ และรับแสงสว่างเข้ามามากต้องปิดม่านเพื่อลดปริมาณแสง

ภาพที่ 5.30 แสดงภาพตำแหน่งอุปกรณ์ไฟฟ้า และรูปแบบหน้าต่างภายในห้องสมุดของเล่น

ระดับความคิดเห็นต่อเสียงรบกวนจากภายนอกนั้น พบว่ามีเสียงดังเข้ามารบกวนสมาธิเด็กขณะทำกิจกรรมบ้างในบางเวลา เนื่องจากตำแหน่งของอาคารห้องสมุดของเล่นตั้งอยู่ด้านหน้าสุดของสถานสงเคราะห์ติดกับถนนใหญ่หน้าโครงการ ทำให้เสียงรถยนต์ที่วิ่งอยู่ด้านนอกดังเข้ามารบกวนสมาธิเด็กขณะทำกิจกรรมได้เป็นระยะ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการป้องกันระดับเสียงรบกวนอยู่ที่ *ระดับ 2.3*

กลิ่นเหม็นจากบริเวณรอบอาคารห้องสมุดของเล่นนั้น ส่งผลรบกวนขณะทำกิจกรรมของเด็กบ้างเป็นระยะ แต่เนื่องจากห้องสมุดของเล่นนี้เป็นห้องที่มีขนาดใหญ่อากาศถ่ายเทได้ค่อนข้างดีและตั้งอยู่แยกออกจากอาคารอื่นๆ ของสถานสงเคราะห์ จึงได้รับภาวะกลิ่นรบกวนน้อย จะมีก็เพียงแต่กลิ่นจากควันไอเสียรถยนต์บางคันเท่านั้น โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อกลิ่นเหม็นรบกวนค่อนข้างดีซึ่งอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

ความรู้สึกของเด็ก

การสัมภาษณ์เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีกลุ่มโตหรือเตรียม 2 จำนวน 10 คนถึงทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดของเล่น พบว่าเด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความคิดว่าห้องสมุดของเล่นมีขนาดใหญ่มาก

เด็กจำนวน 8 คน หรือ *ร้อยละ 80.00* เห็นว่าการเคลื่อนย้ายเก้าอี้กิจกรรมทำได้ง่ายมากเพราะเก้าอี้มีน้ำหนักเบา

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าจำนวนของเล่นภายในห้องสมุดของเล่นนี้มีอยู่มากมายและหลากหลายมากโดยเด็กมีความชอบมาก

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* เห็นว่าของเล่นในห้องสมุดของเล่นมีสีสันสวยงาม

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* จะชอบเลือกเข้าไปเล่นในมุมบทบาทสมมุติเป็นอันดับแรกมากกว่ามุมอื่นๆ เพราะชอบมุมนี้มาก

เวลาเด็กนั่งเล่นอิสระภายในอาคารห้องสมุดของเล่น พบว่า เด็กจำนวน 7 คน หรือ *ร้อยละ 70.00* ชอบที่จะนั่งและนอนเล่นที่พื้นมากกว่าเล่นบนโต๊ะกิจกรรมโดยมีความเห็นว่าการนั่งเล่นที่พื้นเล่นได้สนุกกว่า วางของเล่นได้เยอะกว่า

เด็กจำนวน 6 คน หรือ *ร้อยละ 60.00* มีความชอบที่จะนั่งเล่นด้วยกันกับเพื่อนมากกว่าเล่นคนเดียว ส่วนที่เหลืออีก 4 คน หรือ *ร้อยละ 40.00* ชอบเล่นอิสระคนเดียวมากกว่าเพราะของเล่นมีมากเล่นคนเดียวก็สนุก

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าห้องสมุดของเล่นมีแสงสว่างดีแล้วและเป็นห้องที่ไม่ร้อน

จากการสัมภาษณ์เด็กถึงความชอบที่มีต่อภาพรวมของห้องสมุดของเล่น พบว่าเด็กทั้งหมดหรือ *ร้อยละ 100* รู้สึกชื่นชอบห้องสมุดของเล่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากห้องสมุดของเล่นนี้มีของ

เล่นให้เลือกเล่นได้อิสระเป็นจำนวนมากและการเล่นในห้องนี้ทำได้อย่างอิสระโดยไม่มีครูพัฒนาการมาคอยบังคับ

การสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยของเด็กในอาคารห้องสมุดของเล่น

กิจกรรมเสรี (การเล่นอิสระตามมุมต่างๆ)

สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี กลุ่มโต (เตรียม 2) จำนวน 11 คน และครูพัฒนาการ 1 คน ขณะทำกิจกรรมเสรี โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมเสรีในห้องสมุดของเล่นนี้รวม 1 ชม. คือเวลา 10.30 – 11.30 น.

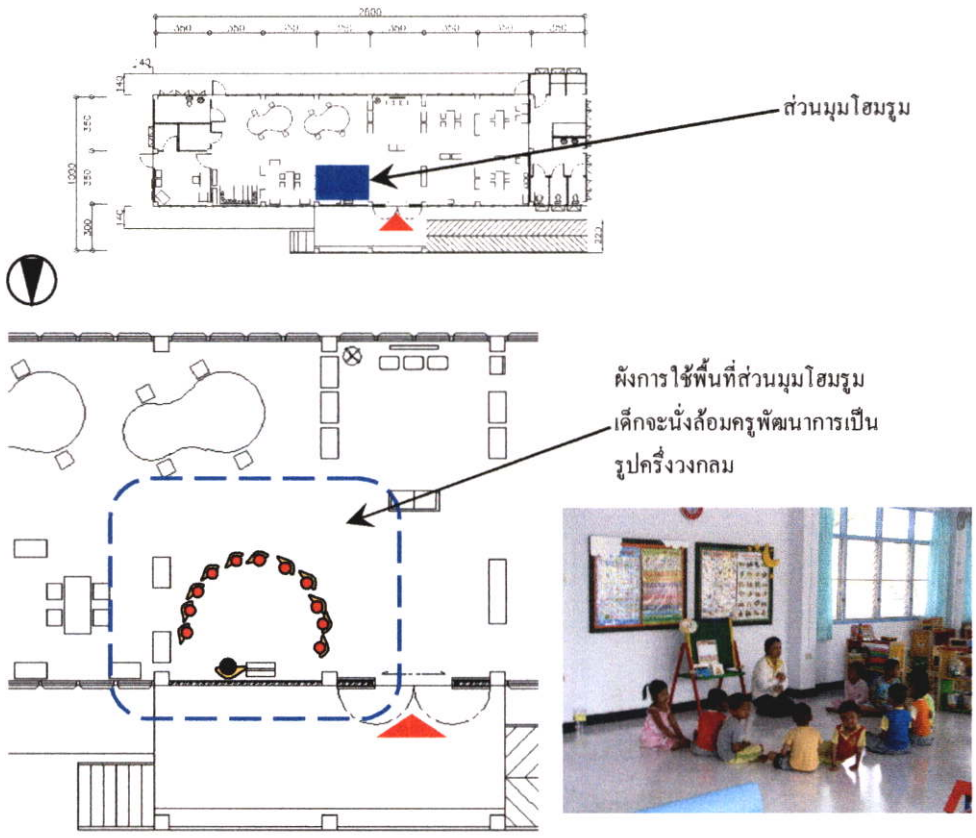
การสังเกตการณ์ได้ทำการจดบันทึกผลทุกๆ 10 นาที และ/หรือ ทุกๆ ครั้งที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลัก เช่น เปลี่ยนย้ายตำแหน่งการนั่งเล่น หรือเปลี่ยนอิริยาบถหลัก เช่น จากนั่งเป็นนอน ยืน หรือเดินไปมา รวมถึงสังเกตพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้น

กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในอาคารห้องสมุดของเล่นลำดับแรก ครูพัฒนาการจะนำเด็กทั้งหมดเข้ามายังห้องสมุดของเล่น แล้วให้เด็กได้นั่งรวมกันที่พื้นเป็นรูปครึ่งวงกลมในส่วนมุมโฮมรูม ครูพัฒนาการจะชี้แจง แนะแนวการเล่น และให้เด็กแต่ละคนได้เลือกเล่นตามมุมต่างๆ ตามลำดับ โดยจะให้เด็กผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้เลือกมุมก่อน หมุนเวียนกันไปในแต่ละวัน

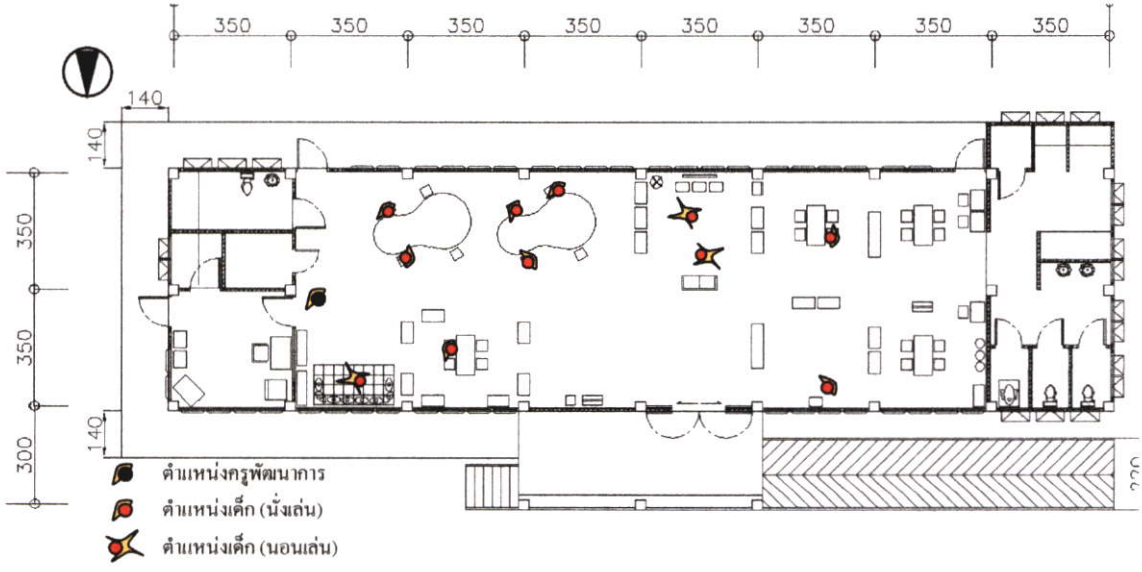
ในแต่ละมุมนั้นครูพัฒนาการจะดูแลให้เด็กเลือกเล่นได้มากที่สุดไม่เกิน 4 คน หรือถ้าวันไหนมีจำนวนเด็กที่เข้ามาน้อยก็จะแบ่งเด็กให้กระจายกันไปทั่วทุกมุมทั้งห้อง อาจเป็นมุมละ 1–3 คน ก็ได้

ในวันที่เข้าสังเกตการณ์พฤติกรรมนี้มีจำนวนเด็ก 11 คน ซึ่งถือว่ามีจำนวนไม่มาก ดังนั้นครูพัฒนาการจึงให้เด็กได้กระจายกันไปตามมุมต่างๆ เฉลี่ยมุมละไม่เกิน 3 คน

การสัมภาษณ์ครูพัฒนาการผู้ดูแลกิจกรรมในอาคารห้องสมุดของเล่น และจากการสอบถามเด็กพบว่า มุมที่เด็กมักจะขอเลือกเข้าไปเล่นเป็นอันดับแรกในแต่ละวันได้แก่ มุมบทบาทสมมุติ เด็กจะชอบเล่นมุมนี้มาก โดยจะได้เล่นสมมุติบทบาทตัวเองให้เป็นอาชีพต่างๆ เป็นพ่อ แม่ ลูก ฯลฯ มุมบทบาทสมมุตินี้จะมีเด็กเลือกเข้าเล่นเต็มในทุกๆ วัน ขณะที่ในบางมุมเช่นมุมวิทยาศาสตร์แทบจะไม่มีเด็กเลือกไปเล่นเลย

ภาพที่ 5.31 แสดงการใช้พื้นที่ส่วนมุมโฮมรูม ภายในห้องสมุดของเล่น

ภาพที่ 5.32 แสดงตำแหน่งการเล่นของเด็กตามมุมกิจกรรมต่างๆ ในห้องสมุดของเล่น

จากการทำผังพฤติกรรมพบว่าขนาดพื้นที่ของห้องสมุดของเล่น มีความกว้างขวางเพียงพอต่อการทำกิจกรรมของเด็กได้อย่างดีเยี่ยม เด็กจะกระจายกันไปเล่นในมุมต่างๆ โดยไม่แออัดและไม่แย่งของกัน ขนาดของเครื่องเรือนได้แก่โต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมมีขนาดเหมาะสมกับร่างกายของเด็กเป็นอย่างดี ชั้นเก็บของเล่นมีความสูงเหมาะสมกับร่างกายของเด็ก ทำให้เด็กหยิบของเล่นออกมาและเก็บเข้าที่เดิมได้อย่างสะดวกสบาย

ในส่วนของมุมบทบาทสมมุติ จะเป็นมุมที่เด็กเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบ่อยครั้งมากที่สุด เด็กจะลุกยืน เดินไปมา นั่งและนอน บ่อยครั้งเพราะพวกเขาได้สมมุติตัวเองให้เป็นบทบาทใหม่ๆ เช่นบางคนอุ้มตุ๊กตาเดินไปมา พาตุ๊กตาเข้าไปแต่งหน้าที่โต๊ะแต่งตัว พาตุ๊กตาไปทานอาหาร แล้วพาตุ๊กตาเข้านอนโดยตัวเด็กเองก็ทำท่าเป็นนอนไปกับตุ๊กตาด้วย บางคนเดินคุยโทรศัพท์มือถือติดต่อธุรกิจและใส่แว่นดำทำเป็นเหมือนนักธุรกิจ บางคนแต่งตัวเป็นหมอนั่งรอตรวจคนไข้อยู่ที่โต๊ะด้านข้าง เป็นต้น

ในส่วนของมุมอื่นๆ เด็กจะค่อนข้างนั่งอยู่กับที่เดิม ไม่ค่อยลุกย้ายไปไหน แต่ก็มีการเปลี่ยนแปลงอิริยาบถบ้าง เช่นย้ายที่นั่ง ลุกยืน แต่จะน้อยครั้ง ไม่มากเท่ากับในมุมบทบาทสมมุติ

ในส่วนของสมาธิในการเล่นของเด็กพบว่าเด็กจะสนใจในของเล่นที่ตัวเองเลือกเล่นเป็นอย่างมาก เมื่อเด็กได้เข้าไปอยู่ตามมุมต่างๆ แล้วพวกเขาจะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง จะตั้งใจเล่นโดยไม่สนใจสิ่งรอบข้าง บางคนพูดกับตุ๊กตา บางคนเอาบล็อกไม้มาต่อเป็นเครื่องบินแล้วจินตนาการว่ามันกำลังบินอยู่ บางคนนอนกลิ้งไปมาขณะอ่านสมุดภาพ เป็นต้น ซึ่งจากการสังเกตการณ์โดยรวมแล้วพบกว่าเด็กมีความสุขมากกับการได้เล่นในห้องสมุดของเล่นนี้

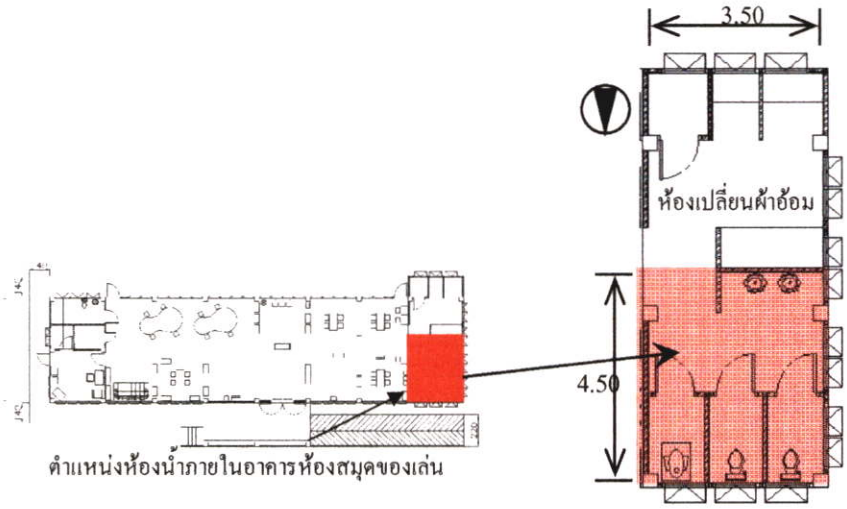
เด็กแต่ละคนจะมีสมาธิในการเล่นสูง และสนุกสนานกับการเล่นในห้องสมุดของเล่นนี้

ภาพที่ 5.33 แสดงการเล่นของเด็กตามมุมต่างๆ ในห้องสมุดของเล่น

จากการสังเกตการณ์พบว่าแสงสว่างจากภายนอกสามารถผ่านเข้ามาภายในอาคารได้ดีโดยครูพัฒนาการจะเปิดม่านและเปิดบานเกร็ดให้แสงและลมเข้ามา ทำให้ไม่ต้องเปิดหลอดไฟภายในอาคารเพิ่มอีก

5.1.2.7 ห้องน้ำในอาคารห้องสมุดของเล่น

ภาพที่ 5.34 แสดงตำแหน่งของห้องน้ำเด็กภายในอาคารห้องสมุดของเล่น

ห้องน้ำเด็กภายในอาคารห้องสมุดของเล่นนี้รองรับการใช้งานของเด็กก่อนวันเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มโต แต่การใช้งานจริงนั้นเด็กทั้งสองกลุ่มนี้ไม่ได้เข้าใช้พร้อมกันเนื่องจากห้องสมุดของเล่นจะแบ่งตารางเวลาการเข้าใช้อาคาร โดยในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ จะเป็นกลุ่มโต (เตรียม 2) ที่เข้าใช้ส่วนวันอังคารและพฤหัสบดีจะเป็นเด็กกลุ่มเล็ก (เตรียม 1) ดังนั้นจำนวนห้องสุขาและจำนวนอ่างล้างมือจึงรองรับการใช้งานของเด็กได้เพียงพอเป็นอย่างดี ซึ่งอ่างล้างมือมีจำนวน 2 อ่าง และห้องสุขามีถึง 3 ห้อง กลุ่มตัวอย่างจึงมีความคิดเห็นว่าจำนวนห้องน้ำและอ่างล้างมือเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดีมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และครูพัฒนาการถึงข้อมูลเบื้องต้นของอาคารห้องสมุดของเล่นพบว่า เดิมอาคารนี้ตั้งใจที่จะก่อสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นอาคารพยาบาลเด็กป่วย สังเกตได้จากหน้าอาคารจะมีทางขึ้นสองแบบคือแบบบันไดและแบบทางลาด และภายในห้องน้ำจะมีราวจับสเตนเลสทั้งในส่วนอ่างน้ำและภายในห้องสุขา อีกทั้งขนาดของสุขภัณฑ์ที่ใช้ภายในห้องน้ำก็มิได้ออกแบบมาสำหรับเด็กเล็กโดยเฉพาะแต่เป็นขนาดสุขภัณฑ์ของผู้ใหญ่ทั้งหมด และมีห้องเปลี่ยนผ้าอ้อมเด็กเล็กซึ่งปัจจุบันหลังจากที่ปรับมาเป็นอาคารห้องสมุดของเล่นแล้วนั้นไม่ได้มีการใช้งานเลย

ครูพัฒนาการจึงมีความพึงพอใจค่อนข้างน้อยต่อขนาดความสูงของอ่างล้างมือและขนาดของโถสุขภัณฑ์ภายในห้องสุขา โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 2.0*

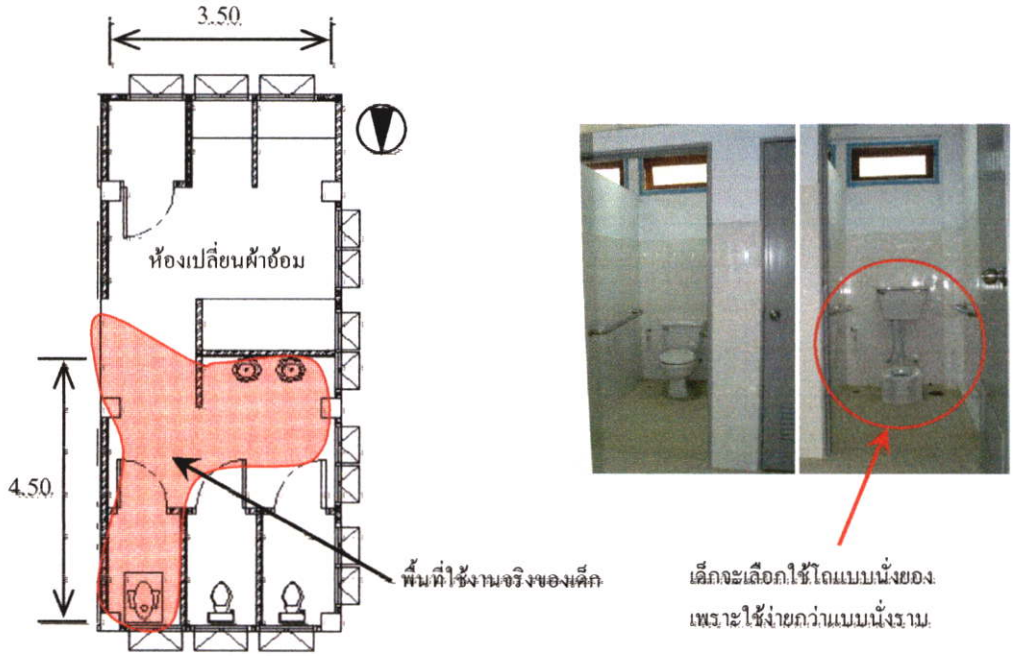
ครูพัฒนาการมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าข้อเสียของอาคารห้องสมุดของเล่นนี้โดยรวมนั้นก็มีแต่เพียงห้องน้ำเท่านั้นที่ยังไม่เหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก ควรปรับเปลี่ยนขนาดและความสูงของสุขภัณฑ์ภายในห้องน้ำให้มีขนาดที่เด็กสามารถใช้งานได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์เด็กจำนวน 4 คน ถึงทัศนคติที่มีต่อห้องน้ำภายในอาคารห้องสมุดของเล่นพบว่า เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* ไม่ชอบห้องน้ำภายในอาคารนี้ เนื่องจากสุขภัณฑ์มีขนาดใหญ่และสูงมากเกินไปทำให้ใช้งานไม่สะดวกเป็นอย่างมาก

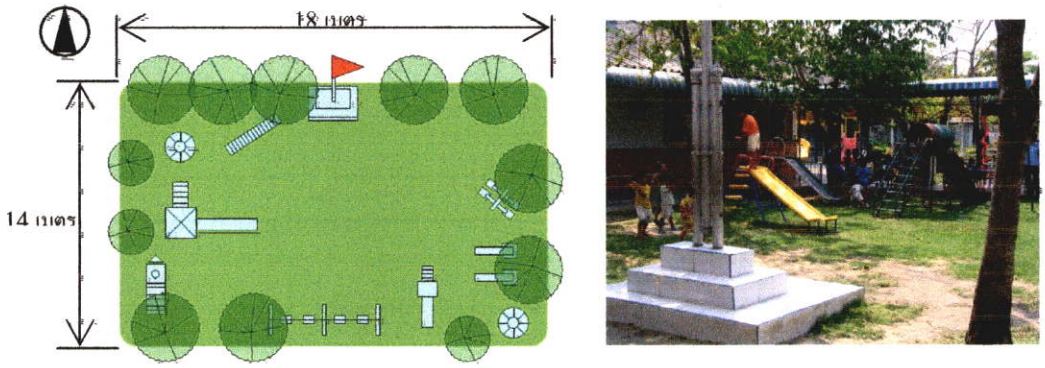
ภาพที่ 5.35 แสดงภาพอ่างล้างมือในห้องน้ำเด็กภายในอาคารห้องสมุดของเล่น

การสังเกตการณ์พบว่าเด็กที่เข้าใช้ห้องน้ำทั้งหมดจะเข้าใช้ห้องน้ำที่เป็นแบบนั่งยอง จะไม่มีเด็กที่เข้าใช้ห้องน้ำที่เป็นแบบนั่งราบเลย จากการสอบถามเด็กเพิ่มเติมพบว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงจะใช้โถแบบนั่งยองเพราะสามารถใช้งานได้สะดวกกว่าแบบนั่งราบ เด็กชายจะยืนปัสสาวะลงในโถส่วนเด็กหญิงก็จะนั่งบนโถ ทั้งนี้เด็กหญิงไม่สามารถนั่งบนโถแบบนั่งราบได้เนื่องจากโถมีขนาดที่สูงและใหญ่เกินไป ทำให้ก้นของเด็กจะจมลงในโถ

ภาพที่ 5.36 แสดงพื้นที่การใช้งานของเด็กในห้องน้ำเด็กภายในอาคารห้องสมุดของเล่น

5.1.2.8 สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

ภาพที่ 5.37 แสดงผังและภาพสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

สนามเด็กเล่นด้านหน้าอาคารกิจกรรมมีขนาด 14.00 x 18.00 เมตร หรือ 252 ตารางเมตร เป็นสนามหญ้า รอบนอกจัดวางเครื่องเล่นสนามโดยเว้นพื้นที่ส่วนกลางด้านในไว้เป็นที่ว่างเพื่อทำกิจกรรมกลางแจ้งในตอนเช้า ซึ่งในตอนเช้าขณะที่ใช้พื้นที่สนามเด็กเล่นนี้เพื่อทำกิจกรรมจะเป็นการรวมเด็ก 3-6 ปี ทั้งสองกลุ่มเข้าด้วยกันทำให้มีจำนวนเด็กใช้งานสนามค่อนข้างมาก ประมาณ 19 -25 คน ในแต่ละวัน

ทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการ

การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากครูพัฒนาการพบว่าขนาดพื้นที่สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรมนี้ ตอบสนองการทำกิจกรรมของเด็กในตอนเช้า ได้แก่การเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ และกายบริหารได้ในระดับปานกลาง เพราะพื้นที่ว่างภายในสนามยังมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนเครื่องเล่นที่วางอยู่ค่อนข้างจะใกล้กันมาก และเมื่อขยายแถวเด็กขณะทำกายบริหารก็จะต้องการใช้พื้นที่เพิ่ม โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อพื้นที่สนามอยู่ที่ *ระดับ 2.3*

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจำนวนเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นที่มีทั้งหมด 11 ชิ้น เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อจำนวนเครื่องเล่นสนามอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นนี้มีรูปแบบที่ค่อนข้างหลากหลายให้เด็กได้เลือกเล่นได้อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบเครื่องเล่นอยู่ที่ *ระดับ 3.3*

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นมีรูปร่างและสีสันที่สวยงามน่าสนใจอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปร่างและสีสันเครื่องเล่นอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

บริเวณสนามเด็กเล่นจะปลูกต้นประดู่อยู่ล้อมรอบแต่ก็มีจำนวนที่ยังไม่มาก ทรงพุ่มของไม้ประดู่สามารถให้ร่มเงาแก่สนามเด็กเล่นนี้ได้ในระดับหนึ่ง แต่ขณะที่เด็กทำกิจกรรมในตอน

สายนั้นแสงแดดซึ่งมาจากทางด้านทิศตะวันออก จะทำให้สนามเด็กเล่นนี้เริ่มร้อนขึ้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับความร่มรื่นของสนามเด็กเล่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 2.7*

ความรู้สึกของเด็ก

จากการสัมภาษณ์เด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มโตรวมทั้งหมด 10 คน พบว่าเด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรมนี้มีขนาดใหญ่ รวมถึงเห็นว่ามีเครื่องเล่นสนามอยู่เป็นจำนวนมาก มีรูปแบบที่หลากหลาย และมีสีสันสวยงาม

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความชื่นชอบที่จะเล่นภายในสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรมนี้เป็นอย่างมาก ชอบเพราะว่ามีความสนุกสนาน ได้เล่นกับเพื่อนๆอย่างอิสระ

การสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยของเด็กในสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

กิจกรรมการใช้พื้นที่สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรมนี้จะใช้ในช่วงเวลาเช้าขณะรับเด็กเข้าสู่โรงเรียนและใช้เป็นพื้นที่อบรม เคารพธงชาติ สวดมนต์ และทำกายบริหาร

กิจกรรมการเล่นอิสระในตอนเช้า

ในช่วงเวลานี้ครูพัฒนาการจะปล่อยเด็กให้เล่นอิสระในระหว่างเวลาที่รอรับเด็กเข้าสู่โรงเรียน (เวลา 8.30 – 9.00 น.) เด็กที่มาถึงก่อนจะกระจายกันเล่นเครื่องเล่นตามอิสระ พบว่าเครื่องเล่นที่เด็กให้ความสนใจมากที่สุดได้แก่ ชิงช้า เด็กจะนั่งและแกว่งชิงช้าแข่งกันกับเพื่อนอย่างสนุกสนาน

กิจกรรมเคารพธงชาติ สวดมนต์ และกายบริหาร

สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มโต (เตรียม 1 และ เตรียม 2) รวมจำนวน 19 คน และครูพัฒนาการ 2 คน ขณะทำกิจกรรมกลางแจ้งในสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรมในตอนเช้า โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมรวม 30 นาที คือเวลา 9.00 – 9.30 น.

เมื่อครูพัฒนาการรับเด็กเข้าสู่โรงเรียนครบตามจำนวนแล้วครูพัฒนาการจะให้เด็กยืนเข้าแถวโดยแบ่งเป็นสองแถวตามกลุ่มอายุและพัฒนาการ คือ เด็กกลุ่มเล็กยืนอยู่ด้านหน้าและเด็กกลุ่มโตจะยืนอยู่ด้านหลัง เพื่อฟังครูแนะแนวหรืออบรมและทำกิจกรรมเคารพธงชาติต่อด้วยการสวดมนต์ จากการสังเกตการณ์พบว่าเด็กจะเล่นกันหรือแกล้งกันขณะเข้าแถวทำให้ครูพัฒนาการต้องคอยดุอยู่บ่อยครั้ง

การใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมนี้ ครูและเด็กจะยืนอยู่บริเวณหน้าเสาธงซึ่งมีพื้นว่างที่เพียงพอต่อการใช้งานได้ในระดับดี ขณะทำกิจกรรมเด็กจะมีความตั้งใจและสนใจครูพัฒนาการเป็นอย่างดี

ครูพัฒนาการจัดแถวเด็กก่อนทำกิจกรรม

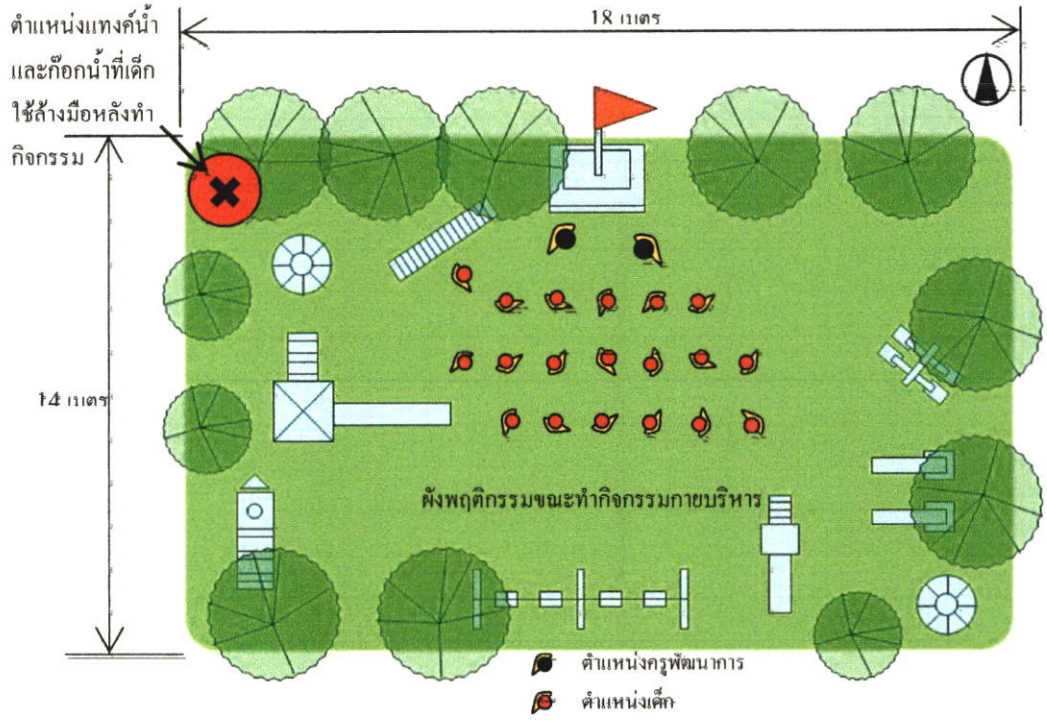

ครูพัฒนาการนำเด็กสวดมนต์หลังจากเคารพธงชาติ

ภาพที่ 5.38 แสดงภาพกิจกรรมการใช้พื้นที่สนามเด็กเล่นในตอนเช้า

หลังจากเคารพธงชาติและสวดมนต์แล้วครูพัฒนาการจะเปิดเพลงและเป็นผู้นำในการทำกายบริหาร โดยให้เด็กขยายแถวแล้วเต้นตาม เมื่อเต้นจบจะแยกย้ายกันไปล้างมือแล้วเข้าห้องกิจกรรม

จากการสังเกตการณ์พบว่าการใช้พื้นที่ทำกายบริหารเมื่อเด็กขยายแถว ทางขวาสุดและทางซ้ายสุดของแถวจะไปติดกับเครื่องเล่นทำให้เด็กเคลื่อนไหวได้ไม่คล่องตัวนัก จึงต้องตัดแถวทางด้านข้างมาขึ้นเป็นแถวใหม่ในด้านหลัง และเมื่อทำกายบริหารเสร็จแล้วเด็กจะไม่มีบริเวณที่ล้างมือที่ถาวร จะเป็นเพียงก๊อกน้ำ 1 ตัว ที่ต่อสายยางอยู่ด้านข้างของสนามเด็กเล่นเท่านั้น เด็กทุกคนจะต้องมาใช้ก๊อกน้ำนี้เพื่อล้างมือทำให้การใช้งานหนาแน่น เด็กรอต่อคิวกันเป็นแถวยาว และเด็กบางคนหากถือสายยางไม่ดีน้ำจากสายยางก็จะกระเด็นทำให้ร่างกายส่วนอื่นเปียกอีกด้วย

ครูพัฒนาการนำเด็กทำกายบริหาร

ก๊อกน้ำและสายยางที่เด็กใช้ล้างมือหลังทำกายบริหาร

ภาพที่ 5.39 แสดงผังพฤติกรรม ภาพกิจกรรมกายบริหาร และบริเวณที่ล้างมือเด็ก ในสนามเด็กเล่น

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

5.2.1 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อกิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย

ข้อมูลการสัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้างจากครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี (ปกติ) และข้อมูลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากครูพัฒนาการที่ดูแลเด็กกลุ่มนี้จำนวน 1 คน พบว่ารูปแบบของกิจวัตรประจำวันที่จัดให้เด็กในแต่ละวันนั้น ค่อนข้างจะมีความเป็นส่วนตัวหรือเรียกได้ว่ามีความเป็นครอบครัวสูง กล่าวคือตั้งแต่เด็กตื่นนอน อาบน้ำ แต่งตัว รับประทานอาหารเช้า เด็กจะใช้พื้นที่อยู่แต่ในอาคารพักอาศัย เมื่อรับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้วครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงจะให้เด็กทำกิจกรรมกลุ่ม โดยการเปิดโทรทัศน์หรือเทปเพลงเพื่อให้เด็กได้เคลื่อนไหว

ประกอบเพลง กิจกรรมกลุ่มนี้ก็ได้ทำในอาคารพักอาศัยเช่นกันโดยอยู่ที่บริเวณชั้นล่าง หลังจากนั้นจะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้เด็กเรียนเขียน อ่าน หรือกิจกรรมเสรีคือการเล่นอิสระตามมุมต่างๆ ก็เป็นการใช้พื้นที่อาคารพักอาศัยชั้นล่างซึ่งจัดให้เป็นห้องกิจกรรมอีกเช่นกัน จนได้เวลารับประทานอาหารกลางวัน ครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงจะพาเด็กเดินแถวไปที่อาคารโรงอาหารด้านหน้าสถานสงเคราะห์ เมื่อรับประทานอาหารกลางวันแล้วเด็กจะเดินแถวกลับไปที่อาคารพักอาศัยเพื่ออาบน้ำและนอนกลางวัน หลังจากตื่นนอนเด็กจะลงมารับประทานอาหารว่างที่บริเวณสนามเด็กเล่นข้างอาคารนอนและวิ่งเล่นอิสระกระตุ้นพัฒนาการของกล้ามเนื้อ และรับประทานอาหารเย็นในอาคารพักอาศัย ต่อจากนั้นเด็กจะอาบน้ำ แต่งตัว พักผ่อนด้วยการดูโทรทัศน์ที่อาคารพักอาศัยชั้นล่าง และขึ้นนอนที่ชั้นบน

จะสังเกตได้ว่ากิจกรรมทั้งหมดตลอดวันยกเว้นการรับประทานอาหารกลางวันนั้นได้ทำอยู่ในบริเวณอาคารพักอาศัยทั้งหมด การดูแลเด็กในลักษณะแบบนี้เป็นการดูแลในรูปแบบครอบครัวเหมือนดูแลอยู่ในบ้าน ต่างจากรูปแบบการดูแลเด็กในสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาอื่นๆ ซึ่งทำในลักษณะโรงเรียน ในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท การทำงานของครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงเด็กจะทำงานร่วมกันตลอดทั้งวัน ช่วยกันดูแลเด็กทั้งในและนอกชั่วโมงการเรียนการสอน เด็กจะได้รับความอบอุ่นทั้งจากแม่ (พี่เลี้ยง) และจากครูพัฒนาการอย่างเต็มที่

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพอใจในรูปแบบกิจวัตรประจำวันแบบครอบครัวที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอยู่ในเกณฑ์ดี เพราะเห็นว่าเด็กจะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงได้ช่วยกันดูแลเด็กอย่างทั่วถึง หากแต่ก็ยังมีความเห็นว่ารูปแบบคล้ายโรงเรียนอนุบาลก็มีส่วนดีที่ทำให้เด็กได้ฝึกวินัยในตนเอง และจะเป็นการแบ่งหน้าที่ระหว่างครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงเด็กได้ชัดเจนกว่านี้

ครูพัฒนาการได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนของห้องกิจกรรมว่า แต่เดิมก่อนที่ย้ายมาดำเนินการในที่ใหม่นี้ ห้องเก็บของเล่นได้แยกออกจากส่วนพักอาศัยอย่างชัดเจน แต่ในปัจจุบันหลังจากที่ย้ายมาทำการในที่ใหม่ ห้องเก็บของเล่นได้อยู่ในอาคารเดียวกับอาคารนอน ทำให้ยากต่อการดูแลอุปกรณ์ภายในห้องของเล่น เด็กมักจะเข้าไปรื้อของเล่นทำให้ครูพัฒนาการต้องตามเก็บเข้าที่เดิมอยู่บ่อยครั้ง เนื่องมาจากในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทมีพื้นที่จำกัด ไม่สามารถสร้างอาคารห้องของเล่นแยกออกจากส่วนอาคารนอนได้อย่างชัดเจน ไม่มีการแยกอาคารเรียนและอาคารพักอาศัย ซึ่งถ้าเป็นไปได้ ครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงอยากจะให้แยกกันอย่างชัดเจนกว่านี้

จากการสัมภาษณ์เด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี (ปกติ) จำนวน 11 คน ที่อาศัยอยู่ในอาคารเด็กดีนี้ พบว่าเด็กจำนวน 5 คน หรือ *ร้อยละ 45.45* มีความชื่นชอบในรูปแบบกิจวัตรประจำวันแบบครอบครัวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนอีก 6 คน หรือ *ร้อยละ 54.55* อยากจะไปโรงเรียนแบบเพื่อนๆ (อาคารเด็กดีนี้จะมีเด็กอีก 14 คนที่ถูกส่งเรียนภายนอกสถานสงเคราะห์) จากการสังเกตการณ์เพิ่มเติมได้พบว่าครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงมักจะให้ความสำคัญกับเด็กอีก 14 คน ที่ถูกส่งไปเรียนภายนอก

มากกว่าโดยมักจะยกตัวอย่างและสร้างแรงจูงใจให้เด็กอยากที่จะถูกส่งออกไปเรียนภายนอก เช่น การไปเรียนภายนอกเป็นสิ่งที่ดี เป็นต้น

5.2.2 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการที่เป็นผลมาจากตัวแปรสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้างและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ครูพัฒนาการที่ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทที่ให้การสัมภาษณ์นี้มีจำนวน 1 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาการทั้งหมด รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กที่เกิดในสภาพแวดล้อม เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรมหลังการเข้าใช้

เกณฑ์การให้คะแนนจากครูพัฒนาการผู้ให้การสัมภาษณ์ในแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างถึงระดับทัศนคติความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพของส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนได้แบ่งการให้คะแนนเป็นมาตราส่วน 4 ระดับ เช่นเดียวกับอีก 2 สถานสงเคราะห์กรณีศึกษา ได้แก่

ระดับ 4 หมายถึง พอใจมาก หรือ เห็นด้วยเป็นอย่างมาก
ระดับ 3 หมายถึง ค่อนข้างจะพอใจ หรือ ค่อนข้างจะเห็นด้วย
ระดับ 2 หมายถึง ไม่ค่อยจะพอใจ หรือ ไม่ค่อยจะเห็นด้วย
ระดับ 1 หมายถึง ไม่พอใจที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง

โดยค่าระดับคะแนนที่ได้จะนำมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรมว่าดีหรือเหมาะสมตามความพึงพอใจและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้ดีหรือไม่อย่างไร

5.2.2.1 การวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรม

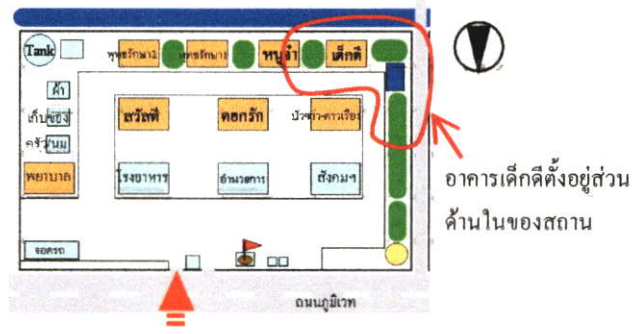
ส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทที่ทำการศึกษาได้แก่

1) ห้องกิจกรรม (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)
2) ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรม (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)
3) สนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี
4) บ่อทราย
5) ศาลาอเนกประสงค์

จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างครูพัฒนาการเห็นว่าที่ตั้งของแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรมได้แก่ ห้องกิจกรรม ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรม สนามเด็กเล่น ศาลาอเนกประสงค์ นั้นมีตำแหน่งรวมอยู่เป็นกลุ่มเดียวกัน หากแต่บ่อทรายซึ่งอยู่ห่างออกไปทางด้านหน้าสุดของสถานสงเคราะห์

นั้นมีความไกลแยกออกเกินไปมาก จะต้องเดินเป็นระยะทางไกลกว่าจะเข้าถึงส่วนพื้นที่บ่อทราย โดยมีระดับความคิดเห็นถึงการวางตำแหน่งส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ใกล้เคียงกันอยู่ใน *ระดับ 2.0*

กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจกับตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรมและอาคารนอนของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ที่ได้ตั้งอยู่ส่วนด้านในของสถานสงเคราะห์แบบในปัจจุบัน เพราะเห็นว่ามีความเป็นส่วนตัวดี และได้รับเสียงรบกวนและไอเสียจากรถยนต์น้อยกว่าการตั้งอยู่ในส่วนด้านหน้า

ภาพที่ 5.40 แสดงผังบริเวณส่วนพื้นที่กิจกรรม

5.2.2.2 ห้องกิจกรรม (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)

ทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการ

อาคารเด็กดีเป็นอาคารสองชั้นโดยชั้นบนเป็นส่วนห้องนอนเด็กและชั้นล่างเป็นส่วนห้องกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจมากในการเข้าถึงอาคารกิจกรรมเด็กดี เพราะมองเห็นได้ง่าย สามารถขึ้นตัวอาคารได้ง่าย ทางเข้าส่วนหน้าอาคารกว้างขวางสะดวกต่อการเข้าถึง โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ทางเข้าด้านหน้าอาคารเด็กดีมองเห็นได้ง่าย กว้างขวางและโล่ง สะดวกต่อการเข้าถึง

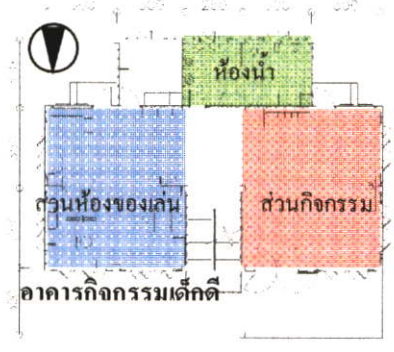
ภาพที่ 5.41 แสดงภาพด้านหน้าอาคารเด็กดี

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับรูปร่างผังพื้นส่วนห้องกิจกรรมที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับค่อนข้างดี หากแต่ข้อบังคับทางโครงสร้างของอาคารที่มีส่วนบันไดขวางกั้นระหว่างกลางทำให้พื้นที่ห้องกิจกรรมโดนแบ่งเป็นสองฝั่งและดูคับแคบ โดยมีค่าระดับความพึงพอใจต่อรูปร่างของผังพื้นอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

ขนาดพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเด็กดี เท่ากับ 101.50 ตารางเมตร ซึ่งได้แบ่งเป็นสองฝั่ง คือฝั่งห้องของเล่นและฝั่งห้องกิจกรรม ทำให้พื้นที่ถูกแบ่งออกไปเหลือฝั่งละเพียงครึ่งเดียว จำนวนเด็กทั้งหมดที่อยู่ในอาคารเด็กดีนี้มีจำนวน 25 คน แต่ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ตอนกลางวันเด็ก จำนวน 14 คน จะถูกส่งไปเรียนที่โรงเรียนข้างนอก โดยขณะที่ทำการสัมภาษณ์นั้นจำนวนเด็ก 3-6 ปี ที่ทำกิจกรรมอยู่ภายในอาคารมีจำนวน 11 คน และครูพัฒนาการ 1 คน การทำกิจกรรมนั้นจะใช้พื้นที่เพียงฝั่งเดียว หากไม่ใช้พื้นที่ในส่วนห้องของเล่นก็จะใช้ในส่วนห้องกิจกรรม ทำให้ได้ค่าเฉลี่ยพื้นที่ต่อคนเท่ากับ 4.23 ตารางเมตร แต่ในตอนเย็นหลังจากเด็กอีก 14 คนเลิกเรียนหรือในวันเสาร์และอาทิตย์ที่เด็กทั้งหมดทำกิจกรรมอยู่พร้อมกันในบ้าน จะทำให้พื้นที่คับแคบไม่เพียงพอต่อการใช้งานเป็นอย่างมาก จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ของส่วนห้องกิจกรรมที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กในระดับน้อย โดยได้ค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 2.0*

ระดับความสูงฝ้าเพดานของห้องกิจกรรมเด็กดี เท่ากับ 2.70 เมตร เป็นระดับความสูงทั่วไปที่ไม่กดทึบ ซึ่งจะไม่ส่งผลทำให้เด็กรู้สึกหวาดกลัวตามทฤษฎีการรับรู้ของเด็ก โดยมีค่าระดับความคิดเห็นในความสูงของฝ้าเพดานที่สูงโปร่งไม่กดทึบอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

รูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ของห้องกิจกรรมเด็กดี ส่วนแรกจะเป็นส่วนพื้นที่โล่งใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆของเด็ก เช่น รับประทานอาหาร ดูทีวี กิจกรรมกลุ่ม และเล่นกับอีกส่วนหนึ่งที่อยู่ด้านในจะจัดเป็นส่วนห้องของเล่น ภายในจะแบ่งของเล่นเป็นมุมต่างๆ และมีห้องน้ำอยู่ตรงกลางสามารถเข้าถึงได้ทั้งสองฝั่ง แต่เนื่องจากข้อจำกัดในรูปร่างผังพื้นและขนาดพื้นที่ของอาคารที่มีขนาดค่อนข้างเล็กนี้เอง ทำให้การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ทำได้ค่อนข้างจำกัด กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในรูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าระดับความพึงพอใจในรูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่อยู่ที่ *ระดับ 2.0*

ภาพที่ 5.42 แสดงการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมเด็กดี

การจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือน (Plan) ภายในอาคารเด็กดีชั้นล่าง ฝั่งส่วนกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่โล่งมีเครื่องเรือนน้อยชิ้น เครื่องเรือนจะวางอยู่ที่ริมผนังห้องได้แก่โต๊ะและเก้าอี้ เมื่อเวลาใช้งานก็จะดึงออกมาที่กลางห้อง ส่วนนี้ค่อนข้างมีความสะดวกในการใช้งาน ส่วนทางฝั่ง

ของเด็กในขณะใช้งานเป็นอย่างดี โดยค่าระดับความพึงพอใจต่อขนาดเครื่องเรือนที่เหมาะสมและสะดวกต่อการใช้งานของเด็กอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

การจัดแบ่งพื้นที่ภายในห้องของเล่นให้เป็นมุมต่างๆ โดยไม่กั้นผนัง แต่ใช้เครื่องเรือนเช่น ชั้นเก็บของเล่นที่มีขนาดความสูงไม่มากมาวางกั้นเพื่อแบ่งส่วนพื้นที่แทนผนัง ประกอบกับขนาดพื้นที่ห้องที่มีขนาดเล็กทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กขณะทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ไม่บดบังสายตา โดยมีค่าระดับความพึงพอใจในความสูงของเครื่องเรือนที่ทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กได้อย่างทั่วถึงอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

เครื่องเรือนที่เด็กใช้งานส่วนใหญ่จะเป็นขนาดเล็ก และความสูงของเครื่องเรือนจะทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กได้ทั่วถึง

ภาพที่ 5.44 แสดงขนาดและความสูงของเครื่องเรือนภายในห้องกิจกรรมเด็กดี

ลักษณะและรายละเอียดของเครื่องเรือนในส่วนกิจกรรมและส่วนห้องของเล่นนี้ เครื่องเรือนทั้งหมดได้ออกแบบมาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับเด็กแล้ว สังเกตได้จากตามขอบหรือมุมของตัวเครื่องเรือนจะทำการลบมุมที่แหลมหรือฉากออกให้เป็นแบบที่โค้งแทน เครื่องเรือนทั้งหมดจะมีลักษณะเป็นแท่นหรือเป็นก้อน จะไม่มีส่วนที่ยื่นออกมาซึ่งอาจทำอันตรายต่อเด็ก วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือนในส่วนกิจกรรมและห้องของเล่นเล่นนี้ จะเป็นไม้และพลาสติกทั้งหมด ลักษณะของเครื่องเรือนโดยรวมจึงมีความปลอดภัย ทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจกับลักษณะและรายละเอียดรวมถึงวัสดุของเครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมเด็กดีนี้ในระดับดี โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

เครื่องเรือนทั้งหมดจะทำการลบเหลี่ยมมุมเพื่อป้องกันอันตรายและวัสดุจะทำจากไม้และพลาสติก มีสีสันสดใสสวยงาม

ภาพที่ 5.45 แสดงลักษณะเครื่องเรือนที่ออกแบบมาเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุต่อเด็ก

รูปแบบและจำนวนของเล่นในห้องของเล่นนี้ มีให้เด็กได้เลือกเล่นอย่างหลากหลาย เพราะของเล่นที่มีอยู่ก่อนตั้งแต่ตอนที่ทำการอยู่ที่พญาไทมีจำนวนมากอยู่แล้ว หลังจากย้ายมาทำการในที่ปัจจุบันซึ่งห้องของเล่นมีพื้นที่เล็กลงทำให้ของเล่นดูมีจำนวนมาก โดยของเล่นได้จัดวางไว้เป็นส่วนมุมต่างๆ ภายในห้อง ในแต่ละมุมมีรูปแบบและจำนวนของเล่นมากเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดีเยี่ยม เด็กสามารถเลือกเล่นอย่างอิสระเต็มที่โดยไม่ต้องแย่งกัน เป็นผลให้ส่งเสริมพัฒนาการและความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี โดยค่าระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบที่หลากหลายและจำนวนของเครื่องเล่นในห้องของเล่นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

รูปแบบการจัดพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมเด็กดีในปัจจุบัน ในส่วนห้องของเล่นจะค่อนข้างคับแคบเนื่องจากมีจำนวนของเล่นมาก แต่ในส่วนกิจกรรมพื้นที่จะโล่งทำให้เด็กสามารถนั่งเล่น นอนเล่น และเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการจัดห้องเพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องตัวอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

พื้นที่ในส่วนกิจกรรมของห้องกิจกรรมเด็กดีที่เป็นที่ราบมีอยู่มาก เพราะส่วนนี้เป็นที่โล่งทั้งหมด ทำให้เด็กได้ประกอบกิจกรรมบนพื้นได้อย่างอิสระ เด็กจะกล้าที่จะนั่ง นอน กลิ้ง ขณะทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อปริมาณพื้นที่ราบในห้องกิจกรรมอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

เนื่องจากมีพื้นที่ว่างในส่วนกิจกรรมอยู่มากทำให้การจัดกิจกรรมจากครูพัฒนาการสามารถให้เด็กได้เล่นหรือนั่งทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้ค่อนข้างดี พื้นที่มีความยืดหยุ่นสูงสามารถจัดรูปแบบเครื่องเรือนและกิจกรรมได้โดยไม่ตายตัว กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจในระดับดี โดยมีค่าระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดพื้นที่ที่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่มอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

วัสดุปูพื้นห้องกิจกรรมเด็กดีทำจากคอนกรีตปูทับด้วยกระเบื้องเซรามิกขนาด 0.30 x 0.30 เมตร เนื่องจากกิจวัตรประจำวันของเด็กนั้นต้องรับประทานอาหารเช้าในส่วนพื้นที่กิจกรรมชั้นล่างของอาคารและพื้นที่นี้ยังติดต่อกับห้องน้ำโดยตรง ซึ่งเมื่อเด็กเข้าห้องน้ำแล้วมักจะเดินออกมาด้วยร่างกายที่เปียก วัสดุปูพื้นที่เป็นกระเบื้องเซรามิกนี้จึงมีความเหมาะสมต่อการใช้งานได้ในระดับดี เพราะ

เมื่อเปียกน้ำจากการที่เด็กออกจากห้องน้ำและเมื่อเกิดคราบสกปรกจากเศษอาหารก็สามารถทำความสะอาดได้ง่าย หากแต่ในบางทีเด็กจะลื่นจากการวิ่งเล่นได้บ้าง กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อวัสดุปูพื้นภายในอาคารกิจกรรมเด็กดีนี้ในระดับดี โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

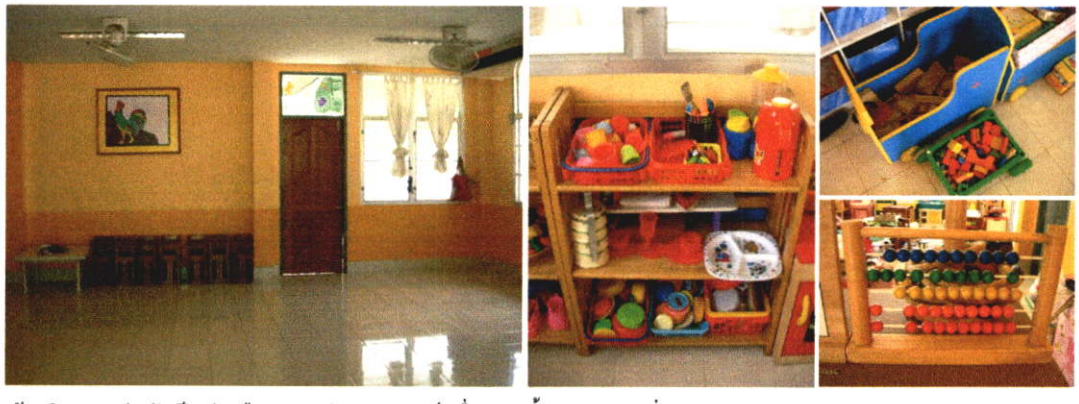
จากการสัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้างเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัสดุปูพื้นอาคารพบว่า *ถ้าเป็นไปได้ในส่วนของห้องเก็บของเล่นน่าจะปูพื้นที่เป็นพรมยาง* เพราะจะมีความอ่อนนุ่ม ไม่ลื่นง่าย และเก็บเสียงมากกว่ากระเบื้องเซรามิก แต่ด้วยความจำเป็นตามรูปแบบกิจวัตรประจำวันจึงต้องใช้พื้นกระเบื้องเซรามิกต่อไป

การใช้สีในห้องกิจกรรมเด็กดีนี้ พื้นเป็นกระเบื้องเซรามิกสีอ่อน ผนังก่ออิฐฉาบปูนทาสีเหลืองสดใส ฝ้าเพดานสีขาว สีของเครื่องเรือนภายในห้องที่ทำจากไม้จะเป็นสีธรรมชาติ และเครื่องเรือนบางตัวที่ทำจากพลาสติกก็จะมีสีที่สดใส ไม่หมองคล้ำ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าห้องกิจกรรมเด็กดีนี้โดยรวมมีสีสันที่สดใส มีค่าระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับการใช้สีของวัสดุต่างๆและเครื่องเรือนภายในห้องกิจกรรมเด็กดีที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับมากที่สุด เพราะมีความสดใสและดูไม่มืดทึบ โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

สีของอุปกรณ์เครื่องเล่นภายในห้องของเล่นเป็นสีจากแม่สีและสีจากในวงจรสีขั้นที่สองแทบทั้งหมดโดยความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นสีที่สดใส ประกอบกับจำนวนเครื่องเล่นที่มีอยู่เป็นจำนวนมากทำให้สีสันในห้องของเล่นนี้ดูสดใสมากยิ่งขึ้น โดยให้คะแนนความสดใสในสีของเครื่องเล่นอยู่ใน *ระดับ 4.0*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับสีของอุปกรณ์เครื่องเล่นในห้องของเล่นเป็นอย่างมากที่สุด สีของเครื่องเล่นส่วนใหญ่เป็นสีของแม่สีที่มีความสดใส ซึ่งจะช่วยดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าระดับความพึงพอใจต่อสีของเครื่องเล่นในห้องของเล่นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ห้องกิจกรรมมีผนังเป็นสีเหลือง และสีของอุปกรณ์เครื่องเล่นทั้งหมดมีสีสันที่สดใส

ภาพที่ 5.46 แสดงการใช้สีภายในห้องกิจกรรมเด็กดี

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับแสงสว่างภายในห้องกิจกรรมเด็กดี เห็นว่าภายในห้องมีแสงสว่างที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กเป็นอย่างมาก เนื่องจากบริเวณรอบตัวอาคารมีความโปร่งโล่งไม่มีอาคารสูงหรือต้นไม้ใหญ่ที่มาบังแสง และตัวอาคารมีช่องหน้าต่างที่มากและมีฝ้าเพดานที่สูงโปร่ง ทำให้แสงจากภายนอกเข้ามาภายในอาคารได้ดี โดยมีค่าระดับความคิดเห็นในความเพียงพอของแสงสว่างอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

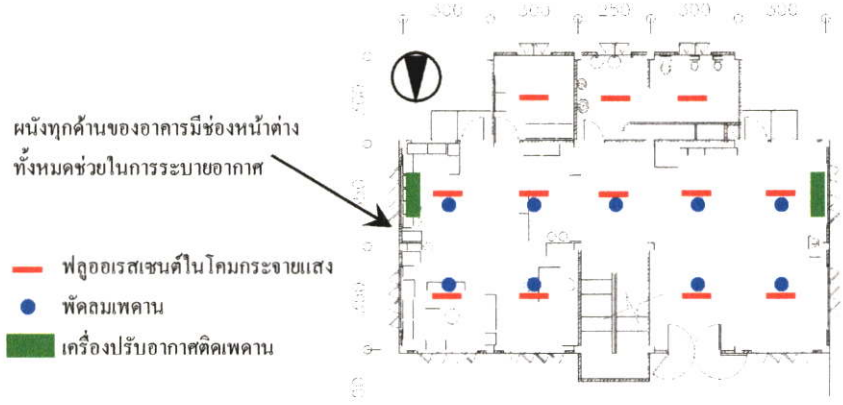
ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าห้องกิจกรรมเด็กดีมีจำนวนช่องเปิดประตูและหน้าต่างเพียงพอที่จะทำให้ห้องมีความสว่างในขณะทำกิจกรรมของเด็กได้ในระดับดีมาก โดยมีค่าระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจำนวนและประเภทของหลอดไฟฟ้าภายในห้องกิจกรรมเด็กดีสามารถให้แสงสว่างขณะทำกิจกรรมของเด็กได้เป็นอย่างดีมาก โดยมีค่าระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

อุณหภูมิภายในห้องกิจกรรมเด็กดี ขณะที่เด็กทำกิจกรรมในช่วงเช้า (เวลาประมาณ 8.00 – 11.00น.) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความเย็นสบายพอดี คือไม่ร้อนจนเกินไป แต่ในเวลากลางวันและบ่ายจะร้อนเพราะตัวอาคารตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกและไม่มีต้นไม้ใหญ่คอยป้องกันแสง โดยมีค่าระดับความคิดเห็นต่อความเย็นสบายของอุณหภูมิภายในห้องอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

จำนวนพัดลมในห้องกิจกรรมเด็กดี ประกอบด้วยพัดลมเพดาน 9 ตัว ติดตั้งเฉลี่ยกระจายกันไปทั่วห้อง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กแล้ว อีกทั้งยังมีเครื่องปรับอากาศอีก 2 เครื่องซึ่งจะใช้เปิดในช่วงฤดูร้อนหรือเปิดในวันที่มีอากาศร้อนมากๆ เป็นพิเศษ โดยมีค่าระดับความพึงพอใจในจำนวนพัดลมที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กในระดับดีมากที่สุดคืออยู่ที่ *ระดับ 4.0*

การถ่ายเทหรือการหมุนเวียนของอากาศภายในห้องกิจกรรมเด็กดี กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสามารถถ่ายเทอากาศได้ดี เพราะจำนวนหน้าต่างและประตูของห้องกิจกรรมมีมาก และเป็นพื้นที่โล่งไม่มีเครื่องเรือนมาบังทางหมุนเวียนของอากาศ ทำให้อากาศภายในห้องหมุนเวียนได้ดีไม่อับทึบ โดยมีค่าระดับความคิดเห็นเรื่องการระบายอากาศของห้องอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

ภาพที่ 5.47 แสดงตำแหน่งดวงโคม พัดลมเพดาน เครื่องปรับอากาศ และช่องเปิดอาคารกิจกรรมเด็กดี

ภาพที่ 5.48 แสดงรูปแบบช่องเปิดอาคารกิจกรรมเด็กดี

ระดับความคิดเห็นต่อเสียงรบกวนจากภายนอกนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสถานที่ตั้งอาคารกิจกรรมเด็กดีนั้นได้ตั้งอยู่แยกออกจากอาคารอื่นพอสมควร และจำนวนเด็กที่ได้รับการดูแลในสถานสงเคราะห์ในอาคารอื่นๆ มีจำนวนไม่มาก ประกอบกับถนนภูมิเวทหน้าสถานสงเคราะห์เป็นถนนที่ไม่ค่อยมีรถยนต์วิ่งผ่าน ทำให้ระดับเสียงรบกวนไม่มีผลต่อเด็กขณะทำกิจกรรม โดยมีค่าระดับความพึงพอใจต่อการป้องกันเสียงรบกวนอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

กลิ่นเหม็นจากบริเวณรอบอาคารกิจกรรมเด็กดีนั้น ส่งผลรบกวนขณะทำกิจกรรมของเด็กบ้างเป็นระยะ เนื่องจากพื้นที่ด้านหลังของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท ซึ่งติดต่อกับตัวอาคารกิจกรรมเด็กดีเป็นคลอง ทำให้กลิ่นน้ำเสียจากคลองส่งผลรบกวนเด็กบ้าง โดยเฉพาะในฤดูฝนน้ำเสียในคลองจะมีกลิ่นแรงมาก โดยมีค่าระดับความพึงพอใจต่อกลิ่นเหม็นรบกวนในระดับไม่ดีซึ่งอยู่ที่ *ระดับ 2.0*

ความรู้สึกของเด็ก

การสัมภาษณ์เด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี (ปกติ) จำนวน 11 คนถึงทัศนคติที่มีต่อขนาดอาคารกิจกรรมเด็กดี พบว่าเด็กจำนวน 6 คน หรือ *ร้อยละ 54.50* มีความเห็นว่าอาคารเด็กดีส่วนห้องของเล่นมีขนาดเล็ก ส่วนที่เหลืออีก 5 คน หรือ *ร้อยละ 45.50* ให้ความเห็นว่าอาคารมีขนาดใหญ่

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าจำนวนของเล่นภายในส่วนห้องของเล่นนี้มีอยู่มากมายและหลากหลายมากโดยเด็กมีความชอบมากและอยากเข้าไปเล่นเสมอ

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* เห็นว่าของเล่นในส่วนห้องของเล่นมีสีสันสวยงาม

พบว่าเด็กจำนวน 6 คน หรือ *ร้อยละ 54.50* จะชอบเลือกเข้าไปเล่นในมุมแต่งตัวเป็นอันดับแรก และเด็กอีกจำนวน 4 คน หรือ *ร้อยละ 36.50* จะชอบเลือกเข้าไปเล่นในมุมครัว ส่วนอีก 1 คน หรือ *ร้อยละ 9.10* จะชอบมุมบล็อกไม้หลากสีมากกว่ามุมอื่นๆ

เวลาเด็กนั่งเล่นหรือทำกิจกรรมในอาคารกิจกรรมเด็กดี พบว่า เด็กจำนวน 10 คน หรือ *ร้อยละ 90.10* ชอบที่จะนั่งเล่นที่พื้นโดยมีความเห็นว่าการนั่งเล่นที่พื้นเล่นได้สนุกกว่า ส่วนอีก 1 คน หรือ *ร้อยละ 9.10* ไม่ชอบการนั่งเล่นที่พื้นเพราะพื้นที่เป็นกระเบื้องเซรามิกทำให้เวลานั่งแล้วเย็นขา

พบว่าเด็กจำนวน 7 คน หรือ *ร้อยละ 63.63* มีความชอบที่จะนั่งเล่นด้วยกันกับเพื่อนมากกว่าเล่นคนเดียว เพราะเล่นกับเพื่อนจะสนุกกว่าเล่นคนเดียว

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าห้องกิจกรรมเด็กดีมีแสงสว่างดีแล้วและเป็นห้องที่ไม่ร้อน

จากการสัมภาษณ์เด็กถึงความชอบที่มีต่อภาพรวมของห้องกิจกรรมเด็กดี พบว่าเด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* จะชอบในส่วนฝั่งห้องของเล่นมาก เพราะมีของเล่นให้เลือกเล่นจำนวนมากและหลากหลาย

การสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยของเด็กในอาคารกิจกรรมเด็กดี

กิจกรรมเสรี (การเล่นอิสระตามมุมต่างๆ)

สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี (ปกติ) จำนวน 11 คน และครูพัฒนาการ 1 คน ขณะทำกิจกรรมเสรี โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมเสรีในห้องกิจกรรมเด็กดีฝั่งห้องของเล่นนี้รวม 1 ชั่วโมงครึ่ง คือเวลา 9.30 – 11.00 น.

การสังเกตการณ์ได้ทำการจดบันทึกผลทุกๆ 10 นาที และ/หรือ ทุกๆ ครั้งที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลัก เช่น เปลี่ยนย้ายตำแหน่งการนั่งเล่น หรือเปลี่ยนอิริยาบถหลัก เช่น จากนั่งเป็นนอน ยืน หรือเดินไปมา รวมถึงสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น

กิจกรรมที่เกิดขึ้นลำดับแรก ครูพัฒนาการจะให้เด็กทั้งหมดนั่งเป็นกลุ่มในส่วนพื้นที่โล่งของห้องกิจกรรม ครูพัฒนาการจะชี้แจง แนะแนวการเล่น และให้เด็กแต่ละคนได้เลือกเล่นตามมุมต่างๆ ในส่วนห้องของเล่น กระจายกันไปทุกๆ มุม

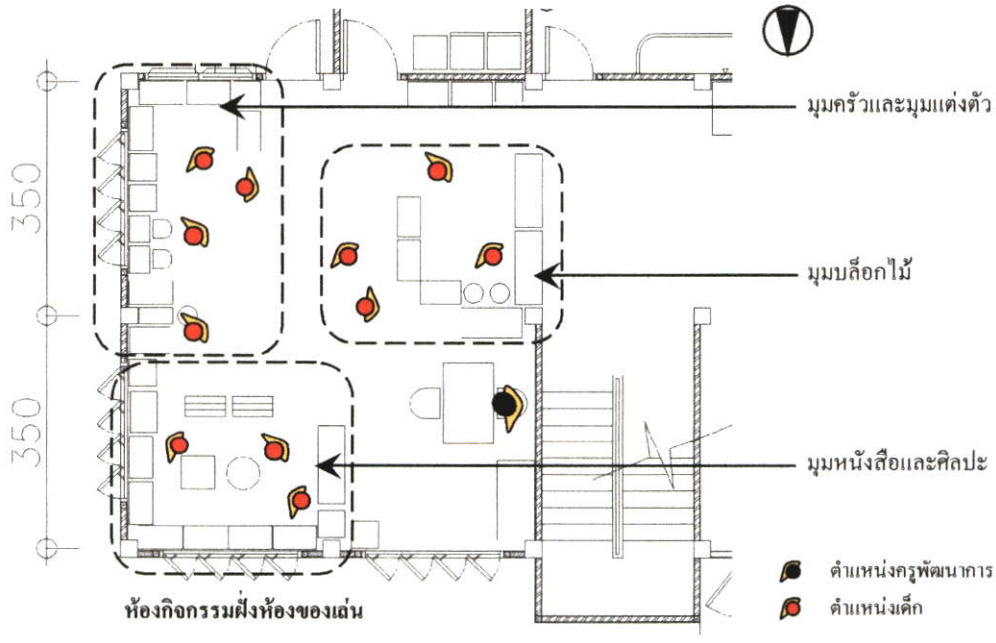
การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ครูพัฒนาการผู้ดูแลกิจกรรมและการสอบถามพูดคุยกับเด็ก พบว่า มุมที่เด็กมักจะขอเลือกเข้าไปเล่นเป็นอันดับแรกหรือมุมที่เด็กชอบเล่นมากที่สุดในแต่ละวัน ได้แก่ มุมแต่งตัวและมุมครัวซึ่งสองมุมนี้จะมีพื้นที่เชื่อมต่อกันสามารถเล่นไปด้วยกันได้ เด็กจะชอบแต่งตัวให้เป็นบทบาทสมมุติต่างๆ เช่น หมอ พยาบาล ตำรวจ ทหาร แล้วก็เล่นไปพร้อมกับเด็กที่เล่นทำอาหารอยู่ในมุมครัว ในมุมบล็อกไม้ก็มักมีเด็กเลือกเข้าเล่นเช่นกัน เด็กจะต่อบล็อกไม้ให้เป็นรูปต่างๆ อย่างมีสมาธิ

จากการทำผังพฤติกรรมพบว่าขนาดพื้นที่ของส่วนห้องของเล่น ยังขาดความกว้างขวางอยู่พอสมควรเนื่องจากมีจำนวนของเล่นที่มากและจำนวนเด็ก 11 คน ที่กระจายกันไปเล่นในแต่ละมุมทำให้ดูค่อนข้างหนาแน่น เด็กเคลื่อนไหวได้ไม่สะดวกเท่าใดนัก

ขนาดของเครื่องเรือนได้แก่โต๊ะกิจกรรมและชั้นเก็บของเล่นมีขนาดเหมาะสมกับร่างกายของเด็กเป็นอย่างดี ชั้นเก็บของเล่นมีความสูงเหมาะสมกับร่างกายของเด็ก ทำให้เด็กหยิบของเล่นออกมาและเก็บเข้าที่เดิมได้อย่างสะดวกสบาย

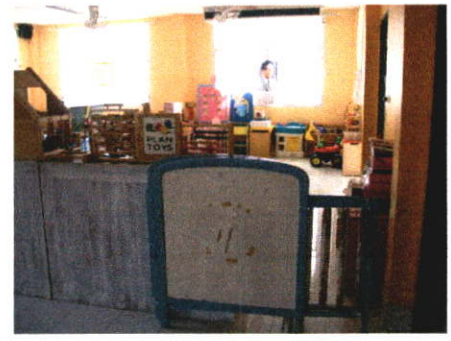
การเคลื่อนไหวปรับเปลี่ยนอิริยาบถของเด็กเกิดขึ้นน้อยครั้ง เนื่องจากพื้นที่มีจำกัดทำให้เด็กส่วนมากจะนั่งเล่นและเดินไปมาในบริเวณจำกัด ไม่พบเด็กนอนเล่นกลิ้งไปมา

ในส่วนของสมาธิในการเล่นของเด็กพบว่าเด็กจะสนใจในของเล่นที่ตัวเองเลือกเล่นเป็นอย่างมาก เมื่อเด็กได้เข้าไปอยู่ตามมุมต่างๆแล้วพวกเขาจะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง จะตั้งใจเล่นโดยไม่สนใจสิ่งรอบข้าง บางคนพูดคุยกับตุ๊กตา บางคนพูดคนเดียว บางคนตั้งใจอ่านหนังสือและดูสมุดภาพอย่างใจจดใจจ่อเป็นต้น ซึ่งจากการสังเกตการณ์โดยรวมแล้วพบกว่าเด็กมีความสุขมากกับการได้เล่นในห้องของเล่นนี้

ภาพที่ 5.49 แสดงผังพฤติกรรมการใช้พื้นที่ห้องของเล่น อาคารกิจกรรมเด็กดี

เนื่องจากห้องของเล่นอยู่ในส่วนเดียวกันกับส่วนพักอาศัยทำให้เด็กมักแอบเข้าไปหยิบเล่นของเล่นแล้วไม่เก็บเข้าที่เดิม ทำให้ครูพัฒนาการต้องเอารั้วไม้มากันส่วนห้องของเล่นไว้

ภาพที่ 5.50 แสดงรั้วไม้หน้าทางเข้าส่วนห้องของเล่น อาคารกิจกรรมเด็กดี

จากการสังเกตการณ์พบว่าแสงสว่างจากภายนอกสามารถผ่านเข้ามาภายในอาคารได้ดีโดยครูพัฒนาการจะเปิดม่าน ทำให้ไม่ต้องเปิดหลอดไฟภายในอาคารเพิ่มอีก การระบายอากาศภายในอาคารค่อนข้างดีแต่ครูพัฒนาการต้องเปิดพัดลมที่มีอยู่ทั้งหมดเพื่อช่วยให้การระบายอากาศดียิ่งขึ้นและลดอุณหภูมิของห้อง

กิจกรรมกลุ่ม

สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี (ปกติ) จำนวน 24 คน ครูพัฒนาการ 1 คน และพี่เลี้ยง 2 คน ขณะทำกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมกลุ่มในห้องกิจกรรมเด็กดีฝั่งห้องกิจกรรมนี้รวม 1 ชั่วโมงครึ่ง คือเวลา 8.00 – 9.30 น.

การสังเกตการณ์ได้ทำการจดบันทึกผลทุกๆ 10 นาที และ/หรือ ทุกๆ ครั้งที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลัก เช่น เปลี่ยนย้ายตำแหน่งการนั่งเล่น หรือเปลี่ยนอิริยาบถหลัก เช่น จากนั่งเป็นนอน ยืน หรือเดินไปมา รวมถึงสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น

กิจกรรมที่เกิดขึ้นลำดับแรก ครูพัฒนาการจะให้เด็กทั้งหมดนั่งรวมเป็นกลุ่มในส่วนพื้นที่โล่งของห้องกิจกรรม โดยกิจกรรมกลุ่มช่วงแรกจะเป็นการเต้นเข้าจังหวะประกอบเพลงตามวีซีดี เมื่อเปิดเพลงแล้วครูจะให้เด็กลุกขึ้นยืนแล้วเต้นตามเพลง

เด็กทุกคนสนใจและมีสมาธิในการเต้นตามจังหวะเพลงสูง เพราะครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงได้เต้นร่วมกันกับเด็กไปด้วย เป็นการฝึกกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหวของเด็ก

การใช้พื้นที่ห้องกิจกรรมนั้น เด็กได้กระจายกันไปทั่วห้อง ซึ่งขนาดและรูปแบบการจัดห้องที่เป็นพื้นที่โล่งนี้เองจึงไม่ส่งผลต่อการเคลื่อนไหวของเด็ก เด็กได้เต้นและออกท่าทางได้อย่างอิสระ

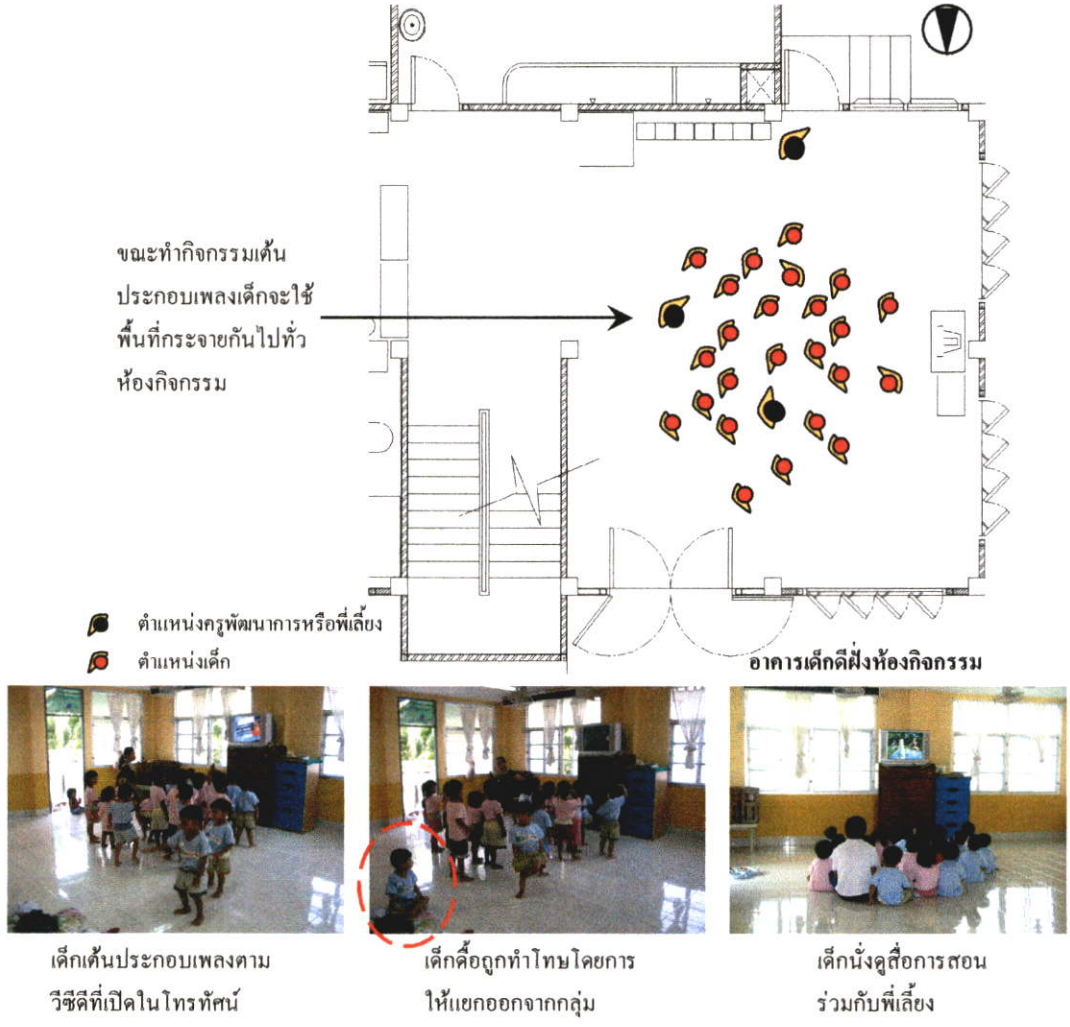
จากการสังเกตการณ์พบว่าแสงสว่างจากภายนอกสามารถผ่านเข้ามาภายในอาคารได้ดีโดยครูพัฒนาการจะเปิดม่าน ทำให้ไม่ต้องเปิดหลอดไฟภายในอาคารเพิ่มอีก การระบายอากาศภายในอาคารค่อนข้างดีแต่ครูพัฒนาการต้องเปิดพัดลมที่มีอยู่ทั้งหมดเพื่อช่วยให้การระบายอากาศดียิ่งขึ้นและลดอุณหภูมิของห้อง

เมื่อเสร็จกิจกรรมกลุ่มช่วงแรกคือการเต้นตามจังหวะเพลงแล้ว จะเป็นกิจกรรมกลุ่มช่วงที่สองคือการดูทีวีสื่อการเรียนการสอน ช่วงนี้เด็กจะได้นั่งพักและดูวีซีดีสื่อการสอน ที่เป็นการ์ตูนภาพหรือนิทาน เพื่อฝึกทักษะทางด้านภาษา

ครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงให้เด็กนั่งเรียงแถวที่พื้นหน้าโทรทัศน์ แล้วดูสื่อการสอนไปพร้อมกัน พบว่าเด็กบางคนจะเข้ามานั่งล้อมรอบครูและพี่เลี้ยง บางคนมาขอนั่งบนตัก และอ้อนครูพัฒนาการหรือพี่เลี้ยงให้กอดหรือลูบศีรษะ

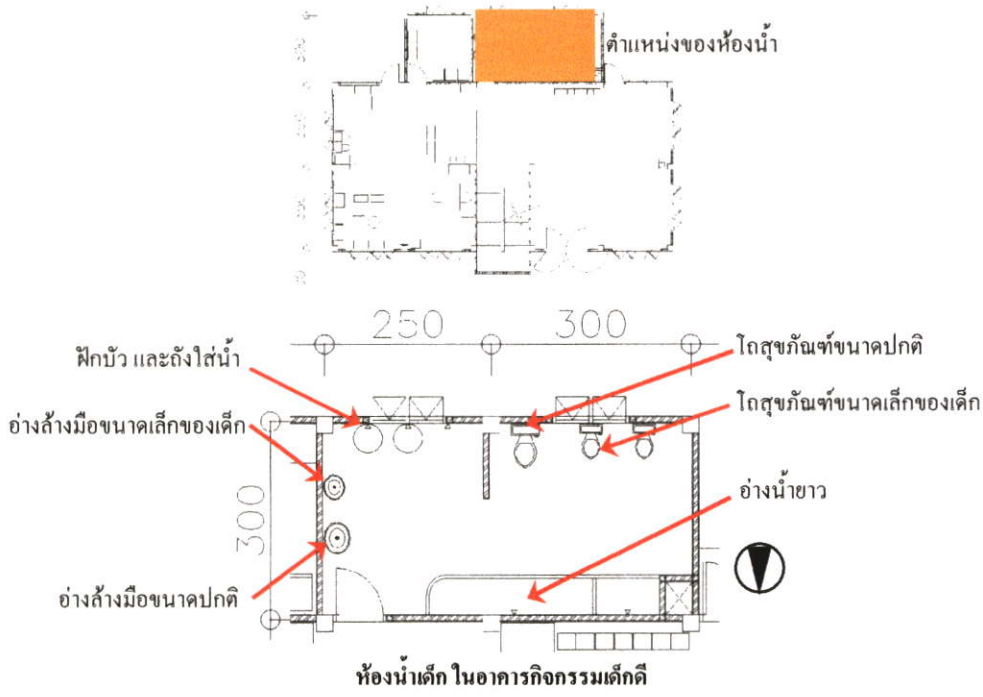
เด็กส่วนมากจะมีสมาธิในการดูโทรทัศน์โดยมักพูดตามหรือแสดงท่าทางตามตัวการ์ตูนในโทรทัศน์เป็นระยะ เด็กบางคนเริ่มนอน บางคนเริ่มกลิ้งไปมา แต่สายตาก็ยังอยู่ที่โทรทัศน์ เห็นได้ว่าการเคลื่อนไหวของเด็กในพื้นที่กิจกรรมนี้เป็นไปได้ค่อนข้างอิสระ

ขณะสังเกตการณ์พบเด็กดื้อที่ไม่ทำตามคำสั่งครูและพี่เลี้ยง พี่เลี้ยงจะทำโทษโดยการแยกเด็กคนนั้นออกจากกลุ่มให้ไปนั่งด้านหลังห้องโดยห้ามเด็กคนอื่นให้ความสนใจ เพื่อให้เด็กที่ดื้อเกิดการสำนึกผิดและปรับตัว จนเป็นระยะเวลาสักพักหนึ่งพี่เลี้ยงจึงให้เด็กเข้าร่วมกลุ่มได้เหมือนเดิม

ภาพที่ 5.51 แสดงผังพฤติกรรมการใช้พื้นที่ฝั่งห้องกิจกรรม อาคารกิจกรรมเด็กดี

5.2.2.3 ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรม (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)

ภาพที่ 5.52 แสดงผังห้องน้ำเด็กในอาคารกิจกรรมเด็กดี

ห้องน้ำเด็กในอาคารกิจกรรมเด็กดีนี้เป็นห้องน้ำที่ไม่ได้แยกเป็นห้องย่อย ภายในจะเป็นห้องรวมทั้งเด็กและพี่เลี้ยงจะใช้ห้องน้ำร่วมกัน ภายในห้องน้ำมีโถสุขภัณฑ์แบบนั่งราบซึ่งเป็นขนาดของผู้ใหญ่ 1 โถ และสุขภัณฑ์แบบนั่งราบขนาดเล็กสำหรับเด็ก 2 โถ อยู่ด้านใน โดยสุขภัณฑ์ของเด็กนี้ปัจจุบันชำรุดใช้งานไม่ได้ เมื่อเด็กจะขับถ่ายจะใช้กระโถนมานั่งแทน ทำให้ห้องน้ำเปียกอยู่ตลอดเวลา อ่างล้างมือมี 2 อ่างเป็นขนาดใหญ่และขนาดเล็กอย่างละหนึ่งอ่าง และมีถังใส่น้ำอีก 2 ถัง

ครูพัฒนาการมีความคิดเห็นว่าขนาดห้องน้ำที่เป็นอยู่ปัจจุบันที่เป็นห้องรวมขนาดใหญ่ เด็กสามารถเข้าใช้ได้ทีละหลายคนทำให้เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ในระดับดีมากเด็กไม่ต้องรอนาน โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ครูพัฒนาการมีความคิดเห็นต่อความสูงของโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือว่าเหมาะสมกับร่างกายของเด็กในระดับดี โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

ครูพัฒนาการมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าควรซ่อมบำรุงโถสุขภัณฑ์เด็กให้ใช้งานได้อย่างปกติ และควรจัดสร้างห้องน้ำสำหรับครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงให้แยกออกจากห้องน้ำเด็ก

5.2.2.4 สนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี

สนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดีมีอยู่ด้วยกัน 3 สนาม แต่ละสนามมีเครื่องเล่นจัดวางอยู่กระจายกันไปอย่างเต็มพื้นที่ สนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดีนี้ จะใช้ทำกิจกรรมในช่วงหลังจากที่เด็กตื่นนอนกลางวันแล้วมารับประทานอาหารว่าง การใช้สนามเด็กเล่นทั้งสามสนามนี้พี่เลี้ยงจะให้เด็กได้ผลัดเปลี่ยนสลับกันใช้เพื่อให้เด็กไม่เบื่อ บางวันใช้สนามทางฝั่งซ้ายของอาคาร บางวันใช้ทางฝั่งขวา และบางวันใช้สนามใหญ่ทางด้านริมสุดของที่ทำการฯ โดยเด็กชอบที่จะเล่นเครื่องเล่นในสนามทั้งสามแห่งนี้เป็นอย่างมาก

ทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการ

การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างพบว่าขนาดพื้นที่สนามเด็กเล่นทั้งสามสนามซึ่งมีให้เด็กได้เลือกเล่นอย่างอิสระนี้ กว้างขวางเพียงพอที่จะทำให้เด็กได้วิ่งเล่นและเล่นเครื่องเล่นได้อย่างสบาย โดยมีค่าระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

จำนวนเครื่องเล่นในแต่ละสนามมีอยู่มากมายเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดีมาก เด็กได้เลือกเล่นอย่างอิสระโดยไม่ต้องแย่งเครื่องเล่นกัน โดยมีค่าระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ม้าหมุน ม้ากระดก กระดานลื่น ชิงช้า บ้านปราสาทพลาสติก ซุ้มมุด ฯลฯ และเครื่องเล่นทั้งหมดมีสีสันที่สดใสสวยงาม ซึ่งเด็กได้เลือกเล่นอย่างอิสระและสนุกสนาน โดยมีค่าระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

สนามเด็กเล่นมีความร่มรื่นในระดับดีมาก เนื่องจากโดยรอบสนามเด็กเล่นทั้งสามสนามนี้จะปลูกต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ร่มเงา และในขณะที่เด็กประกอบกิจกรรมที่สนามเด็กเล่นนี้เป็นเวลาเกือบเย็นแล้ว ทำให้ความร้อนและแสงแดดจากดวงอาทิตย์มีน้อย จึงเกิดความร่มรื่นมาก โดยมีค่าระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นทั้งสามสนามนี้แทบทั้งหมดจะทำจากพลาสติก เพื่อเป็นการลดอันตรายจากอุบัติเหตุด้วย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากในรูปแบบและวัสดุของเครื่องเล่นที่ส่งเสริมความปลอดภัย โดยมีค่าระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ความรู้สึกของเด็ก

จากการสัมภาษณ์เด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี (ปกติ) จำนวน 11 คน พบว่าเด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าสนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดีทั้งสามสนามนี้มีขนาดใหญ่และเห็นว่ามีเครื่องเล่นสนามอยู่เป็นจำนวนมาก มีรูปแบบที่หลากหลาย และมีสีสันสวยงาม

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความชื่นชอบที่จะเล่นภายในสนามเด็กเล่นบริเวณนี้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเด็กส่วนใหญ่ได้ให้คำตอบว่าชอบเล่นชิงช้ามาก

จากการสังเกตการณ์พบว่าเด็กส่วนใหญ่จะชอบเล่นชิงช้าเป็นอย่างมาก เครื่องเล่นที่เป็นชิงช้ามักจะถูกเด็กเลือกเล่นเป็นอันดับแรกและจะมีเด็กเล่นตลอดเวลา ขณะที่เครื่องเล่นชนิดอื่นจะมีเด็กเล่นคละกันไป

เมื่อเด็กเล่นเสร็จแล้วพี่เลี้ยงจะให้เด็กล้างมือและทำความสะอาดร่างกายที่อ่างล้างมือบริเวณข้างอาคารเด็กดีฝั่งซ้ายหรือทางทิศตะวันออก จึงเป็นการเสร็จสิ้นกิจกรรม ก่อนที่จะขึ้นไปรับประทานอาหารเย็นบนอาคารเด็กดี

เครื่องเล่นที่เป็นชิงช้าในลักษณะแบบนี้ เด็กมักจะเลือกเล่นมากที่สุด

อ่างล้างมือเด็กในสนามเด็กเล่นด้านข้างอาคารกิจกรรมเด็กดี

ภาพที่ 5.53 แสดงภาพเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี

5.2.2.5 บ่อทราย

บ่อทรายของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทนี้ ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าสุดของสถานสงเคราะห์ซึ่งไกลจากส่วนกิจกรรมของเด็กซึ่งอยู่ด้านหลังสุดเป็นอย่างมาก บ่อทรายเป็นบ่อกลางแจ้งโดยรอบปลูกต้นไม้ไว้แต่ต้นไม้ยังมีขนาดเล็กอยู่จึงทำให้ร้อนมาก และเนื่องจากมักมีสัตว์เลี้ยงของบุคคลที่อาศัยอยู่รอบสถานสงเคราะห์มุดรั้วเข้ามาขับถ่าย ทำให้บ่อทรายมีมูลสัตว์อยู่มาก ครูพัฒนาการจึงไม่ชอบให้เด็กมาเล่นในบ่อทรายนี้

จากการสัมภาษณ์ครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงเด็กพบว่าหากเด็กได้มีโอกาสเข้าเล่นในบ่อทรายเด็กจะชอบมาก แต่ในปัจจุบันบ่อทรายของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทนี้ไม่ได้มีการใช้งานแล้วด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น

บ่อทรายปัจจุบันไม่ได้มีการใช้งาน
มาเป็นเวลานานทำให้หญ้าขึ้นรก

ภาพที่ 5.54 แสดงลักษณะบ่อทราย สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

5.2.2.6 ศาลาอเนกประสงค์

ศาลาอเนกประสงค์นี้จะใช้สำหรับทำกิจกรรมพิเศษในวาระต่างๆ เช่น กิจกรรมทำอาหาร ทำขนม หรือเมื่อมีแขกมาเยี่ยมเด็กก็จะมาทำกิจกรรมร่วมกับเด็กในศาลานี้

จากการสัมภาษณ์ครูพัฒนาการ พี่เลี้ยง และการสังเกตการณ์ขณะเด็กทำกิจกรรมในศาลา พบว่าขนาดพื้นที่ศาลาเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดี แสงสว่างภายในศาลามีปริมาณที่มากเพียงพอต่อความต้องการของเด็กเนื่องจากศาลาเป็นอาคารที่ไม่มีผนังกั้นทำให้ได้รับแสงจากภายนอกเข้ามาได้ดี การระบายอากาศภายในศาลาอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมากเพราะลมสามารถพัดผ่านเข้ามาในศาลาได้ง่าย ในส่วนของวัสดุปูพื้นศาลาทำจากคอนกรีตปูทับด้วยกระเบื้องเซรามิกขนาด 0.30 x 0.30 เมตร เป็นวัสดุที่ทนต่อการเปียกน้ำได้ดีมาก และเมื่อเวลาใช้งานก็ทำความสะอาดได้ง่าย

จากการสังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรมทำขนมภายในศาลาอเนกประสงค์นี้ พบว่าเด็กส่วนใหญ่ให้ความสนใจในกิจกรรมที่ครูได้สาธิตให้ดูเป็นอย่างดี และพบว่าเด็กบางคนไม่มีสมาธิ บางคนนั่งเล่นกันเองบ้าง บางคนแกล้งเพื่อน และบางคนสนใจสิ่งรอบข้างภายนอกศาลา ทำให้ครูพัฒนาการต้องคอยดุหรือตักเตือนอยู่บ่อยครั้ง

ภาพที่ 5.55 แสดงภาพกิจกรรมทำขนมครก ในศาลาอเนกประสงค์

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

5.3.1 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อกิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย

ข้อมูลการสัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้างจากครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี และข้อมูลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากครูพัฒนาการที่ดูแลเด็กกลุ่มนี้จำนวน 8 คน พบว่า *ครูพัฒนาการทั้งหมดมีระดับความพอใจต่อรูปแบบกิจวัตรประจำวันของเด็กที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับดีมาก*

รูปแบบกิจวัตรประจำวันของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตนี้ ได้จัดให้มีลักษณะคล้ายกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเช่นเดียวกับของในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด คือเมื่อเด็กตื่นนอน อาบน้ำแต่งตัว ที่อาคารนอนในตอนเช้าแล้ว พี่เลี้ยงจะพาเด็กเดินแถวมาที่โรงอาหารเพื่อรับประทานอาหารเช้า แล้วเด็กทั้งหมดจะมารวมกันที่ลานคอนกรีตหน้าเสาธงเพื่อทำการเคารพธงชาติ กล่าวคำปฏิญาณตนและกายบริหาร ซึ่งเป็นรูปแบบกิจกรรมที่เหมือนกันกับกิจกรรมในโรงเรียนอนุบาล ต่อจากนั้นแยกย้ายเด็กเข้าไปพักผ่อนภายในอาคารนอน

อีกครั้งเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงสาย เมื่อพักผ่อนในอาคารเรียนแล้วพี่เลี้ยงจะพาเด็กเดินแถวมายังโรงอาหารเพื่อรับประทานอาหารว่าง ได้แก่ ขนมและนม แล้วพี่เลี้ยงจึงนำเด็กทั้งหมดเดินแถวต่อไปยังอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติเพื่อทำกิจกรรมไหว้พระ นั่งสมาธิ อบรมจริยธรรม รวมทั้งสนทนาถึงข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ โดยกิจกรรมในส่วนนี้ครูพัฒนาการจะเข้ามาร่วมกิจกรรมกับเด็กด้วย

เนื่องจากจำนวนเด็ก 3-6 ปี ของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตทั้งหมดมีจำนวนมาก ครูพัฒนาการจะแยกรับเด็กให้แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยต่างๆ โดยแยกแบ่งกลุ่มเด็กตามกลุ่มอาคารที่เด็กพักอาศัย เพื่อนำเด็กแยกไปทำกิจกรรมต่างๆ ตามอาคารกิจกรรมต่อไป โดยเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตทั้งหมดจะแบ่งเป็น 5 กลุ่ม แต่มีเด็กอยู่ 2 กลุ่มคือเด็กที่อาศัยอยู่ในอาคารบุษบงชั้นบนและบุษบงชั้นล่างจะส่งเรียนที่โรงเรียนภายนอกสถานสงเคราะห์จึงทำให้เด็กที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ภายในสถานสงเคราะห์ที่เป็นจริงเหลือเพียง 3 กลุ่ม ได้แก่

อาคารบงกช (บน) เด็กหญิง อายุประมาณ 4-5 ปี

อาคาร โกมุท (ล่าง) คละหญิงชาย อายุประมาณ 3-4 ปี

อาคาร โกมุท (บน) เด็กชาย อายุประมาณ 5 ปี

เด็กแต่ละกลุ่มมีจำนวนเฉลี่ยประมาณ 30 คน แต่เมื่อไม่นับรวมเด็กที่ป่วยที่อาศัยอยู่ในอาคารพยาบาลหรือในบ้านและเด็กที่ต้องออกไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลในแต่ละวัน จึงเหลือจำนวนเด็กที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้ในอาคารกิจกรรมจริงๆเพียงประมาณ 23 – 27 คน เท่านั้น

เมื่อครูพัฒนาการได้แยกรับเด็กออกเป็น 3 กลุ่มดังกล่าวแล้วก็จะนำเด็กแต่ละกลุ่มแยกย้ายเข้าไปในอาคารกิจกรรมต่างๆ โดยจะมีพี่เลี้ยงคอยช่วยดูแลเด็กในการทำกิจกรรมร่วมกับครูพัฒนาการด้วยอีกกลุ่มละ 2 คน กิจกรรมในช่วงนี้จะเป็นกิจกรรมกลุ่ม หรือกิจกรรมเสรี เช่นครูจะให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา การอ่านเขียน การวาดภาพระบายสี การเล่นเพื่อฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก การเล่นอิสระตามมุมต่างๆ การร้องเพลงและเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมในช่วงนี้จะสามารถทำได้ประมาณ 2-3 กิจกรรมต่อวัน *โดยครูพัฒนาการมีระดับความพึงพอใจกับรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้กับเด็กในระดับดีมาก* เพราะกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่จัดให้กับเด็กล้วนเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาการในด้านต่างๆให้เด็กอย่างครบถ้วน

เมื่อจบกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงนี้แล้วก็จะเป็นเวลารับประทานอาหารกลางวัน ครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงจะพาเด็กทั้งสามกลุ่มเดินแถวไปที่โรงอาหารเพื่อรับประทานอาหารกลางวัน ต่อจากนั้นจึงแยกย้ายสู่อาคารนอนเพื่อให้เด็กทำการอาบน้ำแต่งตัว แล้วเข้านอนกลางวัน หลังจากตื่นนอนกลางวันพี่เลี้ยงจะพาเด็กเดินแถวมาที่โรงอาหารอีกครั้งเพื่อรับประทานอาหารว่างได้แก่ ขนมและนม แล้วจึงเดินแถวต่อมายังอาคารเฉลิมพระเกียรติเพื่อทำกิจกรรมกลุ่มรวม ในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ จะเป็นกิจกรรมออกกำลังกาย และในบางวันอาจมีกิจกรรมพิเศษ เช่น กิจกรรมทำอาหาร ทำขนม หรือกิจกรรมนำเที่ยวโดยให้เด็กนั่งบนขบวนรถไฟ ขับไปรอบๆ สถานสงเคราะห์ฯ เมื่อจบกิจกรรมใน

ส่วนนี้ก็เป็นอันจบกิจกรรมการเรียนรู้ในหนึ่งวัน เด็กจะแยกย้ายกลับเข้าบ้านพักหรือบางส่วนอาจวิ่งเล่นอิสระในสนามเด็กเล่นข้างบริเวณบ้านพัก ก่อนที่จะรับประทานอาหารเย็น พักผ่อน อาบน้ำ ดื่มนม และเข้านอนในเวลา 19.00 น.

ความรู้สึกของเด็กที่มีต่อรูปแบบกิจกรรม

จากการสัมภาษณ์เด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี อาคารบงกชบน อาคารโกมุทล่าง และอาคารโกมุทบน รวมทั้งหมดจำนวน 15 คน พบว่าเด็กจำนวน 6 คน หรือ *ร้อยละ 40.00* มีความชื่นชอบในรูปแบบกิจวัตรประจำวันแบบคล้ายโรงเรียนอนุบาลที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลว่าชอบไปโรงเรียนเพราะรู้สึกสนุกที่ได้เข้าเล่นในห้องของเล่นและห้องลูกบอลพลาสติก เด็กจำนวน 5 คน หรือ *ร้อยละ 33.33* รู้สึกเฉยๆด้วยเหตุผลว่าไปโรงเรียนก็ชอบหรือเล่นอยู่ที่บ้านก็ชอบ ส่วนเด็กอีก 4 คน หรือ *ร้อยละ 26.66* รู้สึกไม่ชอบการไปโรงเรียนเพราะชอบการเล่นอิสระอยู่ที่บ้านแบบในวันเสาร์และอาทิตย์มากกว่า

5.3.2 ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการที่เป็นผลมาจากตัวแปรสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้างและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ครูพัฒนาการที่ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตที่ให้การสัมภาษณ์นี้มีจำนวน 8 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาการทั้งหมด รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กที่เกิดในสภาพแวดล้อม เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรมหลังการเข้าใช้

เกณฑ์การให้คะแนนจากครูพัฒนาการผู้ให้การสัมภาษณ์ในแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างถึงระดับทัศนคติความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพของส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนได้แบ่งการให้คะแนนเป็นมาตราส่วน 4 ระดับ เช่นเดียวกับอีก 2 สถานสงเคราะห์กรณีศึกษา ได้แก่

ระดับ 4	หมายถึง	พอใจมาก หรือ เห็นด้วยเป็นอย่างมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ค่อนข้างจะพอใจ หรือ ค่อนข้างจะเห็นด้วย
ระดับ 2	หมายถึง	ไม่ค่อยจะพอใจ หรือ ไม่ค่อยจะเห็นด้วย
ระดับ 1	หมายถึง	ไม่พอใจที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง

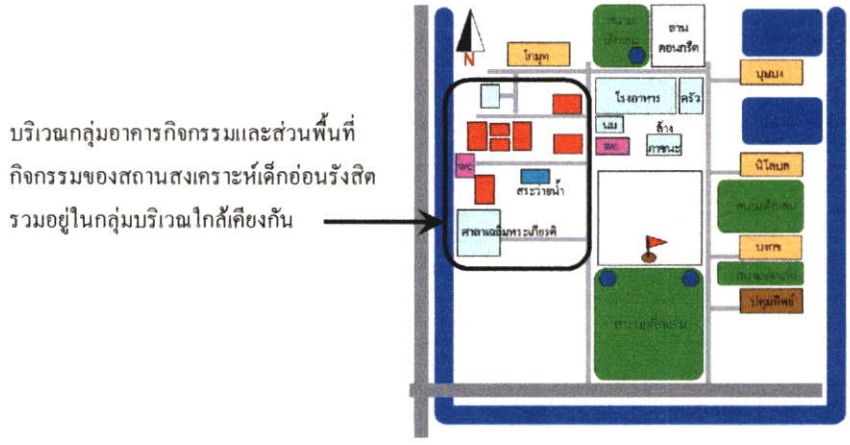
โดยค่าระดับคะแนนที่ได้จะนำมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรมว่าดีหรือเหมาะสมตามความพึงพอใจและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้ดีหรือไม่อย่างไร

5.3.2.1 การวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรม

ส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตที่ทำการศึกษาได้แก่

1) อาคารกิจกรรมสาละ
2) อาคารกิจกรรมมลิ
3) อาคารกิจกรรมราชาวดี
4) ศาลาเฉลิมพระเกียรติ
5) ห้องน้ำส่วนบริเวณอาคารกิจกรรม
6) ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก

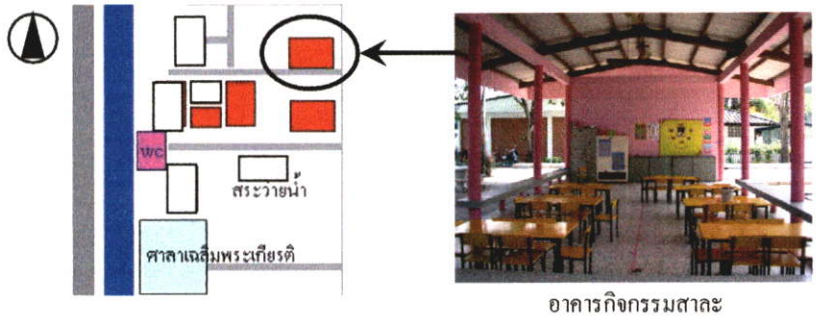
จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างครูพัฒนาการเห็นว่าที่ตั้งของแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรม ได้แก่ กลุ่มอาคารกิจกรรม ห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม ศาลาเฉลิมพระเกียรติ และห้องเล่นลูกบอล มีตำแหน่งรวมอยู่เป็นกลุ่มเดียวกันดี หากแต่ส่วนสนามเด็กเล่นซึ่งมีพื้นที่กระจายตัวอยู่ห่างออกไปตามอาคารพักอาศัยนั้นมีความไกลออกไป จะต้องเดินเป็นระยะทางไกลกว่าจะเข้าถึงส่วนพื้นที่สนามเด็กเล่น โดยมีระดับความคิดเห็นถึงการวางตำแหน่งส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ใกล้เคียงกันอยู่ใน *ระดับ 3.75*

ภาพที่ 5.56 แสดงผังที่ตั้งกลุ่มอาคารกิจกรรมและส่วนพื้นที่กิจกรรม สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับการแบ่งแยกพื้นที่ของสถานสงเคราะห์ออกเป็นสองฝั่งแบบในปัจจุบัน คือฝั่งซ้ายเป็นส่วนที่ทำการ อาคารอำนวยการ บ้านพักพนักงาน และฝั่งขวาเป็นส่วนพักอาศัยเด็ก ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนพื้นที่กิจกรรม อาคารนอน โรงอาหาร และสนามเด็กเล่นที่ได้แยกเป็นส่วนเฉพาะอยู่ด้านในของสถานสงเคราะห์ เพราะเห็นว่ามีความเป็นส่วนตัวดี มีความปลอดภัยสูงป้องกันอันตรายจากบุคคลภายนอกที่ไม่ประสงค์ดี และง่ายต่อการดูแลเด็ก

5.3.2.2 อาคารกิจกรรมสาละ

ภาพที่ 5.57 แสดงตำแหน่งอาคารกิจกรรมสาละ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการ

อาคารกิจกรรมสาละเป็นอาคารชั้นเดียวเปิดผนังโล่งคล้ายอาคารศาลา สามารถเข้าถึงภายในตัวอาคารได้ทุกทิศทาง รอบอาคารเป็นส่วนพื้นที่ว่างทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจมากในการเข้าถึง เพราะสามารถเดินเข้าในอาคารและมองเห็นได้ง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการเข้าถึงอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

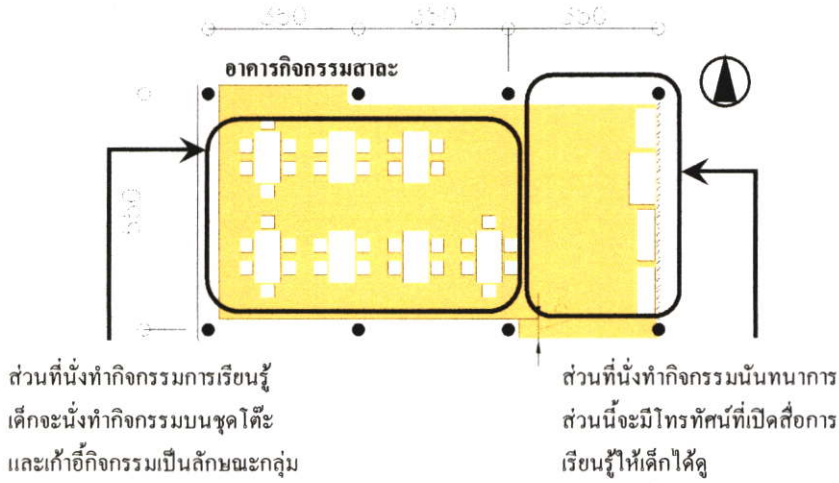
กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับรูปร่างผังพื้นของอาคารที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับดีมาก เพราะเห็นว่าสามารถจัดวางเครื่องเรือนได้เป็นระเบียบดีและสะดวกต่อการทำกิจกรรมของเด็ก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปร่างของผังพื้นอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

ขนาดพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมสาละ เท่ากับ 57.75 ตารางเมตร โดยมีจำนวนเด็กขณะใช้อาคารประมาณ 25 คน แต่เนื่องจากการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารนี้ได้บังคับให้เด็กนั่งทำกิจกรรมบนโต๊ะกิจกรรมแบบกลุ่ม จึงทำให้การใช้พื้นที่ภายในอาคารไม่หนาแน่นและไม่เกิดปัญหาต่อการใช้พื้นที่เท่าใดนัก จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ของอาคารกิจกรรมสาละที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กในระดับดี โดยได้ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

โครงสร้างหลังคาของอาคารกิจกรรมสาละเป็นโครงสร้างแบบจั่วมนิลาเตี้ย มุงกระเบื้องลอน เปลือยฝ้าเพดาน มีระดับความสูงฝ้า เท่ากับ 3.50 เมตร เป็นระดับความสูงทั่วไปที่ไม่กดทึบซึ่งจะไม่ส่งผลทำให้เด็กรู้สึกหวาดกลัวตามทฤษฎีการรับรู้ของเด็ก โดยมีค่าระดับความคิดเห็นในความสูงของฝ้าเพดานที่สูงโปร่งไม่กดทึบอยู่ที่ *ระดับ 3.63*

รูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ของอาคารกิจกรรมสาละ แบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่ส่วนที่นั่งทำกิจกรรมเด็กซึ่งมีโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรม และส่วนกิจกรรมนันทนาการจะเป็นพื้นที่โล่งและโทรทัศน์ แต่เนื่องจากข้อจำกัดในรูปร่างผังพื้นและขนาดพื้นที่ของอาคารที่มีขนาดค่อนข้างเล็กนี้เอง ทำให้การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ทำได้เพียงสองส่วน แต่ก็เพียงพอและตอบสนอง

การใช้งานได้ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในรูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่อยู่ที่ *ระดับ 3.75*

ภาพที่ 5.58 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมสาละ

เนื่องจากพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมสาละมีขนาดเล็ก การจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือน (Plan) ภายในอาคารจึงทำได้ในรูปแบบที่จำกัดดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมใช้สำหรับให้เด็กได้นั่งทำกิจกรรมกันเป็นกลุ่ม เช่น กิจกรรมระบายสี กิจกรรมฝึกคัดลายมือ เป็นต้น และฝั่งทางขวาของอาคารที่เป็นผนังทึบได้จัดวางตู้เก็บอุปกรณ์ประกอบกิจกรรม ของเล่น และโทรทัศน์เพื่อให้เด็กได้ใช้งาน ด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดของอาคารเช่นนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนสามารถตอบสนองการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดีแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.75* และความพึงพอใจต่อการจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนของกลุ่มตัวอย่างก็อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

การเคลื่อนย้ายหรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งของเครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมสาละนี้ สามารถทำได้ง่ายมากเพราะมีจำนวนเครื่องเรือนน้อยชิ้น คือ โต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมที่มีน้ำหนักเบา เคลื่อนย้ายไปมาได้ง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่งเครื่องเรือนอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

เครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมสาละประกอบไปด้วยโต๊ะไม้สี่เหลี่ยมขนาด 0.60 x 1.20 x 0.55 เมตร เก้าอี้ไม้ขนาดเล็กขนาด 0.32 x 0.30 x 0.32 เมตร และตู้เก็บของเล่นซึ่งเป็นตู้ที่ครูพัฒนาการใช้เก็บของและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมสำหรับเด็ก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมมีความเหมาะสมต่อขนาดร่างกายของเด็กในขณะใช้งานเป็นอย่างดี โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อขนาดเครื่องเรือนที่เหมาะสมและสะดวกต่อการใช้งานของเด็กอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

เนื่องจากจำนวนเครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรมสาละที่มีน้อยชิ้นและขนาดเครื่องเรือนทั้งหมดก็เป็นขนาดสำหรับเด็กมีความสูงไม่มาก ประกอบกับพื้นที่อาคารที่มีขนาดไม่ใหญ่ ทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กขณะทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดีเพราะเครื่องเรือนไม่บดบังสายตา โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในความสูงของเครื่องเรือนที่ทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กได้อย่างทั่วถึงอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

ลักษณะและรายละเอียดของเครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมสาละนี้ ได้ออกแบบมาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับเด็กแล้วในระดับหนึ่ง สังเกตได้จากตามขอบหรือมุมของตัวเครื่องเรือนจะทำการลบมุมที่แหลมหรือฉากออกให้เป็นแบบที่โค้งแทน วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือนจะเป็นไม้ ลักษณะของเครื่องเรือนโดยรวมจึงมีความปลอดภัย ทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจกับลักษณะ และรายละเอียดรวมถึงวัสดุของเครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมสาละนี้ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.25*

โต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมมีขนาดเล็กเหมาะสมกับร่างกายของเด็ก และไม่บดบังสายตาครูทำให้ดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง

รูปแบบของเครื่องเรือนได้ทำการลบเหลี่ยมและมุมเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการใช้งาน

ภาพที่ 5.59 แสดงรูปแบบโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมในอาคารกิจกรรมสาละ

ของเล่นและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมที่ใช้ในอาคารกิจกรรมสาละนี้ได้จัดเก็บไว้ในตู้ที่อยู่ริมผนังทางฝั่งขวาของอาคาร รูปแบบและจำนวนของเล่นที่มีอยู่ในตู้เก็บของนี้ มีให้เด็กได้เลือกอย่างหลากหลายและเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กทุกคน เพราะของเล่นมีครบตามจำนวนเด็ก เด็กสามารถเลือกเล่นอย่างอิสระเต็มที่โดยไม่ต้องแย่งกัน เป็นผลให้ส่งเสริมพัฒนาการและความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบที่หลากหลายและจำนวนของอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในอาคารกิจกรรมสาละอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

รูปแบบการจัดพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมสาละในปัจจุบัน ได้เว้นพื้นที่ว่างระหว่างโต๊ะกิจกรรมไว้มากพอที่ทำให้เด็กลุก นั่ง และเดินได้อย่างสะดวกแล้ว ซึ่งทำให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการจัดห้องเพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องตัวอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ลักษณะอาคารกิจกรรมสาละนี้เป็นอาคารรูปแบบศาลาที่เปิดผนังโล่ง ทำให้มีฝุ่นละออง และเศษสิ่งสกปรกปลิวเข้ามาอยู่ที่พื้นของอาคารมาก ประกอบกับอาคารมีพื้นที่ไม่ใหญ่และได้จัดวางเครื่องเรือนไว้เกือบเต็มพื้นที่อาคารแล้ว จึงทำให้มีส่วนพื้นที่ราบที่ทำให้เด็กได้ นั่ง นอน กลิ้ง และเดินไปมาอย่างอิสระขณะทำกิจกรรมได้ไม่มาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อปริมาณพื้นที่ราบในอาคารกิจกรรมอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

การจัดวางเครื่องเรือนที่เป็นชุดโต๊ะกิจกรรมในปัจจุบันเป็นการฝึกให้เด็กได้นั่งทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มได้เป็นอย่างดีเพราะโต๊ะกิจกรรมนั้นสามารถนั่งได้ตั้งแต่ 4-6 คน ทำให้เด็กได้ร่วมและช่วยกันทำกิจกรรมต่างๆ อีกทั้งในส่วนด้านขวาของอาคารที่เป็นที่วางโทรทัศน์นั้น เมื่อต้องการใช้งานพื้นที่ในส่วนนี้ ครูพัฒนาการจะเคลื่อนย้ายโต๊ะกิจกรรมไปวางรวมเบียดกันทางด้านซ้ายเพื่อเพิ่มพื้นที่ว่างให้เด็กได้นั่งที่พื้นเพื่อดูโทรทัศน์กัน ทำให้มีพื้นที่เพียงพอที่ให้เด็กได้นั่งและเล่นกันเป็นกลุ่มได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดพื้นที่ที่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่มอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

วัสดุปูพื้นอาคารกิจกรรมสาละเป็นหินขัด เนื่องจากอาคารนี้เป็นอาคารในรูปแบบศาลาที่มีฝุ่นมากและเมื่อฝนตกพื้นก็จะเปียก หินขัดจึงเป็นวัสดุปูพื้นที่มีความเหมาะสมเพราะทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย มีพื้นผิวที่เรียบทำให้ลากหรือเลื่อนเครื่องเรือนได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจต่อวัสดุปูพื้นภายในอาคารกิจกรรมสาละนี้ในระดับดี โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

การใช้สีในอาคารกิจกรรมสาละนี้ พื้นเป็นหินขัดสีอ่อน โครงสร้างเสาและคานรวมถึงผนังก่ออิฐฉาบปูนที่เป็นผนังด้านเดียวของอาคารทาสีชมพูสดใส สีของเครื่องเรือนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมเป็นสีเหลืองเข้ม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าสีของอาคารกิจกรรมสาละนี้โดยรวมมีสีสันที่สดใส มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับการใช้สีของวัสดุต่างๆและเครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรมสาละที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับดีมาก เพราะมีความสดใสและดูไม่มืดทึบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

สีโครงสร้างอาคารกิจกรรมสาละจะเป็นสีชมพูและเครื่องเรือนส่วนใหญ่เป็นสีเหลืองสดใส

ภาพที่ 5.60 แสดงการใช้สีภายในอาคารกิจกรรมสาละ

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับแสงสว่างภายในอาคารกิจกรรมสาละ เห็นว่าภายในอาคารมีแสงสว่างที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กเป็นอย่างดี เนื่องจากตัวอาคารเป็นอาคารที่โปร่งโล่งไม่มีผนัง ทำให้แสงจากภายนอกเข้ามาสู่ภายในอาคารได้ดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในความเพียงพอของแสงสว่างอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจำนวนและประเภทของหลอดไฟฟ้าภายในอาคารกิจกรรมสาละสามารถให้แสงสว่างขณะทำกิจกรรมของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.50*

อุณหภูมิภายในอาคารกิจกรรมสาละ ขณะที่เด็กทำกิจกรรมในช่วงสาย (เวลาประมาณ 10.00 – 11.00 น.) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความเย็นสบายพอดี คือไม่ร้อนจนเกินไป เพราะบริเวณรอบตัวอาคารมีต้นไม้ใหญ่ปกคลุมอย่างหนาแน่นทำให้ความร้อนจากแสงอาทิตย์ผ่านมาในอาคารได้น้อย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อความเย็นสบายของอุณหภูมิภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.63*

จำนวนพัดลมในอาคารกิจกรรมสาละ ประกอบด้วยพัดลมเพดานใบพัดใหญ่ 2 ตัว ติดตั้งใต้โครงสร้างอาคาร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อจำนวนพัดลมภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.63*

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการถ่ายเทหรือการหมุนเวียนของอากาศภายในอาคารกิจกรรมสาละอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากอาคารมีลักษณะคล้ายศาลาคือไม่มีผนังกั้นรอบอาคารทำให้การถ่ายเทระบายอากาศเป็นไปได้ในระดับที่ดีมากไม่อับทึบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเรื่องการระบายอากาศภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.63*

อาคารกิจกรรมสาละเป็นอาคารเปิดผนังโล่งคล้ายศาลา ทำให้การถ่ายเทระบายอากาศดีมาก มีอุณหภูมิไม่ร้อนจนเกินไป และมีแสงสว่างเพียงพอต่อความต้องการของเด็ก

ภาพที่ 5.61 แสดงลักษณะส่วนผนังที่เปิดโล่งและงานเพดานอาคารกิจกรรมสาละ

ระดับความคิดเห็นต่อเสียงรบกวนจากภายนอกนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสถานที่ตั้งของอาคารกิจกรรมสาละนั้นได้ตั้งอยู่ใกล้กับอาคารพักอาศัยโกมุท อาคารโรงอาหาร และยังมีพื้นที่ติดต่อกับอาคารกิจกรรมอื่นๆอีก ทำให้เสียงจากภายนอกเข้ามารบกวนการทำกิจกรรมของเด็กได้ในบางครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการป้องกันเสียงรบกวนอยู่ที่ *ระดับ 3.13*

กลิ่นเหม็นจากบริเวณรอบอาคารกิจกรรมสาละนั้นได้ส่งผลรบกวนเด็กขณะทำกิจกรรมบ้างเป็นระยะ เนื่องจากอาคารกิจกรรมตั้งอยู่ใกล้กับโรงอาหารและโรงครัว ทำให้ได้กลิ่นอาหาร

บ้างในบางครั้งที่ลมพัดผ่านมา แต่เนื่องจากอาคารสามารถถ่ายเทระบายอากาศได้ดีมากจึงทำให้กลิ่นเหม็นระบายออกได้เร็ว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.25*

ความรู้สึกของเด็ก

การสัมภาษณ์เด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี อาคารบงกชบน จำนวน 13 คน ถึงทัศนคติที่มีต่อขนาดอาคารกิจกรรมสาละ พบว่าเด็กจำนวน 10 คน หรือ *ร้อยละ 76.92* มีความเห็นว่าอาคารกิจกรรมสาละมีขนาดใหญ่ ส่วนที่เหลืออีก 3 คน หรือ *ร้อยละ 23.08* ให้ความเห็นว่าอาคารมีขนาดเล็ก

เด็กจำนวน 12 คน หรือ *ร้อยละ 92.30* มีความเห็นว่าจำนวนโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมในอาคารกิจกรรมสาละมีจำนวนมาก ส่วนอีก 1 คน หรือ ร้อยละ 7.69 เห็นว่ามีน้อย

เด็กจำนวน 11 คน หรือ *ร้อยละ 84.61* มีความเห็นว่าโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมในอาคารกิจกรรมสาละมีสีสันสวยงาม ส่วนอีก 2 คน หรือ *ร้อยละ 15.38* เห็นว่าไม่สวยเพราะชอบสีอื่นมากกว่าโดยหนึ่งในจำนวนเด็กได้ตอบว่าชอบสีแดง

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าเก้าอี้กิจกรรมในอาคารกิจกรรมสาละมีน้ำหนักเบายกและเคลื่อนย้ายได้ง่าย

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความชอบที่จะนั่งทำกิจกรรมเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อนแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมากกว่าการนั่งคนเดียว เพราะนั่งเป็นกลุ่มจะสนุกกว่าและครูพัฒนาการก็คอยควบคุมให้นั่งแบบเป็นกลุ่มเพื่อง่ายต่อการทำกิจกรรมด้วย

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าอาคารกิจกรรมสาละมีแสงสว่างดีแล้วและเป็นอาคารที่ไม่ร้อน

จากการสัมภาษณ์เด็กถึงความชอบที่มีต่อภาพรวมของอาคารกิจกรรมสาละ พบว่าเด็กจำนวน 11 คน หรือ *ร้อยละ 84.61* รู้สึกชอบในการเข้าใช้อาคารกิจกรรมสาละ ด้วยเหตุผลเช่น ได้ดูการ์ตูนจากทีวี คุณครูใจดี เป็นต้น

การสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยของเด็กในอาคารกิจกรรมสาละ

กิจกรรมคัดลายมือ

สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี (บงกชบน : เด็กหญิงอายุประมาณ 4-5 ปี) จำนวน 23 คน ครูพัฒนาการ 1 คน และพี่เลี้ยง 2 คน ขณะทำกิจกรรมคัดลายมือตามสมุดภาพ โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมรวม 1 ชั่วโมง คือเวลา 10.00 – 11.00 น.

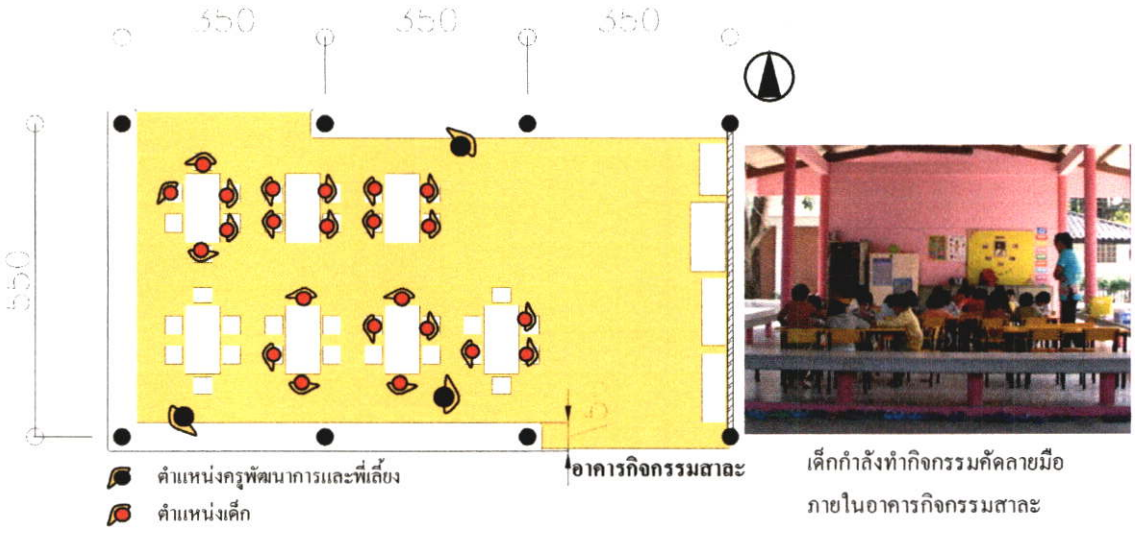
การสังเกตการณ์ได้ทำการจดบันทึกผลทุกๆ 10 นาที และ/หรือ ทุกๆ ครั้งที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลัก เช่น เปลี่ยนย้ายตำแหน่งที่นั่ง หรือเปลี่ยนอิริยาบถหลัก จากนั่งเป็นนอน นอนเป็นยืน หรือเดินไปมา รวมถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น

จากการทำผังพฤติกรรมพบว่าขนาดพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมสาละขณะทำกิจกรรมคัดลายมือนี้ เพียงพอต่อความต้องการของเด็กได้เป็นอย่างดี เพราะครูพัฒนาการจะให้เด็กได้นั่งคัดลายมือบนโต๊ะกิจกรรมที่จัดไว้เป็นกลุ่ม เฉลี่ยกันกลุ่มละประมาณ 3-5 คน ทำให้เด็กทุกคนมีที่นั่งกระจายกันไปทั่วทั้งอาคาร

ขณะทำกิจกรรมคัดลายมือเด็กจะสนใจในสมุดภาพของตัวเองเป็นอย่างดี จนกระทั่งเวลาประมาณ 10.30 น. ได้มีคณะผู้มาทำบุญได้เข้ามาดูเด็กทำกิจกรรมทำให้เด็กเกือบทั้งหมดหันไปสนใจแขกที่มาเยี่ยมแทนการคัดลายมือ เด็กบางคนไม่ยอมคัดลายมือลุกเดินไปมาเพื่อที่จะไปหาแขก บางคนเรียกร้องให้แขกอุ้มและโอบกอดเขา ทำให้กิจกรรมคัดลายมือต้องยกเลิกไปโดยปริยาย ต่อจากนั้นครูพัฒนาการจึงปล่อยเด็กให้ไปเล่นกับแขกที่มาเยี่ยมในบริเวณสนามเด็กเล่น เด็กเกือบทุกคนดีใจและไปวิ่งเล่นกับแขก เหลือเด็กเพียง 3 คน ที่ไม่ยอมไปแต่จะนั่งคัดลายมือต่อไป

การสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงที่ให้การดูแลเด็กกลุ่มนี้พบว่าขณะเด็กทำกิจกรรมในอาคารกิจกรรมสาละซึ่งเป็นอาคารลักษณะคล้ายศาลาไม่มีผนังกั้น เด็กมักจะสนใจสิ่งรอบข้างภายนอกอาคารมากกว่าการสนใจกิจกรรมที่ตัวเองกำลังทำอยู่ เช่นสนใจรถจักรยานที่พี่คนสวนกำลังขี่อยู่ สนใจใบไม้ร่วงจากต้นไม้ สนใจนกที่บินไล่กัน และในกรณีที่มีแขกมาเยี่ยมเด็กจะสนใจแขกมาก เด็กๆ ต้องการความรักจากแขกโดยเสนอตัวเองให้แขกได้อุ้มและโอบกอด สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมเป็นอย่างมาก จึงสรุปได้ว่าอาคารที่ไม่มีผนังกั้นให้เป็นสัดส่วนที่แน่นอนจะทำให้เด็กขาดสมาธิในการทำกิจกรรม

การเข้าสังเกตการณ์สภาพแวดล้อมไปพร้อมกับการทำกิจกรรมของเด็กพบว่า แสงสว่างภายในอาคารเพียงพอต่อความต้องการของเด็กได้เป็นอย่างดีคือมีความสว่างที่พอดีไม่มืดจนเกินไป อุณหภูมิและการระบายอากาศภายในอาคารเป็นไปได้ในระดับดีมากเนื่องจากเป็นอาคารที่โปร่งไม่มีผนัง ลมภายนอกสามารถพัดผ่านเข้ามาภายในอาคารได้ดี

ภาพที่ 5.62 แสดงผังพฤติกรรมเด็กขณะทำกิจกรรมคัดลายมือ อาคารกิจกรรมสาละ

กิจกรรมดูสื่อการสอนจากโทรทัศน์

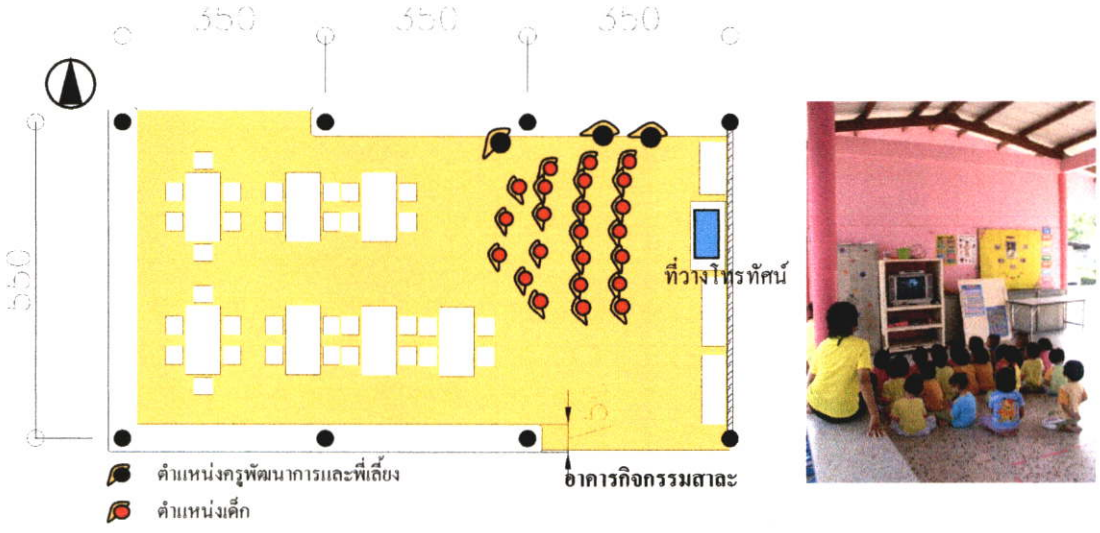
สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี (บงกชบน) จำนวน 23 คน ครูพัฒนาการ 1 คน และพี่เลี้ยง 2 คน ขณะทำกิจกรรมดูสื่อการสอนจากโทรทัศน์ โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมรวม 1 ชั่วโมงครึ่ง คือเวลา 9.30 – 11.00 น.

การสังเกตการณ์ได้ทำการจดบันทึกผลทุกๆ 10 นาที และ/หรือ ทุกๆ ครั้งที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลัก เช่น เปลี่ยนย้ายตำแหน่งที่นั่ง หรือเปลี่ยนอิริยาบถหลัก จากนั่งเป็นนอน นอนเป็นยืน หรือเดินไปมา รวมถึงพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้น

จากการทำผังพฤติกรรมพบว่าขนาดพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมสาละขณะทำกิจกรรมดูสื่อการสอนนี้ เพียงพอต่อความต้องการของเด็กได้เป็นอย่างดี เพราะครูพัฒนาการจะเคลื่อนย้ายโต๊ะกิจกรรมให้ไปรวมกันทางด้านหนึ่งของอาคารโดยให้มีพื้นที่ว่างหน้าโทรทัศน์ที่กว้างขึ้น เพื่อให้เด็กได้นั่งดูโทรทัศน์ที่บริเวณพื้นอย่างเพียงพอ

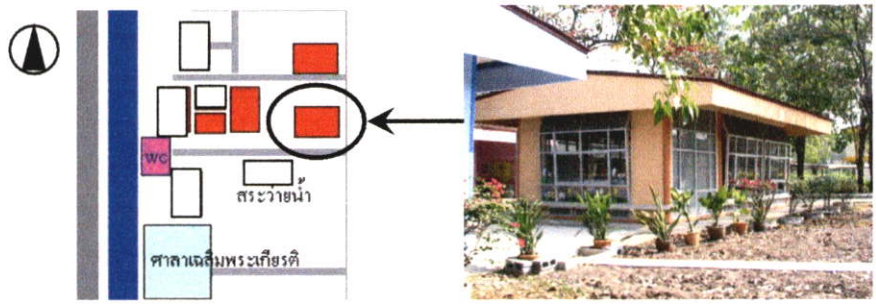
เด็กจะนั่งรวมกลุ่มกันที่พื้นหน้าโทรทัศน์แล้วดูสื่อการสอนไปพร้อมกัน จากการสังเกตการณ์พบว่าที่หน้าจอโทรทัศน์จะเกิดการสะท้อนแสง (Reflection) ในบางจุดทำให้เด็กบางคนมองเห็นได้ไม่ชัด เนื่องจากมีแสงสว่างรอบอาคารมากเกินไปและเป็นตำแหน่งเดียวกับที่ทำให้บนหน้าจอโทรทัศน์เกิดการสะท้อนแสง

เด็กส่วนหนึ่งดูสื่อการสอนอย่างตั้งใจแต่อีกส่วนหนึ่งก็ไม่มีสมาธิ จะจับกลุ่มเล่นกันเอง บางคนก็สนใจสิ่งภายนอกอาคาร สนใจคนที่เดินไปมานอกอาคาร ทำให้ครูพัฒนาการต้องคอยตักเตือนเด็กอยู่บ่อยครั้ง

ภาพที่ 5.63 แสดงผังพฤติกรรมเด็กขณะทำกิจกรรมดูสื่อการสอน อาคารกิจกรรมสาละ

5.3.2.3 อาคารกิจกรรมมลิ

ภาพที่ 5.64 แสดงตำแหน่งอาคารกิจกรรมมลิ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการ

อาคารกิจกรรมมลิเป็นอาคารชั้นเดียวมีโครงสร้างเป็นแบบเดียวกับอาคารกิจกรรมสาละ เพียงแต่ไม่ได้เปิดผนังโล่งแต่จะสร้างผนังกระจกใสมาปิดโดยรอบอีกสามด้านของอาคาร การเข้าถึงอาคารกิจกรรมมลิสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพราะโดยรอบของอาคารเป็นพื้นที่โล่งมีทางเดินที่เดินได้รอบไม่มีสิ่งกีดขวางและมองเห็นอาคารได้ง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการเข้าถึงอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

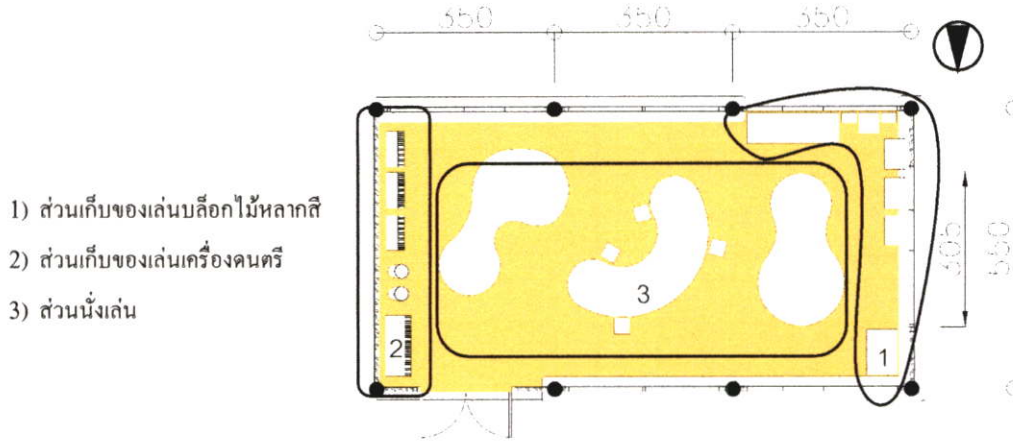
กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับรูปร่างผังพื้นของอาคารที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับดีมาก เพราะเห็นว่าสามารถจัดวางเครื่องเรือนได้เป็นระเบียบดีโดยวางเครื่องเรือนไว้ติดขอบผนังและสะดวกต่อการทำกิจกรรมของเด็ก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปร่างของผังพื้นอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

ขนาดพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมมลินี้มีขนาดเท่ากับพื้นที่ของอาคารกิจกรรมสาละคือเท่ากับ 57.75 ตารางเมตร โดยมีจำนวนเด็กขณะใช้อาคารประมาณ 25 คน กระจายกันอยู่ตามโต๊ะกิจกรรมขนาดใหญ่ที่มีสามโต๊ะและตามม้านั่งหินขัดที่ทำการดัดแปลงให้เป็นเหมือนโต๊ะรอบๆ ของผนังอาคาร จึงทำให้การใช้พื้นที่ภายในอาคารเกิดการกระจายตัวไปรอบห้องไม่หนาแน่นและไม่เกิดปัญหาต่อการใช้พื้นที่เท่าใดนัก จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ของอาคารกิจกรรมที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กในระดับดี โดยได้ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

โครงสร้างหลังคาของอาคารกิจกรรมมลิเป็นโครงสร้างแบบจั่วมนิลาเตี้ย มุงกระเบื้องลอนเปลือยฝ้าเพดาน มีระดับความสูงฝ้า เท่ากับ 3.50 เมตร เป็นระดับความสูงทั่วไปที่ไม่กดทึบ ซึ่งจะไม่ส่งผลทำให้เด็กรู้สึกหวาดกลัวตามทฤษฎีการรับรู้ของเด็ก โดยมีค่าระดับความคิดเห็นในความสูงของฝ้าเพดานที่สูงโปร่งไม่กดทึบอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

รูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ของอาคารกิจกรรมมลิ แบ่งเป็นสามส่วน ได้แก่ส่วนเก็บของเล่นบล็อกไม้หลากสีอยู่ติดริมผนังห้องฝั่งขวา ส่วนเก็บของเล่นเครื่องดนตรีอยู่ติดริมผนังห้องฝั่งซ้าย และส่วนนั่งเล่นซึ่งอยู่ตรงกลางห้อง การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในลักษณะนี้

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสามารถตอบสนองการใช้งานของเด็กได้ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในรูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่อยู่ที่ *ระดับ 3.75*

ภาพที่ 5.65 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมมลิ

เนื่องจากพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมมลิมีขนาดเล็ก การจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือน (Plan) ภายในอาคารจึงทำได้ในรูปแบบที่จำกัดดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โต๊ะสำหรับให้เด็กได้นั่งเล่นจะวางอยู่ในส่วนกลางห้องและมีม้านั่งหินขัดที่ดัดแปลงเสมือนโต๊ะซึ่งเด็กสามารถนั่งเล่นได้อยู่อีกสองฝั่งของอาคาร ส่วนตู้เก็บของและเครื่องเล่นจะวางอยู่ที่ริมผนังห้อง กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนสามารถตอบสนองการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดีแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.88* และความพึงพอใจต่อการจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนของกลุ่มตัวอย่างก็อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าถ้าเป็นไปได้หรือถ้าอาคารกิจกรรมมีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ จะทำให้การจัดวางเครื่องเรือนทำได้ดีกว่าปัจจุบันมาก จะสามารถจัดวางเครื่องเรือนให้เป็นมุมต่างๆ ได้ดี มีพื้นที่ว่างและพื้นที่ทางเดินภายในอาคารกว้างขวางกว่าที่เป็นอยู่รวมทั้งเด็กยังสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระด้วย

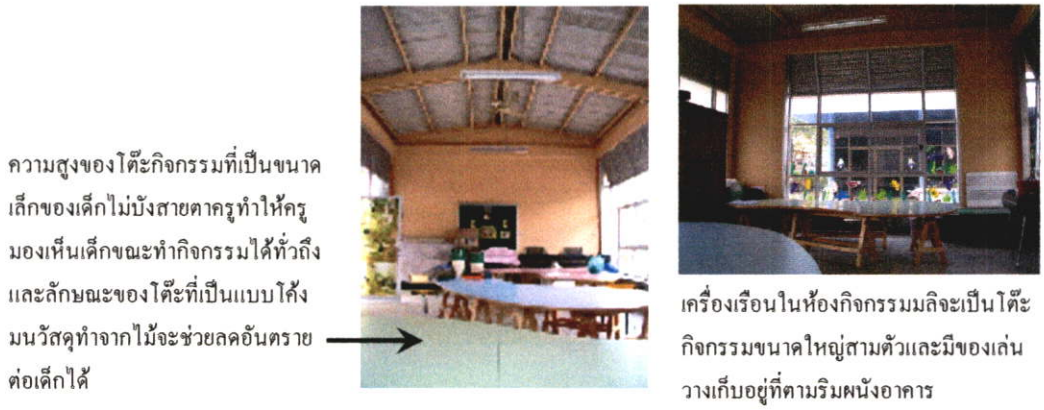
การเคลื่อนย้ายหรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งของเครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมมลินี้ ทำได้ยากมากเพราะเครื่องเรือนส่วนมากมีขนาดใหญ่และมีน้ำหนักมาก ได้แก่โต๊ะกิจกรรมนั่นเอง เครื่องเรือนอื่นๆ ก็จะเก็บไว้ริมผนังซึ่งไม่ต้องการการเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนอยู่แล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่งเครื่องเรือนอยู่ที่ *ระดับ 2.0*

เครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมมลิประกอบไปด้วยโต๊ะไม้รูปทรงอิสระสามตัวขนาดความสูง 0.50 เมตร และตู้เก็บของเล่นซึ่งเป็นตู้ที่ครูพัฒนาการใช้เก็บของและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมสำหรับเด็ก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโต๊ะกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อขนาดร่างกายของเด็กในขณะ

ใช้งานเป็นอย่างดี โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อขนาดเครื่องเรือนที่เหมาะสมและสะดวกต่อการใช้งานของเด็กอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

เนื่องจากจำนวนเครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรมมลิที่มีน้อยชิ้นและขนาดเครื่องเรือนทั้งหมดก็เป็นขนาดสำหรับเด็กมีความสูงไม่มาก ประกอบกับพื้นที่อาคารที่มีขนาดไม่ใหญ่ ทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กขณะทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดีเพราะเครื่องเรือนไม่บดบังสายตา โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในความสูงของเครื่องเรือนที่ทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กได้อย่างทั่วถึงอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

ลักษณะและรายละเอียดของเครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมมลินี้ ได้ออกแบบมาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับเด็กแล้วในระดับหนึ่ง สังเกตได้จากตามขอบหรือมุมของตัวเครื่องเรือนจะทำการลบมุมที่เหลมหรือฉากออกให้เป็นแบบที่โค้งแทน วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือนจะเป็นไม้ ลักษณะของเครื่องเรือนโดยรวมจึงมีความปลอดภัย ทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจกับลักษณะ และรายละเอียดรวมถึงวัสดุของเครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมมลินี้ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

ภาพที่ 5.66 แสดงลักษณะเครื่องเรือนภายในห้องกิจกรรมมลิ

ของเล่นและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมที่ใช้ในอาคารกิจกรรมมลินี้ได้จัดเก็บไว้ในตู้ใบใหญ่และวางอยู่ตามริมขอบผนังของอาคาร ได้แก่ของเล่นบล็อกไม้หลากสีและของเล่นเครื่องดนตรี ของเล่นบล็อกไม้หลากสีมีให้เด็กได้เลือกอย่างหลากหลาย และเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กทุกคนเป็นอย่างดี เด็กสามารถเลือกเล่นได้โดยไม่ต้องแย่งกัน เป็นผลให้ส่งเสริมพัฒนาการและความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบที่หลากหลายและจำนวนของเครื่องเล่นและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในอาคารกิจกรรมมลิอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

รูปแบบการจัดพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมมลิในปัจจุบัน ที่มีโต๊ะนั่งเล่นอยู่ในส่วนกลางห้องแล้วเว้นที่ทางเดินไว้รอบโต๊ะนั้น แม้ว่าพื้นที่ห้องและพื้นที่ทางเดินภายในห้องจะมีขนาดไม่

มากแต่การจัดห้องในรูปแบบในปัจจุบันก็สามารถที่จะทำให้เด็กลุก นั่ง เดินและเคลื่อนไหวได้อย่างสะดวกแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการจัดห้องเพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องตัวอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

ปริมาณของพื้นที่ราบภายในอาคารกิจกรรมมลินี้มีไม่มาก เนื่องมาจากพื้นที่ของอาคารที่จำกัดและเครื่องเรือนที่วางอยู่ภายในห้องมีขนาดใหญ่ จึงทำให้มีส่วนพื้นที่ราบที่ทำให้เด็กได้นั่งเล่นกับพื้น นอน กลิ้ง และเดินไปมาอย่างอิสระขณะทำกิจกรรมได้ไม่มากนัก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อปริมาณพื้นที่ราบในอาคารกิจกรรมอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

การมีเครื่องเรือนที่เป็นชุดโต๊ะกิจกรรมขนาดใหญ่ในปัจจุบัน เป็นการฝึกให้เด็กได้ทำกิจกรรมหรือเล่นร่วมกันเป็นกลุ่มได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดพื้นที่ที่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่มอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

วัสดุปูพื้นอาคารกิจกรรมมลิเป็นหินขัดเช่นเดียวกับอาคารกิจกรรมหลังอื่น เนื่องจากก่อนหน้านี้อาคารกิจกรรมมลินี้ก็เป็นอาคารในรูปแบบศาลาแต่ภายหลังได้ต่อเติมผนังกระจกมาปิดรอบด้าน ซึ่งตามการใช้งานจริงในปัจจุบันหินขัดก็เป็นวัสดุปูพื้นที่มีความเหมาะสมดี เพราะทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย มีพื้นผิวที่เรียบทำให้ลากหรือเลื่อนเครื่องเรือนได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจต่อวัสดุปูพื้นภายในอาคารกิจกรรมมลินี้ในระดับดี โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

การใช้สีในอาคารกิจกรรมมลินี้ พื้นเป็นหินขัดสีอ่อน โครงสร้างเสาและคานรวมถึงผนังก่ออิฐฉาบปูนที่เป็นผนังด้านเดียวของอาคารทาสีครีมแสดสดใส ส่วนผนังด้านอื่นกรุกระจกใสติดสติ๊กเกอร์รูปตัวการ์ตูนหลากสี และสีของเครื่องเรือนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโต๊ะไม้ลามิเนต มีสามตัว ได้แก่สีชมพู ฟ้า และเขียว กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการใช้สีภายในอาคารกิจกรรมมลินี้โดยรวมมีสีสันที่สดใส มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับการใช้สีของวัสดุต่างๆและเครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรมมลิที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับดีมาก เพราะมีความสดใสและดูไม่มืดทึบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

การใช้สีภายในอาคารกิจกรรมมลิโดยรวมเป็นสีสันที่สดใส

ภาพที่ 5.67 แสดงการใช้สีภายในอาคารกิจกรรมมลิ

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับแสงสว่างภายในอาคารกิจกรรมมลิ เห็นว่าภายในอาคารมีแสงสว่างที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กเป็นอย่างดี เนื่องจากรอบตัวอาคารเป็นพื้นที่โปร่งและผนังของอาคารเป็นกระจกใส ทำให้แสงจากภายนอกเข้ามาสู่ภายในอาคารได้ดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในความเพียงพอของแสงสว่างอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจำนวนและประเภทของหลอดไฟฟ้าภายในอาคารกิจกรรมมลิในปัจจุบันสามารถให้แสงสว่างขณะทำกิจกรรมของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

อุณหภูมิภายในอาคารกิจกรรมมลิ ขณะที่เด็กทำกิจกรรมในช่วงสาย (เวลาประมาณ 10.00 – 11.00 น.) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหากทำการเปิดประตูและหน้าต่างทั้งหมดของอาคารรวมถึงเปิดพัดลมเพดานก็จะให้ความเย็นสบายพอดี คือไม่ร้อนจนเกินไป โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อความเย็นสบายของอุณหภูมิภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.63*

จำนวนพัดลมในอาคารกิจกรรมมลิ ประกอบด้วยพัดลมเพดานใบพัดใหญ่ 2 ตัว ติดตั้งใต้โครงสร้างคานของอาคาร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อจำนวนพัดลมภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการถ่ายเทหรือการหมุนเวียนของอากาศภายในอาคารกิจกรรมมลิหากทำการเปิดประตูและหน้าต่างทั้งหมดจะอยู่ในระดับดี เพราะรอบนอกอาคารมีลักษณะโปร่งและภายในอาคารก็ไม่ได้จัดวางเครื่องเรือนให้บังทิศทางหมุนเวียนของอากาศ ทำให้การถ่ายเทระบายอากาศเป็นไปได้ดีไม่อับทึบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเรื่องการระบายอากาศภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.50*

อาคารได้ต่อเติมผนังกระจกใสขึ้นมาเพื่อสร้างสัดส่วนที่ชัดเจนให้กับอาคาร กระจกใสนี้แสงสามารถส่องผ่านเข้ามาภายในอาคารได้ดีและเมื่อเปิดกระจกใสจะทำให้การระบายอากาศดีขึ้นและอุณหภูมิห้องลดลง

ภาพที่ 5.68 แสดงผนังกระจกใสของอาคารกิจกรรมมลิ

ระดับความคิดเห็นต่อเสียงรบกวนจากภายนอกนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสถานที่ตั้งของอาคารกิจกรรมมลินั้นได้ตั้งอยู่ใกล้กับกลุ่มอาคารกิจกรรมอื่นๆ ทำให้เสียงจากภายนอกเข้ามารบกวนการ

ทำกิจกรรมของเด็กบ้างในบางครั้ง แต่เนื่องจากอาคารได้ต่อเติมผนังกระจกขึ้นมาทำให้ช่วยลดระดับเสียงดังรบกวนลงได้ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการป้องกันเสียงรบกวนอยู่ที่ *ระดับ 3.50*

กลิ่นเหม็นจากบริเวณรอบอาคารกิจกรรมมลินั้นได้ส่งผลรบกวนเด็กขณะทำกิจกรรมบ้างเป็นระยะ เนื่องจากอาคารกิจกรรมตั้งอยู่ใกล้กับโรงอาหารและโรงครัว ทำให้ได้กลิ่นอาหารบ้างในบางครั้งที่ลมพัดผ่านมา แต่โดยรวมภาวะกลิ่นเหม็นรบกวนจะอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.50*

ความรู้สึกของเด็ก

การสัมภาษณ์เด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี อาคารโกมุทบน จำนวน 10 คน ถึงทัศนคติที่มีต่อขนาดอาคารกิจกรรมมลิ พบว่าเด็กจำนวน 5 คน หรือ *ร้อยละ 50.00* มีความเห็นว่าอาคารกิจกรรมมลิมีขนาดใหญ่ ส่วนที่เหลืออีก 5 คน หรือ *ร้อยละ 50.00* ให้ความเห็นว่าอาคารมีขนาดเล็ก

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าเก้าอี้กิจกรรมในอาคารกิจกรรมมลิมีน้ำหนักเบายกและเคลื่อนย้ายได้ง่าย

เด็กจำนวน 7 คน หรือ *ร้อยละ 70.00* มีความเห็นว่าของเล่นภายในอาคารกิจกรรมมลิมีจำนวนมาก

เด็กจำนวน 7 คน หรือ *ร้อยละ 70.00* มีความเห็นว่าของเล่นในอาคารกิจกรรมมลิมีสีสันสวยงาม

เด็กจำนวน 6 คน หรือ *ร้อยละ 60.00* มีความชอบที่จะนั่งเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อนมากกว่าการนั่งคนเดียว เพราะเวลาเล่นด้วยกันกับเพื่อนจะสนุกกว่า

เด็กจำนวน 9 คน หรือ *ร้อยละ 90.00* มีความเห็นว่าอาคารกิจกรรมมลิมีแสงสว่างดี

เด็กจำนวน 6 คน หรือ *ร้อยละ 60.00* มีความเห็นว่าภายในอาคารกิจกรรมมลิมีอากาศไม่ร้อน ส่วนอีก 4 คน หรือ *ร้อยละ 40.00* รู้สึกร้อน

จากการสัมภาษณ์เด็กถึงความชอบที่มีต่อภาพรวมของอาคารกิจกรรมมลิ พบว่าเด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* ชอบในการเข้าใช้อาคารเนื่องจากจะได้เล่นของเล่นภายในอาคารอย่างอิสระ โดยของเล่นที่มีอยู่ในอาคารกิจกรรมมลินี้ได้แก่ของเล่นชุดมุมบล็อกไม้หลากสี

การสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยของเด็กในอาคารกิจกรรมมลิ

กิจกรรมเสรี (เล่นบล็อกไม้หลากสี)

สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี (โกมุทบน : เด็กชายอายุประมาณ 5 ปี) จำนวน 24 คน ครูพัฒนาการ 1 คน และพี่เลี้ยง 2 คน ขณะทำกิจกรรมเล่นบล็อกไม้หลากสี โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมรวม 1 ชั่วโมง คือเวลา 10.00 – 11.00 น.

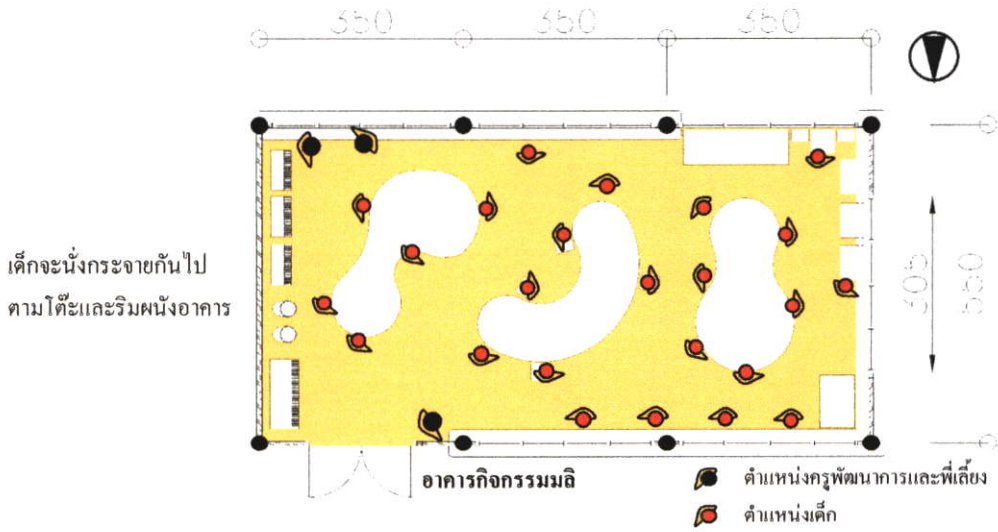
การสังเกตการณ์ได้ทำการจดบันทึกผลทุกๆ 10 นาที และ/หรือ ทุกๆครั้งที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลัก เช่น เปลี่ยนย้ายตำแหน่งที่นั่ง หรือเปลี่ยนอิริยาบถหลัก จากนั่งเป็นนอน นอนเป็นยืน หรือเดินไปมา รวมถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น

จากการทำผังพฤติกรรมพบว่าขนาดพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมมลิขณะที่เด็กทำกิจกรรมเล่นบล็อกไม้หลากสีเพียงพอต่อความต้องการของเด็กได้ระดับดี เพราะครูพัฒนาการจะให้เด็กได้นั่งเล่นกระจายกันไปตามโต๊ะกิจกรรมที่มีขนาดใหญ่ เฉลี่ยโต๊ะละประมาณ 5-8 คน และมีเด็กบางส่วนนั่งเล่นอยู่ตามริมผนังอาคารด้วย ทำให้เด็กทุกคนมีที่นั่งกระจายกันไปทั่วทั้งอาคาร

หากแต่ขนาดพื้นที่ของอาคารในปัจจุบันมีขนาดไม่ใหญ่มากทำให้เด็กแต่ละคนต้องนั่งเล่นอยู่กับที่เดิมเป็นเวลานาน มีการเคลื่อนไหวหรือย้ายตำแหน่งที่นั่งน้อยครั้งเพราะในตำแหน่งอื่นก็มีเด็กคนอื่นนั่งอยู่ก่อนแล้ว

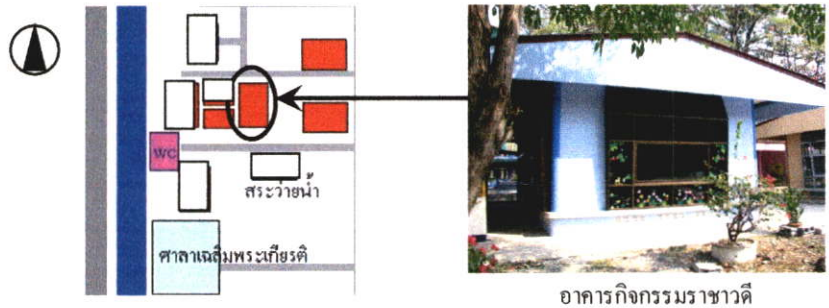
ขณะทำกิจกรรมเด็กจะมีสมาธิและสนใจในของเล่นของตัวเองมาก เด็กจะต่อบล็อกไม้เป็นรูปร่างต่างๆ บางคนก็โยนและกลิ้งบล็อกไม้ไปมา น้อยคนที่จะสนใจสิ่งที่อยู่ภายนอกอาคาร ซึ่งสังเกตได้ชัดเจนว่าเด็กที่ทำกิจกรรมอยู่ในอาคารกิจกรรมมลิที่มีผนังกั้นจะมีสมาธิดีกว่าเด็กที่ทำกิจกรรมในอาคารสาละที่โปร่งไม่มีผนัง

การเข้าสังเกตการณ์สภาพแวดล้อมไปพร้อมกับการทำกิจกรรมของเด็กพบว่า ครูพัฒนาการจะเปิดหลอดไฟฟ้าภายในอาคารทำให้แสงสว่างเพียงพอต่อความต้องการของเด็กได้เป็นอย่างดี ไม่มืดจนเกินไป และครูพัฒนาการจะเปิดประตูและบานหน้าต่างทุกบานเพื่อให้อาคารมีอุณหภูมิลดลงและการระบายอากาศดีขึ้น ทำให้เด็กทำกิจกรรมได้อย่างสบาย

ภาพที่ 5.69 แสดงผังพฤติกรรมเด็กขณะเล่นบล็อกไม้หลากสี อาคารกิจกรรมสาละ

5.3.2.4 อาคารกิจกรรมราชาวดี

ภาพที่ 5.70 แสดงตำแหน่งอาคารกิจกรรมราชาวดี สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ทัศนคติความพึงพอใจของครูพัฒนาการ

อาคารกิจกรรมราชาวดีเป็นอาคารชั้นเดียวมีโครงสร้างเป็นแบบเดียวกับอาคารกิจกรรมมลิ คือไม่ได้เปิดผนังโล่งแต่จะสร้างผนังกระจกใสสีชามาปิดโดยรอบอีกสามด้านของอาคาร การเข้าถึงอาคารกิจกรรมราชาวดีสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพราะโดยรอบของอาคารเป็นพื้นที่โล่งมีทางเดินที่เดินได้รอบไม่มีสิ่งกีดขวางและมองเห็นอาคารได้ง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการเข้าถึงอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับรูปร่างผังพื้นของอาคารที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับดีมาก เพราะเห็นว่าสามารถจัดวางเครื่องเรือนได้เป็นระเบียบดีโดยวางเครื่องเรือนไว้ติดขอบผนังและสะดวกต่อการทำกิจกรรมของเด็ก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปร่างของผังพื้นอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

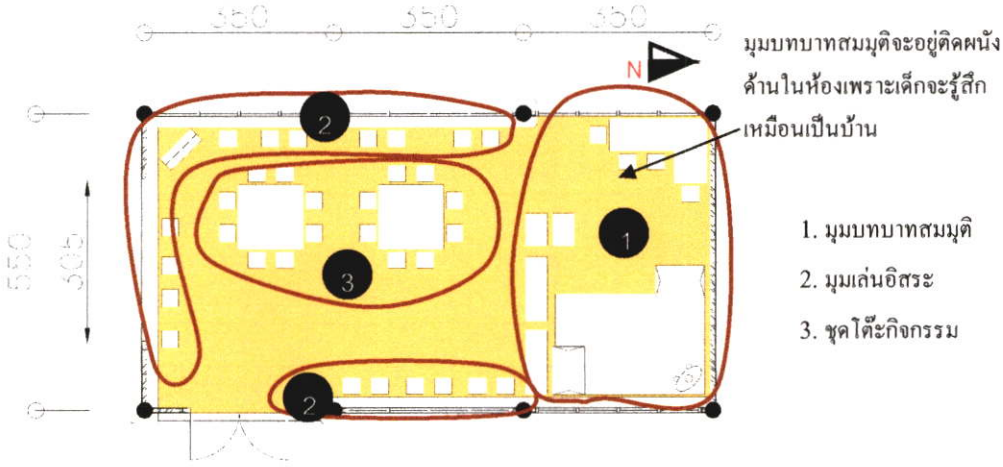
ขนาดพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีนี้มีขนาดเท่ากับพื้นที่ของอาคารกิจกรรมสาละและอาคารกิจกรรมมลิ คือเท่ากับ 57.75 ตารางเมตร โดยมีจำนวนเด็กขณะใช้อาคารประมาณ 25 คน กระจายกันอยู่ตามโต๊ะกิจกรรม และตามม้านั่งหินขัดที่ทำการดัดแปลงให้เป็นเหมือนโต๊ะรอบๆ ของผนังอาคาร จึงทำให้การใช้พื้นที่ภายในอาคารเกิดการกระจายตัวไปรอบห้องไม่หนาแน่นและไม่เกิดปัญหาต่อการใช้พื้นที่เท่าใดนัก จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ของอาคารกิจกรรมที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กในระดับดี โดยได้ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

โครงสร้างหลังคาของอาคารกิจกรรมราชาวดีเป็นโครงสร้างแบบจั่วมนิลาเตี้ย มุงกระเบื้องลอนฝ้าเพดานยิปซั่มบอร์ดฉาบเรียบสีขาว มีระดับความสูงฝ้า เท่ากับ 3.50 เมตร เป็นระดับความสูงทั่วไปที่ไม่กดทึบ ซึ่งจะไม่ส่งผลทำให้เด็กรู้สึกหวาดกลัวตามทฤษฎีการรับรู้ของเด็ก หากแต่ผนังอาคารที่เป็นกระจกใสสีชาซึ่งให้ความรู้สึกว่าภายในอาคารดูมืดมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างจึงให้คะแนนความสูงโปร่งของฝ้าน้อยกว่าในอีกสองอาคารกิจกรรม โดยมีค่าระดับความคิดเห็นในความสูงของฝ้าเพดานที่สูงโปร่งไม่กดทึบอยู่ที่ *ระดับ 3.38*

รูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ของอาคารกิจกรรมราชาวดี แบ่งเป็นสามส่วนได้แก่ส่วนมุมเล่นอิสระจะอยู่ตามม้าหินริมผนังรอบห้อง ส่วนโต๊ะกิจกรรมกลุ่มอยู่กลางห้อง และส่วนมุมบทบาทสมมุติอยู่ด้านในสุดของห้อง การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในลักษณะนี้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสามารถตอบสนองการใช้งานของเด็กได้ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในรูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่อยู่ที่ *ระดับ 3.88*

เนื่องจากพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีมีขนาดเล็ก การจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือน (Plan) ภายในอาคารจึงทำได้ในรูปแบบที่จำกัดดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โต๊ะสำหรับให้เด็กได้นั่งเล่นจะวางอยู่ในส่วนกลางห้องและมีม้านั่งหินขัดที่ดัดแปลงเสมือนโต๊ะ ซึ่งเด็กสามารถลากเก้าอี้มานั่งเล่นได้อยู่ตามริมรอบขอบผนังของอาคาร ตู้เก็บของจะใช้วางกั้นส่วนพื้นที่แทนผนังห้องเพื่อให้เกิดเป็นมุมบทบาทสมมุติด้านใน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนสามารถตอบสนองการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดีแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.88* และความพึงพอใจต่อการจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนของกลุ่มตัวอย่างก็อยู่ในระดับดีเยี่ยม เห็นว่าเด็กจะชอบใช้ห้องกิจกรรมนี้เป็นอย่างมากเพราะมีมุมของเล่นที่มากและมุมบทบาทสมมุติที่เป็นส่วนตัว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.00*

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าถ้าเป็นไปได้หรือถ้าอาคารกิจกรรมมีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ จะทำให้การจัดวางเครื่องเรือนทำได้ดีกว่าปัจจุบันมาก จะสามารถจัดวางเครื่องเรือนให้เป็นมุมต่างๆ ที่ชัดเจนกว่านี้ได้ดี มีพื้นที่ว่างและพื้นที่ทางเดินภายในอาคารกว้างขวางกว่าที่เป็นอยู่รวมทั้งเด็กยังสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระด้วย

ภาพที่ 5.71 แสดงการแบ่งส่วนพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี

ผนังอาคารกิจกรรมราชาวดีเป็นกระจกใสสีชา ต่างจากอาคารกิจกรรมมลิที่เป็นกระจกใส

ภายในอาคารได้ดัดแปลงม้านั่งหินขัดเดิมให้เป็นเสมือนโต๊ะแล้วลากเก้าอี้มาสอดเข้าเพื่อให้เด็กได้นั่งเล่น

ภาพที่ 5.72 แสดงภาพผนังกระจกใสสีชาและส่วนนั่งเล่นเด็กภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี

การเคลื่อนย้ายหรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งของเครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมราชาวดีนี้สามารถทำได้ง่ายเพราะเครื่องเรือนส่วนใหญ่ที่เคลื่อนย้ายจะเป็นเก้าอี้เด็กตัวเล็กและมีน้ำหนักเบา เคลื่อนย้ายไปมาตามมุมต่างๆ ที่เด็กเลือกไปเล่น โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่งเครื่องเรือนอยู่ที่ *ระดับ 4.00*

เครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมราชาวดีที่เด็กใช้งานส่วนมากจะเป็นเก้าอี้ ซึ่งได้สอดเข้าไปในม้านั่งหินขัดที่ดัดแปลงเสมือนเป็นโต๊ะ ซึ่งจำนวนเก้าอี้ที่มีอยู่ในอาคารกิจกรรมนี้เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กเป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีส่วนมุมบทบาทสมมุติที่เด็กจะได้เข้าไปนั่งเล่น นอนเล่น บนพื้นที่ปูพรมไว้ ทำให้ไม่มีปัญหาในการแย่งกันใช้เครื่องเรือน และขนาดของเครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมก็เป็นขนาดเล็กที่เหมาะสมต่อร่างกายของเด็กเป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อขนาดเครื่องเรือนที่เหมาะสมและสะดวกต่อการใช้งานของเด็กอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

เนื่องจากจำนวนเครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีที่มีน้อยชิ้นและขนาดเครื่องเรือนทั้งหมดก็เป็นขนาดสำหรับเด็กมีความสูงไม่มาก ประกอบกับพื้นที่อาคารที่มีขนาดไม่ใหญ่และการจัดผังพื้นแบบที่ให้เด็กได้นั่งเล่นอยู่ชิดตามริมผนังอาคาร ทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กขณะทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดีเพราะเครื่องเรือนไม่บดบังสายตา โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในความสูงของเครื่องเรือนที่ทำให้ครูพัฒนาการสามารถมองเห็นเด็กได้อย่างทั่วถึงอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

ลักษณะและรายละเอียดของเครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมราชาวดีนี้ ได้ออกแบบมาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับเด็กแล้วในระดับหนึ่ง สังเกตได้จากตามขอบหรือมุมของตัวเครื่องเรือนจะทำการลบมุมที่แหลมหรือฉากออกให้เป็นแบบที่โค้งแทน วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือนจะเป็นไม้ลักษณะของเครื่องเรือนโดยรวมจึงมีความปลอดภัย ทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจกับลักษณะและรายละเอียดรวมถึงวัสดุของเครื่องเรือนในอาคารกิจกรรมราชาวดีนี้ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

เครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีส่วนใหญ่จะเป็นไม้และพลาสติก ทนต่อการเปียกน้ำได้ดี ทำความสะอาดง่าย และปลอดภัย

ภาพที่ 5.73 แสดงลักษณะเครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี

ของเล่นและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมที่ใช้ในอาคารกิจกรรมราชาวดีนี้ส่วนใหญ่ได้จัดวางไว้บนม้าหินขัดที่ได้ดัดแปลงเป็นเสมือนโต๊ะริมผนังห้อง ของเล่นได้แบ่งวางไว้เป็นหมวดหมู่ต่างๆ ที่ใกล้เคียงกัน มีรูปแบบที่หลากหลายและจำนวนที่มากพอต่อความต้องการของเด็กขณะใช้งาน เด็กสามารถเลือกเล่นได้โดยไม่ต้องแย่งกัน เป็นผลให้ส่งเสริมพัฒนาการและความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี โดยค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบที่หลากหลายและจำนวนของเครื่องเล่นและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในอาคารกิจกรรมราชาวดีอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าในส่วนของมุมบทบาทสมมุติควรจะมีจำนวนและรูปแบบของเครื่องเล่น เช่น ชุดแต่งกายเลียนแบบอาชีพต่างๆ อุปกรณ์การเล่นเป็นบทบาทต่างๆ ตุ๊กตา ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เด็กจะได้เลือกเล่นในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น

รูปแบบการจัดพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีในปัจจุบัน มีโต๊ะนั่งเล่นอยู่ในส่วนกลางห้องแล้วเว้นที่ว่างทางเดินไว้รอบโต๊ะ แม้ว่าพื้นที่ห้องและพื้นที่ทางเดินภายในห้องจะมีขนาดไม่มากแต่การจัดห้องในรูปแบบในปัจจุบันก็สามารถที่จะทำให้เด็กลุก นั่ง เดินและเคลื่อนไหวได้อย่างสะดวกแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการจัดห้องเพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องตัวอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

ปริมาณของพื้นที่ราบภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีนี้มีไม่มาก เนื่องมาจากพื้นที่ของอาคารที่จำกัด จึงทำให้มีส่วนพื้นที่ราบที่ทำให้เด็กได้นั่งเล่นกับพื้น นอน กลิ้ง และเดินไปมาอย่างอิสระขณะทำกิจกรรมได้ไม่มากนัก เว้นเสียแต่ในมุมบทบาทสมมุติที่จัดเป็นที่ราบว่างให้เด็กได้เล่นแต่ก็มีพื้นที่น้อย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อปริมาณพื้นที่ราบในอาคารกิจกรรมอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

การจัดเครื่องเรือนที่เป็นชุดโต๊ะกิจกรรมสองตัววางต่อกันแบบในปัจจุบัน และมีพื้นที่ที่เป็นมุมบทบาทสมมุติ เป็นการฝึกให้เด็กได้ทำกิจกรรมหรือเล่นร่วมกันเป็นกลุ่มได้เป็นอย่างดีเยี่ยม โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดพื้นที่ที่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่มอยู่ที่ *ระดับ 4.00*

รูปแบบโต๊ะกิจกรรม และมุมบทบาทสมมุติ ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นกันเป็นกลุ่มได้ดี

ภาพที่ 5.74 แสดงการจัดโต๊ะกิจกรรมและมุมบทบาทสมมุติที่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่ม

วัสดุปูพื้นอาคารกิจกรรมราชาวดีเป็นหินขัดเช่นเดียวกับอาคารกิจกรรมหลังอื่น เนื่องจากก่อนหน้านี้อาคารกิจกรรมราชาวดีนี้ก็เป็นอาคารในรูปแบบศาลาแต่ภายหลังได้ต่อเติมผนังกระจกมาปิดรอบด้าน ซึ่งตามการใช้งานจริงในปัจจุบันหินขัดก็เป็นวัสดุปูพื้นที่มีความเหมาะสมดี เพราะทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย มีพื้นผิวที่เรียบทำให้ลากหรือเลื่อนเครื่องเรือนได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจต่อวัสดุปูพื้นภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีนี้ในระดับดี โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

การใช้สีในอาคารกิจกรรมราชาวดีนี้ พื้นเป็นหินขัดสีอ่อน โครงสร้างเสาและคานรวมถึงผนังก่ออิฐฉาบปูนที่เป็นผนังด้านเดียวของอาคารทาสีฟ้าสดใส ส่วนผนังด้านอื่นกรุกระจกใสสีชาติดสติ๊กเกอร์รูปตัวการ์ตูนหลากสี และสีของเครื่องเรือนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโต๊ะไม้สีฟ้าเข้มและเก้าอี้สีฟ้าเข้ม ส่วนของเล่นชิ้นต่างๆ ก็จะมีสีสันที่สดใสเป็นสีจากแม่สี กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการใช้สีภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีนี้โดยรวมมีสีสันที่สดใส มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับการใช้สีของวัสดุต่างๆและเครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับดีมาก เพราะมีความสดใสและดูไม่มืดทึบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.00*

โทนสีโดยรวมภายในอาคารราชาวดีเป็นสีฟ้า และเครื่องเล่นก็มีสีสันสดใส

ภาพที่ 5.75 แสดงการใช้สีภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับแสงสว่างภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี เห็นว่าภายในอาคารมีปริมาณแสงสว่างปกติขณะที่ไม่ได้เปิดหลอดไฟฟ้าที่น้อย เนื่องจากผนังของอาคารเป็นกระจกสีชาทำให้แสงสว่างจากภายนอกผ่านเข้ามาได้ไม่มาก ขณะทำกิจกรรมครูพัฒนาการจึงต้องเปิดหลอดไฟฟ้าเพื่อเพิ่มแสงสว่างให้เพียงพอจึงไม่เป็นปัญหาในการทำกิจกรรมของเด็ก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในความเพียงพอของแสงสว่างอยู่ที่ *ระดับ 3.0*

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจำนวนและประเภทของหลอดไฟฟ้าภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีในปัจจุบันสามารถให้แสงสว่างขณะทำกิจกรรมของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.63*

อุณหภูมิภายในอาคารกิจกรรมราชาวดี ขณะที่เด็กทำกิจกรรมในช่วงสาย (เวลาประมาณ 10.00 – 11.00 น.) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าหากทำการเปิดประตูและหน้าต่างทั้งหมดของอาคารรวมถึงเปิดพัดลมติดผนังที่มีทั้งหมดก็จะให้ความเย็นสบายได้ในระดับหนึ่ง คือไม่ร้อนจนเกินไป โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อความเย็นสบายของอุณหภูมิภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.00*

จำนวนพัดลมในอาคารกิจกรรมราชาวดี ประกอบด้วยพัดลมติดผนัง 4 ตัว ติดตั้งกระจายกันทั่วอาคาร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กแล้ว แต่ถ้าเป็นไปได้อยากจะให้มีเพิ่มอีก 2–4 จุด จะได้ทำให้การระบายอากาศและอุณหภูมิดีขึ้นกว่านี้ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อจำนวนพัดลมภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.00*

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการถ่ายเทหรือการหมุนเวียนของอากาศภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีหากทำการเปิดประตู หน้าต่างและพัดลมทั้งหมดจะอยู่ในระดับดี เพราะรอบนอกอาคารมีลักษณะโปร่งและภายในอาคารก็ไม่ได้จัดวางเครื่องเรือนให้บังทิศทางหมุนเวียนของอากาศ ทำให้การถ่ายเทระบายอากาศเป็นไปได้ดีไม่อับทึบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเรื่องการระบายอากาศภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.50*

ระดับความคิดเห็นต่อเสียงรบกวนจากภายนอกนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสถานที่ตั้งของอาคารกิจกรรมราชาวดีนั้นได้ตั้งอยู่ใกล้กับกลุ่มอาคารกิจกรรมอื่นๆ ทำให้เสียงจากภายนอกเข้ามารบกวนการทำกิจกรรมของเด็กบ้างในบางครั้ง แต่เนื่องจากอาคารได้ต่อเติมผนังกระจกขึ้นมาทำให้ช่วยลดระดับเสียงดังรบกวนลงได้ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการป้องกันเสียงรบกวนอยู่ที่ *ระดับ 3.50*

กลิ่นเหม็นจากบริเวณรอบอาคารกิจกรรมราชาวดี ส่งผลรบกวนเด็กขณะทำกิจกรรมบ้างเป็นระยะ เนื่องจากอาคารกิจกรรมตั้งอยู่ใกล้อาคารห้องน้ำ ทำให้มีกลิ่นจากห้องน้ำเข้ามาภายในอาคารบ้างในบางครั้งที่ลมพัดผ่านมา แต่โดยรวมภาวะกลิ่นเหม็นรบกวนจะอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.50*

ความรู้สึกของเด็ก

การสัมภาษณ์เด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี อาคารโกมุทล่าง จำนวน 12 คน ถึงทัศนคติที่มีต่อขนาดอาคารกิจกรรมราชาวดี พบว่าเด็กจำนวน 8 คน หรือ *ร้อยละ 66.66* มีความเห็นว่าอาคารกิจกรรมราชาวดีมีขนาดใหญ่ ส่วนที่เหลืออีก 4 คน หรือ *ร้อยละ 33.33* ให้ความเห็นว่าอาคารมีขนาดเล็ก

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าเก้าอี้กิจกรรมในอาคารกิจกรรมราชาวดีมีน้ำหนักเบายกและเคลื่อนย้ายได้ง่าย

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าของเล่นภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีมีจำนวนมาก

เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* มีความเห็นว่าของเล่นในอาคารกิจกรรมราชาวดีมีสีสันสวยงาม

พบว่าเด็กจำนวน 10 คน หรือ *ร้อยละ 83.33* ชอบที่จะเล่นในมุมบทบาทสมมุติมากกว่ามุมอื่นๆ เพราะชอบเล่นแบบครอบครัวบ้าง ชอบเล่นพ่อ แม่ ลูก บ้าง และชอบเล่นตุ๊กตาบ้าง

เด็กจำนวน 9 คน หรือ *ร้อยละ 75.00* มีความชอบที่จะนั่งเล่นเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อนมากกว่าการนั่งคนเดียว

เด็กจำนวน 7 คน หรือ *ร้อยละ 58.33* มีความเห็นว่าอาคารกิจกรรมราชาวดีไม่สว่าง

เด็กจำนวน 7 คน หรือ *ร้อยละ 58.33* มีความเห็นว่าภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีมีอากาศไม่ร้อน ส่วนอีก 5 คน หรือ *ร้อยละ 41.66* รู้สึกร้อน

จากการสัมภาษณ์เด็กถึงความชอบที่มีต่อภาพรวมของอาคารกิจกรรมราชาวดี พบว่าเด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* ชอบในการเข้าใช้อาคารเนื่องจากจะได้เล่นของเล่นภายในอาคารอย่างอิสระ และของเล่นในอาคารนี้ก็มีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับของเล่นในทุกๆอาคาร และมีมุมบทบาทสมมุติที่เด็กชอบ

การสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยของเด็กในอาคารกิจกรรมราชาวดี

กิจกรรมเสรี (เล่นอิสระตามมุมต่างๆ)

สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี (โกมุทล่าง : คละชายหญิงอายุประมาณ 3-4 ปี) จำนวน 22 คน ครูพัฒนาการ 1 คน และพี่เลี้ยง 1 คน ขณะทำกิจกรรมอิสระเล่นตามมุมต่างๆ โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมรวม 1 ชั่วโมง คือเวลา 10.00 – 11.00 น.

การสังเกตการณ์ได้ทำการจดบันทึกผลทุกๆ 10 นาที และ/หรือ ทุกๆ ครั้งที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลัก เช่น เปลี่ยนย้ายตำแหน่งที่นั่ง หรือเปลี่ยนอิริยาบถหลัก จากนั่งเป็นนอน นอนเป็นยืน หรือเดินไปมา รวมถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น

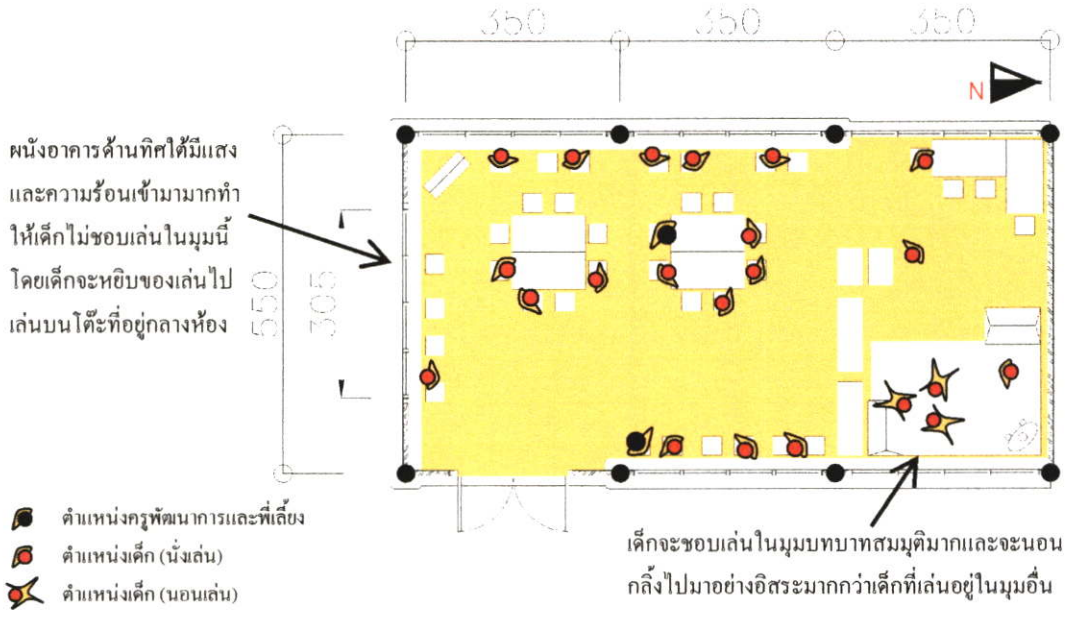
จากการทำผังพฤติกรรมพบว่าขนาดพื้นที่ภายในอาคารกิจกรรมราชาวดีขณะที่เด็กทำกิจกรรมเล่นตามมุมของเล่นต่างๆเพียงพอต่อความต้องการของเด็กได้ระดับดี เพราะครูพัฒนาการจะให้เด็กได้นั่งเล่นกระจายกันไปตามเก้าอี้ที่วางอยู่ตามริมผนังอาคาร บางส่วนให้นั่งที่โต๊ะกิจกรรม และบางส่วนให้เข้าไปในมุมบทบาทสมมุติ ทำให้เด็กทุกคนมีที่นั่งกระจายกันไปทั่วทั้งอาคาร

การสังเกตการณ์พบว่าครูพัฒนาการจะให้เด็กได้เลือกเล่นในมุมที่ตัวเด็กชอบ พบว่าเด็กจะชอบและจะขอเลือกเข้ามุมบทบาทสมมุติเป็นอันดับแรก เนื่องจากมุมบทบาทสมมุตินี้สามารถรองรับเด็กได้ประมาณ 5 คน ทำให้เด็กที่เหลือต้องกระจายกันไปตามมุมอื่นๆต่อไป

ขณะที่เด็กแยกเข้าไปเล่นในมุมต่างๆที่พวกเขาเลือกแล้ว เด็กจะมีสมาธิและสนใจในของเล่นของตัวเองมาก น้อยคนที่จะสนใจสิ่งที่อยู่ภายนอกอาคาร อาจเนื่องมาจากผนังที่เป็นกระจกสีชาทำให้มองเห็นสิ่งที่อยู่ภายนอกได้ไม่ค่อยชัดเจน รวมถึงจำนวนของเล่นในห้องนี้มีเยอะมากทำให้เด็กสนุกและสนใจที่จะเล่นมากกว่าสนใจสิ่งอื่น

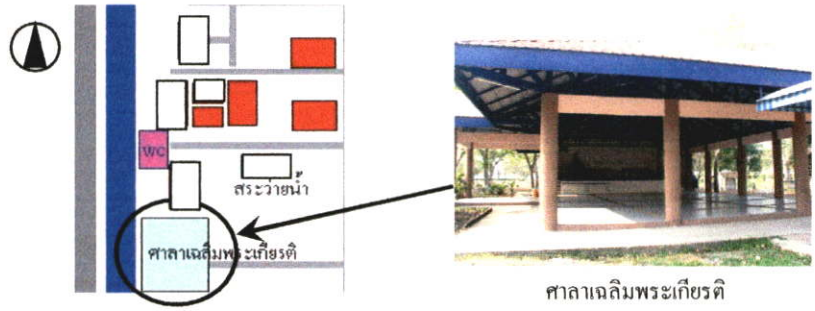
ในส่วนของการใช้พื้นที่ของเด็กพบว่า เด็กที่เล่นอยู่ในมุมบทบาทสมมุติจะมีการใช้พื้นที่ต่อคนมากกว่าเด็กที่เล่นอยู่มุมอื่น เด็กที่เล่นในมุมบทบาทสมมุตินี้บางคนจะนอนกลิ้งไปมาขณะเล่น บางคนมุดเข้าไปในบ้านพลาสติก บางคนโอบกอดตุ๊กตาตัวใหญ่ สาเหตุที่เด็กแสดงอิริยาบถได้อย่างอิสระนี้เป็นเพราะในมุมบทบาทสมมุติได้ปูพรมทับพื้นหินขัดอีกชั้น ทำให้พื้นมีความอ่อนนุ่มและไม่เย็น เด็กจึงกล้าที่จะนอนกลิ้งไปมา ประกอบกับการจัดวางตู้เก็บของเล่นที่มากั้นส่วนมุมบทบาทสมมุติให้เป็นส่วนตัวมากยิ่งขึ้นทำให้เด็กจินตนาการคล้ายกับอยู่ในบ้านหรือห้องที่เป็นส่วนตัวและแสดงออกกริยาได้เต็มที่

การเข้าสังเกตการณ์สภาพแวดล้อมไปพร้อมกับการทำกิจกรรมของเด็กพบว่า ครูพัฒนาการจะเปิดหลอดไฟฟ้าภายในอาคารทำให้แสงสว่างเพียงพอต่อความต้องการของเด็กได้ในระดับดี และครูพัฒนาการจะเปิดประตู และบานหน้าต่างทุกบานเพื่อให้อาคารมีอุณหภูมิลดลงและการระบายอากาศดีขึ้น แต่ก็พบปัญหาแสงแดดและความร้อนในด้านทิศใต้ของอาคารที่มีมากเกินไป ทำให้เด็กไม่อยากเล่นในมุมนี้เพราะมีความร้อนสูง

ภาพที่ 5.76 แสดงผังพฤติกรรมเด็กขณะเล่นอิสระตามมุมต่างๆ อาคารกิจกรรมราชาวดี

5.3.2.5 ศาลาเฉลิมพระเกียรติ

ภาพที่ 5.77 แสดงตำแหน่งอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

อาคารศาลาเฉลิมพระเกียรตินี้เป็นอาคารชั้นเดียวขนาดใหญ่เปิดผนังโล่ง สามารถเข้าถึงภายในตัวอาคารได้ทุกทิศทาง รอบอาคารเป็นส่วนพื้นที่ว่างทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความพอใจมากในการเข้าถึง เพราะสามารถเดินเข้าในอาคารและมองเห็นได้ง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการเข้าถึงอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับรูปร่างผังพื้นของอาคารที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับดีมาก เพราะเห็นว่าผังพื้นเป็นรูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดใหญ่เหมาะสำหรับทำกิจกรรมได้หลายรูปแบบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อรูปร่างของผังพื้นอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

ขนาดพื้นที่ภายในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ เท่ากับ 200 ตารางเมตร ซึ่งถือว่าเป็นขนาดอาคารที่ใหญ่มากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเด็กขณะใช้งานประมาณ 25 คน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ของอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กในระดับดีเยี่ยม โดยได้ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 4.00*

โครงสร้างหลังคาของอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติเป็นโครงสร้างเหล็กแบบจั่วสูง มุงกระเบื้องลอน เปลือยฝ้าเพดาน มีระดับความสูงจากพื้นถึงเหนือคาน เท่ากับ 3.80 เมตร และมีโครงสร้างจันทันที่วิ่งสูงขึ้นทำให้อาคารดูโปร่งมากไม่กดทึบ ซึ่งจะไม่ส่งผลทำให้เด็กรู้สึกหวาดกลัวตามทฤษฎีการรับรู้ของเด็ก โดยมีค่าระดับความคิดเห็นในความสูงของฝ้าเพดานที่สูงโปร่งไม่กดทึบอยู่ที่ *ระดับ 4.00*

รูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ของอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ แบ่งเป็นสองส่วนได้แก่ส่วนเวทีที่ยกสูงขึ้นจากระดับพื้น 0.90 เมตร และส่วนพื้นที่ว่างซึ่งไม่มีเครื่องเรือน จะเว้นไว้เพื่อให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆ ในตอนเช้า และเมื่อเวลามีกิจกรรมพิเศษก็จะใช้พื้นที่ในศาลานี้ได้อย่างคล่องตัวด้วย ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ารูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่สามารถตอบสนองการใช้งานของเด็กได้ในระดับดีเยี่ยม โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในรูปแบบการจัดแบ่งส่วนพื้นที่อยู่ที่ *ระดับ 4.00*

การจัดวางเครื่องเรือนในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรตินี้ ขณะที่เด็กทำกิจกรรมในตอนเช้าจะไม่มีเครื่องเรือนเลย จะเป็นพื้นที่ว่างเท่านั้น โดยให้เด็กได้ เข้าแถว เต้น นั่ง กันบริเวณพื้นที่ว่างในศาลา ซึ่งก็ทำให้สามารถวิ่งเล่น และเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระเต็มที่ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในรูปแบบการจัดเครื่องเรือนอยู่ที่ *ระดับ 4.00*

รูปแบบการจัดพื้นที่ภายในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติในปัจจุบัน ที่เป็นที่โล่งขนาดใหญ่ทำให้เด็กได้ ลุก นั่ง และเดินได้อย่างสะดวกหรือเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการจัดพื้นที่เพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องตัวอยู่ที่ *ระดับ 4.0*

ขณะที่เด็กนั่งทำกิจกรรมในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรตินี้ ครูพัฒนาการจะให้เด็กได้นั่งเล่นกันเป็นกลุ่มโดยเด็กได้เลือกจับกลุ่มกับเพื่อนๆ ของพวกเขาได้อย่างอิสระ มีทั้งกลุ่มเล็ก 2-3 คน และกลุ่มใหญ่ 4-6 คน แต่ละกลุ่มจะใช้พื้นที่กระจายกันไปโดยไม่เบียดกันมาก เป็นผลให้กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการจัดพื้นที่ให้ส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

วัสดุปูพื้นอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติเป็นกระเบื้องเซรามิกปูสลับลายกับกรวดล้าง เนื่องจากอาคารนี้เป็นอาคารในรูปแบบศาลาที่มีฝุ่นมากและเมื่อฝนตกพื้นก็จะเปียก วัสดุปูพื้นในปัจจุบันจึงมีความเหมาะสมต่อการใช้งานเป็นอย่างดี เพราะมีความแข็งแรง ทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจต่อวัสดุปูพื้นภายในอาคารในระดับดี โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าระดับความต่างของพื้นในศาลาและพื้นทางเดินรอบนอกศาลาที่มีความต่างกันถึง 22 เซนติเมตร ทำให้เด็กสะดุดและหกล้มบ่อยครั้ง เนื่องมาจากความสูงที่ต่างกันมากเกินไปและสีของวัสดุทั้งสองชนิดที่ใกล้เคียงกันมาก โดยทางเดินรอบนอกศาลาเป็นพื้นคอนกรีตเปลือยสีน้ำตาลเทา ซึ่งเป็นสีเดียวกับพื้นด้านบนศาลาที่เป็นกรวดล้าง สีที่ใกล้เคียงกันแบบนี้ทำให้เด็กแยกออกจากกันได้ยากจึงเกิดการสะดุดบ่อยครั้ง

ภาพที่ 5.78 แสดงระดับความต่างและวัสดุของพื้นบริเวณศาลาเฉลิมพระเกียรติ

การใช้สีในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรตินี้ พื้นเป็นกระเบื้องเซรามิกสีฟ้าอ่อนปูสลับลายกับกรวดล้างสีน้ำตาล โครงสร้างเสาและคานทาสีชมพูอมม่วง โครงสร้างจันทันที่มองเห็นได้ใต้หลังคาสีน้ำเงินเข้ม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโดยรวมอาคารมีสีสันที่สดใส มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.50*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับการใช้สีของวัสดุต่างๆภายในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติที่เป็นอยู่ปัจจุบันในระดับดี เพราะมีความสดใสและดูไม่มืดทึบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.50*

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับแสงสว่างภายในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ เห็นว่าภายในอาคารมีแสงสว่างที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กเป็นอย่างดี เนื่องจากตัวอาคารเป็นอาคารที่โปร่งโล่งไม่มีผนังและมีระดับเพดานที่สูง ทำให้แสงจากภายนอกเข้ามาสู่ภายในอาคารได้ดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในความเพียงพอของแสงสว่างอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าจำนวนและประเภทของหลอดไฟฟ้าภายในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติสามารถให้แสงสว่างขณะทำกิจกรรมของเด็กได้ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

อุณหภูมิภายในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ ขณะที่เด็กทำกิจกรรมในช่วงสาย (เวลาประมาณ 9.15 – 10.00 น.) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความเย็นสบายพอดี คือไม่ร้อนจนเกินไป เพราะลักษณะอาคารเป็นแบบเปิดโล่ง และบริเวณรอบตัวอาคารมีต้นไม้ใหญ่ปกคลุมอย่างหนาแน่นทำ

ให้ความร้อนจากแสงอาทิตย์ผ่านมาในอาคารได้น้อย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อความเย็นสบายของอุณหภูมิภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

จำนวนพัดลมในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ ประกอบด้วยพัดลมเพดานใบพัดใหญ่ 3 ตัว ติดตั้งใต้โครงสร้างคานของอาคาร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กแล้ว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อจำนวนพัดลมภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.63*

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการถ่ายเทหรือการหมุนเวียนของอากาศภายในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากอาคารมีลักษณะคล้ายศาลาคือไม่มีผนังกั้นรอบอาคารและมีเพดานที่สูงโปร่งทำให้การถ่ายเทระบายอากาศเป็นไปได้ในระดับที่ดีมากไม่อับทึบ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเรื่องการระบายอากาศภายในอาคารอยู่ที่ *ระดับ 3.88*

ศาลาเฉลิมพระเกียรติมีโครงสร้างเพดานที่สูงโปร่ง ทำให้ระบายอากาศและความร้อนได้ดี มีแสงสว่างที่เพียงพอ

ภาพที่ 5.79 แสดงลักษณะผนังที่เปิดโล่งและโครงสร้างเพดานที่สูงโปร่งของศาลาเฉลิมพระเกียรติ

ระดับความคิดเห็นต่อเสียงรบกวนจากภายนอกนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสถานที่ตั้งของอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติได้อยู่แยกออกมาจากส่วนอาคารกิจกรรมอื่นทำให้เสียงรบกวนส่งผลต่อการทำกิจกรรมภายในอาคารน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการป้องกันเสียงรบกวนอยู่ที่ *ระดับ 3.75*

กลิ่นเหม็นจากบริเวณรอบอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรตินั้นไม่ค่อยมีผลต่อการทำกิจกรรมของเด็ก เว้นแต่ในบางครั้งที่คนสวนทำการเผาใบไม้ก็จะมีควันและกลิ่นเข้ามาภายในอาคารได้บ้าง แต่ก็จะระบายผ่านออกไปได้เร็วเนื่องจากอาคารมีลักษณะที่สูงโปร่งและระบายอากาศได้ดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.50*

การสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอยของเด็กในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ

กิจกรรมเล่นอิสระ

สังเกตการณ์พฤติกรรมของเด็กโดยการทำผังพฤติกรรม ในเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี (โกมุทล่าง : คละชายหญิงอายุประมาณ 3-4 ปี) จำนวน 24 คน ครูพัฒนาการ 1 คน และพี่เลี้ยง 1 คน ขณะทำกิจกรรมเล่นอิสระ โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมรวม 45 นาที คือเวลา 10.00 – 10.45 น.

การสังเกตการณ์ได้ทำการจดบันทึกผลทุกๆ 10 นาที และ/หรือ ทุกๆ ครั้งที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลัก เช่น เปลี่ยนย้ายตำแหน่งที่นั่ง หรือเปลี่ยนอิริยาบถหลัก จากนั่งเป็นนอน นอนเป็นยืน หรือเดินไปมา รวมถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น

การทำกิจกรรมในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรตินี้ ครูพัฒนาการจะนำของเล่นที่เป็นตัวต่อ LEGO มาแจกจ่ายให้แก่เด็กในจำนวนที่เท่าๆกัน แล้วปล่อยให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ

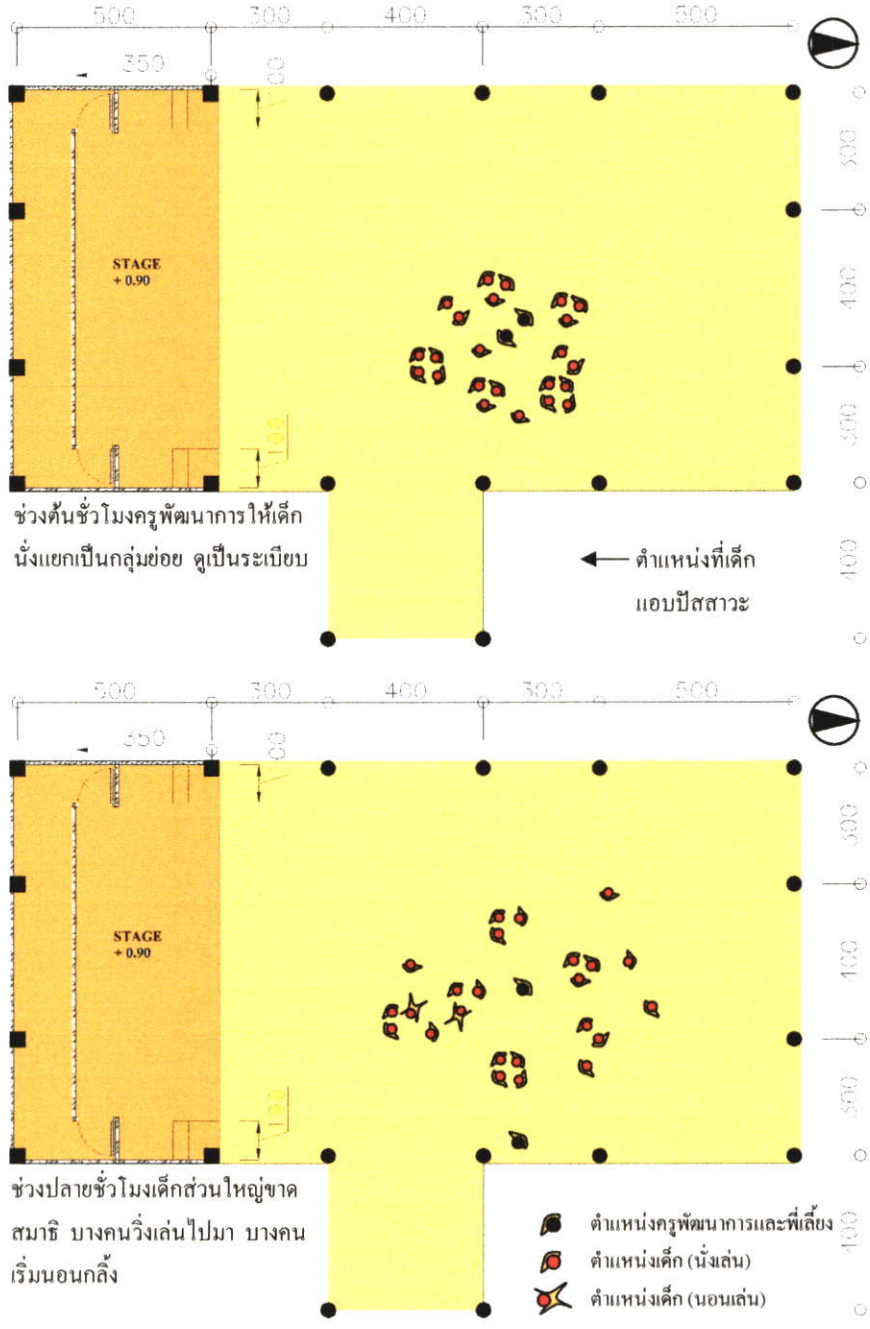
จากการทำผังพฤติกรรมพบว่าขนาดพื้นที่ภายในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติขณะทำกิจกรรมเล่นของเล่นอิสระนี้ เพียงพอต่อความต้องการของเด็กได้เป็นอย่างดี ครูพัฒนาการจะให้เด็กนั่งรวมเป็นกลุ่มย่อยกระจายกันไปในบริเวณใต้อาคาร โดยพื้นที่อาคารเท่ากับ 200 ตารางเมตร มีผู้ใช้งานขณะทำกิจกรรมรวมเด็ก ครูพัฒนาการ และพี่เลี้ยง เท่ากับ 26 คน ดังนั้นพื้นที่การใช้งานต่อคนจึงเท่ากับ 7.69 ตารางเมตร

การสังเกตการณ์พบว่าเด็กที่ทำกิจกรรมในอาคานี้จะมีอิสระในการเคลื่อนไหวได้มาก เด็กหลายคนจะลุกยืน เดิน นั่ง หรือวิ่งเล่นเป็นจำนวนบ่อยครั้ง โดยไม่เบียดและชนเพื่อนคนอื่น พบว่าเด็กบางคนหกล้มเพราะสะดุดระดับพื้นริมอาคารที่ไม่เท่ากัน

สมาธิขณะทำกิจกรรมของเด็กแทบทุกคนจะไม่ดี เด็กจะสนใจสิ่งรอบข้างมาก สนใจเพื่อนที่วิ่งเล่นอยู่ก่อนแล้วตัวเองจึงลุกขึ้นวิ่งเล่นตาม บางคนโยนหรือเตะของเล่นไปมา ทำให้ครูพัฒนาการต้องคอยตักเตือนอยู่บ่อยครั้ง

พบว่ามีเด็กจำนวน 3 คน แอบปัสสาวะลงบนพื้นบริเวณด้านหน้าของอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ จากการสอบถามเด็กและครูพัฒนาการเพิ่มเติมพบว่า เด็กมักจะปวดปัสสาวะแต่เนื่องจากห้องน้ำอยู่ไกลจากอาคาร ทำให้เด็กขี้เกียจเดินไปหรือบางคนอั้นไว้ไม่ทัน ทำให้ต้องแอบขับถ่ายที่บริเวณข้างอาคารอยู่บ่อยครั้ง

การเข้าสังเกตการณ์สภาพแวดล้อมไปพร้อมกับการทำกิจกรรมของเด็กพบว่า แสงสว่างภายในอาคารเพียงพอต่อความต้องการของเด็กได้ในระดับดี การระบายอากาศและอุณหภูมิภายในอาคารอยู่ในระดับดีซึ่งเป็นเพราะอาคารมีลักษณะที่เปิดโล่งและสูงโปร่งนั่นเอง

ภาพที่ 5.80 แสดงผังพฤติกรรมเด็กขณะเล่นอิสระภายในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ

ช่วงต้นชั่วโมงครูพัฒนาการให้เด็กนั่งแยกเป็นกลุ่มย่อย ดูเป็นระเบียบ

ช่วงปลายชั่วโมงเด็กส่วนใหญ่ขาดสมาธิ บางคนวิ่งเล่นไปมา บางคนเริ่มนอนกลิ้ง ไม่ค่อยสนใจในของเล่น

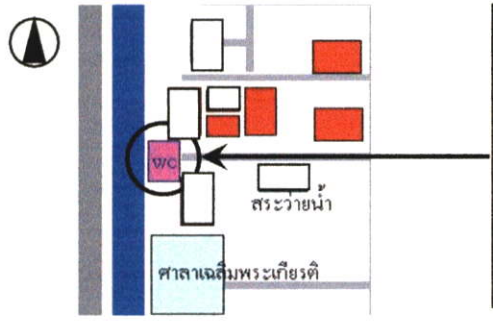

เด็กจะจับกลุ่มเป็นกลุ่มย่อยแล้วนั่งเล่นของเล่นด้วยกัน

ภาพที่ 5.81 แสดงภาพเด็กขณะทำกิจกรรมในอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ

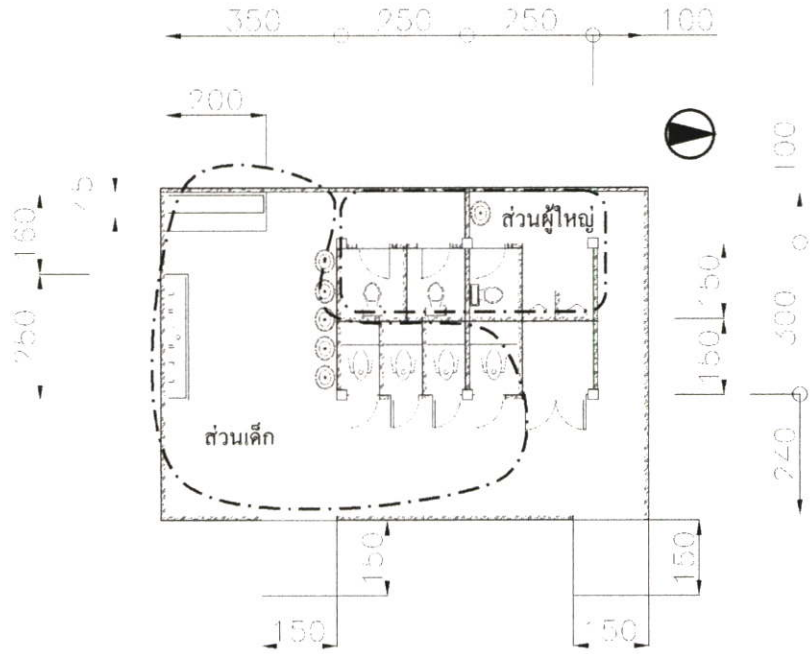
5.3.2.6 ห้องน้ำส่วนบริเวณอาคารกิจกรรม

ห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม

ภาพที่ 5.82 แสดงตำแหน่งห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ภาพที่ 5.83 แสดงผังห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม จะเป็นอาคารห้องน้ำที่แยกเป็นอาคารเดี่ยว ภายในแบ่งเป็นสองส่วนคือส่วนห้องน้ำผู้ใหญ่และห้องน้ำเด็ก ในส่วนของห้องน้ำเด็กจะไม่แยกชายและหญิงที่ชัดเจน เป็นการใช้พื้นที่ซ้อนทับกัน โดยมีโถปัสสาวะชายลักษณะเป็นอ่างยาว 1 อ่าง มีห้องน้ำที่เป็นโถนั่งยองขนาดเล็กของเด็ก 4 ห้อง และมีอ่างล้างมือเด็กที่ก่ออิฐเป็นแบบยาว 1 แถว

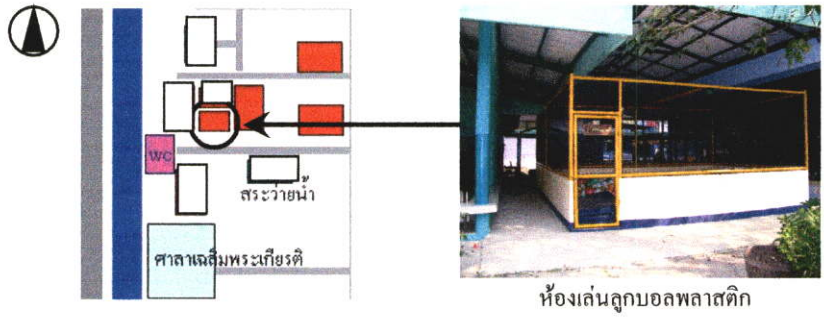
ครูพัฒนาการมีความคิดเห็นว่าขนาดและจำนวนห้องน้ำรวมถึงจำนวนของที่ล้างมือเด็กที่เป็นอยู่ปัจจุบัน เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ในระดับดีเพราะมีห้องสุขาถึง 4 ห้อง และก็มีโถปัสสาวะชายแบบยาวและอ่างล้างมือแบบยาวที่เด็กสามารถใช้ได้พร้อมกันหลายคน โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.63*

ครูพัฒนาการมีความคิดเห็นต่อความสูงของโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือว่าเหมาะสมกับร่างกายของเด็กในระดับดี เพราะโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือได้ทำมาเป็นขนาดของเด็กโดยเฉพาะแล้ว โดยมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ที่ *ระดับ 3.63*

ด้านการใช้งานภายในห้องสุขาที่มีรูปแบบการวางโถสุขภัณฑ์ให้หันหน้าเข้าหาถังเก็บน้ำ จากการสังเกตการณ์พบว่าเด็กสามารถตักน้ำเพื่อทำความสะอาดร่างกายหลังการขับถ่ายได้สะดวก

พบว่าเด็กชายส่วนมากที่เข้าใช้ห้องน้ำจะไม่ยอมไปปัสสาวะที่โถยาวแต่จะเข้าใช้ห้องสุขาแทน เพราะถ่ายปัสสาวะได้ง่ายกว่า

5.3.2.7 ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก

ภาพที่ 5.84 แสดงตำแหน่งห้องเล่นลูกบอลพลาสติก สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ห้องเล่นลูกบอลพลาสติกขณะใช้งานครูพัฒนาการจะให้เด็กเข้าใช้ไม่หมดทั้งห้องโดยจะหาตัวแทนเข้าไปและผลัดกันออกมา เนื่องจากขนาดพื้นที่ภายในห้องบอลมีจำกัดจึงเข้าใช้พร้อมกันไม่ได้ แต่เมื่อทำการแยกเด็กออกเป็นสองหรือสามกลุ่มแล้วจึงทำให้พื้นที่เพียงพอต่อการใช้งานได้ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ที่ *ระดับ 3.5*

ลักษณะการเล่นลูกบอลของเด็ก จะเล่นกันเป็นกลุ่ม โยนบอลใส่กันไปมาอย่างสนุกสนาน โดยกลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มในห้องบอลอยู่ที่ *ระดับ 3.63*

การสัมภาษณ์ครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงเพิ่มเติมพบว่าเด็กจะชอบเล่นในห้องลูกบอลพลาสติกนี้มาก และถ้าเป็นไปได้ครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงเห็นว่าควรใช้ฟองน้ำหรือนวมห่อหุ้มในส่วนของเสาที่เป็นโครงสร้างเหล็กและส่วนฐานที่เป็นคอนกรีตให้เกิดความอ่อนนุ่ม จะทำให้เด็กเล่นได้อย่างปลอดภัยมากกว่านี้

ภาพที่ 5.85 แสดงลักษณะเสาเหล็กและขอบคอนกรีตของห้องลูกบอลพลาสติก

จากข้อมูลการวิเคราะห์ผลทั้งหมดที่ได้แสดงใน บทที่ 5 นี้ ทำให้สามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่สองและสามได้คือ ได้ทราบถึงกิจกรรมและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของเด็กและเจ้าหน้าที่ภายในสถานสงเคราะห์ และได้ทราบถึงทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้พื้นที่ทั้งครูพัฒนาการและเด็ก ที่มีต่อกิจกรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งข้อมูลที่ได้ทั้งหมดนี้จะนำเสนอเป็นส่วนสรุปแต่ละประเด็นที่สำคัญตามตัวแปรของการวิจัยและจะแสดงไว้ในส่วนของบทที่ 6 ต่อไป

บทที่ 6
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะอธิบายถึงการสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะต่างๆ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 5 เป็นการรวบรวมสรุปข้อคิดเห็นทัศนคติความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมและสภาพแวดล้อมของส่วนพื้นที่กิจกรรมในสถานสงเคราะห์ที่ทำการศึกษา เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมของแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรมในสถานสงเคราะห์ถึงข้อดีและข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุง ทั้งนี้เมื่อสรุปผลการประเมินได้ทั้งหมดทุกส่วนแล้ว จะนำข้อมูลผลสรุปนั้นมาสังเคราะห์เป็นหลักแนวคิดหรือเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีในสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมต่อความพึงพอใจและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กต่อไป

การสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะในบทนี้ จะนำเสนอเป็น 3 หัวข้อหลัก ได้แก่

1) สรุปผลทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็กในแต่ละสถานสงเคราะห์ และข้อเสนอแนะในการจัดรูปแบบกิจกรรมเด็ก

2) สรุปผลทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในแต่ละสถานสงเคราะห์ และข้อเสนอแนะทางการออกแบบสภาพแวดล้อม

3) การนำเสนอแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีในสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมต่อความพึงพอใจและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

6.1 สรุปผลทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็ก

จากการศึกษารูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็กในสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาสามารถจำแนกรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็กออกเป็นสองแบบหลักได้แก่

1) รูปแบบคล้ายโรงเรียนอนุบาล

2) รูปแบบครอบครัว

ในรูปแบบคล้ายโรงเรียนอนุบาลนี้ ลักษณะกิจวัตรประจำวันของเด็กจะค่อนข้างคล้ายกับเด็กที่ถูกส่งไปเรียนในโรงเรียนอนุบาล คือในตอนเช้าเด็กจะทำกิจวัตรในส่วนบริเวณอาคารบ้านพักอาศัยซึ่งมีพี่เลี้ยงหรือที่เด็กเรียกว่าแม่คอยให้การดูแล เมื่อเสร็จกิจวัตรในส่วนนี้แล้ว เด็กจะถูกส่งเข้าในส่วนของโรงเรียนที่มีอาคารเรียนหรือส่วนอาคารกิจกรรมแยกออกจากอาคารบ้านพักอาศัยที่ชัดเจน เด็กจะทำกิจกรรมหน้าเสาธงและย้ายไปทำกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ดูแลโดยครูพัฒนาการและเมื่อทำกิจกรรมในโรงเรียนครบตามเวลาที่เสร็จในช่วงบ่ายแล้ว เด็กก็จะถูกส่งกลับบ้านซึ่งก็

คืออาคารพักอาศัยนั่นเอง *โดยสถานสงเคราะห์ที่มีรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันแบบคล้ายโรงเรียนอนุบาลนี้ได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด และสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต*

ครูพัฒนาการที่ให้การสัมภาษณ์ทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างในสองสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาข้างต้น มีความพึงพอใจในรูปแบบการจัดกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันที่คล้ายกับโรงเรียนอนุบาลเป็นอย่างมาก เนื่องจากเห็นว่าเด็กจะได้ฝึกฝนและเรียนรู้ถึงการใช้ชีวิตในรูปแบบที่เด็กในครอบครัวปกติได้ทำกัน เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะส่งเด็กกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคมในภายภาคหน้า

ในส่วนของเด็กที่อยู่ในทั้งสามสถานสงเคราะห์ ส่วนหนึ่งก็มีความพึงพอใจและอยากที่จะไปโรงเรียนเนื่องจากเด็กได้รับรู้จากครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงว่าการไปโรงเรียนเป็นสิ่งที่ดี การไปโรงเรียนจะได้เล่นของเล่นที่มากมาย เป็นต้น

ส่วนในรูปแบบที่สอง แบบครอบครัว ลักษณะกิจวัตรประจำวันของเด็กตั้งแต่ตื่นนอนจะอยู่ในส่วนอาคารบ้านพักอาศัย รับประทานอาหารเช้าในอาคารพักอาศัย ในตอนสายก็ไม่มีการทำกิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้กับเด็กก็จะอยู่ในบ้านพักอาศัยหรือในบริเวณรอบบ้านจนกระทั่งจบกิจกรรมการเรียนรู้ในตอนบ่าย เด็กถึงจะได้แยกย้ายไปเล่นอิสระในบริเวณรอบบ้าน ทานอาหารเย็นที่บ้าน อาบน้ำและเข้านอนที่บ้าน รูปแบบครอบครัวนี้หน้าที่ของครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงจะไม่แยกกันอย่างชัดเจนแต่ส่วนใหญ่ทั้งครูพัฒนาการและพี่เลี้ยงจะทำงานร่วมกัน มีข้อดีคือเด็กจะได้รับความอบอุ่นทั้งจากครูและพี่เลี้ยงได้มาก และมีความคุ้นเคย ผูกพัน ในสถานที่เป็นอย่างมาก *โดยสถานสงเคราะห์ที่มีรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันแบบครอบครัว ได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท*

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในรูปแบบการจัดกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันแบบครอบครัวนี้ในระดับหนึ่ง หากแต่เห็นว่าถ้าเป็นไปได้ก็อยากจะให้รูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็กเป็นแบบคล้ายโรงเรียนอนุบาล แยกส่วนพักอาศัยและส่วนโรงเรียนให้ชัดเจน มีการทำกิจกรรมหน้าเสาธง เพื่อเป็นการฝึกและเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนส่งคืนสู่ครอบครัวและสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

สถานสงเคราะห์ที่มีรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันแบบครอบครัวได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่อยากให้เปลี่ยนรูปแบบไปเป็นแบบคล้ายโรงเรียนอนุบาล แต่เนื่องจากติดเงื่อนไขของขนาดพื้นที่ของสถานสงเคราะห์ที่เล็กและไม่สามารถขยายพื้นที่ออกไปได้อีก ทำให้ไม่สามารถก่อสร้างส่วนโรงเรียนหรืออาคารกิจกรรมให้แยกออกจากอาคารพักอาศัยได้ได้อย่างชัดเจน และไม่มีพื้นที่ที่จะทำเป็นลานกิจกรรมหน้าเสาธงให้เด็กในตอนเช้า ทำให้รูปแบบกิจกรรมของเด็กจึงต้องอยู่แต่ในส่วนของบ้านพักเท่านั้น ลักษณะแบบนี้เรียกได้ว่าเป็นการปรับพฤติกรรมให้เข้ากับเงื่อนไขทางสภาพแวดล้อม อาจแก้ปัญหาได้

โดยแยกบ้าน 1 หลังให้เป็นอาคารโรงเรียน ส่วนอีก 1 หลังเป็นบ้านพักอย่างชัดเจน หรือถ้ามีความเป็นไปได้ ในการดำเนินการสร้างสถานสงเคราะห์จึงควรจะมีพื้นที่ว่างหน้าเสาธงที่ให้เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ในตอนเช้า ควรมีส่วนอาคารเรียนหรือส่วนพื้นที่กิจกรรม ที่แยกออกจากส่วนพักอาศัยอย่างชัดเจน ให้มีลักษณะคล้ายกับโรงเรียนอนุบาล เพื่อให้เด็กรับรู้ได้ว่าขณะนี้เป็นเวลาที่พวกเขาอยู่ในโรงเรียนแล้ว จะต้องมีระเบียบวินัย จะต้องเตรียมตัวสู่กิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าการได้เล่นอิสระอยู่ในบริเวณบ้าน หากแต่การสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมในโรงเรียนหรือในส่วนห้องเรียนก็ควรจัดในลักษณะที่อบอุ่นคล้ายบ้านมากกว่าเป็นแบบโรงเรียนอนุบาลทั่วไปที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จะทำให้เด็กอยากที่จะเรียนรู้มากขึ้น

6.2 สรุปผลทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

ส่วนนี้จะสรุปผลการประเมินสภาพแวดล้อม ที่ได้จากระดับทัศนคติและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับตัวแปรที่ทำการศึกษา ผลสรุปของลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ได้ค่าระดับความคิดเห็นมากหรือค่าระดับความพึงพอใจในเกณฑ์ดี ก็จะนำรูปแบบและข้อมูลของสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้นมาเป็นแนวทางในการพิจารณาเพื่อทำการออกแบบ และผลสรุปใดที่ได้รับค่าระดับความคิดเห็นหรือค่าระดับความพึงพอใจน้อย ก็จะนำเสนอเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง หรือเสนอแนะเป็นแนวทางการออกแบบที่เหมาะสมต่อไป

การนำเสนอผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมจะแสดงแยกเป็นทีละสถานสงเคราะห์ดังนี้

6.2.1 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดที่ทำการศึกษาประเมินได้แก่

1) ห้องกิจกรรมเตรียม 1 (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)
2) ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)
3) ห้องกิจกรรมเตรียม 2 (อาคารกิจกรรมชั้นบน)
4) บ่อทราย (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)
5) ห้องสมุดของเล่น
6) ห้องน้ำในอาคารห้องสมุดของเล่น
7) สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

1) ห้องกิจกรรมเตรียม 1 (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพห้องกิจกรรมเตรียม 1 ในส่วนที่ต้องทำการแก้ไขปรับปรุง พบว่าขนาดพื้นที่ห้องกิจกรรมเล็กมาก ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กขณะทำกิจกรรม ทำให้การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในทำได้ในรูปแบบที่จำกัด คือไม่สามารถจัดให้เป็นส่วนมุมต่างๆที่ชัดเจนและง่ายต่อการเล่นของเด็กได้ และด้วยขนาดพื้นที่ ที่เล็กนี้เองจึงทำให้การเคลื่อนไหวของเด็กทำได้ไม่เต็มที่ ไม่มีที่ว่างพอที่จะให้เด็กได้นั่ง นอน กลิ้งเล่น ที่พื้นอย่างอิสระ พบว่าจำนวนพัดลมภายในห้องยังไม่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก และภายในห้องกิจกรรมจะมีเสียงและกลิ่นสารเคมีจากการก่อสร้างเข้ามารบกวนบ้าง

เนื่องจากในขณะที่เข้าทำการเก็บข้อมูลนั้น อาคารนอนเด็กหรือตึก 7 ซึ่งอยู่ติดกับอาคารกิจกรรมเตรียม 1 ได้กำลังทำการก่อสร้าง จึงมีกลิ่นของอุปกรณ์ก่อสร้างและสารเคมีเช่น กลิ่นสี ทินเนอร์ น้ำมันสน ลอยเข้ามารบกวนการทำกิจกรรมภายในห้องกิจกรรมเป็นระยะ แต่คาดว่าในอนาคตเมื่ออาคาร 7 ได้สร้างแล้วเสร็จกลิ่นเหม็นรบกวนเหล่านี้ก็จะหายไป

ตารางที่ 6.1 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเตรียม 1 จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.70	ดีมาก	
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.00	ดี	
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	2.00	ไม่ดี	●
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	3.30	ดี	
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	2.30	ค่อนข้างน้อย	●
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	3.00	ดี	
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	3.70	ดีมาก	
ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.30	ดี	
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.70	ดีมาก	
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	3.70	ดีมาก	
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	1.00	แย่มากที่สุด	●
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	1.00	แย่มากที่สุด	●
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	3.70	ดีมาก	
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.30	ดี	
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	3.30	ดี	
แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	3.70	ดีมาก	
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	3.70	ดีมาก	

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.30	ดี	
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	2.00	ไม่ดี	●
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.70	ดีมาก	
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	2.30	ค่อนข้างน้อย	●
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	1.70	ไม่ดี	●

ตารางที่ 6.2 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเตรียม 1 จากเด็ก

N = 6	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	ส่วนเสนอแนะ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	ใหญ่		**เล็ก**		●
	-	-	6	100.00	
น้ำหนักของเก้าอี้	**เบา**		หนัก		
	6	100.00	-	-	
จำนวนของเล่นภายในห้อง	มาก		**น้อย**		●
	1	16.67	5	83.33	
สีสันของเล่นภายในห้อง	**สวยงาม**		ไม่สวย		
	4	66.66	2	33.33	
ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	นั่งเล่นที่พื้น		**นั่งเล่นบนโต๊ะและเก้าอี้**		
	2	33.33	4	66.66	
ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	**เล่นร่วมกับเพื่อน**		เล่นคนเดียว		
	5	83.33	1	16.67	
ความสว่างภายในห้อง	**สว่าง**		ไม่สว่าง		
	6	100.00	-	-	
ความร้อนภายในห้อง	**ไม่ร้อน**		ร้อน		
	6	100.00	-	-	●
ความชอบในภาพรวมของห้อง	ชอบ		**ไม่ชอบ**		
	1	16.67	5	83.33	

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากพื้นที่ห้องกิจกรรมมีจำกัดปัจจุบันได้แก้ไขโดยให้เด็กส่วนหนึ่งได้ออกมานั่งเล่นบริเวณหน้าห้อง หรือถ้าเป็นไปได้ต้องสร้างอาคารหรือห้องที่มีพื้นที่มากพอที่จะให้เด็กใช้งานได้อย่างสะดวก มีอิสระในการเคลื่อนไหวได้เต็มที่ มีพื้นที่ว่างเพียงพอให้เด็กได้นั่งเล่น นอนเล่น กลิ้งไปมาได้สะดวก การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ควรจัดเป็นมุมที่ชัดเจนเพื่อสร้างความสนใจ ส่งเสริม

จินตนาการและการเล่นของเด็ก ติดตั้งพัดลมเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการใช้งานอย่างทั่วถึง จะทำให้การระบายอากาศดีขึ้นด้วย ช่วยลดกลิ่นเหม็นจากภายนอกได้

2) ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 ในส่วนที่ต้องทำการแก้ไขปรับปรุง พบว่าขนาดพื้นที่ห้องน้ำเล็กมาก ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือก็เป็นขนาดใหญ่และสูง ไม่เหมาะสมต่อร่างกายของเด็ก อีกทั้งยังชำรุดเสียหายไม่สามารถใช้งานได้ปกติ และพบว่าห้องน้ำมีความสกปรกมากเนื่องจากการระบายอากาศที่ไม่ดี ทำให้ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนการทำกิจกรรมในห้องกิจกรรมเตรียม 1 เป็นระยะ

ตารางที่ 6.3 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ขนาดพื้นที่หรือจำนวนห้องน้ำเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	2.30	ค่อนข้างน้อย	●
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	2.70	ปานกลาง	●
ความสะอาดภายในห้องน้ำ	-	ไม่ดี	●

จากการสัมภาษณ์เด็กจำนวน 8 คน ถึงทัศนคติที่มีต่อห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 พบว่า เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* ไม่ชอบห้องน้ำห้องนี้ เนื่องจากห้องน้ำเปียกแฉะ และมีกลิ่นเหม็น

ข้อเสนอแนะ

ต้องเพิ่มจำนวนห้องน้ำให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก อาจก่อสร้างเพิ่มเติมในส่วนด้านหลังอาคารกิจกรรม หรือปรับปรุงห้องเก็บของเดิมให้เป็นห้องน้ำ ภายในห้องน้ำต้องติดตั้งโถสุขภัณฑ์ที่มีขนาดเหมาะสมต่อร่างกายของเด็ก และอ่างล้างมือที่มีความสูงไม่มากเพื่อให้เด็กใช้งานได้สะดวก หมั่นดูแลซ่อมบำรุงให้สุขภัณฑ์และอุปกรณ์ภายในห้องน้ำให้ใช้งานได้ดีอยู่เสมอ ทำช่องระบายอากาศเพิ่มเติมหรือติดตั้งพัดลมระบายอากาศ และหมั่นทำความสะอาดห้องน้ำ จะได้สะอาดและไม่มีกลิ่นเหม็นรบกวนส่วนพื้นที่กิจกรรมด้านนอก

3) ห้องกิจกรรมเตรียม 2 (อาคารกิจกรรมชั้นบน)

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพห้องกิจกรรมเตรียม 2 พบว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในห้องกิจกรรมเกือบทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับสูง สภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมและสามารถตอบสนองต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดี หากแต่ในส่วนที่ต้องทำการแก้ไขปรับปรุงได้แก่เรื่องของการป้องกันเสียงรบกวนและเรื่องของ

กลิ่นเหม็นที่เข้ามารบกวนเด็กเป็นระยะ เนื่องจากในขณะที่เข้าทำการเก็บข้อมูลนั้น อาคารนอนเด็กหรือตึก 7 ซึ่งอยู่ติดกับอาคารกิจกรรมเตรียม 2 ได้กำลังทำการก่อสร้าง จึงมีกลิ่นของอุปกรณ์ก่อสร้างและสารเคมีเช่น กลิ่นสี ทินเนอร์ น้ำมันสน ลอยเข้ามารบกวนการทำกิจกรรมภายในห้องกิจกรรมเป็นระยะ แต่คาดว่าในอนาคตเมื่ออาคาร 7 ได้สร้างแล้วเสร็จกลิ่นเหม็นรบกวนเหล่านี้ก็จะหายไป

ตารางที่ 6.4 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเตรียม 2 จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.70	ดีมาก	
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	4.00	ดีมากที่สุด	
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	3.30	ดี	
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	3.00	ดี	
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	3.30	ดี	
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	3.70	ดีมาก	
ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.30	ดี	
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.70	ดีมาก	
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	3.70	ดีมาก	
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	4.00	ดีมากที่สุด	
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	4.00	ดีมากที่สุด	
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.30	ดี	
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	3.30	ดี	
แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.00	ดี	
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	4.00	ดีมากที่สุด	
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	2.30	ค่อนข้างน้อย	●
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	1.70	ไม่ดี	●

ตารางที่ 6.5 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเตรียม 2 จากเด็ก

N = 8	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	ส่วนเสนอแนะ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	**ใหญ่**		เล็ก		
	8	100.00	-	-	
น้ำหนักของเก้าอี้	เบา		หนัก		
	5	62.50	3	37.50	
จำนวนของเล่นภายในห้อง	**มาก**		น้อย		
	5	62.50	3	37.50	
สีสันของเล่นภายในห้อง	**สวยงาม**		ไม่สวย		
	5	62.50	3	37.50	
ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	นั่งเล่นที่พื้น		นั่งเล่นบนโต๊ะและเก้าอี้		
	4	50.00	4	50.00	
ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	**เล่นร่วมกับเพื่อน**		เล่นคนเดียว		
	8	100.00	-	-	
ความสว่างภายในห้อง	**สว่าง**		ไม่สว่าง		
	8	100.00	-	-	
ความร้อนภายในห้อง	**ไม่ร้อน**		ร้อน		
	8	100.00	-	-	
ความชอบในภาพรวมของห้อง	**ชอบ**		ไม่ชอบ		
	5	62.50	3	37.50	

ข้อเสนอแนะ

ถ้าเป็นไปได้การวางตำแหน่งห้องกิจกรรมควรตั้งอยู่แยกออกจากส่วนพักอาศัยให้มากกว่านี้ จะได้ป้องกันเสียงเด็กจากอาคารอื่นที่ดังเข้ามารบกวนการทำกิจกรรมภายในห้อง ตำแหน่งของห้องกิจกรรมควรอยู่ห่างจากพื้นที่ครัวและถนนใหญ่ รวมถึงห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมต้องมีความสะอาด จะได้มีกลิ่นเหม็นรบกวนเด็กได้น้อยลง

4) บ่อทราย (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพพื้นที่บ่อทราย พบว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในเกณฑ์ดี ตำแหน่งที่ตั้งอยู่ใกล้กับส่วนพื้นที่กิจกรรมอื่น มีขนาดพื้นที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก อยู่ในร่มใต้หลังคาเวลาเด็กเล่นจะไม่ร้อน และมีความสะอาด

ตารางที่ 6.6 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมบ่อทราย จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ขนาดพื้นที่เพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.30	ดี	
ความสะอาดของบ่อทราย	-	ดี	

ข้อเสนอแนะ

ส่วนบริเวณพื้นที่บ่อทรายควรจะมีที่ล้างมือและที่ทำความสะอาดร่างกายแยกออกจากห้องน้ำ เพราะเมื่อเวลาเด็กเล่นทรายเสร็จ ตัวของเด็กจะมีฝุ่นทรายติดเป็นจำนวนมาก หากเข้าไปล้างในห้องน้ำจะทำให้ห้องน้ำอุดตันบ่อยครั้ง

5) ห้องสมุดของเล่น

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพห้องสมุดของเล่น พบว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในห้องสมุดของเล่นเกือบทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับสูง สภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมและสามารถตอบสนองต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดี ในทุกๆ ส่วน หากแต่ในส่วนที่ต้องทำการแก้ไขปรับปรุงได้แก่เรื่องของการป้องกันเสียงรบกวนจากรถยนต์ที่วิ่งผ่านที่ถนนใหญ่หน้าสถานสงเคราะห์ที่เข้ามารบกวนการทำกิจกรรมของเด็กเป็นระยะ

ตารางที่ 6.7 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องสมุดของเล่น จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.70	ดีมาก	
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	4.00	ดีมากที่สุด	
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	4.00	ดีมากที่สุด	
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	4.00	ดีมากที่สุด	
ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	4.00	ดีมากที่สุด	
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	4.00	ดีมากที่สุด	
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	4.00	ดีมากที่สุด	
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	4.00	ดีมากที่สุด	
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	4.00	ดีมากที่สุด	

ตารางที่ 6.7 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	4.00	ดีมากที่สุด	
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	4.00	ดีมากที่สุด	
แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	4.00	ดีมากที่สุด	
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.70	ดีมาก	
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	2.30	ค่อนข้างน้อย	●
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	3.00	ดี	

ตารางที่ 6.8 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องสมุดของเล่น จากเด็ก

N = 10	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	ส่วนเสนอแนะ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	**ใหญ่**		เล็ก		
	10	100.00	-	-	
น้ำหนักของเก้าอี้	**เบา**		หนัก		
	8	80.00	2	20.00	
จำนวนของเล่นภายในห้อง	**มาก**		น้อย		
	10	100.00	-	-	
สีสันของเล่นภายในห้อง	**สวยงาม**		ไม่สวย		
	10	100.00	-	-	
มุมที่เด็กมักเลือกเข้าเป็นอันดับแรก	**มุมบทบาทสมมุติ**		ไม่สวย		
	10	100.00	-	-	
ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	**นั่งเล่นที่พื้น**		นั่งเล่นบนโต๊ะและเก้าอี้		
	7	70.00	3	30.00	
ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	**เล่นร่วมกับเพื่อน**		เล่นคนเดียว		
	6	60.00	4	40.00	
ความสว่างภายในห้อง	**สว่าง**		ไม่สว่าง		
	10	100.00	-	-	
ความร้อนภายในห้อง	**ไม่ร้อน**		ร้อน		
	10	100.00	-	-	
ความชอบในภาพรวมของห้อง	**ชอบ**		ไม่ชอบ		
	10	100.00	-	-	

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากอาคารห้องสมุดของเล่นตั้งอยู่ด้านหน้าสุดของสถานสงเคราะห์ติดกับถนนใหญ่หน้าโครงการทำให้ในบางเวลามีเสียงดังจากรถยนต์ที่วิ่งผ่านดังเข้ามารบกวนเด็กได้ การแก้ปัญหาในเบื้องต้นอาจทำได้โดยปลูกต้นไม้ให้มีความหนาแน่นเพิ่มมากขึ้นระหว่างตัวอาคารกับส่วนของถนนใหญ่ หรืออาจทำรั้วให้มีความสูงเพิ่มขึ้น เพื่อป้องกันเสียงให้ผ่านเข้ามาภายในบริเวณอาคารน้อยลง หรือถ้ามีความเป็นไปได้ในการวางตำแหน่งอาคารกิจกรรม ควรวางอยู่ในตำแหน่งที่แยกออกจากส่วนที่คาดว่าจะมีเสียงดังรบกวน โดยอาจแยกส่วนพื้นที่กิจกรรมให้เป็นส่วนด้านในสุดของสถานสงเคราะห์จะเป็นการดี

6) ห้องน้ำในอาคารห้องสมุดของเล่น

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องน้ำในอาคารห้องสมุดของเล่น พบว่าขนาดพื้นที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กแล้วหากแต่ขนาดของโถสุขภัณฑ์ และอ่างล้างมือที่เป็นขนาดของผู้ใหญ่ทั้งหมดทำให้เด็กใช้งานได้ไม่สะดวกเป็นอย่างยิ่ง

ตารางที่ 6.9 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องน้ำในอาคารห้องสมุดของเล่นจากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ขนาดพื้นที่หรือจำนวนห้องน้ำเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	2.00	ไม่ดี	●
ความสะอาดภายในห้องน้ำ	-	ดีมาก	

จากการสัมภาษณ์เด็กจำนวน 4 คน ถึงทัศนคติที่มีต่อห้องน้ำภายในอาคารห้องสมุดของเล่นพบว่า เด็กทั้งหมด หรือ *ร้อยละ 100* ไม่ชอบห้องน้ำภายในอาคารนี้ เนื่องจากสุขภัณฑ์มีขนาดใหญ่และสูงมากเกินไปทำให้ใช้งานไม่สะดวกเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

ห้องน้ำเด็กต้องมีขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือที่เป็นขนาดของเด็ก มีความสูงที่เด็กใช้งานได้อย่างสะดวก จะเป็นการฝึกนิสัยให้เด็กรักความสะอาดในทุกๆครั้งที่ใช้ห้องน้ำ

ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงจะชอบใช้โถสุขภัณฑ์แบบนั่งยองมากกว่าแบบนั่งราบ ดังนั้นในห้องน้ำควรมีสุขภัณฑ์แบบนั่งราบมากกว่าแบบนั่งยอง แต่ก็ควรมีให้เลือกใช้ได้ทั้งสองแบบเพื่อความสะดวกในการใช้งานของเด็กที่ดี

7) สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม พบว่า จำนวนเครื่องเล่นเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กและเครื่องเล่นมีรูปแบบที่หลากหลาย มีสีสันสวยงาม หากแต่ขนาดพื้นที่ของสนามยังเล็กเกินไปในขณะทำกิจกรรมในตอนเช้า และจำนวนต้นไม้บริเวณสนามยังมีไม่มากทำให้สนามมีความร่มรื่นในระดับปานกลาง

ตารางที่ 6.10 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ขนาดพื้นที่สนามเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	2.30	ค่อนข้างน้อย	●
จำนวนเครื่องเล่นในสนามเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.00	ดี	
รูปแบบเครื่องเล่นในสนามมีความหลากหลายดี	3.30	ดี	
เครื่องเล่นในสนามมีสีสันสดใสสวยงามน่าสนใจ	3.00	ดี	
บริเวณสนามเด็กเล่นมีความร่มรื่น	2.70	ปานกลาง	●

ตารางที่ 6.11 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม จากเด็ก

N = 10	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	ส่วนเสนอแนะ
ขนาดพื้นที่ของสนามเด็กเล่น	ใหญ่		เล็ก		
	10	100.00	-	-	
จำนวนของเครื่องเล่นในสนาม	มากและหลากหลาย		น้อย		
	10	100.00	-	-	
สีสันของเครื่องเล่นในสนาม	สวยงาม		ไม่สวย		
	10	100.00	-	-	
ความชอบในภาพรวมของสนาม	ชอบ		ไม่ชอบ		
	10	100.00	-	-	

ข้อเสนอแนะ

ขนาดพื้นที่ของสนามเด็กเล่นแม้ว่าเด็กจะเห็นว่ามีขนาดใหญ่แล้ว แต่ก็ควรมีพื้นที่ให้เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กมากกว่านี้ อาจทำได้โดยเคลื่อนย้ายเครื่องเล่นออกไปในส่วนริมสนามให้มากกว่านี้ เพื่อที่จะได้มีพื้นที่โล่งในส่วนกลางสนามหน้าเสาธงให้เด็กได้ยืนทำกิจกรรมในตอนเช้าได้สะดวกยิ่งขึ้น หรือถ้าเป็นไปได้ในการสร้างสนามเด็กเล่นในอนาคต ขนาดสนามเด็กเล่นต้องเผื่อพื้นที่โล่งไว้นอกเหนือจากพื้นที่วางเครื่องเล่น จะทำให้เด็กวิ่งเล่นได้อย่างอิสระมากขึ้น

สนามเด็กเล่นควรปลูกต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่บริเวณรอบนอกสนาม เพื่อให้มีร่มเงามากกว่านี้และควรมีไม้พุ่มหรือไม้ประดับปลูกเพิ่ม จะช่วยทำให้สนามเด็กเล่นมีความร่มรื่นมากยิ่งขึ้น

บริเวณสนามเด็กเล่นควรมีพื้นที่สำหรับล้างมือและทำความสะอาดร่างกายของเด็กที่เป็นสัดส่วนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อาจทำเป็นอ่างล้างมือแบบยาวที่สามารถใช้งานได้พร้อมกันหลายคน และมีก๊อกน้ำเตี้ย เพื่อใช้ล้างเท้า จะเป็นการสะดวกต่อการใช้งานมากยิ่งขึ้น

6.2.2 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทที่ทำการศึกษาประเมินได้แก่

1) ห้องกิจกรรม (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)
2) ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรม (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)
3) สนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี
4) บ่อทราย
5) ศาลาอเนกประสงค์

1) ห้องกิจกรรม (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพห้องกิจกรรมเด็กดี ในส่วนที่ต้องทำการแก้ไขปรับปรุง พบว่าการแบ่งพื้นที่ห้องกิจกรรมออกเป็นสองฝั่งและให้เด็กได้ใช้งานในทีละฝั่งทำให้มีพื้นที่ต่อจำนวนเด็กน้อยมาก ยังไม่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็กขณะทำกิจกรรม ทำให้การจัดแบ่งส่วนพื้นที่และการจัดวางเครื่องเรือนภายในทำได้ในรูปแบบที่จำกัด ไม่ได้แบ่งเป็นมุมต่างๆ ที่มีพื้นที่แยกกันชัดเจน และพบว่าภายในห้องกิจกรรมจะมีกลิ่นเหม็นจากน้ำเสียจากคลองด้านนอกรั้วของสถานสงเคราะห์เข้ามารบกวนบ้าง

ครูพัฒนาการมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าไม่ควรจัดพื้นที่ส่วนกิจกรรมหรือห้องของเล่น ไว้รวมกับส่วนอาคารนอนแบบที่เป็นอยู่ปัจจุบัน เพราะยากต่อการใช้งานและดูแลความเรียบร้อยของเครื่องเล่น และวัสดุปูพื้นในส่วนห้องของเล่นน่าจะมีความยืดหยุ่นหรืออ่อนนุ่มมากกว่านี้

ตารางที่ 6.12 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเด็กดี จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	4.00	ดีมากที่สุด	
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.00	ดี	
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	2.00	ไม่ดี	●
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	4.00	ดีมากที่สุด	
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	2.00	ไม่ดี	●
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	2.00	ไม่ดี	●
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	3.00	ดี	
ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.00	ดี	
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.00	ดี	
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	4.00	ดีมากที่สุด	
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	3.00	ดี	
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	3.00	ดี	
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	3.00	ดี	
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.00	ดี	
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	4.00	ดีมากที่สุด	
แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.00	ดี	
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.30	ดี	
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	2.00	ไม่ดี	●

ตารางที่ 6.13 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องกิจกรรมเด็กดี จากเด็ก

N = 11	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	ส่วนเสนอแนะ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	ใหญ่		เล็ก		●
	5	45.50	6	54.50	
จำนวนของเล่นภายในห้อง	มาก		น้อย		
	11	100.00	-	-	
สีสันของเล่นภายในห้อง	สวยงาม		ไม่สวย		
	11	100.00	-	-	
มุมที่เด็กมักเลือกเข้าเป็นอันดับแรก	มุมบทบาทสมมุติ		มุมครัวและมุมอื่นๆ		
	6	54.50	5	45.50	
ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	นั่งเล่นที่พื้น		นั่งเล่นบนโต๊ะและเก้าอี้		
	10	90.90	1	9.10	
ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	เล่นร่วมกับเพื่อน		เล่นคนเดียว		
	7	63.63	4	36.36	
ความสว่างภายในห้อง	สว่าง		ไม่สว่าง		
	11	100.00	-	-	
ความร้อนภายในห้อง	ไม่ร้อน		ร้อน		
	11	100.00	-	-	
ความชอบในภาพรวมของห้อง	ชอบ		ไม่ชอบ		
	11	100.00	-	-	

ข้อเสนอแนะ

ถ้ามีความเป็นไปได้พื้นที่ห้องกิจกรรมต้องกว้างขวางกว่านี้ โดยอาจใช้พื้นที่อาคารเด็กดีชั้นล่างทั้งหมดเป็นส่วนกิจกรรมเพียงอย่างเดียว แล้วแยกส่วนห้องของเล่นไปอยู่ในอาคารกิจกรรมอื่น เช่นแยกไปเป็นห้องสมุดของเล่นแบบในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด เมื่อมีพื้นที่กิจกรรมที่เพียงพอแล้วก็จะสามารถจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) และจัดวางเครื่องเรือน (Plan) ได้ง่าย การจัดวางเครื่องเรือนในส่วนห้องของเล่นต้องแบ่งให้มีพื้นที่เป็นมุมต่างๆ อย่างชัดเจนและมีพื้นที่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมของเด็ก ส่วนกลิ่นเหม็นรบกวนจากน้ำเสียบริเวณหลังสถานสงเคราะห์ที่จะมีมากในฤดูฝน แก้ปัญหาเบื้องต้นได้โดยติดตั้งพัดลมระบายอากาศ และพัดลมดูดอากาศเพิ่มเติม เพื่อทำให้การระบายอากาศดีขึ้น และถ้ามีความเป็นไปได้ควรจัดตำแหน่งอาคารกิจกรรมให้ห่างออกจากสิ่งที่คิดว่าจะก่อให้เกิดปัญหาเรื่องกลิ่น ดูทิศทางในการจัดวางตำแหน่งอาคารและทิศทางลมธรรมชาติ เพื่อไม่ให้ลมพัดพาเอากลิ่นเหม็นเข้าภายในอาคารได้

2) ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรม (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเด็กดี พบว่า ขนาดพื้นที่ห้องน้ำกว้างขวางเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดีแล้ว ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือก็เป็นขนาดเล็กและมีความสูงน้อยเหมาะต่อการใช้งานของเด็ก หากแต่โถสุขภัณฑ์ยังชำรุดเสียหายไม่สามารถใช้งานได้ปกติทำให้เด็กต้องนั่งกระโถน เป็นผลให้เวลาเด็กทำความสะอาดร่างกายหลังจากขับถ่ายเสร็จจึงทำให้ห้องน้ำเปียกอยู่ตลอดเวลา แต่พี่เลี้ยงก็จะหมั่นทำความสะอาดอยู่เสมอทำให้ห้องน้ำโดยรวมมีความสะอาดดีมากอยู่ตลอดเวลา

ตารางที่ 6.14 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเด็กดีจากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ขนาดพื้นที่หรือจำนวนห้องน้ำเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.00	ดี	
ความสะอาดภายในห้องน้ำ	-	ดี	

ข้อเสนอแนะ

ห้องน้ำต้องซ่อมบำรุงโถสุขภัณฑ์ให้ใช้งานได้ปกติอยู่เสมอ และในปัจจุบันยังไม่ได้แยกห้องน้ำสำหรับครูพัฒนาการและเด็กออกจากกันอย่างชัดเจน ซึ่งยังรวมอยู่ในห้องเดียวกัน ถ้ามีความเป็นไปได้ ควรสร้างห้องน้ำเพิ่มสำหรับให้ครูพัฒนาการ อาจสร้างหรือต่อเติมในบริเวณด้านข้างของอาคาร ซึ่งจะส่งผลดีต่อห้องน้ำเด็ก ทำให้ห้องน้ำเด็กมีพื้นที่เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

3) สนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม สรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพทุกอย่างอยู่ในระดับดีมาก เป็นสนามเด็กเล่นที่มีขนาดใหญ่ มีเครื่องเล่นจำนวนมากและรูปแบบหลากหลายรวมถึงยังมีสีสันสวยงามน่าสนใจ และมีต้นไม้มากทำให้ดูร่มรื่น อีกทั้งยังมีส่วนอ่างล้างมืออยู่ในบริเวณสนามด้วย ซึ่งเด็กจะได้ใช้ล้างมือและทำความสะอาดร่างกายหลังทำกิจกรรมในสนามด้วย

ตารางที่ 6.15 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมสนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนเสนอแนะ
ขนาดพื้นที่สนามเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
จำนวนเครื่องเล่นในสนามเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
รูปแบบเครื่องเล่นในสนามมีความหลากหลายดี	4.00	ดีมากที่สุด	
เครื่องเล่นในสนามมีสีสันสดใสสวยงามน่าสนใจ	4.00	ดีมากที่สุด	
บริเวณสนามเด็กเล่นมีความร่มรื่น	3.00	ดี	●

ตารางที่ 6.16 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมสนามเด็กบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดีจากเด็ก

N = 11	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	ส่วนเสนอแนะ
ขนาดพื้นที่ของสนามเด็กเล่น	ใหญ่		เล็ก		
	11	100.00	-	-	
จำนวนของเครื่องเล่นในสนาม	มากและหลากหลาย		น้อย		
	11	100.00	-	-	
สีสันของเครื่องเล่นในสนาม	สวยงาม		ไม่สวย		
	11	100.00	-	-	
ความชอบในภาพรวมของสนาม	ชอบ		ไม่ชอบ		
	11	100.00	-	-	

ข้อเสนอแนะ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของสนามเด็กเล่นในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท มีความเหมาะสมและอยู่ในระดับความพึงพอใจที่ดีแล้ว จึงเสนอแนะให้ปลูกต้นไม้ให้มากขึ้นจะได้ทำให้สนามร่มรื่นขึ้นกว่าเดิม

4) บ่อทราย

บ่อทรายของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทปัจจุบันไม่ได้ใช้งานเนื่องจาก มีตำแหน่งอยู่ไกลจากส่วนกิจกรรมมากและมักมีมูลสัตว์สกปรกอยู่ภายในบ่อทราย ครูพัฒนาการจึงไม่นิยมให้เด็กเข้าใช้

ข้อเสนอแนะ

ถ้าเป็นไปได้ตำแหน่งที่ตั้งบ่อทรายควรอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับส่วนกิจกรรมเด็ก จะทำให้เด็กสามารถใช้งานได้สะดวก บ่อทรายควรมีรั้วกั้นโดยรอบ แบบที่ทำในสถานสงเคราะห์ปากเกร็ด จะเป็นการป้องกันไม่ให้สัตว์เข้ามาขับถ่ายภายในบ่อได้ และควรมีอ่างน้ำหรือก๊อกน้ำอยู่ในบริเวณใกล้กับบ่อทราย เพื่อให้เด็กได้ทำความสะอาดร่างกายหลังเล่นทรายด้วย

5) ศาลาอเนกประสงค์

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพอาคารศาลาอเนกประสงค์ พบว่าสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี อาคารมีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอ แสง อุณหภูมิ การระบายอากาศ การใช้วัสดุอยู่ในระดับที่พึงพอใจ หากแต่ไม่เหมาะสำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเพราะเด็กจะไม่มีสมาธิ เด็กจะสนใจสิ่งรอบนอกมากกว่า

ข้อเสนอแนะ

-

6.2.3 สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตที่ทำการศึกษาประเมินได้แก่

1) อาคารกิจกรรมสาละ
2) อาคารกิจกรรมมลิ
3) อาคารกิจกรรมราชาวดี
4) ศาลาเฉลิมพระเกียรติ
5) ห้องน้ำส่วนบริเวณอาคารกิจกรรม
6) ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก

1) อาคารกิจกรรมสาละ

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพอาคารกิจกรรมสาละ พบว่าลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก กลุ่มตัวอย่างให้ความพึงพอใจกับรูปแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและยอมรับได้ หากแต่อาคารเป็นอาคารเปิดโล่งไม่มีผนังกั้นทำให้สายตาเด็กขณะทำกิจกรรม มักจะมองออกไปนอกอาคารและไม่ค่อยสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้ของครูพัฒนาการอยู่บ่อยครั้ง ทำให้สมาธิในการเรียนรู้ลดลง

ตารางที่ 6.17 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมสาละ จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนเสนอแนะ
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.88	ดีมาก	
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.88	ดีมาก	
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก	
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	3.63	ดี	
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก	
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก	
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	4.00	ดีมากที่สุด	
ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.75	ดีมาก	
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.25	ดี	
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	3.75	ดีมาก	
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	4.00	ดีมากที่สุด	
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	3.00	ดี	●
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	3.75	ดีมาก	
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.88	ดีมาก	
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	3.75	ดีมาก	
แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	3.88	ดีมาก	
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	3.50	ดีมาก	
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.63	ดีมาก	
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.63	ดีมาก	
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.63	ดีมาก	
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	3.13	ดี	
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	3.25	ดี	

ตารางที่ 6.18 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมสาละ จากเด็ก

N = 13	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	ส่วนเสนอแนะ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	ใหญ่		เล็ก		
	10	76.92	3	23.07	
น้ำหนักของเก้าอี้	เบา		หนัก		
	13	100.00	-	-	
จำนวนโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรม	มาก		น้อย		
	12	92.30	1	7.70	
สีสันของโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรม	สวยงาม		ไม่สวย		
	11	84.61	2	15.38	
ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	เล่นร่วมกับเพื่อน		เล่นคนเดียว		
	13	100.00	-	-	
ความสว่างภายในห้อง	สว่าง		ไม่สว่าง		
	13	100.00	-	-	
ความร้อนภายในห้อง	ไม่ร้อน		ร้อน		
	13	100.00	-	-	
ความชอบในภาพรวมของห้อง	ชอบ		ไม่ชอบ		
	11	84.61	2	15.38	

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากอาคารมีลักษณะคล้ายศาลา คือไม่มีผนังกั้นโดยรอบ ทำให้ขณะที่เด็กทำกิจกรรมจะไม่ค่อยมีสมาธิ เด็กจะสนใจสิ่งภายนอกอาคารมากกว่าการทำกิจกรรมในอาคารอยู่บ่อยครั้ง จึงเสนอให้ทำผนังกั้นโดยรอบ เพื่อให้เด็กมีสมาธิในการทำกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่านี้

หรือถ้ามีความเป็นไปได้ อาคารกิจกรรมควรมีขนาดพื้นที่ใหญ่กว่านี้และมีผนังกั้น เด็กจะได้ทำกิจกรรมได้อย่างคล่องตัว เคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ และมีสมาธิ

2) อาคารกิจกรรมมลิ

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพอาคารกิจกรรมมลิ พบว่าลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก กลุ่มตัวอย่างให้ความพึงพอใจกับรูปแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หากแต่ภายในห้องมีโต๊ะที่มีขนาดใหญ่ทำให้การปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือนทำได้ยาก

ตารางที่ 6.19 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมมลิ จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.88	ดีมาก	
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.88	ดีมาก	
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.88	ดีมาก	
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	3.88	ดีมาก	
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก	
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก	
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	2.00	ไม่ดี	●
ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.75	ดีมาก	
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.75	ดีมาก	
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	3.88	ดีมาก	
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	3.88	ดีมาก	
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	3.00	ดี	
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	3.75	ดีมาก	
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.88	ดีมาก	
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	3.88	ดีมาก	
แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	3.88	ดีมาก	
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	3.88	ดีมาก	
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.63	ดีมาก	
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก	
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.50	ดีมาก	
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	3.50	ดีมาก	
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	3.50	ดีมาก	

ตารางที่ 6.20 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมมลิ จากเด็ก

N = 10	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	ส่วนเสนอแนะ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	ใหญ่		เล็ก		●
	5	50.00	5	50.00	
น้ำหนักของเก้าอี้	เบา		หนัก		
	10	100.00	-	-	
จำนวนของเล่นภายในห้อง	มาก		น้อย		
	7	70.00	3	30.00	
สีสันของเล่นภายในห้อง	สวยงาม		ไม่สวย		
	7	70.00	3	30.00	
ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	เล่นร่วมกับเพื่อน		เล่นคนเดียว		
	6	60.00	4	40.00	
ความสว่างภายในห้อง	สว่าง		ไม่สว่าง		
	9	90.00	1	10.00	
ความร้อนภายในห้อง	ไม่ร้อน		ร้อน		
	6	60.00	4	40.00	
ความชอบในภาพรวมของห้อง	ชอบ		ไม่ชอบ		
	10	100.00	-	-	

ข้อเสนอแนะ

ควรลดจำนวนโต๊ะกิจกรรมลงจะได้เป็นการเพิ่มพื้นที่ว่างให้การใช้งานสะดวกมากยิ่งขึ้น หรือถ้ามีความเป็นไปได้ อาคารกิจกรรมควรมีขนาดที่ใหญ่กว่านี้

3) อาคารกิจกรรมราชาวดี

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพอาคารกิจกรรมราชาวดี พบว่าลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก กลุ่มตัวอย่างให้ความพึงพอใจกับรูปแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ตารางที่ 6.21 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมราชาวดีจากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนเสนอแนะ
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.88	ดีมาก	
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.88	ดีมาก	
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก	
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	3.38	ดี	
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	3.88	ดีมาก	
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	3.88	ดีมาก	
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	4.00	ดีมากที่สุด	
ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.75	ดีมาก	
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.75	ดีมาก	
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	3.75	ดีมาก	
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	3.75	ดีมาก	
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	3.00	ดี	●
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.88	ดีมาก	
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	4.00	ดีมากที่สุด	
แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	3.00	ดี	●
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	3.63	ดีมาก	
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.00	ดี	●
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.00	ดี	●
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.50	ดีมาก	
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	3.50	ดีมาก	
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	3.50	ดีมาก	

ตารางที่ 6.22 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารกิจกรรมราชาวดี จากเด็ก

N = 12	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	ส่วนเสนอแนะ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	**ใหญ่**		เล็ก		
	8	66.66	4	33.33	
น้ำหนักของเก้าอี้	**เบา**		หนัก		
	12	100.00	-	-	
จำนวนของเล่นภายในห้อง	**มาก**		น้อย		
	12	100.00	-	-	
สีสันของเล่นภายในห้อง	**สวยงาม**		ไม่สวย		
	12	100.00	-	-	
มุมที่เด็กมักเลือกเข้าเป็นอันดับแรก	**มุมบทบาทสมมุติ**		มุมอื่นๆ		
	10	83.33	2	16.66	
ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	**เล่นร่วมกับเพื่อน**		เล่นคนเดียว		
	9	75.00	3	25.00	
ความสว่างภายในห้อง	สว่าง		**ไม่สว่าง**		
	5	41.66	7	58.33	
ความร้อนภายในห้อง	**ไม่ร้อน**		ร้อน		
	7	58.33	5	41.66	
ความชอบในภาพรวมของห้อง	**ชอบ**		ไม่ชอบ		
	12	100.00	-	-	

ข้อเสนอแนะ

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพอาคารกิจกรรมราชาวดีอยู่ในระดับดีมาก หากแต่ถ้ามีความเป็นไปได้ อาคารควรมีขนาดใหญ่กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จะทำให้เด็กได้มีพื้นที่ในการเคลื่อนไหว นั่ง นอน กลิ้ง ได้อย่างอิสระเพิ่มมากขึ้น และเนื่องจากผนังของอาคารราชาวดีที่เป็นกระจกสีชาทำให้แสงสว่างจากภายนอกเข้ามาในอาคารได้น้อยกว่าในอีกสองอาคารกิจกรรม ดังนั้นควรเพิ่มจำนวนหลอดไฟฟ้าภายในอาคารเพื่อเพิ่มแสงสว่างขณะเด็กทำกิจกรรม และควรติดตั้งพัดลมภายในอาคารเพิ่ม เพื่อการระบายอากาศและระบายความร้อนได้ดีขึ้น และในมุมบทบาทสมมุติควรจะเพิ่มจำนวนของเล่นให้หลากหลายมากขึ้นด้วย

4) ศาลาเฉลิมพระเกียรติ

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ พบว่าลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก กลุ่มตัวอย่างให้ความพึงพอใจกับรูปแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ตารางที่ 6.23 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.88	ดีมาก	
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.88	ดีมาก	
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	4.00	ดีมากที่สุด	
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด	
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	4.00	ดีมากที่สุด	
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	3.88	ดีมาก	
วัสดุปูพื้นเหมาะสมและปลอดภัย	3.88	ดีมาก	
การใช้สีภายในอาคารมีความสดใส	3.50	ดีมาก	
แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	3.88	ดีมาก	
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	3.88	ดีมาก	
อุณหภูมิภายในอาคารเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.88	ดีมาก	
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.63	ดีมาก	
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.88	ดีมาก	
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	3.75	ดีมาก	
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	3.50	ดีมาก	

ข้อเสนอแนะ

อาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติเป็นอาคารขนาดใหญ่มีผลให้ความพึงพอใจในการใช้งานโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี หากแต่อาคารนี้จะเหมาะสมกับการทำกิจกรรมในบางอย่างเท่านั้น จะไม่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องใช้สมาธิ เนื่องจากอาคารมีลักษณะโล่งทำให้เด็กสนใจสิ่งภายนอก ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนควรจะไปทำในอาคารอื่นที่มีผนังปิดโดยรอบมากกว่า

ระดับความสูงพื้นอาคารที่ต่างกันมากในส่วนของพื้นอาคารกับพื้นทางเดินรอบอาคารมักทำให้เด็กสะดุดหกล้มอยู่บ่อยครั้ง อาจเป็นเพราะสีของพื้นทั้งสองระดับมีความใกล้เคียงกันมากทำให้สายตาเด็กแยกสีได้ไม่ชัดเจน ดังนั้นจึงควรใช้สีพื้นในส่วนที่มีระดับต่างกันให้มีความแตกต่างเพื่อเป็นการลดอันตรายลงได้

5) ห้องน้ำส่วนบริเวณอาคารกิจกรรม

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องน้ำส่วนบริเวณอาคารกิจกรรม พบว่าขนาดพื้นที่และจำนวนห้องน้ำเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดี ขนาดและความสูงของโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือก็เหมาะสมต่อขนาดร่างกายของเด็ก และห้องน้ำมีความสะอาดดี

ตารางที่ 6.24 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องน้ำส่วนบริเวณอาคารกิจกรรม จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ขนาดพื้นที่หรือจำนวนห้องน้ำเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.63	ดีมาก	
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.63	ดีมาก	
ความสะอาดภายในห้องน้ำ	-	ดีมาก	

ข้อเสนอแนะ

ห้องน้ำส่วนบริเวณอาคารกิจกรรมในปัจจุบันยังไม่ได้แยกให้เป็นห้องน้ำเด็ก และห้องน้ำของผู้ใหญ่อย่างชัดเจน ถ้ามีความเป็นไปได้ควรแยกออกให้เป็นสองส่วน จะได้แบ่งการจัดส่วนพื้นที่ภายในได้ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่เดิม

การวางตำแหน่งอ่างล้างมือควรอยู่ในตำแหน่งด้านหน้าของส่วนบริเวณห้องน้ำและเข้าถึงได้ง่าย จะเป็นการช่วยฝึกนิสัยให้เด็กล้างมือทุกครั้งหลังเข้าห้องน้ำ

6) ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องเล่นลูกบอลพลาสติก พบว่า ขนาดพื้นที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก เด็กจะชอบเล่นในห้องลูกบอลนี้มาก

ตารางที่ 6.25 แสดงผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมห้องเล่นลูกบอลพลาสติก จากครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ส่วนที่ต้องปรับปรุง
ขนาดพื้นที่เพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.50	ดีมาก	
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มได้ดี	3.63	ดีมาก	

ข้อเสนอแนะ

ส่วนผนังของห้องลูกบอลพลาสติกนี้จะเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนในส่วนล่าง และด้านบนจะเป็นโครงเหล็กติดลูกกรง จึงควรใช้ฟองน้ำหรือนวมห่อหุ้มในส่วนที่เป็นคอนกรีตและเหล็กนี้เพื่อให้เกิดความอ่อนนุ่ม จะทำให้เด็กเล่นได้อย่างปลอดภัย

6.2.4 สรุปผลรูปแบบการวางผังพื้นที่อาคารภายในสถานสงเคราะห์

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในส่วนของรูปแบบการวางผังพื้นที่อาคารในสถานสงเคราะห์ พบว่าการจัดแบ่งส่วนพื้นที่สถานสงเคราะห์ให้แยกออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนอำนวยการหรือส่วนที่ทำการ ให้มีตำแหน่งอยู่ด้านหน้าหรืออยู่ส่วนนอกสถานสงเคราะห์ และส่วนเด็ก ซึ่งประกอบด้วยส่วนพักอาศัยและส่วนกิจกรรมให้แยกอยู่ในตำแหน่งด้านในหรือส่วนในของสถานสงเคราะห์ จะมีความเหมาะสมต่อระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างและเหมาะสมต่อการทำกิจกรรมของเด็ก

โดยสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาทั้งสามแห่งก็ได้จัดรูปแบบการวางผังพื้นที่ในลักษณะที่แยกออกเป็นสองส่วนดังที่ได้กล่าวมา สังเกตได้จากสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตที่แยกออกจากกันอย่างชัดเจนมาก โดยแยกเป็นฝั่งซ้ายและขวามีคูน้ำกั้นระหว่างกลาง

แม้ว่าสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท และสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดซึ่งมีเงื่อนไขของพื้นที่ที่จำกัดไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างชัดเจนได้ ก็ได้แบ่งส่วนพื้นที่ออกเป็นส่วนที่ทำการอยู่ด้านหน้าและส่วนพักอาศัยเด็กอยู่ด้านหลังเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้เพื่อสร้างความเป็นส่วนตัวให้กับพื้นที่เด็กมากยิ่งขึ้น มีความปลอดภัยจากผู้ไม่ประสงค์ดี และในส่วนสภาพแวดล้อมที่แยกออกไปเช่นนี้ ทำให้ส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กพบกับสิ่งรบกวนต่างๆ เช่น เสียง ควันไอเสีย ได้น้อยลง

6.3 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมต่อความพึงพอใจและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพและข้อเสนอแนะทางการออกแบบในส่วนต่างๆ ของทั้งสามสถานสงเคราะห์กรณีศึกษา ได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต สามารถนำมาสร้างเป็นเกณฑ์หรือเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมต่อความพึงพอใจและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ดังจะนำเสนอในส่วนต่อไปนี้

6.3.1 แนวทางการออกแบบรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็ก

รูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็กในสถานสงเคราะห์ควรจะเป็นแบบที่คล้ายโรงเรียนอนุบาล เพื่อให้เด็กได้ฝึกฝนและเรียนรู้ถึงการใช้ชีวิตในรูปแบบที่เด็กในครอบครัวปกติได้ทำกัน เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะส่งเด็กกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคมในภายภาคหน้า

ดังนั้นการออกแบบสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์ จึงควรแยกส่วนพื้นที่กิจกรรมให้ออกจากส่วนพักอาศัยของเด็กอย่างชัดเจน ทำได้โดยการแยกอาคารหรือแยกเป็นเขตบ้านพักอาศัยกับเขตโรงเรียน โดยที่ในเขตโรงเรียนนั้นจะต้องมีส่วนพื้นที่ว่างหน้าเสาธง เพื่อให้เด็กได้ใช้ทำกิจกรรมหน้าเสาธงตามแบบของโรงเรียนอนุบาลทั่วไป พื้นที่ว่างหน้าเสาธงนี้จะต้องมีขนาดพื้นที่กว้างขวางเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กขณะที่เด็กขยายแถวทำกายบริหารได้อย่างคล่องตัว ในบริเวณใกล้เคียงกันอาจมีสนามเด็กเล่นอยู่ร่วมด้วยก็ได้ เพื่อเป็นส่วนวิ่งเล่นหรือพักผ่อนเด็กก่อนรวมตัวกันทำกิจกรรมหน้าเสาธง

ภาพตัวอย่างพื้นที่ว่างหน้าเสาธง ที่ใช้ทำกิจกรรมในตอนเช้า
ต้องมีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอต่อการทำกิจกรรมของเด็กได้ดี

ภาพที่ 6.1 แสดงแนวทางการออกแบบส่วนพื้นที่ว่างหน้าเสาธงเพื่อใช้ทำกิจกรรมในตอนเช้า

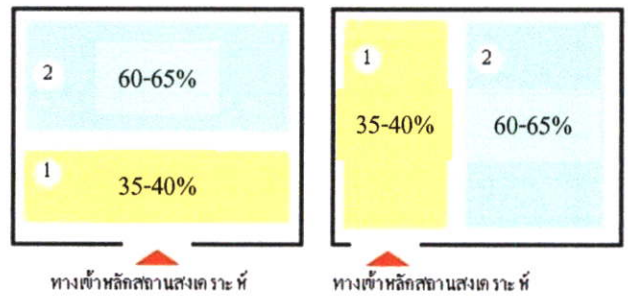
6.3.2 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรมในสถานสงเคราะห์

6.3.2.1 แนวทางการจัดรูปแบบและวางตำแหน่งผังพื้นที่อาคารภายในสถานสงเคราะห์

สถานสงเคราะห์ควรแบ่งส่วนพื้นที่ภายในออกเป็นสองส่วน คือส่วนอำนวยการหรือส่วนที่ทำการ ให้มีตำแหน่งอยู่ด้านหน้าหรืออยู่ส่วนนอกสถานสงเคราะห์ ใช้สำหรับติดต่องานราชการต่างๆ และส่วนเด็กซึ่งประกอบด้วยส่วนพักอาศัยและส่วนกิจกรรมให้แยกอยู่ในตำแหน่งด้านในหรือส่วนในของสถานสงเคราะห์ เพื่อสร้างความเป็นส่วนตัวให้กับพื้นที่เด็กมากยิ่งขึ้น มีความปลอดภัยจากผู้ไม่ประสงค์ดี และในส่วนสภาพแวดล้อมที่แยกออกไปเช่นนี้ ทำให้ส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กพบกับสิ่งรบกวนต่างๆ เช่น เสียง ควันไอเสีย ได้น้อยลง

จากการศึกษาสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ถึงสัดส่วนพื้นที่ส่วนหน้าที่เป็นส่วนราชการ ต่อส่วนพื้นที่ด้านในที่เป็นส่วนเด็ก สามารถสรุปสัดส่วนพื้นที่โดยประมาณได้คือ ส่วนงานราชการต่างๆ ได้แก่ ส่วนพื้นที่อาคารอำนวยการ อาคารสำนักงานต่างๆ แผนก กอง ฝ่ายต่างๆ และส่วนบ้านพักเจ้าหน้าที่จะมีพื้นที่อยู่ที่ประมาณ ร้อยละ 35-40 ของพื้นที่ทั้งหมด และส่วนเด็กได้แก่ บ้านพักอาศัยเด็ก ส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็ก อาคารกิจกรรม สนามเด็กเล่น โรงอาหาร ฯลฯ จะมีพื้นที่อยู่ที่ประมาณ ร้อยละ 60-65 ของพื้นที่ทั้งหมด ดังแสดงในภาพต่อไปนี้

	ส่วนงานราชการ	เด็ก
ปากเกร็ด	35%	65%
พญาไท	50%	50%
รังสิต	40%	60%
เฉลี่ย	41.66%	58.33%

ภาพที่ 6.2 แสดงตัวอย่างแนวทางการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในสถานสงเคราะห์

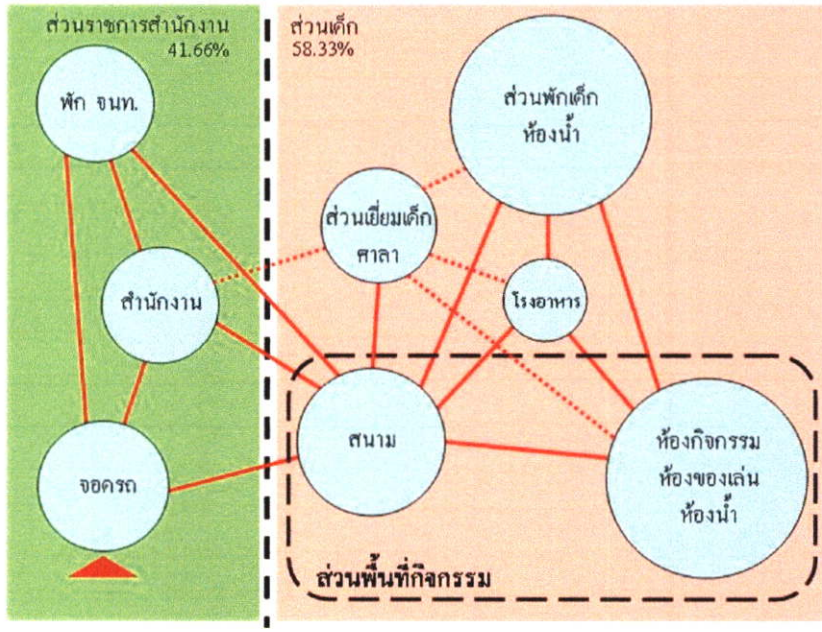
6.3.2.2 แนวทางการออกแบบผังบริเวณในสถานสงเคราะห์

จากทางเข้าหลักของสถานสงเคราะห์ลำดับแรกควรจะเป็นพื้นที่ลานจอดรถซึ่งสามารถเชื่อมต่อไปยังอาคารอำนวยการ หรือ ฝ่ายต่างๆ ได้โดยตรง พื้นที่ลานจอดรถและอาคารอำนวยการนี้ต้องเชื่อมต่อไปยังส่วนเยี่ยมเด็กหรือส่วนสนามเด็กเล่นได้ เพื่อเป็นการสะดวกในกรณีที่มีแขกมาติดต่อขอเข้าเยี่ยมเด็ก ส่วนสนามเด็กเล่นนี้เองจะเป็นเสมือนส่วนหน้าของส่วนเด็กที่จะกระจายเข้าสู่พื้นที่ต่างๆ ของส่วนเด็กได้ต่อไป ภายในส่วนเด็กจะประกอบด้วยส่วน กิน นอน และ เล่น ซึ่งได้แก่ ส่วนโรงอาหารและครัวที่ควรจะเชื่อมต่อติดกัน ส่วนพักอาศัยเด็กควรแบ่งอาคารพักอาศัยเด็กตามกลุ่มอายุ เพื่อสะดวกต่อการดูแลและจัดระบบเด็ก ส่วนกิจกรรมเด็กควรแยกออกจากส่วนพักอาศัยอย่างชัดเจน เพื่อสร้างจินตนาการและปรับพฤติกรรมเด็กให้เหมือนกับว่าเด็กได้ออกจากบ้านแล้วได้เดินทางไปยังอาคารโรงเรียน โดยในระหว่างทางจากอาคารพักอาศัยไปถึงอาคารเรียนนี้

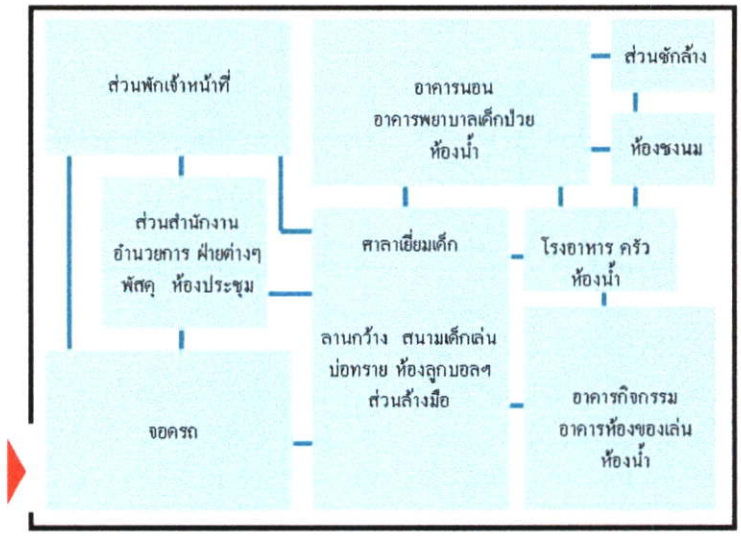
อาจออกแบบภูมิทัศน์หรือสร้างเรื่องราวที่น่าสนใจให้เด็กระหว่างทางเดินได้ เช่น สร้างป้อมตำรวจจำลอง สร้างป้ายจราจร หรือสร้างเรื่องราวต่างๆที่ให้เด็กได้จินตนาการว่าพวกเขาได้กำลังเดินทางออกจากบ้านไปยังโรงเรียนจริงๆ

บริเวณส่วนพื้นที่กิจกรรมควรประกอบด้วยอาคารกิจกรรม ภายในอาคารกิจกรรมต้องแยกห้องหรือแบ่งส่วนพื้นที่เป็นสองส่วนย่อย ได้แก่ ส่วนห้องกิจกรรมสำหรับใช้ทำกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการเรียนที่ครูพัฒนาการได้จัดไว้ และส่วนห้องของเล่นหรือห้องสมุดของเล่นเพื่อใช้ทำกิจกรรมเสรี ให้เด็กได้เล่นอิสระในมุมต่างๆ และบริเวณส่วนพื้นที่กิจกรรมนี้เองจะต้องมีห้องน้ำเด็ก อาจรวมอยู่ติดกันกับห้องกิจกรรม หรือเป็นอาคารแยกออกจากห้องกิจกรรมก็ได้ แต่ต้องมีความใกล้เคียงกันกับส่วนพื้นที่กิจกรรม เพื่อให้เด็กสามารถเข้าใช้ห้องน้ำได้สะดวกและทันเวลา

ใกล้กับอาคารกิจกรรมจะต้องมีสนามเด็กเล่นที่มีขนาดเพียงพอต่อการเล่นของเด็ก และมีพื้นที่ว่างเพียงพอที่จะให้เด็กทำกิจกรรมกลางแจ้งได้อย่างสะดวก โดยในบริเวณสนามเด็กเล่นนี้จะต้องมีอ่างล้างมือหรือก๊อกน้ำขนาดเตี้ยที่แยกออกเป็นพื้นที่ชัดเจน เพื่อให้เด็กใช้ทำความสะอาดร่างกายหลังทำกิจกรรมกลางแจ้ง ใกล้กับสนามเด็กเล่นอาจมีบ่อทราย หรือส่วนกิจกรรมเสริมทักษะอื่นๆ เช่น ห้องลูกบอลพลาสติก สระว่ายน้ำ ห้องขี่จักรยาน เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

ภาพที่ 6.3 แสดงแนวทางการออกแบบผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์

ภาพที่ 6.4 แสดงแนวทางการจัดวางผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์

6.3.2.3 แนวทางการออกแบบห้องกิจกรรม

การวางทิศทางอาคารกิจกรรมควรวางตามแนวตะวัน คือควรหันผนังอาคารที่มีด้านแคบไปทางทิศตะวันออกและตะวันตก เพื่อให้ความร้อนจากดวงอาทิตย์ผ่านเข้าสู่อาคารได้น้อย และหันผนังอาคารที่มีด้านยาวไปยังทิศเหนือและทิศใต้ เพื่อให้อาคารรับลมประจำปีผ่านเข้าภายในอาคารได้ดี ทั้งนี้อาคารต้องมีจำนวนช่องเปิดทางทิศเหนือและทิศใต้ที่มาก เพื่อจะรับแสงธรรมชาติและให้ลมผ่านเข้าได้ดี

ทางเข้าห้องกิจกรรมต้องมองเห็นได้ง่าย และควรมีพื้นที่ว่างในส่วนด้านหน้าเพื่อให้เด็กเดินเข้าออกได้ง่าย และเป็นพื้นที่สำหรับให้เด็กใส่รองเท้าเพื่อที่จะย้ายไปยังอาคารอื่นๆ ได้สะดวก

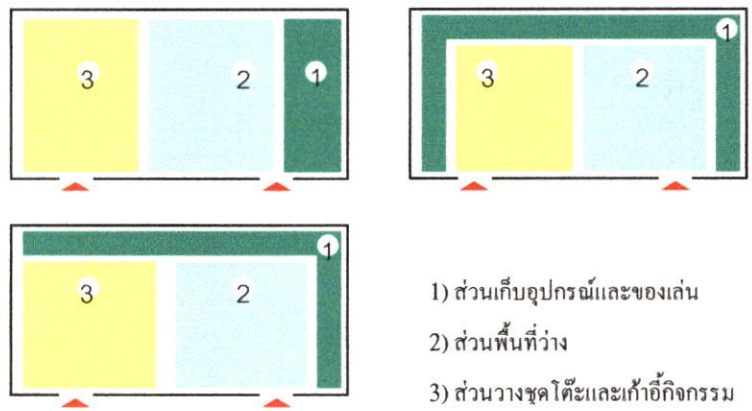
รูปร่างผังพื้นห้องกิจกรรมควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทั้งนี้โครงสร้างอาคารส่วนใหญ่ก็มีผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่เป็นเช่นนี้เพราะห้องรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าสามารถจัดแบ่งส่วนพื้นที่ (Zone) และจัดวางเครื่องเรือน (Plan) และของเล่นได้ง่าย โดยจัดวางเข้าตามมุมหรือตามผนังด้านต่างๆ ของอาคาร

ขนาดพื้นที่ภายในห้องกิจกรรมต้องเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก ต้องกว้างขวางพอที่เด็กจะเล่นได้อย่างสบายและปลอดภัย ยิ่งมีขนาดพื้นที่มากเท่าใดก็จะทำให้เด็กเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระมากขึ้น เด็ก 1 คน ควรมีขนาดพื้นที่ในการทำกิจกรรมอยู่ที่ประมาณ 3.72-5.57 ตารางเมตร (Leeper Skipper and Witherspoon) โดยในส่วนเสนอแนะแนวทางการออกแบบนี้ ผู้วิจัยจะเสนอแนวทางการสร้างแบบจำลองห้องกิจกรรมให้ตอบสนองผู้ใช้พื้นที่ ที่เป็นเด็ก 20 คน ครูพัฒนาการ 1 คน และพี่เลี้ยง 2 คน โดยใช้ค่ากลางระหว่าง 3.72-5.57 ตารางเมตร ซึ่งจะได้ 4.645 ตารางเมตร

ต่อ 1 คน มาคูณกับจำนวนผู้ใช้ห้องกิจกรรม คือ 23 คน จะได้เป็นพื้นที่แบบจำลองห้องกิจกรรมซึ่งเท่ากับ 106.83 ตารางเมตร โดยจะใช้ห้องรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีขนาดเท่ากับ 7.00 x 15.00 เมตร

ระดับความสูงฝ้าเพดานห้องกิจกรรมต้องเป็นความสูงปกติของอาคารทั่วไปที่ผู้ใหญ่ใช้ได้ หรืออยู่ที่ประมาณ 2.70 เมตร ขึ้นไป โดยในแบบจำลองห้องกิจกรรมจะใช้ที่ระดับ 3.00 เมตร ซึ่งจะทำให้เด็กไม่เกิดภาพลวงตาว่าผู้ใหญ่ตัวใหญ่เหมือนยักษ์ สีของฝ้าเพดานต้องเป็นสีอ่อนหรือสีขาว เพื่อเพิ่มความรู้สึกโปร่งไม่กดทึบ

การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ของห้องกิจกรรมควรแบ่งให้เป็นส่วนพื้นที่อย่างน้อย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนเก็บอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเก็บของเล่นหรืออุปกรณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่ครูพัฒนาการจะจัดให้เด็กได้ทำในชั่วโมงเรียน ส่วนชุดโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรมใช้สำหรับให้เด็กได้นั่งทำกิจกรรมบนโต๊ะซึ่งควรจัดให้นั่งได้แบบเป็นกลุ่ม และส่วนพื้นที่ว่างสำหรับให้เด็กได้นั่งทำกิจกรรมหรือนั่งเล่นบนพื้นราบ

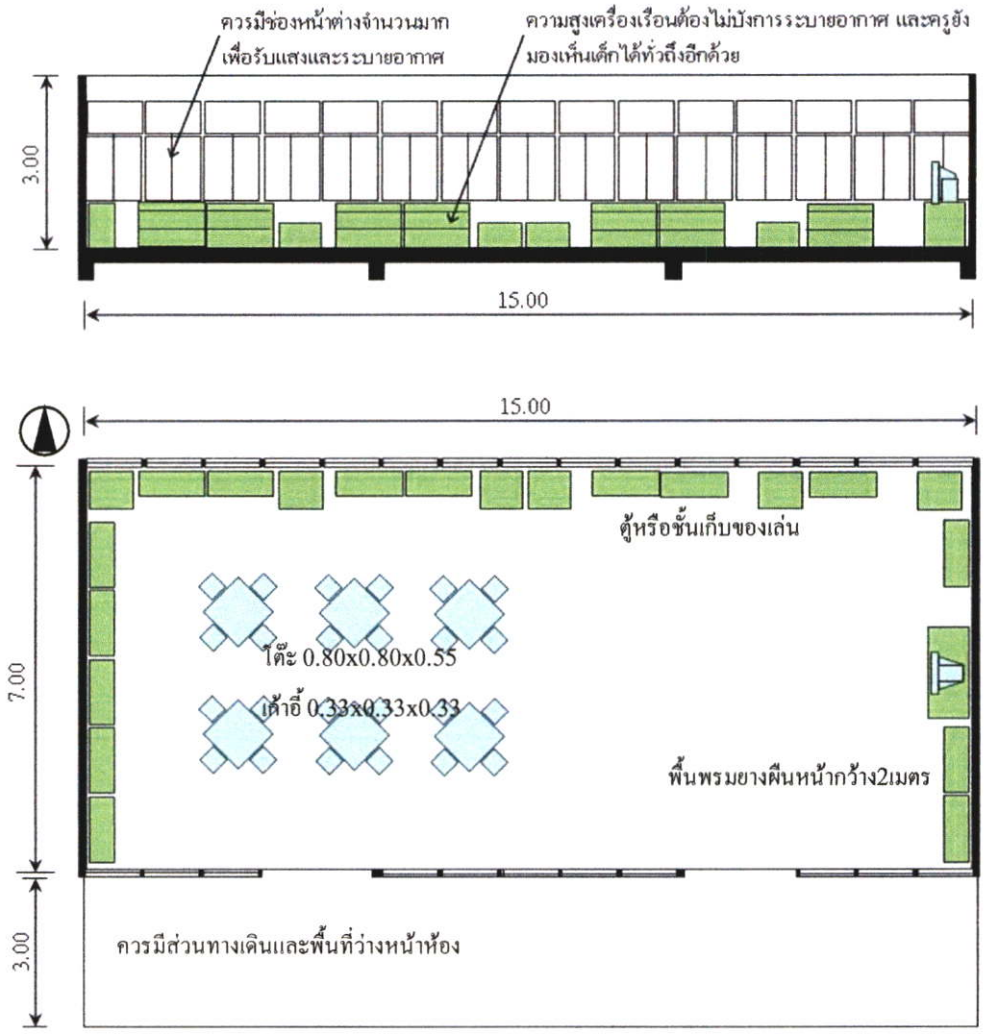
ภาพที่ 6.5 แสดงแนวทางการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในห้องกิจกรรม

การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ของห้องกิจกรรม เช่นตู้เก็บของ ชั้นเก็บของเล่น ควรจัดวางไว้ชิดตามริมผนัง เพื่อให้เด็กสามารถมองเห็นได้อย่างทั่วถึง และเข้าหยิบหรือเก็บของเข้าที่เดิมได้สะดวก ส่วนการจัดวางตำแหน่งโต๊ะกิจกรรมควรหลีกเลี่ยงการจัดวางแบบเป็นแถวยาวเช่นในโรงเรียนทั่วไป แต่ควรจัดวางให้เด็กนั่งได้เป็นกลุ่มเพื่อส่งเสริมการทำงานหรือการเล่นเป็นกลุ่มให้เด็ก กลุ่มละประมาณ 4-6 คน จัดวางอยู่ในส่วนใดส่วนหนึ่งของห้อง โดยไม่วางขวางทางเดินหลักภายในห้อง และพื้นที่ว่างระหว่างแต่ละโต๊ะต้องเพียงพอที่จะทำให้เด็กนั่งและลุกยืนหรือเดินได้อย่างสะดวกไม่รบกวนเพื่อนรอบข้าง

เครื่องเรือนในห้องกิจกรรมต้องมีน้ำหนักเบาสามารถเคลื่อนย้ายได้ง่าย เพื่อการปรับเปลี่ยนการใช้สอยได้ในหลายรูปแบบ เช่นเปลี่ยนจากการนั่งบนโต๊ะ ลงมานั่งเป็นกลุ่มที่พื้น

ด้านล่าง หรือสามารถเคลื่อนย้ายชุดโต๊ะไปรวมกันฝั่งใดฝั่งหนึ่งของห้องเพื่อให้เกิดพื้นที่ว่างเพิ่มขึ้นในการทำกิจกรรมกลุ่ม เช่นเต้นรำประกอบเพลงได้อย่างสะดวก

ขนาดของเครื่องเรือน เช่น โต๊ะกิจกรรม เก้าอี้กิจกรรม ตู้เก็บของเล่น ชั้นเก็บของเล่น ต้องเป็นขนาดเล็กที่เหมาะสมกับร่างกายเด็ก จะทำให้เด็กใช้งานได้อย่างสะดวกและปลอดภัย วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือนเด็กต้องแข็งแรง ทนต่อการเปียกน้ำ ทำความสะอาดง่าย และปลอดภัย เช่นทำจากไม้ หรือพลาสติก

ภาพที่ 6.6 แสดงแนวทางการจัดวางเครื่องเรือนภายในอาคารกิจกรรม

ขนาดเครื่องเรือนต้องเหมาะสมกับร่างกายของเด็ก ทำความสะอาดง่ายและปลอดภัยต่อเด็ก

ภาพที่ 6.7 แสดงตัวอย่างแนวทางการเลือกใช้เครื่องเรือนสำหรับเด็ก

วัสดุปูพื้นห้องกิจกรรมควรเป็นวัสดุที่มีความยืดหยุ่นของเส้นใย ทนต่อการเปียกน้ำ ไม่ลื่นง่าย ทนต่อแรงขีดข่วน โดยวัสดุที่เหมาะสมได้แก่ พรมยางแบบผืนหน้ากว้าง 2 เมตร เพราะจะมีรอยต่อระหว่างผืนน้อยมาก และปลอดภัยต่อเด็ก

สีของบรรยากาศภายในห้องและสีของเครื่องเรือนต้องมีความโปร่งและสดใส เพื่อดึงดูดความสนใจเด็ก และไม่ทำให้เด็กหวาดกลัว

แสงสว่างภายในห้องกิจกรรมต้องเพียงพอต่อการทำกิจกรรมของเด็ก ไม่มืดทึบจนเกินไป แสงธรรมชาติจะเป็นแสงที่ดี หากห้องกิจกรรมใดอยู่ในตำแหน่งที่รับแสงธรรมชาติได้น้อยหรือมีช่องเปิดน้อย ควรเพิ่มช่องเปิดให้มากหรือติดตั้งหลอดไฟฟ้าให้มีจำนวนและมีความส่องสว่างเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก เช่นหลอดฟลูออเรสเซนต์ 36w Day Light จะเป็นหลอดที่ให้ความสว่างมาก อายุการใช้งานยาวนานและประหยัดไฟ

อุณหภูมิภายในห้องกิจกรรมต้องเย็นสบายและไม่ร้อนจนทำให้เด็กเกิดความเครียดขณะทำกิจกรรม หากตำแหน่งอาคารอยู่ในทิศทางที่รับความร้อนจากแสงอาทิตย์ได้มาก ควรปลูกต้นไม้ด้านนอกอาคารเพื่อกรองแสงและความร้อนให้เข้าในอาคารให้น้อยลง ควรติดตั้งฉนวนกันความร้อนใต้โครงสร้างหลังคา และภายในห้องกิจกรรมควรมีช่องเปิดแบบที่เป็นบานเปิดให้มาก โดยหันทิศทางบานเปิดให้อยู่ในทิศทางที่สามารถรับลมเข้าภายในอาคารได้เพื่อการระบายอากาศที่ดี ควรติดตั้งพัดลมระบายอากาศให้เพียงพอต่อการใช้งาน อาจมีทั้งพัดลมเพดานและพัดลมติดผนังควบคู่กันไป หรือถ้าสถานสงเคราะห์มีงบประมาณมากพอก็ควรติดตั้งเครื่องปรับอากาศไว้เพื่อใช้เปิดในวันที่มีอากาศร้อนมากเป็นพิเศษได้

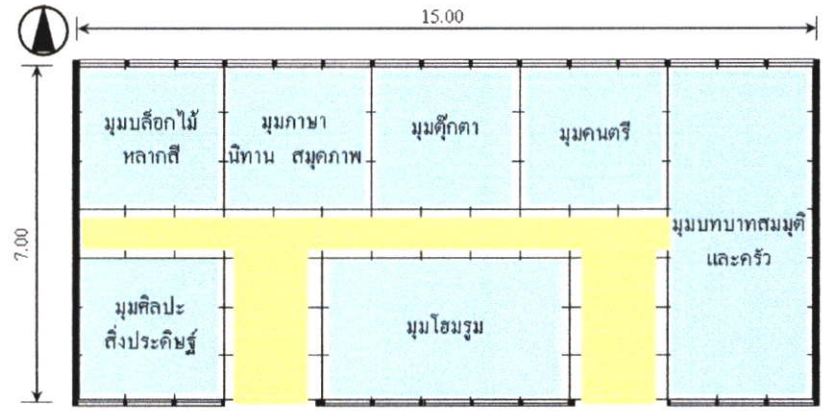
และถ้าห้องกิจกรรมสามารถระบายถ่ายเทอากาศได้ดี ก็จะช่วยลดมลภาวะเรื่องกลิ่นเหม็นให้ลดลงได้ด้วย เพราะกลิ่นเหม็นสามารถระบายออกภายนอกห้องกิจกรรมได้รวดเร็ว

6.3.2.4 แนวทางการออกแบบห้องของเล่นหรือห้องสมุดของเล่น

แนวทางการออกแบบห้องของเล่นหรือห้องสมุดของเล่นนี้ โดยรวมจะใช้หลักการทางการออกแบบเช่นเดียวกันกับการออกแบบห้องกิจกรรมแทบทั้งหมด จะมีส่วนต่างที่จะนำเสนอเพิ่มเติมให้เห็นในส่วนต่อไปนี้คือ

การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ของห้องของเล่น ควรจัดแบ่งการวางของเล่นให้แยกประเภทที่คล้ายกันออกเป็นมุมต่างๆ อย่างชัดเจน เช่น มุมบล็อกไม้ มุมบทบาทสมมุติ มุมภาษา มุมศิลปะ มุมคณิตศาสตร์ มุมครัว มุมนิทาน ฯลฯ เป็นต้น ทั้งนี้ภายในห้องของเล่นต้องมีส่วนมุมโฮมรูม เพื่อใช้แนะแนวการเล่นของเด็กก่อนทำการเล่น และควรมีมุมหรือพื้นที่ว่างที่เป็นส่วนกลางที่ให้เด็กสามารถเข้าใช้ได้อิสระด้วย ทางสัญจรภายในห้องของเล่นต้องสามารถเดินผ่านไปยังมุมต่างๆ ได้สะดวกไม่มีสิ่งกีดขวาง และง่ายต่อการเข้าถึง

แนวทางการจัดส่วนพื้นที่ภายในห้องของเล่น จากการวิจัยพบว่าเด็กทั้งสามสถานสงเคราะห์จะมีความชอบเล่นในมุมบทบาทสมมุติมากที่สุด ดังนั้นขนาดของส่วนพื้นที่มุมบทบาทสมมุติและจำนวนของเล่นในมุมนี้ควรจะมีเพิ่มมากขึ้นกว่าในมุมอื่นๆ เพื่อให้เด็กได้เข้าใช้อย่างทั่วถึง

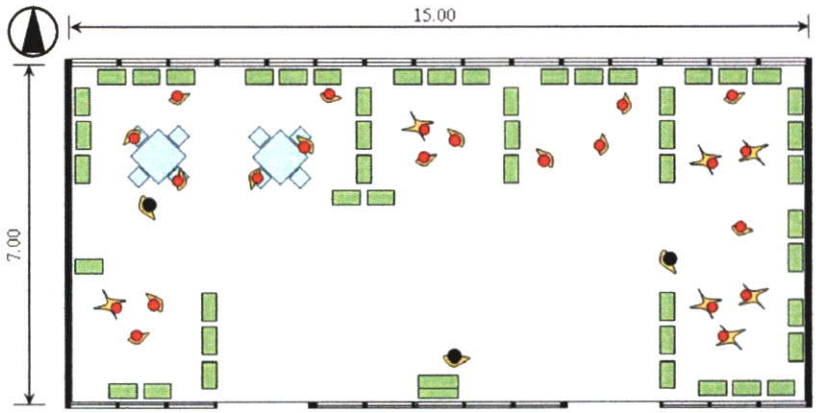

ภาพที่ 6.8 แสดงแนวทางการจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายในห้องของเล่น

การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ห้องของเล่น เช่นตู้เก็บของ ชั้นเก็บของเล่น ควรจัดวางในรูปแบบที่ใช้แบ่งให้แต่ละส่วนพื้นที่ให้เกิดเป็นมุมต่างๆ เสมือนกับใช้เครื่องเรือนวางกั้นส่วนต่างๆ แทนผนัง โดยความสูงของเครื่องเรือนที่ใช้แบ่งให้เกิดเป็นมุมต่างๆ นี้จะต้องไม่สูงเกินไป ไม่บดบังสายตาครูพัฒนาการ เพื่อจะมองเห็นเด็กได้อย่างทั่วถึง

ภายในส่วนพื้นที่แต่ละมุมต้องมีพื้นที่ว่างสำหรับให้เด็กได้เลือกนั่งเล่น นอนเล่น กลิ้งเล่นได้อย่างอิสระด้วย

รูปแบบและจำนวนของเล่นในห้องสมุดของเล่นต้องหลากหลายและเพียงพอต่อการเล่นของเด็ก เพื่อให้เด็กได้เลือกเล่นอย่างอิสระและไม่ทะเลาะจากการแย่งของเล่นกัน

ภาพที่ 6.9 แสดงแนวทางการจัดวางเครื่องเรือนภายในห้องของเล่น

ภาพที่ 6.10 แสดงตัวอย่างแนวทางการเลือกรูปแบบเครื่องเล่นให้มีความหลากหลาย

6.3.2.5 แนวทางการออกแบบห้องน้ำเด็ก

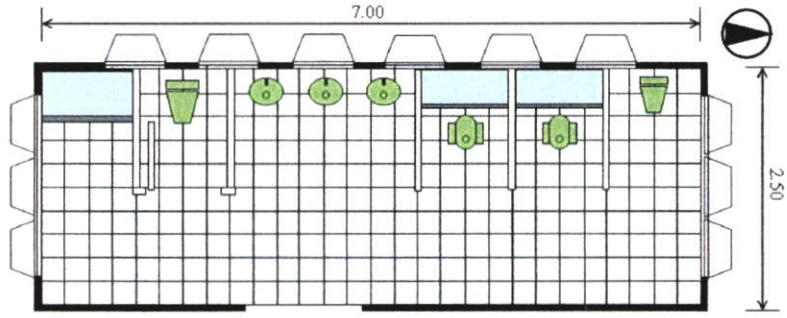
ห้องน้ำเด็กควรมีตำแหน่งที่ตั้งอยู่ใกล้กับบริเวณส่วนพื้นที่กิจกรรม ที่ทำให้เด็กสามารถเข้าใช้เองได้โดยไม่ต้องรบกวนครูพัฒนาการหรือพี่เลี้ยง และจะทำให้เด็กเข้าถึงห้องน้ำอย่างรวดเร็ว ไม่ขับถ่ายกลางทาง ห้องน้ำเด็กอาจเป็นอาคารเดี่ยวแยกออกจากอาคารกิจกรรม หรือเป็นส่วนพื้นที่ติดต่อกันกับห้องกิจกรรมก็ได้ ห้องน้ำเด็กอายุ 3-6 ปี ยังไม่จำเป็นต้องแยกเป็นชายและหญิงอย่างชัดเจน สามารถใช้ห้องน้ำร่วมกันได้ แต่ในส่วนของห้องสุขาควรแบ่งหรือกั้นให้เป็นสัดส่วนที่แน่นอน อาจกั้นเป็นห้องหรือสร้างกำแพงขนาดเตี้ยก็เป็นได้

จำนวนห้องน้ำต้องเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก ไม่ทำให้เด็กต้องรอนาน อาจเป็นอัตราส่วนห้องน้ำต่อจำนวนเด็กเท่ากับ 1:8 หรือ 1:10 ก็ได้ ส่วนด้านหน้าของห้องน้ำควรเป็นตำแหน่ง

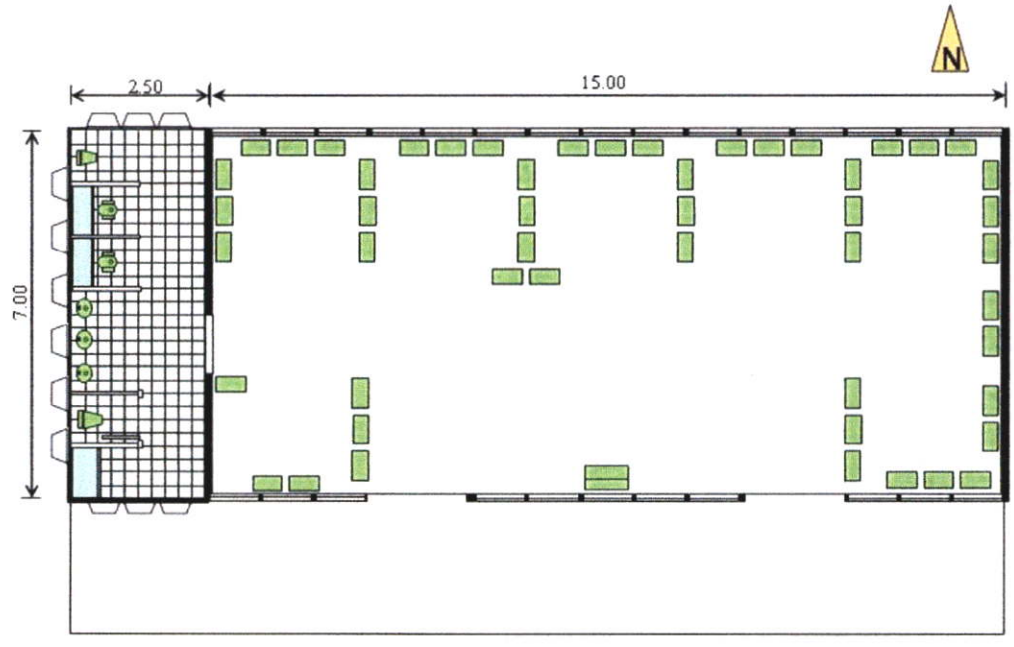
ของอ่างล้างมือ โดยอ่างล้างมือจะเป็นอ่างเดี่ยวหรือเป็นอ่างยาวที่ให้เด็กใช้ได้ทีละหลายคนก็ได้ แต่ขนาดความสูงของอ่างล้างมือต้องไม่สูงเกินร่างกายของเด็ก คือควรสูงประมาณ 0.50-0.60 เมตร

จากการวิจัยพบว่าทั้งเด็กชายและหญิงมักจะชอบใช้โถสุขภัณฑ์แบบนั่งยองมากกว่าแบบนั่งราบ ดังนั้นการออกแบบจึงควรมีโถสุขภัณฑ์แบบนั่งยองมากกว่าแบบนั่งราบ และขนาดของโถสุขภัณฑ์ก็ต้องมีขนาดเล็ก เหมาะกับร่างกายของเด็กด้วย

ห้องน้ำเด็กควรมีแสงแดดส่องถึง ต้องมีแสงสว่างเพียงพอ ต้องมีช่องเปิดเพื่อการระบายอากาศที่ดี ต้องมีความสะอาดอยู่เสมอ วัสดุปูพื้นต้องทำความสะอาดง่ายและลื่นน้อย เช่น กระเบื้องเซรามิกแบบผิวหยาบ เป็นต้น

ภาพที่ 6.11 แสดงแนวทางการวางผังห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรมและอาคารห้องของเล่น

ภาพที่ 6.12 แสดงแนวทางการเชื่อมโยงพื้นที่กิจกรรมกับห้องน้ำ

6.3.2.6 แนวทางการออกแบบศาลาหรืออาคารอเนกประสงค์

ในส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็กในสถานสงเคราะห์ควรมีการก่อสร้างอาคารในลักษณะที่เป็นศาลาไว้บ้าง เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพิเศษของเด็ก เช่น กิจกรรมทำอาหาร กิจกรรมทำขนม และกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ทั้งที่ครูพัฒนาการหรือแขกผู้มีเยี่ยมเด็กได้จัดให้

การมีอาคารศาลาอเนกประสงค์ในสถานสงเคราะห์ไว้ใช้ทำกิจกรรมพิเศษ จะทำให้เด็กเกิดความตื่นเต้นในการเข้าใช้พื้นที่ ที่เปลี่ยนไปนอกเหนือจากห้องกิจกรรม ทำให้เด็กไม่เบื่อ

อาคารศาลาอเนกประสงค์ควรมีขนาดพื้นที่เพียงพอสำหรับให้เด็กทุกคนเข้าใช้ได้อย่างสบาย มีความโปร่ง หลังคาสูง ภายในติดตั้งหลอดไฟฟ้าและพัดลมให้เพียงพอเพื่อการระบายอากาศได้ดี วัสดุปูพื้นควรทนต่อแดดและฝนได้ดี ทำความสะอาดง่ายและไม่ลื่น เช่นกระเบื้องเซรามิกผิวหยาบ เป็นต้น

บริเวณโดยรอบอาคารควรปลูกต้นไม้ขนาดใหญ่และขนาดเล็กปะปนกันไปเพื่อให้ร่มเงาแก่อาคารขณะทำกิจกรรม และดูร่มรื่น

ภาพที่ 6.13 แสดงรูปแบบศาลาอเนกประสงค์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบได้

6.3.2.7 แนวทางการออกแบบสนามเด็กเล่น

ตำแหน่งของสนามเด็กเล่นควรอยู่ใกล้กับส่วนพื้นที่กิจกรรมและบ้านพักอาศัย อาจอยู่กั้นกลางระหว่างส่วนกิจกรรมและส่วนพักอาศัยก็ทำได้ เพื่อให้ใช้งานได้ทั้งในชั่วโมงกิจกรรมและหลังจากปล่อยเด็กกลับสู่บ้านพักอาศัยแล้ว พื้นที่สนามเด็กเล่นต้องเข้าถึงได้ง่าย ควรเข้าและออกได้โดยรอบในทุกทิศทางเพื่อความปลอดภัย

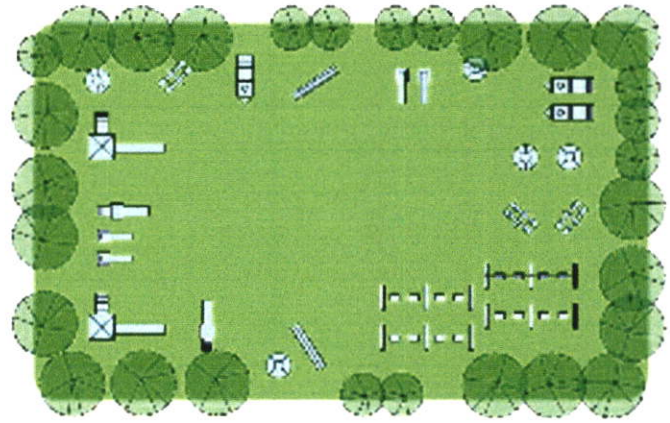
ขนาดพื้นที่ของสนามเด็กเล่นต้องกว้างขวางเพียงพอต่อการวิ่งเล่นของเด็กได้ดีและปลอดภัย พื้นที่ภายในสนามควรแบ่งให้เป็นส่วนวางเครื่องเล่นและส่วนพื้นที่ลานว่างสำหรับให้เด็กได้วิ่งเล่นได้อย่างอิสระ

พื้นสนามเด็กเล่นนี้ไม่ควรเป็นพื้นคอนกรีต ควรเป็นพื้นหญ้า ดิน หรือทราย ที่มีระดับพื้นในระดับเดียวกันเพื่อความปลอดภัย

จำนวนและรูปแบบเครื่องเล่นต้องมีมากพอและให้เด็กได้เลือกเล่นอย่างหลากหลาย วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเล่นต้องมีความปลอดภัย เช่นเครื่องเล่นพลาสติก สีสันของเครื่องเล่นต้องสดใส เพื่อดึงดูดความสนใจและดูสนุกสนานร่าเริง

โดยรอบสนามเด็กเล่นควรปลูกต้นไม้เพื่อให้ร่มเงา และในบริเวณใกล้กับสนามควรมีตู้น้ำดื่มและอ่างล้างมือหรือก๊อกน้ำขนาดเตี้ยเพื่อใช้ทำความสะอาดร่างกายเด็กหลังเล่นเสร็จด้วย

สนามเด็กเล่นควรมีพื้นที่ว่างให้เด็กได้วิ่งเล่นอย่างอิสระและมีจำนวนหรือรูปแบบเครื่องเล่นที่หลากหลาย ควรปลูกต้นไม้เพื่อให้ร่มเงาโดยรอบสนามด้วย

บริเวณสนามเด็กเล่นควรมีที่ล้างมือให้เด็กใช้ล้างหลังจากการทำกิจกรรมด้วย

ภาพที่ 6.14 แสดงแนวทางการออกแบบสนามเด็กเล่น

6.3.2.8 แนวทางการออกแบบบ่อทราย

ตำแหน่งที่ตั้งบ่อทรายควรอยู่ในบริเวณเดียวกันกับพื้นที่กิจกรรมอื่นหรืออาจอยู่ติดกับสนามเด็กเล่นก็จะเป็นการดี ต้องมีขนาดพื้นที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก และมีความสะอาด

บ่อทรายควรมีรั้วกั้นโดยรอบ เพื่อใช้ควบคุมการใช้งานของเด็กและเป็นการป้องกันไม่ให้สัตว์เข้ามาขับถ่ายภายในบ่อทรายได้ และควรมีอ่างน้ำหรือก๊อกน้ำอยู่ในบริเวณใกล้กับบ่อทราย เพื่อให้เด็กได้ทำความสะอาดร่างกายหลังเล่นทรายด้วย

บ่อทรายควรมีอุปกรณ์ตัก ตวงทราย เช่นกระป๋อง พลั่ว เสียม ที่เป็นพลาสติกอย่างเพียงพอเพื่อให้เด็กใช้เล่นตักทรายได้โดยไม่ต้องแย่งกัน และควรพรมน้ำทรายก่อนการเล่นเพื่อให้เด็กขึ้นรูปทรายให้เป็นรูปต่างๆ ได้สนุกสนานและง่ายขึ้น

6.4 สรุปขั้นตอนการเข้าเก็บข้อมูลการวิจัย สิ่งที่พบและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานและสภาพแวดล้อมภายในสถานสงเคราะห์กรณีศึกษา ซึ่งได้รับการอนุญาตจากทางสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการทุกประการ โดยได้รับการอนุมติให้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งสามสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาที่เลือกไว้ตามที่ระบุไว้ในขอบเขตของการวิจัย ได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท และสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต และได้รับความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือและความร่วมมือจากผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ คณะผู้บริหาร และบุคลากรทุกท่านในสถานสงเคราะห์ทั้งสามแห่งข้างต้นเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ข้อมูลต่างๆ ที่ได้กลับมานั้นเป็นข้อมูลที่เป็นความจริง และเชื่อถือได้ ทั้งในส่วนของข้อมูลการดำเนินงานที่ทางสถานสงเคราะห์มีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และข้อมูลทางด้านสภาพแวดล้อมที่ผู้วิจัยสามารถเข้าสำรวจได้ในทุกพื้นที่ เรียกได้ว่าอาจเป็นข้อดีของการวิจัยครั้งนี้ก็กล่าวได้

ในการเก็บข้อมูลการวิจัย ได้แบ่งช่วงระยะการเข้าเก็บข้อมูลออกเป็นสามระยะหลัก ได้แก่

1) ระยะแรกจะเป็นการเก็บข้อมูลการดำเนินงานทั่วไปของสถานสงเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลทั่วไป ข้อมูลจำนวนบุคลากร อัตรากำลัง จำนวนเด็กภายใต้การสงเคราะห์ ข้อมูลงบประมาณ ปัญหาเบื้องต้นและอุปสรรคต่างๆในการดำเนินงานสถานสงเคราะห์ โดยการเข้าสัมภาษณ์ พูดคุยกับทางผู้บริหารและบุคลากร และเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมและส่วนพื้นที่ต่างๆ ภายในสถานสงเคราะห์ โดยการเก็บข้อมูลระยะแรกนี้ใช้เวลาในการเข้าพื้นที่ ประมาณ 1 – 2 ครั้ง จากในแต่ละสถานสงเคราะห์

2) ระยะที่สองเป็นการเก็บข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์ โดยเริ่มจากการทำผังบริเวณรวมของสถานสงเคราะห์ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจตำแหน่งที่ตั้งของอาคารต่างๆ ทุกอาคารที่อยู่ในอาณาบริเวณของสถานสงเคราะห์แล้วทำเป็นแบบผัง Lay Out แสดงที่ตั้งของอาคารต่างๆ อย่างละเอียด โดยใช้เวลาในการทำผังบริเวณนี้ สถานสงเคราะห์ละ 1 วัน ต่อจากนั้นจึงเริ่มทำผังพื้นที่ภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษา อันได้แก่ อาคารกิจกรรมหรือห้องกิจกรรม อาคารห้องสมุดของเล่นหรือห้องของเล่น สนามเด็กเล่นที่มีความสัมพันธ์กับส่วนพื้นที่กิจกรรม ห้องน้ำบริเวณส่วนพื้นที่กิจกรรม และส่วนพื้นที่กิจกรรมเสริมทักษะอื่นๆ เช่น บ่อทราย ห้องลูกบอลพลาสติก ห้องจักรยาน โดยใช้วิธีการทำผังพื้น ใช้แบบสำรวจขนาดและจำนวนเครื่องเรือนภายใน และการถ่ายภาพ โดยผู้วิจัยจะเลือกเข้าเก็บข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมในช่วงเวลาประมาณ 11.30–14.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่เด็กกำลังนอน

พักผ่อนหลังจากรับประทานอาหารกลางวัน ทำให้ส่วนพื้นที่กิจกรรมไม่มีการใช้งาน สามารถถ่ายภาพสภาพแวดล้อมภายใน และอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมของเด็กได้อย่างสมบูรณ์เต็มที่ และยังสะดวกต่อการวัดพื้นที่เพื่อทำแบบผังพื้นอีกด้วย เนื่องจากส่วนพื้นที่กิจกรรมของแต่ละสถานสงเคราะห์ประกอบด้วยกันหลายอาคารทำให้ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลค่อนข้างนานคือประมาณ 2 – 4 ครั้ง ในแต่ละสถานสงเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลและตัวแปรของสภาพแวดล้อมที่ได้มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับครูพัฒนาการและเด็กในลำดับต่อไป

3) ระยะที่สามเป็นการเข้าสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากครูพัฒนาการทั้งหมดทุกคนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์การสัมภาษณ์พูดคุยกับเด็ก และเก็บข้อมูลพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของเด็กโดยการสังเกตการณ์และทำผังพฤติกรรม ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากครูพัฒนาการในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดจำนวน 3 คน จากครูพัฒนาการในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทจำนวน 1 คน และจากครูพัฒนาการในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตจำนวน 8 คน โดยแนวคำถามและตัวแปรเพื่อประเมินสภาพแวดล้อมนั้นเป็นตัวแปรตัวเดียวกันทั้งหมด ระยะเวลาในการเข้าสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากครูพัฒนาการในแต่ละสถานสงเคราะห์นี้ใช้เวลาในการเข้าพื้นที่ประมาณ 2 ครั้ง จึงเริ่มทำการเก็บข้อมูลพฤติกรรมเด็ก

การสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้พื้นที่ส่วนกิจกรรมของเด็ก ใช้วิธีการทำผังพฤติกรรมแต่ละกิจกรรมจะมีช่วงเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ในการสังเกตการณ์โดยการทำผังพฤติกรรมจะตรวจสอบถึงการใช้พื้นที่ของเด็กในสภาพแวดล้อมว่า มีความหนาแน่นเพียงใด การเคลื่อนไหวของเด็กเป็นไปอย่างไร และเด็กมีสมาธิในการทำกิจกรรมในสภาพแวดล้อมนั้นอย่างไร โดยการจดบันทึกทุกๆ 10 นาที และบันทึกเหตุการณ์และพฤติกรรมต่างๆ ที่สำคัญ ที่เกิดขึ้นขณะที่เด็กกำลังประกอบกิจกรรมอยู่ด้วย ในส่วนนี้ใช้เวลาในการเข้าพื้นที่สถานสงเคราะห์ละ 3 ครั้ง โดยเลือกเข้าพื้นที่ในวันที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ในส่วนพื้นที่กิจกรรม ได้แก่ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ทั้งนี้การสังเกตพฤติกรรมเด็กในส่วนดังกล่าวผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตโดยที่ไม่ให้เด็กรู้ตัว จะทำให้ได้ข้อมูลพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมาจริง และพร้อมกันนี้ได้ทำการสัมภาษณ์เด็กถึงความรู้สึกที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรมไปพร้อมกันด้วย

หลังจากได้ข้อมูลครบทุกส่วนและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลไปได้สักระยะหนึ่ง ผู้วิจัยพบว่าข้อมูลบางส่วนยังขาดความสมบูรณ์อยู่บ้าง จึงได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในทั้งสามสถานสงเคราะห์อีก 1 ครั้ง เพิ่มเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลต่อ สรุปผลและเขียนเป็นรายงานการวิจัย

ในการวิจัยพบว่าเด็กที่อยู่ภายในสถานสงเคราะห์นั้นเป็นเด็กที่ต้องการความรักความอบอุ่นเป็นอย่างมาก สังเกตได้จากการที่พวกเขาจะวิ่งเข้าหาเราและเสนอตัวให้เราอุ้ม โอบกอด สัมผัสและเอาใจใส่ดูแล

พบว่ารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้เด็กในสถานสงเคราะห์นั้นไม่ได้เป็นแบบตายตัวที่ชัดเจนเหมือนในโรงเรียนอนุบาล หากแต่จะจัดตามความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก หรือเรียกว่า Child Center ตัวอย่างเช่น เด็กที่มีร่างกายหรือพัฒนาการเป็นปกติ ครูพัฒนาการจะให้ทำกิจกรรมในรูปแบบปกติหรือให้เลือกตามถนัด แต่เด็กที่มีอายุน้อยกว่าหรือยังมีพัฒนาการที่ช้ากว่า ครูพัฒนาการจะเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับตัวเด็ก หรือให้ทำกิจกรรมนั้นซ้ำๆ บ่อยครั้งขึ้น และดูแลเอาใจใส่เด็กคนนั้นมากขึ้น โดยไม่ใช้กำหนดเวลามาเป็นตัวเร่งการเรียนการสอนแต่อย่างใด ทำให้เด็กได้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมตามความสามารถของตัวเองได้อย่างค่อนข้างเต็มที่ ซึ่งต่างกับในโรงเรียนอนุบาล

เนื่องจากธรรมชาติของเด็กในสถานสงเคราะห์ต้องการความรักความอบอุ่นมากเป็นพิเศษ จึงเป็นผลให้รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเน้นให้เด็กได้รับความรักความอบอุ่นเป็นสำคัญ สังเกตได้จากในวันใดที่มีแขกจากภายนอกหรือผู้มาทำบุญได้มาเยี่ยมชมเด็กขณะทำกิจกรรม เด็กจะมีความสนใจในแขกผู้มาเยี่ยมเป็นอย่างมากทำให้ขาดสมาธิในการเรียน ครูพัฒนาการจึงทำการยกเลิกกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำลังทำกันอยู่ทันที โดยปล่อยให้เด็กได้เล่นอิสระกับแขกผู้มาเยี่ยมนั้นอยู่บ่อยครั้ง

ด้วยเหตุที่เด็กมักจะวิ่งเข้าหาหรือให้ความสนใจกับแขกผู้มาเยี่ยมนี้เอง ทำให้การเข้าเยี่ยมเด็กในบางครั้งจำเป็นต้องไม่เข้าไปรบกวนเด็กส่วนมากโดยตรง ผู้วิจัยพบว่าพ่อและแม่เด็กที่ไม่พร้อมจะเลี้ยงดูเด็ก แต่ได้นำเด็กมาฝากเลี้ยงไว้ที่สถานสงเคราะห์จะมีวิธีการเข้าเยี่ยมลูกของตัวเองโดยการ ติดต่อขอพบเด็กผ่านทางครูพัฒนาการหรือพี่เลี้ยงในอาคารนั้นๆ แต่ตนเองจะไม่เข้าไปหาเด็กโดยตรงในอาคาร เพราะจะเป็นการรบกวนเด็กส่วนมากที่กำลังทำกิจกรรมอยู่ หากแต่มักจะไปนั่งหลบหรือแอบอยู่ตามสนาม ศาลา แล้วให้ครูพัฒนาการหรือพี่เลี้ยงพาเด็กเดินไปเข้าพบแล้วให้ใช้เวลาอยู่ด้วยกัน พ่อ แม่ ลูก เป็นเวลาสักระยะหนึ่งแล้วจึงส่งเด็กกลับคืนครูพัฒนาการและพี่เลี้ยง

พบว่าเด็กวัย 3-6 ปี นี้เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อาจดื้อและซนบ้างซึ่งเป็นปกติของเด็กวัยนี้ วิธีในการทำโทษเด็กของครูพัฒนาการจะไม่ใช้การตี หากแต่จะใช้วิธีแยกเด็กที่ทำผิดนั้นให้ออกจากกลุ่มเพื่อนๆ ห้ามเพื่อนๆ ให้ความสนใจและครูก็จะไม่ให้ความสนใจเช่นกัน เมื่อแยกเด็กดื้อออกจากกลุ่มสักระยะเด็กที่ดื้อหรือทำผิดจะรู้สึกถึงแรงกดดันจากสังคมเพื่อนๆ ที่มีต่อตัวเอง ทำให้สำนึกและรู้สึกผิดและอยากที่จะกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง

การเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลความรู้สึกจากเด็กวัย 3-6 ปี นี้ค่อนข้างทำได้ยากเนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยที่ดื้อและซน จำเป็นต้องสร้างความคุ้นเคยหรือตีสนิทเป็นเวลาเล็กน้อย ก่อนการสัมภาษณ์เด็ก ผู้วิจัยจะเข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับเด็กเช่น ร่วมร้องเพลง ร่วมเต้นท่าทางประกอบเพลง ร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับอยู่เป็นเวลานาน จนเด็กเริ่มไว้ใจจึงค่อยๆ พูดคุยและสอบถามถึงความรู้สึกต่างๆ ทั้งนี้ไม่ควรถามแบบตรงไปตรงมาเพราะเด็กจะมีสมาธิในการตอบ

คำถามน้อย จึงควรที่จะชักชวน พูดคุย ไปเรื่อยๆ โดยสอดแทรกคำถามเข้าไปจนครบตามตัวแปรที่เราต้องการ ข้อสำคัญในขณะที่ทำการสัมภาษณ์พูดคุยกับเด็กวัยนี้ ต้องใจเย็นเป็นอย่างมาก จึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด

ในการทำวิจัยครั้งต่อไปอาจทำได้โดยเลือกศึกษาในส่วนพื้นที่อื่นของสถานสงเคราะห์ที่ไม่ใช่ส่วนพื้นที่กิจกรรม หรือให้เจาะจงลงในส่วนพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งอย่างละเอียดเฉพาะด้าน หรือเลือกตรวจสอบกิจกรรม พฤติกรรม ในสภาพแวดล้อมของเด็กกลุ่มอื่น เช่นในกลุ่มอายุ 2 – 3 ปี หรืออาจตรวจสอบประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร และทัศนคติของผู้ใช้พื้นที่ในช่วงฤดูกาลอื่นที่ในงานวิจัยครั้งนี้ไม่ได้กล่าวถึง เช่น ฤดูฝน และฤดูร้อน จะเป็นการพัฒนากระบวนทัศน์และศาสตร์แห่งการวิจัยให้สืบเนื่องต่อไป

จากข้อมูลที่ได้นำเสนอไปในบทที่ 6 นี้ คือส่วนสรุปผลการประเมินสภาพแวดล้อมและข้อเสนอแนะ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำมาซึ่งแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสถานสงเคราะห์ ที่เหมาะสมต่อทัศนคติและส่งเสริมพัฒนาการ ได้อย่างครบถ้วนตามขั้นตอนกระบวนการวิจัย สามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งสี่ข้อไว้ได้ทั้งหมด ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการออกแบบ หรือปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาทั้งสามแห่ง และเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์ที่มีความใกล้เคียงกัน รวมถึงจะเป็นประโยชน์และแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

คณะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการส่งเสริมสุขภาพเด็ก. 2550. **การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการส่งเสริมสุขภาพเด็ก ณ สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท 6 พ.ย. 49 – 19 ม.ค. 50.** กรุงเทพฯ : สารนิพนธ์โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ(การส่งเสริมสุขภาพเด็ก) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2547. **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจผลิตกำหนดความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็กและเยาวชน. 2533. **สภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก.** กรุงเทพฯ :ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจผลิตเอกสารรายการวิทยุสำหรับส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวของเยาวชน, สำนักนายกรัฐมนตรี. 2533. **เอกสารรายการวิทยุเพื่อเยาวชน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์กรสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

จรรยา สุวรรณทัต. 2547. จิตวิทยาพัฒนาการ. ใน **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 230-234. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

จรุงเกียรติ โอสถเจริญผล. 2546. **แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในสถานสงเคราะห์เด็กชาย.** กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

จันทนี เพชรานนท์. 2542. **การทำรายละเอียดประกอบโครงการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน.** กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดยภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ , พ.ญ. . 2541. **รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่องเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในประเทศไทยและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการวิจัย.** กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดยสำนักงาน4กองทุนสนับสนุนการวิจัย.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์. 2544. **การค้นคว้าและเขียน รายงาน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงเดือน ศาสตรภัทร. 2547. การเรียนรู้. ใน**จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 106-119. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

ปรีชา ธรรมา. 2547. การปรับตน. ใน **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 27-41. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

ปรีชา ธรรมา. 2547. การเลียนแบบ. ใน**จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 126-131. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

ปรีชา ธรรมา. 2547. พัฒนาการด้านการรู้คิดตามทฤษฎีไม่อิงขั้นตอนของเพียเจท์. ใน **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 270-276. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

ปรีชา ธรรมา. 2547. พัฒนาการรู้คิดตามทฤษฎีอิงขั้นตอนของเพียเจท์. ใน **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 126-131. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. 2543. **ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา.** ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

พันทิพา ติงศภัทิย์. 2531. **โครงการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่อำนวยประโยชน์ต่อการศึกษานอกโรงเรียน.** กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญศรี กาญจนัษฐิติ. 2522. **การเจริญเติบโตของทารกและเด็ก.** กรุงเทพฯ : โครงการตำราศิริราช.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2541. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัจรี นพเกตุ. 2547. การรับรู้. ใน **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 85-88. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

วนัชศมน ฉ่ำลมัย. 2549. **สีภายในห้องเรียนชั้นอนุบาล.** กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

วรวิทย์ วศินสรากร. 2547. กระบวนการเรียนรู้อย่างพุทธ. ใน **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 1-4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

วิมลสิทธิ์ หรยางกูล. 2541. **พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

วีระ สัจกุล. 2544. **การประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันดี วราวิทย์. 2547. การเจริญเติบโต. ใน **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 12-16. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

วันดี วราวิทย์. 2547. โค้งการเจริญเติบโต. ใน **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 192-202. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

วันดี วราวิทย์. 2547. พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว. ใน **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 263-269. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด, สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2549. **สรุปผลการดำเนินงานปี 48.** นนทบุรี.

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท, สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2549. **เอกสารข้อมูลการดำเนินงานสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท.** นนทบุรี.

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต, สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2549. **สรุปกิจการสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต.** ปทุมธานี.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2536. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. 2542. **พัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อภิชาติ ทวีวัฒน์. 2548. **การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียนอนุบาลตามแนวทางการเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม.** กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

อรุณ ศรีจันทร์. 2542. **การศึกษาเกณฑ์เพื่อการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในสำหรับสถานรับเลี้ยงเด็ก ในหน่วยงานราชการ กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เอนกกุล กรีแสง. 2547. การถอดแบบ. ใน **จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ.** หน้า 17-20. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

Sommer ,R. 1972. **Design Awareness.** Sanfrancisco, CA. : Reinhard Press.

Wolfgang F.E P. , Harwey Z.R. , Edward T.W. 1988. **Post occupancy Evaluation.** New York : Van-Nostrand Reinhold.

Zimring C.M. 1987. **Evaluation of Design Environments : Method for Post-Occupancy Evaluation.** New York : Van-Nostrand Reinhold.

ภาคผนวก

แบบสำรวจสภาพแวดล้อม (การจัดวางผังพื้นที่อาคาร Lay Out)

สถานสงเคราะห์ ..... วันที่ .....

Note

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสำรวจกิจกรรมประจำวัน
เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

ชื่อสถานสงเคราะห์ .....

รายการกิจกรรมประจำวัน

เวลา	กิจกรรม	สถานที่ทำกิจกรรม	หมายเหตุ

Note :

.....

แบบสำรวจเครื่องเรือนภายในอาคาร

สถานสงเคราะห์ ..... อาคาร ..... วันที่ .....

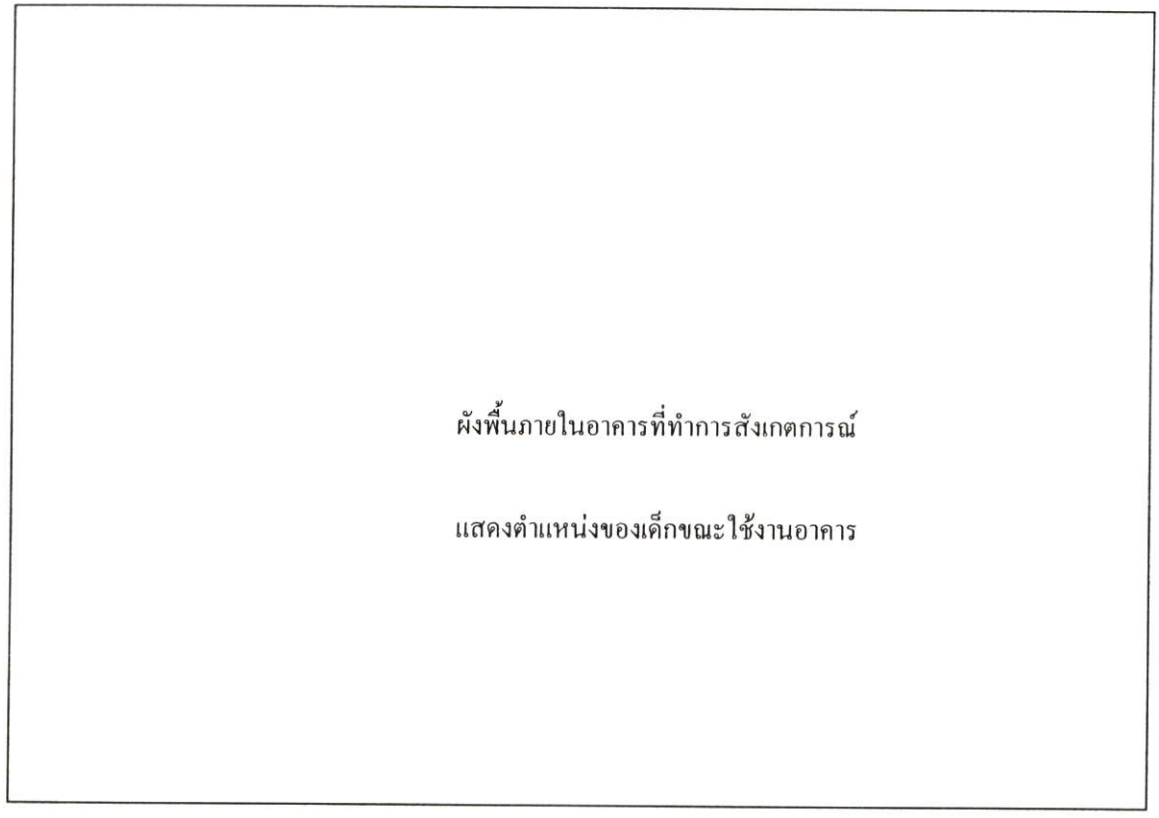
รูปแบบ / รูปภาพเครื่องเรือน	ขนาด ก x ย x ส / จำนวน	วัสดุ	ลักษณะการใช้งาน	อื่นๆ

แบบสังเกตการณ์พฤติกรรมการใช้พื้นที่

สถานสงเคราะห์ ..... อาคาร ..... วันที่ .....

เวลา ..... กิจกรรม..... ลักษณะกิจกรรม.....

จำนวนเด็กชาย.....คน เด็กหญิง.....คน ครูพัฒนาการและพี่เลี้ยง.....คน

จำนวนครั้งของการเปลี่ยนตำแหน่งที่นั่งเล่น.....

จำนวนครั้งของการเปลี่ยนอิริยาบถ เช่น ยืน นั่ง นอน กลิ้ง เดินไปมา .....

จำนวนครั้งที่เด็กเสียสมาธิ เช่น มองหรือสนใจสิ่งภายนอกอาคาร .....

ลักษณะพฤติกรรมอื่นๆ ที่พบ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

สถานที่.....ชื่อครูพัฒนาการที่ให้สัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างนี้จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีในสถานสงเคราะห์เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัยในรายวิชาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยผู้วิจัย นายสุรัติ จิตรสิงห์ ขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้ทั้งหมดใช้เพื่อประกอบการศึกษาเท่านั้นและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

คำชี้แจง

เมื่อท่านอ่านข้อความต่อไปนี้โดยละเอียดแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องทางขวามือของแต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว โดย

4 = ข้อความนั้นเป็นความจริงหรือท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

3 = ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลางค่อนข้างมาก

2 = ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นค่อนข้างน้อย

1 = ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเลยหรือคิดว่าข้อความนั้นไม่เป็นความจริงเลย

ส่วนที่ 1 เพื่อตรวจสอบระดับความคิดเห็น

ข้อที่	ข้อความ	4	3	2	1
1	ตำแหน่งที่ตั้งของห้องกิจกรรม ห้องสมุดของเล่น สนามเด็กเล่น สนามทราย รวมกันอยู่เป็นกลุ่มเดียวกันและมีความใกล้เคียงกัน				
2	การเข้าถึงอาคารห้องกิจกรรมมีความสะดวกและเข้าถึงได้ง่าย				
3	การเข้าถึงอาคารห้องสมุดของเล่นมีความสะดวกและเข้าถึงได้ง่าย				
4	การเข้าถึงสนามเด็กเล่นมีความสะดวกและเข้าถึงได้ง่าย				
5	การเข้าถึงพื้นที่สนามทรายมีความสะดวกและเข้าถึงได้ง่าย				
6	ขนาดพื้นที่ห้องกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก				
7	ขนาดพื้นที่ห้องสมุดของเล่นเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก				
8	ขนาดพื้นที่สนามเด็กเล่นเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก				
9	ขนาดพื้นที่สนามทรายเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก				
ห้องกิจกรรม					
10	รูปร่างผังพื้นที่เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าในปัจจุบันมีความสะดวกในการทำกิจกรรมของเด็ก				
11	การจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนมีความสะดวกต่อการใช้งานของเด็ก				

ข้อที่	ข้อความ	4	3	2	1
12	ท่านรู้สึกพอใจต่อการจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนภายในห้องนี้				
13	การเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่งเครื่องเรือนสามารถทำได้ง่าย				
ข้อที่	**ข้อความ**	**4**	**3**	**2**	**1**
14	จำนวนเครื่องเรือนเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก				
15	ขนาดสัดส่วนเครื่องเรือนสะดวกและเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก				
16	ความสูงของเครื่องเรือนไม่บังสายตาและไม่เป็นอุปสรรคในการสอดส่องดูแลเด็กจากครูพี่เลี้ยง				
17	วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือนมีความปลอดภัย ทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย				
18	วัสดุปูพื้นห้องเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็กโดยที่มีความปลอดภัย ไม่ลื่นและมีพื้นผิวที่ยืดหยุ่นอ่อนนุ่ม				
19	ภายในห้องกิจกรรมมีแสงสว่างที่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมของเด็ก				
20	จำนวนช่องประตู หน้าต่าง มากเพียงพอที่ทำให้แสงสว่างจากภายนอกส่องเข้ามาภายในอาคารได้ดี				
21	จำนวนหลอดไฟฟ้าเพียงพอต่อการให้แสงสว่างภายในอาคารได้ดี				
22	อุณหภูมิภายในห้องกิจกรรมมีความเย็นสบายพอดี				
23	จำนวนพัดลมในห้องกิจกรรมมากเพียงพอต่อความต้องการของเด็ก				
24	อากาศภายในห้องกิจกรรมหมุนเวียนถ่ายเทได้ดีไม่อับทึบ				
25	เสียงดังจากบริเวณภายนอกไม่สามารถรบกวนการทำกิจกรรมของเด็กได้				
26	กลิ่นเหม็นจากบริเวณภายนอกไม่สามารถรบกวนการทำกิจกรรมของเด็กได้				
27	ห้องกิจกรรมมีฝ้าเพดานที่สูงโปร่งไม่กดทึบ				
28	บรรยากาศโดยรวมห้องกิจกรรมมีสีสันสดใส				
29	ท่านรู้สึกพึงพอใจกับสีสันห้องกิจกรรมที่เป็นอยู่แบบนี้				
30	รูปแบบของเครื่องเรือนดูแล้วมีความสนุกสนาน				
31	โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ ชั้นเก็บของ เบาะรองนั่ง ฯลฯ ในห้องกิจกรรมมีสีสันสดใส				
32	ของเล่นชนิดต่างๆของเด็กที่อยู่ในห้องกิจกรรมมีสีสันสดใส				
33	มีโปสเตอร์หรือรูปภาพธรรมชาติ สัตว์ ตัวการ์ตูน ที่มีสีสันสดใสติดอยู่ภายในห้องกิจกรรมเป็นจำนวนมาก				

ข้อที่	ข้อความ	4	3	2	1
34	เด็กจะมีอิสระอย่างเต็มที่ในการเลือกเล่นหรือทำกิจกรรมตามมุมกิจกรรมต่างๆที่จัดไว้ให้				
35	รูปแบบของเล่นในมุมกิจกรรมต่างๆสามารถทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่				
36	จำนวนของเล่นภายในห้องเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดี				
37	รูปแบบการจัดพื้นที่ในห้องกิจกรรมสะดวกต่อการเดิน ยืน นั่ง นอน เคลื่อนไหว ของเด็กได้เป็นอย่างดี				
38	เด็กจะมีอิสระในการเล่นและการเคลื่อนไหวเนื่องจากการได้นั่งเล่นบนพื้นราบมากกว่าการนั่งเล่นบนโต๊ะและเก้าอี้				
39	บริเวณส่วนพื้นที่ ที่ให้เด็กได้นั่งเล่นบนพื้นราบภายในห้องกิจกรรมมีอยู่มาก				
40	การวางตำแหน่งชั้นเก็บของเล่นสะดวกต่อการใช้งานของเด็ก				
41	รูปแบบชั้นเก็บของเล่นสะดวกต่อการใช้งานของเด็ก				
42	ขนาดความสูงชั้นเก็บของเล่นสามารถทำให้เด็กหยิบของเล่นและเก็บเข้าที่เดิมด้วยตัวเองได้ดี				
43	รูปแบบการจัดโต๊ะและเก้าอี้ภายในห้องกิจกรรมที่เป็นอยู่ส่งเสริมการเล่นแบบเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี				
44	ภายในห้องกิจกรรมมีส่วนพื้นที่ ที่ให้เด็กได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่มอยู่เป็นจำนวนมาก				
สนามเด็กเล่นและสนามทราย					
45	ขนาดพื้นที่สนามเด็กเล่นกว้างขวางเพียงพอที่ทำให้เด็กวิ่งเล่นและทำกิจกรรมได้อย่างสบาย				
46	จำนวนเครื่องเล่นมีมากเพียงพอต่อจำนวนเด็กขณะใช้งาน				
47	เครื่องเล่นในสนามมีรูปแบบที่หลากหลาย				
48	เครื่องเล่นในสนามมีรูปร่างและสีสันที่สวยงาม				
49	บริเวณสนามเด็กเล่นมีความร่มรื่น				
50	บ่อทรายมีขนาดกว้างขวางเพียงพอต่อจำนวนเด็กขณะใช้งาน				
51	มีอุปกรณ์ตัก ตวง ทรายให้เด็กได้เลือกเล่นอย่างหลากหลาย				
ส่วนห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรมและสนามเด็กเล่น					
52	จำนวนห้องน้ำและอ่างล้างมือเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก				
53	ขนาดความสูงของโถสุขภัณฑ์เหมาะสมกับขนาดร่างกายของเด็ก				
54	ขนาดความสูงของอ่างล้างมือเหมาะสมกับขนาดร่างกายของเด็ก				

ข้อที่	ข้อความ	4	3	2	1
อาคารห้องสมุดของเล่น					
55	รูปร่างผังพื้นที่เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าในปัจจุบันมีความสะดวกในการทำกิจกรรมของเด็ก				
56	การจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนมีความสะดวกต่อการใช้งานของเด็ก				
57	ท่านรู้สึกพอใจต่อการจัดวางตำแหน่งเครื่องเรือนภายในห้องนี้				
58	การเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนตำแหน่งเครื่องเรือนสามารถทำได้ง่าย				
59	จำนวนเครื่องเรือนเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก				
60	ขนาดสัดส่วนเครื่องเรือนสะดวกและเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก				
61	ความสูงของเครื่องเรือนไม่บังสายตาและไม่เป็นอุปสรรคในการสอดส่องดูแลเด็กจากครูพี่เลี้ยง				
62	วัสดุที่ใช้ทำเครื่องเรือนมีความปลอดภัย ทนต่อการเปียกน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย				
63	วัสดุปูพื้นห้องเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็กโดยที่มีความปลอดภัย ไม่ลื่นและมีพื้นผิวที่ยืดหยุ่นอ่อนนุ่ม				
64	ภายในห้องสมุดของเล่นมีแสงสว่างที่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมของเด็ก				
65	จำนวนช่องประตู หน้าต่าง มากเพียงพอที่ทำให้แสงสว่างจากภายนอกส่องเข้ามาภายในอาคารได้ดี				
66	จำนวนหลอดไฟฟ้าเพียงพอต่อการให้แสงสว่างภายในอาคารได้ดี				
67	อุณหภูมิภายในห้องสมุดของเล่นมีความเย็นสบายพอดี				
68	จำนวนพัดลมในห้องสมุดของเล่นมากเพียงพอต่อความต้องการของเด็ก				
69	อากาศภายในห้องสมุดของเล่นหมุนเวียนถ่ายเทได้ดีไม่อับทึบ				
70	เสียงดังจากภายนอกไม่สามารถรบกวนการทำกิจกรรมของเด็กได้				
71	กลิ่นเหม็นจากบริเวณภายนอกไม่สามารถรบกวนการทำกิจกรรมของเด็กได้				
72	ห้องสมุดของเล่นมีฝ้าเพดานที่สูงโปร่งไม่กดทึบ				
73	บรรยากาศโดยรวมห้องสมุดของเล่นมีสีสันสดใส				
74	ท่านรู้สึกพึงพอใจกับสีสันห้องสมุดของเล่นที่เป็นอยู่แบบนี้				
75	รูปแบบของเครื่องเรือนดูแล้วมีความสนุกสนาน				

ข้อที่	ข้อความ	4	3	2	1
76	โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ ชั้นเก็บของ เบาะรองนั่ง ฯลฯ ในห้องสมุดของเล่นมีสีสันสดใส				
77	ของเล่นชนิดต่างๆของเด็กที่อยู่ในห้องสมุดของเล่นมีสีสันสดใส				
78	มีโปสเตอร์หรือรูปภาพธรรมชาติ สัตว์ ตัวการ์ตูน ที่มีสีสันสดใสติดอยู่ภายในห้องสมุดของเล่นเป็นจำนวนมาก				
79	เด็กมีอิสระอย่างเต็มที่ในการเลือกเล่นหรือทำกิจกรรมตามมุมกิจกรรมต่างๆที่จัดไว้ให้				
80	รูปแบบของเล่นในมุมกิจกรรมต่างๆสามารถทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่				
81	จำนวนของเล่นภายในห้องสมุดของเล่นเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดี				
82	รูปแบบการจัดพื้นที่ในห้องสมุดของเล่นสะดวกต่อการเดิน ยืน นั่ง นอน เคลื่อนไหว ของเด็กได้เป็นอย่างดี				
83	เด็กจะมีอิสระในการเล่นและการเคลื่อนไหวเนื่องจากการได้นั่งเล่นบนพื้นราบมากกว่าการนั่งเล่นบนโต๊ะและเก้าอี้				
84	บริเวณส่วนพื้นที่ ที่ให้เด็กได้นั่งเล่นบนพื้นราบภายในห้องสมุดของเล่นมีอยู่มาก				
85	การวางตำแหน่งชั้นเก็บของเล่นสะดวกต่อการใช้งานของเด็ก				
86	รูปแบบชั้นเก็บของเล่นสะดวกต่อการใช้งานของเด็ก				
87	ขนาดความสูงชั้นเก็บของเล่นสามารถทำให้เด็กหยิบของเล่นและเก็บเข้าที่เดิมด้วยตัวเองได้ดี				
88	รูปแบบการจัดโต๊ะและเก้าอี้ภายในห้องสมุดของเล่นที่เป็นอยู่ส่งเสริมการเล่นแบบเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี				
89	ภายในห้องมีพื้นที่ ที่ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นรวมกันเป็นกลุ่มอยู่มาก				
ส่วนห้องน้ำภายในอาคารห้องสมุดของเล่น					
90	จำนวนห้องน้ำและอ่างล้างมือเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก				
91	ขนาดความสูงของโถสุขภัณฑ์เหมาะสมกับขนาดร่างกายของเด็ก				
92	ขนาดความสูงของอ่างล้างมือเหมาะสมกับขนาดร่างกายของเด็ก				

ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย
2. อายุ ☐ ต่ำกว่า 2 1ปี ☐ 21-25 ปี ☐ 26-30 ปี ☐ 31-35 ปี
   ☐ มากกว่า 35 ปี
3. สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่นๆ
4. ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ น้อยกว่าปริญญาตรี
   ☐ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
   ☐ ปริญญาโท
   ☐ สูงกว่าปริญญาโท
5. ตำแหน่งหรือหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงานของท่านโปรดระบุ .....
6. ระยะเวลาการทำงานในสถานสงเคราะห์แห่งนี้ .....ปี .....เดือน

แบบสัมภาษณ์สำหรับเด็ก

สถานสงเคราะห์ ..... อาคาร ..... วันที่ .....

จำนวนเด็กที่ตอบ ..... คน

แนวคำถาม	รอยขีด	
ขนาดของห้องนี้เป็นอย่างไร	ใหญ่	ไม่ใหญ่
เวลาย้ายหรือลากเก้าอี้รู้สึกอย่างไร (เครื่องเรือนเคลื่อนย้ายได้สะดวกหรือไม่)	หนัก	ไม่หนัก
จำนวนของเล่นในห้องนี้เป็นอย่างไร	เยอะ	ไม่เยอะ
สีของเล่นเป็นอย่างไร	สวย	ไม่สวย
เวลานั่งเล่นชอบนั่งที่ไหน	ที่พื้น	บนโต๊ะและเก้าอี้
เวลาเล่นชอบเล่นกี่คน	เล่นกับเพื่อน	เล่นคนเดียว
ในห้องสว่างหรือมืด	สว่าง	มืด
ในห้องร้อนหรือไม่ร้อน	ร้อน	ไม่ร้อน
ชอบห้องนี้หรือไม่	ชอบ	ไม่ชอบ

Note

.....

.....

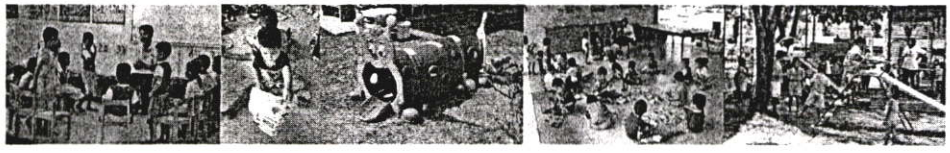
.....

.....

แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียน
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

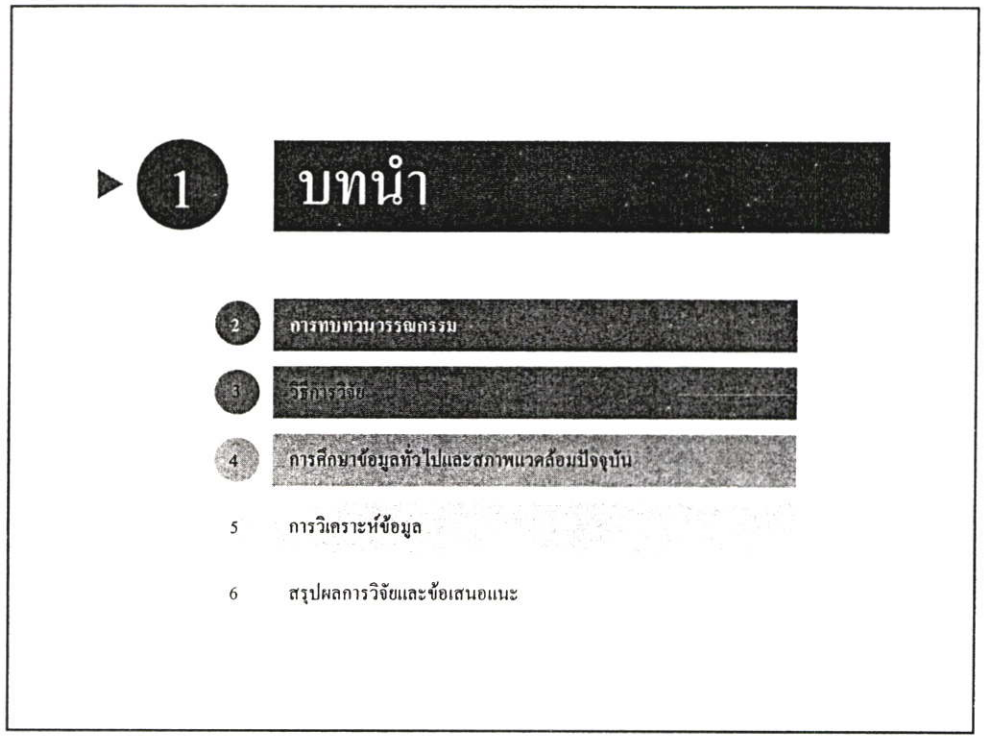
โดย

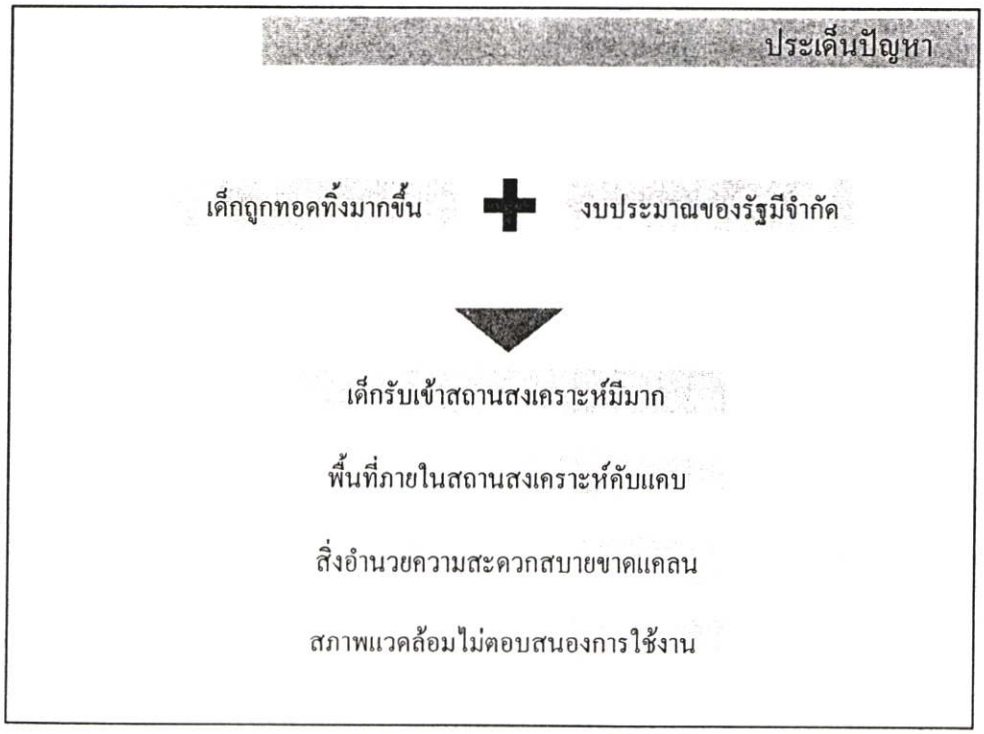
สุรัติ จิตรสิงห์

ส่วนประกอบของการศึกษาวิจัย

1. บทนำ
2. การทบทวนวรรณกรรม
3. วิธีการวิจัย
4. การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1
บทนำ
2
การทบทวนวรรณกรรม
3
วิธีการวิจัย
4
การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน
5
การวิเคราะห์ข้อมูล
6
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

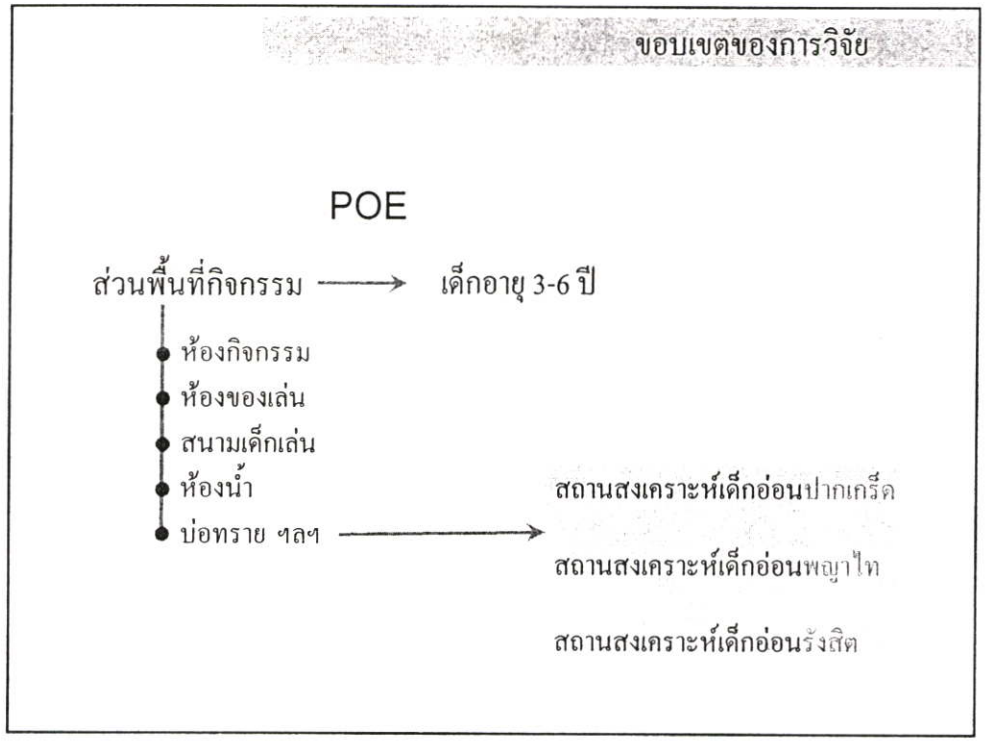

ประเด็นปัญหา
เด็กถูกทอดทิ้งมากขึ้น
งบประมาณของรัฐมีจำกัด
เด็กรับเข้าสถานสงเคราะห์มีมาก
พื้นที่ภายในสถานสงเคราะห์คับแคบ
สิ่งอำนวยความสะดวกสบายขาดแคลน
สภาพแวดล้อมไม่ตอบสนองการใช้งาน

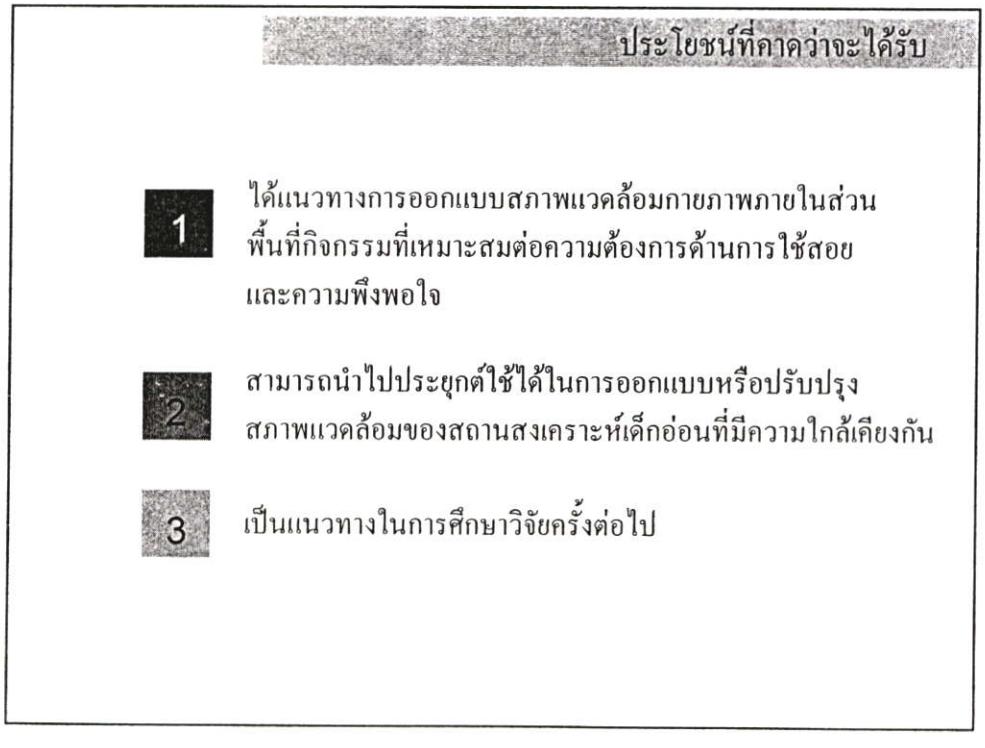
คำถามการวิจัย

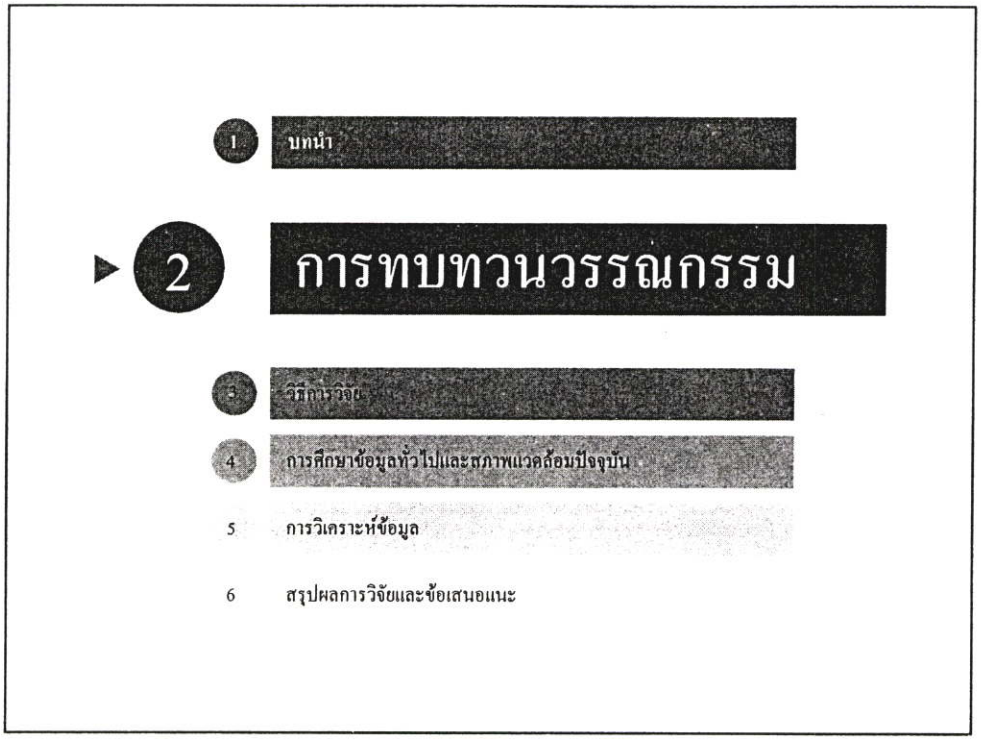
1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันของสถานสงเคราะห์เป็นอย่างไร
2. กิจกรรมและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของเด็กและเจ้าหน้าที่ภายในสถานสงเคราะห์เป็นอย่างไร
3. ความรู้สึกของผู้ใช้พื้นที่ภายในสถานสงเคราะห์เป็นอย่างไร

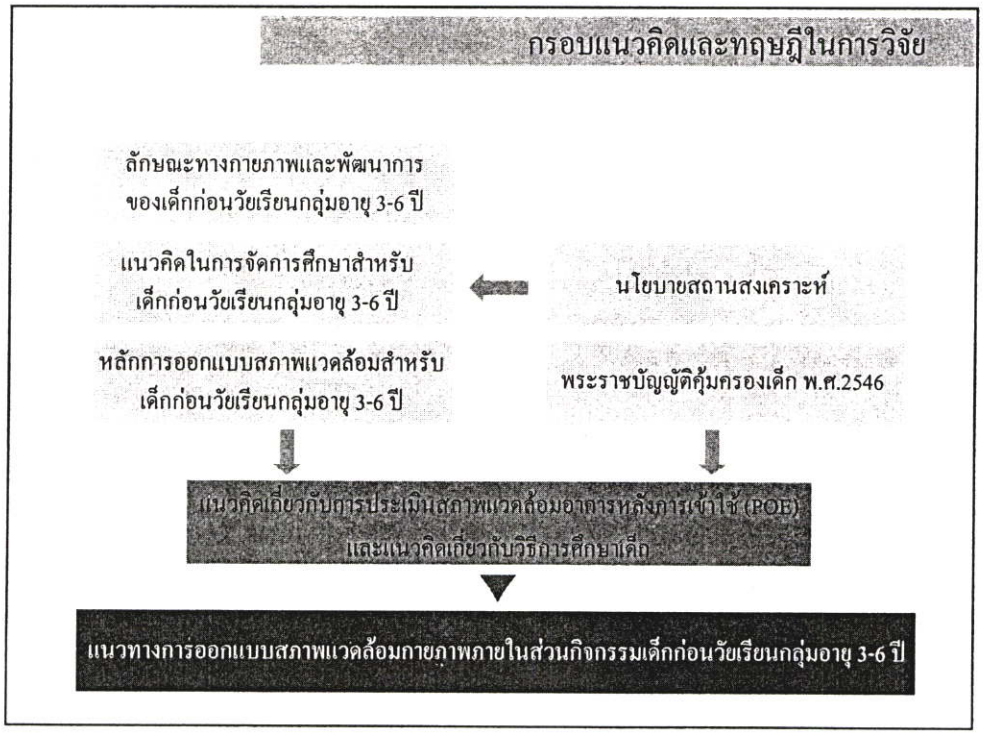
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสภาพปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษากิจกรรมและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของเด็กและเจ้าหน้าที่ภายในสถานสงเคราะห์
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ใช้พื้นที่ต่อกิจกรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์
4. เพื่อนำเสนอแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมต่อกิจกรรม ทัศนคติ และส่งเสริมพัฒนาการ

ขอบเขตของการวิจัย
POE
ส่วนพื้นที่กิจกรรม
เด็กอายุ 3-6 ปี
ห้องกิจกรรม
ห้องของเล่น
สนามเด็กเล่น
ห้องน้ำ
บ่อทราย ฯลฯ
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
1
ได้แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมที่เหมาะสมต่อความต้องการด้านการใช้สอยและความพึงพอใจ
2
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการออกแบบหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนที่มีความใกล้เคียงกัน
3
เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1 บทนำ
2 การทบทวนวรรณกรรม
3 วิธีการวิจัย
4 การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน
5 การวิเคราะห์ข้อมูล
6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

กรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย
ลักษณะทางกายภาพและพัฒนาการ ของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี
แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับ เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี
หลักการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับ เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี
นโยบายสถานสงเคราะห์
พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมอาคารหลังการเข้าใช้ (POE) และแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการศึกษาเด็ก
แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพภายในส่วนกิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

ลักษณะทางกายภาพและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

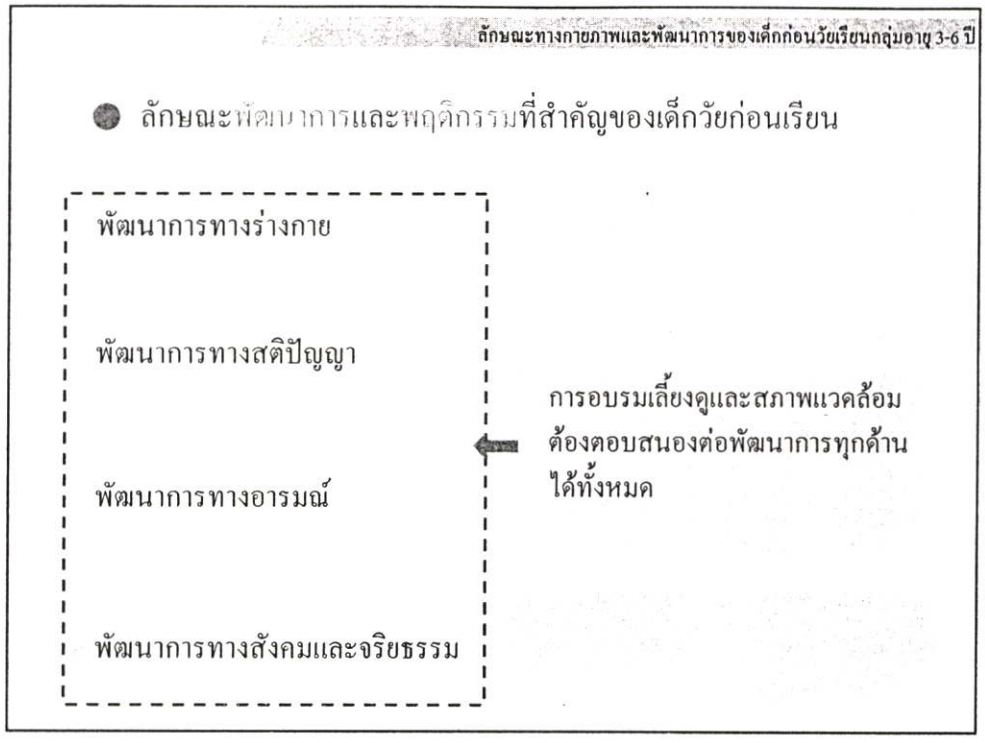
เจริญเติบโต = มิติ + พัฒนาการ = วุฒิภาวะ

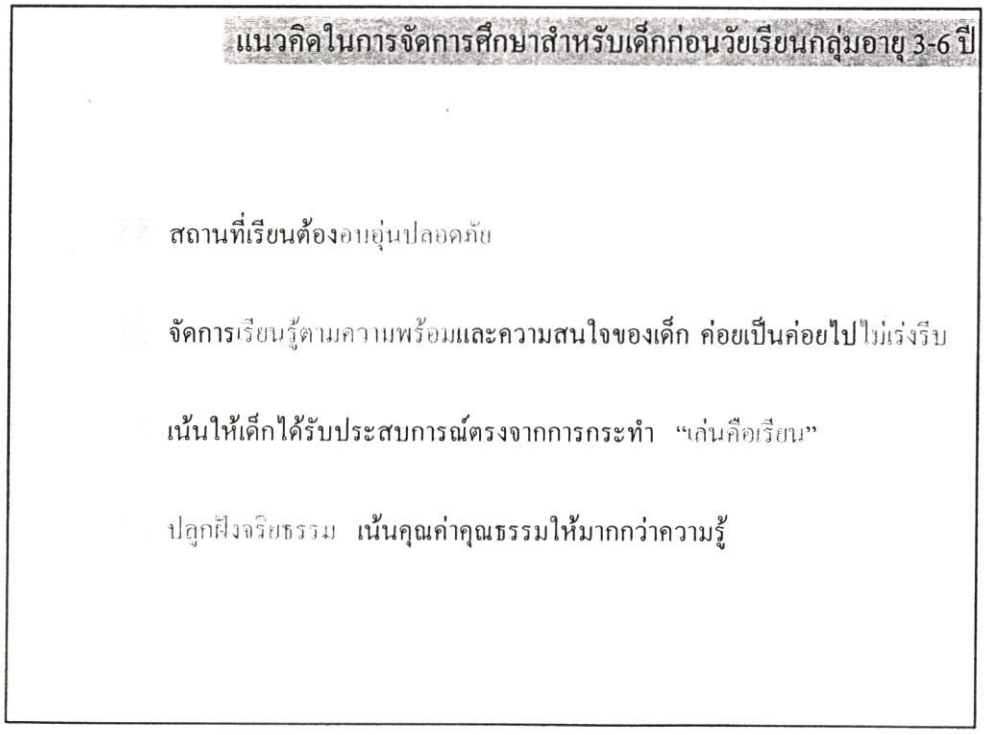
6 ระยะ >>>>> ศึกษาที่อายุ 3-6 ปี

รูปร่างสูงขึ้น เคลื่อนไหวคล่องแคล่วขึ้น พึ่งพาตนเองได้มากขึ้น
เรียนรู้ได้ดี กระตือรือร้น สดชื่น แจ่มใส คล่องแคล่วว่องไว
กระหายใคร่รู้ ชอบซักชอบถาม ชอบทำตามเลียนแบบผู้ใหญ่
บางทีเอาแต่ใจ แต่ก็เริ่มเข้าใจเหตุผล
ริเริ่มสร้างสรรค์ดี จินตนาการมาก อยากให้คนยกย่องชมเชย

● ลักษณะพัฒนาการและพฤติกรรมที่สำคัญของเด็กวัยก่อนเรียน

พัฒนาการทางร่างกาย	เติบโตเร็ว เดินวิ่งว่องไว หยิบจับคล่องตัว ทรงตัวได้ดี ปลายวัยเริ่มมีฟันแท้
พัฒนาการทางสติปัญญา	เข้าใจภาษา ความจำมักเกิดจากการได้กระทำซ้ำ เริ่มรู้จักการจัดกลุ่ม การจัดลำดับตัวเลข แก้ปัญหาง่ายๆได้เอง
พัฒนาการทางอารมณ์	เป็นวัยเจ้าอารมณ์ จะแสดงอารมณ์ออกมาอย่างเต็มที่ไม่ปิดบังซ่อนเร้น โกรธง่ายหายเร็ว เมื่อโตขึ้นจะเริ่มควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ดี
พัฒนาการทางสังคมและจริยธรรม	เด็กเริ่มรู้จักสังคม เริ่มรู้จักถูกและผิด ควรส่งเสริมให้เด็กอยู่ร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้ได้เรียนรู้ถึงกฎเกณฑ์ทางสังคม

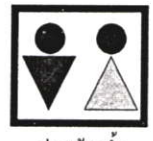

ลักษณะทางกายภาพและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี
ลักษณะพัฒนาการและพฤติกรรมที่สำคัญของเด็กวัยก่อนเรียน
พัฒนาการทางร่างกาย
พัฒนาการทางสติปัญญา
พัฒนาการทางอารมณ์
พัฒนาการทางสังคมและจริยธรรม
การอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อม
ต้องตอบสนองต่อพัฒนาการทุกด้าน
ได้ทั้งหมด

แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี
สถานที่เรียนต้องอบอุ่นปลอดภัย
จัดการเรียนรู้ตามความพร้อมและความสนใจของเด็ก ค่อยเป็นค่อยไปไม่เร่งรีบ
เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการกระทำ "เล่นคือเรียน"
ปลูกฝังจริยธรรม เน้นคุณค่าคุณธรรมให้มากกว่าความรู้

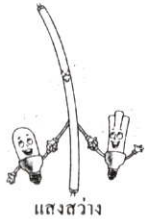
หลักการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี

ทิศทางอาคารและสถานที่ตั้ง

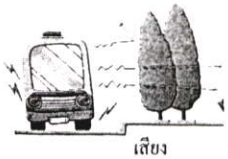

ส่วนห้องกิจกรรม

ส่วนห้องน้ำ

ส่วนสนามเด็กเล่น

แสงสว่าง

อุณหภูมิและการระบายอากาศ

เสียง

ความปลอดภัย

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร

- กระบวนการประเมินสภาพแวดล้อมอาคาร (POE)

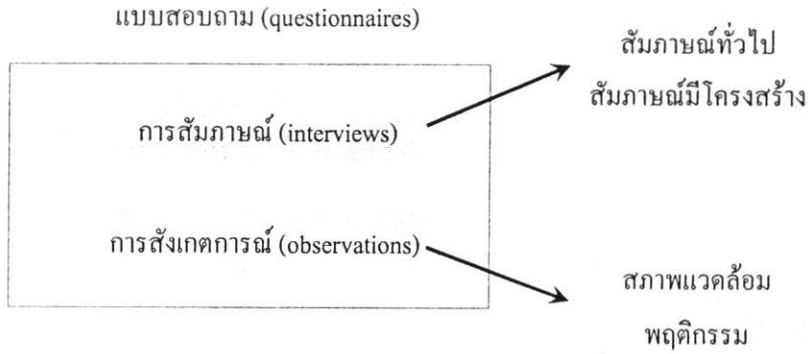
รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น
▼
กำหนดคำถามและเป้าหมาย
▼
ออกแบบการประเมินและสุ่มตัวอย่าง
▼
รวบรวมข้อมูล
▼
วิเคราะห์ข้อมูล
▼
รายงานผลการประเมิน

ด้านเทคนิค (technical)

ด้านการใช้สอย (functional)

ด้านพฤติกรรม (behavioral)

- การออกแบบและการใช้เครื่องมือในการสำรวจข้อมูล

นโยบายสถานสงเคราะห์

- เพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดู การพยาบาลและส่งเสริมพัฒนาการให้เจริญเติบโตมีสุขภาพแข็งแรงและมีพัฒนาการสมวัย
- เพื่อให้เด็กในการอุปการะทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีโอกาสใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว
- เพื่อให้เด็กได้รับการปกป้องคุ้มครองตามสิทธิมนุษยชนที่เด็กพึงได้รับ
- เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของประเทศต่อไป

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

9 หมวด กับ 1 บทเฉพาะกาล รวมทั้งหมด 88 มาตรา

ต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อเด็ก ต้องเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน
และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างสมบูรณ์

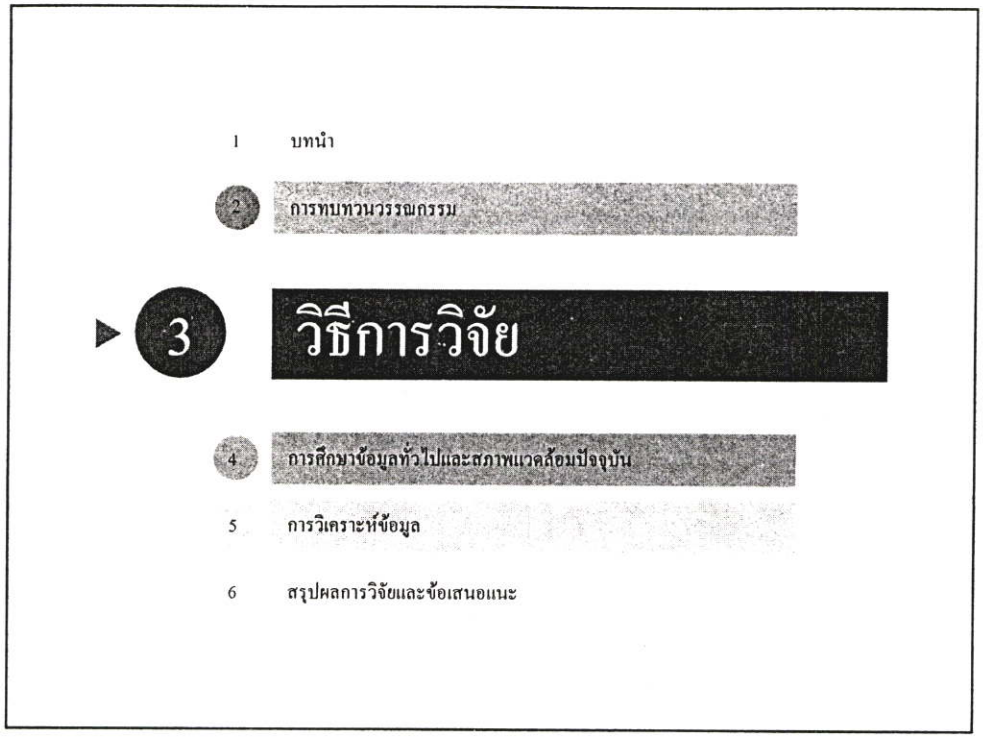
ตัวแปรที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม

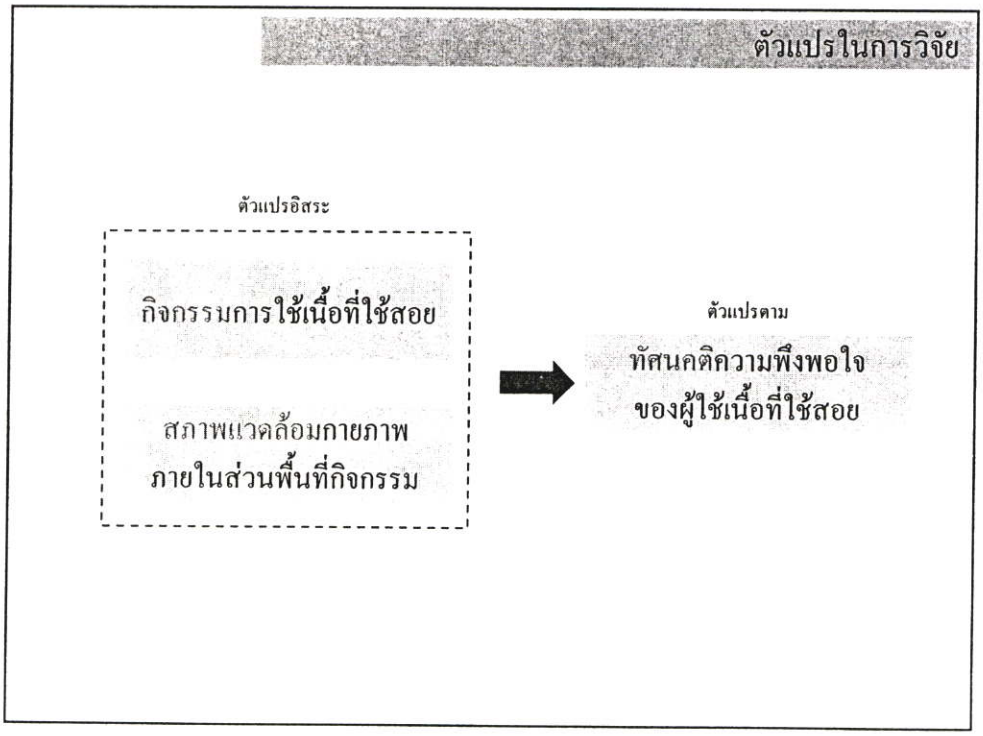
การอบรมเลี้ยงดูและรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้
ต้องตอบสนองต่อเด็กได้ดี

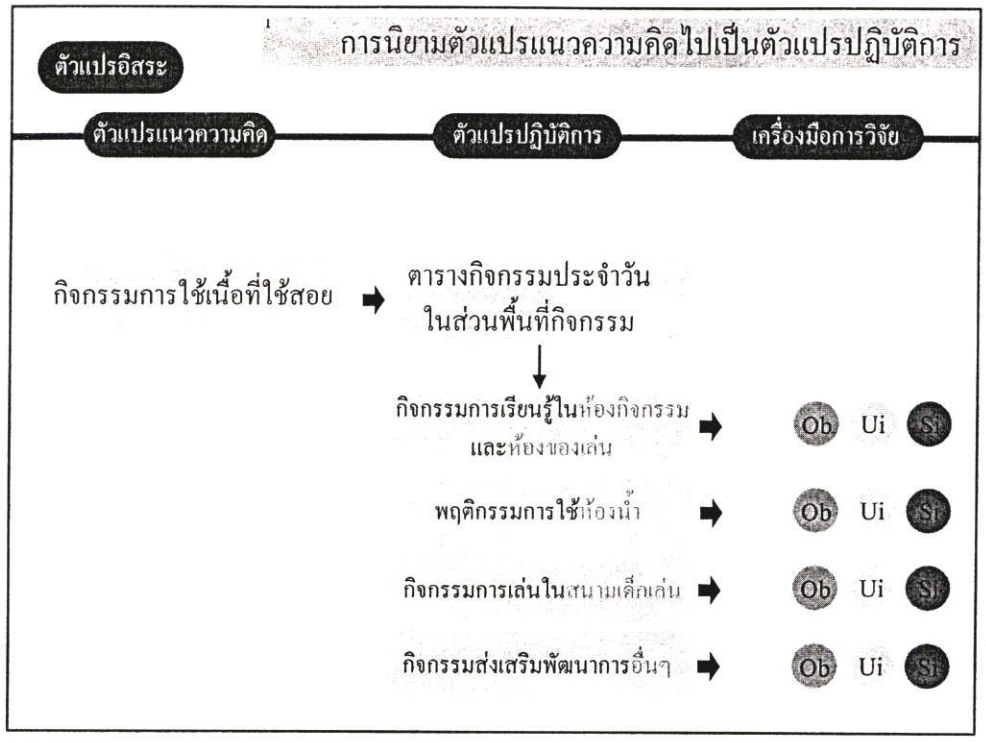
สภาพแวดล้อมต้องตอบสนองต่อลักษณะทาง
กายภาพของเด็กและส่งเสริมพัฒนาการได้ดี

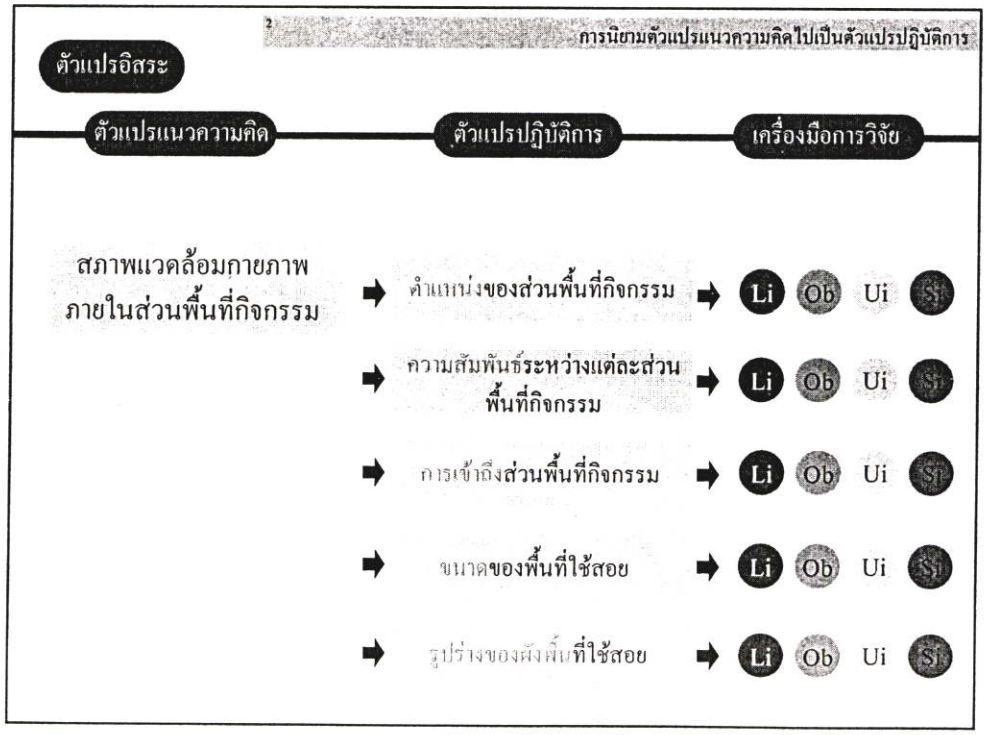
→ ความพึงพอใจ
ของผู้ใช้พื้นที่

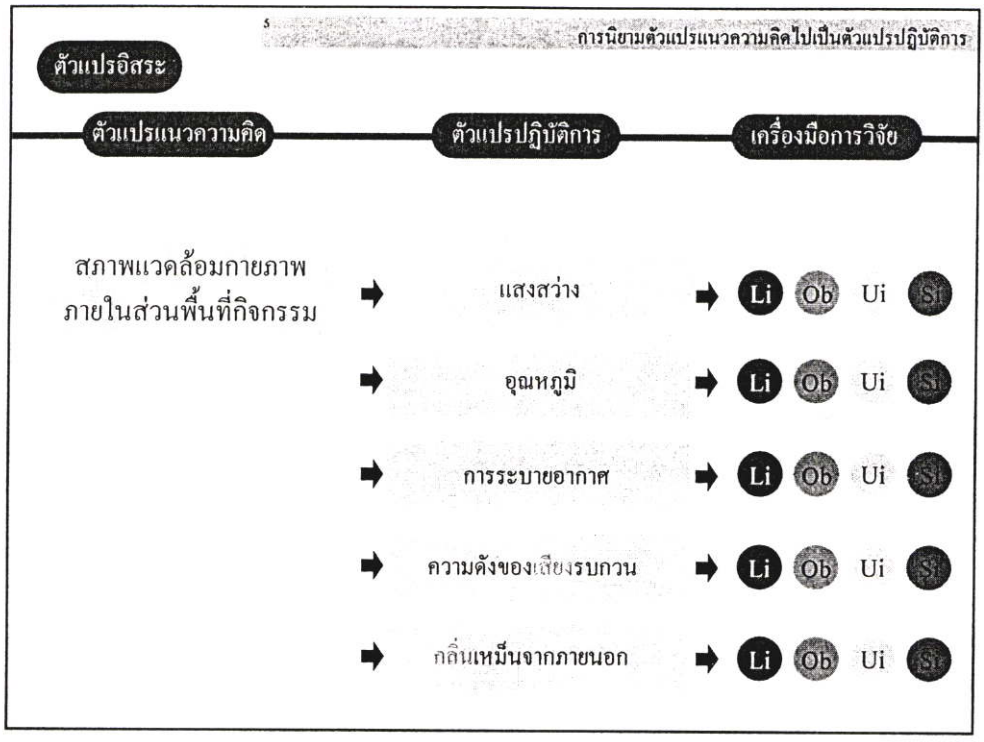
ตารางที่ 2.2 หน้า 28-30

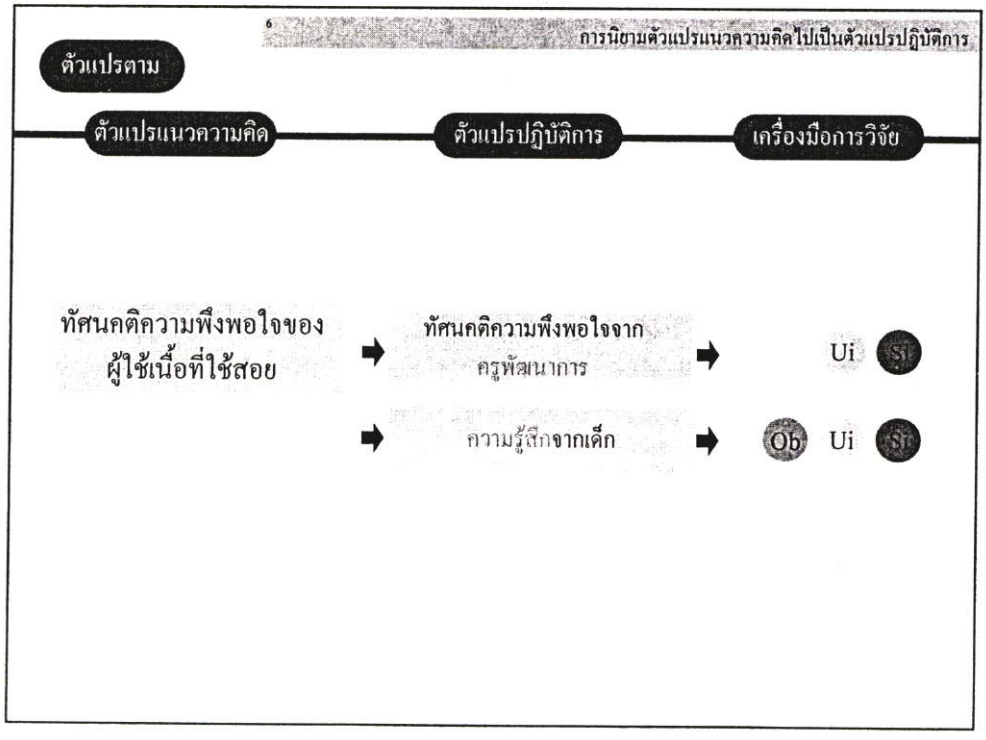

1 บทนำ
2 การทบทวนวรรณกรรม
3 วิธีการวิจัย
4 การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน
5 การวิเคราะห์ข้อมูล
6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

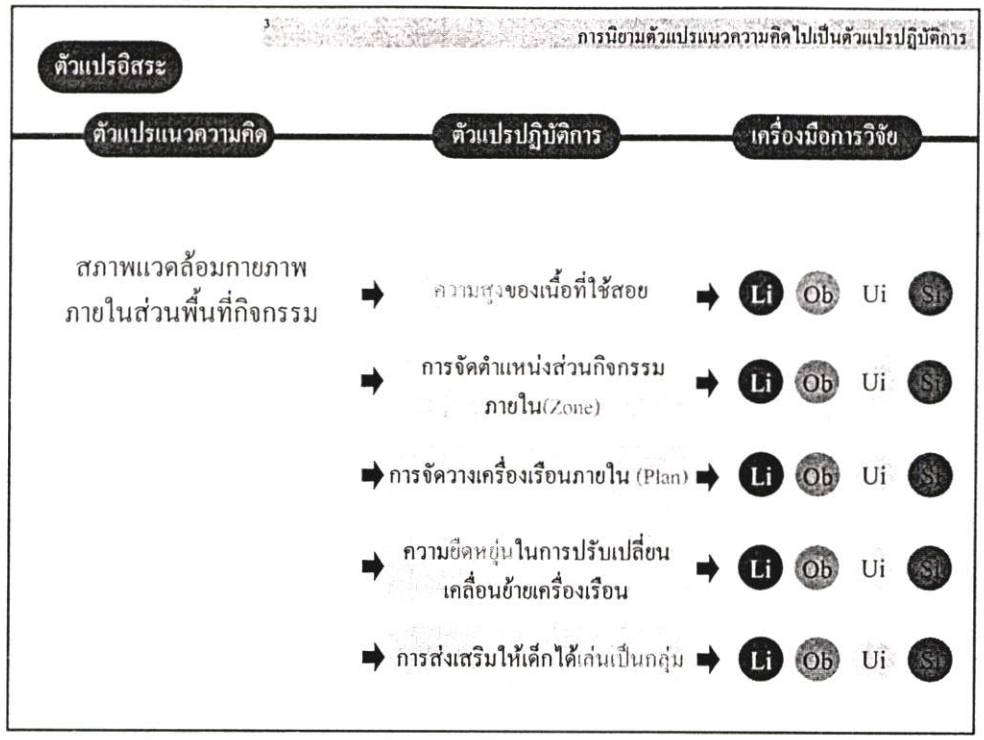

ตัวแปรในการวิจัย
ตัวแปรอิสระ
กิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย
สภาพแวดล้อมกายภาพ
ภายในส่วนพื้นที่กิจกรรม
ตัวแปรตาม
ทัศนคติความพึงพอใจ
ของผู้ใช้เนื้อที่ใช้สอย

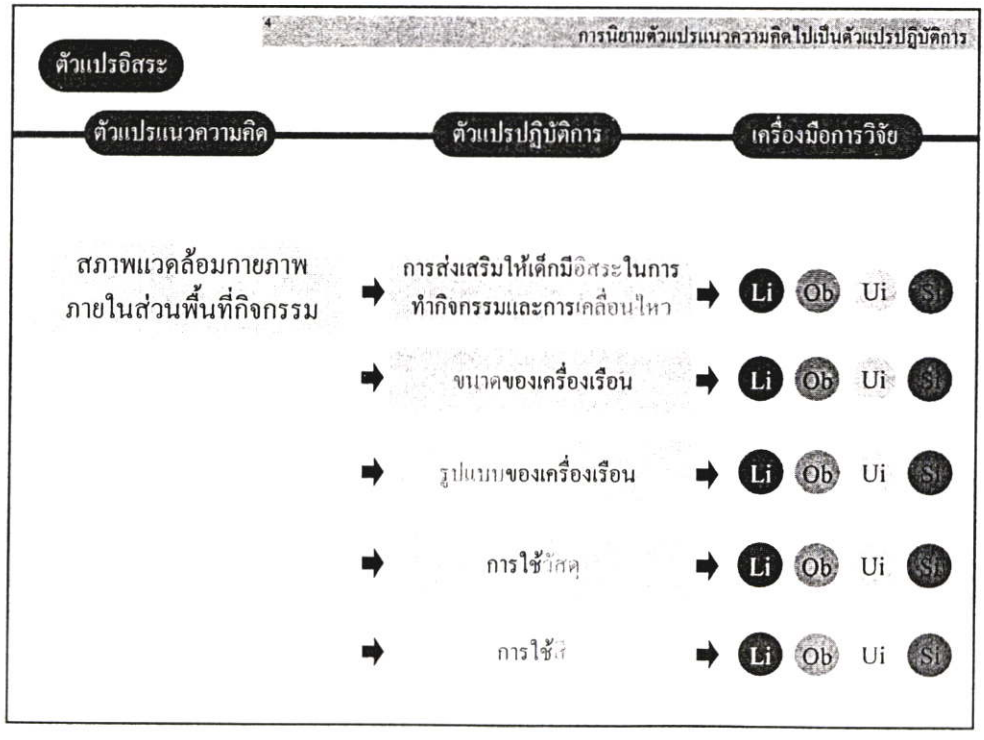

1
การนิยามตัวแปรแนวความคิดไปเป็นตัวแปรปฏิบัติการ
ตัวแปรอิสระ
ตัวแปรแนวความคิด
ตัวแปรปฏิบัติการ
เครื่องมือการวิจัย
กิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย
ตารางกิจกรรมประจำวัน
ในส่วนพื้นที่กิจกรรม
กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องกิจกรรม
และห้องของเล่น
Ob Ui Si
พฤติกรรมการใช้ห้องน้ำ
Ob Ui Si
กิจกรรมการเล่นในสนามเด็กเล่น
Ob Ui Si
กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการอื่นๆ
Ob Ui Si

2
การนิยามตัวแปรแนวความคิดไปเป็นตัวแปรปฏิบัติการ
ตัวแปรอิสระ
ตัวแปรแนวความคิด
ตัวแปรปฏิบัติการ
เครื่องมือการวิจัย
สภาพแวดล้อมกายภาพ
ภายในส่วนพื้นที่กิจกรรม
ตำแหน่งของส่วนพื้นที่กิจกรรม
Li Ob Ui Si
ความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละส่วน
พื้นที่กิจกรรม
Li Ob Ui Si
การเข้าถึงส่วนพื้นที่กิจกรรม
Li Ob Ui Si
ขนาดของพื้นที่ใช้สอย
Li Ob Ui Si
รูปร่างของผังพื้นที่ใช้สอย
Li Ob Ui Si

5
การนิยามตัวแปรแนวความคิดไปเป็นตัวแปรปฏิบัติการ
ตัวแปรอิสระ
ตัวแปรแนวความคิด
ตัวแปรปฏิบัติการ
เครื่องมือการวิจัย
สภาพแวดล้อมกายภาพ
ภายในส่วนพื้นที่กิจกรรม
แสงสว่าง
อุณหภูมิ
การระบายอากาศ
ความดังของเสียงรบกวน
กลิ่นเหม็นจากภายนอก
Li
Ob
Ui
SI

6
การนิยามตัวแปรแนวความคิดไปเป็นตัวแปรปฏิบัติการ
ตัวแปรตาม
ตัวแปรแนวความคิด
ตัวแปรปฏิบัติการ
เครื่องมือการวิจัย
ทัศนคติความพึงพอใจของ
ผู้ใช้เนื้อที่ใช้สอย
ทัศนคติความพึงพอใจจาก
ครูพัฒนาการ
ความรู้สึกจากเด็ก
Ob
Ui
SI

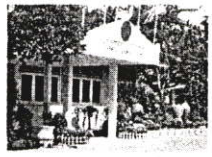

3
การนิยามตัวแปรแนวความคิดไปเป็นตัวแปรปฏิบัติการ
ตัวแปรอิสระ
ตัวแปรแนวความคิด
ตัวแปรปฏิบัติการ
เครื่องมือการวิจัย
สภาพแวดล้อมกายภาพ
ภายในส่วนพื้นที่กิจกรรม
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอย
Li Ob Ui Si
การจัดตำแหน่งส่วนกิจกรรม
ภายใน(Zone)
Li Ob Ui Si
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan)
Li Ob Ui Si
ความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยน
เคลื่อนย้ายเครื่องเรือน
Li Ob Ui Si
การส่งเสริมให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่ม
Li Ob Ui Si

4
การนิยามตัวแปรแนวความคิดไปเป็นตัวแปรปฏิบัติการ
ตัวแปรอิสระ
ตัวแปรแนวความคิด
ตัวแปรปฏิบัติการ
เครื่องมือการวิจัย
สภาพแวดล้อมกายภาพ
ภายในส่วนพื้นที่กิจกรรม
การส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการ
ทำกิจกรรมและการเคลื่อนไหว
Li Ob Ui Si
ขนาดของเครื่องเรือน
Li Ob Ui Si
รูปแบบของเครื่องเรือน
Li Ob Ui Si
การใช้วัสดุ
Li Ob Ui Si
การใช้สี
Li Ob Ui Si

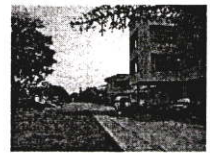
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีสถานสงเคราะห์เด็ก สถานแรกรับเด็ก สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก อยู่ในความดูแล ทั้งหมด 24 แห่ง

สถานสงเคราะห์ที่ให้การสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปี เขตกรุงเทพฯและปริมณฑล มีทั้งหมด 3 แห่ง

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน ปากเกร็ด

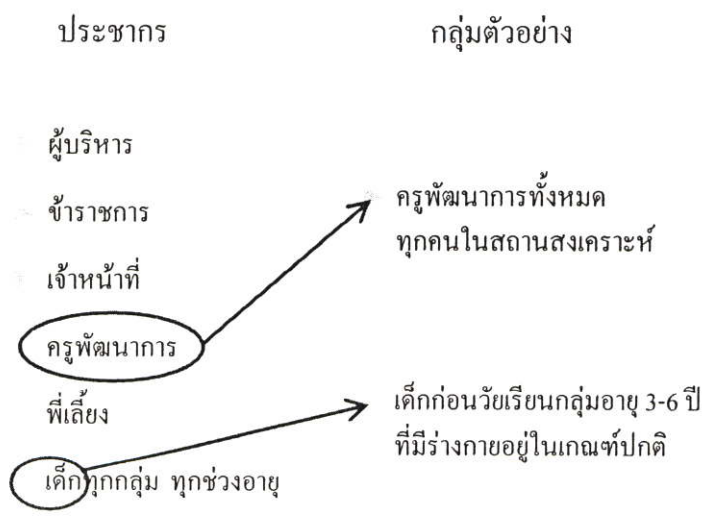

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน พญาไท

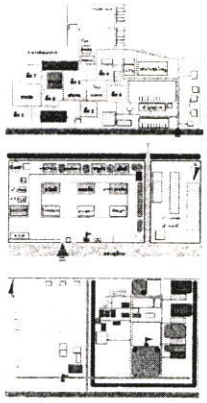
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน รังสิต

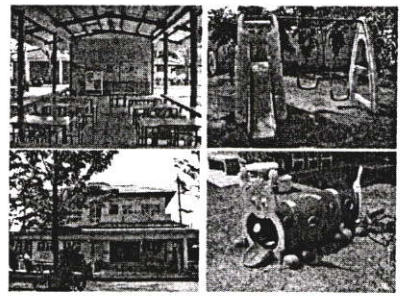
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การสังเกตการณ์

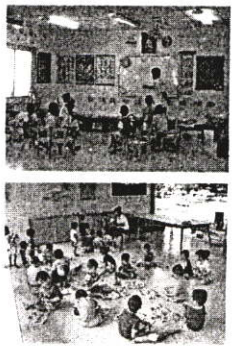
- สังเกตการณ์สภาพแวดล้อมทั่วไป และสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรม
  - ทำผังโครงการ และผังอาคาร
  - ถ่ายภาพ

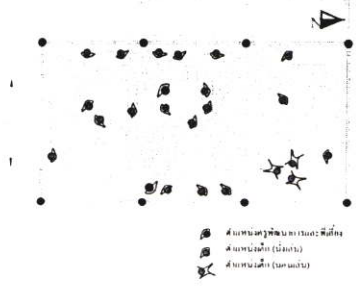

การสังเกตการณ์

- สังเกตการณ์พฤติกรรมเด็กที่เกิดในสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรม
  - ถ่ายภาพกิจกรรมและพฤติกรรมเด็ก
  - ทำผังพฤติกรรมเด็กในส่วนพื้นที่กิจกรรม

การสัมภาษณ์

- สัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้าง

  ผู้บริหาร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่

  ครูพัฒนาการ พี่เลี้ยงเด็ก เด็ก

- สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

  ครูพัฒนาการทั้งหมด

  4 3 2 1

  เด็ก 3-6 ปี ที่ใช้ส่วนพื้นที่กิจกรรม
  (มากที่สุดที่ให้ความร่วมมือ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ไม่ใช่เชิงปริมาณ

วิเคราะห์และนำเสนอในเชิงพรรณนา

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ใช้สถิติพรรณนา เสนอเป็นค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ จัดลำดับความสำคัญ
เสนอเป็นตารางและคำอธิบาย

ข้อจำกัดของการวิจัย

- การถ่ายภาพเด็กทำได้จำกัด ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546
- ช่วงที่เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมอยู่ในช่วงฤดูหนาว ดังนั้นตัวแปรด้านเทคนิค ในส่วนของ แสงสว่าง อุณหภูมิ การระบายอากาศ อาจไม่ครอบคลุมสภาพจริงตลอดทั้งปี

1 บทนำ

2 การทบทวนวรรณกรรม

3 วิธีการวิจัย

▶ 4 การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

5 การวิเคราะห์ข้อมูล

6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ข้อมูลทั่วไปและการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์

- สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

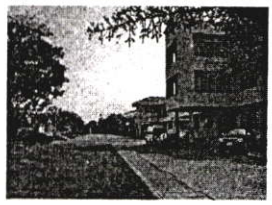
ก่อตั้ง 9 มิถุนายน พ.ศ.2506

78/1 หมู่ที่ 1 ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

สงเคราะห์เด็กแรกเกิด ถึงอายุ 5 ปี

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ก่อตั้ง ในสมัยปี พ.ศ.2496

78/24 หมู่ที่ 1 ถนนภูมิเวท ตำบลบางตลาด
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

สงเคราะห์เด็กแรกเกิด ถึงอายุ 6 ปี
และเด็กติดเชื้อ HIV

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ก่อตั้ง 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2522

2/40 หมู่ที่ 2 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลรังสิต
อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12111

สงเคราะห์เด็กอายุ 6 เดือน ถึง 6 ปี

กิจกรรมประจำวัน ของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี

● สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด (เช้า)

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
5.30 – 6.30 น.	ตื่นนอน,ล้างหน้า	อาคารนอน
6.30 – 7.00 น.	รับประทานอาหารเช้า	โรงอาหาร
7.00 – 8.30 น.	แปรงฟัน,อาบน้ำ,แต่งตัว	อาคารนอน
8.30 – 9.00 น.	รับเด็กเข้าโรงเรียน	สนามหน้าอาคารเรียน
9.00 – 9.30 น.	เคารพธงชาติ,สวดมนต์,กายบริหาร,กิจกรรมกลุ่ม(เคลื่อนไหวพื้นฐาน)	สนามหน้าอาคารเรียน
9.30 – 9.45 น.	พักดื่มนม,เข้าห้องน้ำ	อาคารเรียน
9.45 – 10.30 น.	กิจกรรมเสรี(เล่นตามมุมต่างๆ)	ห้องกิจกรรม
10.30 – 11.30 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง,กิจกรรมพิเศษ,กิจกรรมเสรี	สนาม,ห้องกิจกรรม, ห้องสมุดของเล่น
11.30 – 12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน,อาบน้ำ	โรงอาหาร,อาคารนอน

● สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด (บ่าย)

12.00 – 14.30 น.	นอนพักผ่อน	อาคารนอน
14.30 – 15.00 น.	ตื่นนอน,รับประทานอาหารว่าง	โรงอาหาร
15.00 – 15.30 น.	กิจกรรมสงบ,ส่งเด็กกลับบ้าน	อาคารกิจกรรม
15.30 – 16.45 น.	พักผ่อน,วิ่งเล่น	สนามเด็กเล่น
16.45 – 17.15 น.	รับประทานอาหารเย็น,ผลไม้	โรงอาหาร
17.15 – 20.00 น.	อาบน้ำ,แต่งตัว,พักผ่อน	อาคารนอน
20.00 – 5.30 น.	นอน	อาคารนอน

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท (เช้า)

เวลา	กิจกรรม	สถานที่
6.00 – 7.00 น.	ตื่นนอน , อาบน้ำ	อาคารนอน
7.00 – 8.00 น.	รับประทานอาหารเช้า	อาคารนอน / โรงอาหาร*
8.00 – 9.30 น.	กิจกรรมกลุ่ม เปิดโทรทัศน์หรือเทปเพลง	ส่วนพักผ่อน (อยู่ชั้นล่างของอาคารนอน)
9.30 – 11.00 น.	เรียนอ่าน – เขียน หรือกิจกรรมเสรี	ห้องกิจกรรม ส่วนพักผ่อน
11.00 – 12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน	โรงอาหาร

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท (บ่าย)

12.00 – 13.30 น.	อาบน้ำ , นอนพักผ่อน	อาคารนอน
13.30 – 14.30 น.	ตื่นนอน	อาคารนอน
14.30 – 15.00 น.	รับประทานอาหารว่าง	สนามเด็กเล่นข้างอาคารนอน*
15.00 – 16.30 น.	วิ่งเล่นอิสระ กระตุ้นพัฒนาการ	สนามเด็กเล่น
16.30 – 17.30 น.	รับประทานอาหารเย็น	โรงอาหาร
17.30 – 18.00 น.	อาบน้ำ,แต่งตัว,พักผ่อน	อาคารนอน
18.00 – 18.30 น.	ดื่มนม	ส่วนพักผ่อน
18.30 – 20.00 น.	ดูโทรทัศน์ , เข้านอน	ส่วนพักผ่อน , ห้องนอน

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต (เช้า)

เวลา	กิจกรรม	สถานที่ประกอบกิจกรรม
6.00	ตื่นนอน อาบน้ำ	อาคารนอน
7.00	รับประทานอาหารเช้า	โรงอาหาร
8.00	เคารพธงชาติ สงบนิ่ง กล่าวคำปฏิญาณตน กายบริหาร	ลานคอนกรีตหน้าเสาธง
8.30	พักผ่อนภายในอาคาร	อาคารนอน
9.00	รับประทานอาหารว่าง (นม , ขนม)	โรงอาหาร
9.15	สวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิและแผ่เมตตา สนทนาข่าว เหตุการณ์ต่างๆ อบรมจริยธรรม	ศาลาเฉลิมพระเกียรติ
10.00	เด็กเข้าสู่ภาคเรียนในกลุ่มและเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ	อาคารกิจกรรม
11.00	รับประทานอาหารกลางวัน	โรงอาหาร
11.45	นอนหลับพักผ่อน	อาคารนอน

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต (บ่าย)

14.00	รับประทานอาหารว่าง (นม , ขนม)	โรงอาหาร
14.15	กิจกรรมกลุ่ม เล่นกลางแจ้ง ชมวีดีโอ ทัศนศึกษา โดยขบวนรถไฟ 50 ปี กรมประชาสงเคราะห์	ศาลาเฉลิมพระเกียรติ
16.00	พักผ่อน	สนามเด็กเล่น
16.30	รับประทานอาหารเย็น	โรงอาหาร
17.00	พักผ่อน	อิสระตามสนามเด็กเล่น และอาคาร
17.30	อาบน้ำ	อาคารนอน
18.00	ดื่มนม	อาคารนอน
19.00	ดูโทรทัศน์ เข้านอน	อาคารนอน

จำนวนเด็กและครูพัฒนาการ

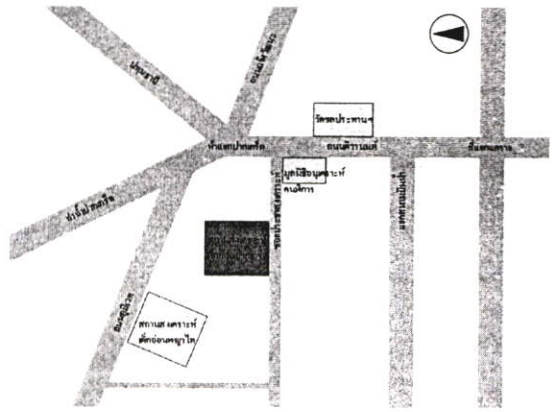
	จำนวนเด็ก 3-6 ปี	จำนวนครูพัฒนาการ
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด	43	3
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท	25	1
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต	211	8

ข้อมูลสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- สถานที่ตั้งสถานสงเคราะห์

78/1 หมู่ที่ 1 ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

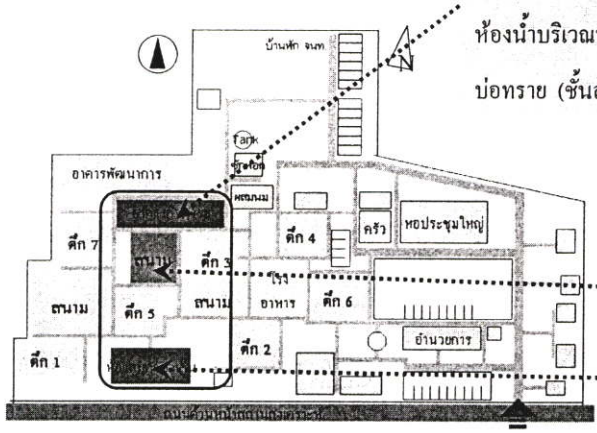
● ผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์

ห้องกิจกรรมเตรียม 1 (ชั้นล่างของอาคารกิจกรรม)

ห้องกิจกรรมเตรียม 2 (ชั้นบนของอาคารกิจกรรม)

ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรม (ชั้นล่างของอาคารกิจกรรม)

บ่อทราย (ชั้นล่างของอาคารกิจกรรม)

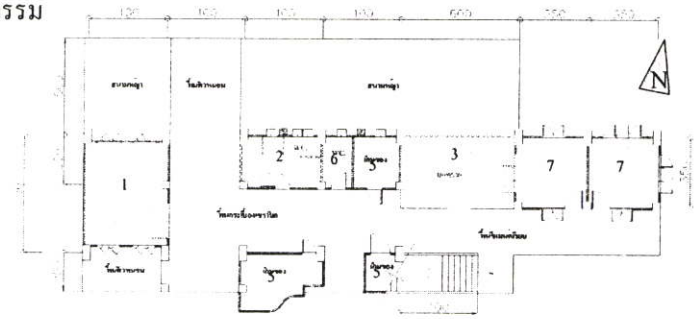

สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

ห้องสมุดของเล่น

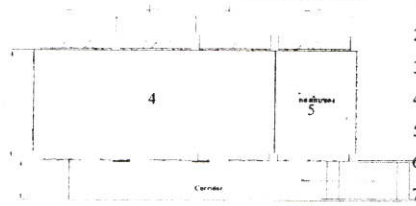
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● อาคารกิจกรรม

อาคารกิจกรรมชั้นล่าง

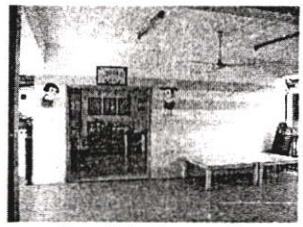

1. ห้องกิจกรรม 3-5 ปี กลุ่มเล็ก (เตรียม 1)
2. ห้องน้ำเด็ก
3. บ่อทราย
4. ห้องกิจกรรม 3-5 ปี กลุ่มโต (เตรียม 2)
5. ห้องเก็บของ
6. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่
7. ห้องพัฒนาการเด็กเล็ก 2-3 ปี

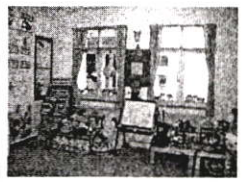
อาคารกิจกรรมชั้นบน (ห้องเตรียม 2)

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 1

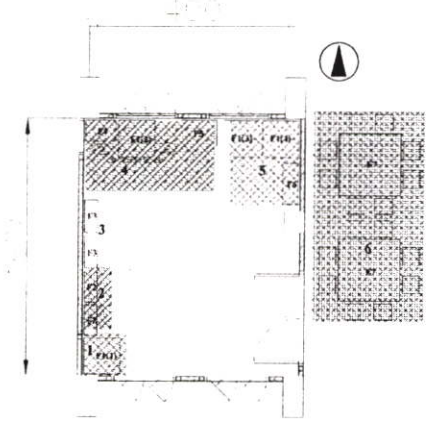

ภาพด้านหน้าห้องกิจกรรมเตรียม 1

บรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในห้องกิจกรรมเตรียม 1

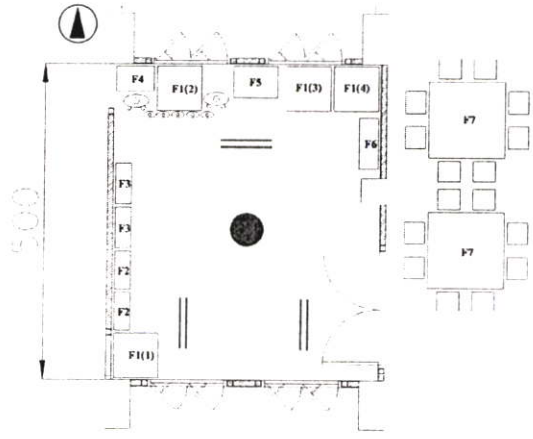
1. ส่วนเก็บอุปกรณ์ของครู
2. มุมเกี่ยวกับภาษา อักษร ตัวเลข
3. มุมบล็อกไม้หลากสี
4. มุมนิทานและตุ๊กตา
5. มุมของเล่นอื่นๆ
6. ส่วนพื้นที่นั่งทำกิจกรรมที่เพิ่มมาภายนอกห้อง

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ตำแหน่งดวงโคมและพัดลมเพดาน ห้องกิจกรรมเตรียม 1

ฟลูออเรสเซนต์ 35w 2หลอด เปลี่ยดวงโคม

● พัดลมเพดาน

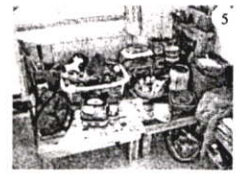
แสดงตำแหน่งดวงโคมและพัดลมเพดาน

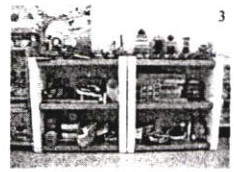
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

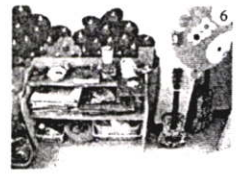
● เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบกิจกรรม ห้องกิจกรรมเตรียม 1

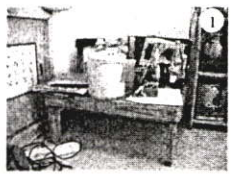

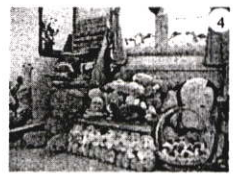

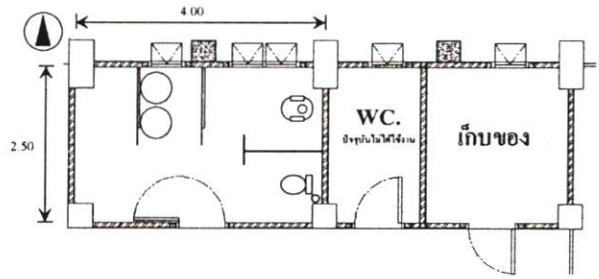

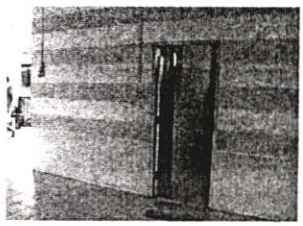

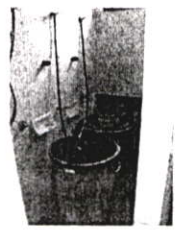

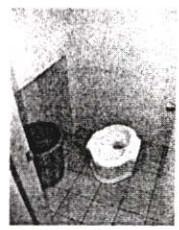
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม

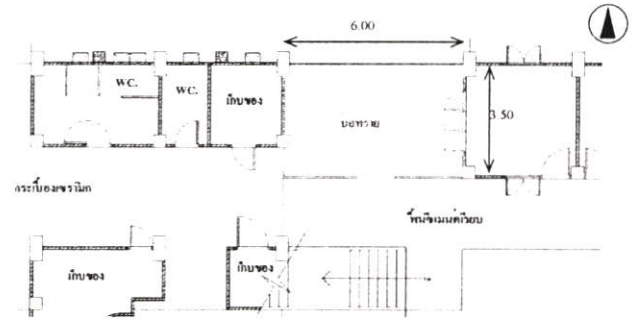

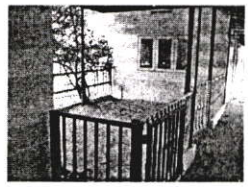

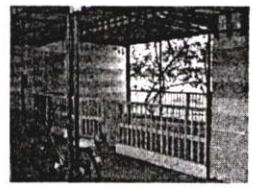

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

บ่อทราย

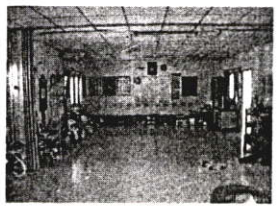

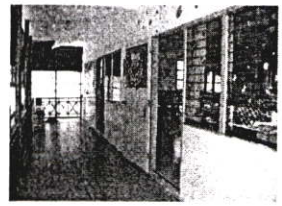
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ห้องกิจกรรมเตรียม 2

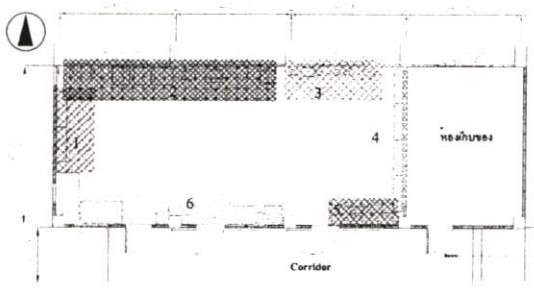

บรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในห้องกิจกรรมเตรียม 2

ภาพด้านหน้าห้องกิจกรรมเตรียม 2

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

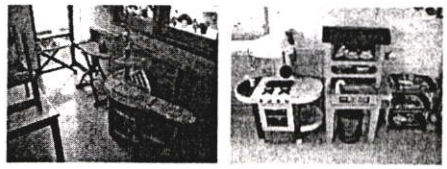
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน ห้องกิจกรรมเตรียม 2

1. ส่วนมุมบล็อก
2. มุมบ้านและเครื่องใช้ในบ้าน
3. มุมตุ๊กตา
4. มุมหนังสือ
5. มุมสื่อการเรียนรู้
6. ส่วนเก็บของ

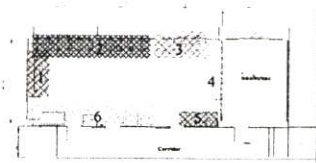
1. ส่วนมุมบล็อก ของเล่นส่วนใหญ่จะทำจากไม้หลากสีใช้ต่อกันให้เกิดเป็นรูปแบบต่างๆ

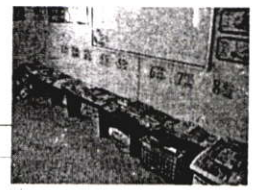

2. มุมบ้านและเครื่องใช้ในบ้าน ของเล่นจะเป็นเครื่องใช้ในบ้านเช่น ที่รีดผ้า โต๊ะแต่งตัว เครื่องครัว เตาแก๊ส อุปกรณ์ส่วนใหญ่ทำจากพลาสติกและไม้

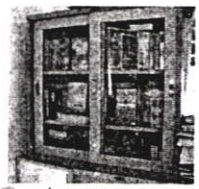
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน ห้องกิจกรรมเตรียม 2

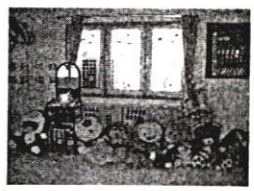

4. มุมหนังสือ เป็นส่วนที่เก็บหนังสือ สมุดภาพ นิทาน ฯลฯ

5. มุมสื่อการเรียนรู้ เก็บอุปกรณ์ทีวี วีดีทัศน์ วิทยุ และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ

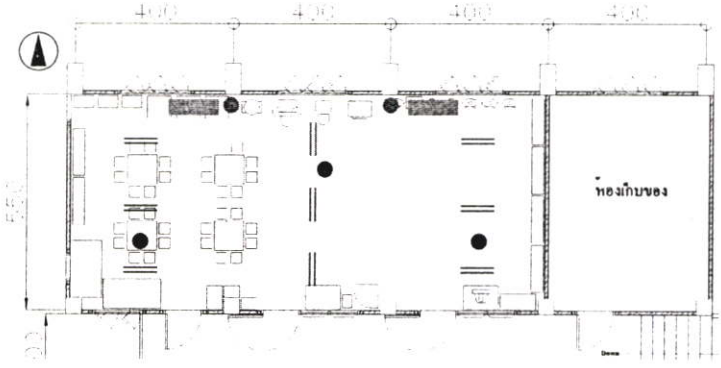
3. มุมตุ๊กตา จะเป็นส่วนวางของเล่นที่เป็นตุ๊กตา

6. ส่วนเก็บของ ส่วนหนึ่งเป็นที่เก็บอุปกรณ์ของครูพัฒนาการ เก็บอุปกรณ์เครื่องเขียน กระดาษ และเบาะที่นอนเด็ก

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ตำแหน่งดวงโคม เครื่องปรับอากาศและพัดลม ห้องกิจกรรมเตรียม 2

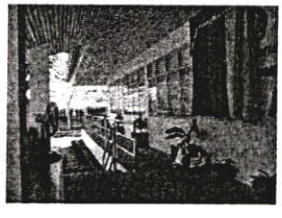

ฟลูออเรสเซนต์ 35w 2หลอดคู่เปลือยโคม
เครื่องปรับอากาศ
พัดลมเพดาน
พัดลมติดผนัง

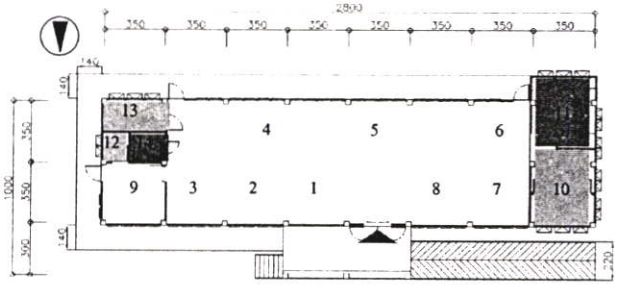
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

อาคารห้องสมุดของเล่น

บรรยากาศภายนอก

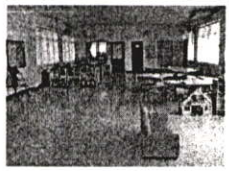

1. มุมโฮมรูม
2. มุมคณิตศาสตร์และภาษา
3. มุมนิทาน
4. มุมอิสระ
5. มุมบทบาทสมมุติ
6. มุมวิทยาศาสตร์
7. มุมศิลปะสิ่งประดิษฐ์
8. มุมบล็อกไม้
9. ห้องเก็บโสตทัศนูปกรณ์
10. ห้องน้ำเด็ก
11. ห้องเปลี่ยนผ้าอ้อม
12. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่
13. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่
14. ห้องเก็บของ

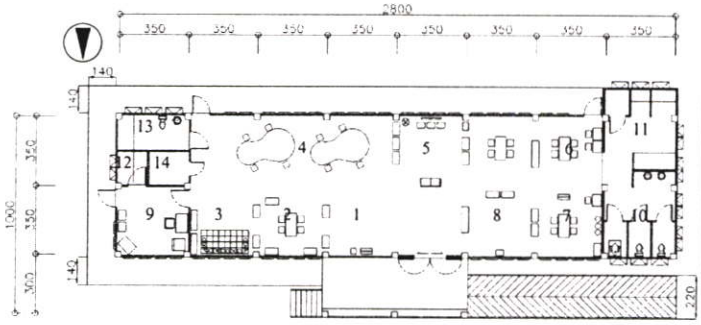
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ผังเครื่องเรือน อาคารห้องสมุดของเล่น

บรรยากาศภายใน

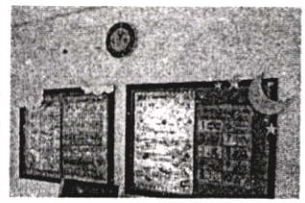
1. มุมโฮมรูม
2. มุมคณิตศาสตร์และภาษา
3. มุมนิทาน
4. มุมอิสระ
5. มุมบทบาทสมมุติ
6. มุมวิทยาศาสตร์
7. มุมศิลปะสิ่งประดิษฐ์
8. มุมบล็อกไม้
9. ห้องเก็บโสตทัศนูปกรณ์
10. ห้องน้ำเด็ก
11. ห้องเปลี่ยนผ้าอ้อม
12. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่
13. ห้องน้ำเจ้าหน้าที่
14. ห้องเก็บของ

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องสมุดของเล่น

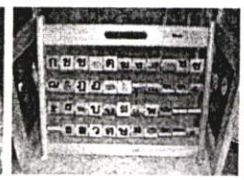
1. มุมโฮมรูม

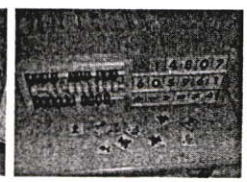

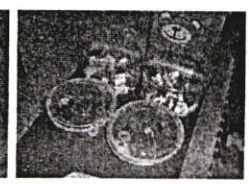

2. มุมคณิตศาสตร์และภาษา

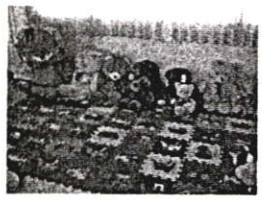

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

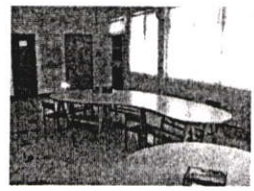
- ลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องสมุดของเล่น

3. มุมนิทานและตุ๊กตา

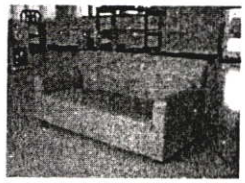
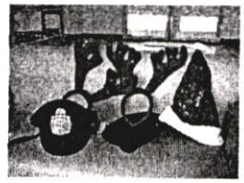
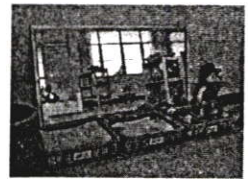
4. มุมอิสระ

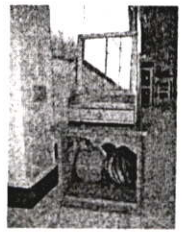

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องสมุดของเล่น

5. มุมบทบาทสมมุติ

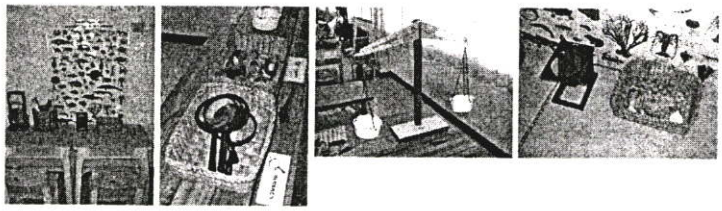

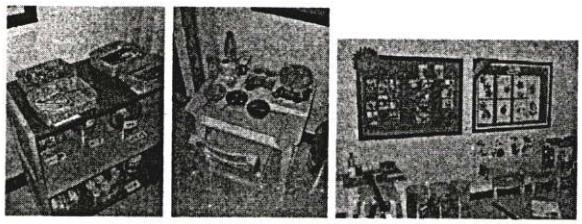

- ลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องสมุดของเล่น

6. มุมวิทยาศาสตร์

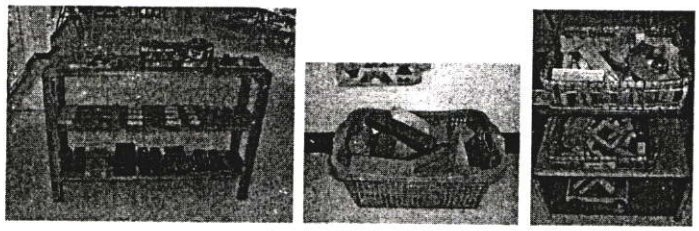

7. มุมศิลปะและสิ่งประดิษฐ์

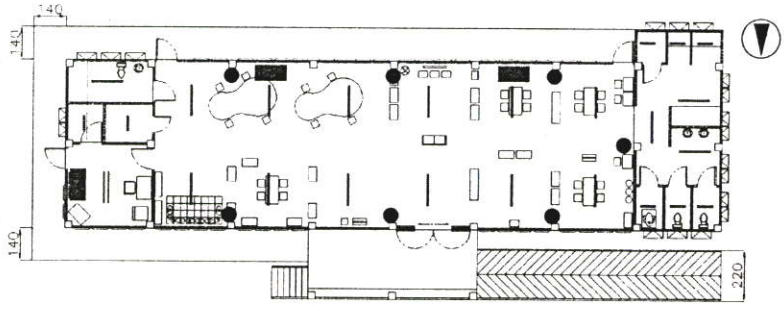
- ลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องสมุดของเล่น

8. มุมบล็อกไม้

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

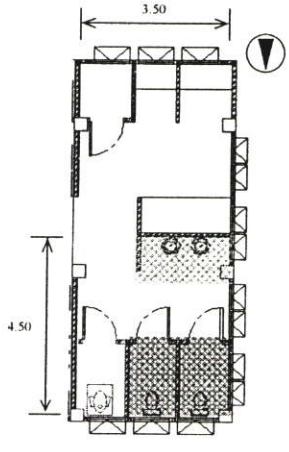
● ตำแหน่งดวงโคม เครื่องปรับอากาศและพัดลม อาคารห้องสมุดของเล่น

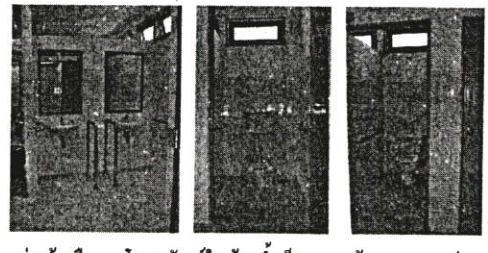

– ฟลูออเรสเซนต์ 18w โคมกระจายแสง
— ฟลูออเรสเซนต์ 36w โคมกระจายแสง
● พัดลมติดผนัง
■ เครื่องปรับอากาศ แขวนใต้ฝ้าเพดาน

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องน้ำเด็กภายในอาคารห้องสมุดของเล่น

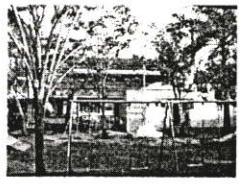

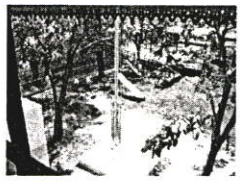

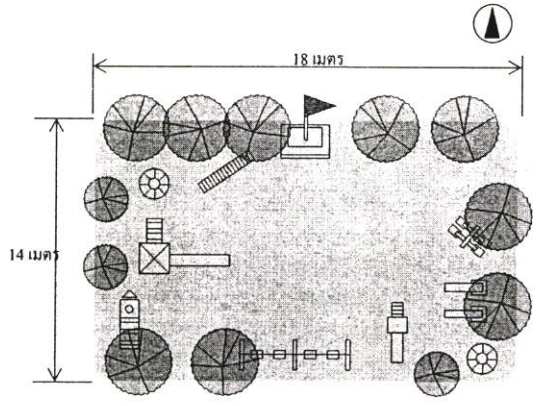
อ่างล้างมือและโถสุขภัณฑ์ในห้องน้ำเด็กอาคารห้องสมุดของเล่น
เป็นขนาดของผู้ใหญ่ทั้งหมด

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

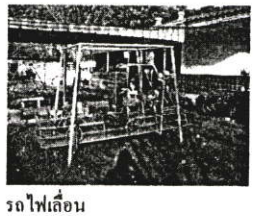

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ลักษณะสภาพแวดล้อมและรูปแบบเครื่องเล่น สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

รถไฟเลื่อน

กระดานลื่น

กระดานลื่นตัวใหญ่

ม้ากระดกและกระดานลื่น

บันไดโค้ง

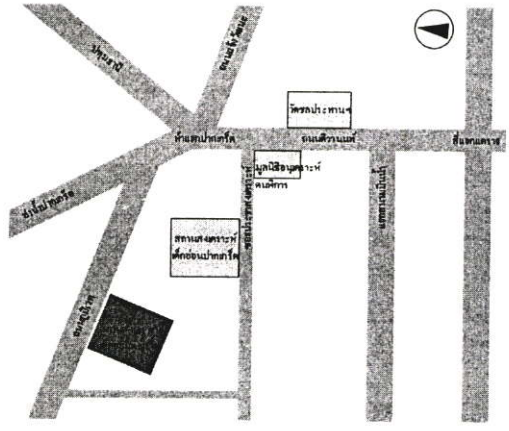
ชิงช้า

ข้อมูลสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- สถานที่ตั้งสถานสงเคราะห์

78/24 หมู่ที่ 1 ถนนภูมิเวท ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

ข้อมูลสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

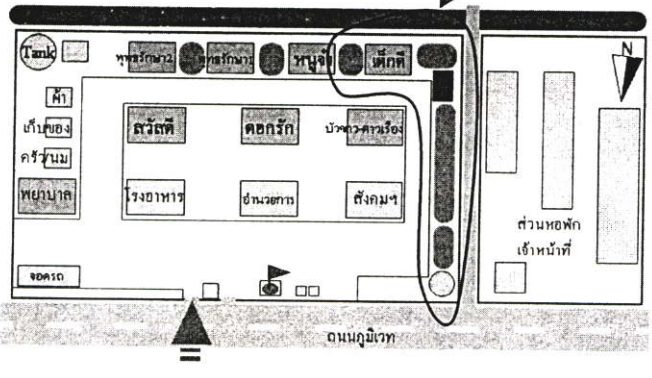
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- ผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์

ห้องกิจกรรมเด็กดี (ชั้นล่างของอาคารเด็กดี)

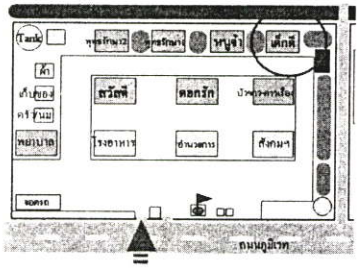
สนามเด็กเล่น และ บ่อทราย

ศาลาอเนกประสงค์

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- อาคารกิจกรรมเด็กดี

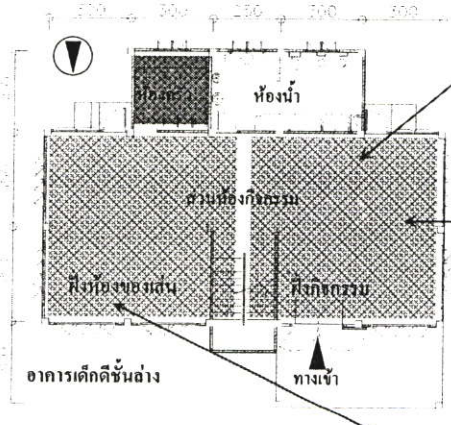
ภาพอาคารกิจกรรมเด็กดี

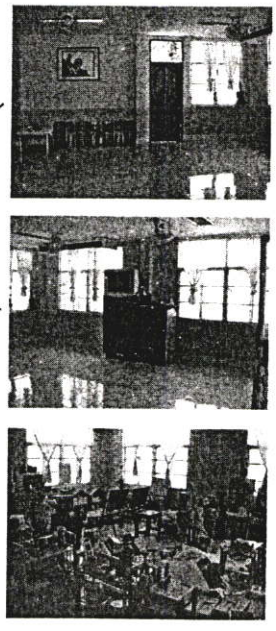
อาคารเด็กดีเป็นอาคาร 2 ชั้น ชั้นบนเป็นส่วนพักอาศัย

ชั้นล่างเป็นส่วนห้องกิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

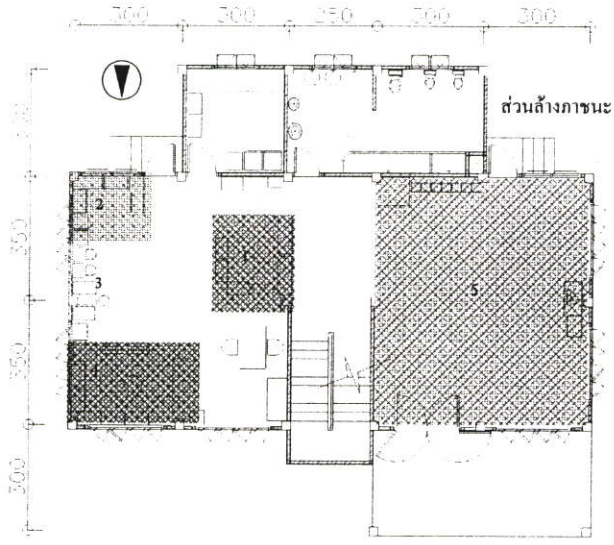
- ห้องกิจกรรมเด็กดี

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

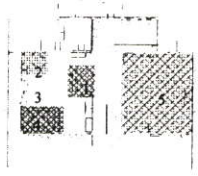
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน ห้องกิจกรรมเด็กดี

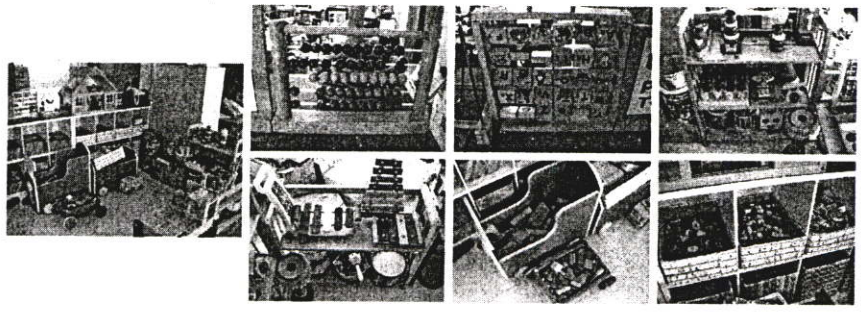
1. มุมบล็อก
2. มุมครัว
3. มุมแต่งตัว
4. มุมหนังสือและศิลปะ
5. ส่วนห้องเรียน

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องกิจกรรมเด็กดี

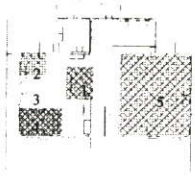

1. มุมบล็อก

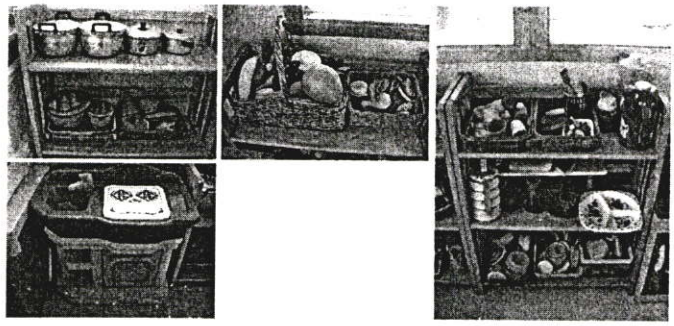

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- ลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องกิจกรรมเด็กดี

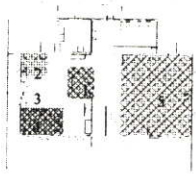

2. มุมครัว

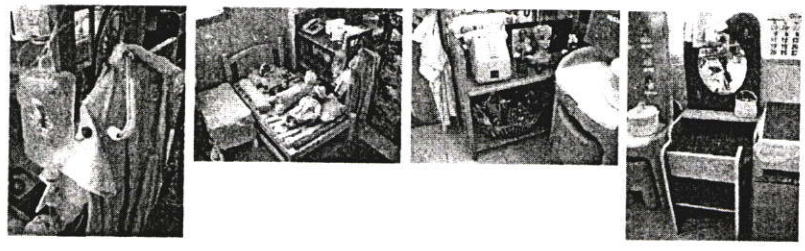

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- ลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องกิจกรรมเด็กดี

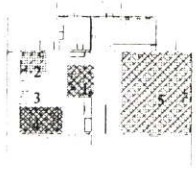

3. มุมแต่งตัว

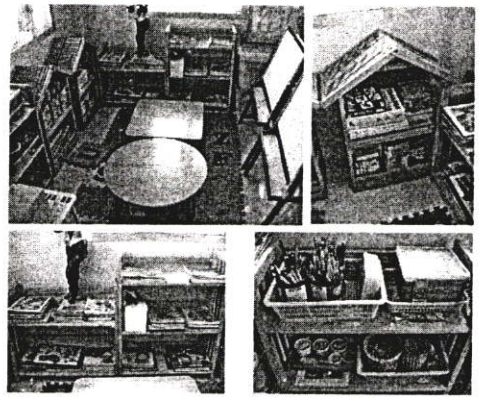

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- ลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องกิจกรรมเด็กดี

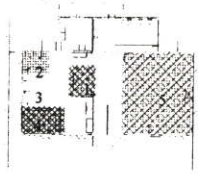

4. มุมหนังสือและศิลปะ

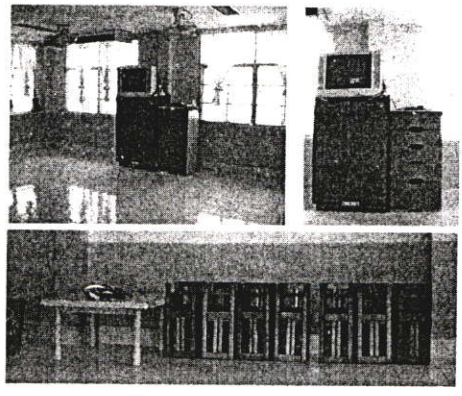

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- ลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมในมุมต่างๆ ของห้องกิจกรรมเด็กดี

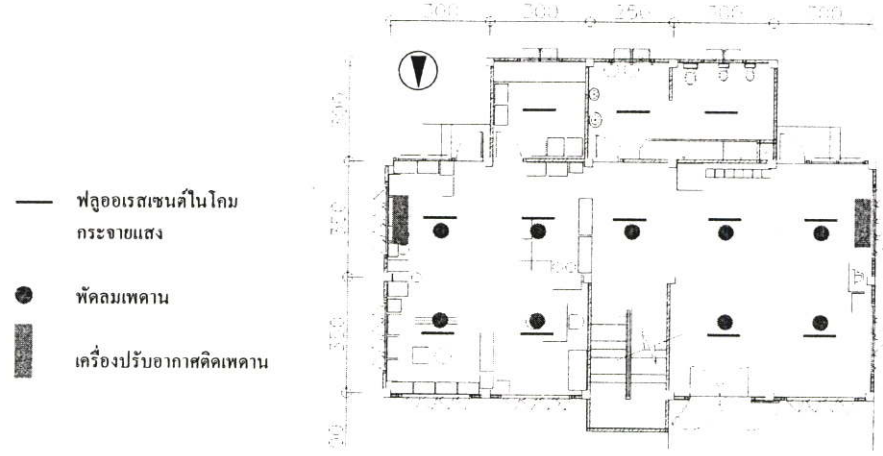

5. ส่วนห้องเรียน

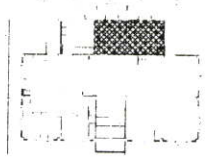
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

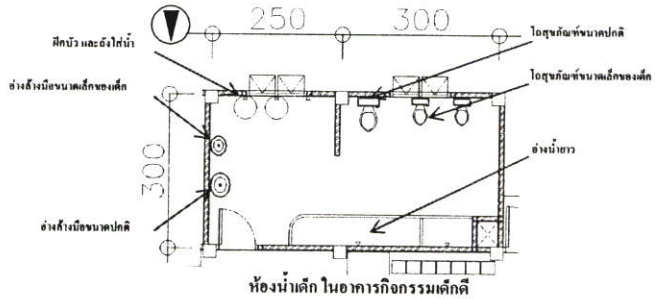
ตำแหน่งดวงโคม เครื่องปรับอากาศและพัดลม อาคารกิจกรรมเด็กดี

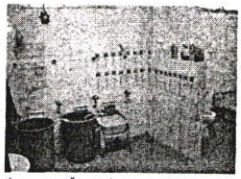
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ห้องน้ำเด็ก ภายในอาคารกิจกรรมเด็กดี

ห้องน้ำเด็ก ในอาคารกิจกรรมเด็กดี

ที่ผนังห้องน้ำจะมีที่แขวนแปรงสีฟันเด็ก

ฝักบัวและถังเก็บน้ำ

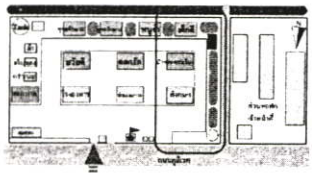

อ่างล้างมือมี 2 ขนาด

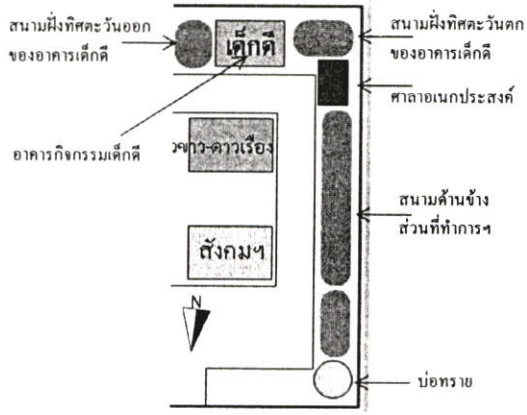

อ่างใส่น้ำอาบแบบยาว

โถสุขภัณฑ์มี 2 ขนาด

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

สนามเด็กเล่นและบ่อทราย

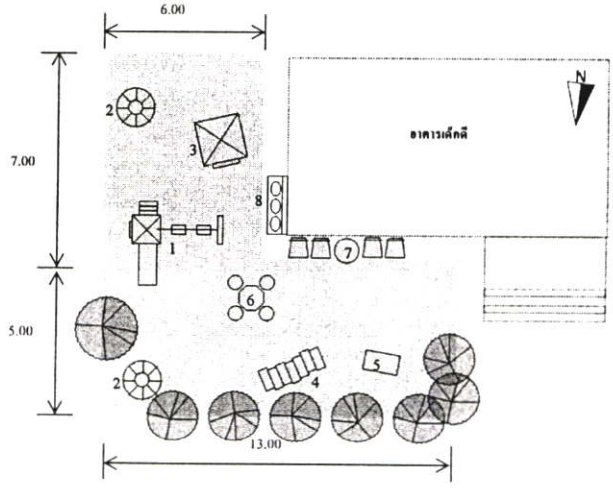

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

สนามฝั่งทิศตะวันออกของอาคารเด็กดี

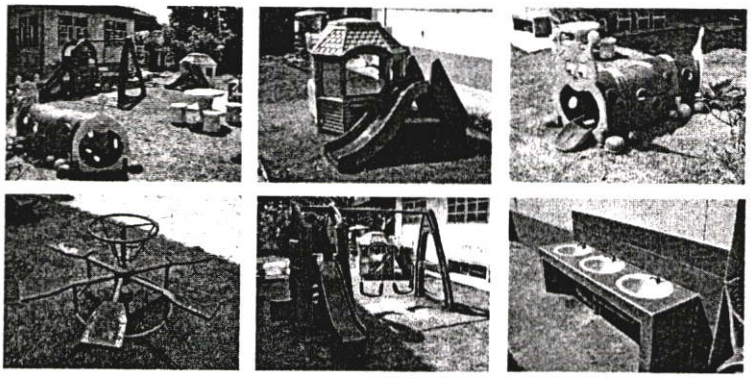

1. ชุดชิงช้าและม้าลิ่นพลาสติก
2. ม้าหมุนโครงเหล็ก
3. บ้านปราสาทพลาสติก
4. ซุ้มมุดลอดรูปหนอนพลาสติก
5. ม้านั่งพลาสติก
6. ชุดโต๊ะเก้าอี้ม้าหิน
7. ชุดโต๊ะเก้าอี้อัลลอยด์
8. อ่างล้างมือ

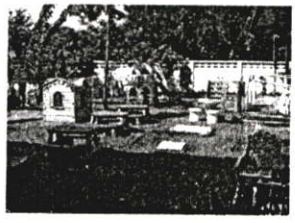
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- รูปแบบเครื่องเล่น ในสนามฝั่งทิศตะวันออกของอาคารเด็กดี

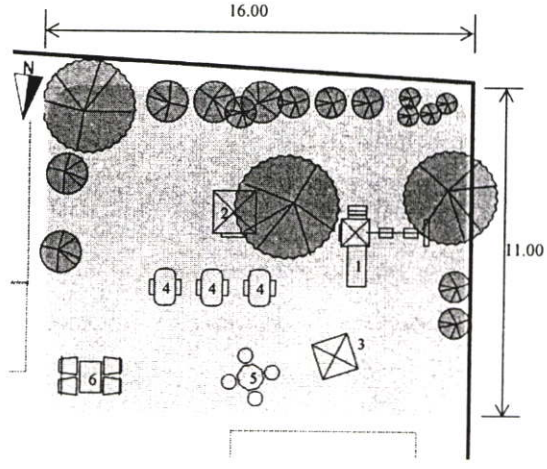

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- สนามฝั่งทิศตะวันตกของอาคารเด็กดี

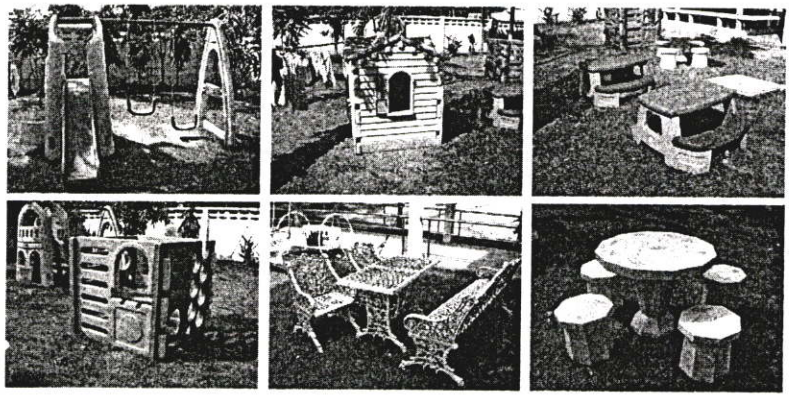

1. ชุดชิงช้าและม้าลิ่นพลาสติก
2. บ้านปราสาทพลาสติก
3. บ้านพลาสติก
4. ม้านั่งเด็กพลาสติก
5. ชุดโต๊ะเก้าอี้ม้าหิน
6. ชุดโต๊ะเก้าอี้อัลลอยด์

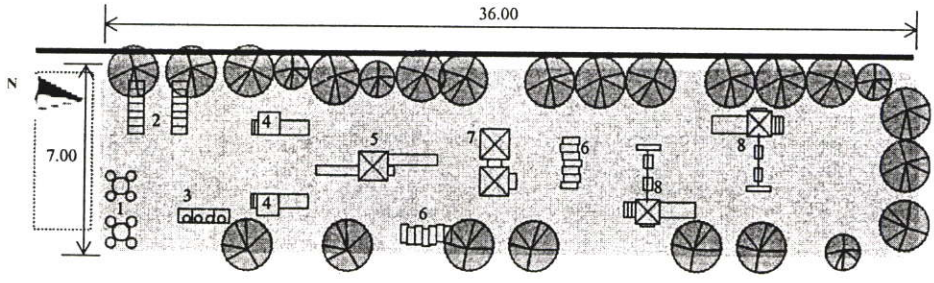
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- รูปแบบเครื่องเล่น ในสนามฝั่งทิศตะวันตกของอาคารเด็กดี

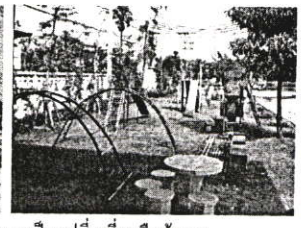

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- สนามด้านข้างส่วนที่ทำการ ฯ

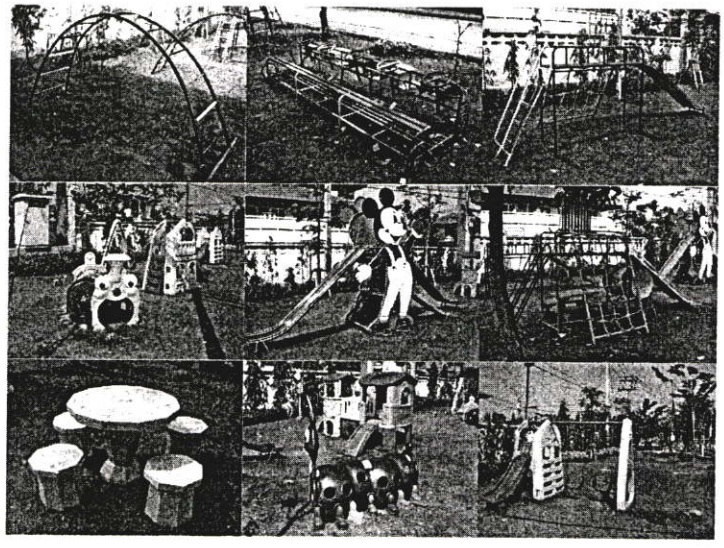

ภาพบรรยากาศสนามเด็กเล่น จะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว

1. ชุดโต๊ะเก้าอี้ม้าหิน
2. บันไดโค้งเหล็ก
3. เครื่องเล่นขับรถยนต์
4. กระดานลื่น
5. กระดานลื่นใหญ่
6. ซุ้มมุดลอดรูปหนอนพลาสติก
7. บ้านปราสาทพลาสติกใหญ่
8. ชุดชิงช้าและม้าลื่นพลาสติก

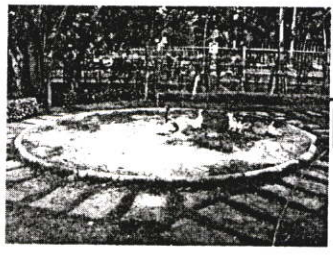
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- รูปแบบเครื่องเล่น ในสนามด้านข้างส่วนที่ทำการ ฯ

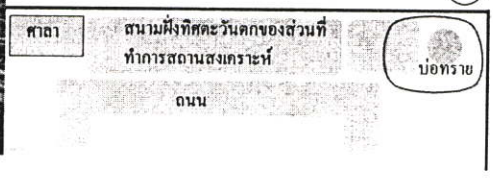

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- บ่อทราย

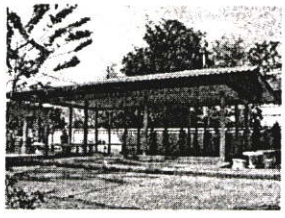

ภายในบ่อทรายมีปูนปั้นรูปเป็ดท่านและมีหญ้าขึ้นรก
เนื่องจากครูพัฒนาการไม่ชอบให้เด็กมาเล่นในส่วนนี้

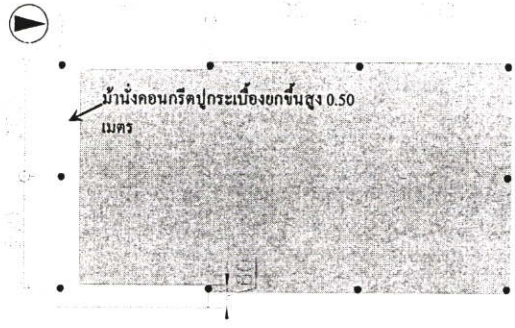
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ศาลาอเนกประสงค์

ภาพศาลาอเนกประสงค์

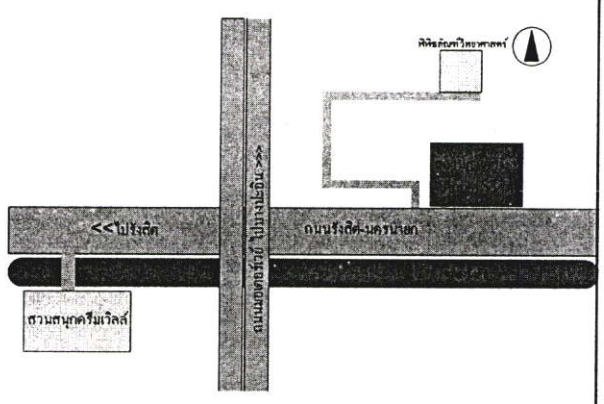

ข้อมูลสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

- สถานที่ตั้งสถานสงเคราะห์

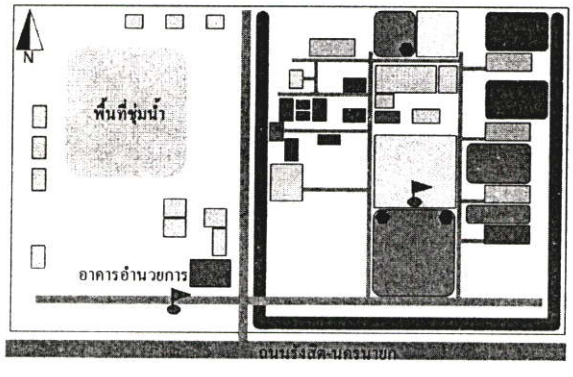

2/40 หมู่ที่ 2 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12111

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

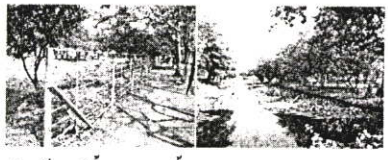
- ผังบริเวณภายในสถานสงเคราะห์

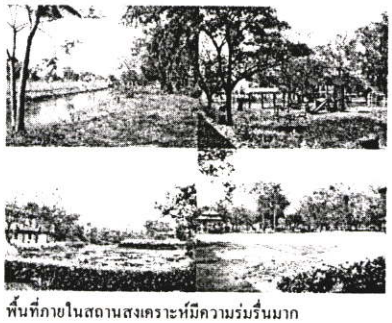
พื้นที่บริเวณภายในแบ่งเป็นฝั่งสำนักงานและฝั่งเด็ก

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

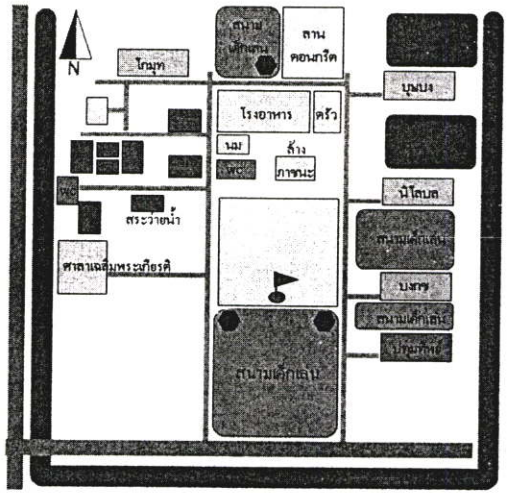
ผังบริเวณส่วนเด็ก

ส่วนเด็กจะมีรั้วและคลองกั้นตลอดแนว

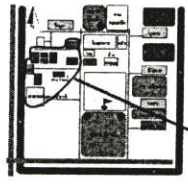

พื้นที่ภายในสถานสงเคราะห์มีความร่มรื่นมาก

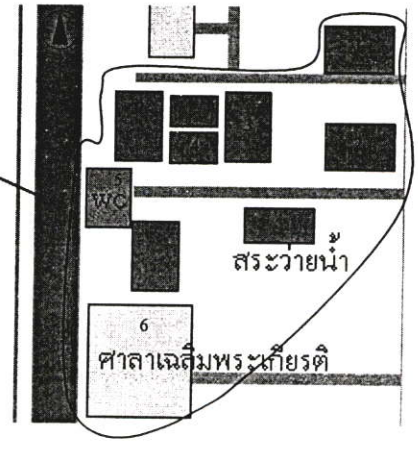

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษา

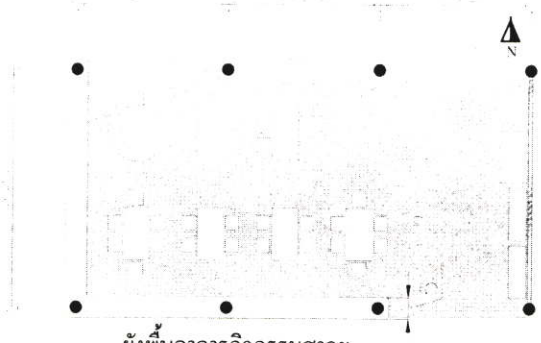

1. อาคารกิจกรรมสาละ
2. อาคารกิจกรรมมลิ
3. อาคารกิจกรรมราชาวดี
4. ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก
5. ห้องน้ำเด็ก
6. ศาลาเฉลิมพระเกียรติ

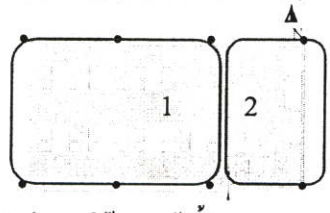
- อาคารกิจกรรมสาละ

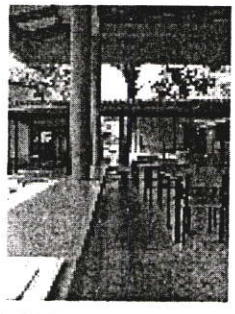

ผังพื้นอาคารกิจกรรมสาละ

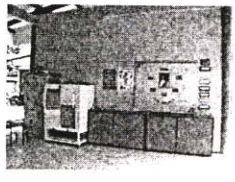
- การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน อาคารกิจกรรมสาละ

1. ส่วนชุดโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรม
2. ส่วนเก็บอุปกรณ์และส่วนดูโทรทัศน์

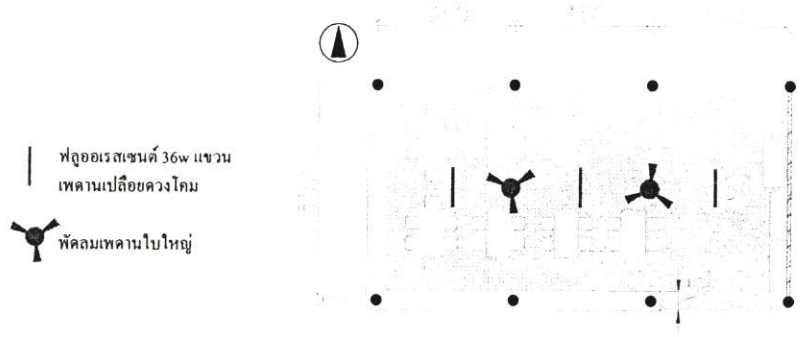

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

- ตำแหน่งดวงโคมและพัดลมเพดาน อาคารกิจกรรมสาละ

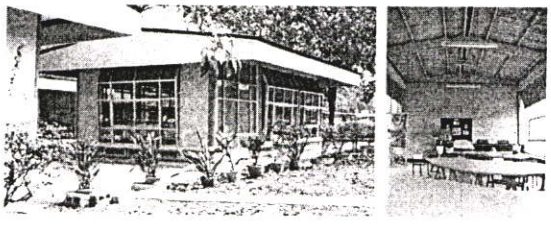

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

- อาคารกิจกรรมมลิ

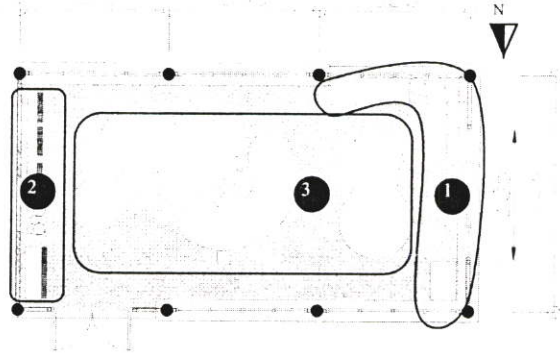
ผังพื้นอาคารกิจกรรมมลิ

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน อาคารกิจกรรมมลิ

1. ส่วนเก็บของเล่นบล็อก
2. ส่วนเก็บของเล่นดนตรี
3. ส่วนนั่งเล่น

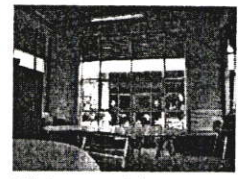

ส่วนเก็บของเล่นบล็อกไม้

ส่วนเก็บอุปกรณ์เครื่องดนตรี

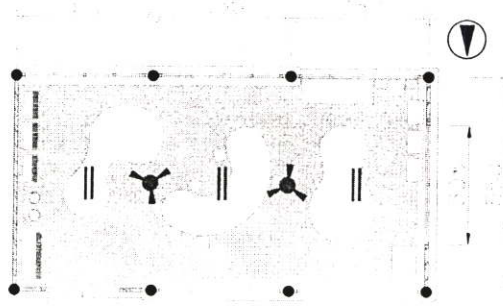
โต๊ะกิจกรรมรูปไต้ง

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ตำแหน่งดวงโคมและพัดลมเพดาน อาคารกิจกรรมมลิ

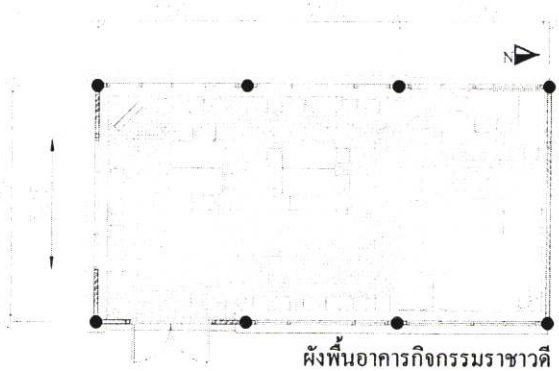
ฟลูออเรสเซนต์ 36w สองหลอดคู่ใน
ดวงโคมกระจายแสงชนิดแขวนเพดาน

พัดลมเพดานใบใหญ่

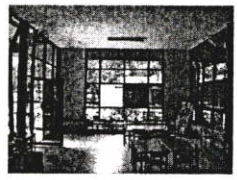
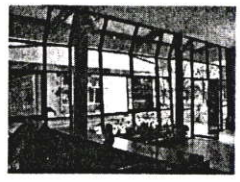

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

- อาคารกิจกรรมราชาวดี

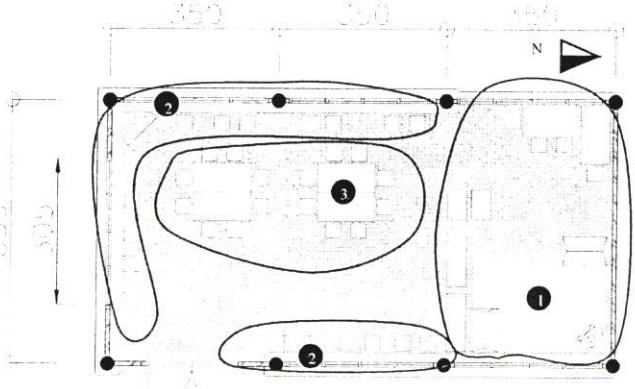

ผังพื้นอาคารกิจกรรมราชาวดี

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

- การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน อาคารกิจกรรมราชาวดี

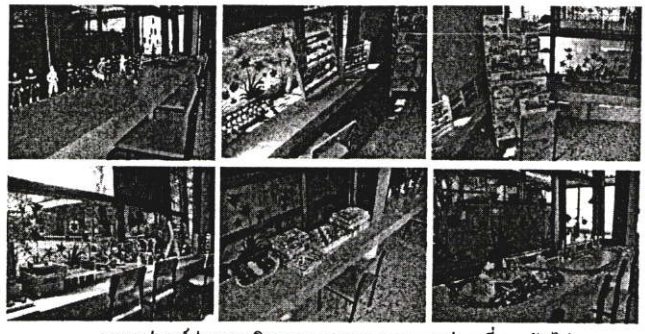

1. มุมบทบาทสมมุติ
2. มุมเล่นอิสระ
3. ชุดโต๊ะกิจกรรม

บรรยากาศและลักษณะอุปกรณ์ประกอบกิจกรรม ของห้องกิจกรรมราชาวดี

เก้าอี้เข้ามุมริมอาคาร　　ชุดโต๊ะกิจกรรมกลางห้อง　　มุมบทบาทสมมุติ

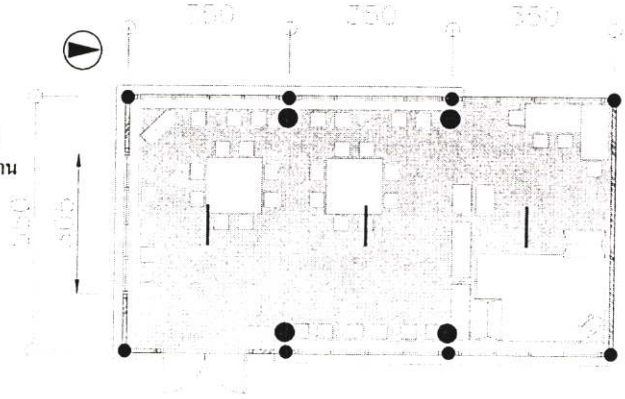

ภาพอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมตามมุมอาคารแบบต่างๆที่คละกันไป

ตำแหน่งดวงโคมและพัดลม อาคารกิจกรรมราชาวดี

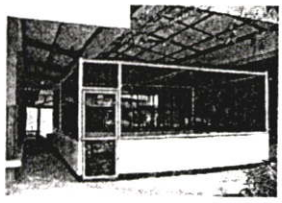
ฟลูออเรสเซนต์ 36w ในดวงโคม
ชนิดไม่กระจายแสงติดได้ฝ้าเพดาน

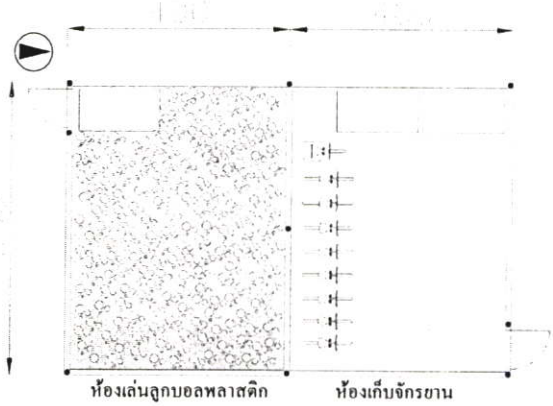
พัดลมติดผนัง

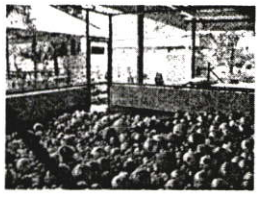

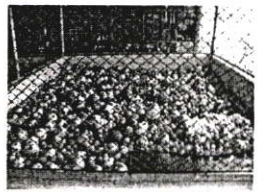
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก

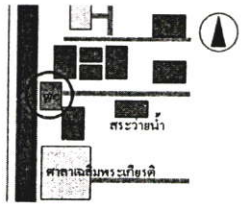

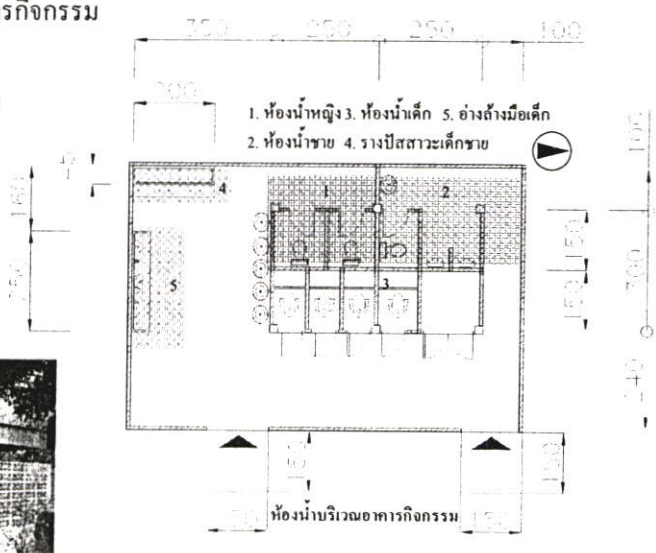

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม

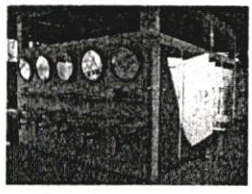

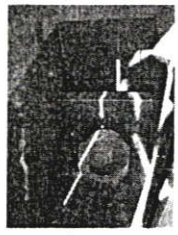
บริเวณด้านหน้าห้องน้ำ

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

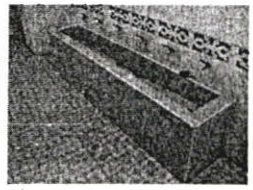
- ลักษณะบรรยากาศและอุปกรณ์ภายในห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม

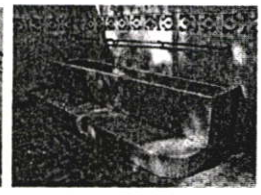
อ่างล้างมือผู้ใหญ่

โถส้วมเด็ก หันหน้าเข้าอ่างเก็บน้ำ

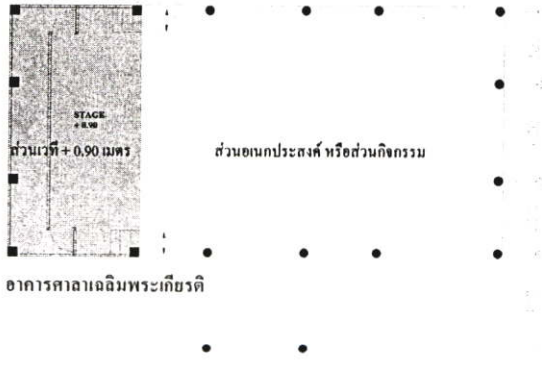
ที่ล้างมือเด็ก

รางปัสสาวะเด็กชาย

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

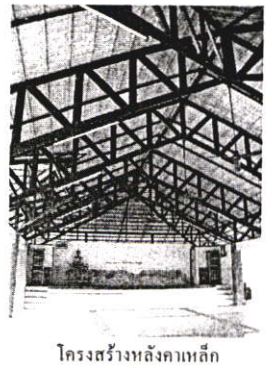
- อาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ

อาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ

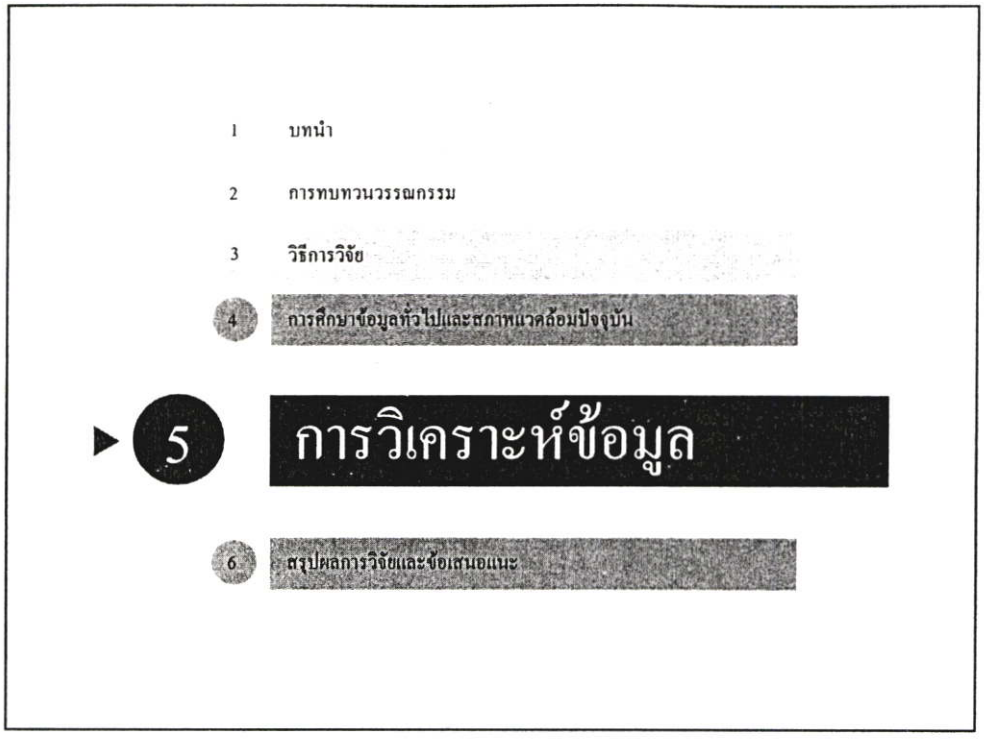
ภาพด้านนอกอาคาร

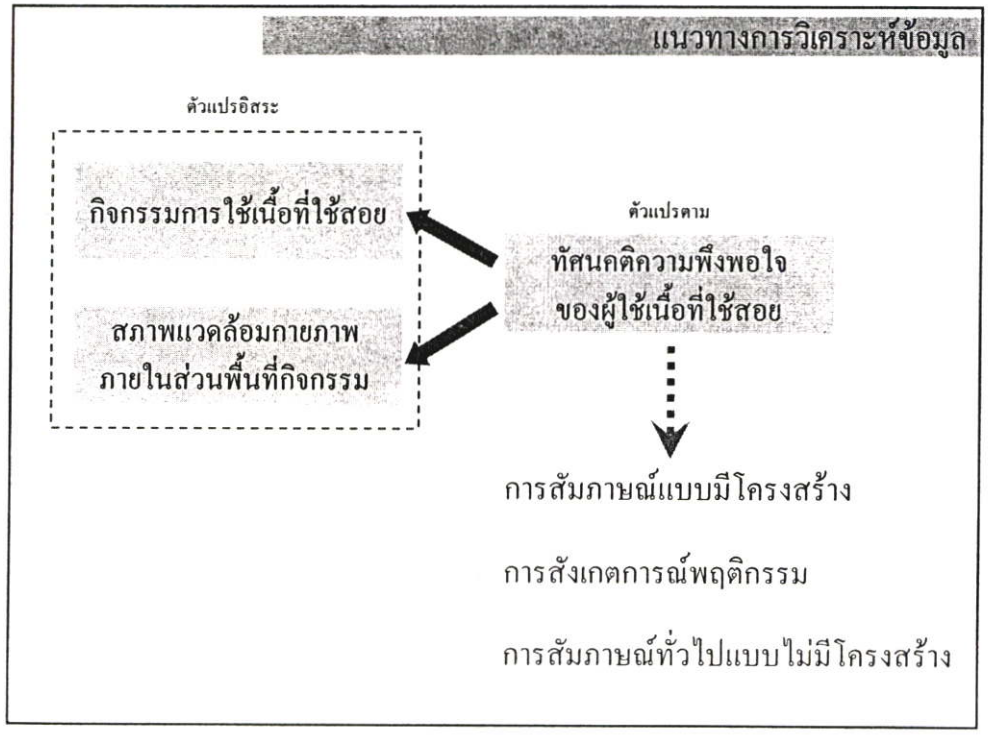

โครงสร้างหลังคาเหล็ก

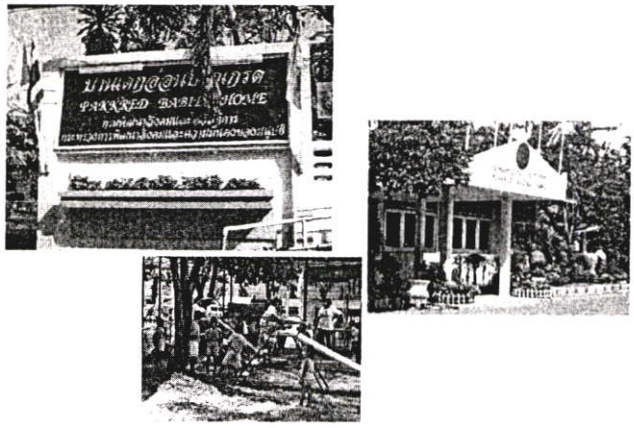
สรุปส่วนพื้นที่กิจกรรมที่ทำการศึกษา

	สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด		สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท		สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต	
		พท.(ตร.ม.)		พท.(ตร.ม.)		พท.(ตร.ม.)
ส่วนห้องกิจกรรม	ห้องกิจกรรมเตรียม 1	20.0	ห้องกิจกรรมเด็กดี	101.50	อาคารกิจกรรมสาละ	57.75
	ห้องกิจกรรมเตรียม 2	66.0	ศาลาอเนกประสงค์	72.00	อาคารกิจกรรมมลิ	57.75
					อาคารกิจกรรมราชาวดี	57.75
	ห้องสมุดของเล่น	225.50			ศาลาฉลิมพระเกียรติ	200.0
ส่วนห้องน้ำ	ห้องน้ำอาคารเรือนชั้นล่าง	10.0	ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรม	16.50	ห้องน้ำส่วนอาคารกิจกรรม	60.80
	ห้องน้ำในห้องสมุดของเล่น	15.75				
ส่วนสนามเด็กเล่น	สนามหน้าอาคารกิจกรรม	252.0	สนามด้านซ้ายของอาคารกิจกรรมเด็กดี	107.0		
			สนามด้านขวาของอาคารกิจกรรมเด็กดี	176.0		
			สนามด้านข้างฝั่งตะวันตกของส่วนที่ทำการสถานสงเคราะห์	252.0		
ส่วนอื่นๆ	บ่อทราย	21.0	บ่อทราย	12.56	ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก	21.20

1 บทนำ
2 การทบทวนวรรณกรรม
3 วิธีการวิจัย
4 การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน
5 การวิเคราะห์ข้อมูล
6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล
ตัวแปรอิสระ
กิจกรรมการใช้เนื้อที่ใช้สอย
สภาพแวดล้อมกายภาพ
ภายในส่วนพื้นที่กิจกรรม
ตัวแปรตาม
ทัศนคติความพึงพอใจ
ของผู้ใช้เนื้อที่ใช้สอย
การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
การสังเกตการณ์พฤติกรรม
การสัมภาษณ์ทั่วไปแบบไม่มีโครงสร้าง

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรม

N=3
ครูพัฒนาการ

ครูทั้งหมด → **พึงพอใจดีมาก**

รูปแบบกิจกรรมคล้ายโรงเรียนอนุบาล มีกิจกรรมกระตุ้นและเสริมสร้างพัฒนาการในทุกๆด้านอย่างชัดเจน เป็นการฝึกให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ชีวิตก่อนส่งออกสู่ครอบครัวทดแทนและสังคมต่อไป

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรม

ร้อยละ

เด็ก N=14

กิจกรรมหน้าเสาธงในตอนเช้า — 92.86 / 7.14

เด็ก N=10

กิจกรรมกลุ่มในห้องกิจกรรม — 60.00 / 40.00

เด็ก N=18

กิจกรรมเสรีในห้องสมุดของเล่น — 100.00

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

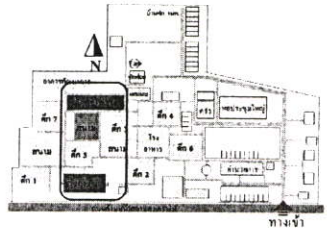
- ตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรม

N=3
ครูพัฒนาการ

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย 3.00

ตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละส่วนพื้นที่กิจกรรมอยู่ในบริเวณที่เป็นกลุ่มเดียวกันและใกล้เคียงกัน สามารถติดต่อสัญจรกันได้โดยสะดวก

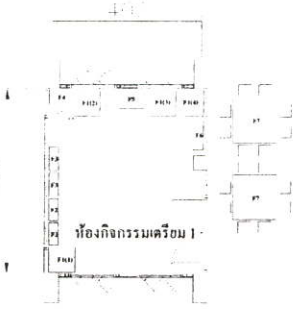
ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

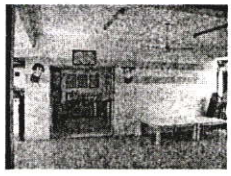
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 1

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
การเข้าถึงห้องกิจกรรม	3.7
รูปร่างผังพื้น	3.0
ขนาดพื้นที่	2.0
ระดับความสูงฝ้าเพดาน	3.3
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ (Zone)	2.3

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 1

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
การจัดวางเครื่องเรือน (Plan)	3.0
ความสะดวกและยืดหยุ่นในการปรับตำแหน่งเครื่องเรือน	3.7
ขนาดเครื่องเรือนมีความเหมาะสม	3.3
รูปแบบเครื่องเรือนเหมาะสมและปลอดภัย	3.7
ของเล่นเพียงพอและหลากหลาย	3.7

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 1

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเคลื่อนไหวอิสระ	1.0
ปริมาณพื้นที่ว่างภายในเพียงพอ	1.0
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม	3.7
วัสดุปูพื้นเหมาะสมปลอดภัย	3.3
สีเครื่องเรือนและของเล่นสดใส	3.3

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 1

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
แสงสว่างภายใน	3.7
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้า	3.7
อุณหภูมิภายใน	3.3
จำนวนพัดลมระบายอากาศ	2.0
การหมุนเวียนถ่ายเทอากาศ	3.7

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 1

N=3
ครูพัฒนาการ

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

การป้องกันเสียงรบกวน	➤	2.3
การป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน	➤	1.7

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 1

เด็ก N=6

	ร้อยละ	
ขนาดพื้นที่ห้อง	100.00	เล็ก
น้ำหนักของเก้าอี้	100.00	เบา
จำนวนของเล่นในห้อง	16.67	มาก
	83.33	น้อย
สีสันของเล่นในห้อง	66.66	สวย
	33.33	ไม่สวย

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ห้องกิจกรรมเตรียม 1

เด็ก N=6

		ร้อยละ	
ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	😊	33.33	ที่พื้น
	☹	66.66	บนเก้าอี้
ชอบการเล่นอย่างไร	😊	83.33	กับเพื่อน
	☹	16.67	คนเดียว
ความสว่างในห้อง	😊	100.00	สว่าง
ความร้อนในห้อง	😊	100.00	ไม่ร้อน
ความชอบในภาพรวม	😊	16.67	ชอบ
	☹	83.33	ไม่ชอบ

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก ห้องกิจกรรมเตรียม 1

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

กิจกรรมร้อยมาลัย

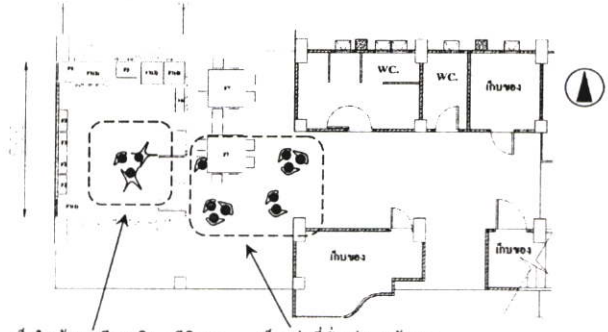

N=1
ครูพัฒนาการ

เด็ก N=11

- เด็กในห้องมีสมาธิมากกว่าเด็กนอกห้อง
- เด็กในห้องเคลื่อนไหวได้อิสระกว่าเด็กนอกห้อง

เด็กในห้องจะมีสมาธิและมีอิสระในการเคลื่อนไหวมากกว่าเด็กที่นั่งอยู่ด้านนอกห้อง

เด็กกลุ่มที่นั่งอยู่นอกห้องจะสนใจกับสิ่งรอบข้าง และไม่กล้าที่จะนอนเล่นบนพื้นซึ่งไม่สะอาด

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

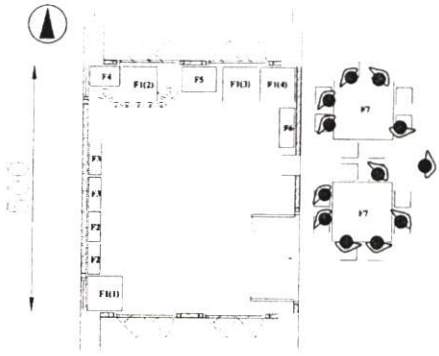
กิจกรรมฝึกพับผ้า

N=1
ครูพัฒนาการ

เด็ก N=11

เด็กมีสมาธิในการพับผ้าน้อย จะสนใจสิ่งรอบข้างมาก

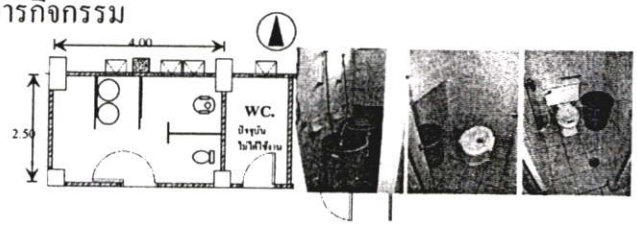
เด็กแย่งใช้พื้นที่โต๊ะ ทำให้แกล้งกัน ตีกัน

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม

N=3
ครูพัฒนาการ

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

ขนาดและจำนวนห้องน้ำ	2.3
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือ	2.7

ควรซ่อมบำรุงสุขภัณฑ์ให้ใช้งานได้อย่างปกติ และห้องน้ำควรมีความสะอาดมากกว่านี้

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม

เด็ก N=8

ร้อยละ

ความชอบในภาพรวม 100.00 ไม่ชอบ

ห้องน้ำเปียกและมืดทึบ

เด็กส่วนมากไม่ชอบใช้โถสุขภัณฑ์แบบนั่งราบเนื่องจากกลัวก้นเปียก

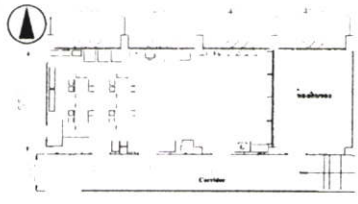
ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

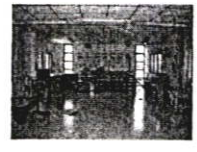
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 2

N=3
ครูพัฒนาการ

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

การเข้าถึงห้องกิจกรรม	3.7
รูปร่างผังพื้น	4.0
ขนาดพื้นที่	4.0
ระดับความสูงฝ้าเพดาน	3.3

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 2

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ (Zone)	3.0
การจัดวางเครื่องเรือน (Plan)	3.3
ความสะดวกและยืดหยุ่นในการปรับตำแหน่งเครื่องเรือน	3.7
ขนาดเครื่องเรือนมีความเหมาะสม	3.3
รูปแบบเครื่องเรือนเหมาะสมและปลอดภัย	3.7

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 2

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
ของเล่นเพียงพอและหลากหลาย	3.7
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเคลื่อนไหวอิสระ	4.0
ปริมาณพื้นที่ว่างภายในเพียงพอ	4.0
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม	4.0
วัสดุปูพื้นเหมาะสมปลอดภัย	3.3

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 2

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
สีเครื่องเรือนและของเล่นสดใส	3.3
แสงสว่างภายใน	4.0
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้า	4.0
อุณหภูมิภายใน	3.0

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 2

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
จำนวนพัดลมระบายอากาศ	4.0
การหมุนเวียนถ่ายเทอากาศ	4.0
การป้องกันเสียงรบกวน	2.3
การป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน	1.7

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 2

เด็ก N=8

		ร้อยละ	
ขนาดพื้นที่ห้อง	☺	100.00	ใหญ่
น้ำหนักของเก้าอี้	☺	62.50	เบา
	☹	37.50	หนัก
จำนวนของเล่นในห้อง	☺	62.50	มาก
	☹	37.50	น้อย
สีสันของเล่นในห้อง	☺	62.50	สวย
	☹	37.50	ไม่สวย

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 2

เด็ก N=8

		ร้อยละ	
ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	☺	50.00	ที่พื้น
	☹	50.00	บนเก้าอี้
ชอบการเล่นอย่างไร	☺	100.00	กับเพื่อน
ความสว่างในห้อง	☺	100.00	สว่าง
ความร้อนในห้อง	☺	100.00	ไม่ร้อน
ความชอบในภาพรวม	☺	62.50	ชอบ
	☹	37.50	ไม่ชอบ

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก ห้องกิจกรรมเตรียม 1

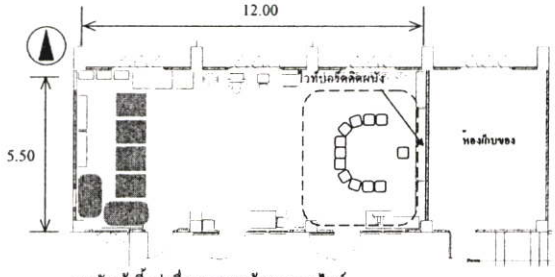
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- กิจกรรมกลุ่ม (เคลื่อนไหวประกอบเพลง)

เด็กในห้องมีสมาธิในการทำกิจกรรมดีมาก

เด็กหลายคนมักโยกเก้าอี้ แต่ไม่เป็นปัญหาในการทำกิจกรรม

การจัดเก้าอี้รูปครึ่งวงกลมหน้ากระดานไวท์บอร์ดใช้เพียงพื้นที่ส่วนทางขวาของห้องเท่านั้น

เด็กกำลังเต้นประกอบเพลงโดยมีครูพัฒนาการคอยดูแลอยู่ตรงกลาง

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก ห้องกิจกรรมเตรียม 1

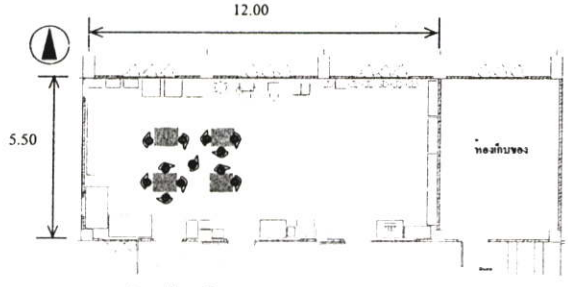
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องร่างกายของเรา

เด็กในห้องมีสมาธิในการทำกิจกรรมดีมาก

เด็กได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม แบ่งกันใช้อุปกรณ์วาดเขียน

จัดโต๊ะและเก้าอี้เป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

บ่อทราย

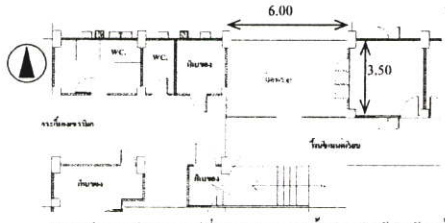

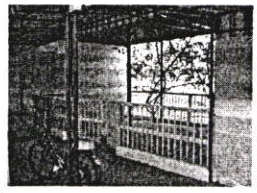
N=3
ครูพัฒนาการ

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

ขนาดบ่อทรายเพียงพอต่อการใช้งาน ▶ 3.3

บ่อทรายอยู่ใกล้กับส่วนพื้นที่กิจกรรมและห้องน้ำ สะดวกต่อการเข้าถึง

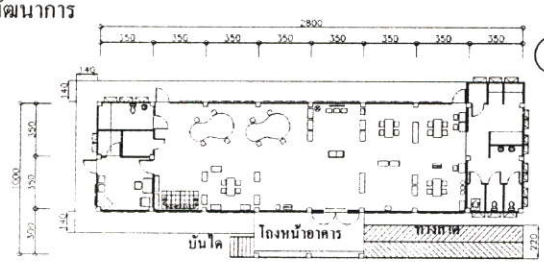
ตำแหน่งของบ่อทรายอยู่ที่อาคารกิจกรรมชั้นล่าง ใกล้กับห้องน้ำ บ่อทรายมีหลังคาปิดทำให้ไม่มีความร้อนจากแสงอาทิตย์ขณะเด็กเล่นทราย

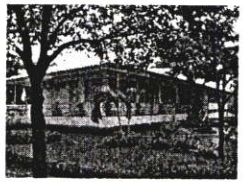
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ห้องสมุดของเล่น

N=3
ครูพัฒนาการ

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องสมุดของเล่น

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
การเข้าถึงห้องสมุดของเล่น	3.7
รูปร่างผังพื้น	4.0
ขนาดพื้นที่	4.0
ระดับความสูงฝ้าเพดาน	4.0

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องสมุดของเล่น

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ (Zone)	4.0
การจัดวางเครื่องเรือน (Plan)	4.0
ความสะดวกและยืดหยุ่นในการปรับตำแหน่งเครื่องเรือน	4.0
ขนาดเครื่องเรือนมีความเหมาะสม	4.0
รูปแบบเครื่องเรือนเหมาะสมและปลอดภัย	4.0

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องสมุดของเล่น

N=3
ครูพัฒนาการ

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

ของเล่นเพียงพอและหลากหลาย	4.0
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเคลื่อนไหวอิสระ	4.0
ปริมาณพื้นที่ว่างภายในเพียงพอ	4.0
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม	4.0
วัสดุปูพื้นเหมาะสมปลอดภัย	4.0

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องสมุดของเล่น

N=3
ครูพัฒนาการ

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

สีเครื่องเรือนและของเล่นสดใส	4.0
แสงสว่างภายใน	4.0
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้า	4.0
อุณหภูมิภายใน	4.0

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ห้องสมุดของเล่น

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
จำนวนพัดลมระบายอากาศ	4.0
การหมุนเวียนถ่ายเทอากาศ	3.7
การป้องกันเสียงรบกวน	2.3
การป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน	3.0

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ห้องสมุดของเล่น

เด็ก N=10

	ร้อยละ	
ขนาดพื้นที่ห้อง	100.00	ใหญ่
น้ำหนักของเก้าอี้	80.00	เบา
	20.00	หนัก
จำนวนของเล่นในห้อง	100.00	มาก
สีสันของเล่นในห้อง	100.00	สวย
มุมที่เด็กชื่นชอบ	100.00	บทบาทสมมุติ

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องสมุดของเล่น

เด็ก N=10

		ร้อยละ	
ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	☺	70.00	ที่พื้น
	☹	30.00	บนเก้าอี้
ชอบการเล่นอย่างไร	☺	60.00	กับเพื่อน
	☹	40.00	คนเดียว
ความสว่างในห้อง	☺	100.00	สว่าง
ความร้อนในห้อง	☺	100.00	ไม่ร้อน
ความชอบในภาพรวม	☺	100.00	ชอบ

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก ห้องสมุดของเล่น

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

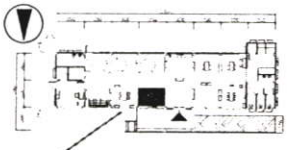
● กิจกรรมเสรี มุมโฮมรูม

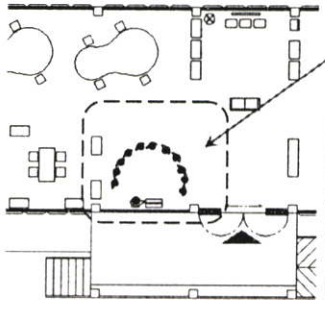

N=1
ครูพัฒนาการ

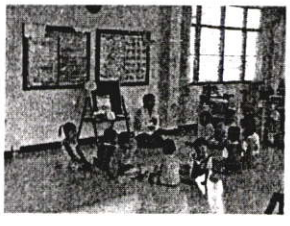

เด็ก N=11

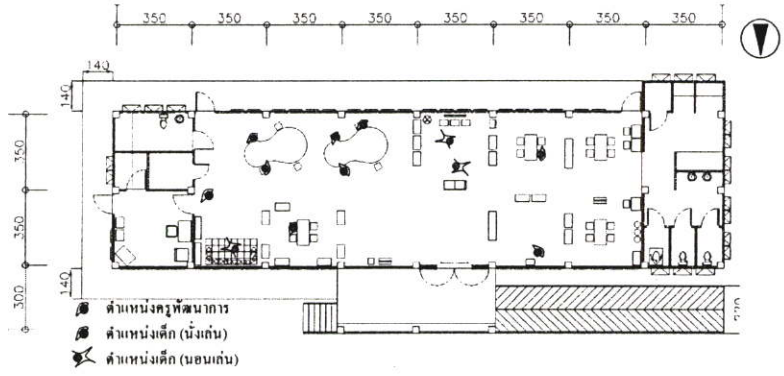
มุมโฮมรูม เด็กจะนั่งล้อมครูพัฒนาการเป็นรูปครึ่งวงกลม

ครูพัฒนาการชี้แจงแนะแนวทางการเล่น และให้เด็กเลือกเข้าเล่นในมุมต่างๆ

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- กิจกรรมเสรี เล่นอิสระตามมุมต่างๆ

- ขนาดพื้นที่ห้องกว้างขวางเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดีมาก
- เด็กมีสมาธิในการเล่นมาก มีความเป็นตัวของตัวเองสูง และสนุกสนาน
- เด็กมีอิสระในการเคลื่อนไหวดีมาก

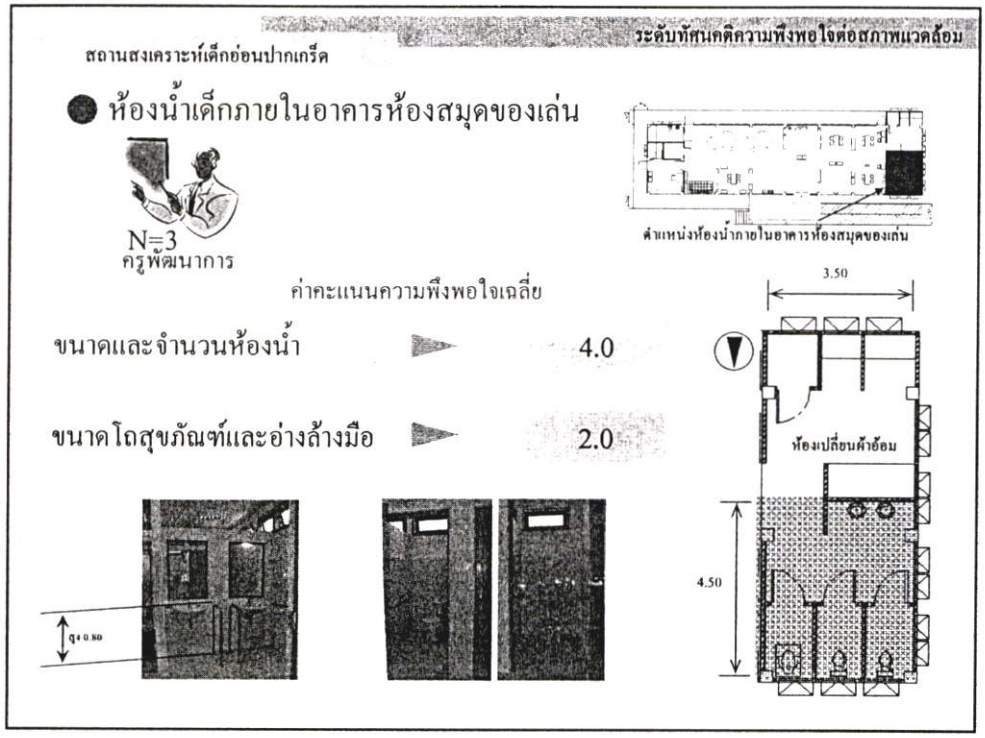
การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก ห้องสมุดของเล่น

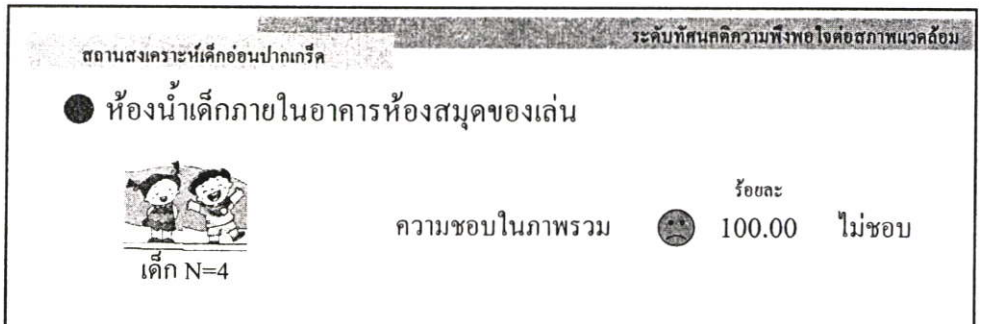
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- กิจกรรมเสรี เล่นอิสระตามมุมต่างๆ

ภาพขณะเด็กกำลังเล่นอิสระตามมุมต่างๆ ภายในห้องสมุดของเล่น

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด
ห้องน้ำเด็กภายในอาคารห้องสมุดของเล่น
N=3
ครูพัฒนาการ
ตำแหน่งห้องน้ำภายในอาคารห้องสมุดของเล่น
ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
ขนาดและจำนวนห้องน้ำ
4.0
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือ
2.0
3.50
ห้องเปลี่ยนผ้าอ้อม
4.50

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด
ห้องน้ำเด็กภายในอาคารห้องสมุดของเล่น
เด็ก N=4
ร้อยละ
ความชอบในภาพรวม
100.00
ไม่ชอบ
โถสุขภัณฑ์มีขนาดใหญ่มากนั่งไม่สะดวก
อ่างล้างมือสูงมาก ล้างมือไม่ถึง
เด็กมักจะใช้โถแบบนั่งยองมากกว่าแบบนั่งราบ เพราะสะดวกกว่า

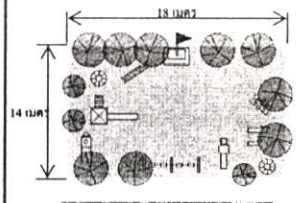
ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

N=3
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
ขนาดพื้นที่สนาม	2.3
จำนวนเครื่องเล่นเพียงพอต่อเด็ก	3.0
รูปแบบเครื่องเล่นหลากหลาย	3.3
สีสันเครื่องเล่นสวยงาม	3.0
ความร่มรื่นของสนาม	2.7

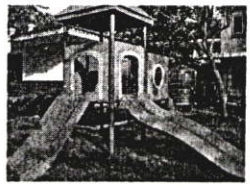
ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

เด็ก N=10

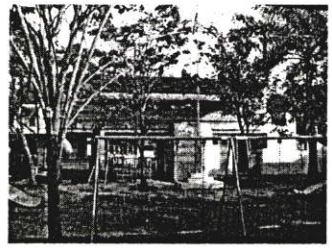
	ร้อยละ	
ขนาดพื้นที่สนาม	100.00	ใหญ่
จำนวนเครื่องและรูปแบบ	100.00	มาก
สีสันเครื่องเล่น	100.00	สวย
ความชอบในภาพรวม	100.00	ชอบ

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก สนามเด็กเล่น

- วิ่งเล่นอิสระ

เด็กทุกคนสนุกสนานกับการวิ่งเล่นและเล่นเครื่องเล่นเป็นอย่างมาก โดยเครื่องเล่นที่ได้รับความนิยมมากที่สุดได้แก่ ชิงช้า

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก สนามเด็กเล่น

- กิจกรรมเคารพธงชาติ สวดมนต์ กายบริหาร

N=2
ครูพัฒนาการ

เด็ก N=19

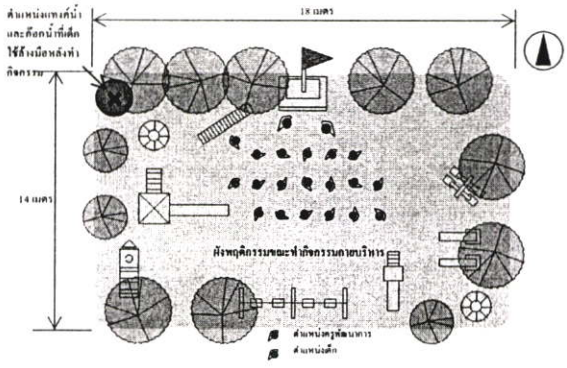
- เด็กสนใจต่อกิจกรรมหน้าเสาธงเป็นอย่างดี
- เด็กมีความชื่นชอบที่จะได้เป็นตัวแทนเชิญธงชาติ
- เด็กตั้งใจกายบริหารตามครู
- การใช้พื้นที่กายบริหารจะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากเด็กต้องขยายแถว
- บริเวณสนามยังไม่มี ส่วนล้างมือเด็กที่เป็นแบบถาวร

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

กิจกรรมเคารพธงชาติ สวดมนต์ กายบริหาร

N=2
ครูพัฒนาการ

เด็ก N=19

ครูพัฒนาการนำเด็กสวดมนต์หลังจากเคารพธงชาติ

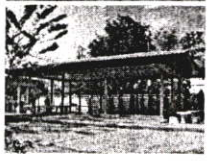

ครูพัฒนาการนำเด็กทำกายบริหาร

ก๊อกน้ำและสายยางที่เด็กใช้ล้างมือหลังทำกายบริหาร

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

N=1
ครูพัฒนาการ

ครูทั้งหมด ➡ พึงพอใจ

รูปแบบกิจกรรมแบบครอบครัวคล้ายบ้าน การทำกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็กจะอยู่ในส่วนพื้นที่เดียวกัน

แต่ถ้ามีความเป็นไปได้ครูพัฒนาการก็อยากให้แยกส่วนพื้นที่ บ้าน และ ส่วนกิจกรรม ให้ชัดเจนกว่านี้

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

เด็ก N=11

	ร้อยละ	
รูปแบบกิจวัตรประจำวัน	54.55	อยากออกไปโรงเรียน
	45.45	ชอบแบบครอบครัวเหมือนที่เป็นอยู่

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

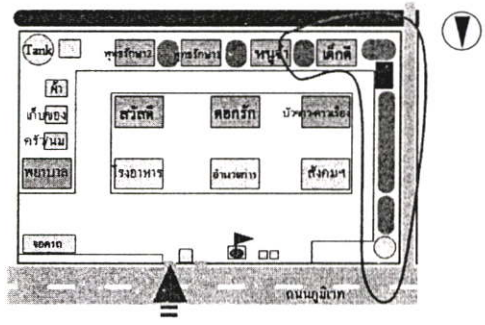
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

● ตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรม

N=1
ครูพัฒนาการ

ค่าคะแนนความพึงพอใจ 2.00

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

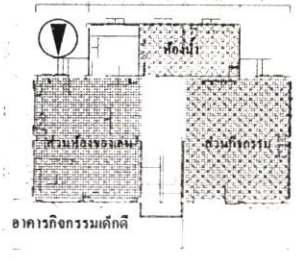
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

● ห้องกิจกรรมเด็กดี

N=1
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจ
การเข้าถึงห้องกิจกรรม	4.0
รูปร่างผังพื้น	3.0
ขนาดพื้นที่	2.0
ระดับความสูงฝ้าเพดาน	4.0
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ (Zone)	2.0

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

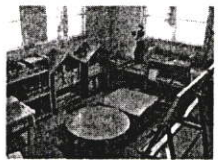
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

● ห้องกิจกรรมเด็กดี

N=1
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจ
การจัดวางเครื่องเรือน (Plan)	2.0
ความสะดวกและยืดหยุ่นในการปรับตำแหน่งเครื่องเรือน	3.0
ขนาดเครื่องเรือนมีความเหมาะสม	3.0
รูปแบบเครื่องเรือนเหมาะสมและปลอดภัย	3.0
ของเล่นเพียงพอและหลากหลาย	4.0

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

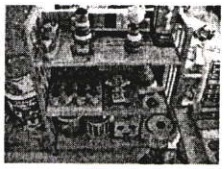
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

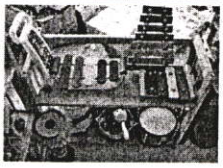
● ห้องกิจกรรมเด็กดี

N=1
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจ
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเคลื่อนไหวอิสระ	3.0
ปริมาณพื้นที่ว่างภายในเพียงพอ	3.0
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม	3.0
วัสดุปูพื้นเหมาะสมปลอดภัย	3.0
สีเครื่องเรือนและของเล่นสดใส	4.0

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

● ห้องกิจกรรมเด็กดี

N=1
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจ
แสงสว่างภายใน	4.0
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้า	4.0
อุณหภูมิภายใน	3.0
จำนวนพัดลมระบายอากาศ	4.0
การหมุนเวียนถ่ายเทอากาศ	3.0

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

● ห้องกิจกรรมเด็กดี

N=1
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจ
การป้องกันเสียงรบกวน	4.0
การป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน	2.0

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ห้องกิจกรรมเด็กดี

เด็ก N=11

	ร้อยละ	
ขนาดพื้นที่ห้อง	45.50	ใหญ่
	54.50	เล็ก
จำนวนของเล่นในห้อง	100.00	มาก
สีสันของเล่นในห้อง	100.00	สวย
มุมที่เด็กชื่นชอบ	54.50	แต่งตัว
	45.50	ครัวและอื่นๆ

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ห้องกิจกรรมเด็กดี

เด็ก N=11

	ร้อยละ	
ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	90.90	ที่พื้น
	9.10	บนเก้าอี้
ชอบการเล่นอย่างไร	63.63	กับเพื่อน
	36.36	คนเดียว
ความสว่างในห้อง	100.00	สว่าง
ความร้อนในห้อง	100.00	ไม่ร้อน
ความชอบในภาพรวม	100.00	ชอบ

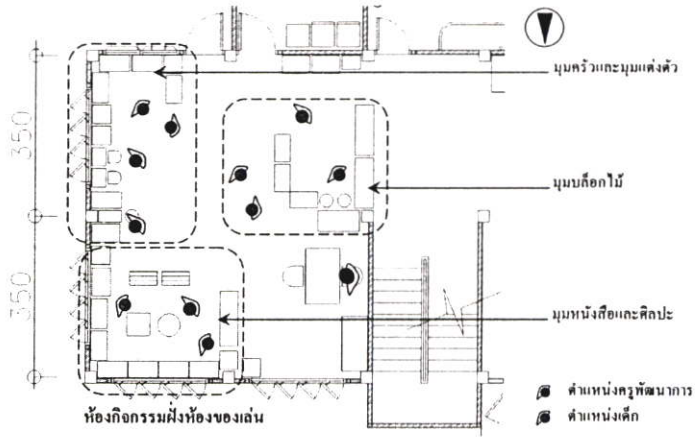
การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก ห้องกิจกรรมเด็กดี

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- กิจกรรมเสรี (เล่นอิสระตามมุมต่างๆ)

N=1
ครูพัฒนาการ

เด็ก N=11

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก ห้องกิจกรรมเด็กดี

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- กิจกรรมเสรี (เล่นอิสระตามมุมต่างๆ)

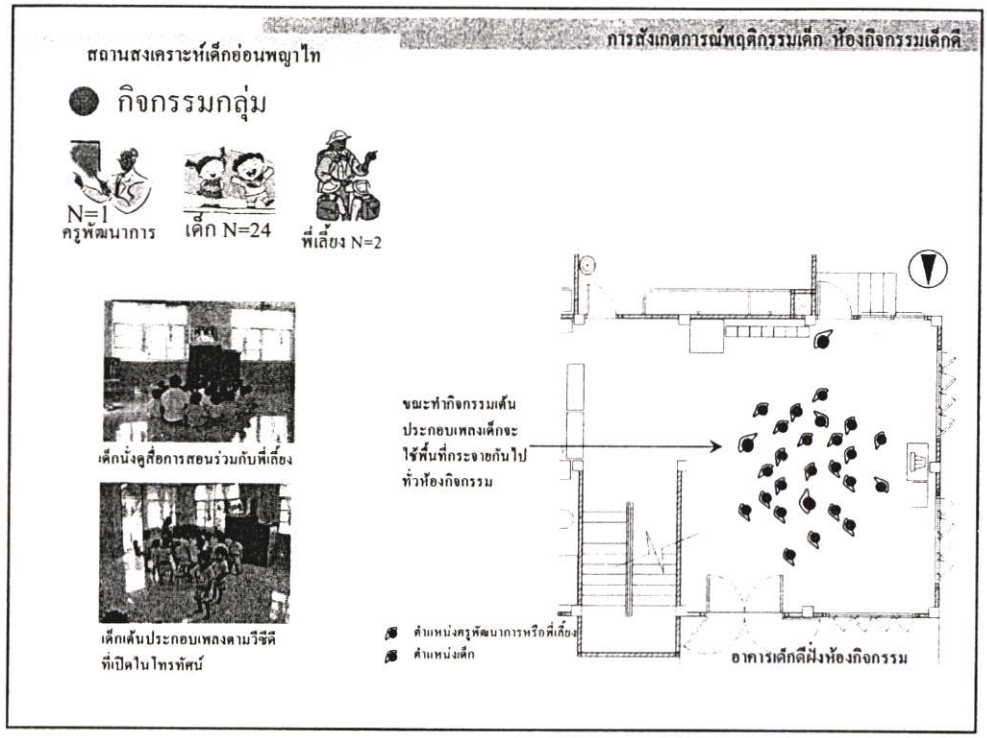
N=1
ครูพัฒนาการ

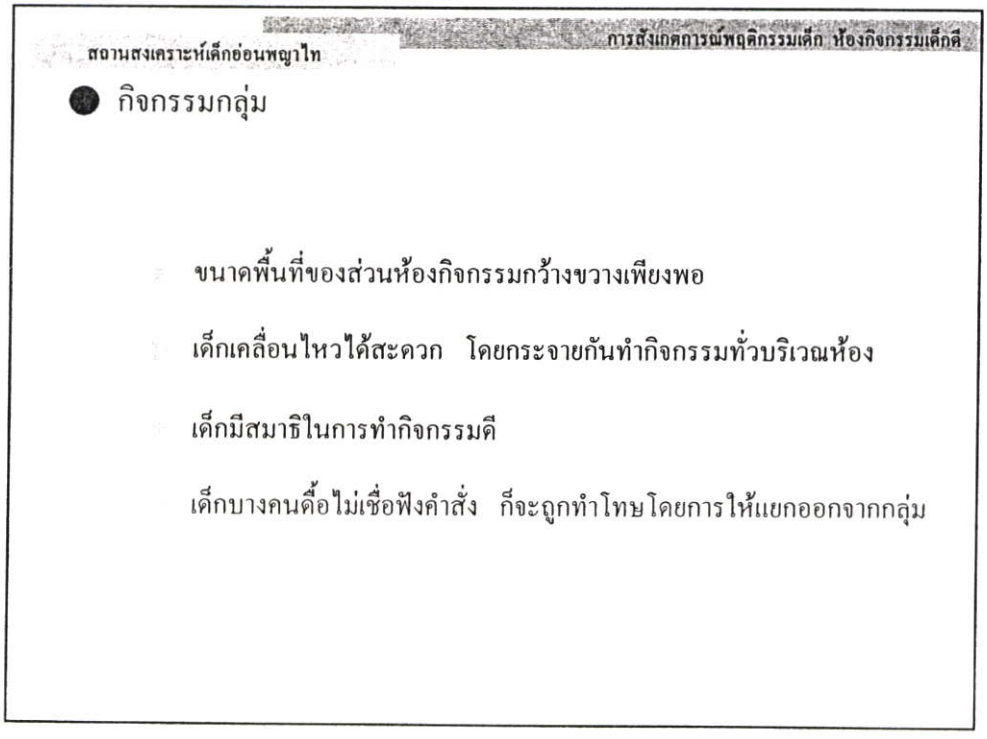
เด็ก N=11

ขนาดพื้นที่ของส่วนห้องของเล่นยังขาดความกว้างขวางอยู่พอสมควร

เด็กเคลื่อนไหวได้ไม่ค่อยสะดวก

เด็กมีสมาธิในการเล่นของเล่นดีมาก

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก ห้องกิจกรรมเด็กดี
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท
กิจกรรมกลุ่ม
N=1
ครูพัฒนาการ
เด็ก N=24
พี่เลี้ยง N=2
เด็กนั่งดูสื่อการสอนร่วมกับพี่เลี้ยง
เด็กเต้นประกอบเพลงตามวีซีดี
ที่เปิดในโทรทัศน์
ขณะทำกิจกรรมเต้น
ประกอบเพลงเด็กจะ
ใช้พื้นที่กระจายกันไป
ทั่วห้องกิจกรรม
ตำแหน่งครูพัฒนาการหรือพี่เลี้ยง
ตำแหน่งเด็ก
อาคารเด็กดีฝั่งห้องกิจกรรม

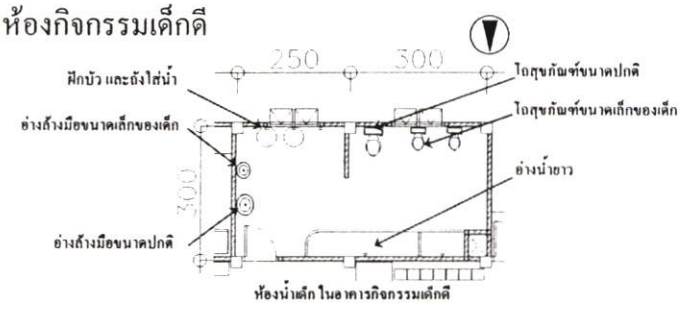

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก ห้องกิจกรรมเด็กดี
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท
กิจกรรมกลุ่ม
ขนาดพื้นที่ของส่วนห้องกิจกรรมกว้างขวางเพียงพอ
เด็กเคลื่อนไหวได้สะดวก โดยกระจายกันทำกิจกรรมทั่วบริเวณห้อง
เด็กมีสมาธิในการทำกิจกรรมดี
เด็กบางคนดื้อไม่เชื่อฟังคำสั่ง ก็จะถูกทำโทษโดยการให้แยกออกจากกลุ่ม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเด็กดี

N=1
ครูพัฒนาการ

ห้องน้ำเด็กในอาคารกิจกรรมเด็กดี

ค่าคะแนนความพึงพอใจ

ขนาดห้องน้ำ	►	4.0
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือ	►	3.0

ควรซ่อมบำรุงสุขภัณฑ์ให้ใช้งานได้อย่างปกติ และควรแยกห้องน้ำครูพี่เลี้ยงออกจากห้องน้ำเด็ก

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

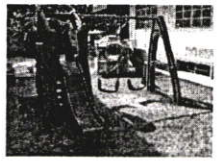
สนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี

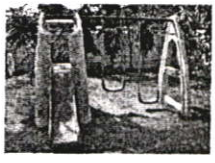

N=1
ครูพัฒนาการ

ค่าคะแนนความพึงพอใจ

ขนาดพื้นที่สนาม	►	4.0
จำนวนเครื่องเล่นเพียงพอต่อเด็ก	►	4.0
รูปแบบเครื่องเล่นหลากหลายและสวยงาม	►	4.0
รูปแบบเครื่องเล่นปลอดภัย	►	4.0
ความร่มรื่นของสนาม	►	4.0

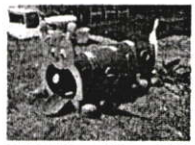
ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

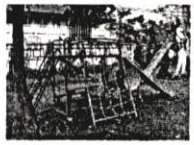
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

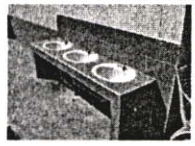
- สนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี

เด็ก N=11

	ร้อยละ	
ขนาดพื้นที่สนาม	100.00	ใหญ่
จำนวนเครื่องและรูปแบบ	100.00	มาก
สีสันเครื่องเล่น	100.00	สวย
ความชอบในภาพรวม	100.00	ชอบ

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- บ่อทราย

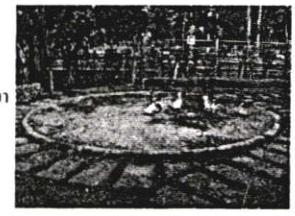

N=1
ครูพัฒนาการ

พี่เลี้ยง N=3

บ่อทรายปัจจุบันไม่ได้มีการใช้งานมา
เป็นเวลานานทำให้หญ้าขึ้นรก

ตำแหน่งบ่อทรายอยู่ห่างไกลจากส่วนพื้นที่กิจกรรม

มักมีสัตว์มาขับถ่ายในบ่อทราย ทำให้บ่อทรายไม่สะอาด

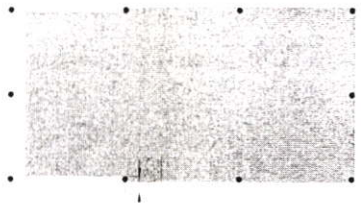
พี่เลี้ยงและครูพัฒนาการจึงมักจะไม่อนุญาตให้เด็กเข้าใช้

หากเด็กได้เข้าใช้ เด็กจะชอบเล่นในบ่อทรายมาก

การสังเกตการณ์สภาพแวดล้อมและกิจกรรมภายในศาลาอเนกประสงค์

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- ศาลาอเนกประสงค์

ขนาดอาคารกว้างขวาง แสงดี ระบายอากาศดี

เด็กส่วนใหญ่สนใจในกิจกรรมที่ครูพัฒนาการสาธิต

เด็กบางส่วนสนใจสิ่งภายนอก บางส่วนแกล้งกัน

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรม

N=8
ครูพัฒนาการ

ครูทั้งหมด → **พึงพอใจดีมาก**

รูปแบบกิจกรรมคล้ายโรงเรียนอนุบาล มีกิจกรรมกระตุ้นและเสริมสร้างพัฒนาการในทุกๆด้านอย่างชัดเจน เป็นการฝึกให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ชีวิตก่อนส่งออกสู่ครอบครัวทดแทนและสังคมต่อไป

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรม

เด็ก N=15

รูปแบบกิจวัตรประจำวัน	ร้อยละ	
	40.00	ชอบไปโรงเรียน
	33.33	เฉยๆ
	26.66	ชอบอยู่บ้าน

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

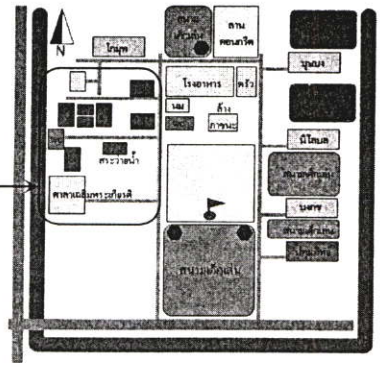
● ตำแหน่งที่ตั้งของส่วนพื้นที่กิจกรรม

N=8
ครูพัฒนาการ

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย 3.75

บริเวณกลุ่มอาคารกิจกรรมและส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิตรวมอยู่ในกลุ่มบริเวณใกล้เคียงกัน

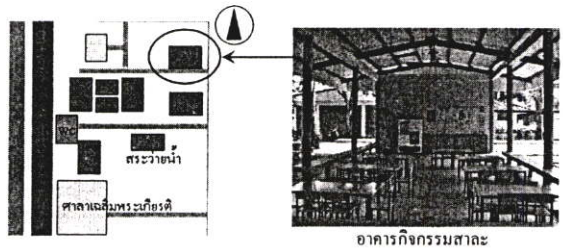
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

● อาคารกิจกรรมสาละ

N=8
ครูพัฒนาการ

อาคารกิจกรรมสาละ

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

การเข้าถึงห้องกิจกรรม	3.88
รูปร่างผังพื้น	3.88
ขนาดพื้นที่	3.75

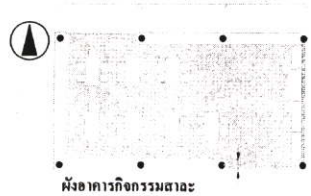
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

● อาคารกิจกรรมสาละ

N=8
ครูพัฒนาการ

ผังอาคารกิจกรรมสาละ

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

ระดับความสูงฝ้าเพดาน	3.63
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ (Zone)	3.75
การจัดวางเครื่องเรือน (Plan)	3.75
ความสะดวกและยืดหยุ่นในการปรับตำแหน่งเครื่องเรือน	4.00

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

อาคารกิจกรรมสาละ

N=8
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
ขนาดเครื่องเรือนมีความเหมาะสม	3.75
รูปแบบเครื่องเรือนเหมาะสมและปลอดภัย	3.25
ของเล่นเพียงพอและหลากหลาย	3.75
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเคลื่อนไหวอิสระ	4.00
ปริมาณพื้นที่ว่างภายในเพียงพอ	3.00

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

อาคารกิจกรรมสาละ

N=8
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม	3.75
วัสดุปูพื้นเหมาะสมปลอดภัย	3.88
สีเครื่องเรือนและของเล่นสดใส	3.75
แสงสว่างภายใน	3.88
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้า	3.50

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

อาคารกิจกรรมสาละ

N=8
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
อุณหภูมิภายใน	3.63
จำนวนพัดลมระบายอากาศ	3.63
การหมุนเวียนถ่ายเทอากาศ	3.63
การป้องกันเสียงรบกวน	3.13
การป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน	3.25

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

อาคารกิจกรรมสาละ

เด็ก N=13

	ร้อยละ	
ขนาดพื้นที่ห้อง	76.92	ใหญ่
	23.07	เล็ก
น้ำหนักของเก้าอี้	100.00	เบา
จำนวนโต๊ะและเก้าอี้	92.30	มาก
	7.70	น้อย
สีสันของโต๊ะและเก้าอี้	84.61	สวย
	15.38	ไม่สวย

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

● อาคารกิจกรรมสาละ

เด็ก N=13

	ร้อยละ	
ชอบการเล่นอย่างไร	100.00	กับเพื่อน
ความสว่างในห้อง	100.00	สว่าง
ความร้อนในห้อง	100.00	ไม่ร้อน
ความชอบในภาพรวม	84.61	ชอบ
	15.38	ไม่ชอบ

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก อาคารกิจกรรมสาละ

● กิจกรรมคัดลายมือ

N=1
ครูพัฒนาการ

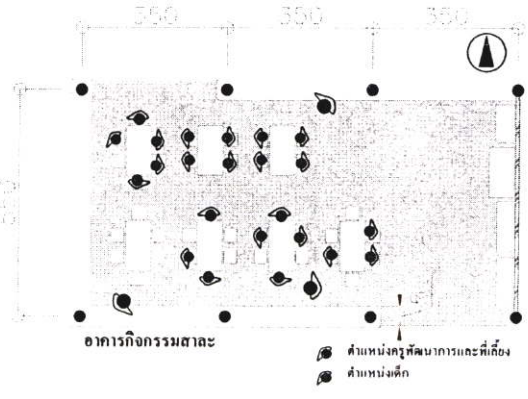
เด็ก N=23

พี่เลี้ยง N=2

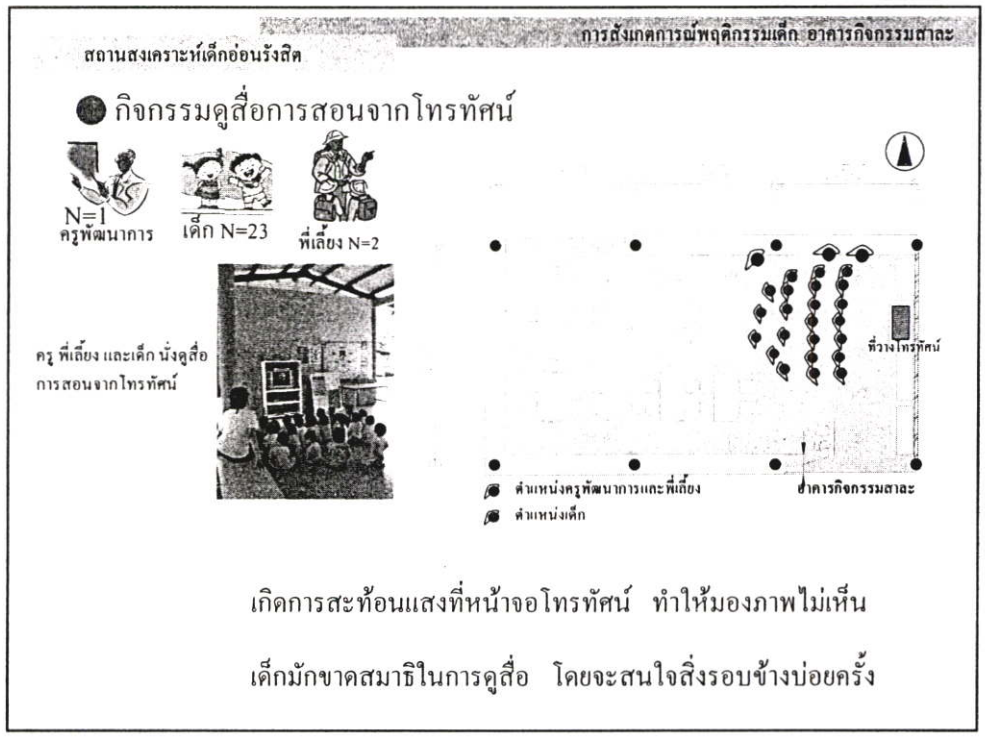

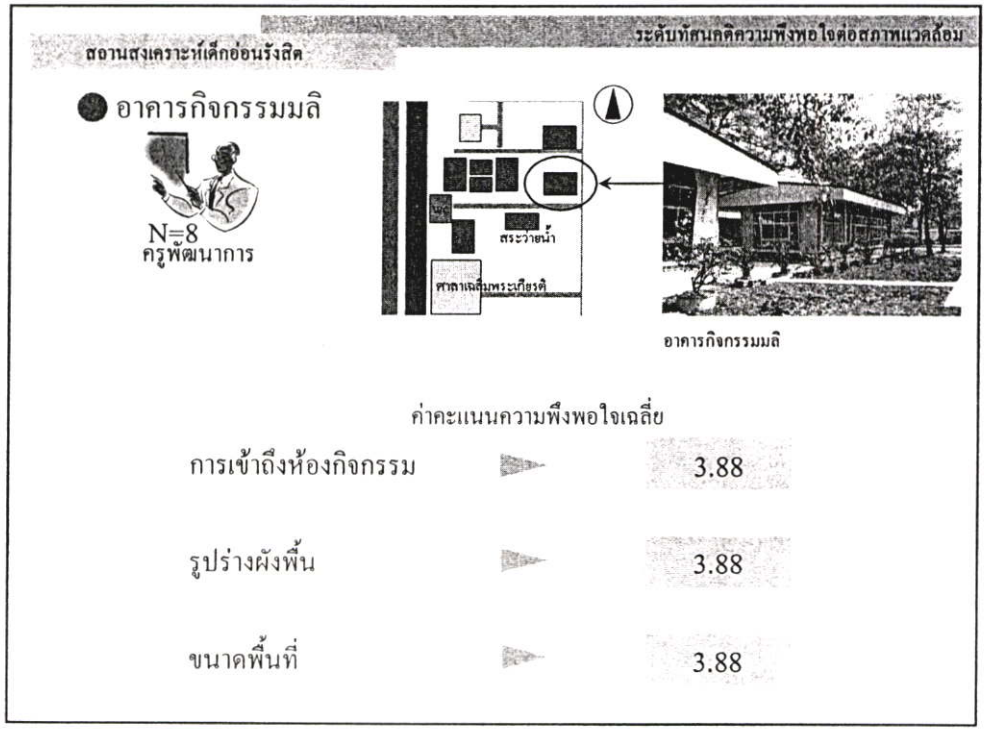
เด็กกำลังทำกิจกรรมคัดลายมือ
ภายในอาคารกิจกรรมสาละ

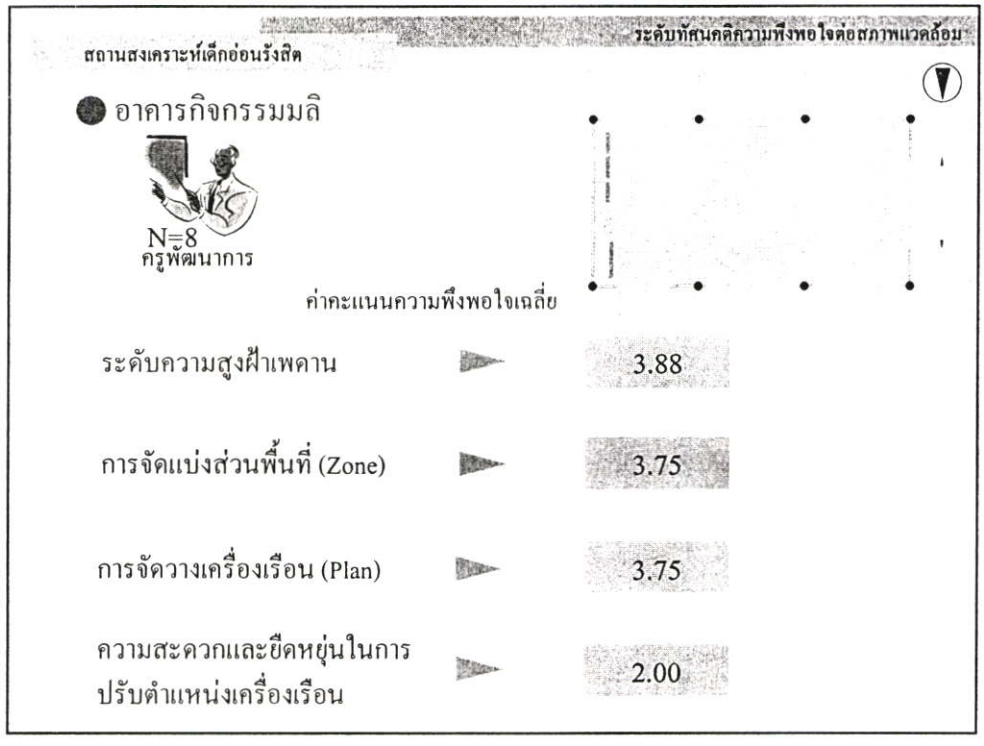

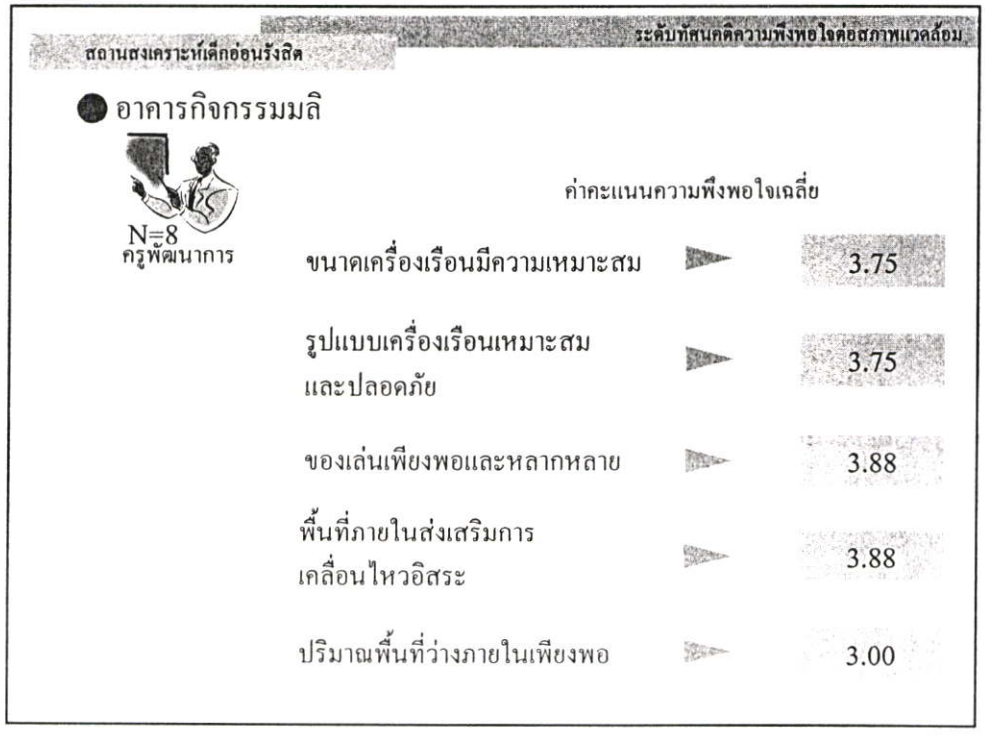
เด็กนั่งทำกิจกรรมคัดลายมือบนชุดโต๊ะและเก้าอี้อย่างเรียบร้อย

เด็กมักขาดสมาธิในการทำงาน โดยจะสนใจสิ่งรอบข้างบ่อยครั้ง

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก อาคารกิจกรรมสาละ
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต
กิจกรรมดูสื่อการสอนจากโทรทัศน์
N=1
ครูพัฒนาการ
เด็ก N=23
พี่เลี้ยง N=2
ครู พี่เลี้ยง และเด็ก นั่งดูสื่อการสอนจากโทรทัศน์
ที่วางโทรทัศน์
ตำแหน่งครูพัฒนาการและพี่เลี้ยง
ตำแหน่งเด็ก
อาคารกิจกรรมสาละ
เกิดการสะท้อนแสงที่หน้าจอโทรทัศน์ ทำให้มองภาพไม่เห็น
เด็กมักขาดสมาธิในการดูสื่อ โดยจะสนใจสิ่งรอบข้างบ่อยครั้ง

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต
อาคารกิจกรรมมลิ
N=8
ครูพัฒนาการ
สระว่ายน้ำ
ศาลาเฉลิมพระเกียรติ
อาคารกิจกรรมมลิ
ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
การเข้าถึงห้องกิจกรรม 3.88
รูปร่างผังพื้น 3.88
ขนาดพื้นที่ 3.88

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต
ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
อาคารกิจกรรมมลิ
N=8
ครูพัฒนาการ
ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
ระดับความสูงฝ้าเพดาน
3.88
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ (Zone)
3.75
การจัดวางเครื่องเรือน (Plan)
3.75
ความสะดวกและยืดหยุ่นในการ
ปรับตำแหน่งเครื่องเรือน
2.00

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต
ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
อาคารกิจกรรมมลิ
N=8
ครูพัฒนาการ
ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
ขนาดเครื่องเรือนมีความเหมาะสม
3.75
รูปแบบเครื่องเรือนเหมาะสม
และปลอดภัย
3.75
ของเล่นเพียงพอและหลากหลาย
3.88
พื้นที่ภายในส่งเสริมการ
เคลื่อนไหวอิสระ
3.88
ปริมาณพื้นที่ว่างภายในเพียงพอ
3.00

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

อาคารกิจกรรมมลิ

N=8
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม	3.75
วัสดุปูพื้นเหมาะสมปลอดภัย	3.88
สีเครื่องเรือนและของเล่นสดใส	3.88
แสงสว่างภายใน	3.88
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้า	3.88

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

อาคารกิจกรรมมลิ

N=8
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
อุณหภูมิภายใน	3.63
จำนวนพัดลมระบายอากาศ	3.75
การหมุนเวียนถ่ายเทอากาศ	3.50
การป้องกันเสียงรบกวน	3.50
การป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน	3.50

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

● อาคารกิจกรรมมลิ

เด็ก N=10

	ร้อยละ	
ขนาดพื้นที่ห้อง	50.00	ใหญ่
	50.00	เล็ก
น้ำหนักของเก้าอี้	100.00	เบา
จำนวนของเล่นในห้อง	70.00	มาก
	30.00	น้อย
สีสันของเล่นในห้อง	70.00	สวย
	30.00	ไม่สวย

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

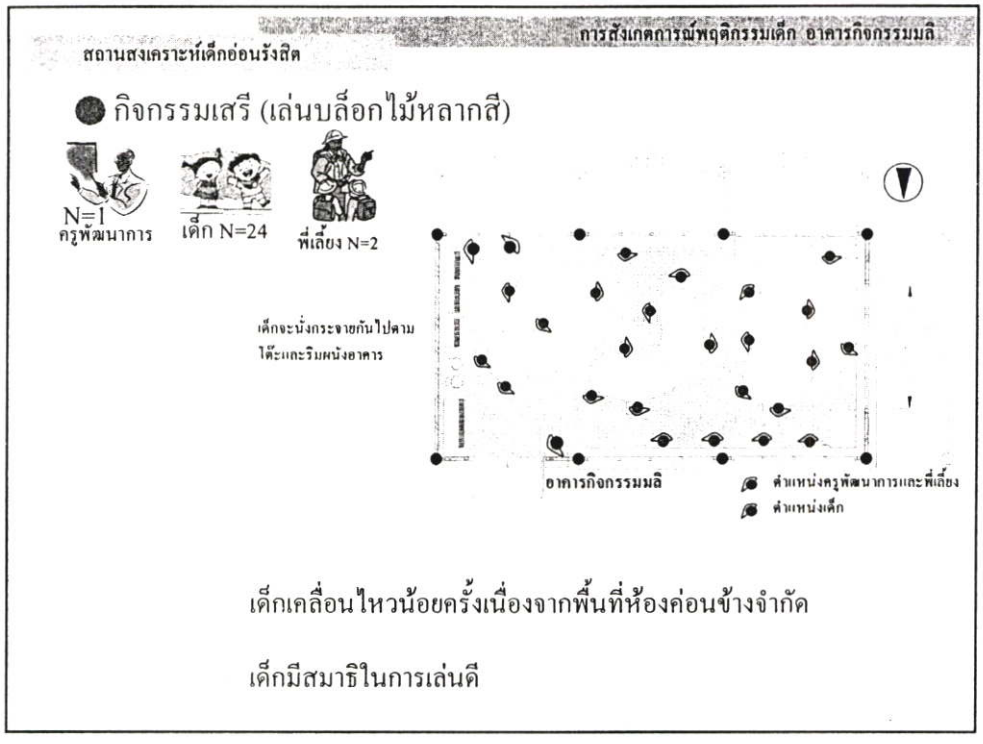
ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

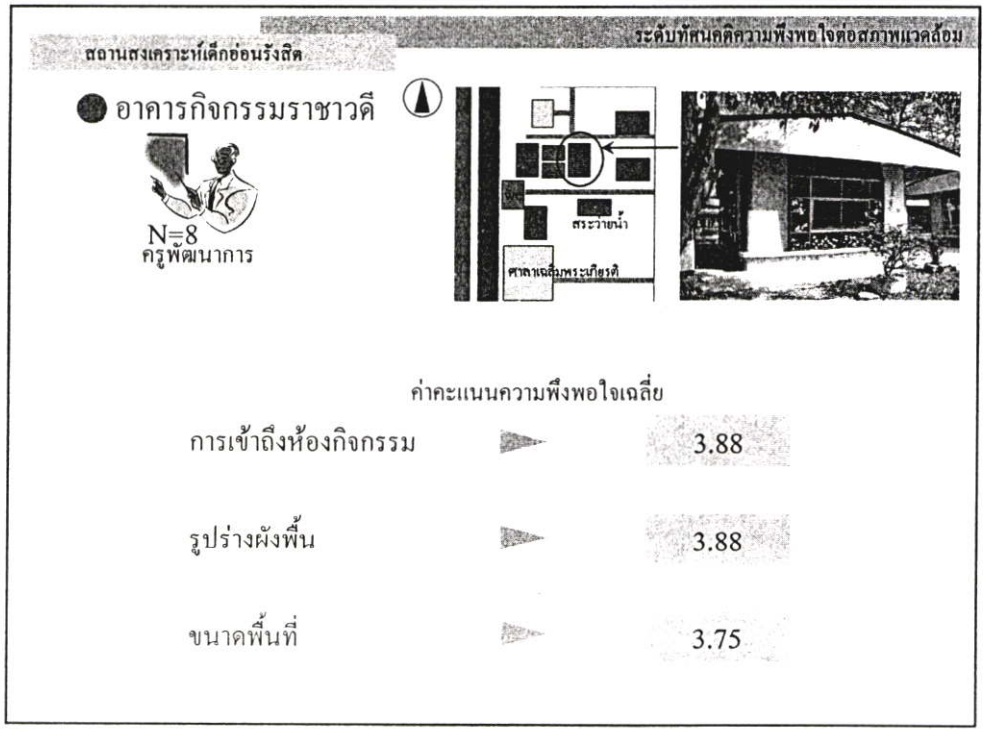
● อาคารกิจกรรมมลิ

เด็ก N=10

	ร้อยละ	
ชอบการเล่นอย่างไร	60.00	กับเพื่อน
	40.00	คนเดียว
ความสว่างในห้อง	90.00	สว่าง
	10.00	ไม่สว่าง
ความร้อนในห้อง	60.00	ไม่ร้อน
	40.00	ร้อน
ความชอบในภาพรวม	100.00	ชอบ

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก อาคารกิจกรรมมลิ
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต
กิจกรรมเสรี (เล่นบล็อกไม้หลากสี)
N=1
ครูพัฒนาการ
เด็ก N=24
พี่เลี้ยง N=2
เด็กจะนั่งกระจายกันไปตาม
โต๊ะและริมผนังอาคาร
อาคารกิจกรรมมลิ
ตำแหน่งครูพัฒนาการและพี่เลี้ยง
ตำแหน่งเด็ก
เด็กเคลื่อนไหวน้อยครั้งเนื่องจากพื้นที่ห้องค่อนข้างจำกัด
เด็กมีสมาธิในการเล่นดี

ระดับที่พึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต
อาคารกิจกรรมราชาวดี
N=8
ครูพัฒนาการ
สระว่ายน้ำ
ศาลาเฉลิมพระเกียรติ
ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
การเข้าถึงห้องกิจกรรม
3.88
รูปร่างผังพื้น
3.88
ขนาดพื้นที่
3.75

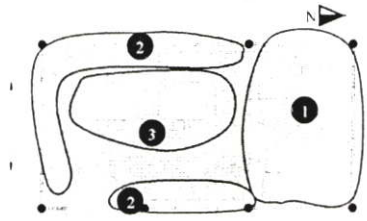
ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

● อาคารกิจกรรมราชาวดี

N=8
ครูพัฒนาการ

1. มุมบทบาทสมมุติ
2. มุมเล่นอิสระ
3. ชุดโต๊ะกิจกรรม

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

ระดับความสูงฝ้าเพดาน	3.38
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ (Zone)	3.88
การจัดวางเครื่องเรือน (Plan)	3.88
ความสะดวกและยืดหยุ่นในการปรับตำแหน่งเครื่องเรือน	4.00

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

● อาคารกิจกรรมราชาวดี

N=8
ครูพัฒนาการ

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

ขนาดเครื่องเรือนมีความเหมาะสม	3.75
รูปแบบเครื่องเรือนเหมาะสมและปลอดภัย	3.75
ของเล่นเพียงพอและหลากหลาย	3.75
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเคลื่อนไหวอิสระ	3.75
ปริมาณพื้นที่ว่างภายในเพียงพอ	3.00

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

อาคารกิจกรรมราชาวดี

N=8
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม	4.00
วัสดุปูพื้นเหมาะสมปลอดภัย	3.88
สีเครื่องเรือนและของเล่นสดใส	4.00
แสงสว่างภายใน	3.00
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้า	3.63

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

อาคารกิจกรรมราชาวดี

N=8
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
อุณหภูมิภายใน	3.00
จำนวนพัดลมระบายอากาศ	3.00
การหมุนเวียนถ่ายเทอากาศ	3.50
การป้องกันเสียงรบกวน	3.50
การป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน	3.50

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

● อาคารกิจกรรมราชาวดี

เด็ก N=12

	ร้อยละ	
ขนาดพื้นที่ห้อง	66.66	ใหญ่
	33.33	เล็ก
น้ำหนักของเก้าอี้	100.00	เบา
จำนวนของเล่นในห้อง	100.00	มาก
สีสันของเล่นในห้อง	100.00	สวย
มุมที่ชื่นชอบ	83.33	บทบาทสมมุติ
	16.66	มุมอื่นๆ

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

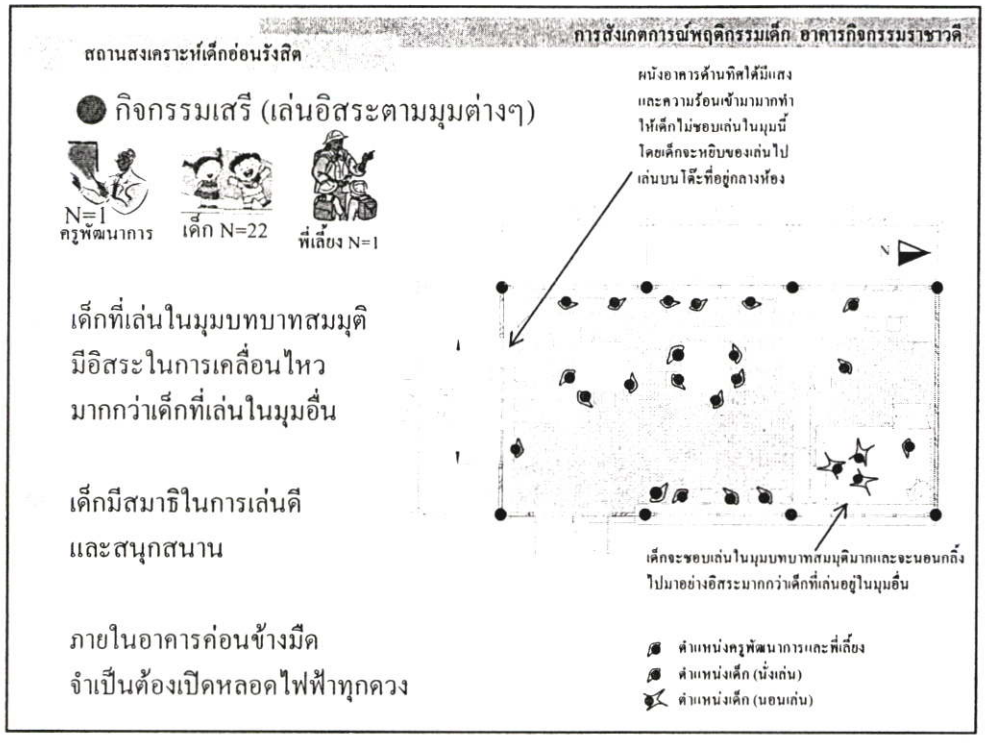
ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

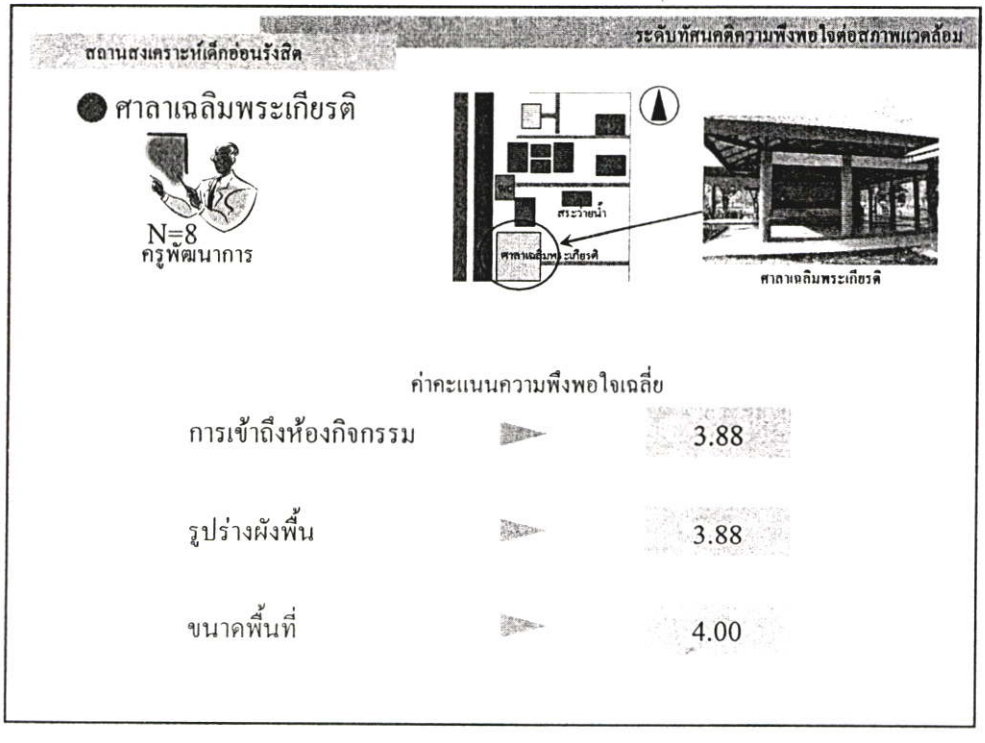
● อาคารกิจกรรมราชาวดี

เด็ก N=12

	ร้อยละ	
ชอบการเล่นอย่างไร	75.00	กับเพื่อน
	25.00	คนเดียว
ความสว่างในห้อง	41.66	สว่าง
	58.33	ไม่สว่าง
ความร้อนในห้อง	58.33	ไม่ร้อน
	41.66	ร้อน
ความชอบในภาพรวม	100.00	ชอบ

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก อาคารกิจกรรมราชาวดี
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต
กิจกรรมเสรี (เล่นอิสระตามมุมต่างๆ)
N=1
ครูพัฒนาการ
เด็ก N=22
พี่เลี้ยง N=1
เด็กที่เล่นในมุมบทบาทสมมุติ
มีอิสระในการเคลื่อนไหว
มากกว่าเด็กที่เล่นในมุมอื่น
เด็กมีสมาธิในการเล่นดี
และสนุกสนาน
ภายในอาคารค่อนข้างมืด
จำเป็นต้องเปิดหลอดไฟฟ้าทุกดวง
ผนังอาคารด้านทิศใต้มีแสง
และความร้อนเข้ามามากทำ
ให้เด็กไม่ชอบเล่นในมุมนี้
โดยเด็กจะหยิบของเล่นไป
เล่นบนโต๊ะที่อยู่กลางห้อง
เด็กจะชอบเล่นในมุมบทบาทสมมุติมากและจะนอนกลิ้ง
ไปมาอย่างอิสระมากกว่าเด็กที่เล่นอยู่ในมุมอื่น
ตำแหน่งครูพัฒนาการและพี่เลี้ยง
ตำแหน่งเด็ก (นั่งเล่น)
ตำแหน่งเด็ก (นอนเล่น)

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต
ศาลาเฉลิมพระเกียรติ
N=8
ครูพัฒนาการ
สระว่ายน้ำ
ศาลาเฉลิมพระเกียรติ
ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
การเข้าถึงห้องกิจกรรม
3.88
รูปร่างผังพื้น
3.88
ขนาดพื้นที่
4.00

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

● ศาลาเฉลิมพระเกียรติ

N=8
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
ระดับความสูงฝ้าเพดาน	4.00
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ (Zone)	4.00
การจัดวางเครื่องเรือน (Plan)	4.00
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเคลื่อนไหวอิสระ	4.00
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม	3.88

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

● ศาลาเฉลิมพระเกียรติ

N=8
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
วัสดุปูพื้นเหมาะสมปลอดภัย	3.88
สีเครื่องเรือนและของเล่นสดใส	3.50
แสงสว่างภายใน	3.88
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้า	3.88

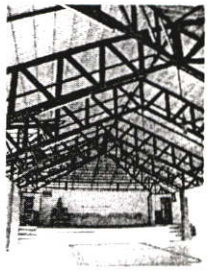
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ระดับทัศนคติความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม

ศาลาเฉลิมพระเกียรติ

N=8
ครูพัฒนาการ

	ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย
อุณหภูมิภายใน	3.88
จำนวนพัดลมระบายอากาศ	3.63
การหมุนเวียนถ่ายเทอากาศ	3.88
การป้องกันเสียงรบกวน	3.75
การป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน	3.50

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

การสังเกตการณ์พฤติกรรมเด็ก ศาลาเฉลิมพระเกียรติ

กิจกรรมเล่นอิสระ

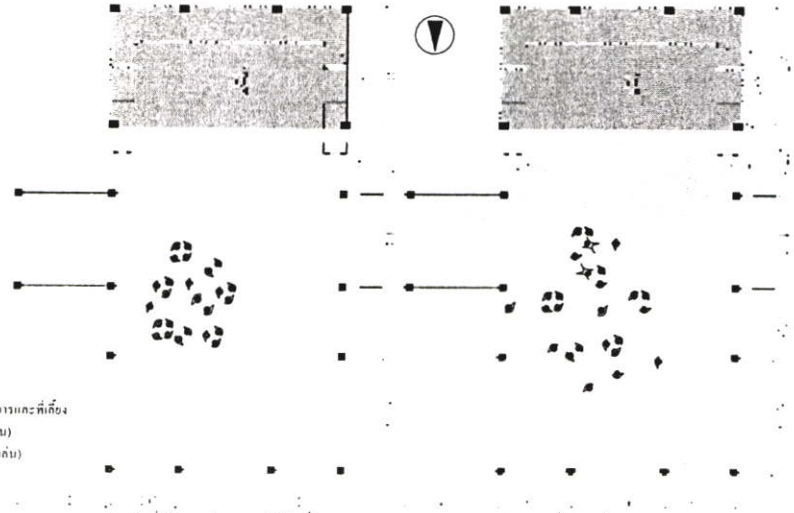
N=1
ครูพัฒนาการ

เด็ก N=24

พี่เลี้ยง N=1

ช่วงต้นชั่วโมงครูพัฒนาการให้เด็กนั่ง
แยกเป็นกลุ่มย่อย ดูเป็นระเบียบ

ช่วงปลายชั่วโมงเด็กส่วนใหญ่จากสมาธิ
บางคนวิ่งเล่นไปมา บางคนเริ่มนอนกลิ้ง

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

กิจกรรมเล่นอิสระ

ช่วงต้นชั่วโมงครูพัฒนาการให้เด็กนั่งแยกเป็นกลุ่มย่อย คู่เป็นระเบียบ

ช่วงปลายชั่วโมงเด็กส่วนใหญ่ขาดสมาธิ บางคนวิ่งเล่นไปมา บางคนเริ่มนอนกลิ้ง ไม่ค่อยสนใจในของเล่น

เด็กจะจับกลุ่มเป็นกลุ่มย่อยแล้วนั่งเล่นของเล่นด้วยกัน

เด็กมีอิสระในการเคลื่อนไหวมาก วิ่งเล่นไปมาได้อิสระ

เด็กมีสมาธิในการเล่นน้อยมาก มักจะสนใจสิ่งรอบข้างมากกว่า

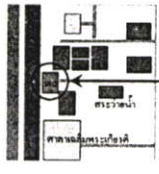
พบเด็กแอบปัสสาวะลงบนพื้นด้านข้างของอาคาร

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ห้องน้ำส่วนบริเวณอาคารกิจกรรม

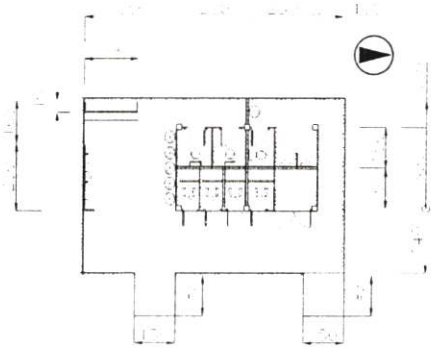

N=8
ครูพัฒนาการ

ห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

ขนาดและจำนวนห้องน้ำ ➤ 3.63

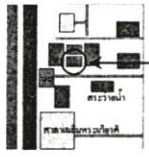
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือ ➤ 3.63

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก

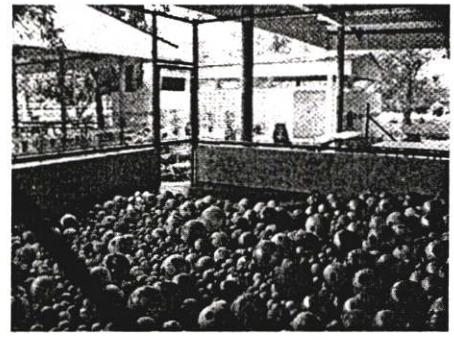

N=8
ครูพัฒนาการ

ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก

ค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย

ขนาดพื้นที่เพียงพอต่อการใช้งาน	3.50
ห้องลูกบอลส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม	3.63

1 บทนำ

2 การทบทวนวรรณกรรม

3 วิธีการวิจัย

4 การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

5 การวิเคราะห์ข้อมูล

6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

- สรุปผลทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็กในแต่ละสถานสงเคราะห์ และข้อเสนอแนะในการจัดรูปแบบกิจกรรมเด็ก

- สรุปผลการประเมินสภาพแวดล้อมหรือทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กกลุ่มอายุ 3-6 ปี ในแต่ละสถานสงเคราะห์ และข้อเสนอแนะทางการออกแบบสภาพแวดล้อม

- การนำเสนอแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มอายุ 3-6 ปีในสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมต่อความพึงพอใจและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

ความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวัน

รูปแบบคล้ายโรงเรียนอนุบาล

- สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

ครูทั้งหมด ► พึงพอใจ

เด็กส่วนมาก ► พึงพอใจ

- สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ครูทั้งหมด ► พึงพอใจ

เด็กส่วนมาก ► พึงพอใจ

ความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวัน

รูปแบบครอบครัว

- สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ครูพัฒนาการ ► พึงพอใจ

เด็กส่วนมาก ► พึงพอใจ

ครูพัฒนาการให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ถ้าเป็นไปได้อยากให้ส่วนพื้นที่กิจกรรมแยกออกจากส่วนพักผ่อนหรืออาคารนอนของเด็กอย่างชัดเจน จะทำให้สะดวกต่อการจัดทำกิจกรรมเด็กมากขึ้น

- สรุปและเสนอแนะ

สถานสงเคราะห์ควรมีพื้นที่ว่างหน้าเสาธงให้เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ในตอนเช้า

ควรมีอาคารเรียนหรือส่วนพื้นที่กิจกรรมที่แยกออกจากส่วนพักอาศัยอย่างชัดเจน คล้ายโรงเรียนอนุบาล

บรรยากาศสภาพแวดล้อมในโรงเรียนหรือในส่วนห้องเรียนควรจัดในลักษณะที่อบอุ่นคล้ายบ้านมากกว่าเป็นแบบโรงเรียนอนุบาลทั่วไปที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องกิจกรรมเตรียม 1

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.70	ดีมาก
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.00	ดี
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	2.00	ไม่ดี
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	3.30	ดี
การจัดแบ่งสัดส่วนพื้นที่ย่อย (Zone) ใช้งานได้ดี	2.30	ค่อนข้างน้อย
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	3.00	ดี
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	3.70	ดีมาก

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 1

ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.30	ดี
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.70	ดีมาก
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	3.70	ดีมาก
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและปลอดภัย	1.00	แย่มากที่สุด
พื้นที่ว่างให้เด็กสามารถที่จะเล่นเล่นของเล่นได้เพียงพอ	1.00	แย่มากที่สุด
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	3.70	ดีมาก
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.30	ดี
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	3.30	ดี

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 1

แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	3.70	ดีมาก
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	3.70	ดีมาก
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.30	ดี
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	2.00	แย่
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.70	ดีมาก
สถานที่จอดรถมีบริเวณรองรับได้ดี	2.30	ค่อนข้างน้อย
สถานที่จอดรถมีบริเวณกว้างรองรับได้ดี	1.70	แย่

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

● ห้องกิจกรรมเตรียม 1

เด็ก N=6

	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ
⚠ ขนาดพื้นที่ของห้อง	เล็ก		ใหญ่	
	6	100.00	-	-
น้ำหนักของเก้าอี้	เบา		หนัก	
	6	100.00	-	-
⚠ จำนวนของเล่นภายในห้อง	มาก		น้อย	
	1	16.67	5	83.33
สีสันของเล่นภายในห้อง	สวยงาม		ไม่สวย	
	4	66.66	2	33.33
ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	นั่งเล่นที่พื้น		นั่งเล่นบนโต๊ะและเก้าอี้	
	2	33.33	4	66.66

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

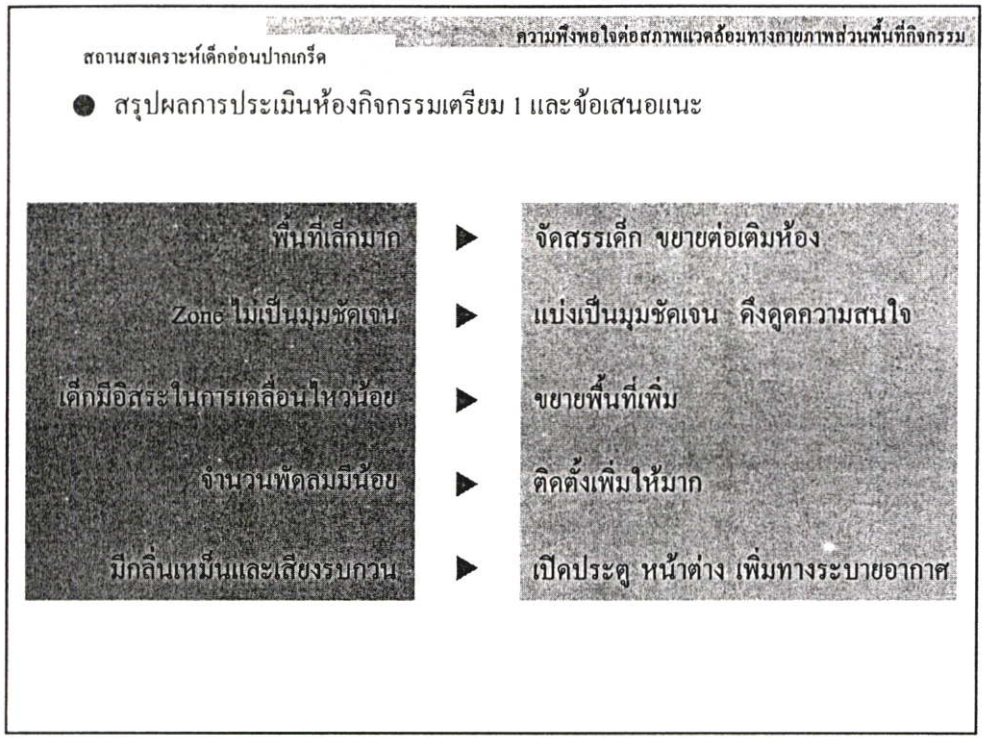
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

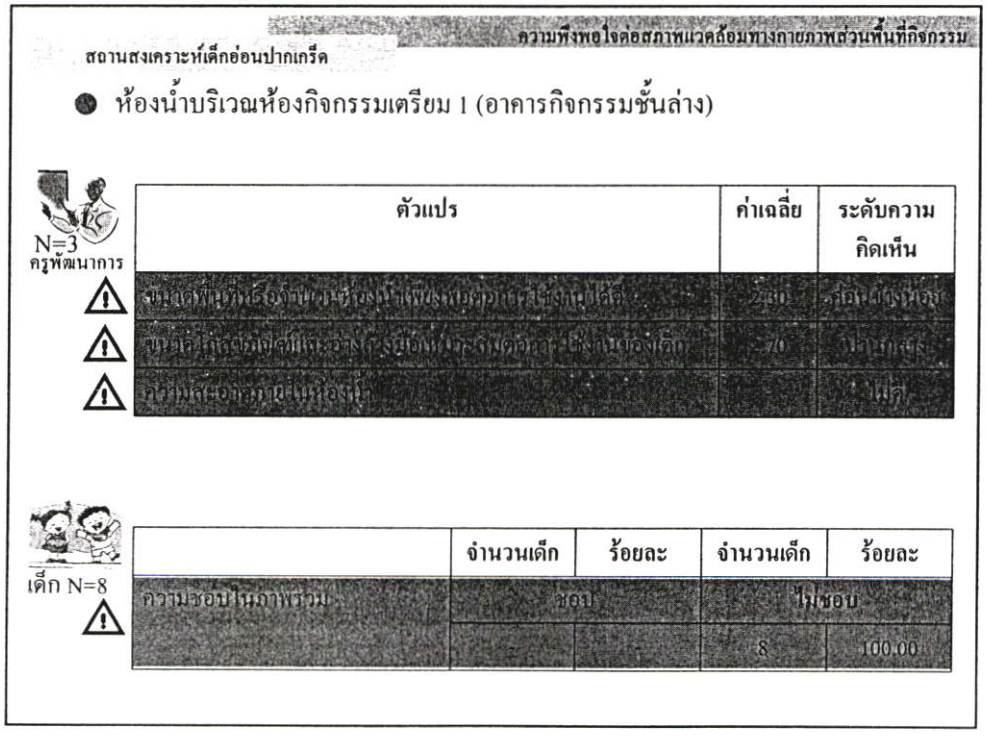
● ห้องกิจกรรมเตรียม 1

เด็ก N=6

ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	เล่นร่วมกับเพื่อน		เล่นคนเดียว	
	5	83.33	1	16.67
ความสว่างภายในห้อง	สว่าง		ไม่สว่าง	
	6	100.00	-	-
ความร้อนภายในห้อง	ไม่ร้อน		ร้อน	
	6	100.00	-	-
⚠ ความชอบในการจัดห้องของห้อง	ชอบ		ไม่ชอบ	
	1	16.67	5	83.33

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด
สรุปผลการประเมินห้องกิจกรรมเตรียม 1 และข้อเสนอแนะ
พื้นที่เล็กมาก
Zone ไม่เป็นมุมชัดเจน
เด็กมีอิสระในการเคลื่อนไหวน้อย
จำนวนพัดลมมีน้อย
มีกลิ่นเหม็นและเสียงรบกวน
จัดสรรเด็ก ขยายต่อเติมห้อง
แบ่งเป็นมุมชัดเจน ดึงดูดความสนใจ
ขยายพื้นที่เพิ่ม
ติดตั้งเพิ่มให้มาก
เปิดประตู หน้าต่าง เพิ่มทางระบายอากาศ

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม
สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด
ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 (อาคารกิจกรรมชั้นล่าง)
N=3
ครูพัฒนาการ
ตัวแปร
ค่าเฉลี่ย
ระดับความคิดเห็น
2.30
.70
เด็ก N=8
จำนวนเด็ก
ร้อยละ
จำนวนเด็ก
ร้อยละ
ความชอบในภาพรวม
ชอบ
ไม่ชอบ
8
100.00

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- สรุปผลการประเมินห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเตรียม 1 และข้อเสนอแนะ

ขนาดพื้นที่ห้องน้ำเล็กมาก	▶	เพิ่มขนาดและจำนวน จำนวนสุขภัณฑ์ 1:8 1:10 1:15 (Decker,1980)
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือใหญ่และสูง	▶	ใช้ขนาดเล็กสำหรับเด็ก
สุขภัณฑ์ชำรุดเสียหาย	▶	เปลี่ยนหรือซ่อมแซม
ห้องน้ำสกปรก ระบายอากาศไม่ดี มีกลิ่นเหม็น	▶	เพิ่มช่องระบายอากาศ ติดตั้งพัดลมระบายอากาศ ทำความสะอาด

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องกิจกรรมเตรียม 2

N=3
ครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.70	ดีมาก
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	4.00	ดีมากที่สุด
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	3.30	ดี
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	3.00	ดี
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	3.30	ดี
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	3.70	ดีมาก

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องกิจกรรมเตรียม 2

ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.30	ดี
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.70	ดีมาก
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	3.70	ดีมาก
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	4.00	ดีมากที่สุด
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	4.00	ดีมากที่สุด
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.30	ดี
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	3.30	ดี

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องกิจกรรมเตรียม 2

แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.00	ดี
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	4.00	ดีมากที่สุด
⚠ ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	2.30	ค่อนข้างน้อย
⚠ ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	1.70	ไม่ดี

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องกิจกรรมเตรียม 2

เด็ก N=8

	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	**ใหญ่**		เล็ก	
	8	100.00	-	-
น้ำหนักของเก้าอี้	**เบา**		หนัก	
	5	62.50	3	37.50
จำนวนของเล่นภายในห้อง	**มาก**		น้อย	
	5	62.50	3	37.50
สีสันของเล่นภายในห้อง	**สวยงาม**		ไม่สวย	
	5	62.50	3	37.50

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องกิจกรรมเตรียม 2

เด็ก N=8

ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	นั่งเล่นที่พื้น		นั่งเล่นบนโต๊ะและเก้าอี้	
	4	50.00	4	50.00
ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	**เล่นร่วมกับเพื่อน**		เล่นคนเดียว	
	8	100.00	-	-
ความสว่างภายในห้อง	**สว่าง**		ไม่สว่าง	
	8	100.00	-	-
ความร้อนภายในห้อง	**ไม่ร้อน**		ร้อน	
	8	100.00	-	-
ความชอบในภาพรวมของห้อง	**ชอบ**		ไม่ชอบ	
	5	62.50	3	37.50

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- สรุปผลการประเมินห้องกิจกรรมเตรียม 2 และข้อเสนอแนะ

สภาพแวดล้อมเกือบทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

มีเสียงรบกวนและกลิ่นเหม็น ▶ ตำแหน่งห้องควรแยกออกจากส่วนพื้นที่อื่น เช่น ถนนใหญ่ อาคารพักอาศัยอื่น ครัว เพื่อป้องกันเสียงดังรบกวนและกลิ่นเหม็น

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- บ่อทราย

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ขนาดพื้นที่เพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.30	ดี
ความสะอาดของบ่อทราย	-	ดี

- สรุปผลการประเมิน ส่วนบ่อทรายและข้อเสนอแนะ

ตำแหน่งบ่อทรายอยู่บริเวณเดียวกับส่วนพื้นที่กิจกรรมอื่น เข้าถึงได้ง่าย มีหลังคาปิดทำให้ไม่ร้อน มีขนาดกว้างเพียงพอและสะอาด

ใกล้กับบ่อทรายควรมีที่ล้างมือและที่ทำความสะอาดร่างกายแยกออกจากห้องน้ำ เพื่อป้องกันท่อภายในห้องน้ำอุดตัน

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องสมุดของเล่น

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.70	ดีมาก
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	4.00	ดีมากที่สุด
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	4.00	ดีมากที่สุด
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	4.00	ดีมากที่สุด

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องสมุดของเล่น

ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	4.00	ดีมากที่สุด
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	4.00	ดีมากที่สุด
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	4.00	ดีมากที่สุด
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	4.00	ดีมากที่สุด
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	4.00	ดีมากที่สุด
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	4.00	ดีมากที่สุด
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	4.00	ดีมากที่สุด

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องสมุดของเล่น

N=3
ครูพัฒนาการ

แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	4.00	ดีมากที่สุด
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.70	ดีมาก
⚠ ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	2.30	ค่อนข้างน้อย
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	3.00	ดี

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องสมุดของเล่น

เด็ก N=10

	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	ใหญ่		เล็ก	
	10	100.00	-	-
น้ำหนักของเก้าอี้	เบา		หนัก	
	8	80.00	2	20.00
จำนวนของเล่นภายในห้อง	มาก		น้อย	
	10	100.00	-	-
สีสันของเล่นภายในห้อง	สวยงาม		ไม่สวย	
	10	100.00	-	-

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องสมุดของเล่น

เด็ก N=10

มุมที่เด็กมักเลือกเข้าเป็นอันดับแรก	**มุมบทบาทสมมุติ**		ไม่สวย	
	10	100.00	-	-
ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	**นั่งเล่นที่พื้น**		นั่งเล่นบนโต๊ะและเก้าอี้	
	7	70.00	3	30.00
ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	**เล่นร่วมกับเพื่อน**		เล่นคนเดียว	
	6	60.00	4	40.00
ความสว่างภายในห้อง	**สว่าง**		ไม่สว่าง	
	10	100.00	-	-
ความร้อนภายในห้อง	**ไม่ร้อน**		ร้อน	
	10	100.00	-	-
ความชอบในภาพรวมของห้อง	**ชอบ**		ไม่ชอบ	
	10	100.00	-	-

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- สรุปผลการประเมินห้องสมุดของเล่น และข้อเสนอแนะ

สภาพแวดล้อมเกือบทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีมากที่สุด

สภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมและตอบสนองต่อการใช้งานได้เป็นอย่างดี

มีเสียงรถบดังรบกวน ▶ ปลูกต้นไม้ ทำรั้วสูง ย้ายตำแหน่งห่างจากถนนใหญ่

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- ห้องน้ำในอาคารห้องสมุดของเล่น

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ขนาดพื้นที่หรือจำนวนห้องน้ำเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	2.00	ไม่ดี
ความสะอาดภายในห้องน้ำ	-	ดีมาก

	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ
ความชอบในการใช้งาน	ชอบ		ไม่ชอบ	
			4	100.00

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- สรุปผลการประเมินห้องน้ำในอาคารห้องสมุดของเล่น และข้อเสนอแนะ

ขนาดพื้นที่กว้างขวางเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก

โถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือเป็นขนาดใหญ่ ▶ เปลี่ยนให้เป็นขนาดเล็กสำหรับเด็ก

เด็กชายและหญิงชอบใช้โถสุขภัณฑ์แบบนั่งยอง มากกว่าแบบนั่งราบ ▶ เพิ่มนั่งราบมากกว่านั่งยอง

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

N=3
ครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ขนาดพื้นที่สนามเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	2.30	ค่อนข้างน้อย
จำนวนเครื่องเล่นในสนามเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.00	ดี
รูปแบบเครื่องเล่นในสนามมีความหลากหลายดี	3.30	ดี
เครื่องเล่นในสนามมีสีสันสดใสสวยงามน่าสนใจ	3.00	ดี
ปริมาณสนามเด็กเล่นมีความเหมาะสม	2.70	ปานกลาง

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- สนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม

เด็ก N=10

	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ของสนามเด็กเล่น	**ใหญ่**		เล็ก	
	10	100.00	-	-
จำนวนของเครื่องเล่นในสนาม	**มากและหลากหลาย**		น้อย	
	10	100.00	-	-
สีสันของเครื่องเล่นในสนาม	**สวยงาม**		ไม่สวย	
	10	100.00	-	-
ความชอบในภาพรวมของสนาม	**ชอบ**		ไม่ชอบ	
	10	100.00	-	-

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

- สรุปผลการประเมินสนามเด็กเล่นหน้าอาคารกิจกรรม และข้อเสนอแนะ

จำนวนเครื่องเล่นเพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก
เครื่องเล่นมีรูปแบบที่หลากหลาย สีสันสวยงาม

ขนาดพื้นที่เล็กเกินไปขณะทำกายบริหาร ▶ เพิ่มพื้นที่ว่าง เคลื่อนย้ายเครื่องเล่นออกด้านข้าง

ต้นไม้ยังมีไม่มาก ▶ ปลูกต้นไม้เพิ่มส่วนริมขอบสนาม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- ห้องกิจกรรมเด็กดี (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)

N=1
ครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	4.00	ดีมากที่สุด
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.00	ดี
⚠ ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	2.00	ไม่ดี
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทับ	4.00	ดีมากที่สุด
⚠ การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	2.00	ไม่ดี
⚠ การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	2.00	ไม่ดี
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	3.00	ดี

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- ห้องกิจกรรมเด็กดี (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)

ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.00	ดี
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.00	ดี
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	4.00	ดีมากที่สุด
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	3.00	ดี
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	3.00	ดี
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	3.00	ดี
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.00	ดี
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	4.00	ดีมากที่สุด

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- ห้องกิจกรรมเด็กดี (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)

แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.00	ดี
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.30	ดี
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
⚠ ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	2.00	ไม่ดี

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

● ห้องกิจกรรมเด็กดี (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)

เด็ก N=11

	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	ใหญ่		เล็ก	
	5	45.50	6	54.50
จำนวนของเล่นภายในห้อง	มาก		น้อย	
	11	100.00	-	-
สีสันของเล่นภายในห้อง	สวยงาม		ไม่สวย	
	11	100.00	-	-
มุมที่เด็กมักเลือกเข้าเป็นอันดับแรก	มุมบทบาทสมมุติ		มุมครัวและมุมอื่นๆ	
	6	54.50	5	45.50

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

● ห้องกิจกรรมเด็กดี (อาคารเด็กดีชั้นล่าง)

เด็ก N=11

ลักษณะการนั่งเล่นที่ชอบ	นั่งเล่นที่พื้น		นั่งเล่นบนโต๊ะและเก้าอี้	
	10	90.90	1	9.10
ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	เล่นร่วมกับเพื่อน		เล่นคนเดียว	
	7	63.63	4	36.36
ความสว่างภายในห้อง	สว่าง		ไม่สว่าง	
	11	100.00	-	-
ความร้อนภายในห้อง	ไม่ร้อน		ร้อน	
	11	100.00	-	-
ความชอบในภาพรวมของห้อง	ชอบ		ไม่ชอบ	
	11	100.00	-	-

- สรุปผลการประเมินห้องกิจกรรมเด็กดี และข้อเสนอแนะ

พื้นที่ห้องต่อจำนวนเด็กน้อย	ขยายพื้นที่ ต่อเติมอาคาร
การแบ่ง Zone และ Plan ทำได้จำกัด	ขยายพื้นที่ ต่อเติมอาคาร
วัสดุปูพื้นส่วนห้องของเล่นน่าจะมีความยืดหยุ่นหรืออ่อนนุ่มมากกว่านี้	เปลี่ยนจากกระเบื้องเป็นพรมยาง
มีกลิ่นเหม็นของน้ำเสียจากคลองด้านนอกรั้ว	เปิดช่องเปิด ติดพัดลม ย้ายตำแหน่งอาคาร

- ห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเด็กดี

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ขนาดพื้นที่หรือจำนวนห้องน้ำเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.00	ดี
ความสะอาดภายในห้องน้ำ	-	ดี

- สรุปผลการประเมินห้องน้ำบริเวณห้องกิจกรรมเด็กดี และข้อเสนอแนะ

ขนาดพื้นที่กว้างขวางเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี

ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือก็เป็นขนาดเล็กและมีความสูงน้อย เหมาะต่อการใช้งานของเด็ก

ห้องน้ำโดยรวมมีความสะอาดดี

สุขภัณฑ์บางส่วนชำรุดทำให้เด็กต้องนั่งกระโถน

ห้องน้ำเด็กและครู พี่เลี้ยง ปัจจุบันรวมอยู่เป็นห้องเดียวกัน

ซ่อมบำรุง

แยกห้องออกจากกัน

- สนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ขนาดพื้นที่สนามเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
จำนวนเครื่องเล่นในสนามเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
รูปแบบเครื่องเล่นในสนามมีความหลากหลายดี	4.00	ดีมากที่สุด
เครื่องเล่นในสนามมีสีสันสดใสสวยงามน่าสนใจ	4.00	ดีมากที่สุด
บริเวณสนามเด็กเล่นมีความร่มรื่น	3.00	ดี

- สนามเด็กเล่นบริเวณอาคารกิจกรรมเด็กดี

เด็ก N=11

	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ของสนามเด็กเล่น	ใหญ่		เล็ก	
	11	100.00	-	-
จำนวนของเครื่องเล่นในสนาม	มากและหลากหลาย		น้อย	
	11	100.00	-	-
สีสันของเครื่องเล่นในสนาม	สวยงาม		ไม่สวย	
	11	100.00	-	-
ความชอบในภาพรวมของสนาม	ชอบ		ไม่ชอบ	
	11	100.00	-	-

- สรุปผลการประเมินสนามเด็กเล่น
  - สภาพแวดล้อมทางกายภาพทุกอย่างอยู่ในระดับดีมาก
  - สนามมีขนาดใหญ่ มีพื้นที่กว้างขวาง มีเครื่องเล่นมาก หลากหลาย และปลอดภัย
  - มีอ่างล้างมืออยู่ในบริเวณสนาม ให้เด็กได้ใช้หลังทำกิจกรรม
  - สนามมีความร่มรื่น

- ข้อเสนอแนะ สนามเด็กเล่น

  สนามเด็กเล่นมีสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ตามความพึงพอใจดีแล้ว
  จึงเสนอให้ปลูกต้นไม้เพิ่มเติมเพื่อให้มีความร่มรื่นมากยิ่งขึ้น

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- บ่อทราย

บ่อทรายของสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทปัจจุบันไม่ได้ใช้งาน เนื่องจากมีตำแหน่งอยู่ไกลจากส่วนกิจกรรมมากและมักมีมูลสัตว์สกปรกอยู่ภายในบ่อทราย ครูพัฒนาการจึงไม่นิยมให้เด็กเข้าใช้

- ข้อเสนอแนะ

ตำแหน่งบ่อทรายควรอยู่ใกล้กับส่วนพื้นที่กิจกรรมอื่น

บ่อทรายควรมีรั้วกั้นโดยรอบ เพื่อป้องกันสัตว์เข้ามาขับถ่าย

ใกล้กับบ่อทรายควรมีที่ล้างมือแยกออกจากห้องน้ำ เพื่อใช้ทำความสะอาดร่างกายเด็ก

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

- ศาลาอเนกประสงค์

สภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี อาคารมีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอ แสง อุณหภูมิ การระบายอากาศ การใช้วัสดุอยู่ในระดับที่พึงพอใจ หากแต่ไม่เหมาะสำหรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเพราะเด็กจะไม่มีสมาธิ เด็กจะสนใจสิ่งรอบนอกมากกว่า

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมสาละ

N=8
ครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.88	ดีมาก
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.88	ดีมาก
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	3.63	ดี
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	4.00	ดีมากที่สุด

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมสาละ

N=8
ครูพัฒนาการ

ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.75	ดีมาก
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.25	ดี
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	3.75	ดีมาก
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	4.00	ดีมากที่สุด
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	3.00	ดี
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	3.75	ดีมาก
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.88	ดีมาก
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	3.75	ดีมาก

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมสาละ

N=8
ครูพัฒนาการ

แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	3.88	ดีมาก
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	3.50	ดีมาก
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.63	ดีมาก
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.63	ดีมาก
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.63	ดีมาก
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	3.13	ดี
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	3.25	ดี

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมสาละ

เด็ก N=13

	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	ใหญ่		เล็ก	
	10	76.92	3	23.07
น้ำหนักของเก้าอี้	เบา		หนัก	
	13	100.00	-	-
จำนวนโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรม	มาก		น้อย	
	12	92.30	1	7.70
สีสันของโต๊ะและเก้าอี้กิจกรรม	สวยงาม		ไม่สวย	
	11	84.61	2	15.38

- อาคารกิจกรรมสาละ

เด็ก N=13

ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	**เล่นร่วมกับเพื่อน**		เล่นคนเดียว	
	13	100.00	-	-
ความสว่างภายในห้อง	**สว่าง**		ไม่สว่าง	
	13	100.00	-	-
ความร้อนภายในห้อง	**ไม่ร้อน**		ร้อน	
	13	100.00	-	-
ความชอบในภาพรวมของห้อง	**ชอบ**		ไม่ชอบ	
	11	84.61	2	15.38

- สรุปผลการประเมินอาคารกิจกรรมสาละ และข้อเสนอแนะ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

อาคารเปิดโล่งไม่มีผนังทำให้เด็กมักขาดสมาธิ → กั้นผนัง เพิ่มขนาดอาคาร

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมมลิ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.88	ดีมาก
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.88	ดีมาก
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.88	ดีมาก
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	3.88	ดีมาก
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก
⚠ ปัญหาและความยุ่งยากในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	2.00	ไม่ดี

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมมลิ

ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.75	ดีมาก
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.75	ดีมาก
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	3.88	ดีมาก
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	3.88	ดีมาก
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	3.00	ดี
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	3.75	ดีมาก
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.88	ดีมาก
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	3.88	ดีมาก

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมมลิ

N=8
ครูพัฒนาการ

แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	3.88	ดีมาก
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	3.88	ดีมาก
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.63	ดีมาก
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.50	ดีมาก
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	3.50	ดีมาก
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	3.50	ดีมาก

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมมลิ

เด็ก N=10

N = 10	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	ใหญ่		เล็ก	
	5	50.00	5	50.00
น้ำหนักของเก้าอี้	เบา		หนัก	
	10	100.00	-	-
จำนวนของเล่นภายในห้อง	มาก		น้อย	
	7	70.00	3	30.00
สีสันของเล่นภายในห้อง	สวยงาม		ไม่สวย	
	7	70.00	3	30.00

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมมลิ

เด็ก N=10

ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	เล่นร่วมกับเพื่อน		เล่นคนเดียว	
	6	60.00	4	40.00
ความสว่างภายในห้อง	สว่าง		ไม่สว่าง	
	9	90.00	1	10.00
ความร้อนภายในห้อง	ไม่ร้อน		ร้อน	
	6	60.00	4	40.00
ความชอบในภาพรวมของห้อง	ชอบ		ไม่ชอบ	
	10	100.00	-	-

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- สรุปผลการประเมินอาคารกิจกรรมมลิ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ขนาดโต๊ะใหญ่มาก

ลดจำนวนโต๊ะ เปลี่ยนรูปแบบโต๊ะ ขยายอาคาร

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมราชาวดี

N=8
ครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.88	ดีมาก
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.88	ดีมาก
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.75	ดีมาก
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทึบ	3.38	ดี
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	3.88	ดีมาก
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	3.88	ดีมาก
มีความสะดวกและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งเครื่องเรือน	4.00	ดีมากที่สุด

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมราชาวดี

N=8
ครูพัฒนาการ

ขนาดเครื่องเรือนเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.75	ดีมาก
ลักษณะรูปแบบเครื่องเรือนสะดวกในการใช้งานและมีความปลอดภัย	3.75	ดีมาก
รูปแบบของเล่นหลากหลายและเพียงพอต่อเด็ก	3.75	ดีมาก
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	3.75	ดีมาก
มีพื้นที่ว่างให้เด็กกล้าที่จะได้นั่งเล่น นอนกลิ้งเล่นบนพื้นได้	3.00	ดี
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
วัสดุปูพื้นส่วนกิจกรรมเหมาะสมและปลอดภัย	3.88	ดีมาก
สีของเครื่องเรือนและของเล่นมีความสดใส	4.00	ดีมากที่สุด

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมราชาวดี

N=8
ครูพัฒนาการ

แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	3.00	ดี
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	3.63	ดีมาก
อุณหภูมิภายในส่วนกิจกรรมเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.00	ดี
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.00	ดี
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.50	ดีมาก
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	3.50	ดีมาก
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	3.50	ดีมาก

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- อาคารกิจกรรมราชาวดี

เด็ก N=12

	จำนวนเด็ก	ร้อยละ	จำนวนเด็ก	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ของห้อง	ใหญ่		เล็ก	
	8	66.66	4	33.33
น้ำหนักของเก้าอี้	เบา		หนัก	
	12	100.00	-	-
จำนวนของเล่นภายในห้อง	มาก		น้อย	
	12	100.00	-	-
สีสันของเล่นภายในห้อง	สวยงาม		ไม่สวย	
	12	100.00	-	-

- อาคารกิจกรรมราชาวดี

เด็ก N=12

มุมที่เด็กมักเลือกเป็นอันดับแรก	มุมบทบาทสมมุติ		มุมอื่นๆ	
	10	83.33	2	16.66
ชอบการนั่งเล่นอย่างไร	เล่นร่วมกับเพื่อน		เล่นคนเดียว	
	9	75.00	3	25.00
ความสว่างภายในห้อง	สว่าง		ไม่สว่าง	
	5	41.66	7	58.33
ความร้อนภายในห้อง	ไม่ร้อน		ร้อน	
	7	58.33	5	41.66
ความชอบในภาพรวมของห้อง	ชอบ		ไม่ชอบ	
	12	100.00	-	-

- สรุปผลการประเมินอาคารกิจกรรมราชาวดี และข้อเสนอแนะ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ผนังห้องเป็นกระจกสีชา ทำให้แสงจากภายนอกเข้าในอาคารได้น้อย

▼

เพิ่มจำนวนหลอดไฟฟ้า

ติดตั้งพัดลมภายในอาคารเพิ่ม

เพิ่มจำนวนของเล่นในมุมบทบาทสมมุติ

ถ้าเป็นไปได้ อาคารกิจกรรมควรมีขนาดใหญ่กว่านี้

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- ศาลาเฉลิมพระเกียรติ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่กิจกรรม	3.88	ดีมาก
ความพึงพอใจในรูปร่างผังพื้นส่วนกิจกรรม	3.88	ดีมาก
ขนาดพื้นที่ส่วนกิจกรรมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
ความสูงของเนื้อที่ใช้สอยสูงโปร่งไม่กดทับ	4.00	ดีมากที่สุด
การจัดแบ่งส่วนพื้นที่ภายใน (Zone) ใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
การจัดวางเครื่องเรือนภายใน (Plan) ใช้งานได้ดี	4.00	ดีมากที่สุด
การจัดพื้นที่ภายในทำให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระและคล่องตัว	4.00	ดีมากที่สุด
พื้นที่กิจกรรมส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มของเด็กได้ดี	3.88	ดีมาก

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- ศาลาเฉลิมพระเกียรติ

วัสดุปูพื้นเหมาะสมและปลอดภัย	3.88	ดีมาก
การใช้สีภายในอาคารมีความสดใส	3.50	ดีมาก
แสงสว่างภายในเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้ดี	3.88	ดีมาก
จำนวนและประเภทหลอดไฟฟ้าให้แสงสว่างได้ดี	3.88	ดีมาก
อุณหภูมิภายในอาคารเย็นสบายไม่ร้อนจนเกินไป	3.88	ดีมาก
จำนวนพัดลมเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.63	ดีมาก
พื้นที่กิจกรรมถ่ายเทระบายอากาศได้ดีไม่อับทึบ	3.88	ดีมาก
ส่วนกิจกรรมป้องกันเสียงรบกวนได้ดี	3.75	ดีมาก
ส่วนกิจกรรมป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวนได้ดี	3.50	ดีมาก

- สรุปผลการประเมินอาคารศาลาเฉลิมพระเกียรติ และข้อเสนอแนะ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ระดับความสูงพื้นอาคารที่ต่างกันมากในส่วนของพื้นอาคารกับพื้นทางเดินรอบอาคาร มักทำให้ อยู่บ่อยครั้ง

▼

ระดับพื้นควรเป็นระดับเดียวกัน หรือควรใช้สีพื้นให้ต่างกัน

อาคารนี้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมในบางอย่างเท่านั้น จะไม่เหมาะกับกิจกรรมที่ต้องใช้สมาธิ

- ห้องน้ำส่วนบริเวณอาคารกิจกรรม

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ขนาดพื้นที่หรือจำนวนห้องน้ำเพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.63	ดีมาก
ขนาดโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก	3.63	ดีมาก
ความสะอาดภายในห้องน้ำ	-	ดีมาก

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- สรุปผลการประเมินห้องน้ำบริเวณอาคารกิจกรรม และข้อเสนอแนะ

ขนาดพื้นที่และจำนวนห้องน้ำเพียงพอต่อการใช้งานของเด็กได้เป็นอย่างดี

ขนาด ความสูงของโถสุขภัณฑ์และอ่างล้างมือเหมาะสมต่อขนาดร่างกายของเด็ก

ห้องน้ำมีความสะอาดดี

แยกห้องน้ำผู้ใหญ่และเด็กออกจากกัน

ตำแหน่งอ่างล้างมือควรอยู่ด้านหน้า

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่วนพื้นที่กิจกรรม

- ห้องเล่นลูกบอลพลาสติก

N=8
ครูพัฒนาการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ขนาดพื้นที่เพียงพอต่อการใช้งานได้ดี	3.50	ดีมาก
พื้นที่ภายในส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่มได้ดี	3.63	ดีมาก

- สรุปผลการประเมินห้องเล่นลูกบอลพลาสติก และข้อเสนอแนะ

ขนาดพื้นที่เพียงพอต่อการใช้งานของเด็ก เมื่อแบ่งเด็กเข้าใช้ออกเป็นกลุ่มเล็กๆ

ผนังของห้องเป็นคอนกรีต เสาเป็นเหล็ก ติดตะแกรงเหล็ก มีความแข็งและอาจอันตราย

▼

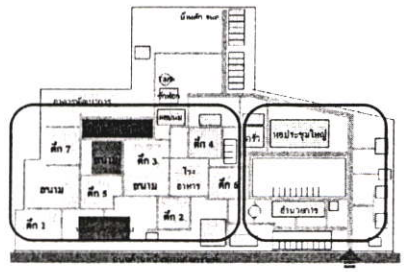
ควรใช้ฟองน้ำหรือนวมห่อหุ้มในส่วนที่เป็นคอนกรีตและเหล็ก เพื่อให้เกิดความอ่อนนุ่ม จะทำให้เด็กเล่นได้อย่างปลอดภัย

รูปแบบการวางผังพื้นที่อาคารภายในสถานสงเคราะห์

- สถานสงเคราะห์ทั้งสามแห่งได้จัดรูปแบบการวางผังพื้นที่แยกออกเป็นสองส่วน
  - ส่วนอำนวยการหรือส่วนที่ทำการ อยู่ส่วนนอกหรือทางด้านหน้า
  - ส่วนเด็ก อยู่ส่วนในหรือทางด้านหลัง

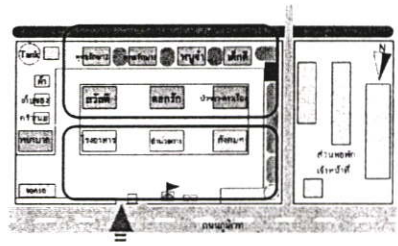
มีความเป็นส่วนตัว ปลอดภัยจากผู้ไม่ประสงค์ดี และช่วยลดการรบกวนจากมลภาวะต่างๆ เช่น เสียงดัง ควันไอเสียรถยนต์ ได้

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

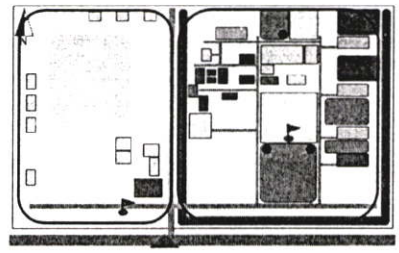

รูปแบบการวางผังพื้นที่อาคารภายในสถานสงเคราะห์

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนรังสิต

แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในส่วนพื้นที่กิจกรรมเด็กก่อนวัยเรียน กลุ่มอายุ 3-6 ปี ในสถานสงเคราะห์ที่เหมาะสมต่อความพึงพอใจและส่งเสริมพัฒนาการ

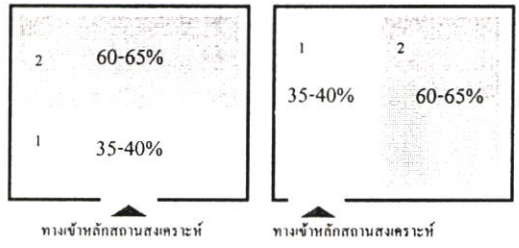
- แนวทางการออกแบบรูปแบบกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันของเด็ก

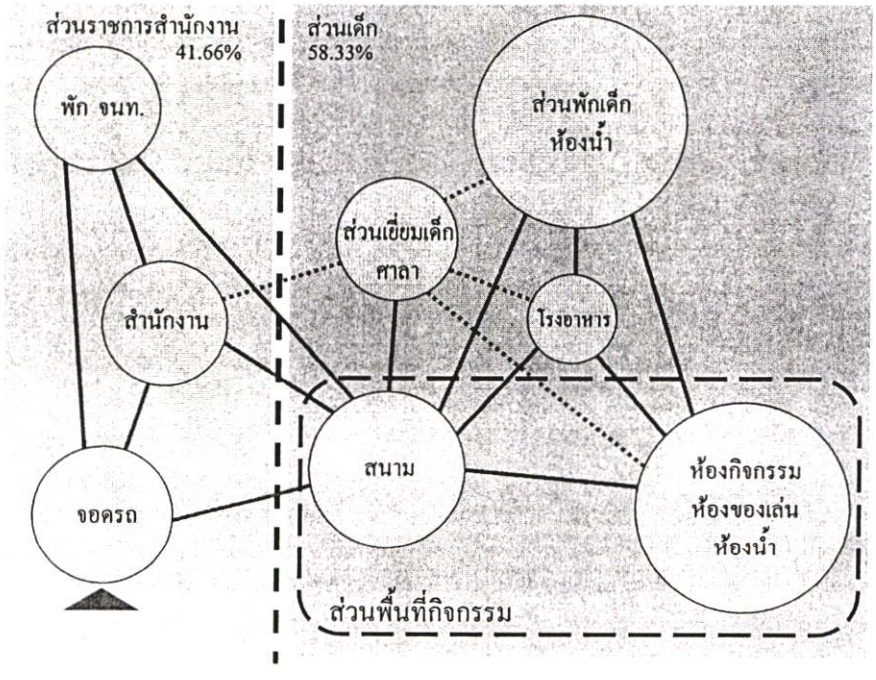
ควรเป็นแบบคล้ายโรงเรียนอนุบาล

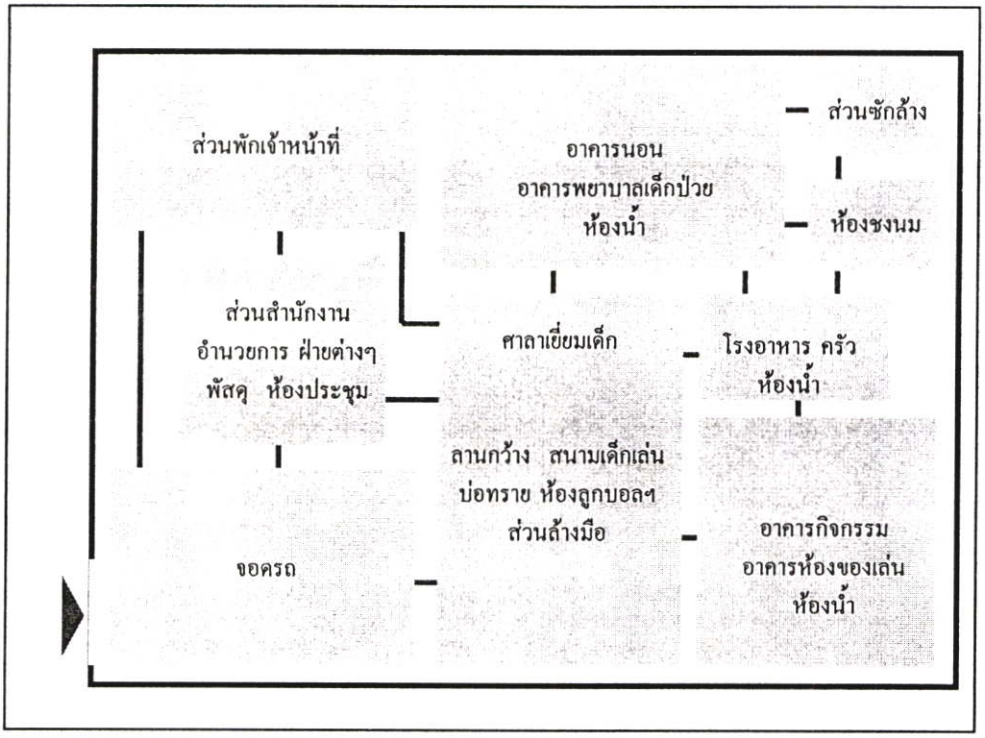
- เด็กได้ฝึกฝนและเรียนรู้ถึงการใช้ชีวิตในรูปแบบที่เด็กในครอบครัวปกติได้ทำ
- เตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนที่จะส่งกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม
- การจัดสภาพแวดล้อมส่วนอาคารเรียน ต้องจัดให้มีความอบอุ่น เป็นกันเอง ให้ต่างจากในโรงเรียนอนุบาลทั่วไป

แนวทางการจัดรูปแบบและวางตำแหน่งผังพื้นที่อาคารภายในสถานสงเคราะห์

	ส่วนงานราชการ	เด็ก
ปากเกร็ด	35%	65%
พญาไท	50%	50%
รังสิต	40%	60%
เฉลี่ย	41.66%	58.33%

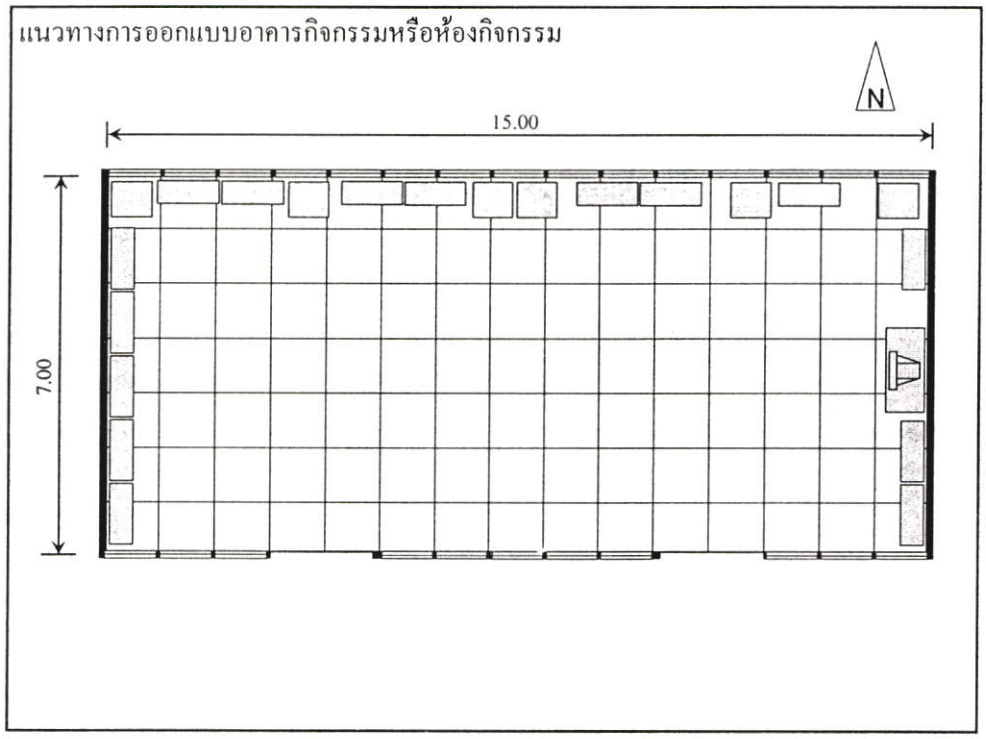
ขนาดพื้นที่อาคารกิจกรรมหรือห้องกิจกรรมและห้องของเล่น

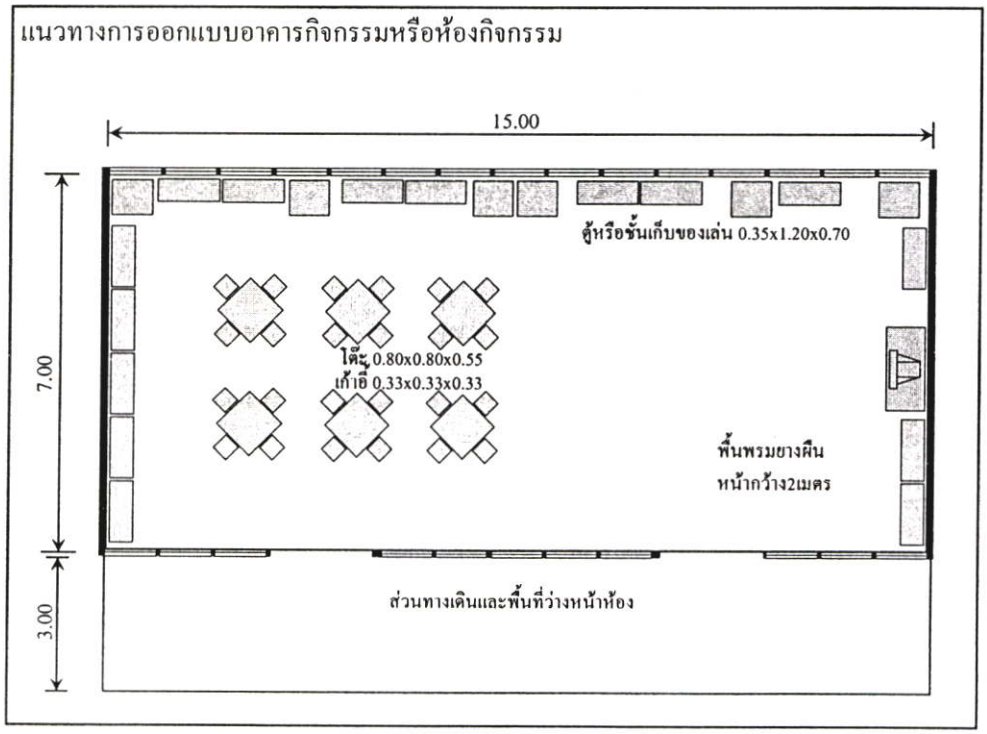
	ครู : เด็ก	พี่เลี้ยง	ครู+พี่เลี้ยง : เด็ก
ปากเกร็ด	1 : 14.33	-	1 : 14.33
พญาไท	1 : 25.00	2	1 : 8.33
รังสิต	1 : 26.30	2	1 : 8.76
เฉลี่ย	1 : 21.87	-	1 : 10.47

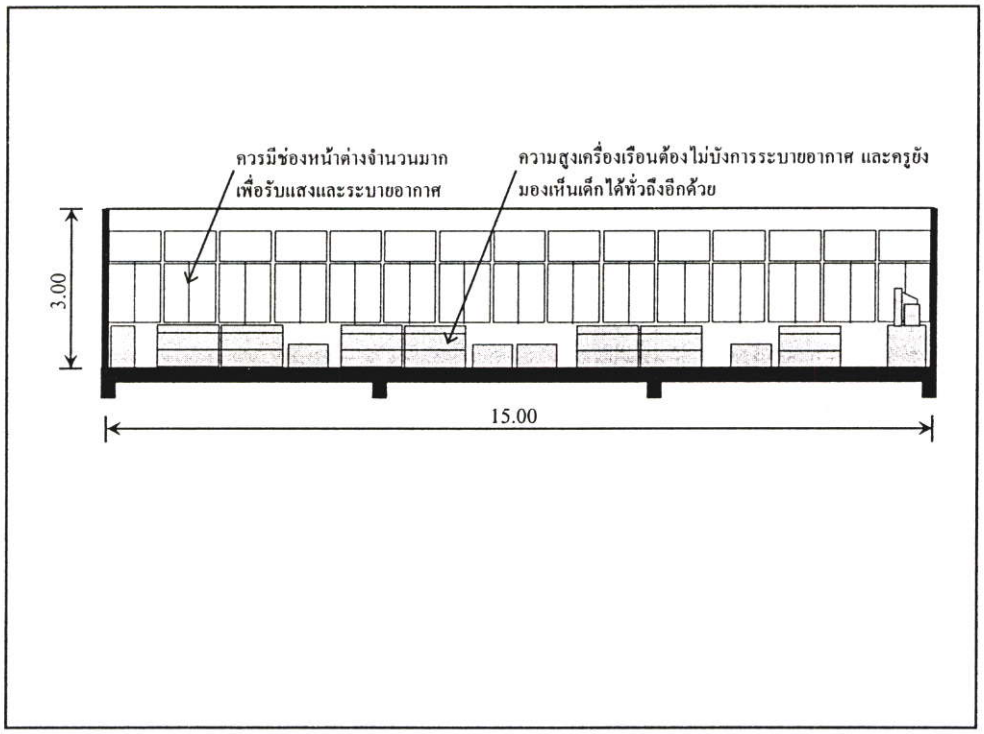
อัตราส่วนครูพัฒนาการ+พี่เลี้ยง ต่อเด็ก
ควรอยู่ที่ประมาณ 1:10

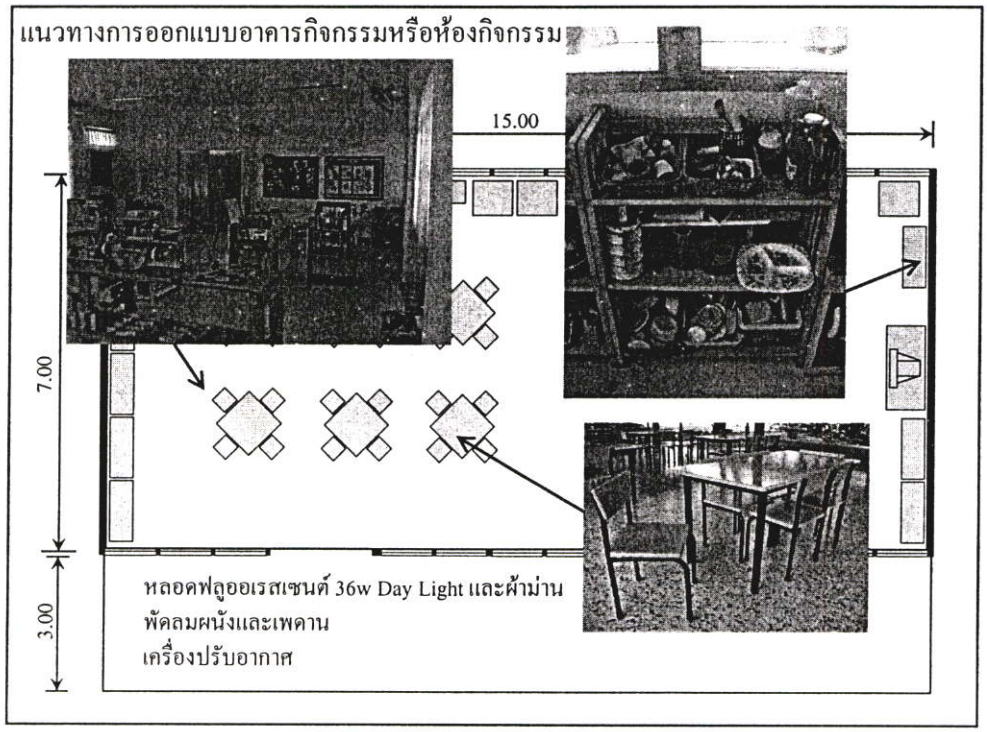
ขนาดพื้นที่ 3.72-5.57 ตร.ม. ต่อ 1 คน (Leeper Skipper and Witherspoon)
ค่ากลางอยู่ที่ 4.645 ตารางเมตรต่อ 1 คน

$$4.645 \times (1+22) = 106.83\ m^2 \quad >>> \quad 7 \times 15\ m$$

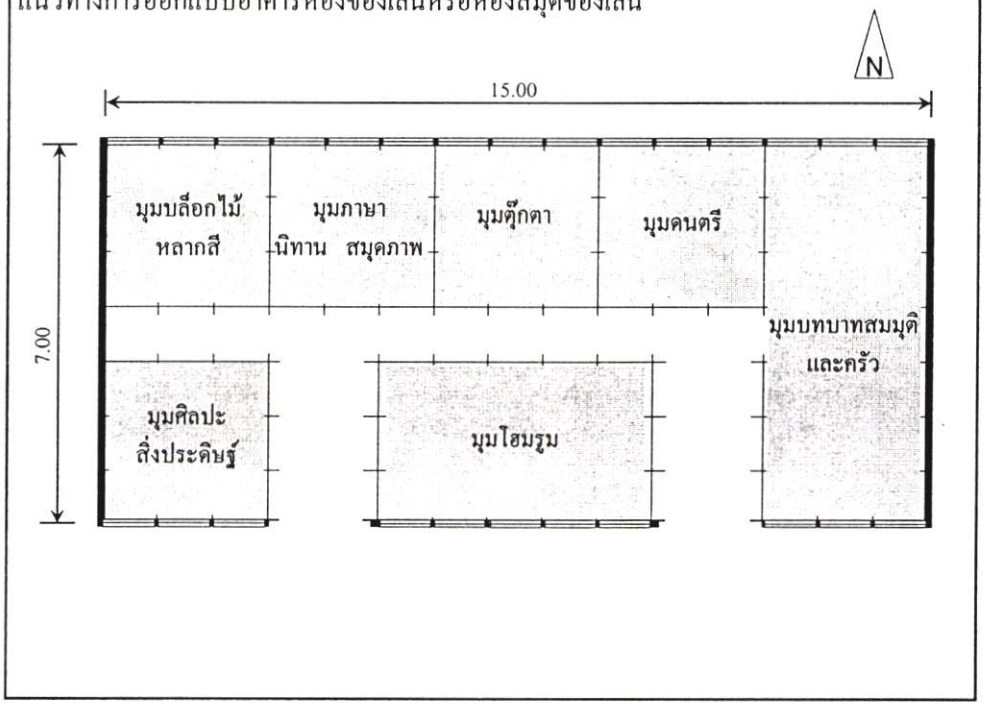

แนวทางการออกแบบอาคารกิจกรรมหรือห้องกิจกรรม
N
15.00
7.00

แนวทางการออกแบบอาคารกิจกรรมหรือห้องกิจกรรม
15.00
ตู้หรือชั้นเก็บของเล่น 0.35x1.20x0.70
โต๊ะ 0.80x0.80x0.55
เก้าอี้ 0.33x0.33x0.33
พื้นพรมยางผืน
หน้ากว้าง2เมตร
7.00
3.00
ส่วนทางเดินและพื้นที่ว่างหน้าห้อง

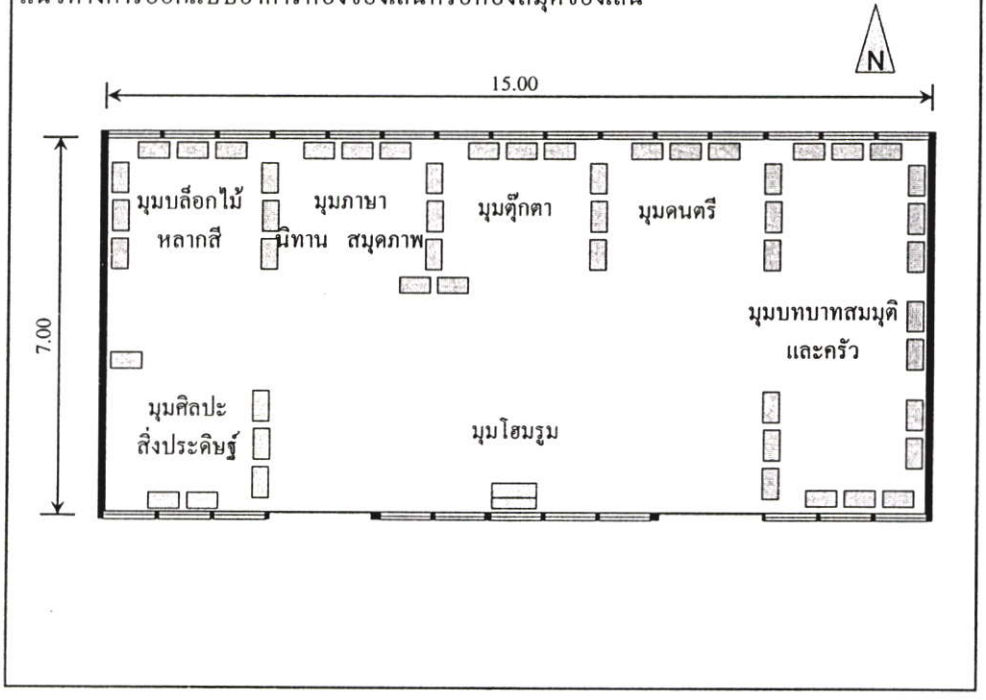

ควรมีช่องหน้าต่างจำนวนมาก
เพื่อรับแสงและระบายอากาศ
ความสูงเครื่องเรือนต้องไม่บังการระบายอากาศ และครูยัง
มองเห็นเด็กได้ทั่วถึงอีกด้วย
3.00
15.00

แนวทางการออกแบบอาคารกิจกรรมหรือห้องกิจกรรม
15.00
7.00
3.00
หลอดฟลูออเรสเซนต์ 36w Day Light และผ้าม่าน
พัดลมผนังและเพดาน
เครื่องปรับอากาศ

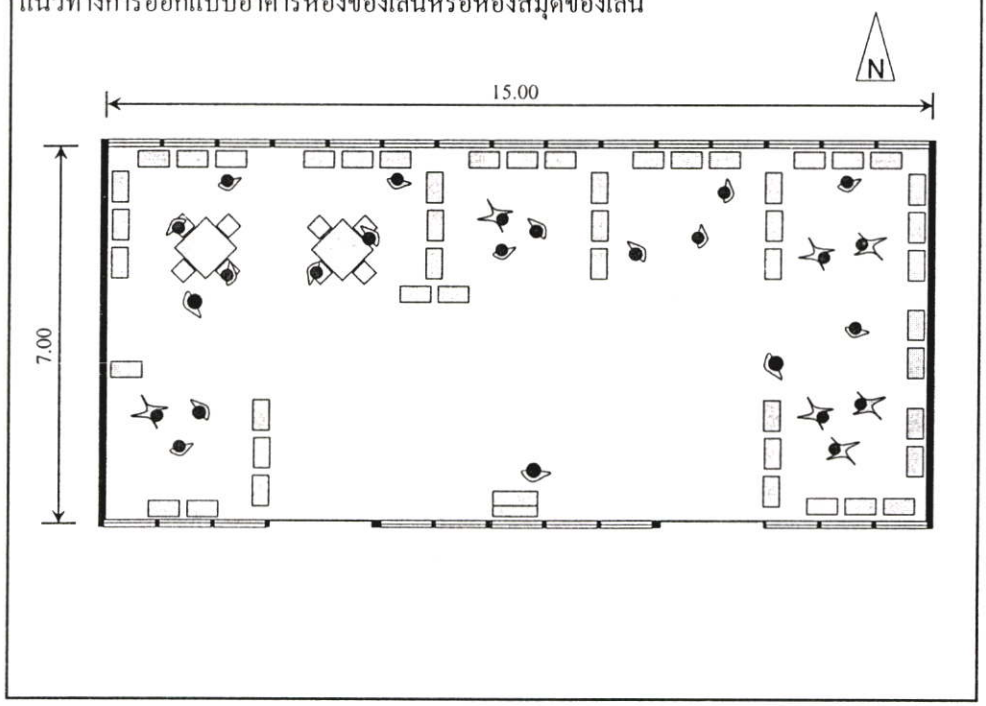
แนวทางการออกแบบอาคารห้องของเล่นหรือห้องสมุดของเล่น

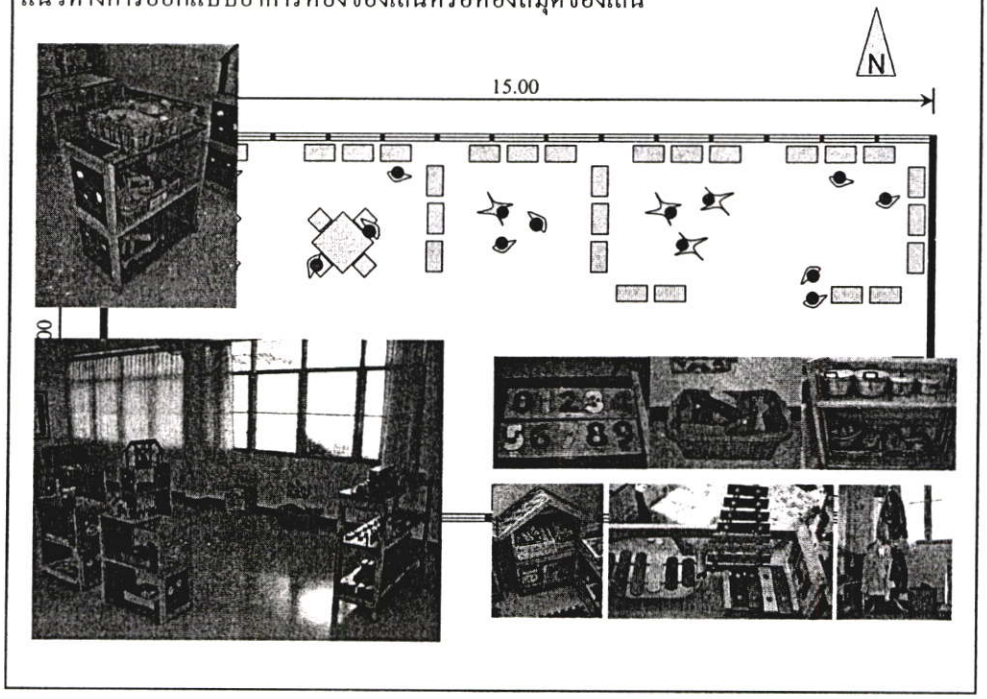
แนวทางการออกแบบอาคารห้องของเล่นหรือห้องสมุดของเล่น

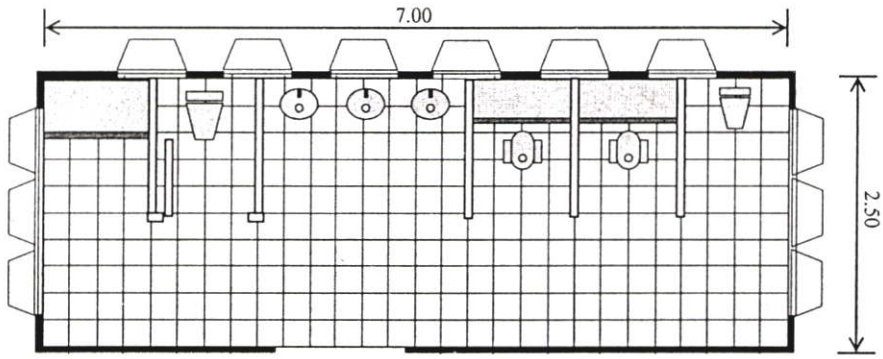
แนวทางการออกแบบอาคารห้องของเล่นหรือห้องสมุดของเล่น

แนวทางการออกแบบอาคารห้องของเล่นหรือห้องสมุดของเล่น

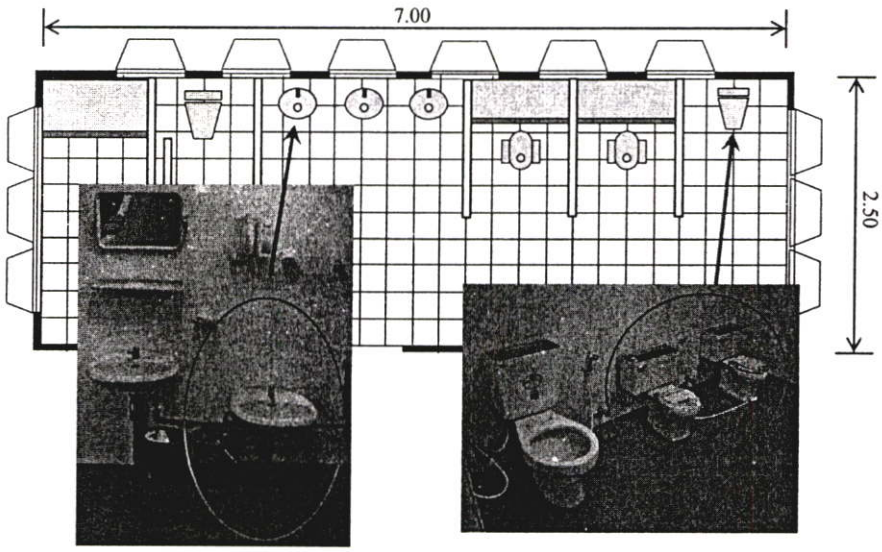

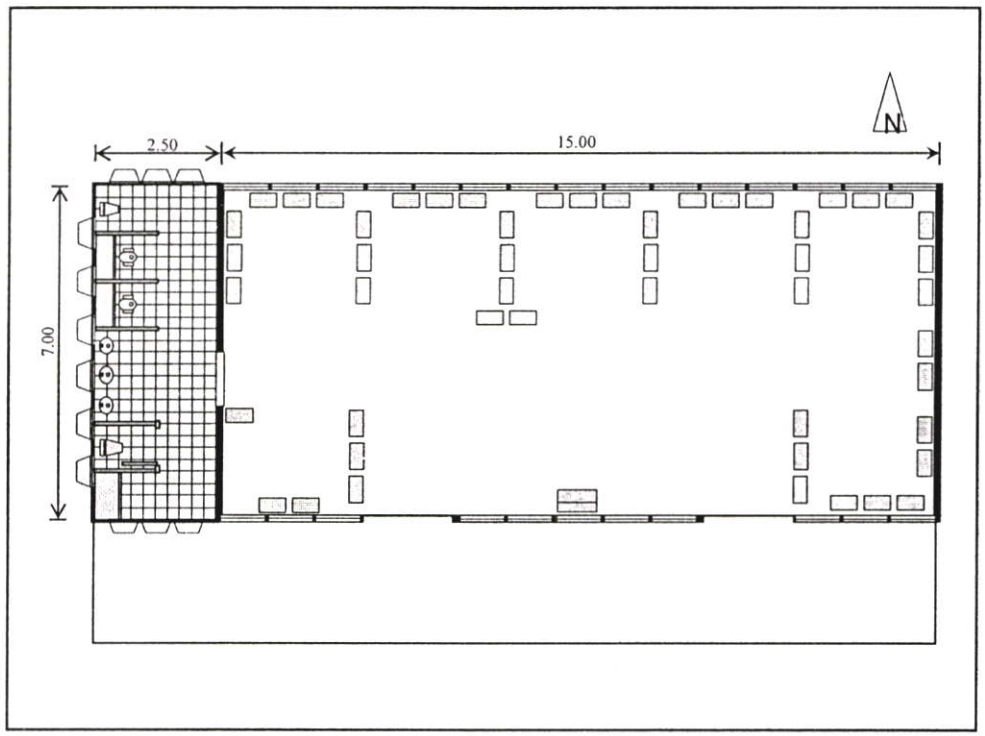
แนวทางการออกแบบห้องน้ำเด็ก

จำนวนสุขภัณฑ์ 1:8 1:10 1:15 (Decker,1980)

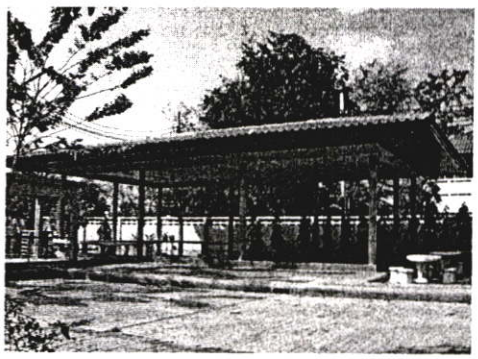
แนวทางการออกแบบห้องน้ำเด็ก

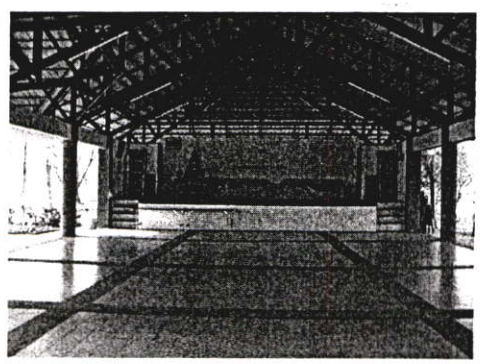

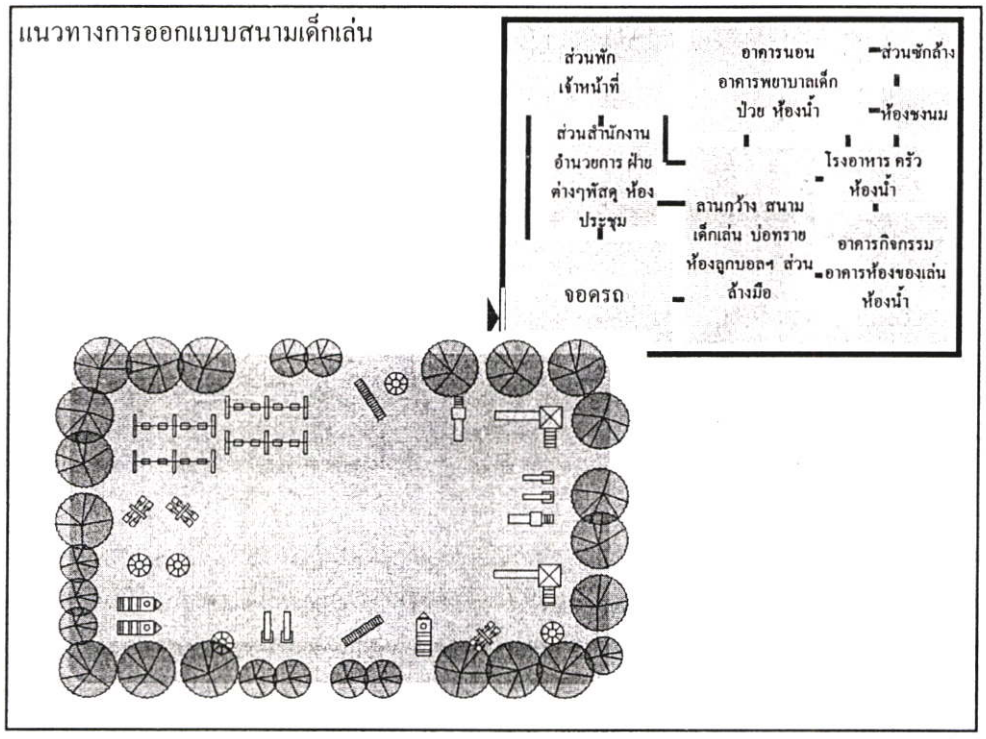

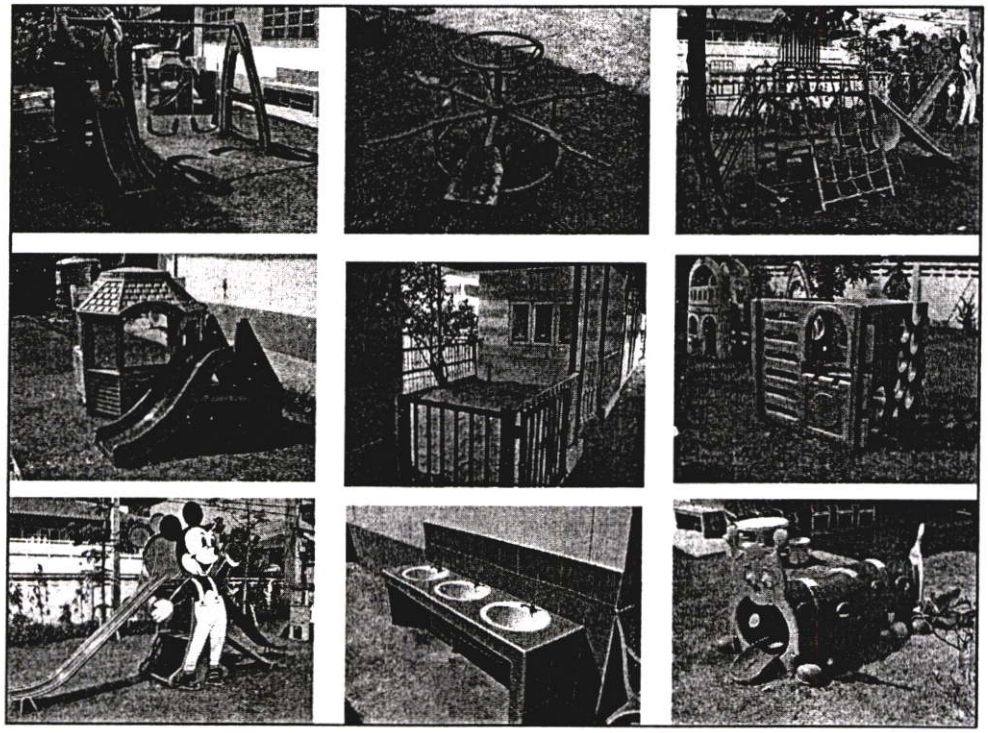
แนวทางการออกแบบศาลาหรืออาคารอเนกประสงค์

- อาคารควรมีขนาดกว้างขวางเพียงพอ สูงโปร่ง แสงและลมผ่านเข้าได้ดี
- วัสดุปูพื้นควรทนต่อแดดและฝนได้ดี ทำความสะอาดง่ายและไม่ลื่น เช่นกระเบื้องเซรามิกผิวหยาบ
- โดยรอบอาคารควรปลูกต้นไม้ขนาดใหญ่และขนาดเล็กปะปนกันไป

แนวทางการออกแบบสนามเด็กเล่น
ส่วนพัก
เจ้าหน้าที่
ส่วนสำนักงาน
อำนวยการ ฝ่าย
ต่างๆพัสดุ ห้อง
ประชุม
จอดรถ
อาคารนอน
อาคารพยาบาลเด็ก
ป่วย ห้องน้ำ
ลานกว้าง สนาม
เด็กเล่น บ่อทราย
ห้องลูกบอลฯ ส่วน
ล้างมือ
ส่วนซักล้าง
ห้องชงนม
โรงอาหาร ครัว
ห้องน้ำ
อาคารกิจกรรม
อาคารห้องของเล่น
ห้องน้ำ

สรุป

จากข้อมูลที่ได้นำเสนอไปทั้งหมดสามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งสี่ข้อไว้ได้ทั้งหมด

สภาพแวดล้อมปัจจุบัน

กิจกรรม และพฤติกรรม

ความรู้สึก ทัศนคติ

เสนอแนวทางการออกแบบ

ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการออกแบบหรือปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์กรณีศึกษาทั้งสามแห่ง และเป็นแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมส่วนพื้นที่กิจกรรมของสถานสงเคราะห์ที่มีความใกล้เคียงกัน รวมถึงจะเป็นประโยชน์และแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ประวัติผู้เขียน

ชื่อผู้เขียน	นายสุรัติ จิตรสิงห์
วัน/เดือน/ปีเกิด	3 สิงหาคม 2522
สถานที่เกิด	จังหวัดสมุทรสาคร
วุฒิการศึกษา	ศป.บ. ศิลปบัณฑิต (การออกแบบตกแต่งภายใน) เกียรตินิยมอันดับ 1
สถานที่สำเร็จการศึกษา	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
ปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา	2542
ประสบการณ์การทำงาน	2543 – ปัจจุบัน ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
ที่อยู่ปัจจุบัน	89/837 หมู่ 5 ซอยนวมินทร์ 81 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10240 โทรศัพท์ 0-2733-5264 , 081-494-8807